

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI
NACIONALNOG PLANA AKTIVNOSTI
ZA PRAVA I INTERESE DJECE
OD 2006. DO 2012. GODINE**

za 2010. godinu

Zagreb, srpanj 2011. godine

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
2. IZVJEŠĆE O PROVEDBI NACIONALNOG PLANA AKTIVNOSTI ZA PRAVA I INTERESE DJECE OD 2006. DO 2012. GODINE ZA 2010. GODINU.....	4
3. ZAKLJUČAK.....	32
4. PRIVITAK.....	35
4.1. Analiza provedbe pojedinih mjera od strane tijela državne uprave.....	35
I. Područje djelovanja: ODGOJ I OBRAZOVANJE.....	35
II. Područje djelovanja: ZDRAVLJE.....	51
III. Područje djelovanja: PREHRANA.....	75
IV. Područje djelovanja: ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE.....	83
V. Područje djelovanja: SOCIJALNA SKRB.....	113
VI. Područje djelovanja: DJECA S POREMEĆAJIMA U PONAŠANJU.....	126
VII. Područje djelovanja: DJECA PRIPADNICI NACIONALNIH MANJINA.....	137
VIII. Područje djelovanja: DJECA – ŽRTVE TRGOVANJA.....	150
IX. Područje djelovanja: DJECA S POSEBNIM POTREBAMA.....	152
X. Područje djelovanja: ZLOSTAVLJANA I ZANEMARENA DJECA.....	164
XI. Područje djelovanja: DJECA POGOĐENA RATOM I POSLJEDICAMA RATA.....	190
XII. Područje djelovanja: SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE.....	202
XIII. Područje djelovanja: MEDIJI.....	215
XIV. Područje djelovanja: SNAŽENJE PROVEDBE PREUZETIH MEĐUNARODNIH OBVEZA.....	225
REPUBLIKE HRVATSKE NA PODRUČJU PRAVA DJECE	
4.2. Analiza provedbe jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.....	227
1. Grad Zagreb.....	227
2. Požeško-slavonska županija.....	235
3. Vukovarsko-srijemska županija.....	240
4. Karlovačka županija.....	242
5. Primorsko-goranska županija.....	243
6. Krapinsko-zagorska županija.....	246
7. Brodsko-posavska županija.....	248
8. Međimurska županija.....	250
9. Dubrovačko-neretvanska županija.....	252
10. Splitsko-dalmatinska županija.....	253
11. Varaždinska županija.....	254
12. Virovitičko-podravska županija.....	255
13. Zadarska županija.....	255
14. Koprivničko-križevačka županija.....	257
15. Osječko-baranjska županija.....	257
16. Zagrebačka županija.....	258
17. Ličko-senjska županija.....	258
4.3. Izvješće Koordinacije udruga za djecu	261

1. UVOD

Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 22. ožujka 2006. godine usvojila je **Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine** (u daljnjem tekstu: Nacionalni plan aktivnosti) sa svrhom unapređenja kvalitete života djece u Republici Hrvatskoj.

Osnovni ciljevi Nacionalnog plana aktivnosti su:

- unaprijediti kvalitetu zadovoljavanja potreba djece u svim područjima (zdravstvo, odgoj i obrazovanje, zaštita od zlostavljanja i zanemarivanja, slobodno vrijeme i kultura, socijalna skrb i drugo),
- unaprijediti prava djece u Republici Hrvatskoj,
- poboljšati položaj djece u Republici Hrvatskoj,
- odrediti obveze nadležnih tijela i drugih čimbenika koji u svom radu sudjeluju u zaštiti prava i interesa djece,
- odrediti oblike, način i sadržaj suradnje nadležnih tijela i drugih čimbenika koji u svom radu sudjeluju u zaštiti prava i interesa djece, te unaprijediti partnerski odnos i usklađeno djelovanje nadležnih tijela državne uprave i organizacija civilnog društva,
- uspostaviti bolju suradnju u provođenju mjera u lokalnoj zajednici,
- osigurati dovoljan broj stručnjaka u nadležnim tijelima državne uprave Republike Hrvatske koji će raditi na zaštiti prava i interesa djece,
- uključiti djecu u donošenje odluka vezanih uz ostvarenje prava i interesa djece.

Nacionalni plan aktivnosti sadrži ukupno 124 mjere s 415 aktivnosti u 14 područja:

1. *Odgoj i obrazovanje,*
2. *Zdravlje,*
3. *Prehrana,*
4. *Uloga obitelji u podizanju i odgoju djece,*
5. *Socijalna skrb,*
6. *Djeca s poremećajima u ponašanju,*
7. *Djeca pripadnici nacionalnih manjina,*
8. *Djeca – žrtve trgovanja,*
9. *Djeca s posebnim potrebama,*
10. *Zlostavljana i zanemarena djeca,*
11. *Djeca pogođena ratom i posljedicama rata,*
12. *Slobodno vrijeme i kultura djece,*
13. *Mediji,*
14. *Snaženje provedbe preuzetih međunarodnih obveza Republike Hrvatske na području prava djece.*

Od usvajanja Nacionalnog plana aktivnosti Vlada Republike Hrvatske usvojila je četiri izvješća o njegovoj provedbi, za 2006., 2007., 2008. i 2009. godinu. Slijedom navedenog tijekom 2006. godine započela je provedba niza mjera Nacionalnog plana aktivnosti. U 2007. godini od ukupno 124 zadanih mjera 106 mjera se kontinuirano provodilo, a 18 mjera nije provedeno u predviđenom roku. Tijekom 2008. godine provedeno je ili se kontinuirano provodilo 110 mjera. U 2009. godini provedeno je 115 mjera, a 9 mjera nije ostvareno u predviđenom roku.

U skladu s završnim odrednicama Nacionalnog plana aktivnosti, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti kao koordinator provedbe, zatražilo je izvješća od nositelja mjera Nacionalnog plana aktivnosti, jedinica područne (regionalne) samouprave, obiteljskih centara i Koordinacije udruga za djecu. Temeljem dobivenih izvješća Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti izradilo je ***Izvješće o provedbi Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine za 2010. godinu.***

Navedeno Izvješće obuhvaća sažeti pregled postignutih ciljeva i najvažnijih aktivnosti u svakom pojedinom području djelovanja, dok je analiza provedbe sastavni dio privitka Izvješća.

2. IZVJEŠĆE O PROVEDBI NACIONALNOG PLANA AKTIVNOSTI ZA PRAVA I INTERESE DJECE OD 2006. DO 2012. GODINE ZA 2010. GODINU

I. Odgoj i obrazovanje

U svrhu stvaranja prostornih pretpostavki u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa izgrađeni su i adaptirani novi objekti. **Za izgradnju vrtića iz sredstava Državnog proračuna u 2010. godini ukupno je utrošeno 5.668.772,00 kuna.** Otvoreno je 19 novih dječjih vrtića, tako da je sadašnji broj dječjih vrtića i drugih pravnih osoba koje provode programe predškolskog odgoja i naobrazbe ukupno 691, raspoređeno u 1.623 objekta što je za 25 objekata više nego u 2009. godini.

Za izgradnju osnovnih škola iz sredstava Državnog proračuna i sredstava zajma Svjetske banke u 2010. godini ukupno je utrošeno 72.490.803,00 kuna te je također u proračunima županija i gradova za tu namjenu planirano i utrošeno 202.751.600,00 kuna. Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa izdalo je od početka školske godine 2010./2011. rješenja za rad u 2 novoizgrađene matične zgrade osnovnih škola, 9 područnih škola/odjela i 1 glazbenu školu (Beli Manastir), 8 novih školskih športskih dvorana te za nadogradnju i/ili rekonstrukciju 5 matičnih škola i 4 područne škole.

Za izgradnju srednjih škola u 2010. godini iz sredstava Državnog proračuna i sredstava zajma Svjetske banke ukupno je utrošeno 104.234.083,00 kuna te je također u proračunima županija i gradova za tu namjenu planirano i utrošeno 88.809.231,00 kuna.

Jednosmjenski rad u školskoj godini 2010./2011. bio je organiziran u 343 (39,24%) osnovnih škola što je za 1,3% više nego u školskoj godini 2009./2010. U srednjim školama rad u jednoj smjeni u školskoj godini 2010./2011. bio je organiziran u 146 (42,69%) srednjih škola što je za 0,2% više nego u školskoj godini 2009./2010.

Produženi boravak u školskoj godini 2010./2011. bio je organiziran u 269 osnovnih škola (31%) što je za 57 škola više, odnosno 6% sveukupnih osnovnih škola više nego u školskoj godini 2009./2010. U produženi boravak bilo je uključeno 17.763, odnosno 10,84%, učenika od 1. do 4. razreda koji su raspoređeni u 886 grupe/odjela što je za 147 odjela/grupa i 14% učenika više nego u školskoj godini 2009./2010. godini.

Cjelodnevna nastava u školskoj godini 2010./2011. bila je organizirana je za 2.468, odnosno 1,5% učenika od 1. do 4. razreda koji su raspoređeni u 171 razrednom odjelu.

U 2010. godini Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa financiralo je u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa pedagoško-psihološko obrazovanje za 111 učitelja i nastavnika s propisanom vrstom stručne spremlje koji nisu stekli pedagoško-psihološku naobrazbu, a zaposleni su na neodređeno vrijeme.

U svrhu razvijanja kvalitete poučavanja i sprječavanja isključenosti pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog sustava **u pedagoškoj godini 2009./2010. u sustav predškolskog odgoja i naobrazbe ukupno je bilo uključeno 4.266 djece s teškoćama u razvoju (3,67%),** od toga 3.576 djece integrirano je u dječje vrtiće, a u posebnim skupinama pri dječjim vrtićima i u posebnim ustanovama uključeno je 690 djece.

U školskoj godini 2010./2011. osnovne škole polazilo je 16.479 učenika s teškoćama u razvoju kojima je određen primjereni oblik školovanja. Od toga je u redovitim osnovnim školama bilo 5.474 učenika kojima je određen individualizirani pristup radu, 8.275 učenika ima prilagođeni program, a po posebnom programu se u redovitim i posebnim školama, odnosno centrima za odgoj i obrazovanje školuje 2.730 učenika. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa financiralo je prijevoz za 2.530 učenika s teškoćama u razvoju i 446 njihovih pratitelja te prehranu za 1.879 djece. Iz sredstava Državnog proračuna za prehranu i prijevoz učenika s posebnim potrebama te posebna didaktička sredstva i pomagala utrošeno je 16.732.000,00 kuna.

Dječji vrtići „Gajnice“ i „Medo brundo“ iz Zagreba, provode Program senzomotoričke integracije koji su verificirani kao posebni programi.

Razvijanje kvalitete poučavanja ogleda se također ugradnjom sadržaja o dječjim pravima u sklopu pojedinih tema u udžbenicima koje se koriste za provedbu odgojno-obrazovnog procesa pri

čemu se doprinosi sprječavanju isključenosti pojedinih kategorija djece. U 2010. godini odobreno je 330 novih udžbenika i drugih nastavnih sredstava, čiju su usklađenost sa zahtjevima i standardima Udžbeničkog standarda kojim su izrijekom propisani etički zahtjevi koje udžbenik mora zadovoljiti da bi dobio rješenje o odobrenju prethodno prosuđivala stručna povjerenstva. Etički zahtjevi temelje se na istinitosti, provjerljivosti i objektivnosti udžbeničkih sadržaja, općim pravima čovjeka, načelima demokracije, vladavine prava i na domoljublju. U okviru Programa obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo izrađen je novi Modul za ravnopravnost spolova namijenjen predškolskoj, osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj populaciji.

Broj stručnih suradnika u predškolskim ustanovama za pedagošku godinu 2010./2011. uvećan je za 2,77% u odnosu na prethodnu 2009./2010. godinu odnosno zaposleno je 26 novih. Nadalje, broj stručnih suradnika u osnovnoškolskim ustanovama za školsku godinu 2010./2011. uvećan je za 3,44% u odnosu na prethodnu 2009./2010. godinu odnosno zaposleno je 71 novih djelatnika. Broj stručnih suradnika u srednjoškolskim ustanovama za školsku godinu 2010./2011. smanjen je za 12,33% u odnosu na prethodnu 2009./2010. godinu odnosno manje je za 111 djelatnika. Za detaljnije podatke vidjeti u prilogu Izvješća tablicu 4.

U svrhu **razvijanja učinkovitih preventivnih programa** dječji vrtići bili su dužni u svoj program ugraditi preventivne programe i protokole o sigurnosti djece u ustanovi. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u okviru svojih djelatnosti sufinanciralo je u 2010. godini 10 preventivnih programa u osnovnim i srednjim školama te tiskanje stručne literature koja se bavi prevencijom svih oblika ovisnosti. Za provedbu preventivnih programa utrošeno je iz sredstava Državnog proračuna 169.740,00 kuna, a za tiskanje stručne literature utrošeno je 97.792,00 kuna.

Također je u svrhu razvijanja učinkovitih mehanizama suzbijanja nasilja u svibnju 2010. godine u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje, Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba i Ministarstva unutarnjih poslova – Ravnateljstva policije pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i Veleposlanstva Republike Francuske u Republici Hrvatskoj održan stručni skup „Sport i nasilje u Europi“ na kojem je sudjelovalo 217 sudionika odgojno-obrazovnih djelatnika. Ovim povodom tiskano je 1.000 primjeraka knjige „Sport i nasilje u Europi“.

Ured za ljudska prava u 2010. godini sufinancirao je projekte organizacija civilnog društva iz područja zaštite, poštivanja i promicanja ljudskih prava u okviru kojih su projekti koji promiču prava djece i kulturu nenasilja iz sredstava Državnog proračuna u iznosu od 90.000,00 kuna.

U svrhu provedbe dijela mjera iz Akcijskog plana desetljeća za Rome (2005. - 2015.) za područje obrazovanja od 2006. do 2012. godine u okviru programa predškolskog odgoja u 2009./2010. bilo je uključeno ukupno 692 djece romske nacionalne manjine: od toga u predškolski odgoj 378 djece (210 muških i 177 ženskih) te u program predškole 314 djece (149 muških i 165 ženskih). **U pedagoškoj godini 2010./2011. u programe predškolskog odgoja bilo je uključeno ukupno 899 djece romske nacionalne manjine što predstavlja povećanje od 30%.** Od navedenog broja predškolski odgoj polazilo je 550 djece što predstavlja povećanje od 45%, a u program predškole bilo je uključeno 349 djece što je povećanje za 11%. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je za 127 djece pripadnika romske nacionalne manjine roditeljski udjel u cijeni programa predškolskog odgoja, a pojedine općine i gradovi sami sufinanciraju navedeni roditeljski udjel. Za navedene aktivnosti je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 940.560,00 kuna.

Pripadnici romske nacionalne manjine obrazuju se u 218 osnovnih i 76 srednjih škola. U osnovnoškolsko obrazovanje krajem školske godine 2008./2009. bilo je uključeno ukupno 3.936 učenika romske nacionalne manjine: od toga 2.041 muških i 1.895 ženskih. **Početakom školske godine 2009./2010. osnovnoškolsko obrazovanje pohađalo je ukupno 4.186 učenika:** od toga 2.176 muških i 2.010 ženskih. Podatak pokazuje povećanje broja upisane djece za 6%.

Srednjoškolskim obrazovanjem u školskoj godini 2008./2009. bilo je obuhvaćeno 244 učenika pripadnika romske nacionalne manjine: od toga 145 muških i 99 ženskih. **U školskoj godini 2009./2010. srednjoškolskim obrazovanjem obuhvaćeno je 297 učenika:** od toga 168 muških i 129 ženskih. Podatak pokazuje povećanje broja upisane djece za 22%.

U školskoj godini 2009./2010. u nastavi su radila 23 educirana romska pomagača. **U školskoj godini 2010./2011. dana je suglasnost za zapošljavanje 2 nova romska pomagača te je sada ukupno 25 romskih pomagača.** Iz sredstava Državnog proračuna utrošeno je u školskoj godini 2009./2010. za plaće i prijevoz romskih pomagača 1.401.388,53 kuna.

U svrhu izrade obrazovnih programa radi sprječavanja diskriminacije etničkih i nacionalnih manjina Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa izradilo je program za Građanski odgoj u sve tri školske razine. Program za Građanski odgoj već je dijelom integrativno uveden od 2006. godine u osnovne i srednje škole, a od 2011. godine cjeloviti program bit će implementiran u cijelosti.

Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske je u okviru obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava – 10. prosinca 2010. godine proveo natječaj za likovne i literarne radove na temu „*Jednaki, ali različiti*“ za učenike/ce osnovnih škola te „*Različitost je naša snaga*“ za učenike/ce srednjih škola u trajanju od 11. listopada do 5. studenog 2010. godine.

Nadalje, u suradnji s Institutom za migracije iz Zagreba i Stawanger sveučilištem iz Norveške održan je 29. lipnja 2010. godine seminar na temu „Građanski odgoj i obrazovanje - Učenje o migracijama i interkulturalno učenje: aktivnost i suradnja institucija i primjeri iz školske prakse“.

U 2010. godini stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o azilu (Narodne novine, br. 88/10) čije su odredbe sada u potpunosti usklađene s pravnom stečevinom Europske Unije, a njime se, između ostalog, unapređuju prava i mogućnosti djece azilanata za što bolju integraciju u hrvatsko društvo.

U programe predškolskog odgoja u školskoj godini 2010./2011. bilo je uključeno 2.761 djece pripadnika nacionalnih manjina. Od navedenih je: 982 pripadnika talijanske, 403 srpske, 245 romske, 148 češke, 140 mađarske nacionalne manjine te 189 pripadnika ostalih (Albanci, Bošnjaci, Makedonci, Slovenci, Židovi...) nacionalnih manjina. Programi predškolskog odgoja za pripadnike nacionalnih manjina ustrojeni su u 57 vrtića te je za sufinanciranje programa iz sredstava Državnog proračuna u 2010. godini izdvojeno 145.450,00 kuna.

U osnovnoškolski odgoj u školskoj godini 2010./2011. uključeno je 9.858 učenika pripadnika nacionalnih manjina, dok je na kraju školske godine 2009./2010. bilo 10.667 učenika. U školskoj godini 2010./2011. u programe osnovnoškolskog obrazovanja bilo je uključeno 944 djece stranih državljana.

U srednjoškolski odgoj u školskoj godini 2010./2011. uključeno je 4.290 učenika pripadnika nacionalnih manjina, dok je u školskoj godini 2009./2010. bilo 4.124 učenika. U školskoj godini 2010./2011. u programe srednjoškolskog obrazovanja bilo je uključeno 280 djece stranih državljana.

U svrhu podupiranja programa za darovitu/nadarenu djecu, a u skladu s Državnim pedagoškim standardom osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja, rad s darovitom djecom provodi se u interesnim grupama kroz izborne programe, radionice ili izvannastavne aktivnosti. Učenicima koji pokazuju iznimne sklonosti u nekom nastavnom predmetu ili području omogućuje se dodatna nastava iz istoga. U školskoj godini 2009./2010. u različite programe namijenjene **darovitoj djeci** bilo je uključeno 1.378 djece što čini (1,18%) učenika.

U svrhu analize provedbe pedagoškog standarda za srednjoškolsko obrazovanje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je tijekom 2010. godine izradilo Izvješće o provedbi Državnog pedagoškog standarda srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja, u razdoblju od 10. lipnja 2008. do 31. prosinca 2009. godine koje je usvojila Vlada Republike Hrvatske, a prihvatio Sabor Republike Hrvatske na sjednici održanoj 18. srpnja 2010. godine.

Nadalje, tijekom 2010. godine stupile su na snagu izmjene Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe, Državnog pedagoškog standarda osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja te Državnog pedagoškog standarda srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja, koji sadrže izmjene i dopune koje će dodatno pridonijeti poboljšanju odgojno-obrazovnog sustava.

II. Zdravlje

U svrhu poboljšavanja zdravstvene zaštite trudnica, dojenčadi i djece kontinuirano se unapređuje zdravstveno stanje, osiguravaju kvalitetne zdravstvene usluge za svu djecu, osigurava primjena suvremenih načela humanizacije bolničkog liječenja djece te štiti reprodukcijsko i spolno zdravlje djece.

Prema podacima o provedbi aktivnosti sustavnog praćenja i zdravstvenog nadziranja žena u 2010. godini za vrijeme trudnoće, porođaja i nakon porođaja broj pregleda žena u trudnoći i nakon poroda u 2010. godini iznosio je 42.286 odnosno 99,1%. Broj porođaja uz stručnu pomoć u 2010. godini iznosio je 99,9% što odgovara istovjetnom postotku od 99,9% u 2009. godini. Prema rodilišnim podacima u 2010. godini udio roditelja s nekontroliranom ili nedovoljno kontroliranom trudnoćom je 2,04%, od toga ih je 0,94% s potpuno nekontroliranom trudnoćom (401), a 1,1% s 1-2 pregleda u trudnoći (471 roditelja). Najviše je roditelja (68,2%) s optimalnom antenatalnom skrbi odnosno standardnim brojem pregleda u trudnoći (9 i više pregleda, prema preporuci struke i Programu mjera zdravstvene zaštite). U ranoj trudnoći bilo je 72,63% prvih pregleda (31.005) i to do 8 tjedana trudnoće 18.348 pregleda, a od 9. - 12. tjedna trudnoće 12.657 pregleda. Ukupan broj živorođene djece u 2010. godini iznosio je 43.201 djece što je za 1.314 djece odnosno 2,95% manje nego u 2009. godini.

U okviru djelatnosti zdravstvene zaštite školske djece, mladih i studenata tijekom 2010. godine obavljeno je 187.442 sistematska pregleda. Redovito cijepljenje se provodi prema Kalendaru cijepljenja, u skladu s Planom i programom mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja. U školskoj godini 2009./2010. obavljeno je 393.697 cijepljenja u osnovnoj i 41.591 u srednjoj školi.

U Savjetovalištim za djecu i mlade zbog rizičnog ponašanja je bilo 12.164 posjeta učenika osnovnih škola i 4.597 učenika srednjih škola te zbog problema mentalnog zdravlja 17.636 posjeta učenika osnovnih škola i 5.017 posjeta učenika srednjih škola.

U svrhu smanjivanja smrtnosti novorođenčadi, dojenčadi i djece provode se mnogobrojne aktivnosti. Prema podacima iz hrvatskih rodilišta (prijave poroda) u 2010. godini registrirano je 1.936 ukupno rođenih <2500g koji čine 4,5% svih rođenih. Međutim, u toj skupini rođenih je najveća smrtnost jer djeca niske porodne težine čine 70,29% svih perinatalno umrlih.

Smrtnost u prvih sedam dana života prema pojedinim težinskim skupinama (agregirani godišnji rodilišni podaci) je za PT 500-999g 43,41%, u skupini PT 1000-1499g 4,1%, u skupini PT 1500-1999g 1,72%, u skupini PT 2000-2499g 0,29% te 0,07% u skupini PT $\geq$ 2500g porodne težine.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2010. godini je perinatalno umrlo 297 djece ili 6,82/1000 ukupno rođenih (u 2009. godini 319 djece ili 7,13/1.000 ukupno rođenih). Među perinatalno umrlima bilo je 185 mrtvorodenih (stopa mrtvorodenja 4,25/1.000 ukupno rođenih) i 112 umrle novorođenčadi u dobi do sedam dana (stopa rane neonatalne smrtnosti 2,58‰). Vitalno-statistički podatci se prikupljaju za sve živorođene neovisno o težini, a za mrtvorodene od najmanje 500 grama težine te s najmanje 22 navršena tjedna gestacije. Međutim, međunarodne usporedbe u perinatalnoj smrtnosti provode se samo za rođene i perinatalno umrle porodne težine iznad 1.000 grama. Stoga je perinatalni mortalitet u 2010 godini, prema metodologiji za međunarodne usporedbe, iznosio 4,67/1.000 rođenih. Na smanjenje mrtvorodenja i rane neonatalne kao i ukupne dojenačke smrtnosti moguće je utjecati dobro organiziranom perinatalnom skrbi.

Stopa smrtnosti djece u dobi ispod 5 godina u 2010. godini iznosila je 5,24/1.000 živorođenih, u 2009. godini: 6,08/1.000 živorođenih, u 2008. godini: 5,41/1.000 živorođenih, u 2007. godini: 6,42/1.000 živorođenih. Smrtnost djece u dobi 1 - 5 godina u Hrvatskoj je niska odnosno na razini je prosjeka članica Europske Unije.

Smanjivanju smrtnosti novorođenčadi, dojenčadi i djece doprinosi i zapošljavanje medicinskog osoblja u rodilištima i ostalim dječjim odjelima u bolnicama. Slijedom navedenog je **u 2010. godini u ginekološko-porođajnim odjelima i u rodilištima bilo zaposleno 14 osoba više nego u 2009. godini** te je ukupno bilo 1.949 zdravstvenih djelatnika.

Broj zaposlenih djelatnika u samostalnim ustanovama, odnosno specijalnim dječjim bolnicama iznosi: Psihijatrijska bolnica za djecu i mlade - 60 zdravstvenih djelatnika; Specijalna bolnica Goljak - 165 zdravstvenih djelatnika; Specijalna bolnica Gornja Bistra - 53 zdravstvena djelatnika; Dječja

bolnica Srebrnjak 139 zdravstvenih djelatnika; Klinika za dječje bolesti Zagreb (koja je sada dio Kliničke bolnice "Sestre milosrdnice") - 476 zdravstvenih djelatnika.

Naslov „Rodilište-prijatelj djece“ stječu suvremeno opremljena rodilišta čime se doprinosi smanjivanju smrtnosti novorođenčadi, kao i rodilišta u kojima se provodi kontakt majke i djeteta „koža-na-kožu“ u trajanju od najmanje sat vremena odmah nakon poroda te je moguć zajednički boravak majki i djece 24 sata dnevno. Nacionalni ocjenjivački tim, osnovan od Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Ureda UNICEF-a u Hrvatskoj, za dodjeljivanje naziva „Rodilište – prijatelj djece“ tijekom 2010. godine provodio je preliminarne procjene stanja rodilišta (izvide) i vanjske ocjene. Preliminarne procjene (izvidi) izvršeni su u 9 rodilišta u gradovima: Nova Gradiška, Virovitica, Split, Knin, Požega, Pakrac, Ogulin, Metković i Sisak. Vanjske ocjene provedene su u **dva rodilišta – Virovitica i Split te im je tijekom 2010. godine odobren naslov „Rodilište – prijatelj djece“**. Naslov je dosad steklo 17 od 30 rodilišta u Republici Hrvatskoj.

Rezultat provedbe prevencije ozljeda djece tijekom 2010. godine u okvirima lokalne zajednice, zdravstvenih službi i sustava obrazovanja bilježi pozitivne pomake. Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova, premda je tijekom 2010. godine u prometu poginulo 10 djece, ipak je za 52% manje poginule djece u odnosu na 2009. godinu kad je poginulo 21 dijete. Teško je ozlijeđeno 179 djece što je pad broja teško ozlijeđene djece za 21%, dok je 1.147 djece lakše ozlijeđeno što je pad za 11% lakše ozlijeđene djece.

Znanstveni projekt Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ i UNICEF-a pod nazivom „Sprječavanje nesreća i povećanje sigurnosti djece predškolske dobi“ rezultirao je publikacijom edukacijskog paketa materijala o prevenciji nesreća i ozljeda djece predškolske dobi.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa provodilo je **projekt „Prometna preventiva u osnovnoj školi“**. U okviru projekta osnovani su županijski timovi, izrađen je internetski portal www.ppskole.com.hr, pripremljena je „Strategija prometne preventive u osnovnoj školi“ u izdanju Ministarstva unutarnjih poslova, osnovano je koordinacijsko povjerenstvo te je proveden 21 akcijski plan prometne preventive - po jedan u svakoj županiji.

Ministarstvo unutarnjih poslova u svom radu veliku pozornost posvećuje upravo zaštiti djece u prometu te se u cilju što manjeg stradavanja djece tijekom školske godine surađuje i s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa, Hrvatskih autoklubom, ali i drugim relevantnim institucijama. Tako se prilagođenom edukacijom djece u vrtićima, osnovnim i srednjim školama, nastoji ukazati na potrebu poštivanja prometnih propisa, odnosno posljedice nepoštivanja istih. S ciljem što manjeg stradavanja djece na prometnicama povodom početka svake nove školske godine, Ministarstvo unutarnjih poslova provodi akciju „Djeca, prijatelji u prometu“. U cilju promidžbenih aktivnosti izrađena su i emitirana dva TV i radio spota, čiji je sadržaj vezan uz pravilan prijevoz djece u vozilima i kretanje djece pješaka, a koji su emitirani u programima TV i radio postaja.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je iz sredstava Državnog proračuna u svrhu osiguravanja popunjavanja timova zdravstvene službe za zaštitu djece, a u cilju osiguranja istog pristupa i kvalitete zdravstvenih usluga za svu djecu u **2010. godini odobrilo 5 specijalizacija iz pedijatrije u primarnoj zdravstvenoj zaštiti** za što je utrošeno 7.595.704,00 kuna.

U akademskoj godini 2009./2010. na specijalizaciji iz školske medicine bilo je 23 liječnika koji su u sustavu zavoda za javno zdravstvo.

U svrhu osiguravanja smanjenja normativa za timove školske medicine, radi osiguranja kvalitetnije i dostupnije zaštite i nesmetanog provođenja zakonskog programa prema mreži javne zdravstvene službe koji je u primjeni od 1. siječnja 2010. godine **smanjen je normativ školske medicine na prosječno 3.800 školske djece i redovitih studenata** (3.000 djece osnovnih, 4.000 srednjih škola i 6.000 studenata po timu). Prema sadašnjoj mreži javno zdravstvene službe **povećan je broj timova ustrojenih u djelatnosti preventivno-odgojnih mjera za zdravstvenu zaštitu školske djece i studenata te iznosi 188 timova**, dok je u prethodnoj mreži bilo ugovoreno 153 tima.

Također je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi iz sredstava Državnog proračuna u cilju osiguranja kvalitetnije i dostupnije zaštite i nesmetanog provođenja zakonskog programa za novi standard djelatnosti preventivno-odgojnih mjera za zdravstvenu zaštitu školske djece i studenata utrošilo 70.759.314,00 kuna.

U svrhu provođenja mjere uvođenja „Zdravstvene knjižice djeteta“ za svu djecu od 0 - 18 godina ista je u 2010. godini izdana u 39.380 primjeraka, za što je Ministarstvo zdravstva i socijalne

skrbi iz sredstava Državnog proračuna utrošilo 1.210.935,00 kuna. **Zdravstvena knjižica djeteta izdavala se do 31. prosinca 2010. godine te se u očekivanju informatizacije primarne zdravstvene zaštite prestalo s njezinim izdavanjem.** Do navedene informatizacije Zdravstvena knjižica funkcionirat će kao dio zdravstvenog kartona.

U svrhu uključivanja djece u kreiranje, provođenje i praćenje zdravstvenih preventivnih programa u okviru različitih oblika zdravstvenog odgoja prema podacima Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u školskoj godini 2009./2010. uključeno je 255.681 učenika osnovnih i 79.358 srednjih škola. Osim toga je 68.544 roditelja i profesora u osnovnim te 5.212 u srednjim školama sudjelovalo na predavanjima, tribinama ili radionicama u vezi sa zdravljem.

U svrhu osiguravanja primjene suvremenih načela i metoda humanizacije bolničkog liječenja djece tijekom 2010. godine nastavila se provoditi akcija „Bolnica/dječji odjel – prijatelj djece“ čiji su pokretači i voditelji udruge Savez društava Naša djeca Hrvatske, Hrvatsko društvo za preventivnu i socijalnu pedijatriju i Pedijatrijsko društvo hrvatske udruge medicinskih sestara. Akcija ima potporu Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske, a u vodećem tijelu akcije, Koordinacijskom odboru, osim po tri predstavnika iz navedenih udruga sudjeluje po jedan predstavnik iz Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Tijekom 2010. godine u akciju je bilo uključeno 36 bolnica ili dječjih odjela, a počasni naslov nosilo je 26 bolnica odnosno dječjih odjela. **Tijekom 2010. godine počasni naziv „Bolnica/dječji odjel – prijatelj djece“ Koordinacijski odbor akcije dodijelio je Općoj bolnici Slavonski Brod dok je očevid o provedbi 73 zahtjeva akcije obavljen o u Općoj bolnici „Hrvatski ponos“ Knin i Općoj bolnici Virovitica.**

Uključivanjem u **programe pomoći djeci oboljeloj od kroničnih bolesti** Upravni odbor Zaklade „Hrvatska za djecu“ donio je Odluku o sufinanciranju projekta „Pružanje psihosocijalne podrške djeci oboljeloj od malignih bolesti i njihovim obiteljima“ Klinike za dječje bolesti Zagreb u iznosu od **1.000.000,00 kuna** što će pridonijeti daljnjoj **humanizaciji bolničkog liječenja djece.**

Vezano uz tjelesno i mentalno zdravlje te posebno uz reproduktivno zdravlje djece i mladih u savjetovalištim za djecu i mlade pri Službama za školsku medicinu bilo je 121.140 posjeta učenika osnovnih škola te 40.258 posjeta učenika srednjih škola. Od navedenog, 7% posjeta u osnovnoj školi te 23% u srednjoj školi bilo je zbog problema reproduktivnog zdravlja i spolno prenosivih infekcija.

U 2010. godini završena je provedba Hrvatskog nacionalnog programa za prevenciju HIV/AIDS-a 2005. – 2010. godine te je provedena njegova evaluacija s ciljem izrade stručne podloge za izradu novog programa za sljedeće razdoblje. **Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 14. travnja 2011. godine „Hrvatski nacionalni program za prevenciju HIV/AIDS-a 2011. – 2015. godine“.**

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je u školskoj godini 2009./2010. iz sredstava Državnog proračuna za projekte u redovitom obrazovnom sustavu i za izvaninstitucionalno obrazovanje, a kojima je cilj sprječavanje nasilja među djecom i mladima utrošilo 540.000,00 kuna.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je iz sredstava Državnog proračuna financiralo rad **10 savjetovališta i skloništa za žrtve nasilja u obitelji** te 1 projekt organizacije civilnog društva čije aktivnosti su između ostalog bile pružanje **psihološke pomoći žrtvama nasilja putem savjetovališta** za što je utrošeno 2.549.827,00 kuna. U svrhu provedbe aktivnosti prevencije nasilja Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti tiskalo je **Adresar ustanova**, organizacija civilnog društva i ostalih institucija koje pružaju pomoć, podršku i zaštitu žrtvama nasilja u obitelji te je isti distribuiran i objavljen na Internet stranici Ministarstva, a radi osiguravanja dostupnosti informacija o načinima i oblicima pomoći koje se putem skloništa i savjetovališta pružaju žrtvama nasilja u obitelji.

Također je u svrhu unaprjeđenja mentalnog zdravlja djece i mladih **20. siječnja 2011. godine Vlada Republike Hrvatske usvojila „Program prevencije samoubojstava kod djece i mladih, za razdoblje od 2011. do 2013. godine“.** U cilju realizacije navedenog Programa za srednjoškolske ustanove predviđeno je osnivanje Povjerenstva, odnosno stručnog tima od 7 do 10 članova (medicinske i pedagoške struke) koji će osmisliti program edukacije te način prezentacije po školama i učeničkim domovima.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je projekte čiji je cilj osigurati **psihološku pomoć i savjetodavno pomagati djeci i mladima** za što je u školskoj godini 2009./2010. iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 280.000,00 kuna. Na području Republike Hrvatske djeluju

92 člana Tima za psihološke krizne intervencije za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 247.760,00 kune.

Obiteljski centri proveli su niz programa i aktivnosti u svrhu unaprjeđenja tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladih na svome regionalnom području (npr. „Prevenirati, a ne krizirati“, „Kvaliteta života mladih – očekivanja, mišljenja, odgovornosti“, „Znati živjeti zdravo“, „Ovisnosti modernog doba“, „Mladi, ovisnost i nasilje“, „Prevenција suicida djece“, „Nasilje u mladenačkim vezama“, „Samopouzdanje mladih“, „Zloupotreba droga i njezine štetne posljedice“, „Ne, pušenju“, „Aktivni nenasilnici“ te „Kako bolje?“).

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je iz sredstava Državnog proračuna u školskoj godini 2009./2010. u svrhu poticanja razvoja programa zdravstvenog odgoja s područja zaštite reprodukcijskog zdravlja djece i mladih i promicanja spolne i zdravstvene kulture financiralo projekte organizacija civilnog društva za što je utrošeno 160.000,00 kuna.

III. Prehrana

U svrhu promicanja dojenja, Povjerenstvo za zaštitu i promicanje dojenja Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi prihvatilo je prijedlog Ureda UNICEF-a u Hrvatskoj o **proširenju aktivnosti promicanja dojenja na ustanove primarne zdravstvene zaštite**. U skladu s time, radna skupina stručnjaka kreirala je metodologiju i instrumente za ocjenu pedijatrijskih timova primarne zdravstvene zaštite koji se sastoje od liječnika pedijatra i medicinske sestre te za **dobivanje naslova „Savjetovalište za djecu – prijatelj dojenja“**. Kako se unutar zdravstvenog sustava o zdravlju i prehrani djece danas ne brinu samo pedijatri u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, već često i liječnici opće ili obiteljske medicine, provedba programa i stjecanje naslova omogućeno je i timovima opće, odnosno obiteljske medicine.

U kolovozu 2010. godine povodom Međunarodnog tjedna dojenja, javnosti su prezentirani rezultati ankete, koju su 2009. godine zajedno proveli Ured UNICEF-a u Hrvatskoj i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u svim hrvatskim rodilištima, a na koju je odgovorilo oko 2.500 roditelja. Rezultati ankete pokazali su veliko zadovoljstvo majki novim standardima skrbi u ustanovama koje nose naziv „Rodilišta – prijatelji djece“, posebno kad je riječ o kontaktu majke i djeteta „koža-na-kožu“, u trajanju od najmanje sat vremena odmah nakon poroda te zajedničkom boravku majki i djece 24 sata dnevno. Visoke ocjene koje nose naziv „Rodilišta – prijatelji djece“ dobilo je i osoblje za pruženu pomoć i potporu majkama prilikom prvih podoja.

U svrhu osiguravanja primjene Programa zdrave prehrane u svim jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu predškolske dobi, kao i osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa **poticalo je odgoj i obrazovanje za zdravu prehranu** sufinanciranjem projekata za što je u školskoj godini 2009./2010. iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 50.000,00 kuna.

Također, Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji sa županijskim zavodima za javno zdravstvo provodi **nadzor prehrane u jaslicama, vrtićima, kao i osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama koje skrbe za djecu**.

Vlada Republike Hrvatske usvojila je, na sjednici održanoj 29. srpnja 2010. godine, „Akcijski plan za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine za razdoblje od 2010. do 2012. godine“. Akcijski plan će pridonijeti širenju znanja o važnosti zdrave prehrane radi prevencije pretilosti i drugih bolesti, a provodit će se u okviru redovnih školskih nastavnih programa, ali i posebnih tematskih radionica.

U svrhu osiguravanja **pristupa pitkoj vodi** za svu djecu i unos dostatne količine tekućine aktivnosti Hrvatskih voda odvijaju se u skladu sa strateškim ciljevima i ciljevima razvoja javne vodoopskrbe i zaštite voda te godišnjim planovima upravljanja vodama. Dana 1. siječnja 2010. godine stupio je na snagu novi Zakon o vodama kojim je izvršeno usklađenje nacionalnog vodnog zakonodavstva i podzakonodavstva s Okvirnom direktivom o vodama (2000/60/EZ) i ostalih 9 vodnih direktiva Europske unije te usklađenje s odrednicama Strategije upravljanja vodama. Utrošena sredstva iz sredstava Državnog proračuna u razvitak sustava javne vodoopskrbe u 2010. godini iznosila su 273.300.000,00 kuna, a u razvitak sustava javne odvodnje uloženo je 360.800.000,00 kuna.

U svrhu sprječavanja izlaganja djece škodljivim zagađivačima okoliša u vodi, hrani, tlu i zraku Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva kontinuirano razvija zakonodavnu politiku u području zaštite okoliša. O sveobuhvatnom razvoju zakonodavstva govori i činjenica da je Republika Hrvatska u pregovorima s Europskom unijom, 22. prosinca 2010. godine zatvorila pregovaračko poglavlje 27. „Okoliš“ kao i da su tijekom 2010. godine doneseni i izmijenjeni pojedini propisi iz područja zaštite okoliša.

IV. Uloga obitelji u podizanju i odgoju djece

Tijekom 2010. godine **obiteljski centri** su nastavili s daljnjim unaprjeđivanjem ponuda savjetodavnih, informativnih i obrazovnih usluga namijenjenih obiteljima, roditeljima i djeci. Također su u svrhu promicanja odgovornog roditeljstva u medijima u okviru svojih redovitih djelatnosti putem sudjelovanja na lokalnim TV i radio postajama te svojim priložima u lokalnim novinama, tjednicima i časopisima promovirali odgovorno roditeljstvo i prava djeteta (npr. sudjelovanje u emisiji HTV-a „Treća dob“ na temu „Obiteljski odgoj, roditeljstvo i izbor zanimanja“, sudjelovanje u emisiji Radija Glas Podravine na temu Dan očeva 20. lipnja 2010. godine s temom poticanja odgovornog roditeljstva i važnosti uloge oca u odgoju djeteta od najranije dobi, sudjelovanje u emisiji Radio Novske s temom „Potpora obitelji te odgovorno roditeljstvo“, sudjelovanje u emisiji na Radio Dalmaciji s temom „Program podrške za djecu i roditelje kroz grupni rad“).

U svrhu širenja mreže obrazovnih usluga i programa namijenjenih jačanju roditeljskih kompetencija Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je tijekom 2010. godine kroz djelovanje obiteljskih centara kao ustanova koje su u potpunosti posvećene obitelji, djeci, mladima i drugim socijalno osjetljivim skupinama stanovništva kontinuirano provodilo programske aktivnosti predviđene Programom rada obiteljskih centara, a odnose se prije svega na savjetodavne i preventivne aktivnosti. U radu obiteljskih centara posebna se pažnja posvećuje poticanju odgovornog roditeljstva i skrbi o članovima obitelji, podizanju kvalitete života djece, mladih i obitelji, poticanju i razvoju programa rada u zajednici, volonterskom radu i radu udruga građana koje su potpora obitelji, djeci, mladima i drugim socijalno osjetljivim skupinama stanovništva te općenito poticanju i provedbi programskih aktivnosti namijenjenih edukaciji i promidžbi obiteljskih vrijednosti. U 2010. godini broj zaposlenih osoba u 17 obiteljskih centara bio je 117, od čega je oko 70% stručnih djelatnika.

U svrhu promicanja kvalitetnih partnerskih odnosa, roditeljske odgovornosti te obiteljskog odgoja u duhu Konvencije o pravima djeteta, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti organiziralo je i provelo niz aktivnosti povodom prigodnih obilježavanja međunarodnih dana. Povodom svečanog obilježavanja Međunarodnog dana obitelji – 15. svibnja, s ciljem unaprjeđenja odnosa između države, lokalne zajednice i gospodarstva, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti raspisalo je natječaje „Tvrтка prijatelj obitelji“ i „Lokalna zajednica prijatelj obitelji“. **Dobitnici priznanja „Lokalna zajednica prijatelj obitelji“ u 2010. godini su općina Kalinovac i grad Otočac.** Povodom obilježavanja Konvencije UN-a o pravima djeteta održana je Svečana sjednica Vijeća za djecu na kojoj su dodijeljene **Nagrade za promicanje prava djeteta za 2010. godinu. Nagrada za životno djelo dodijeljena je Dubravki Lipovac, dr. med.** U navedene aktivnosti povodom prigodnih obilježavanja međunarodnih dana uključili su se svojim programima obiteljski centri. Također, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, u svezi obilježavanja datuma vezanih za promicanje prava i interesa djece, kontinuirano daje preporuke svim odgojno-obrazovnim ustanovama.

U svrhu osiguranja dostupnosti informacija roditeljima sastavljen je **popis informacija i dokumenata iz područja zaštite djece i obitelji koji je dostupan na internet stranicama Središnjeg portala javne uprave, web stranici Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, kao i web stranicama obiteljskih centara.** Također, u nakladi Ureda Pravobranitelja za djecu objavljen je dvojezični hrvatsko-engleski **zbornik „Djeca i konfliktne razvodi“** koji je u cijelosti dostupan na internetskoj stranici www.dijete.hr te **zbornik „Dječja prava i slobodno vrijeme“.**

Također, **Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je 10. svibnja 2010. godine osnovalo „Stručnu radnu skupinu za definiranje odgovornog roditeljstva, mjera rane pomoći u suočavanju s čimbenicima rizika i izradu prijedloga novih preventivno-savjetodavnih oblika pomoći obitelji u riziku“.** Stručna radna skupina je izradila Prijedlog definicije odgovornog roditeljstva, komponenti i metodologije polazeći od sustava društvenih i odgojnih vrijednosti, njegovih komponenti i metodologije promicanja odgovornog roditeljstva, a sukladno zaprimljenim očitovanjima nadležnih tijela državne uprave, znanstvenih institucija i organizacija civilnog društva. Izrađen je Radni materijal: **Određenje odgovornog roditeljstva, a u tijeku je izrada prijedloga novih mjera pružanja preventivno-savjetodavnih oblika pomoći obitelji u riziku te izrada mehanizama evaluacije.**

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je iz sredstava Državnog proračuna financiralo **17 projekata** organizacija civilnog društva usmjerenih **afirmaciji uspješnog i odgovornog roditeljstva i prevenciji nasilja u obitelji** za što je utrošeno 295.596,00 kuna. Dodatno je za financijsku potporu prema Kriterijima i mjerilima za suradnju između Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, ustanova, organizacija civilnog društva i vjerskih zajednica u svrhu provedbe projekata i programa od osobitog interesa za Ministarstvo iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 270.000,00 kuna.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je iz sredstava Državnog proračuna u školskoj godini 2009./2010. u svrhu pružanja društvene **potpore obitelji u obavljanju odgojne uloge pružilo financijsku potporu organizacijama civilnoga društva** koje djeluju u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja za što je utrošeno 7.292.440,00 kuna.

U okviru Programa za rani razvoj djece i poticajno roditeljstvo, Ured UNICEF-a za Hrvatsku nastavio je s provedbom aktivnosti za podršku roditeljima najmlađe djece. Pri tom su usuglašene aktivnosti za unaprjeđenje rada obiteljskih centara u županijama u području osiguravanja podrške roditeljima najmlađe djece na razini lokalnih zajednica te je za sve obiteljske centre organiziran trening za provođenje „Baby Fitness“ radionica i osiguravanje stručne interdisciplinarnе podrške roditeljima najmlađe djece. Nadalje, **edukaciju i koordinaciju provođenja radionica za roditelje „Rastimo zajedno“ tijekom 2010. godine u cijelosti je preuzela Agencija za odgoj i obrazovanje** koja je organizirala treninge djelatnika predškolskih ustanova te su radionice za roditelje dostupne u više od 60 vrtića. U listopadu 2010. godine izdan je Priručnik za voditelje radionica „Rastimo zajedno“ sa svim pratećim materijalima i DVD-om, uključujući i materijale za roditelje. Također je Ured UNICEF-a u Hrvatskoj tijekom 2010. godine nastavio s distribucijom roditeljima i stručnjacima DVD-a „Prve 3 su najvažnije“ koji među ostalim sadrži iskustva roditelja i savjete stručnjaka o ranoj privrženosti, emocionalnom razvoju, komunikaciji, dojenju, zdravoj prehrani, disciplini, razvojnoj gimnastici i masaži.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je iz sredstava Državnog proračuna za provedbu mjere **pripremanja mladih za partnerske odnose, roditeljstvo i obiteljski život** financiralo projekte organizacija civilnog društva za što je utrošeno 108.000,00 kuna.

Ured UNICEF-a u Hrvatskoj pružio je organizacijsku i financijsku potporu Udruzi roditelja „Korak po Korak“ za aktivnosti usmjerene na problematiku **maloljetničkih trudnoća i sveobuhvatnu podršku maloljetnim trudnicama i majkama**. U cilju dobivanja što boljeg uvida u trenutno stanje vezano uz maloljetničke trudnoće i roditeljstvo u Hrvatskoj, sastavljen je sveobuhvatan pregled relevantnih propisa i dokumenata koje se mogu primijeniti u slučajevima maloljetničkih trudnoća i roditeljstva te je provedeno ispitivanje o iskustvima stručnjaka iz područja obrazovanja, socijalne zaštite, zdravstvene zaštite kao i podrške obitelji koji se u svojem radu susreću s maloljetničkim trudnoćama i roditeljstvom. Tijekom 2011. godine izrađena je „**Analiza stanja i preporuke za postupanje u slučajevima maloljetničkih trudnoća i roditeljstva**“.

U svrhu poticanja znanstvenog pristupa pitanjima roditeljstva i obiteljskog odgoja Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je tijekom 2010. godine nastavilo suradnju sa Studijskim centrom socijalnog rada Pravnog fakulteta u Zagrebu na znanstveno-istraživačkom projektom „Obilježja obitelji u Republici Hrvatskoj i stavovi prema odgoju i korištenju represivnih metoda“ za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 99.238,00 kuna. Projekt ima za cilj utvrđivanje raširenosti te učestalosti roditeljskog korištenja tjelesnog i drugih oblika kažnjavanja djece, skretanje pozornosti na korištenje poželjnih odgojnih postupaka pozitivnog roditeljstva, upoznavanje s psiho-socijalnim odrednicama roditeljskih odgojnih postupaka te utvrđivanje dostupnosti i kvalitete izvora formalne i neformalne podrške roditeljima u ispunjavanju njihovih roditeljskih odgovornosti.

Nadalje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa financiralo je tijekom 2010. godine znanstvene projekte koji se bave pitanjima roditeljstva i odgojne uloge obitelji, za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 393.000,00 kuna.

Tijekom 2010. godine izvršene su pripreme radnje za početak provedbe istraživanja „Situacijska analiza prava djece i žena u Republici Hrvatskoj“ koju će tijekom 2011. godine izraditi Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“. Naručitelj istraživanja je Ured UNICEF-a u Hrvatskoj, a Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je sunositelj u izradi istog.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u 2010. godini izdalo dvobroj časopisa „Dijete i društvo“ s temama usmjerenim promicanju prava djeteta. Časopis je izdan u 3.000 primjeraka za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 169.108,00 kuna.

U svrhu senzibiliziranja javnosti o potrebi **sprječavanja tjelesnog kažnjavanja djece i svih drugih oblika nasilja nad djecom** i nakon provedbe Nacionalne Kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece u Republici Hrvatskoj tijekom 2009. godine obiteljski centri su nastavili intenzivno provođenje navedene aktivnosti kroz održavanje predavanja, radionica, izradom letaka i plakata za potrebe svoje regionalne sredine.

Također, od 8. do 24. studenog 2010. godine provedena je Kampanja „*Živim život bez nasilja*“, koju je provodilo Ministarstvo unutarnjih poslova u suradnji s Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, odnosno obiteljskim centrima. U okviru Kampanje su provedene razne aktivnosti organiziranja javnih tribina i debata, održana su predavanja za učenika i roditelje u odgojno-obrazovnim ustanovama te su provedene i druge promidžbene aktivnosti kao što su medijski istupi i emitiranje TV spota Kampanje.

U svrhu omogućavanja bolje socijalne, obrazovne, kulturne i druge uključenosti djece iz višechlanih obitelji **Zaklada "Hrvatska za djecu"** raspisala je javni natječaj za provedbu projekta „**Ljetovanje i zimovanje djece**“ u 2010. godini koji je bio namijenjen djeci, u dobi od pete do osamnaeste godine života iz **obitelji s petero i više djece**, u obliku kulturnih, obrazovnih, športskih i rekreacijskih sadržaja. Dijelom Projekta koji se odnosio na **ljetovanje** bilo je obuhvaćeno **691 dijete**, a dijelom koji se odnosio na **zimovanje 200** djece za što su bila osigurana sredstva u visini od 1.247.400,00 kuna. Nadalje, projektom Zaklade „**Vikend programi s djecom iz obitelji s petero i više djece**“ u školskoj godini 2010./2011. obuhvaćeno je **2.000 djece** osnovnoškolske dobi iz obitelji s petero i više djece. Planirana financijska sredstva za opisani projekt iznose 740.000,00 kuna. Također, Upravni odbor Zaklade donio je Odluku o raspisivanju javnog natječaja za dodjelu **1.000 stipendija Zaklade „Hrvatska za djecu“** učenicima/cama tijekom srednjoškolskog obrazovanja u školskoj godini 2010./2011. Visina mjesečne stipendije za učenike/ce iznosila je 500,00 kuna, a dodjeljivala se kroz 10 mjeseci, u razdoblju od 1. rujna 2010. godine do 30. lipnja 2011. godine. Upravni odbor Zaklade odlučio je o sklapanju ugovora o dodjeli stipendija sa 437 učenika/ca. Zaklada „Hrvatska za djecu“ tijekom 2010. godine isplatila je novčane potpore za 33 obitelji s petero i više djece te iznimno djeci iz obitelji s manjim brojem djece u ukupnom iznosu od 199.625,10 kuna.

V. Socijalna skrb

U svrhu provedbe plana deinstitutionalizacije djece koja se nalaze u domovima socijalne skrbi i domovima drugih pravnih osoba, u listopadu 2010. godine izrađen je „**Nacionalni plan deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011. - 2016. (2018.)**“. Provedba Nacionalnog plana deinstitutionalizacije uvrštena je kao mjera u okviru Strategije razvoja sustava socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011. – 2016. Planom su obuhvaćeni svi domovi i drugi pružatelji usluga za djecu i mlade bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djecu i mlade s poremećajima u ponašanju te djecu i mlade s teškoćama u razvoju. Tijekom 2011. godine izrađene su *Smjernice za izradu pojedinačnog Plana deinstitutionalizacije i transformacije doma socijalne skrbi i drugih pravnih osoba*.

Također se sklopu projekta „Istraživanje o razvoju socijalnih usluga i mogućnostima deinstitutionalizacije“, koje je tijekom 2009. i 2010. godine provodilo Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi zajedno s UNDP-em, izradio koherentni sustav praćenja i evaluacije provedbe mjera za razvoj socijalnih usluga u zajednici te „**Masterplan deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djecu i odrasle s invaliditetom i psihički bolesne odrasle osobe**“.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi uputilo je u svibnju 2010. godine svim centrima socijalne skrbi „Naputak o postupanju pri smještaju djece mlađe od tri godine bez odgovarajuće roditeljske skrbi“. Naputkom se djeci mlađoj od tri godine bez odgovarajuće roditeljske skrbi osigurava smještaj u specijaliziranu obitelj udomitelja, a samo iznimno smještaj u dječji dom. Udomiteljstvo, kao jedan od oblika deinstitutionalizacije i najprimjereniji oblik skrbi izvan vlastite obitelji za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi daljnje se usavršavao kroz razne oblike savjetodavnog rada stručnih djelatnika centara za socijalnu skrb koji su pružali stručnu podršku udomiteljima i roditeljima. U okviru reformskih procesa sustava socijalne skrbi, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i Ured UNICEF-a u Hrvatskoj organizirali su u svibnju 2010. godine u Zagrebu stručni skup s ciljem unaprjeđenja javne skrbi o najmlađoj djeci kroz promociju i potporu udomiteljstvu. Na skupu su sudjelovali ravnatelj/ce i stručnjaci iz centara socijalne skrbi, predstavnici udruga udomitelja, stručnjaci iz dječjih domova te obiteljskih centara u županijama. Na navedenom stručnom skupu predstavljene su „**Smjernice za alternativnu skrb o djeci**“ usvojene na Općoj skupštini Ujedinjenih naroda u studenome 2009. godine te gore navedeni Naputak. Nadalje, tijekom 2010. godine educirano je oko 130 stručnih radnika centara za socijalnu skrb za područje pružanja usluga udomiteljstva. Također, u suradnji s Uredom UNICEF-a u Hrvatskoj, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi sudjelovalo je u **projektu „Svako dijete treba obitelj“** što je rezultiralo i izdavanjem **publikacije „Udomiteljstvo djece u Hrvatskoj“** značajne za unaprjeđenje stručne podrške biološkim i udomiteljskim obiteljima, kao i razvijanju sustava socijalne skrbi u tom pravcu.

U svrhu sustavnog osposobljavanja stručnjaka centara za socijalnu skrb za djelotvorniji rad s djecom i obiteljima koje su u tretmanu centara za socijalnu skrb utvrđena su, prikupljanjem podataka o stručnoj spremi i završenim dodatnim edukacijama, znanja i vještine stručnih radnika koji rade na poslovima zaštite djece i obitelji. Radna skupina za izradu propisa znanja i vještina potrebnih za rad s djecom i obiteljima je temeljem analize stručne osposobljenosti stručnih radnika centara za socijalnu skrb utvrdila da postoji potreba za dodatnim edukacijama koje se odnose na rad s djecom s poremećajem pažnje i koncentracije, prepoznavanje i rad s djecom žrtvama seksualnog nasilja, prepoznavanje depresivnih i suicidalnih stanja kod djece i mladih te izradu individualnih planova skrbi za djecu i obitelji.

Također, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi započelo je proces **uvođenja supervizije psihosocijalnog rada u sustav socijalne skrbi**, kako bi se osigurala podrška i ublažavanje profesionalnog stresa stručnih djelatnika. Trenutačno unutar sustava socijalne skrbi postoji 46 educiranih supervizora, koji će provoditi superviziju kroz cikluse od po deset sastanaka. Na ovaj se način tijekom 2011. godine planira obuhvatiti oko 350 stručnih djelatnika centara za socijalnu skrb i ustanova socijalne skrbi.

Nadalje, u svrhu osiguravanja dovoljnog broja i vrste stručnjaka za rad s djecom u ustanovama socijalne skrbi, **u domovima za djecu i mlade, tijekom 2010. godine zaposlilo se novih 6 djelatnika** što će pridonijeti daljnjoj kvaliteti rada s djecom u domovima.

Vlada Republike Hrvatske usvojila je 24. veljače 2011. godine „Nacionalni provedbeni plan za socijalno uključivanje za razdoblje 2011. – 2012. godine“ koji obuhvaća sve programe vezano uz smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti svih nadležnih državnih tijela kao nositelja pojedine mjere tako i jedinica lokalne samouprave kao sunositelja pojedinih programa. Navedeni Nacionalni provedbeni program daljnje će unaprijediti položaj djece iz siromašnih obitelji.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi organiziralo je u studenom 2010. godine **konferenciju pod nazivom „Djeca u riziku od siromaštva i socijalne isključivosti – izazovi i mogućnosti“**. Svrha Konferencije bila je raspraviti politiku borbe protiv dječjeg siromaštva i socijalne isključenosti, potaknuti raspravu o zaštiti dječjih prava i interesa te utvrditi načine kako utjecati na poboljšanje dobrobiti djece i mladih.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u svrhu provedbe programa višednevnog boravka u prirodi u razdoblju od 3. - 27. srpnja 2010. godine organiziralo ljetovanje za 422 djece (po 8 dana) iz udomiteljskih obitelji.

U svrhu rada s djecom čiji je razvoj ugrožen zbog neprimjerene roditeljske skrbi provodi se program skupnog rada s djecom u okviru rada „**malih kreativnih socijalizacijskih skupina**“ koje djeluju pri centrima za socijalnu skrb i osnovnim školama, a namijenjene su radu s djecom iz rizičnih obitelji. U 2010. godini djelovalo je 90 kreativnih socijalizacijskih skupina, od čega je 16 skupina u Zagrebu, a ostatak na ostalim područjima Republike Hrvatske. Kreativnim socijalizacijskim skupinama obuhvaćeno je oko **1.650 djece**.

Provedba programa „Škola za roditelje“ i nadalje se provodi u okviru 6 centara socijalne skrbi u svrhu rada s roditeljima koji su u tretmanu centara zbog neodgovarajućih postupaka.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti putem 17 obiteljskih centara provodi različite programe „Škole za roditelje“ u svrhu širenja mreže obrazovnih usluga i programa namijenjenih jačanju roditeljskih kompetencija.

U svrhu osiguravanja učinkovitije skrbi, unutar sustava socijalne skrbi, za djecu koja su žrtve seksualnog zlostavljanja u obitelji smještaj je osiguran u udomiteljskim obiteljima i u domovima za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, uz osiguravanje tretmana u odgovarajućoj ustanovi ili organizaciji civilnog društva.

Krajem 2010. godine Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi sklopilo je Ugovor o međusobnoj suradnji s Poliklinikom za zaštitu djece Grada Zagreba u namjeri da ista educira i osnaži stručnjake u centrima za socijalnu skrb za dijagnostiku i rad s djecom žrtvama ili svjedocima nasilja, uključujući i iskustvo seksualnog zlostavljanja.

S ciljem osiguranja učinkovitije skrbi za djecu koja su žrtve seksualnog zlostavljanja, **tijekom 2010. godine pristupilo se izradi Nacrta prijedloga Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja**.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi tijekom 2010. godine radilo je na izradi **Strategije razvoja sustava socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011. – 2016.** koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 2. travnja 2011. godine. Strategija predstavlja napore u boljem ciljanju mjera sustava socijalne skrbi kako bi se postiglo osiguranje minimalnog životnog standarda najugroženijeg dijela stanovništva te primjereno zadovoljavanje potreba socijalno osjetljivih skupina. U okviru Strategije određene su mjere kojima se potiču i štite prava i interesi djece.

VI. Djeca s poremećajima u ponašanju

Vlada Republike Hrvatske usvojila je, na sjednici održanoj 15. srpnja 2010. godine, Izvješće za 2009. godinu o provedbi Nacionalne strategije prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih od 2009. do 2012. godine. Iz Izvješća je vidljivo kako su tijekom 2009. godine provedene sve aktivnosti nadležnih tijela državne uprave čiji je rok za provedbu bio 2009. godina ili kontinuirano.

Također, prema dostavljenim podacima u svrhu izrade Izvješća za 2010. godinu Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske, Ministarstva unutarnjih poslova i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske vidljivo je kako je broj prijavljenih maloljetnih počinitelja prekršaja u 2010. godini u padu u odnosu na 2008. i 2009. godinu, dok je broj maloljetnih počinitelja kaznenih djela u 2010. godini u padu u odnosu na 2008. godinu te neznatnom porastu u odnosu na 2009. godinu. Također, vidljivo je kako je broj počinjenih kaznenih djela od strane djece u 2010. godini u padu u odnosu na 2008. i 2009. godinu dok je broj počinjenih kaznenih djela od strane maloljetnih počinitelja u 2010. godini u padu u odnosu na 2008. godinu te porastu u odnosu na 2009. godinu.

Izvješće za 2010. godinu o provedbi Nacionalne strategije prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih od 2009. do 2012. godine je usvojeno na sjednici Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih 14. srpnja 2011. godine.

Vežano uz unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži, a posebno u okviru prevencije svih vrsta ovisnosti Vlada Republike Hrvatske usvojila je, na sjednici održanoj 4. lipnja 2010. godine **„Nacionalni program prevencije ovisnosti za djecu i mlade u odgojno-obrazovnom sustavu, te djecu i mlade u sustavu socijalne skrbi za razdoblje od 2010. do 2014. godine“**. Program ujedinjuje preventivne strategije i ima za cilj suzbijati i sprječavati pojavu svih oblika ovisnosti među djecom i mladima. Navedenim dokumentom obuhvaćeno je i rizično ponašanje djece i mladih vezano uz eksperimentiranje sa sredstvima ovisnosti, što uključuje prevenciju ovisnosti o drogama, alkoholu, pušenju, internetu, video igricama, klađenju i drugim vrstama ovisnosti kod djece i mladih.

U listopadu 2010. godine Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa **imenovalo je 21 županijskog koordinatora** za provođenje i praćenje „Nacionalnog programa prevencije ovisnosti za djecu i mlade u odgojno-obrazovnom sustavu, te djecu i mlade u sustavu socijalne skrbi za razdoblje od 2010. - 2014. godine“. Novoimenovani županijski koordinatori imaju zadaću prikupljati i objedinjavati programe prevencije odgojno-obrazovnih ustanova na razini svojih županija, izrađivati školske preventivne programe za svoje županije te dostavljati Izvješća o provedbi programa nadležnom ministarstvu.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u sklopu medijske kampanje s ciljem prevencije ovisnosti obilježilo Međunarodni dan borbe protiv ovisnosti - 26. lipnja te Međunarodni mjesec borbe protiv ovisnosti 15. studeni - 15. prosinca. Tom prigodom je Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti tiskalo letak „Biram život, drogu NE!“ u 135.000 primjeraka te je isti bio umetnut u izdanje Večernjeg lista od dana 26. lipnja 2010. godine. Uz gore navedeno, obiteljski centri u okviru svojih planova i programa također provode niz preventivnih programa i aktivnosti.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je iz sredstava Državnog proračuna za 129 projekata organizacija civilnog društva koje pridonose borbi protiv droga i svih oblika ovisnosti utrošilo 5.967.011,00 kuna. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je iz sredstava Državnog proračuna za 9 projekata organizacija civilnog društva koje djeluju u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja, a u svrhu sprječavanja svih oblika ovisnosti kod djece i mladih u školskoj godini 2009./2010. utrošilo 270.000,00 kuna.

Republika Hrvatska je dobila priliku adaptirati i implementirati **program „Unplugged - prevencija korištenja duhana, alkohola i drugih sredstava ovisnosti“** koji se u Hrvatskoj provodi pod nazivom „Imam stav“. Program je nastao inicijativom European Union Drug Abuse Prevention i podržava ga Europski centar za droge i ovisnosti o drogama (EMCDDA). Program je temeljen na učenju životnih vještina i konceptu socijalnih utjecaja te time promiče pozitivno i zdravo ponašanje i utječe na prevenciju korištenja sredstava ovisnosti (pušenje, korištenje alkohola i drugih sredstava ovisnosti). Program je **proveden u 15 škola s područja Zagreba i okolice**, u okviru navedenog programa **stručno usavršavanje je završilo 64 učitelja i 14 stručnih suradnika** – socijalnih pedagoga.

Ured Vlade Republike Hrvatske za suzbijanje zlouporabe droga je u svrhu praćenja znanja, stavova i ponašanja djece u svezi zlouporabe droga planirao i u suradnji s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi i Europskim centrom za praćenje i kontrolu droga (EMCDDA) osigurao sredstva te će tijekom 2011. godine provesti istraživanje pod naslovom „Zlouporaba sredstava ovisnosti u općoj populaciji Republike Hrvatske“. Navedeno istraživanje ima za cilj ispitati prevalenciju konzumacije različitih sredstava ovisnosti u općoj populaciji kao i u relevantnim subgrupama populacije (npr. mladi ljudi, urbana područja) te utvrditi stavove i percepcije različitih skupina u populaciji u odnosu na zlouporabu i uporabu sredstava ovisnosti. Istraživanje će obuhvatiti 4.000 ispitanika u dobi od 15 do 64 godine života, a kako bi se utvrdila raširenost i stavovi konzumiranja sredstava ovisnosti među djecom i mladima vršit će se nadzorkovanje od 800 ispitanika u dobi od 15 do 34 godine života. Provedba navedenog istraživanja planira se započeti u ožujku/travnju 2011. godine dok će rezultati biti poznati krajem 2011. godine.

U svrhu sustavnog praćenja i unaprjeđivanja mjere suzbijanja svih oblika ovisnosti uključujući suzbijanje preprodaje droga na mjestima okupljanja mladih, Ministarstvo unutarnjih poslova kontinuiranim poduzimanjem preventivno-represivnih mjera i radnji, uključujući nazočnost policijskih službenika na mjestima gdje se okupljaju i sastaju prodavači i konzumenti droga, kao i potencijalni konzumenti droga, sprječava uspostavljanje otvorenih narko scena i time smanjuje dostupnost droga te stvaranje većeg broja novih ovisnika o drogama. Tijekom 2010. godine policijski službenici su u svrhu suzbijanja svih oblika ovisnosti realizirali ukupno 4.122 preventivno-edukativne aktivnosti za polaznike i štíćenike odgojno-obrazovnih ustanova i domskih ustanova te 1.211 preventivno-edukativne aktivnosti za njihove roditelje.

Kao pozitivan primjer suzbijanja svih oblika ovisnosti možemo istaknuti primjer Grada Karlovaca koji je donio Odluku kojom se na javim površinama grada Karlovca, a što se odnosi i na okolinu odgojno-obrazovnih ustanova, maloljetnim osobama zabranjuje konzumiranje, nošenje i posjedovanje alkoholnih pića i gdje su izrađeni plakati „Recimo ne alkoholu i pušenju“, a koji su distribuirani po svim trgovinama, ugostiteljskim objektima i poslovnim subjektima na području cijele Karlovačke županije.

Tijekom 2010. godine gospodarski inspektori Državnog inspektorata obavili su prema Zakonu o trgovini 9.586 kontrola primjene odredbi članka 11. Zakona o trgovini, od kojih se: 3.948 kontrola odnosi na odredbu o zabrani prodaje alkoholnih pića i pića koja sadrže alkohol, 5.638 kontrola odnosi na odredbu o obvezi isticanja oznake o zabrani prodaje alkoholnih pića osobama mlađim od 18 godina. Utvrđeno je 158 povreda Zakona, zbog kojih je ukupno poduzeto 178 Zakonom propisanih kaznenih i upravnih mjera. Nadalje provedeno je, prema Zakonu o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda, 12.535 kontrola primjene odredbi članka 11. Zakona o trgovini, od kojih se: 5.208 kontrola odnosi na odredbu o zabrani prodaje duhanskih proizvoda, 7.327 kontrola odnosi na odredbu o obvezi isticanja oznake o zabrani prodaje duhanskih proizvoda osobama mlađim od 18 godina. Utvrđeno je 179 povreda odredbi toga Zakona, zbog kojih je poduzeto 274 Zakonom propisanih kaznenih i upravnih mjera. Također je prema Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti provedeno 25.338 inspeksijskih nadzora ugostiteljskih objekata u kojima se uslužuju pića, napici i hrana te su tom prilikom utvrđene u 322 slučaja povrede odredbi Zakona.

U svrhu provedbe kaznenog postupka prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela razvijanjem alternativnih mjera (nadoknada štete, izvansudska nagodba, humanitarni rad, psihosocijalni tretman i druge mjere) redovito se ažurira izrađeni popis ustanova u kojima se iste provode. U provedbi posebnih obveza značajnu ulogu imaju organizacije civilnog društva, društva Crvenog križa, ustanove socijalne skrbi, vjerske organizacije, a sve više i lokalna zajednica kroz svoje komunalne djelatnosti. **Broj provedenih izvansudskih nagodbi za maloljetne počinitelje kaznenih djela u 2010. godini bio je 176 od toga: u Splitu 10, u Zagrebu 101, a Osijeku 65 izvansudskih nagodbi.**

VII. Djeca pripadnici nacionalnih manjina

U svrhu razvijanja tolerancije i prihvaćanja nacionalnih, vjerskih, rasnih i svih drugih različitosti u okviru školskog **predmeta „Građanski odgoj i obrazovanje“** nalazit će se teme koje će obuhvatiti područja vezana uz nacionalne manjine. Navedeni predmet postati će obvezni dio školskog programa u svim osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama od 2011./2012. školske godine.

S ciljem poboljšavanja nastavnih planova i programa za djecu pripadnike nacionalnih manjina u području odgoja i obrazovanja, **Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa izradilo je nove nastavne programe za osnovnu i srednju školu za nastavu na češkom, mađarskom, talijanskom i srpskom jeziku.** U završnoj fazi je izrada nastavnih programa dopunskih sadržaja prirode i društva, povijesti, zemljopisa, likovne i glazbene kulture za osnovne škole te povijesti, geografije, likovne i glazbene umjetnosti za srednje škole koje imaju dio nastave na jeziku nacionalnih manjina.

Za osiguravanje potrebnih sredstva za pisanje, prevođenje i tiskanje udžbenika za potrebe nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina **Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je izradu/uvoz udžbenika na srpskom, talijanskom, češkom i mađarskom jeziku za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 3.285.930,00 kuna.** Napisano je, prevedeno i tiskano ukupno 178 udžbenika od toga 24 autorska, 27 prevedenih i 127 uvezenih. U postupku za izdavanje je još 26 udžbenika.

Agencija za odgoj i obrazovanje održala je **29 stručnih skupova** na kojima je sudjelovalo **972 učitelja**, a u svrhu usavršavanja učitelja koji rade u nastavi na jeziku mađarske, češke, srpske, talijanske i slovačke nacionalne manjine.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je iz sredstava Državnog proračuna **projekte organizacija civilnog društva**, čiji je cilj bio poticati multikulturalnost i interkulturalnost između ostalog i među pripadnicima nacionalnih manjina, za što je utrošeno 265.000,00 kuna.

Savjet za nacionalne manjine je iz sredstava Državnog proračuna za ostvarivanje programa organizacija civilnog društva i ustanova nacionalnih manjina, a u svrhu razvoja kulturnih manifestacija tijekom 2010. godine rasporedio ukupan iznos od 41.227.878,84 kuna. Od navedenog iznosa je, vezano **za prava i interese djece svih nacionalnih manjina, za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija utrošeno 1.829.320,00 kuna.** Tijekom 2010. godine održano je 118 kulturnih manifestacija u kojima je sudjelovalo 5.703 djece.

VIII. Djeca – žrtve trgovanja

Vlada Republike Hrvatske donijela je na sjednici održanoj 11. veljače 2010. godine Zaključak kojim se prihvaćaju **„Izmjene i dopuna Protokola za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima“.** Izmjenama i dopunama navedenog Protokola, propisuje se da skrbnik maloljetnika koji je identificiran kao žrtva ima pravo uz suglasnost centra za socijalnu skrb u roku od 90 dana odlučiti o sudjelovanju u programu pomoći i zaštite, vodeći računa o najboljem interesu maloljetnika te uvažavajući njegovo mišljenje.

Također, smatrajući da je **obrazovanje ciljanih skupina** jedan od najboljih načina prevencije trgovanja ljudima, Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske kontinuirano provodi edukacije svih ciljanih skupina predviđenih „Nacionalnim planom za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje 2009. - 2011. godine“, unutar kojeg su djeca određena kao posebno značajna ciljana skupina.

Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske je iz sredstava Državnog proračuna za **projekte organizacija civilnog društva** iz područja zaštite, poštivanja i promicanja ljudskih prava, a u svrhu **obrazovanja ciljanih skupina o trgovanju ljudima** utrošio 100.000,00 kuna.

Ministarstvo unutarnjih poslova je do rujna 2010. godine ukupno identificiralo 7 žrtava trgovanja ljudima, od kojih je **dvoje djece.**

IX. Djeca s posebnim potrebama

U suradnji sa specijaliziranim institucijama, Agencija za odgoj i obrazovanje pružala je savjetodavnu i stručnu pomoć odgojno-obrazovnim ustanovama u koje su uključena djeca i učenici s teškoćama u razvoju. Stručno usavršavanje pruža se prema posebnom dogovoru s odgojno-obrazovnom ustanovom prije ili neposredno nakon uključivanja djeteta ili učenika u redoviti program.

Također, Agencija za odgoj i obrazovanje je u svrhu stručnog usavršavanja prosvjetnih djelatnika za potrebe djece s teškoćama u razvoju organizirala niz seminara i stručnih skupova s različitim temama. Tijekom 2010. godine održano je: 7 stručnih skupova za učenike sa sljepoćom i slabovidnošću, 21 interdisciplinarnih stručnih skupova za djecu i učenike s cerebralnom paralizom i kroničnim bolestima, 15 stručnih skupova za djecu i učenike s gluhoćom i nagluhošću i 15 stručnih skupova za učenike s teškoćama u govorno-jezičnom razvoju i specifičnim teškoćama u učenju. **Kroz programe stručnog usavršavanja za potrebe djece s teškoćama u razvoju bilo je uključeno 1.980 odgojno-obrazovnih djelatnika** iz predškolskih, osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova.

U svrhu izrade programa učinkovitog **širenja stručne podrške u obitelji s djecom s teškoćama u razvoju** Ured UNICEF-a u Hrvatskoj u suradnji s Gradom Zagrebom i Dnevnom centrom za rehabilitaciju djece i mladih „Mali dom“ Zagreb, krajem 2010. godine pokrenuo je **projekt „Rana intervencija u djetinjstvu: Razvoj modela stručne podrške u obitelji djece s razvojnim odstupanjima/teškoćama (0-3)“**. Cilj projekta je izrada sveobuhvatnog, dostupnog i odgovarajućeg modela za stručnu podršku u obitelji koji bi poslužio kao okvir za uspostavu sustava usklađenih usluga u zajednici za djecu s teškoćama u razvoju (0-3) i njihovim obiteljima.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u svrhu podizanja svijesti djece s teškoćama u razvoju, a u cilju njihove spoznaje vlastitih potencijala i prava, porasta samopouzdanja te korištenja najboljih sposobnosti i mogućnosti svakog djeteta i u 2010. godini nastavilo financijski podupirati projekte organizacija civilnog društva osoba s invaliditetom i onih koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom. **Za projekte usmjerene djeci s teškoćama u razvoju i mladima s invaliditetom** iz sredstava Državnog proračuna utrošeno je **9.679,962,00 kuna**.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je u školskoj godini 2009./2010. iz sredstava Državnog proračuna za projekte organizacija civilnog društva koje djeluju u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja sufinanciralo projekte koji su namijenjeni djeci i mladima s teškoćama u razvoju za što je utrošeno **1.971.850,00 kuna**.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ured UNICEF-a u Hrvatskoj te Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske (SOIH) započeli su tijekom 2010. godine **provedbu projekta „Zajedno do naših prava“**. Cilj projekta je kroz participativne radionice osnažiti djecu s ili bez invaliditeta da progovore o Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom, zagovaraju svoja prava i učine zajednice u kojima žive inkluzivnijima.

U svrhu kontinuiranog rada na području informiranja i edukacije djece i mladih o pravima djece s teškoćama u razvoju i odraslih osoba s invaliditetom, kao i o prednostima zajedničkog školovanja, odrastanja i života u zajednici, djelatnici obiteljskih centara u županijama provodili su niz aktivnosti kroz mnoštvo različitih radionica, susreta i druženja (npr. „Program podrškom i informacijom do integracije“, „Vrijeme za nas“, „Moj prijatelj“, „Mogu za 5!“, „Stvarni svijet“, „Ruka prijateljstva“, „Podrška obiteljima djece i mladih s oštećenjem vida“, „ABCD-onica, 123-onica“, „Biser u školjci“, „Oči koje osjećaju“ te „Priče o prijateljstvu“).

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u partnerskoj suradnji s organizacijama civilnog društva te uz stručnu podršku Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, **podupire razvoj mreže podrške djeci s neurorazvojnim teškoćama** u cilju povećanja dostupnosti različitih usluga primjerenih razvojnim potrebama djeteta za što je u 2010. godini iz sredstava Državnog proračuna **osigurana financijska potpora za 12 projekata u ukupnom iznosu od 1.474.893,00 kuna**.

U svrhu osiguravanja **pristupačnosti odgojno-obrazovnih institucija djeci s teškoćama u razvoju** Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa nastavilo je provoditi projekt **„Mreža škola bez arhitektonskih barijera“**. Cilj projekta je prostorno prilagoditi dovoljan broj škola u svakoj županiji radi ravnomjerne dostupnosti školovanja učenicima s većim motoričkim teškoćama te ostvarenja prava na školovanje u blizini mjesta stanovanja i odrastanja u vlastitoj obitelji. Utvrđene su potrebe i osigurani uvjeti za izradu mreže škola po kriteriju pristupačnosti.

Status roditelja njegovatelja uveden je kao pravo Izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 44/06). Prema Zakonu o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br: 73/97, 27/01, 59/01, 82/01, 103/03, 44/06 i 79/07) **pravo na status roditelja njegovatelja** u 2009. godini koristilo je 1.873 osoba za što je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi iz sredstava Državnog proračuna utrošilo 70.360.433,00 kuna. Navedeno pravo je **tijekom 2010. godine koristilo 2.187 osoba što je za 314 osoba više nego u 2009. godini za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 88.183.068,00 kuna što je povećanje od 25,33% u odnosu na 2009. godinu.**

Novi Zakon o socijalnoj skrbi koji je Hrvatski sabor donio 13. svibnja 2011. godine (Narodne novine, br. 57/11) propisuje pravo na status roditelja njegovatelja roditelju djeteta (ili drugoj osobi propisanoj Zakonom) s teškoćama u razvoju odnosno osobe s invaliditetom, koje je potpuno ovisno o pomoći i njezi druge osobe tako da mu je zbog održavanja života potrebno pružanje specifične njege izvođenjem medicinsko-tehničkih zahvata, za koju je prema preporuci liječnika roditelj osposobljen. Pravo na status njegovatelja roditelj ostvaruje dok traje potreba pomoći i njege njegovom djetetu te dok mu može pružati potrebnu njegu. Roditelj njegovatelj ima pravo na novčanu naknadu, prava iz mirovinskoga osiguranja, zdravstvenog osiguranja i prava za vrijeme nezaposlenosti, kao zaposlena osoba prema posebnim propisima.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u suradnji s 18 organizacija civilnog društva gluhih i nagluhih osoba **osiguralo tijekom 2010. godine uslugu 32 tumača/prevoditelja na znakovni jezik za gluhe i gluhoslijepe osobe** kako bi mogli samostalno planirati vlastiti život i aktivno sudjelovanje u životu zajednice **za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 1.185.647,00 kuna što je povećanje od 48,56% u odnosu na 2009. godinu.**

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti pružilo je tijekom 2010. godine financijsku potporu za 11 projekata **osiguravanja usluge asistenta u nastavi za 34 djece s teškoćama u razvoju u osnovnim školama i 8 djece u predškolskim ustanovama za što je utrošeno 1.042.683,00 kuna** što je znatno povećanje u odnosu na 2009. godinu kada su financirana 2 projekta u iznosu od 45.021,00 kuna.

X. Zlostavljana i zanemarena djeca

Hrvatski sabor donio je **29. siječnja 2010. godine Zakon o potvrđivanju Europske konvencije o ostvarivanju dječjih prava**. Ratifikacijom Europske konvencije dodatno se unaprjeđuje zaštita djece na način da se promiču prava djece u njihovom najboljem interesu, dodjeljuju postupovna prava djeci i olakšava ostvarivanje tih prava tako što se osigurava da djeca, neposredno ili preko drugih osoba ili tijela, budu obaviještena te im bude dopušteno da pred sudbenim tijelima sudjeluju u postupcima koji ih se tiču.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je 2009. godine osnovalo Radnu skupinu za izradu preventivskih i intervencijskih programa zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja. Radna skupina je izradila „**Smjernice za planiranje, provedbu i evaluaciju preventivskih i tretmanskih programa zaštite djece od nasilja**“ koje je usvojilo Vijeće za djecu na sjednici održanoj **9. studenog 2010. godine**. Smjernice su namijenjene svim stručnjacima koji planiraju i provode programe zaštite djece od svih oblika nasilja, donositeljima odluka u području usluga namijenjenih djeci i njihovim obitelji na svim razinama djelovanja – od lokalne do državne razine te široj javnosti. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je izvršilo tisak navedenih Smjernica te ih objavilo na svojim web stranicama.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je 10 preventivnih programa u osnovnim i srednjim školama te tiskanje stručne literature koja se bavi prevencijom za što je ukupno utrošeno 295.980,00 kuna. Također je **financirano 29 projekata organizacija civilnog društva** koji su bili usmjereni izradi i provedbi različitih intervencijskih i preventivskih programa zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja za što je utrošeno 1.120.000,00 kuna.

Tijekom 2010. godine nastavljena je kontinuirana implementacija programa Ureda UNICEF-a u Hrvatskoj u svrhu prevencije vršnjačkog nasilja i zlostavljanja „Za sigurno i poticajno okruženje u školama“ u 275 dosad uključenih osnovnih škola te se tijekom 2010. godine uključilo još 26 novih. **U 2010. godini 9 škola je završilo osnovni program i dobilo priznanje „Škola bez nasilja“**. Sveukupno do sada je **157 škola uspješno završilo osnovni program i dobilo priznanje „Škola bez nasilja“ te zajedno čine „Mrežu škola bez nasilja“**. U programu sudjeluje više od 150.000 djece i 12.000 učitelja. Nadalje, Ured UNICEF-a u Hrvatskoj je tijekom 2009. osmislio program prevencije elektroničkog nasilja i zlostavljanja „Prekini lanac!“. Kako je program osmišljen kao integralni nastavak osnovnog programa „Za sigurno i poticajno okruženje u školama“, u njega se dobrovoljno mogu uključiti sve škole koje su uspješno završile osnovni program i stekle priznanje „Škola bez nasilja“. **U 2010. godini 31 škola se uključila u provedbu programa „Prekini lanac!“**. U okviru njegove primjene završeno je opsežno inicijalno istraživanje o utjecaju suvremene tehnologije na svakodnevni život djece i odraslih čiji će rezultati javnosti će biti predstavljeni u 2011. godini.

Djelatnici Ministarstva unutarnjih poslova u cilju prevencije nasilja među djecom i mladima u osnovnim i srednjim školama provode **edukacije učenika i odgojno-obrazovnih djelatnika na temu kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika, maloljetničke delinkvencije i obiteljskog nasilja**. Tijekom 2010. godine realizirano je 7.405 preventivno-edukativnih aktivnosti policije od kojih su 4.122 bile usmjerene na polaznike/štićenike odgojno-obrazovnih ustanova, 1.309 bilo je namijenjeno nastavnicima i drugim djelatnicima odgojno-obrazovnih i domskih ustanova te 1.211 roditeljima polaznika i štíćenika odgojno-obrazovnih ustanova.

Obiteljski centri provodili su prema programu svog rada različite preventivske i intervencijske programe zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja dajući tako veliki doprinos na svojim lokalnim razinama (npr. „Što je nasilje“, „Prijateljstvo“, „Ljutnja i njena kontrola“, „Prevencija svih vrsta nasilja među djecom i mladima“, „Zašto prijaviti nasilje“, „Nenasilno rješavanje problema“).

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je pristupilo izradi Prijedloga Pravilnika o načinu postupanja učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima.

U svrhu intenziviranja nadzora nad radom domova za djecu tijekom 2010. godine Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi provelo je 35 nadzora u ustanovama koje zbrinjavaju djecu i to: u domovima za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi - 13 inspekcijskih nadzora, u domovima za tjelesno ili mentalno oštećenu djecu i odrasle osobe - 9 inspekcijskih nadzora, u domovima za djecu i mlade s poremećajima u ponašanju - 8 inspekcijskih nadzora, u udomiteljskim

obiteljima koje skrbe o djeci - 4 inspekcijiska nadzora i u obiteljskim domovima za djecu - 1 inspekcijiski nadzor.

U svrhu zaštite djece u odgojno-obrazovnim ustanovama od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa tijekom 2010. godine provelo je 83 inspekcijiska nadzora čiji su povod bili podnesci koji su svojim sadržajem upućivali na nasilje nad i među učenicima.

U cilju pružanja odgovarajuće pomoći i zaštite djeci i maloljetnim žrtvama kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa, a poglavito u cilju sprječavanja njihove dodatne viktimizacije, **Ministarstvo unutarnjih poslova je osiguralo posebne prostorije za obavljanje obavijesnih razgovora s djecom** i maloljetnicima žrtvama kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa. **Tijekom 2010. godine u potpunosti je dovršeno u 15 policijskih uprava opremanje prostorija za razgovor s djecom žrtvama kaznenih djela za što je iz Državnog proračuna utrošeno 124.556,00 kuna.**

Također je u okviru pretpristupnog programa pomoći Europske unije „IPA 2009“, **tijekom 2010. godine Ministarstvo unutarnjih poslova provodilo pripremne aktivnosti za realizaciju projekta „Jačanje kapaciteta u području suzbijanja seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i maloljetnika, te pružanja pomoći ranjivim žrtvama kriminaliteta“.** Projekt uključuje niz aktivnosti koje se odnose na suzbijanje zlostavljanja djece putem interneta i mobilnih telefona, a financira ga Europska komisija u iznosu od 800.000,00 EUR. Početak realizacije projekta predviđa se početkom 2011. godine, a završetak u srpnju 2012. godine.

Povjerenstvo za izradu Nacionalnog plana protiv seksualnog iskorištavanja djece osnovano pri Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi tijekom 2010. godine izrađivalo je nacrt prijedloga Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja koji se planira izraditi tijekom 2011. godine.

Vijeće Europe je u studenom 2010. godine pokrenulo inicijativu za službeno pokretanje kampanje u cilju zaustavljanja seksualnog zlostavljanja pod nazivom „jedan od pet“ te preporučilo državama članicama da provedu nacionalne kampanje protiv seksualnog zlostavljanja djece i potaknu potpisivanje, ratificiranje i implementaciju Konvencije Vijeća Europe o zaštiti djece od spolnog iskorištavanja i zlostavljanja djece. Izrađen je Akcijski plan provedbe Kampanje u Republici Hrvatskoj za razdoblje od veljače do prosinca 2011. godine. Svrha Kampanje je unaprjeđenje sustava zaštite djece od seksualnog nasilja, a dva temeljna strateška cilja Kampanje su: promicanje potpisivanja, ratifikacije i provedbe Konvencije Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja te pružanje znanja i praktičnih rješenja za sprječavanje i prijavljivanje seksualnog nasilja nad djecom i to djeci, njihovim obiteljima/skrbnicima i društvu, a time i podizanje razine svijesti o stvarnim razmjerima seksualnog nasilja nad djecom.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti koordinator je aktivnosti Kampanje na nacionalnoj razini, a ostali nositelji provedbe Kampanje na nacionalnoj razini su: Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske. Obiteljski centri i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave provodit će aktivnosti Kampanje na lokalnoj razini u suradnji s ostalim dionicima na lokalnoj razini, uključujući i organizacije civilnog društva. Kao jedno od prioritarnih područja na natječaju za prijavu projekata udruga usmjerenih djeci za dodjelu financijske potpore iz raspoloživih sredstava Državnog proračuna za 2011. godinu financirani su projekti usmjereni prevenciji seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece te zaštiti djece od opasnosti seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja kojima se izlažu prilikom korištenja računala, interneta i drugih sredstava komuniciranja na daljinu, na koji se način provodi se i jedna od aktivnosti.

Republika Hrvatska prihvatila je domaćinstvo Regionalnog seminara „Zaustavljanje seksualnog nasilja nad djecom – ratifikacija i provedba Konvencije Vijeća Europe o zaštiti djece od spolnog iskorištavanja i spolnog nasilja“ koji će se održati 27. i 28. listopada 2011. godine.

Vlada Republike Hrvatske usvojila je na sjednici održanoj 7. srpnja 2011. godine *Prijedlog Zakona o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja, s konačnim prijedlogom zakona.*

U svrhu provedbe znanstvenih istraživanja stanja, kretanja, teritorijalne rasprostranjenosti, pojavnih oblika i drugih obilježja pojave zlostavljanja i zanemarivanja djece u Republici Hrvatskoj **provedeno je istraživanje „Što možemo naučiti iz analize radova i istraživanja o nasilju nad djecom u obitelji objavljenih u Hrvatskoj od 1985. do 2009. godine?“** (prof. dr. sc. Marina

Ajduković, 2010) koje je objavljeno u časopisu za promicanje prava djeteta „Dijete i društvo“ broj 1/2 iz 2010. godine. Cilj ovog rada je prikazati i kritički analizirati ključna obilježja objavljenih tekstova (knjiga i članaka) iz područja nasilja nad djecom u obitelji u razdoblju od 1985. do 2009. godine. U analizu je uključeno 162 jedinica analize: 11 autorskih knjiga i 151 članak (97 objavljeno u časopisima, a 54 u zbornicima radova i knjigama).

Krajem 2009. godine započeo je **međunarodni istraživački projekt „Međunarodno epidemiološko istraživanje zlostavljanja i zanemarivanja djece – BECAN“** kojeg u Hrvatskoj provodi istraživački tim Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Projekt se provodi u Hrvatskoj i još osam zemalja Jugoistočne Europe s ciljem dobivanja podataka o rasprostranjenosti nasilja nad djecom i predstavlja najveće epidemiološko istraživanje u regiji do sada. Drugi međunarodni sastanak za BECAN projekt održan je u Tirani, Albanija, od 17. do 20. svibnja 2010. godine na kojem su bili i predstavnici Republike Hrvatske. Ključna tema sastanka bila je usklađivanje različitih kultura, političkih i pravnih sustava sa zahtjevima jedinstvene znanstvene metodologije istraživanja. U pripremi za ovaj sastanak istraživački tim Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu proveo je u Hrvatskoj 10 grupnih diskusija s više od 60 učenika zagrebačkih osnovnih i srednjih škola, kao i s roditeljima učenika o predviđenim upitnicima te ciljevima i značaju istraživanja.

Ministarstvo pravosuđa sudjeluje kao partner u međunarodnoj provedbi projekta „Djeca u Uniji – Prava djece i jačanje položaja djece“. Osim Republike Hrvatske u projektu sudjeluju – Italija, Finska, Belgija, Rumunjska, Škotska (UK), Slovačka, Portugal i Francuska. Cilj je analiza kaznenog zakonodavstva glede pitanja djece žrtava kaznenih djela, podizanje svijesti o posebnim potrebama djece u sustavu kaznenog prava, kao i o mjerama koje u tom smislu poduzimaju države članice, konkretni prijedlozi za unaprjeđenje položaja djece žrtava kaznenih djela u Uniji i državama članicama (pregled stanja kaznenog zakonodavstva biti će temelj preporuka).

Tijekom 2010. godine u okviru djelatnosti Ministarstva unutarnjih poslova otkriveno je i prijavljeno 4.394 kaznenih djela iz domene kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika što je za 8,7 % manje u odnosu na 2009. godinu kada je otkriveno i prijavljeno sveukupno 4.811 takvih kaznenih djela. Najveći broj prijavljenih kaznenih djela iz domene kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika odnosi se na kaznena djela protiv braka, obitelji i mladih kojih je u 2010. godini prijavljeno sveukupno 2.466 ili 2,4% manje u odnosu na 2009. godinu kada je prijavljeno 2.526 kaznenih djela. Nadalje, tijekom 2010. godine prijavljeno je 971 kaznenih djela nasilničkog ponašanja u obitelji (od kojeg broja je 89 kaznenih djela počinjeno na štetu djeteta ili maloljetne osobe) što je za 24,3% manje u odnosu na 2009. godinu kada je prijavljeno 1.400 kaznenih djela od kojih 117 na štetu djece ili maloljetnih osoba. Nadalje, u grupi kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa tijekom 2010. godine prijavljena je sveukupno 328 kaznenih djela počinjenih na štetu djece i maloljetnika ili 23,9% manje u odnosu na 2009. godinu kada je prijavljeno 431 kazneno djelo.

Tijekom 2010. godine, od kaznenih djela proizašlih iz nasilja među djecom možemo izdvojiti 93 kaznena djela nasilničkog ponašanja, 671 kazneno djelo tjelesne ozljede, 120 kaznenih djela teške tjelesne ozljede i 62 kaznena djela prijetnji.

U svrhu izrade programa **zaštite djece od opasnosti kojima se izlažu prilikom korištenja računala, interneta i drugih sredstava za komuniciranje na daljinu** Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti odobrilo je projekte organizacija civilnog društva za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 125.000,00 kuna.

Javnosti je u veljači 2010. godine predstavljen „Priručnik programa prevencije elektroničkog zlostavljanja“ koji je Ured UNICEF-a u Hrvatskoj izradio 2009. godine u okviru UNICEF-ove akcije „Prekini lanac!“. Priručnik je tiskan u nakladi od 2.000 primjeraka te je besplatno distribuiran svim školama koje sudjeluju u programu kao i zainteresiranoj stručnoj javnosti. Priručnik služi kao pomoćno sredstvo učiteljima u provođenju programa u školama. Također je **tijekom 2010. godine provedeno istraživanje o elektroničkom nasilju i utjecaju suvremenih tehnologija na svakodnevni život djece u okviru UNICEF-ove akcije „Prekini lanac!“** u kojem je sudjelovalo oko 5.000 učenika, 2.500 roditelja i 800 učitelja iz 23 osnovne škole iz cijele Hrvatske.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture izradilo je priručnik za korisnike telekomunikacijskih usluga u kojem se detaljno informira korisnike o telekomunikacijskim uslugama s posebnim naglaskom na zaštitu djece na internetu. Priručnik je objavljen kao prilog u dnevnim novinama „Večernji list“ dana 17. prosinca 2010. godine. Na stranicama Hrvatske agencije za poštu i

elektroničke komunikacije objavljena je adresa elektroničke pošte, zastita-djece@hakom.hr, na koju korisnici mogu prijaviti sadržaj koji smatraju ilegalnim i neprihvatljivim za djecu. Također, u Pravilniku o načinu i uvjetima obavljanja djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (Narodne novine, br. 154/08) određuje da su operateri koji nude Internet obvezni, ako postoji tehnička mogućnost, ponuditi svim pretplatnicima **mogućnost postavljanja zabrane pristupa sadržaju koji nije namijenjen djeci.**

U svrhu izrade prijedloga izmjena i dopuna zakonskih propisa o pojavnim oblicima rada i zapošljavanja djece u cilju zaštite djece od gospodarskog iskorištavanja i zapošljavanja ili rada na poslovima štetnima po razvoj i zdravlje djece Hrvatski sabor je 4. prosinca 2009. godine **donio novi Zakon o radu koji je 1. siječnja 2010. godine stupio na snagu. Zakonom o radu regulirani su radni odnosi u Republici Hrvatskoj, koji između ostalog sadrži odredbe koje se odnose na pravnu regulativu rada malodobnika te sadrži institute kojima je cilj njihova zaštita.** To su instituti koji se odnose na: propisanu najnižu dob za zaposlenje; definiranje kada je malodobnik poslovno sposoban za sklapanje i raskidanje ugovora o radu; zabranu rada maloljetnika na određenim, za sigurnosti, zdravlje, čudoređe ili razvoj štetnim poslovima; zabranu prekovremenog rada maloljetnih radnika; zabranu rada maloljetnika u preraspodjeljenom punom radnom vremenu, koji bi trajao duže od osam sati dnevno; kao i zabranu noćnog rada maloljetnika.

Tijekom 2010. godine stupili su na snagu: „Pravilnik o poslovima na kojima se ne smije zaposliti maloljetnik“, „Pravilnik o poslovima na kojima maloljetnik može raditi i o aktivnostima u kojima može sudjelovati“, „Pravilnik o obavljanju djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem“ kojim je među ostalim regulirano posredovanje za povremeni rad redovitih učenika i uvjeti pod kojima redovni učenici mogu povremeno raditi te je za slučaj kršenja tih odredaba propisana upravna mjera zabrane takvog rada malodobnika.

Inspektori Državnog inspektorata nadziru provedbu zakonskih propisa kojima su uređeni uvjeti pod kojima djeca (osobe do 18 godina) mogu raditi (u radnom odnosu ili putem ovlaštenih posrednika) i sudjelovanje djece u aktivnostima u kojima smiju uz naplatu sudjelovati uz prethodno odobrenje inspektora rada. **Tijekom 2010. godine inspektori rada su u području radnih odnosa svih područnih jedinica Državnog inspektorata obavili ukupno 15.776 nadzora nad provedbom propisa iz područja rada i zapošljavanja. Od navedenog broja nadzora u 26 nadzora (što je za 62% manje nego 2009. godine) otkrivene su nezakonitosti počinjene u odnosu na 27 malodobnika (što je za 63% manje nego 2009. godine) i to postojanje osnovane sumnje da je počinjeno ukupno 55 povreda prekršajno sankcioniranih odredaba (što je za 64% manje nego 2009. godine).** Slijedom utvrđenoga, podneseno je ukupno 27 optužnih prijedloga te su inspektori donijeli i određene upravne mjere odnosno ukupno 14 rješenja. U slučajevima kada inspektori nisu bili ovlašteni postupati o uočenim nepravilnostima izvijestili su druga nadležna tijela državne uprave te je upućeno ukupno 38 obavijesti. Najviše nezakonitosti počinjenih u odnosu na maloljetnike utvrđeno je u djelatnosti ugostiteljstva, no povrede propisa iz područja rada i zapošljavanja počinjene na štetu maloljetnika utvrđivane su i u drugim djelatnostima (trgovini, pekarstvu, turizmu, graditeljstvu i obrtničko-uslužnim djelatnostima). Vezano za sudjelovanje djece u aktivnostima u kojima smiju uz naplatu sudjelovati uz prethodno odobrenje inspektora rada za radne odnose zaprimljeno je 253 zahtjeva zakonskih zastupnika osoba mladih od 15 godina za sudjelovanje istih uz naplatu u izvođenju različitih umjetničkih djela, ali i snimanju video spotova, TV reklama, serijala i dr. Inspektori rada su dali odobrenje za sudjelovanje 251 malodobnika u navedenim aktivnostima (133 malodobnika i 118 malodobnica), dok su dva zahtjeva odbijena jer su podneseni retroaktivno.

Nadalje, **inspektori rada su obavili ukupno 9.457 nadzora nad provedbom propisa iz područja zaštite na radu. Od navedenog broja nadzora u 115 nadzora inspektori rada su zatekli ukupno 250 maloljetnika (190 maloljetnika i 60 maloljetnica), a kod 5 poslodavaca utvrdili postojanje osnovane sumnje da su počinjene nezakonitosti** te su podneseni optužni prijedlozi za ukupno 8 počinjenih prekršaja, 1 kaznena prijava i 2 obavijesti drugim nadležnim tijelima za uočene nepravilnosti za koje nisu ovlašteni postupati.

XI. Djeca pogođena ratom i posljedicama rata

U svrhu izrade Registra djece stradale uslijed ratnih razaranja Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u suradnji s državnim tijelima izradilo privremeni Registar poginule djece uslijed ratnih razaranja u Domovinskom ratu u kojem se do kraja 2010. godine nalaze podaci o 323 poginule djece. U Registru se nalaze podaci o: imenu i prezimenu djeteta; imenu jednog od roditelja; danu, mjesecu i godini rođenja djeteta; mjestu njegova prebivališta i županiji; danu, mjesecu i godini stradavanja te načinu njegova stradavanja. **Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u prosincu 2010. godine svu sakupljenu i sistematiziranu arhivsku građu o poginuloj djeci u Domovinskom ratu predalo Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata.**

U svrhu osiguravanja odgovarajućih oblika zaštite djece pogođene ratom i posljedicama rata djeca smrtno stradalih, nestalih ili zatočenih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata su, po osnovi gubitka člana obitelji, ostvarivala trajna i jednokratna prava (obiteljsku invalidninu, nadoknadu u visini obiteljske invalidnine, obiteljsku mirovinu, nadoknadu u visini obiteljske mirovine za vrijeme redovnog školovanja te najduže 12 mjeseci nakon prekida ili završetka redovitog školovanja odnosno do dana zapošljavanja u tom roku, pravo na besplatne udžbenike, pravo na stipendiju te pravo na zdravstvenu zaštitu).

Također, tijekom 2010. godine djeca civilni invalidi rata su koristili pravo na osobnu invalidninu, ortopedski dodatak, opskrbinu i dodatak za pripomoć u kući. Navedena prava koristi godišnje 300 djece za što je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi iz sredstava Državnog proračuna utrošilo 450.000,00 kuna.

Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata propisano je pravo na besplatne udžbenike što je u 2010. godini ostvarilo ukupno 19.951 korisnika (12.273 učenika na školovanju u osnovnoj školi, 6.442 učenika na školovanju u srednjim školama, 1.214 studenata, kao i 22 djece mirnodopskih vojnih invalida) za što je Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti iz sredstava Državnog proračuna utrošilo 25.000.737,00 kuna. Tijekom 2010. godine, u skladu s odredbama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata pravo na besplatne udžbenike odnosno pravo na isplatu naknada za kupnju udžbenika ostvarilo je ukupno 200 djece za što je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi utrošilo 198.707,00 kune.

Kako je od školske godine 2009./2010. obvezno polaganje državne mature za učenike gimnazije i one učenike strukovnih škola koji žele nastaviti školovanje, a državna matura je prihvaćena kao zamjena za razredbeni ispit kod upisa na svim visokim učilištima u akademskoj godini 2010./2011, objavljen je Javni poziv za financiranje troškova pripremnih tečajeva za polaganje ispita državne mature i upis na studijske programe u akademskoj godini 2010./2011. Pravo na povrat troškova jednog pripremnog tečaja za upis na visoko učilište u Republici Hrvatskoj mogla su ostvariti: djeca smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i djeca zatočenog ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, djeca hrvatskog ratnog i vojnog invalida iz Domovinskog rata te djeca dragovoljca iz Domovinskog rata. **Pravo na povrat troškova pripremnih tečajeva u 2010. godini ostvarilo je 26 maturanata za što je Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti iz sredstava Državnog proračuna utrošilo 34.569,00 kuna.**

Ostvarenje prava na stipendiju tijekom redovitog srednjoškolskog obrazovanja, redovitog sveučilišnog i stručnog studija i prava na naknadu dijela troškova školarine poslijediplomskih studija na visokim učilištima ostvarila su djeca smrtno stradalih hrvatskih branitelja, djeca zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, djeca hrvatskog ratnog i vojnog invalida iz Domovinskog rata i djeca dragovoljca iz Domovinskog rata. **Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je temeljem Natječaja za dodjelu stipendija za školsku i akademsku 2009./2010. godinu, isplatilo 10.265 stipendija (6.484 učenicima srednjih škola, 3.764 studentima te dio naknade troškova za 17 kandidata na poslijediplomskom studiju) za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 63.721.400,00 kuna. Nadalje, temeljem Natječaja za dodjelu stipendija za školsku i akademsku godinu 2010./2011. pristiglo je 15.235 prijava, a uvjete za ostvarivanje prava na stipendiju ostvarilo je 10.527 kandidata (6.750 srednjoškolaca, 3.762 studenata i 15 polaznika postdiplomskih studija) za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 64.755.194,24 kuna.**

U svrhu unaprjeđenja psihosocijalne skrbi za djecu pogođenu ratom i posljedicama rata s obzirom na mogući prijenos traumatskih posljedica s roditelja na djecu, stručnjaci u Centrima za

psihosocijalnu pomoć Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti pružaju organiziranu psihosocijalnu i zdravstvenu potporu djeci hrvatskih branitelja koji su smrtno stradali ili su proživjeli teška ratna traumatska iskustva s dugotrajnim posljedicama po njihovo zdravlje i/ili svakodnevno funkcioniranje. Također je organiziran rad u igraonicama za djecu i kreativnim radionicama s djecom hrvatskih branitelja i djecom civilnih žrtava rata te im se pruža savjetodavna potpora tijekom školovanja i prilikom odabira zanimanja, kao i potpora pri zapošljavanju. Tijekom 2010. godine u Centrima za psihosocijalnu pomoć organizirano je 315 dječjih radionica (38 u Brodsko-posavskoj, 52 u Ličko-senjskoj te 225 u Zagrebačkoj županiji i Gradu Zagrebu).

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je iz sredstava Državnog proračuna u 2010. godini **odobrilo financijsku potporu za 30 programa udruga iz Domovinskog rata koja je bila namijenjena djeci hrvatskih branitelja i djeci civilnih stradalnika iz Domovinskog rata za što je utrošeno 2.292.000,00 kuna.** Također je za provedbu tradicionalnog događanja „Sjećanje na poginulu djecu u Domovinskom ratu Mali križ - Velika žrtva“ Zajednici udruga hrvatskih civilnih stradalnika Domovinskog rata Hrvatske iz sredstava Državnog proračuna dodijeljeno 70.000,00 kuna.

U svrhu osiguranja neposredne zaštite od mina i minsko-eksplozivnih naprava **tijekom mjeseca travnja provedena je akcija "Travanj – mjesec zaštite od mina" te su pri tom održavana predavanja o minskoj opasnosti "Djeca u minskom okruženju", 40 kazališnih predstava "Ne, ne MI-NE" koju je pratilo oko 7.000 učenika nižih razreda osnovnih škola, gostovanja na lokalnim radio postajama i emitirani TV spotovi i radijske poruke.** Središnja svečanost obilježavanja Međunarodnog dana svjesnosti o opasnostima od mina održana je 4. travnja 2010. godine u Lipiku. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je iz sredstava Državnog proračuna organizacijama civilnog društva za organizaciju tribina namijenjenih djeci koja žive u području gdje je potencijalna opasnost stradavanja od mina utrošilo 40.000,00 kuna.

Tijekom 2010. godine ukupno je bilo akreditirano i izvršavalo poslove razminiravanja 27 ovlaštenih pravnih osoba (26 komercijalnih tvrtki i nevladina organizacija „Norwegian People's Aid“) s ukupno 600 pirotehničara, 61 strojem za razminiranje i 22 psa za otkrivanje minsko-eksplozivnih i neeksplozivnih ubojnih sredstava.

Poslovima razminiravanja je kroz 183 idejna projekta pretraživanja i razminiravanja uklonjena minska opasnost s površine od 27.660.544 m². Poslovima razminiravanja u cilju redukcije kroz 17 idejnih projekata razminiravanja, uklonjena je minska opasnost s površine od 4.151.398 m². U skladu s navedenim **tijekom 2010. godine u Republici Hrvatskoj je ukupno razminirana površina veličine 31.811.942 m².** Općim izviđanjem u cilju izrade projektne dokumentacije i ažuriranja minski sumnjivih područja, ista su smanjena za 30.844.488 m². Općim izviđanjem po izvršenju razminiravanja u cilju redukcije, smanjena su minski sumnjiva područja za još 7.234.162 m², iz čega proizlazi da je **u 2010. godini minski sumnjivo područje Republike Hrvatske smanjeno općim izviđanjem za 38.147.607 m².** Provedbom razminiravanja i općeg izviđanja u 2010. godini ukupno je u Republici Hrvatskoj uklonjena opasnost od minskoeksplozivnih i neeksplozivnih ubojnih sredstava s površine od 69.959.549 m². **U skladu s navedenim, veličina minski sumnjivog područja u Republici Hrvatskoj na dan 31. prosinac 2010. godine iznosi 815,3 km², dok veličina površine zagađene isključivo NUS-om iznosi 6,9 km². Razminirano je 31,59 km² minski sumnjivih površina, za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 287 milijuna kuna.** Cjelokupan minski sumnjiv prostor obilježen je s oko 16.000 oznaka koje upozoravaju na minsku opasnost, a prostor se, prema potrebi, dodatno obilježava.

Vežano uz navedeno, tijekom 2010. godine, cjelokupna zainteresirana javnost bila je intenzivno upućivana na korištenje web stranice Hrvatskog centra za razminiranje, jedinstvenog u svijetu, koji ulaskom na <https://misportal.hcr.hr> svakom korisniku pruža uvid u ažurno stanje minski sumnjivog prostora i njegove obilježnosti za cijelu Republiku Hrvatsku do razine DOF (digitalni orto foto) koji je prezentiran na predavanjima u osnovnim i srednjim školama.

XII. Slobodno vrijeme i kultura djece

U svrhu organiziranja kulturnih sadržaja dostupnih djeci, ponajprije u tri najveća područja kulture: likovnoj, glazbenoj i dramskoj umjetnosti u okviru djelatnosti Ministarstva kulture provedeni su pedagoško-edukativni programi muzejskih ustanova vezani uz stalni postav i povremene izložbe muzejskih ustanova. Pri tome se realiziraju različiti tipovi aktivnosti koji uključuju radionice, male škole, igraonice, istraživanja, didaktičke listiće i druge materijale primjerene uzrastu, stručna vodstva kroz postav, interaktivne vodiče za djecu i dr. Pojedini programi ostvaruju se u suradnji muzejskih ustanova i muzejskih pedagoga s vrtićima i školama na određenom području. Cilj radionica i srodnih aktivnosti je potaknuti kod djece interes za nacionalnu baštinu i umjetnost, razvijati kritičko razmišljanje i kreativne sposobnosti djeteta, umjetničko izražavanje i razumijevanje, upoznavanje djece sa suvremenim likovnim tehnikama i suvremenim praksama umjetničkog izražavanja. Ukupno je financirano 20 edukativno-pedagoških programa muzejskih ustanova za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 265.000,00 kuna.

Također, u organizaciji Hrvatskog muzejskog društva povodom Međunarodnog dana muzeja održane su muzejsko-edukativne akcije, edukativni programi, kreativne radionice, igraonice s ciljem promoviranja rada muzejskih ustanova među djecom. Ministarstvo kulture je tim povodom financiralo 16 programa za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 152.000,00 kuna.

U organizaciji Šibenskog kazališta održan je od 19. lipnja do 3. srpnja 2010. godine 50. Međunarodni dječji festival Šibenik. U 15 festivalskih dana izvedeno je preko 10 program iz različitih umjetničkih i estetskih područja (drama, lutkarstvo, ples, balet, folklor, glazba, film, literatura, umjetničke radionice...), **s preko 1.800 izvođača iz 23 zemlje svijeta** koja su bila uključena u 21 radionicu. Iz sredstva Državnog proračuna ukupno je utrošeno 739.000,00 kuna a iz sredstva proračuna jedinica lokalne, područne (regionalne) samouprave 1.300.000,00 kuna. Povodom obljetnice 50. Međunarodnog dječjeg festivala Šibenik-Hrvatska Vijeće za djecu održalo je prigodnu sjednicu u gradskom poglavarstvu grada Šibenika te su članovi Vijeća za djecu obišli dječje radionice koje su se odvijale u okviru Festivala.

U svrhu poticanja djece na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i razonodu Ministarstvo kulture je iz sredstava Državnog proračuna utrošilo 3.144.300,00 kuna za provedbu 150 programa koji su bili namijenjeni djeci: 13 glazbeno-scenskih i plesnih programa, 17 programa književnih manifestacija, 46 programa kazališne djelatnosti, 61 program knjiga i slikovnica za djecu u narodnim knjižnicama, 9 programa amaterizma i 4 programa međunarodne kulturne suradnje.

Nadalje, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je **za djecu iz domova bez odgovarajuće roditeljske skrbi organiziralo športske i dramske susrete.** Športski susreti održani su u Splitu, a dramski susreti u Opatiji za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 300.000,00 kuna.

Također je u svrhu poticanja djece na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i razonodu održan 14-ti godišnji Susret Dječjih foruma Hrvatske, čiji je cilj upoznavanje djece s pravima djeteta na njima razumljiv i zanimljiv način, kako bi na tim spoznajama djeca mogla pokretati svoje akcije i aktivnosti koje doprinose boljem i bržem ostvarivanju prava djeteta, odgoju za mir, toleranciju i suradnju. **Trenutno u gradovima i općinama Hrvatske ima oko 70 Dječjih foruma.** Središnji susret u 2010. godini održan je tijekom kolovoza na otoku Rabu, na kojem je sudjelovalo ukupno 15 Dječjih foruma. Utrošena su sredstva u iznosu od 387.088,00 kuna.

Nadalje, održan je u prosincu 2010. godine u Tuhelju **6. godišnji susret Dječjih vijeća Hrvatske na kojem je sudjelovalo 15 Dječjih vijeća.** Na Natječaj za „Naj-projekt“ Dječjih vijeća Hrvatske 2010. godine odazvalo se 10 Dječjih vijeća. Povjerenstvo u sastavu 2 odrasle osobe i 2 djeteta jednoglasno su odabrali 2 najoriginalnija projekta: edukativni film „Face to face“ Dječjeg vijeća Čazma i „Darujmo srcem i izmamimo osmijeh na lice“ Dječjeg vijeća Zabok.

U svrhu osiguranja prostora za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu **Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je iz sredstava Državnog proračuna za 26 projekata udruga koji se odnose na rad klubova za mlade (koji obuhvaćaju i djecu od 15 do 18 godina) utrošilo 800.000,00 kuna** koji u okviru svojih programa organiziraju različite edukacijske seminare ili radionice u svrhu kvalitetnog provođenja slobodnog vremena. Također je Ministarstvo nastavilo s **provedbom projekta Autobus „Čudesna šuma“** koji se tijekom 2010. godine, osim suradnje s jedinicama lokalne (regionalne) samouprave, prvi put ostvario u suradnji s

obiteljskim centrima u županijama. Također se projektu prvi put priključila Dubrovačko-neretvanska županija te je prvi put dogovorena suradnja neposredno s gradovima i općinama u Sisačko-moslavačkoj i Primorsko-goranskoj županiji.

Ministarstvo kulture je prostorije za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu osiguralo kroz rad dječjih odjela narodnih knjižnica diljem Hrvatske. Za potrebe adaptacije, dogradnje i gradnje novih prostorija je kroz 5 programa iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 1.206.000,00 kuna.

Tijekom 2010. godine Savez društava naša djeca Hrvatske nastavio je s provedbom akcije „**Grad/općina – prijatelj djece**“ kojom su kao i svake godine realizirane nove aktivnosti koje su donijele nove rezultate. U akciju je dosad dobrovoljno bilo uključeno 78 gradova i općina, a 2010. godine ih se uključilo još 4 (Krapina, Prelog, Osijek i Vrbovsko). „Naj-akcija“ naziv je poticajnog natječaja u kojem „Gradovi i općine – prijatelji djece“ opisuju svoja nova i uzorna godišnja dostignuća. Na natječaj se prijavilo 31 grad/općina, a natječajna komisija je donijela odluke da se dodijeli 17 Povelja (prvi stupanj društvene stimulacije) i 17 Pohvala (drugi stupanj). U travnju 2010. godine u Rijeci je održan susret „Gradova i općina – prijatelja djece“ na kojem je bilo prisutno 140 sudionika iz 17 gradova i općina. Vezano uz međunarodne aktivnosti izvršene su pripreme za sudjelovanje na međunarodnoj konferenciji „Dijete u gradu“ te je pojačana suradnja s Europskom mrežom „Gradova i općina – prijatelja djece“ u pripremi kandidature Grada Zagreba za domaćina Konferencije u Zagrebu 2012. godine što je rezultiralo prihvaćanju da Zagreb bude domaćin navedenoj međunarodnoj Konferenciji. Godišnji susret „Gradova i općina – prijatelja djece“ održan je u Karlovcu 13. svibnja 2011. godine.

U okviru projekta Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa „**Najljepši školski vrtovi**“ u studenom 2010. godine održana je 17. tradicionalna svečanost proglašenja pobjedničkih školskih vrtova u Hrvatskoj. Pobjednici za 2010. godinu bili su: Dječji vrtić „Jordanovac“ iz Kaštel Lukšića, kao pobjednik regionalnog područja primorske Hrvatske, Područna škola Kamanje, kao najljepša područna škola, a pobjedničku titulu kontinentalnog vrta za 2010. godinu ravnopravno su podijelili Osnovna škola „Alojzije Stepinac“ iz Krašića i Osnovna škola „Visoko“ iz Visokog.

U svrhu održavanja **Državnog prvenstva školskih športskih klubova** osnovnih i srednjih škola u travnju 2010. godine organizirano je 210 poluzavršnih natjecanja na kojima su nastupile 782 ekipe u 11 športova, odnosno 6.354 učenika i učenica osnovnih i srednjih škola. Za navedenu aktivnost Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je iz sredstava Državnog proračuna utrošilo 1.447.788,00 kuna. Na završnici Državnog prvenstva za osnovne i srednje škole nastupilo je sveukupno 1.685 učenika, 960 učenika i učenica osnovnih škola i 725 učenika i učenica srednjih škola raspoređenih u 214 ekipa u 11 športova. Za navedenu aktivnost je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 2.085.125,00 kuna.

U svrhu poticanja izvannastavnih športskih aktivnosti djece s teškoćama u razvoju održano je **Državno prvenstvo djece s intelektualnim teškoćama u razvoju** u okviru Državnog prvenstva školskih športskih društava osnovnih i srednjih škola. Ukupno je sudjelovalo 29 centara/škola što je u odnosu na 2009. godinu povećanje za 30%. Natjecalo se 157 učenika u četiri športske discipline: atletika, plivanje, graničar i štafetna igra. Svim sudionicima plaćen je prijevoz, smještaj i prehrana. Za navedenu aktivnost Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je iz sredstava Državnog proračuna utrošilo 118.576,00 kuna.

XIII. Mediji

Zakon o elektroničkim medijima (Narodne novine, br. 153/09) previđa niz mjera zaštite djece. Sukladno odredbama navedenog Zakona Vijeće za elektroničke medije provodi postupak utvrđivanja nepoštivanja ili kršenja odredbi Zakona. Stoga Vijeće, nakon utvrđivanja nepoštivanja ili kršenja podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka ili izriče opomenu nakladniku. Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka podnosi se u slučajevima propisanim u članku 70. Zakona, dok se u ostalim slučajevima izriče opomena. Cjeloviti prikaz mjera poduzetih u 2010. godini bit će dostupan nakon usvajanja Izvješća o radu Vijeća putem internet stranice Agencije za elektroničke medije.

U svrhu poduzimanja potrebnih mjera za zaštitu prava na privatnost djece u medijima Ured pravobranitelja za djecu uputio je: 14 upozorenja glavnim urednicima i nakladnicima medija, 12 prijava Novinarskom vijeću časti Hrvatskog novinarskog društva i 7 obavijesti Državnom odvjetništvu o kršenju prava na privatnost djece u medijima.

Predstavnici Hrvatskog novinarskog društva su javnim istupima u medijima, na temu poštivanja odnosno kršenja prava djece u medijima, upozorili javnost na odredbe Zakona o elektroničkim medijima koji štite prava djece u medijima, a posebna je osjetljivost pokazana za slučajeve u kojima se otkrivalo – posredno ili neposredno – identitet djece i maloljetnih osoba.

U svrhu osiguravanja dostupnosti informacija djeci o njihovim pravima **Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je brojne časopise pokrenute na razini pojedinih dječjih vrtića, gradova, organizacija civilnog društva.** Također su u 2010. godini tiskane različite knjige: „Građanski odgoj i obrazovanje - Modul obnove demokracije: Vlast, pravda, odgovornost, privatnost”, Udžbenik za učenike I. razreda srednjih škola, „Sigurni koraci” - radna bilježnica za rad na prevenciji trgovanja ljudima, „Pomozi medi Jurici na putu do škole”, „Vježbaj oprez smanji rizik” - radna bilježnica za učenike od 1. do 8. razreda osnovne škole, „Mišica Milica”, „Vidiš li isto što i ja?”, „Mišje ne-zgode u parku”, „ABC za djecu”, strip Ženevske konvencije, strip za djecu „Kako postati cool?” i „Proljetno čišćenje dvorišta”.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti tiskalo je Konvenciju o pravima djeteta Ujedinjenih naroda u nakladi od 1.400 primjeraka za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 9.953,00 kuna.

U svrhu razvijanja tolerancije i razumijevanje raznolikosti u društvu te svijesti o jednakim pravima djece pripadnika nacionalnih manjina u organizaciji udruge žena Romkinja "Bolja budućnost" i uz sudjelovanje Ureda za ljudska prava u Zagrebu je 24. svibnja 2010. godine održan Okrugli stol na temu „Maloljetni brakovi u romskoj zajednici“. Na skupu su bili izneseni stavovi da su maloljetnički brakovi u prošlosti bili problem cjelokupnog društva, ali da se danas najčešće događaju u romskoj zajednici. Naglašeno je da se problematika maloljetničkih brakova može sagledati s više stajališta, zakonodavnog, socijalnog i ekonomskog. Imajući u vidu istraživanja provedena na ovu temu iskristalizirali su se najutjecajnije čimbenici maloljetničkih brakova, a to su: snažan utjecaj tradicije, niska razina svijesti u izgradnji vlastitog identiteta odvojenog od pravila zajednice te niska razina obrazovanja. Sudionici Okruglog stola složili su se da je za smanjenje maloljetničkih brakova u romskoj populaciji nužno poduzeti odgovarajuće preventivne mjere.

U organizaciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i u suradnji s Uredom za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske, Savjetom za nacionalne manjine i Uredom za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske održan je 20. prosinca 2010. godine Okrugli stol na temu “Uključivanje kulture identiteta nacionalnih manjina u redovite nastavne programe“. Zaključak okruglog stola je bio kako je pitanje identiteta i kulture posebno važno u kontekstu razvoja globalnog društva kada se često pozivamo na izvornost i posebna obilježja zemlje i grupe koje žive u njoj. U cilju stvaranja društvenih uvjeta za ostvarivanje prava nacionalnih manjina važno je osigurati edukaciju kroz obrazovni proces kako bi se poticala svijest i praksa tolerancije, kako među djecom i mladima tako i među odraslima. U tom smislu učinjen je značajan pomak kada je Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 9. travnja 2010. godine donijela **Odluku o osnivanju Nacionalnog odbora za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo** s temeljnim ciljem promicanja odgoja i obrazovanja za ljudska prava. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je u suradnji s Nacionalnim odborom za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo pokrenulo izradu kurikuluma za građanski odgoj i obrazovanje. Taj program će omogućiti školama sustavno uključivanje građanskih kompetencija u predmetne i školske kurikulume, a prema Nacionalnom okvirnom kurikulumu.

Integrativno, modularno i predmetno stjecanje znanja i vještina vezanih za ovo područje, koje uključuje i antidiskriminacijski odgoj i obrazovanje predviđeno je od početka sljedeće školske godine 2011./12.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je iz sredstava Državnog proračuna za 13 projekata organizacija civilnog društva koji su usmjereni razvijanju multikulturalnosti, tolerancije, ljudskih prava, nenasilnom rješavanju sukoba i promicanju prava djece utrošilo 305.000,00 kuna.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva godišnjim natjecajima i pozivima pruža financijsku potporu projektima organizacijama civilnog društva usmjerenih djeci na razvijanje multikulturalnosti, tolerancije, ljudskih prava, nenasilnog rješavanja sukoba. Slijedom navedenog u 2010. godini odobreno je putem natječaja organizacijama civilnog društva financiranje 4 projekta u iznosu od 181.142,66 kune te 13 institucionalnih potpora u iznosu od 1.409.074,80 kuna. Također je dodijeljeno 7 financijskih oblika podrške koji tematski ulaze u područje zaštite i promicanja prava djece i mladih u iznosu od 207.576,00 kuna.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva putem natječaja za dodjelu nagrada za razvoj volonterstva u osnovnim školama dodijelila je nagradu „Škola – prijatelj zajednice“ za 5 osnovnih škola (Kralja Tomislava iz Našica, Ivan Kozarac iz Nijemaca, Ivan Lacković Croata iz Kalinovca, Sućidar iz Splita te Matije Gupca iz Zagreba) za najinovativnije volonterske inicijative djece u lokalnim zajednicama s novčanom nagradom u iznosu od 50.000,00 kuna. Također je ista nagrada dodijeljena za 5 srednjih škola (Bedekovčina iz Bedekovčine, Gimnazija Petra Preradovića iz Virovitice, Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola iz Bjelovara, Ugostiteljsko-turistička škola iz Osijeka te I. gimnazija iz Zagreba) za najbolje modele volontiranja mladih u srednjim školama i u lokalnim zajednicama s novčanom nagradom u iznosu od 50.000,00 kuna. Ukupno utrošena sredstva iznose 1.897.793,76 kuna.

XIV. Snaženje provedbe preuzetih međunarodnih obveza Republike Hrvatske na području prava djece

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 30. prosinca 2010. godine usvojila Treće i Četvrto periodično izvješće Republike Hrvatske po Konvenciji o pravima djeteta. Izvješće je objavljeno na web stranicama Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te je izvršen prijevod Izvješća na engleski jezik koji će se tijekom 2011. godine uputiti Odboru za prava djeteta UN-a.

3. ZAKLJUČAK

Ostvarivanje ciljeva, provedba i dosljedno ostvarivanje mjera i aktivnosti Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine (dalje: Nacionalni plan) obveza je tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, medija i organizacija civilnog društva koje programski djeluju na području zaštite prava djece u Republici Hrvatskoj. Za sustavno praćenje provedbe Nacionalnog plana zaduženo je Vijeće za djecu, a Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti kao koordinator provedbe Nacionalnog plana izradilo je *Izvešće o provedbi Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine za 2010. godinu*.

Za provedbu mjera tijekom 2010. godine tijela državne uprave utrošila su **844.426.102,00 kuna** (detaljan prikaz u Tablici 1.). Ukupno utrošena sredstva za provedbu mjera i aktivnosti, znatno su veća od navedenog iznosa budući da su mnoga druga sredstva osigurana i utrošena kroz redovnu djelatnost tijela državne uprave te kroz utrošena sredstva jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave što je vidljivo iz samog Izvešća o provedbi Nacionalnog plana za 2010. godinu.

Tablica 1. - Prikaz utroška financijskih sredstava iz Državnog proračuna prema područjima djelovanja

Područje djelovanja	Iznos utrošenih sredstava
1. Odgoj i obrazovanje	505.885.890,00
2. Zdravlje	90.327.211,00
3. Prehrana	50.000,00
4. Uloga obitelji u podizanju i odgoju djece	8.397.248,00
5. Socijalna skrb	489.916,00
6. Djeca s poremećajima u ponašanju	3.507.110,00
7. Djeca pripadnici nacionalnih manjina	6.792.082,00
8. Djeca – žrtve trgovanja	100.000,00
9. Djeca s posebnim potrebama	104.538.103,00
10. Zlostavljana i zanemarena djeca	7.399.556,00
11. Djeca pogođena ratom i posljedicama rata	91.891.413,00
12. Slobodno vrijeme i kultura djece	21.526.358,00
13. Mediji	3.521.215,00
14. Snaženje provedbe preuzetih međunarodnih obveza Republike Hrvatske na području prava djece	<i>sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave</i>
UKUPNO	844.426.102,00

Iz Izvešća o provedbi Nacionalnog plana za 2010. godinu vidljivo je da su sva nadležna tijela državne uprave i obiteljski centri dostavili tražene podatke. Podatke o provedbi mjera i aktivnosti od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dostavilo je 17 županija. U svrhu unaprjeđenja praćenja provedbe Nacionalnog plana potrebno je da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ulože daljnje napore na osnivanju koordinacijskih tijela za praćenju provedbe mjera Nacionalnog plana te jačanju suradnju tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, centara za socijalnu skrb, obiteljskih centara, organizacija civilnog društva i drugih čimbenika u provedbi Nacionalnog plana.

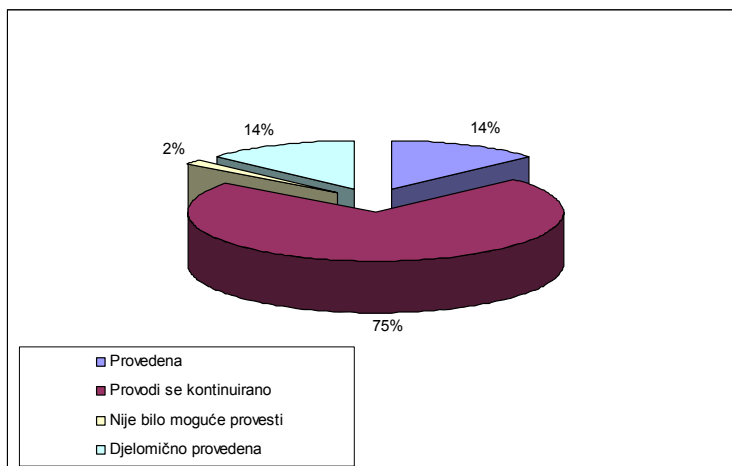
Od ukupno 124 zadane mjere tijekom 2010. godine provedeno je 17 mjera, kontinuirano se provodi 93, a djelomično je provedeno 12 mjera. Dvije mjere nisu ostvarene u predviđenom roku te su poduzete pripreme aktivnosti i planiraju se završiti tijekom 2011. godine (vidi Tablicu 2.).

Tablica 2. Prikaz provedbe mjera Nacionalnog plana prema područjima djelovanja u 2010. godini

PODRUČJA DJELOVANJA	Ukupan broj mjera	Ukupan broj aktivnosti	STANJE PROVEDBE MJERA			
			Provedena	Provodi se kontinuirano	Nije bilo moguće provesti te će se provesti u narednom razdoblju	Djelomično provedena te će se provedba nastaviti u narednom razdoblju
I. Odgoj i obrazovanje	9	36	/	9	/	/
II. Zdravlje	14	57	1	13	/	/
III. Prehrana	7	23	/	7	/	/
IV. Uloga obitelji u podizanju i odgoju djece	12	49	1	7	/	4
V. Socijalna skrb	11	38	1	10	/	/
VI. Djeca s poremećajima u ponašanju	9	24	2	7	/	/
VII. Djeca pripadnici nacionalnih manjina	11	34	1	10	/	/
VIII. Djeca – žrtve trgovanja	2	6	2	/	/	/
IX. Djeca s posebnim potrebama	8	21	2	6	/	/
X. Zlostavljana i zanemarena djeca	15	54	3	5	1	6
XI. Djeca pogođena ratom i posljedicama rata	5	16	/	4	/	1
XII. Slobodno vrijeme i kultura djece	12	31	1	11	/	/
XIII. Mediji	6	21	1	4	/	1
XIV. Snaženje provedbe preuzetih međunarodnih obveza Republike Hrvatske na području prava djece	3	5	2	/	1	/
UKUPNO	124	415	17	93	2	12

Grafikon 1. Analiza provedbe mjera Nacionalnog plana za 2010. godinu izraženo prema udjelu

U provedbi Nacionalnog plana valja naglasiti doprinos Ureda UNICEF-a u Hrvatskoj u provođenju programa koji su bili usmjereni na rani razvoj djece i poticajno roditeljstvo te programa usmjerenog sigurnom i poticajnom okruženju u školama. Također je okviru aktivnosti organizacija civilnog društva potrebno istaknuti kvalitetu programa: Saveza društava „Naša djeca Hrvatske“ (Za osmijeh djeteta u bolnici, Gradovi/općine – prijatelji djece, Dječji forumi i Dječja vijeća) te Koordinacije udruga za djecu koja provodi brojne programe usmjerene afirmaciji prava i zaštiti djece.

4. PRIVITAK

4.1. Analiza provedbe pojedinih mjera od strane tijela državne uprave

I. Područje djelovanja: ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. poticati osnivače na stvaranje uvjeta za smještaj djece u dječje vrtiće i programe predškolskog odgoja i obrazovanja na svom području
2. poticati osnivače na osiguravanje produženog boravka ili dvosmjenskog rada u dječjim vrtićima
3. poticati osnivače za stvaranje uvjeta za jednosmjenski rad u osnovnim i srednjim školama
4. poticati osnivače za osiguravanje cjelodnevnog/produženog boravka za djecu osnovnoškolske dobi
5. osigurati više sredstava u proračunima jedinica lokalne samouprave i državnom proračunu za izgradnju odgojno-obrazovnih ustanova (preporuka 16. Odbora za prava djeteta iz 2004.)
6. održati seminare za odgojitelje, učitelje radi boljeg informiranja djece i roditelja o Konvenciji o pravima djeteta u Republici Hrvatskoj i njezine učinkovitije provedbe u svim segmentima društva.

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Tijekom 2010. godine otvoreno je 18 novih dječjih vrtića tako da je sadašnji broj dječjih vrtića i drugih pravnih osoba koje provode programe predškolskog odgoja i naobrazbe ukupno 691, a raspoređeni su u 1.623 objekta.

Aktivnost 2.

Svaki dječji vrtić prema potrebama roditelja može osigurati produženi boravak odnosno dežurstvo odgojiteljice. U skladu s odredbama Državnog pedagoškog standarda (Narodne novine, br. 63/08.) dijete predškolske dobi ne smije boraviti u dječjem vrtiću duže od 10 sati dnevno.

Aktivnost 3.

U školskoj godini 2009./2010. u jednoj smjeni je radilo 37,9% osnovnih škola, u dvije smjene 57,8%, a u tri smjene 4,3% (38 škola). Istovremeno se povećao i broj učenika koji pohađaju nastavu u jednoj smjeni (26,5%), u dvije smjene (66,3%), a u tri smjene 7,2%. U Splitsko-dalmatinskoj županiji nastava je u tri smjene bila organizirana u 14 škola, a u Gradu Zagrebu u 17 škola. U školskoj godini 2010./2011. u jednoj smjeni je radilo 39,24% (343) osnovnih škola, odnosno 171.561 učenika (48,18%).

U školskoj godini 2009./2010. u dvije smjene radilo je 190 srednjih škola (94.642 učenika u 4.046 razrednih odjela), u tri smjene 14 škola (2.694 učenika u 147 razrednih odjela), dok je jednosmjenski rad bio organiziran u 151 školi (49.172 učenika u 2.257 razrednih odjela). U školskoj godini 2010./2011. u dvije smjene je radilo 182 srednje škole (85.862 učenika u 3.977 razrednih odjela), u tri smjene 14 škola (2.660 učenika u 142 razredna odjela), dok je jednosmjenski rad bio organiziran u 146 škola (47.557 učenika u 2.193 razrednih odjela).

Aktivnost 4.

Prema podacima škola i osnivača, produženi boravak u školskoj godini 2009./2010. bio je organiziran u 212 osnovnih škola (25%). U navedenim školama produženi boravak ostvario se u 739 heterogenih ili homogenih odjela u koje je bilo uključeno 15.666 učenika.

U školskoj godini 2010./2011. produženi je boravak organiziran u 269 (31 %) osnovnih škola što je za 57 škola odnosno 6% više nego u prethodnoj godini. Povećao se broj homogenih ili heterogenih odjela te iznosi 886 što je za 147 više nego u prethodnoj godini, a u koje je uključeno 17.763 učenika od I. do IV. razreda (10,8%).

Najviše je škola s produženim boravkom u Gradu Zagrebu (N=105; 91,30%) i u Istarskoj županiji (N=37; 77,08%), a u dvije županije (Ličko-senjskoj i Koprivničko-križevačkoj) nije uopće organiziran produženi boravak.

Cjelodnevna nastava u školskoj godini 2010./2011. bila je organizirana je za 2.468, odnosno 1,5% učenika od 1. do 4. razreda koji su raspoređeni u 171 razrednih odjela.

Aktivnost 5.

U skladu s ciljevima poboljšanja uvjeta u sustavu odgoja i obrazovanja Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa izdalo je 2010. godine rješenja za rad u 2 novoizgrađene matične zgrade osnovnih škola, 9 područnih škola/odjela i 1 glazbenu školu (Beli Manastir), 8 novih školskih sportskih dvorana te nadogradnju i/ili rekonstrukciju 5 matičnih škola i 4 područne škole.

Tablica 3. Izgradnja, rekonstrukcija i nadogradnja u školskoj godini 2010./2011.

IZGRADNJA NOVE ZGRADE		
	Osnovna škola	Županija
1.	Osnovna škola Veli Vrh, Pula	Istarska
2.	Osnovna škola „Pavao Belas“, Brdovec	Zagrebačka
3.	Područna škola Priseg pri Osnovnoj školi Benkovac	Zadarska
4.	Područna škola Vukšić pri Osnovnoj školi „Petra Zoranića“, Stankovci	Zadarska
5.	Područna škola Dubravica pri Osnovnoj školi Pušća	Zagrebačka
7.	Područna škola Centar pri II. Bjelovar (nova zgrada i rekonstrukcija)	Bjelovarsko-bilogorska
8.	Područna škola Gradina pri Osnovnoj školi Rušani	Virovitičko-podravska
9.	Područna škola Pčelić pri Osnovnoj školi Suhopolje	Virovitičko-podravska
10.	Područna škola Vukšić pri Osnovnoj školi Stankovci	Zadarska
11.	Područna škola Sarvaš pri Osnovnoj školi „Ljudevit Gaj“, Osijek	Osječko-baranjska
12.	Glazbena škola Beli Manastir	Osječko-baranjska
REKONSTRUKCIJA I NADOGRADNJA		
1.	Osnovna škola „Blaž Tadijanović“, Slavonski Brod (dogradnja)	Brodsko-posavska
2.	Osnovna škola „Petar Zrinski“ Jalžabet i Područna škola Kelemen	Varaždinska
3.	Osnovna škola Visoka, Split (dogradnja)	Splitsko-dalmatinska
4.	Osnovna škola Kamešnica, Otok (dogradnja)	Splitsko-dalmatinska
5.	Područna škola Maja pri Osnovnoj školi Glina (rekonstrukcija)	Sisačko-moslavačka
6.	Područna škola Pristeg pri Osnovnoj školi Benkovac (rekonstrukcija)	Zadarska
7.	Osnovna škola „Dr. Jure Turića“ Gospić	Ličko-senjska
8.	Područna škola Međurić pri Osnovnoj školi Banova Jaruga (rekonstrukcija)	Sisačko-moslavačka
NOVE ŠPORTSKE DVORANE		
1.	Osnovna škola Koprivnički Bregi	Koprivničko-križevačka
2.	Osnovna škola „Antun Nemčić Gostivinski“, Koprivnica	Koprivničko-križevačka
3.	Osnovna škola „Ivana Brnika Slovaka“, Jelisavac	Osječko-baranjska
4.	Osnovna škola Budaševo-Toplovac, Gušće	Sisačko-moslavačka
5.	Osnovna škola „Ivana Benkovića“, Dugo Selo	Zagrebačka
6.	Osnovna škola Gola	Koprivničko-križevačka
7.	Osnovna škola Voćin	Virovitičko-podravska
8.	Osnovna škola Čakovec (i učionice)	Međimurska

Za izgradnju vrtića iz sredstava Državnog proračuna u 2010. godini ukupno je utrošeno 5.668.772,00 kuna.

Za izgradnju osnovnih škola iz sredstava Državnog proračuna i sredstava zajma Svjetske banke u 2010. godini ukupno je utrošeno 72.490.803,00 kuna. Također je u proračunima županija i gradova za tu namjenu planirano i utrošeno 202.751.600,00 kuna.

Za izgradnju srednjih škola u 2010. godini iz sredstava Državnog proračuna i sredstava zajma Svjetske banke ukupno je utrošeno 104.234.083,00 kuna. Također je u proračunima županija i gradova za tu namjenu planirano i utrošeno 88.809.231,00 kuna.

Prema metodologiji sustava praćenja rezultata odgojno-obrazovnog procesa Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa ne prati broj i postotak djece koja prekidaju osnovno i srednje školovanje, nego broj i postotak djece koja uspješno završe osnovno i srednje školovanje. Osipanje je zanemarivo.

Osnovno školovanje u školskoj godini 2008./2009. završilo je 47.280 učenika (99,72%) od 47.414 učenika osmog razreda u toj školskoj godini, dok je u školskoj godini 2009./2010. 8. razred osnovne škole upisalo 47.406 učenika od kojih na kraju nije ocijenjeno 639 (1,35%) učenika.

Srednjoškolsko obrazovanje u školskoj godini 2008./2009. završilo je 44.877 (95,49%) učenika od ukupno 46.996 učenika završnih razreda, dok je školsku godinu 2009./2010. završilo 45.222 (97,59%) učenika od ukupno 46.335 upisanih učenika završnih razreda srednjih škola.

Aktivnost 6.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje organizira školske i županijske te državne smotre projekata iz demokratskog građanstva. Provedena su četiri stručna usavršavanja sa temama:

- Pripremljenost nastavnika za međupredmetno ostvarivanje građanskog odgoja i obrazovanja;
- Okvir za nacionalni kurikulum i Građanski odgoj i obrazovanje Modul: Humane vrednote – odgoj za humanost i istraživanje humanitarnog prava, Prevencija trgovanja ljudima;
- Učenje o migracijama i interkulturno obrazovanje: aktivnost i suradnja institucija i primjeri iz školske prakse;
- Žene u povijesti i odgoj i obrazovanje za razvoj ravnopravnosti spolova.

Agencija je kroz programe stručnog usavršavanja osposobila više od 10.000 odgojno-obrazovnih radnika, županijske voditelje te razvila brojne priručnike za nastavnike i udžbenike za učenike. Evaluacijske liste sudionika su pozitivno ocijenile ponudu usavršavanja.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru iznose 473.954.489,00 kuna.

Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog sustava

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. razvijati suvremene pedagoške metode u poučavanju na svim razinama, posebice na dodiplomskom i poslijediplomskom studiju
2. poticati osnivače i odgojno-obrazovne ustanove za stvaranje uvjeta za uključenost djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama i drugih ranjivih skupina (primjerice romske djece) u dječje vrtiće, osnovne i srednje škole
3. izgraditi mrežu stručnjaka koja će pomagati u implementaciji sadržaja o ljudskim pravima u nastavne programe u svim odgojno-obrazovnim ustanovama radi sprječavanja isključenosti

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Sveučilišni nastavnici koriste primjerene nastavne metode koje su pogodne za međusobno usklađivanje nastavnih sadržaja i studijskog programa.

Visoko obrazovanje odgojitelja u Republici Hrvatskoj provodi se na učiteljskim fakultetima u Zagrebu, Osijeku, Rijeci, Filozofskom fakultetu u Splitu, Odjelu za obrazovanje učitelja i odgojitelja Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te na Odjelu za izobrazbu učitelja i odgojitelja Sveučilišta u Zadru.

Još uvijek se na većini visokih učilišta studij za odgojitelje ustrojava i izvodi kao stručni studij, u trajanju od tri godine, čijim se završetkom stječe 180 ECTS bodova i stručni naziv prvostupnik/ca (baccalaureus/baccalauria) predškolskog odgoja (bacc. paed.).

Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci prvi je od akademske godine 2010./2011. upisao prvu generaciju polaznika preddiplomskoga sveučilišnog studija „Rani predškolski odgoj i obrazovanje“ u trajanju od tri godine čijim se završetkom stječe 180 ECTS bodova, akademski naziv sveučilišni prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja. Završetkom diplomskog sveučilišnog studija Rani i predškolski odgoj i obrazovanje, u trajanju od dvije godine čijim se završetkom stječe 120 ECTS bodova, osoba stječe akademski naziv magistra ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci prvi je započeo upisivati studente u 4. godinu neovisno jesu li završili dvogodišnji ili trogodišnji studij predškolskog odgoja. Studenti će polagati razliku predmeta koji su različiti na stručnim i sveučilišnim studijima.

Učiteljski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku ustrojava i izvodi preddiplomski (3 godine, 180 ECTS) i diplomski (2 godine, 120 ECTS) sveučilišni studij „Rani i predškolski odgoj i obrazovanje“.

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij „Učiteljski studij“ izvode: Učiteljski fakultet u Zagrebu (nastavni centar: Čakovec, Petrinja), Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci (nastavni centar: Gospić), Učiteljski fakultet Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Sveučilište u Zadru te Sveučilište Jurja Dobrile u Puli koji izvodi „Učiteljski studij stručni studij Predškolski odgoj na hrvatskom i talijanskom jeziku“. Predškolski odgoj se izvodi na navedenim visokim učilištima.

Učiteljski fakultet u Zagrebu s Westfalische Wilhelms Universitat Munster izvodi združeni međunarodni diplomski sveučilišni studij „Menadžment i savjetovanje za europsko obrazovanje“.

Nadalje izvode se programi pedagoško-psihološkog obrazovanja koji je namijenjen pristupnicima koji nisu završili nastavnički studij, a izvode ili žele izvoditi nastavu pojedinih nastavnih predmeta u osnovnim i srednjim školama i visokim učilištima, a čime također stječu nastavničke kompetencije, odnosno nastavničku licencu. Nastavnici s propisanom vrstom stručne spreme koji nisu stekli pedagoško-psihološku naobrazbu, a zaposleni su na neodređeno vrijeme dužni su odslušati i položiti kolegije iz pedagogije, metodike, didaktike i psihologije na učiteljskim fakultetima u sklopu pedagoško-psihološkog obrazovanja. U 2010. godini Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa financiralo je pedagoško-psihološko obrazovanje za 111 učitelja i nastavnika.

Aktivnost 2.

U pedagoškoj godini 2009./2010. u sustav predškolskog odgoja i naobrazbe ukupno je bilo uključeno 4.266 djece s teškoćama u razvoju (3,67%), 3.576 djece integrirano je u dječje vrtiće, a u posebnim skupinama pri dječjim vrtićima i u posebnim ustanovama uključeno je ukupno 690 djece.

U sustav osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja u školskoj godini 2009./2010. bilo je uključeno 16.778 (2,11%) učenika s teškoćama u razvoju, od kojih je u redovite osnovne škole bilo integrirano 13.885 (82,76%) učenika, a u posebne škole bilo je uključeno 2.893 (17,24%) učenika. U školskoj godini 2010./2011. u osnovne je škole bilo uključeno 16.479 učenika s teškoćama u razvoju kojima je određen primjereni oblik školovanja. U redovite osnovne škole bilo je uključeno 5.474 učenika kojima je određen individualizirani pristup radu, 8.275 učenika ima prilagođeni program, a po posebnom se programu u redovitim i posebnim školama obrazuje 2.730 učenika.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je u školskoj godini 2009./2010. financiralo prijevoz za 2.616 učenika s teškoćama u razvoju i 375 pratitelja te prehranu za 1.879 djece. U školskoj godini 2010./2011. financirao se prijevoz za 2.530 učenika s teškoćama u razvoju i 446 pratitelja te prehrana za 1.879 djece.

U školskoj godini 2010./2011. evidentirano je 1.325 učenika s teškoćama u razvoju koji pohađaju prve razrede srednjih škola (uključujući učenike koji pohađaju posebne i prilagođene programe), 1.069 učenika drugih razreda, 997 učenika trećih razreda te 247 učenika četvrtih razreda. U srednjoškolskim ustanovama, u razredni odjel mogu biti uključena najviše 3 učenika s teškoćama u razvoju u redovitom razrednom odjelu. Ako je u razredni odjel uključen 1 učenik s teškoćama u razvoju, razredni odjel ne može imati više od 26 učenika, s 2 uključena učenika razredni odjel ne može imati više od 23 učenika, a s 3 uključena učenika razredni odjel ne može imati više od 20 učenika. Razredni odjeli učenika s teškoćama u razvoju, koji se obrazuju po posebnim nastavnim programima mogu imati do 10 učenika i to s dva ili iznimno tri srodna programa obrazovanja. Prosječan broj učenika s teškoćama u razvoju uključenih u redoviti razredni odjel u školskoj godini 2009./2010. iznosio je 1 učenik po razrednom odjelu.

Iz sredstava Državnog proračuna za prehranu i prijevoz učenika s teškoćama te posebna didaktička sredstva i pomagala utrošeno je 16.732.000,00 kuna.

Aktivnost 3.

Sadržaji o dječjim pravima nalaze se u udžbenicima koji se koriste za provedbu odgojno-obrazovnog procesa. U 2010. godini odobreno je 330 udžbenika i drugih nastavnih sredstava. Stručna povjerenstva prosuđivala su njihovu usklađenost sa zahtjevima i standardima Udžbeničkog standarda (Narodne novine, br. 7/07) kojim su izrijekom propisani etički zahtjevi koje udžbenik mora zadovoljiti da bi dobio rješenje o odobrenju. Etički zahtjevi temelje se na istinitosti, provjerljivosti i objektivnosti udžbeničkih sadržaja, općim pravima čovjeka, načelima demokracije, vladavine prava i na domoljublju.

Iz sredstava Državnog proračuna za naknade članovima stručnih povjerenstava za prosudbu udžbenika i drugih nastavnih sredstava utrošeno je 777.168,00 kuna.

Izvjeshće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

Svim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave upućena je preporuka da prilikom utvrđivanja načina određivanja i visine subvencije smještaja djece u dječjim vrtićima, kao i prilikom izdvajanja i korištenja tih sredstava, vode računa o tome da se te subvencije moraju utvrditi na način i u visini: da osiguraju odgovarajuću pomoć roditeljima i skrbnicima djece u ispunjavanju njihovih odgovornosti prema djetetu, da osiguraju razvoj ustanova, olakšica i službi za skrb o djeci, da osiguraju da djeca zaposlenih roditelja ostvaruju pravo na korištenje ustanova i službi za skrb o djeci koje im stoje na raspolaganju te da vode računa o potrebi visokokvalitetnih, materijalno povoljnih i dostupnih dječjih vrtića.

Aktivnost 3.

Održano je niz predavanja odgajateljima, učiteljima, studentima na temu različitih prava djece: (*Prava djece i Ured pravobraniteljice za djecu, Prava djece i elektronički mediji, Zaštita djece na internetu, Obrazovne potrebe i prava djece s teškoćama u razvoju u Republici Hrvatskoj, Dječja prava i uloga Ureda pravobraniteljice za djecu, izlaganje na javnoj tribini na temu ovisnosti o kocki i klađenju u organizaciji splitskog Informativnog centra za mlade – Info zona, Profesionalne i osobne odgovornosti u zaštiti prava djeteta, Dječja prava u športu, Podrška škole djetetu čiji je roditelj u zatvoru, Etičko pitanje uvođenja video-nadzora u odgojno-obrazovnim ustanovama, Pravni propisi u zaštiti prava i interesa djece u odgojno-obrazovnim ustanovama, Zaštita prava djece s poremećajem u ponašanju, Zaštita prava djece u školi, Zaštita prava djece u školi, Prevencija suicida djece, Prava i odgovornosti djece s poremećajem u ponašanju u školi, kao i Zaštita prava djece u školi.*).

Izvjeshće dostavlja:

URED ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

U sklopu Programa obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo izrađen je novi Modul za ravnopravnost spolova namijenjen predškolskoj, osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj populaciji.

Ured za ravnopravnost spolova preveo je 2009. godinu *Preporuku Rec(2007)13 Vijeća ministara država članica Vijeća Europe o rodno osviještenoj politici u obrazovanju* s kojom je počeo upoznavati i odgojno-obrazovne ustanove. Letak i knjižica s tekstom *Preporuke* tiskani su i distribuirani tijekom 2010. godine.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru iznose 17.509.168,00 kuna.

Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. razvijati dobru administraciju i učinkovito financiranje svih programa koji promiču dječja prava i pridonose zaštiti djece od predškolske do srednjoškolske dobi
2. osnažiti suradnju između odgojno-obrazovnih ustanova na razini lokalne i područne (regionalne) samouprave radi pružanja usluga djeci s posebnim potrebama, savjetodavnog rada za djecu i roditelje radi promicanja tolerancije i prihvaćanja različitosti
3. poticati osnivače na sudjelovanje u financiranju stručnog usavršavanja odgojitelja i učitelja za promicanje odgojnih vrijednosti

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Mjera se ostvaruje provedbom niza projekata i programa udruga koje djeluju u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja.

Za sve projekte i programe namijenjene izvaninstitucionalnom odgoju i obrazovanju djece i mladih u školskoj godini 2009./2010. ukupno je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 7.292.440,00 kuna.

Aktivnost 2.

Broj djelatnika u stručnim timovima koji su ustrojeni za pomoć djeci u okviru odgojno-obrazovnog procesa svake godine se povećavao u dječjim vrtićima i osnovnim školama dok se preraspodjelom rada djelatnika u srednjim školama smanjio (vidi tablicu).

Tablica 4. - Stručni suradnici u odgojno-obrazovnim ustanovama

Stručni suradnici u dječjim vrtićima				
Stručni suradnik	2007./2008.	2008./2009.	2009./2010.	2010./2011.
Pedagog	256	310	314	320
Stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila	99	134	134	138
Logoped	49	99	100	103
Psiholog	136	171	173	178
UKUPNO	540	714	721	739
Omjer suradnika i predškolske djece	1:276	1:159	1:178	1:173
Viša medicinska sestra	208	212	216	224
UKUPNO s višim medicinskim sestrama	748	926	937	963
Stručni suradnici u osnovnim školama				
Stručni suradnik	2007./2008.	2008./2009.	2009./2010.	2010./2011.
Pedagog	640	676,5	691,5	698,32
Stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila	320	328	328,3	329
Psiholog	243	259	270	278,5
Socijalni radnik	15	15	14,5	14,5
Knjižničar	643	659,6	677,5	700,33
UKUPNO	1.861	1.938,1	1982	2.020,66
Omjer suradnika i učenika	1:173	1:160	1:143	1:170
Zdravstveni radnik	57	80	82,3	114

UKUPNO sa zdravstvenim radnicima	1.918	2.018	2.064	2.134,66
Stručni suradnici u srednjim školama				
Stručni suradnik	2007./2008.	2008./2009.	2009./2010.	2010./2011.
Pedagog	227	281	293	271
Stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila	19	21	72	47
Psiholog	78	111	155	130
Logoped	0	1	0	3
Knjižničar	242	291	380	338
UKUPNO	566	705	900	789
UKUPNO (vrtići, osnovne škole i srednje škole)	3.232	3.649	3.901	3.886

Aktivnost 3.

Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, broj: 87/08, 86/09 i 92/10) utvrđena je obveza trajnog stručnog usavršavanja svih odgojno-obrazovnih djelatnika na državnoj, lokalnoj i na razini škole. Sustav licenciranja djelatnika osigurat će stalnu obvezu osnivača da usavršavanja organiziraju i na lokalnoj razini i na razini škola. Sustav licenciranja provodit će se prema pravilnicima o postupku stručnog osposobljavanja i usavršavanja te pravilnika o licenciranju koji su u postupku donošenja.

Školskim kurikulumom, odnosno godišnjim planom i programom, koji usvaja školski odbor, u kojem osnivači imaju svoje predstavnike, utvrđuju se stručna usavršavanja koja će djelatnici neke škole pratiti. Potrebe škola su različite stoga je različit i odabir stručnih usavršavanja. Slijedom navedenog iz sredstava Državnog proračuna i uz participaciju osnivača financirali su se troškovi stručnih usavršavanja u 2010. godini.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru iznose 7.292.440,00 kuna.

Mjera 4. Razvijati učinkovitije preventivne programe

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. razvijati i podupirati projekte uspješnih preventivnih programa u svim sredinama i neposredan rad s djecom i mladima i njihovim roditeljima
2. razviti učinkovite mehanizme suzbijanja nasilja među djecom u odgojno-obrazovnom sustavu
3. izgraditi mrežu stručnjaka koja će pomagati u implementaciji sadržaja o prevenciji u godišnje planove i programe svih odgojno-obrazovnih ustanova radi sprječavanja diskriminacije, nasilja, zlostavljanja, svih oblika ovisnosti, trgovanja djecom i ljudima, isključivosti i sl.
4. razviti mehanizme suzbijanja svih oblika ovisnosti u odgojno-obrazovnom sustavu
5. uključiti djecu u kreiranje i provođenje preventivnih programa

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Dječji vrtići dužni su u svoj program ugraditi preventivne programe i protokole o sigurnosti djece u ustanovi.

U 2010. godini Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je u okviru svojih djelatnosti sufinanciralo 10 preventivnih programa u osnovnim i srednjim školama te tiskanje stručne literature koja se bavi prevencijom svih oblika ovisnosti. Za provedbu preventivnih programa utrošeno je iz sredstava Državnog proračuna 169.740,00 kuna, a za tiskanje stručne literature 97.792,00 kuna.

Sufinancirani preventivni programi u osnovnim i srednjim školama:

- „Prevenција ovisnosti“, Srednja škola M. Marulića, Slatina;
- „Znanjem protiv ovisnosti“ Osnovna škola Oroslavljje;
- „Školski preventivni programi“, Osnovna škola A. Mihanovića, Osijek;
- „Prevenција neprihvatljivog ponašanja djece i mladih Grada Zagreba“, III. gimnazija, Zagreb;
- „Živimo zdravo“- projekt, Ekonomska i trgovačka škola I. Domca, Vinkovci;
- „Prevenција nasilja i ovisnosti“, Osnovna škola Dr. A. Starčevića, Zagreb;
- „Medijacijom protiv nasilja“, Osnovna škola Retkovec, Zagreb;
- „Protiv nasilja kroz kreativni rad“, Osnovna škola Mladost, Zagreb;
- „Prevenција u školskom ozračju“, Osnovna škola Vukomerec, Zagreb;
- Izrada web stranice preventivni.hr.

U organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje, Ureda za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba i Ministarstva unutarnjih poslova pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i Veleposlanstva Republike Francuske u Republici Hrvatskoj u Maloj dvorani koncertne dvorane „Vatroslav Lisinski“ 21. svibnja 2010. godine održan je stručni skup „*Sport i nasilje u Europi*“. Na stručnom skupu je sudjelovalo 217 sudionika (učitelja/nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja iz osnovnih i srednjih škola, učeničkih domova, predstavnika Ministarstva unutarnjih poslova i Policijske akademije). O problemu sporta i nasilja, predavanja i prezentacije održali su hrvatski i francuski stručnjaci. Tiskano je 1.000 primjeraka knjige „*Sport i nasilje u Europi*“ (u izdanju Vijeća Europe), koji su bili distribuirani na stručnom skupu te će se dalje distribuirati na stručnim skupovima na temu prevenција nasilja na sportskim manifestacijama tijekom 2011. godine. Iz sredstava Državnog proračuna utrošeno je 28,448.00 kuna.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Agencija za odgoj i obrazovanje u veljači 2010. godine objavili su poziv za izradu likovnih i literarnih radova na temu „*Kako navijam i kako se ponašam u sportu*“, na koji je pristiglo 97 literarnih i 446 likovnih radova i koji su objavljeni na elektronskom zapisu „*Kako navijam i kako se ponašam u sportu*“. Svim učenicima, učiteljima i nastavnicima koji su dostavili svoje radove Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Agencija za odgoj i obrazovanje dostavili su zahvalnice i priznanja za sudjelovanje na natječaju. Likovni rad učenica Rebeke Kralj i Jelene Musulin iz Klasične gimnazije Ruđera Boškovića iz Dubrovnika tiskan je kao plakat u nakladi od 2.000 primjeraka i banner, koji je predstavljen na utakmici Hrvatska – Malta, 17. studenoga 2010. godine. Učenici, učitelji/nastavnici, ravnatelji i roditelji učenika, koji su sudjelovali na natječaju bili su gosti Hrvatskog nogometnog saveza na kvalifikacijskoj utakmici za EURO 2012. Hrvatska – Malta.

Aktivnost 2.

Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa provodi Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima te na temelju istog prikuplja podatke o počinjenju i vrsti nasilja u odgojno – obrazovnim ustanovama. Sveukupno je u osnovnim i srednjim školama školske godine 2009./2010., prema mjestima na kojima su se dogodili, bilo 1.593 slučajeva nasilja, a to je u odnosu na prošlu školsku godinu kad ih je bilo 1.526 za 67 slučajeva ili 4,39% više. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sustavno prati svaki oblik nasilja u odgojno-obrazovnim ustanovama i kroz niz mjera pokušava spriječiti, ublažiti ili otkloniti njegove posljedice. Suraduje se sa svim nadležnim službama navedenim u Protokolu o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima u slučajevima koji zahtijevaju hitnu intervenciju (pokušaj suicida, smrt učenika/ce i sl.), ali i na osmišljavanju što kvalitetnijeg plana prevladavanja kriznih situacija.

Za prevenciju ovisnosti i nasilja u odgojno-obrazovnim ustanovama zaduženi su stručni suradnici: pedagozi, defektolozi, psiholozi, zdravstveni radnici i socijalni radnici.

Sve odgojno-obrazovne ustanove imaju izrađene preventivne programe te su se s učenicima i roditeljima održavale radionice, organizirala predavanja ili provodili projekti vezano uz prevenciju nasilja. Preventivne programe srednjoškolske ustanove planiraju u Školskom kurikulumu te o planiranom izvješćuju Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa dostavljanjem Godišnjeg plana i programa škole i/ili Školskoga kurikuluma. Većina predviđenih aktivnosti ostvaruje se na satovima razrednih odjela, a uz učitelje i odgajatelje uključeni su i stručni suradnici te predstavnici udruga, centra za socijalnu skrb ili policijske uprave.

Aktivnost 3.

U listopadu 2010. godine *Odlukom o imenovanju županijskih koordinatora za provođenje Nacionalnog programa prevencije ovisnosti za djecu i mlade u odgojno-obrazovnom sustavu, te djecu i mlade u sustavu socijalne skrbi za razdoblje od 2010.-2014. godine* imenovan je 21 koordinator za provođenje navedenog programa. Novoimenovani županijski koordinatori imaju zadaću prikupljati i objedinjavati programe prevencije odgojno-obrazovnih ustanova na razini svojih županija, izrađivati školske preventivne programe za svoje županije te dostavljati Izvješća o provedbi programa nadležnom ministarstvu. Nadalje, u svim županijama i dalje djeluju Timovi za krizne intervencije koji broje 92 osobe.

Aktivnost 4.

Prema godišnjem planu i programu te školskom kurikulumu škole provode preventivne programe. Sadržaji o ovisnostima integrirani su u redoviti i izborni školski program te izvannastavne aktivnosti. Navedena tematika povezana je s konkretnim nastavnim sadržajima te obvezuje nastavnike (biologije, tjelesne i zdravstvene kulture te razrednike) i stručne suradnike koji sudjeluju u neposrednom odgojno-obrazovnom radu.

U okviru Nacionalnog programa prevencije ovisnosti za djecu i mlade u odgojno-obrazovnom sustavu, te djecu i mlade u sustavu socijalne skrbi za razdoblje od 2010.-2014. godine Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa će se uključiti u program prevencije putem kreiranja programa edukacije i savjetovanja koji bi za cilj trebali imati podizanje svijesti mladih i educiranje o štetnosti droga te uvrstiti preventivne programe u godišnji plan rada srednjoškolskih ustanova.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je projekte organizacija civilnog društva koje djeluju u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja u području sprječavanja svih oblika ovisnosti kod djece i mladih. U školskoj godini 2009./2010. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je provedbu 9 projekata iz sredstava Državnog proračuna u iznosu od 270.000,00 kuna.

U okviru stručnog usavršavanja europskog projekta „*Unplugged - European Drug Addiction Prevention Trail*“ Hrvatska je dobila priliku adaptirati i implementirati program „*Unplugged - prevencija korištenja duhana, alkohola i drugih sredstava ovisnosti*“ (pod hrvatskim nazivom *Imam stav*). Projekt na međunarodnoj razini implementira Mentor Foundation International (Velika Britanija), a u Republici Hrvatskoj ga provodi Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje te uz podršku Ureda za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske. Program je nastao inicijativom European Union Drug Abuse Prevention (EU-Dap) i podražava ga European Center on Drugs and Drug Addiction (EMCDDA). Program je baziran na učenju životnih vještina i konceptu socijalnih utjecaja te time promiče pozitivno i zdravo ponašanje i utječe na prevenciju korištenja sredstava ovisnosti (pušenje, korištenje alkohola i drugih sredstava ovisnosti). Znanstvena evaluacija učinkovitosti programa pokazala je kako je program učinkovit u odgoju prvog uzimanja sredstava ovisnosti (pušenje, alkohol, druge droge) te smanjenju korištenja alkohola, duhana i kanabisa kod mladih uključenih u program. Program je proveden u 15 škola s područja Grada Zagreba i okolice u okviru kojeg je stručno usavršavanje završilo 64 učitelja, 14 stručnih suradnika – socijalnih pedagoga. Završna konferencija programa „*Imam stav*“ održana je u Konferencijskoj dvorani Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa 17. studenoga 2010. za što je utrošeno 11.926,00 kuna.

Aktivnost 5.

Djeca su kao aktivni sudionici u okviru odgojno-obrazovnog procesa sudjelovala u izradi i provedbi preventivnih programa.

Izvješće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

U svezi razvijanja učinkovitih preventivnih programa izrađeni su stručni članci: u knjizi *Tretman seksualnih delinkvenata i zaštita zajednice - Uloga pravobranitelja za djecu u prevenciji*

seksualnoga zlostavljanja djece te podizanju svijesti i odgovornosti zajednice, u zborniku Dječja prava i slobodno vrijeme - Sport i rekreacija u slobodno vrijeme djece – za sve ili samo za odabrane?, u časopisu Zrno, broj 88-89 - Djeca zatvorenika – kažnjenici bez krivnje, u časopisu Dijete i društvo - Djeca i konfliktni razvodi, u časopisu Zrno, broj 90-91 - Djeca s poremećajima u ponašanju u školi.

Izješće dostavlja:

URED ZA LJUDSKA PRAVA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske sufinancirao je projekte organizacijama civilnog društva projekte iz područja zaštite, poštivanja i promicanja ljudskih prava za što je iz sredstava Državnog proračuna u 2010. godini utrošen iznos od 90.000,00 kuna.

Aktivnost 2.

U okviru obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava – 10. prosinca 2010. godine, Ured za ljudska prava je proveo natječaj za likovne i literarne radove na temu „*Jednaki, ali različiti*“ za učenike/ce osnovnih škola te „*Različitost je naša snaga*“ za učenike/ce srednjih škola u trajanju od 11. listopada do 5. studenog 2010. godine. Nagrađenim učenicima/ama osnovnih i srednjih škola je za likovne i literarne radove tijekom umjetničko-glazbenog programa na Trgu bana Jelačića, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske prof. dr. sc. Slobodan Uzelac svečano uručio nagrade. Svi radovi bili su izloženi u zagrebačkom kinu Grič.

Izješće dostavlja:

URED ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Kao koordinator svih aktivnosti u području ravnopravnosti spolova Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske kontinuirano surađuje sa županijskim povjerenstvima za ravnopravnost spolova koji na lokalnim razinama promiču rodno osjetljivo obrazovanje i poduzimaju aktivnosti vezane za prevenciju nasilja i zbrinjavanja žrtava nasilja.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru iznose 667.906,00 kuna.

Mjera 5. Provesti dio mjera iz Akcijskog plana desetljeća za Rome (2005. - 2015.) za područje obrazovanja od 2006. do 2012. godine

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. uključiti romsku djecu oba spola u programe predškolskog odgoja i obrazovanja, osnovnu školu i srednju školu kao i osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje odraslih Roma
2. osigurati prostorne i kadrovske uvjete (romski pomagači) za veći obuhvat romske djece i mladih
3. provoditi edukaciju roditelja djece pripadnika romske nacionalne manjine za veće uključivanje djece u odgojno-obrazovni sustav
4. poticati osposobljavanje romskih pomagača za rad s romskom djecom
5. osigurati smještaj u učeničkim domovima i stipendirati romske učenike oba spola u sustavu srednjoškolskog obrazovanja

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U programe predškolskog odgoja školske godine 2009./2010. bilo je uključeno ukupno 692 djeteta: od toga u predškolski odgoj 378 djece (210 muških i 177 ženskih) te u program predškole 314

djece (149 muških i 165 ženskih). U programe predškolskog odgoja 2010./2011. od ukupnog broja djece pripadnika nacionalnih manjina (2.348 djece) koji su uključeni u programe predškolskog odgoja 550 djece je pripadnika romske nacionalne manjine ili 23,42%. U program predškole uključeno je 349 djece pripadnika romske nacionalne manjine. Navedene brojke uključene djece predstavljaju povećanje u odnosu na prethodnu godinu za upis u program predškolskog odgoja za 45,5% te za program predškole 11,15% djece romske nacionalne manjine. Za 127 djece pripadnika romske nacionalne manjine Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je roditeljski udjel u cijeni programa predškolskog odgoja. U navedenu svrhu pojedine općine i gradovi sami sufinanciraju roditeljski udjel za Rome. Utrošeno je ukupno 940.560,00 kuna.

U osnovnoškolsko obrazovanje krajem školske godine 2008./2009. bilo je uključeno ukupno 3.936 učenika romske nacionalne manjine: od toga 2.041 muških i 1.895 ženskih. Početkom školske godine 2009./2010. osnovnoškolsko obrazovanje pohađalo je ukupno 4.186 učenika: od toga 2.176 muških i 2.010 ženskih. Podatak pokazuje povećanje broja upisane djece romske nacionalne manjine u osnovnoškolsko obrazovanje.

Srednjoškolskim obrazovanjem u školskoj godini 2008./2009. bilo je obuhvaćeno 244 učenika: od toga 145 muških i 99 ženskih, a u školskoj godini 2009./2010. obuhvaćeno je 297 učenika: od toga 168 muških i 129 ženskih. Iz prikupljenih podataka unatrag 3 školske godine vidljiv je porast broja učenika pripadnika romske nacionalne manjine obuhvaćenih srednjoškolskim obrazovanjem. Broj učenika pripadnika romske nacionalne manjine u koji su upisani u tekuću školsku godinu 2010./2011. u srednjim školama je 341 učenika: od toga 177 muških i 164 ženskih.

Za 2011. godinu iz sredstava Državnog proračuna osigurano je 4.200.000,00 kuna za projekt opismenjavanja „*Za Hrvatsku pismenosti: put do poželjne budućnosti*“, za polaznike starije od 15 godina, zamišljeno kao osnovno obrazovanje odraslih. Polaznici programa su i pripadnici romske nacionalne manjine.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sustavno podržava projekte namijenjene boljem uključivanju romske djece i mladih u hrvatski obrazovni sustav sufinanciranjem njihove provedbe u čiju su svrhu utrošena sredstva u iznosu od 130.000,00 kuna.

Aktivnost 2.

Pripadnici romske nacionalne manjine obrazuju se u 218 osnovnih i 76 srednjih škola.

U 2010. godini u pet osnovnih škola Međimurske županije ustrojen je 5,5 satni program predškole za djecu pripadnike romske nacionalne manjine za što je izdvojeno 168.372,00 kuna. (127 djece). Treba napomenuti da će se za ovaj program koji sufinanciraju u omjeru 50% Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Međimurska županija utrošiti cca 2.000.000,00 kuna do kraja 2011. godine.

Aktivnost 3.

Osnovana je Radna skupina na razini Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i Agencije za odgoj i obrazovanje s ciljem praćenja na terenu programskih ciljeva rada s djecom i roditeljima romske pripadnosti u čiju svrhu je utrošeno 70.000,00 kuna.

Aktivnost 4.

Za školsku godinu 2010./2011. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa dalo je suglasnost za zapošljavanje 2 romska pomagača čiji rad financiraju osnivači ustanova u kojima su angažirani. Sveukupno je u školskoj godini 2010./2011. bilo zaposleno 25 romska pomagača što je povećanje za 8% s obzirom na prethodnu godinu (23 romska pomagača) te u odnosu na ukupan broj osnovnih škola (218) koje pohađaju djeca romske nacionalne manjine postotak zaposlenih romskih pomagača je 11,46%.

Iz Državnog proračuna za plaće i prijevoz 23 romska pomagača u školskoj godini 2009./2010. utrošeno je 1.401.388,00 kuna.

Aktivnost 5.

Učenici romske nacionalne manjine koji pohađaju srednju školu ili pak programe za obrazovanje odraslih smješteni su u Učeničkom domu Graditeljske škole u Čakovcu. U tekućoj školskoj godini 2010./2011. u učenički dom smješten je 51 učenik. Sukladno podacima smještaj u učeničkom domu za većinu redovitih učenika Roma subvencionira Ministarstvo znanosti, obrazovanja

i športa, a u financiranju smještaja sudjeluju: Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske i Centar za socijalnu skrb u Čakovcu.

Za 18 učenika pripadnika romske nacionalne manjine sufinanciran je smještaj u Dom što je 5,27% od cjelokupnog broja upisanih u školskoj godini 2010./2011. Utrošena sredstva za smještaj u dom iznosila su 34.167,00 kuna.

Također, osigurana su financijska sredstva u iznosu od 1.603.000,00 kuna za stipendije 323 učenika pripadnika romske nacionalne manjine.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru iznose 4.367.487,00 kuna.

Mjera 6. Izraditi i u sustav školstva uvesti obrazovne programe s ciljem sprječavanja diskriminacije etničkih i nacionalnih manjina, romske djece i djece stranih državljana u Republici Hrvatskoj

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja i utvrditi potrebe
2. izraditi obrazovne programe radi sprječavanja diskriminacije
3. uvoditi obrazovne programe u sustav školstva
4. uključivati svu djecu pripadnike nacionalnih manjina i djecu strane državljanke oba spola u programe predškolskog odgoja i obrazovanja, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, kao i osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje odraslih
5. osigurati prostorne i kadrovske uvjete za veći obuhvat djece i mladih pripadnika nacionalnih manjina te djece stranih državljana

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U Agenciji za odgoj i obrazovanje razvijeni su tijekom proteklih deset godina brojni moduli i projekti konkretne primjene građanskog odgoja i obrazovanja u školi koji se temelji na interaktivnim metodama učenja i poučavanja te projektima povezivanja škole i lokalne zajednice:

- Modul odgoja za mir i nenasilno rješavanje sukoba,
- Osnove demokracije: vlast, pravda, odgovornost, privatnost,
- Projekt građanin i učenje za poduzetništvo,
- Zakon u razredu i simulacija suđenja,
- Razvoj identiteta i interkulturalnosti,
- Učenje volontiranja i razvoj socijalne solidarnosti,
- Humane vrednote i humanitarno pravo,
- Prevencija trgovanja ljudima,
- Suzbijanje predrasuda prema nacionalnim manjinama i nacionalnih manjina prema većini,
- Modul zaštite i promicanja ravnopravnosti spolova,
- Modul obrazovanja za zaštitu potrošača.

Analiza provedenog *Istraživanja o ljudskim pravima i njihovoj zastupljenosti u hrvatskim školama* provedenog od strane Centra za ljudska prava pokazala je kako su teme vezane za ljudska prava i demokratsko građanstvo nedostavno zastupljene u školama pa je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u suradnji s Nacionalnim odborom za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo, koji je Vlada Republike Hrvatske osnovala 9. travnja 2010. godine, pokrenulo izradu kurikulumu za građanski odgoj i obrazovanje. Taj program će omogućiti školama sustavno uključivanje građanskih kompetencija u predmetne i školske kurikulume, a prema Nacionalnom okvirnom kurikulumu. Integrativno, modularno i predmetno stjecanje znanja i vještina vezanih za ovo područje, koje uključuje i antidiskriminacijski odgoj i obrazovanje predviđeno je od

početka sljedeće školske godine 2011./12. Škole će u svojim školskim kurikulumima utvrditi načine provedbe sukladno njihovim mogućnostima i osposobljenosti njihovih nastavnika.

Agencija za odgoj i obrazovanje je u sklopu obveznog stručnog usavršavanja u proteklih deset godina osposobila više od 10.000 odgojno-obrazovnih radnika za provođenje građanskog odgoja i obrazovanja. U suradnji s organizacijama civilnog društva, a poglavito s Hrvatskim crvenim križem provedeno je osposobljavanje još 20.000 odgojno-obrazovnih radnika. Imenovala je i osposobila županijske voditelje stručnih vijeća za demokratsko građanstvo da budu treneri drugih nastavnika za interaktivne metode učenja i poučavanja. Razvila je brojne priručnike za nastavnike i udžbenike za učenike te druge nastavne materijale. Samo tijekom 2010. godine 760 nastavnika je osposobljeno za primjenu kroskurikularne teme građanski odgoj i obrazovanje te korištenje aktivnih metoda učenja i poučavanja. U suradnji s Institutom za migracije iz Zagreba i Stawanger sveučilištem iz Norveške održan je 29. lipnja 2010. godine seminar na temu Građanski odgoj i obrazovanje - Učenje o migracijama i interkulturalno učenje: aktivnost i suradnja institucija i primjeri iz školske prakse.

Aktivnost 2.

Izrađen je Program za Građanski odgoj za sve tri školske razine. Program je započeo 2010. godine u čiju svrhu je utrošeno 30.000 kuna.

Aktivnost 3.

Program za Građanski odgoj dijelom je integrativno uveden već od 2006. godine, u osnovne i srednje škole, a od 2011. godine cjeloviti program biti će implementiran u cijelosti.

Aktivnost 4.

U programe predškolskog odgoja u školskoj godini 2010./2011. uključeno je 2761 djece pripadnika nacionalnih manjina. Od tog broja je: 982 pripadnika talijanske, 403 srpske, 899 romske, 148 češke, 140 mađarske nacionalne manjine te 189 pripadnika ostalih (Albanaca, Bošnjaka, Muslimana, Makedonaca, Slovenaca, Židova...) nacionalnih manjina.

U osnovnoškolski odgoj u školskoj godini 2010./2011. uključeno je 9.858 učenika pripadnika nacionalnih manjina, dok je na kraju školske godine 2009./2010. bilo 10.667 učenika.

U srednjoškolski odgoj u školskoj godini 2010./2011. uključeno je 4.290 učenika pripadnika nacionalnih manjina dok je u školskoj godini 2009./2010. bilo 4.124 učenika.

Broj djece stranih državljana uključene u programe osnovnoškolskog obrazovanja bilo je 944 u školskoj godini 2010./2011.

Broj djece stranih državljana uključene u programe srednjoškolskog obrazovanja bilo je 280 u školskoj godini 2010./2011.

Aktivnost 5.

Programi predškolskog odgoja za pripadnike nacionalnih manjina ustrojeni su u 57 vrtića. Za sufinanciranje programa predškolskog odgoja za pripadnike nacionalnih manjina ukupno se u 2010. godini iz sredstava Državnog proračuna izdvojilo 1.745.400.00 kuna.

U 2010. godini stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o azilu (Narodne novine, br. 88/10) čije su odredbe sada u potpunosti usklađene s pravnom stečevinom Europske Unije. U skladu s navedenim Zakonom:

- postojeći program učenja hrvatskog jezika u školama za djecu od 15 godina će se unaprijediti dok za odrasle treba definirati osnovni preduvjet za što bolju integraciju u hrvatsko društvo;
- riješit će se problem trenutnog statusa učenika azilanata kao „učenika gosta“ zbog izdavanja legitimnih svjedodžbi potrebnih za upis u srednje škole;
- provoditi će se program učenja hrvatskog jezika i kulture, kao i tečajevi, seminari i drugi oblici stručnog osposobljavanja za azilante u svrhu što bolje integracije u hrvatsko društvo;
- pružit će se stručna podrška nastavnicima i stručnim suradnicima za rad sa djecom tražiteljima azila i azilantima radi bržeg uključivanja u redovnu nastavu;
- CROATICUM (Centri za učenje hrvatskog jezika za strance) koji se zasad nalaze samo u Zagrebu, Splitu i Rijeci, a budući da se mnogi azilanti, tražitelji azila i osobe pod supsidijarnom zaštitom nalaze izvan Zagreba (Rijeka, Kutina, Bjelovar...), treba za program učenja hrvatskog jezika za strance ovlastiti i Pučka otvorena učilišta.

- u okviru Odluke o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u srednje škole potrebno je definirati koji su uvjeti za upis u srednje škole za djecu azilante, tražitelje azila, osobe (strance) pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru iznose 1.775.400.00 kuna.

Mjera 7. Financijski poduprijeti programe za darovitu/nadarenu djecu

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. izvršiti odabir programa
3. izraditi odluke i ugovore o odobrenim sredstvima

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U skladu s odredbom člankom 46. Državnog pedagoškog standarda srednjoškolskog odgoja i obrazovanja (Narodne novine, broj: 63/08 i 90/10) rad s darovitim djecom provodi se u interesnim grupama kroz izborne programe, radionice ili izvannastavne aktivnosti. Učenicima koji pokazuju iznimne sklonosti u nekom nastavnom predmetu ili području omogućuje se dodatna nastava iz istoga. Škole također, kroz fakultativni program rada okupljaju darovite učenike i organiziraju nastavu sukladno njihovim interesima.

U školskoj godini 2009./2010. u različite programe namijenjene darovitoj djeci uključeno je 1.378 djece što čini (1,18%) učenika.

Aktivnost 2.

U 2010. godini odabrani su slijedeći programi:

1. Sufinanciranje 10. međunarodnog festivala dječjeg folklora „Perlice Europe“ - 20.000,00 kuna
2. Sufinanciranje nastupa učenika glazbenih škola u sklopu međunarodne manifestacije „Didakovi dani“ - 8.000,00 kuna
3. Sufinanciranje prve nagrade za „Najljepši školski vrt“ Osnovna škola „Kardinala Alojzija Stepinca“ - 5.000,00 kuna
4. „Centar izvrsnosti za posebno nadarene učenike i studente glazbe i plesa u 2010. godini“ – organizacija seminara i koncerata - 20.000,00 kuna
5. Sufinanciranje dječje zbirke pjesama „Biđom teku riječi“, Kulturno umjetničko društvo „Razigrana šokadija“, Prkocvi - 5.000,00 kuna
6. Sufinanciranje programa rada za darovite učenike Osnovne škole Vukomerec, Zagreb - 6.000,00 kuna
7. 50. međunarodni dječji festival u Šibeniku - 20.000,00 kuna
8. „Goranovo proljeće“ – natjecanje mladih pjesnika osnovnih i srednjih škola - 20.000,00 kuna
9. Sufinanciranje Nagrade „Grigor Vitez“ - 10.000,00 kuna
10. Sufinanciranje 19. tradicionalne Čakavske večeri povodom Marulićevih dana u organizaciji Osnovne škole Bijaći - 20.000,00 kuna
11. Sufinanciranje programa međunarodne suradnje Lutkarskog kazališta Stribor i pokrajine Gradišće „Dobro je činiti dobro“ pri Osnovnoj školi „Ivana Cankara“ - 10.000,00 kuna
12. Sufinanciranje organizacije manifestacije „Tin i ja“ - 10.000,00 kuna
13. Lovrakovi dani kulture u Velikom Grđevcu i dodjela državne nagrade „Mato Lovrak“ za dječji roman - 20.000,00 kuna
14. Sufinanciranje 4. literarno-likovnog natječaja „Poj riči materinske“ u Primoštenu - 10.000,00 kuna
15. Financijska potpora „Nazorovim danima“ u Postirama na Braču - 20.000,00 kuna
16. Sufinanciranje 17. susreta malih pjesnika Slavonije i Baranje u Osnovnoj školi „Matija Gubec“, Cernik - 15.000,00 kuna
17. Financijska potpora 15. likovno-literarnom natječaju „Hrvatska kulturna baština“ koji se održao u Osnovnoj školi

„Kneza Branimira“ u Donjem Muću - 10.000,00 kuna

18. Financijska potpora 9. dječjoj smotri folkloru „Stara je škrinja otvorena“ u Donjem Muću - 15.000,00 kuna
19. Sufinanciranje 12. pjesničke smotre mladih Splitsko – dalmatinske županije „Ča-more-judi“ - 20.000,00 kuna
20. Sufinanciranje tiskanja noćne zbirke „Ide đak prvak“ Osnovne škole Marjan, Split - 10.000,00 kuna
21. Sufinanciranje rada Staroslavenske akademije „Dr. Antun Mahnić“ - 15.000,00 kuna

Aktivnost 3.

Za provedbu odobrenih programa utrošena su sredstva u iznosu od 289.000,00 kuna. Svi sufinancirani projekti i programi održavaju se duži niz godina, a organizatori i sudionici programa su zadovoljni postignutim programima.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru iznose 289.000,00 kuna.

Mjera 8. Izraditi pedagoški standard za predškolski odgoj i obrazovanje, osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. donijeti Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i obrazovanja
2. izraditi analizu stanja u osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju
3. izraditi prijedlog Nacrta Državnog pedagoškog standarda za osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Aktivnost je provedena 2008. godine.

Aktivnost 2.

Analiza stanja u osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju za školsku godinu 2008./2009. prihvaćena je u lipnju 2010. godine. U tijeku je analiza za školsku godinu 2009./2010.

Kao najznačajniju aktivnost u realizaciji Državnog pedagoškog standarda i zakonsku obvezu izdvajamo prikupljanje prijedloga svih osnivača za mreže škola i programa prema jedinstvenim kriterijima. Analiza prikupljenih prijedloga je u tijeku.

Tijekom 2010. godine izrađeno je izvješće o provedbi Državnog pedagoškog standarda srednjoškolskog odgoja i obrazovanja donesenog 2008. godine.

Tijekom 2010. godine stupile su na snagu izmjene Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe, Državnog pedagoškog standarda osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja i Državnog pedagoškog standarda srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja. (Narodne novine, br. 90/10)

Aktivnost 3.

Aktivnost je provedena 2008. godine.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 9. Izraditi redovne odgojno-obrazovne programe koji će osigurati isticanje sposobnosti učenika s posebnim potrebama te programe uz rehabilitacijske programe

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. izraditi redovne odgojno-obrazovne programe koji će osigurati isticanje sposobnosti učenika s posebnim potrebama
3. izraditi posebne programe uz rehabilitacijske programe

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Nacionalni okvirni kurikulum, objavljen u srpnju 2010. godine, u posebnoj glavi X. Djeca i učenici s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama, osigurava djeci i učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (učenicima s teškoćama i darovitim učenicima) uvjete za učenje u skladu s njihovim mogućnostima i sposobnostima. Cilj je Nacionalnoga okvirnog kurikuluma omogućiti djeci i učenicima s teškoćama u razvoju koji pohađaju odgojno-obrazovne ustanove na razini predškolskoga, osnovnoga i srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja stjecanje najviše razine znanja, sposobnosti i vještina, u skladu s njihovim mogućnostima za samostalan i uspješan život. Uključujuće (inkluzivno) obrazovanje temelji se na osiguranju uvjeta, koji u redovitom školskom sustavu, zajedno s vršnjacima, omogućuju djeci i učenicima s teškoćama u razvoju odgoj i obrazovanje za život u zajednici.

Aktivnost 2.

Djeca i učenici s teškoćama uključuju se u odgojno-obrazovni sustav uz odgovarajuće mjere potpore u različitom opsegu, a prema osobnim potrebama, što se uređuje pratećim podzakonskim aktima, u kojima je istaknuto pravo učenika s teškoćama u razvoju da budu prepoznati kao darovita djeca.

Također, donesen je Pravilnik o postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta, učenika te sastavu stručnoga povjerenstva. Također su izrađeni završni nacrti podzakonskih akata koji proizlaze iz Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi te je u tijeku njihovo donošenje:

1. Pravilnik o vrstama teškoća i primjerenom programu školovanja i oblicima potpore učenicima s teškoćama;
2. Pravilnik o postupku utvrđivanja darovitosti i uvjetima rada s darovitom djecom predškolske dobi te načinu uočavanja, školovanja i poticanja darovitih učenika.

Aktivnost 3.

Na temelju Nacionalnog okvirnog kurikuluma donijet će se posebni programi, predmetni kurikulumi koji će obuhvatiti i odgojno-obrazovne programe rada s djecom i učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama.

Dječji vrtići „Gajnice“ i „Medo brundo“ iz Zagreba, provode Program senzomotoričke integracije koji su verificirani kao posebni programi.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 504.067.568,00 kuna.

II. Područje djelovanja: ZDRAVLJE

Mjera 1. Poboljšati zdravstvenu zaštitu trudnica, dojenčadi i djece

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: *Aktivnost 2. – 2006. godina*

Aktivnost 3. – 2007. godina

Ostale aktivnosti –kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. sustavno pratiti i zdravstveno nadzirati sve žene tijekom trudnoće, porođaja i nakon porođaja
2. izraditi Registar neurorizične djece
3. izraditi i provoditi program pojačane skrbi neurorizične djece
4. pratiti rast i razvoj djece radi ranog otkrivanja poremećaja
5. provoditi redovito cijepljenje djece

Provedba mjere: kontinuirano

Indikator provedbe:

Aktivnosti 2.

Izrađena je priprema dokumentacije za pilot projekt „*Praćenja djece s neurorizicima*“. Pilot projekt je započeo krajem 2006. godine te je njegova realizacija u tijeku. Ovaj pilot projekt priprema je za stvaranje Registra djece s neurorizicima.

Aktivnost 3.

Realizacija gore navedenog pilot projekta je u tijeku. U projekt su uključena 5 rodilišta i Specijalna Bolnica za zaštitu djece s neurorazvojnim i motoričkim smetnjama – Goljak putem koje je do 2010. godine praćeno 944 djece sa najtežom vrstom teškoćama u razvoju. Sva djeca nastavila su praćenje te je tijekom 2010. godine iz rodilišta Klinike za ženske bolesti i porode Petrova upućeno još 145 djece, iz Kliničke bolnice Merkur 56 djece. U tijeku je priprema za proširenje ovog projekta.

Nadalje, Hrvatsko društvo za socijalnu i preventivnu pedijatriju i Klinika za dječje bolesti Zagreb organizirali su XI. Simpozij preventivne pedijatrije "Nova kvaliteta u praćenju rasta i razvoja djece" u okviru kojeg su održana predavanja na tema „*Dosadašnji rezultati u ranom otkrivanju i pomoći djeci s neurorizikom*“ i „*Praćenje djece s poteškoćama u razvoju na razini primarne zdravstvene zaštite*“.

Aktivnost 4. i 5.

Sukladno Planu i programu mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, izabrani liječnik u primarnoj zdravstvenoj zaštiti prati rast i razvoj djece radi ranog otkrivanja poremećaja i provodi redovito cijepljenje djece.

Izvešće dostavlja:

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Podaci o provedbi aktivnosti sustavnog praćenja i zdravstvenog nadziranja žena u 2010. godini za vrijeme trudnoće, porođaja i nakon porođaja:

Broj pregleda žena u trudnoći i nakon poroda u 2010. godini: 42.286 odnosno 99,1% (vidi Tablicu 6.).

Broj porođaja uz stručnu pomoć u 2010. godini iznosio je 99,9% što odgovara istovjetnom postotku od 99,9% u 2009. godini.

Udio rođenih niske porodne težine (živorođeni porodne težine ispod 2500 grama) u 2007. godini iznosi 4,9%, u 2008. godini iznosi 4,6%, u 2009. godini iznosi 4,7%, u 2010. godini iznosi 4,5% što ne odstupa značajnije od dugogodišnjeg kretanja oko 5% (vidi tablicu 5.).

Tablica 5. - Udio djece s niskom porođajnom težinom u razdoblju 2004. – 2010. godine

Godina	ukupno živorođenih	≤1499 grama	1500-2499 grama	2500 i više grama	nepoznato
2004.	40.469 100%	307 0,76%	1672 4,13%	38.436 94,97%	54 0,13%
2005.	41.601 100%	306 0,72%	1.720 4,04%	40.499 95,12%	49 0,12%
2006.	41.600 100%	300 0,72%	1.652 3,97%	39.564 95,06%	84 0,2%
2007.	42.139 100%	319 0,75%	1.730 4,10%	39.986 94,89%	104 0,25%
2008.	43.776 100%	345 0,77%	1.688 3,84%	41.743 95,3%	0 0,0%
2009.	44.515 100%	339 0,76%	1.758 3,95%	42.418 95,29%	0 0,0%
2010.	43.201 100%	285 0,66%	1.651 3,82%	41.265 95,5%	0 0,0%

Izvor podataka: Prijave poroda iz zdravstvenih ustanova, Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U 2010. godini, prema podacima iz hrvatskih rodilišta (prijave poroda) registrirano je 1.936 ukupno rođenih <2500g koji čine 4,5% svih rođenih. Međutim, u toj skupini rođenih je najveća smrtnost jer djeca niske porodne težine čine 70,29% svih perinatalno umrlih.

Smrtnost u prvih sedam dana života prema pojedinim težinskim skupinama (agregirani godišnji rodilišni podatci) je: za PT 500-999g 43,41%, u skupini živorođenih 1000-1499g 4,1%, u skupini 1500-1999g 1,72%, u skupini PT 2000-2499g 0,29% i 0,07% u živorođenih ≥ 2500g porodne težine.

Usporedno s tim u 2009. godini, prema podacima iz hrvatskih rodilišta (prijave poroda) bilo je registrirano 2.097 ukupno rođenih <2500g koji čine 4,7% svih rođenih. U toj je skupini rođenih i najveća smrtnost, jer djeca niske porodne težine čine 76,92% svih perinatalno umrlih.

Smrtnost u prvih sedam dana života prema pojedinim težinskim skupinama (agregirani godišnji rodilišni podaci) je: za PT 500-999g 48,30%, u skupini živorođenih 1000-1499g 8,9%, u skupini 1500-1999g 2,38%, u skupini PT 2000-2499g 0,87% i 0,06% u živorođenih ≥ 2500g porodne težine.

Pozitivni pomaci koje smo u Hrvatskoj postigli u najnižoj težinskoj skupini sigurno bi znatno bili bolji kada bi se realizirala predložena regionalizacija perinatalne zaštite i provodio transport „in utero“ i ugroženog novorođenčeta „k sebi“, a prema definiranim prijedlozima struke. Pomak u granicama preživljavanja ovisi o tome koliko će djeca biti rođena izvan rodilišta treće razine gdje im nije moguće pružiti odgovarajuću skrb. Iako na perinatalni mortalitet utječe niz isprepletenih činitelja, od onih socijalne i gospodarske naravi do bioloških, smatra se da dobra antenatalna skrb koja podrazumijeva odgovarajući broj pregleda u trudnoći i kvalitetu pregleda, sigurno može utjecati na tijek i ishod trudnoće.

Prema rodilišnim podacima u 2010. godini udio roditelja s nekontroliranom ili nedovoljno kontroliranom trudnoćom je 2,04%, od toga ih je 0,94% s potpuno nekontroliranom trudnoćom (401), a 1,1% s 1-2 pregleda u trudnoći (471 roditelja). Najviše je roditelja (68,2%) s optimalnom antenatalnom skrbi odnosno standardnim brojem pregleda u trudnoći (9 i više pregleda, prema preporuci struke i Programu mjera zdravstvene zaštite). U ranoj trudnoći bilo je 72,63% prvih pregleda (31.005) i to do 8 tjedana trudnoće 18.348, a od 9.-12. tjedna trudnoće 12.657.

Usporedno s tim prema rodilišnim podacima u 2009. godini udio roditelja s nekontroliranom ili nedovoljno kontroliranom trudnoćom bilo je 5,08%, od toga ih je 3,88% bilo s potpuno nekontroliranom trudnoćom (1709 roditelja), a 1,21% s 1-2 pregleda u trudnoći (533 roditelja). Najviše je roditelja bilo (65,8%) s optimalnom antenatalnom skrbi odnosno standardnim brojem pregleda u trudnoći (9 i više pregleda, prema preporuci struke i Programu mjera zdravstvene zaštite). U ranoj trudnoći bilo je 71,29% prvih pregleda (31.414 roditelja) i to do 8 tjedana trudnoće 18.163 roditelja, a od 9. - 12. tjedna trudnoće 13.251 roditelja.

Tablica 6. - Rodilje prema pregledima u trudnoći u razdoblju 2004.-2009. godine

godina	ukupno rodilja	0-2 pregleda u trudnoći	3-5 pregleda u trudnoći	6-8 pregleda u trudnoći	≥9 pregleda u trudnoći
2004.	40.210 100%	1.710 4,3%	2.973 7,4%	11.295 28,1%	23.498 58,4%
2005.	42.248 100%	2.187 5,2%	2.760 6,5%	11.291 26,7%	25.491 60,3%
2006.	41.323 100%	1.987 4,8%	2.495 6,0%	10.924 26,4%	25.464 61,6%
2007.	41.711 100%	2.007 4,8%	2.322 5,6%	10.950 26,3%	25.761 61,8%
2008.	43.336 100%	2.056 4,7%	2.120 4,9%	10.091 23,3%	28.285 65,3%
2009.	44.068 100%	2.242 5,1%	1.879 4,3%	10.070 22,9%	28.998 65,8%
2010.	42.687 100%	872 2,0%	1.889 4,4%	9.546 22,4%	29.110 68,2%

Izvor podataka: Prijave poroda iz zdravstvenih ustanova, Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Elementi strategije unaprjeđenja perinatalne skrbi koji pridonose smanjenju smrtnosti prijevremeno rođene djece, posebice onih s izrazito i vrlo niskom porodnom težinom (do 1500 grama):

1. Antenatalna zaštita prema Programu mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (Narodne novine, br. 121/06),
2. Regionalizacija perinatalne skrbi u tri razine,
3. Razvoj neonatološke skrbi (jedinica za intenzivnu njegu i liječenje),
4. Edukacija na razini određenih subspecijalizacija (fetomaternalna medicina i neonatologija),
5. Evaluacija skrbi praćenjem skrbi prema razinama uvođenjem perinatalnog informacijskog sustava i provođenjem analiza stanja na razini rodilišta, županija i države.

Aktivnost 4.

Praćenje rasta i razvoja djece uz rano otkrivanje bolesti i stanja koje ometaju normalan rast i razvoj provodi se u skladu sa standardom zdravstvene zaštite koji je osiguran provedbom mjera iz Plana i programa mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (Narodne novine, broj: 126/06 i 156/08). Radi se o svim mjerama koje uključuju preventivni rad, sistematske preglede, dijagnostiku, terapiju, rehabilitaciju, cijepljenja i slično. U djelatnosti zdravstvene zaštite školske djece, mladih i studenata obavljeno je 187.442 sistematska pregleda.

Aktivnost 5.

Redovito cijepljenje se provodi prema Kalendaru cijepljenja, sukladno Planu i programu mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja. U školskoj godini 2009./2010. obavljeno je 393.697 cijepljenja u osnovnoj i 41.591 u srednjoj školi.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 2. Ustrojiti savjetovišta i centre za planiranje obitelji i reproduksijsko zdravlje

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: kraj 2006. godine i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. ustrojiti savjetovišta i centre za planiranje obitelji i reproduksijsko zdravlje
2. zapošljavati medicinsko osoblje u savjetovištima

Provedba mjere: kontinuirano

Indikator provedbe:**Aktivnost 1.**

Pripremljen je prijedlog rada i strukture Savjetovališta za reproduktivno zdravlje. Provodi se kontinuirano savjetovališni rad kao dio redovitih aktivnosti službi za školsku medicinu u cijeloj zemlji. Prema podacima za školsku godinu 2009./2010. ukupan broj posjeta savjetovalištima u osnovnim školama iznosio je 121.140 (od toga 7% vezano uz reproduktivno zdravlje), a u srednjim školama 40.258 (od toga 23% vezano uz reproduktivno zdravlje) dok je ukupno 23.361 studenata posjetilo savjetovališta (od toga 9% zbog reproduktivnog zdravlja). Pojačano u okviru službi za školsku medicinu savjetovališta za reproduktivno zdravlje djeluje u Zavodu za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“, Nastavnom zavodu za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije i Nastavnom zavodu za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije.

Aktivnost 2.

Zapošljavanje se provodi u skladu s Mrežom javno zdravstvene službe odnosno prema procijenjenim potrebama i financijskim mogućnostima Zavoda za javno zdravstvo. Programske aktivnosti provodilo je ukupno 152 liječnika školske medicine u okviru svojih redovnih aktivnosti, sukladno Planu i programu mjera zdravstvene zaštite.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave**Mjera 3. Poticati razvoj preventivnih aktivnosti radi unaprjeđenja zdravstvene kulture djece, mladih i roditelja****Nositelj mjere:****MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI****Rok: Aktivnost 1. – 2007. godina****Ostale aktivnosti – kontinuirano****Redni broj i naziv aktivnosti:**

1. ustrojiti mobilne savjetodavne timove stručnjaka na ruralnim i teško dostupnim područjima
2. provoditi medijske kampanje s ciljem promicanja zdravih stilova života
3. uključiti organizacije civilnog društva, lokalnu zajednicu, roditelje, građane u programe pomoći djeci oboljeloj od kroničnih bolesti

Provedba mjere: kontinuirano**Indikator provedbe:****Aktivnost 1.**

U skladu s Mrežom javno zdravstvene službe definirano je 901 timova patronažne zdravstvene djelatnosti od kojih su pojedini rasprostranjeni na ruralnim i teško dostupnim područjima.

Aktivnost 2.

Provođene su medijske kampanje s ciljem promicanja zdravih stilova života:

- dana 5. svibnja 2010. godine sudjelovanje na okruglom stolu u Centru mladih Ribnjak, povodom organiziranog Mliječnog dana;
- dana 22. svibnja 2010. godine sudjelovanje u obilježavanju Europskog dana debljine, u Centru mladih Ribnjak;
- dana 15. rujna 2010. godine sudjelovanje u radijskoj emisiji drugog programa Hrvatskog radija, «Abeceda», o Akcijskom planu za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine.

Aktivnost 3.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi svake godine raspisuje natječaje na koje se javljaju i financiraju udruge iz područja zdravstva koje se bave problematikom djece s kroničnim bolestima.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

U sklopu medijske kampanje s ciljem promicanja zdravih stilova života i prevencije ovisnosti provedene su sljedeće aktivnosti:

Obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv ovisnosti, 26. lipnja

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti tiskalo je letak „*Biram život, drogu NE!*“ u 135.000 primjeraka te je isti bio umetnut u izdanje Večernjeg lista od dana 26. lipnja 2010. godine. Posebno pozitivnim potrebno je istaknuti savjete za djecu i mlade i roditelje u svrhu prevencije ovisnosti. Troškovi tiskanja i umetanja letka u dnevne novine iznose 55.227,00 kuna.

Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droga bio je također obilježen sudjelovanjem predstavnika Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i Obiteljskog centra Grada Zagreba na info-štanu postavljenom na Trgu Petra Preradovića u Zagrebu dana 18. lipnja 2010. godine u sklopu događanja u organizaciji Ureda za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske. Građanima su pružane informacije vezane uz prevenciju ovisnosti te su dijeljeni letci „*Biram život, drogu NE!*“ i edukativno-promotivni materijali Obiteljskog centra Grada Zagreba.

Povodom Međunarodnog dana protiv zlouporabe droga obiteljski centri također su tiskali i distribuirali niz stručno edukativnih materijala te proveli niz prigodnih aktivnosti.

Provedene aktivnosti od strane udruga u sklopu provedbe projekata koji se odnose na rad klubova za mlade i projekata usmjerenih prevenciji ovisnosti, a za koje je financijsku potporu osiguralo Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti:

- 29 udruga organiziralo je 63 predavanja u 23 grada i 4 općine te u 27 škola,
- 18 udruga organiziralo je 22 javne tribine u 13 gradova,
- 5 udruga organiziralo je 33 javne rasprave odnosno debate u 4 grada te u 26 škola,
- 5 udruga organiziralo je 8 seminara odnosno edukacija u 5 gradova i u jednoj općini,
- 1 udruga je organizirala konferenciju,
- 12 udruga je organiziralo 12 okruglih stolova u 6 gradova i 3 općine,
- 29 udruga provelo je 81 radionicu u 13 gradova i 5 općina te u 27 škola,
- 6 udruga sudjelovalo je u izradi 7 televizijskih emisija te je jedna udruga izradila video spot,
- 7 udruga sudjelovalo je u izradi 8 radio-emisija,
- 8 udruga je sudjelovalo u izradi 13 članaka koji su objavljeni u regionalnim i lokalnim medijima te na Internet portalima za mlade,
- 26 udruga je organiziralo distribuciju tiskanih materijala u 20 gradova i 3 općine,
- 12 udruga je organiziralo 15 sportskih natjecanja odnosno događanja u 8 gradova i 2 općine i
- 5 udruga je postavilo info-štanove u 7 gradova i 2 općine,
- 4 udruge su organizirale prikazivanje edukativnih dokumentarnih filmova,
- 4 udruge su organizirale izložbe kreativnih radova,
- 2 udruge su snimile i predstavile glazbeni CD i
- 2 udruge su provodile savjetovanje vezano uz zlouporabu droga, a 1 udruga je pružala savjetovanja putem dežurnog telefona.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je tijekom 2010. godine sufinanciralo provedbu 26 projekata koji se odnose na rad Klubova za mlade koji svojim aktivnostima kroz organizirano provođenje slobodnog vremena, neformalno obrazovanje, poticanje volonterstva, organiziranje edukacijskih seminara ili radionica djelomično obuhvaćaju primarnu prevenciju ovisnosti kod mladih.

Nadalje, udruge su objavljivale različite edukativne materijale na svojim internet stranicama te su provodile on-line savjetovanje, provedeno je istraživanje na temu ovisnosti među mladima, a snimljen je jedan dokumentarni film.

Održan je 2. Osječki festival zdravlja u okviru kojeg je postavljen interaktivni zdravi muzej. U sklopu festivala održane su i sljedeće aktivnosti: predstava za srednjoškolce, koncert i glazbene večeri, promicanje sportova i aktivnosti za mlade, noćna akcija u suradnji s Policijskom postajom te posjet zajednici liječenih ovisnika i stambenoj zajednici mladih.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je osiguralo financijsku potporu za rad regionalnih Info-centara za mlade koji pružaju mladima raznovrsne informacije na jednom mjestu, omogućuju pristup informacijama i pružaju mogućnost stjecanja vještina u njihovu pronalazaženju. Niz informacija s ciljem zadovoljavanja potreba mladih pružaju putem svojih Internet stranica, osiguravanjem dostupnosti tiskanih materijala i literature, izravnim kontaktom u prostorima Info-centara, telefonom, elektroničkom poštom, uvidom u dokumentirane informacije (knjige, letke, video zapise i sl.) te provode niz aktivnosti sa ciljem promicanja zdravih stilova života. Povodom Mjeseca borbe protiv ovisnosti su provedene sljedeće aktivnosti:

- regionalni Info-centar za mlade Osijek održao je 1 predavanje i 1 radionicu te organizirao postavljanje info-štanda
- regionalni Info-centar za mlade Zagreb održao je 1 predavanje i 1 radionicu.

Obilježavanje Međunarodnog mjeseca borbe protiv ovisnosti, 15. studeni - 15. prosinca

Upućivanje dopisa preporuke:

- svim udrugama koje sufinancira Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, a koje provode projekte koji se odnose na rad klubova mladih i projekte usmjerene prevenciji ovisnosti te regionalnim Info-centrima da prigodnim događanjima (predavanja, tribine, okrugli stolovi i slično) te pokretanjem edukacijskih programa i kampanja u javnim medijima obilježe Mjesec borbe protiv ovisnosti;
- županijskim obiteljskim centrima da u suradnji s Centrima za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti te klubovima za mlade, regionalnim Info-centrima za mlade u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku i udrugama usmjerenim prevenciji ovisnosti, a koje sufinancira Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, obilježe Mjesec borbe protiv ovisnosti.

U skladu s Odlukom o raspodjeli financijskih sredstava za projekte udruga koje pridonose borbi protiv droga i svih oblika ovisnosti u Republici Hrvatskoj, za financijsku potporu odobrena su sredstva u iznosu od 5.167.011,00 kuna za 103 projekta udruga, od čega je 23 projekta usmjerenih promicanju i unapređivanju zdravih stilova života mladih s naglaskom na promjenu stavova vezanih uz konzumiranje sredstava ovisnosti.

Aktivnost 3.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti financiralo je projekt udruge „Pčelica“: „*Rehabilitacijski tretman poboljšanja aktivnosti učenja i svladavanja školskog programa djece oboljele i liječenje od malignih bolesti 'Asistent u učenju'*“ u iznosu od 50.000,00 kuna.

Također su kupljeni prigodni darovi namijenjeni djeci koja se liječe na Odjelu za hematologiju i onkologiju Klinike za dječje bolesti Zagreb u iznosu od 7.920,00 kuna.

Upravni odbor Zaklade „Hrvatska za djecu“ donio je Odluku o sufinanciranju projekta „Pružanje psihosocijalne podrške djeci oboljeloj od malignih bolesti i njihovim obiteljima“ Klinike za dječje bolesti Zagreb u iznosu od 1.000.000,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru iznosi 6.280.158,00 kuna

Mjera 4. Smanjiti smrtnost novorođenčadi, dojenčadi i djece

Nositelji mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnost 4. – 2006. godina

Ostale aktivnosti –kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. unaprijediti kvalitetu zdravstvene zaštite djece
2. suvremeno opremiti rodilišta
3. zapošljavati veći broj medicinskog osoblja u rodilištima i dječjim odjelima
4. osnivati multidisciplinarna povjerenstava za praćenje i analizu perinatalne, dojenačke i dječje smrtnosti na regionalnim razinama

Provedba mjere: kontinuirano

Indikator provedbe:

Aktivnost 1.

Stopa smrtnosti novorođenčadi u 2010. godini iznosi: 145 novorođenčadi u dobi 0-27 dana odnosno stopa 3,34/1.000 dojenčadi, nadalje stopa dojenačke smrtnosti u 2010. godini iznosi: 192 umrle dojenčadi odnosno stopa 4,43/1.000 živorođenih. Od ukupnog broja umrle novorođenčadi, najveći broj novorođenčadi (0-27 dana života) umre u prvom ili sljedećih nekoliko dana života – 77,2% od umrle novorođenčadi (112 djece).

Od ukupnog broja umrle dojenčadi u 2010. godini u dobi 0-6 dana umrlo je 58,3% dojenčadi (112 djece) od kojih je 36,5% umrlo u prva 24 sata života (70), a 21,9% u 1.-6. danu (42). 17,2% (33) ih je umrlo u kasnom novorođenačkom razdoblju, a svega 24,5% (47) od 2. mjeseca do navršene prve godine.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2010. godini je perinatalno umrlo 297 djece ili 6,82/1000 ukupno rođenih (u 2009. godini 319 djece ili 7,13/1.000 ukupno rođenih, u 2008. godini 295 djece ili 6,72/1.000 ukupno rođenih). Među perinatalno umrlima bilo je 185 mrtvorodenih (stopa mrtvorodenja 4,25/1.000 ukupno rođenih) i 112 umrle novorođenčadi u dobi do sedam dana (stopa rane neonatalne smrtnosti 2,58‰). Vitalno-statistički podatci se prikupljaju za sve živorođene neovisno o težini, a za mrtvorodene od najmanje 500 grama težine te s najmanje 22 navršena tjedna gestacije. Međutim, međunarodne usporedbe u perinatalnoj smrtnosti provode se samo za rođene i perinatalno umrle porodne težine iznad 1.000 grama. Stoga je perinatalni mortalitet u 2010 godini, prema metodologiji za međunarodne usporedbe, iznosio 4,67/1.000 rođenih. Na smanjenje mrtvorodenja i rane neonatalne kao i ukupne dojenačke smrtnosti moguće je utjecati dobro organiziranom perinatalnom skrbi.

Stopa smrtnosti djece u dobi ispod 5 godina u 2007. godini: 6,42/1.000 živorođenih. Stopa smrtnosti djece u dobi ispod 5 godina u 2008. godini: 5,41/1.000 živorođenih. Stopa smrtnosti djece u dobi ispod 5 godina u 2009. godini: 6,08/1.000 živorođenih. Stopa smrtnosti djece u dobi ispod 5 godina u 2010. godini: 5,24/1.000 živorođenih. Smrtnost djece u dobi 1 - 5 godina u Hrvatskoj je niska na razini prosjeka članica Europske Unije.

U rano neonatalno umrlih s kratkim trajanjem gestacije nalazimo da su najučestaliji osnovni uzroci smrti vezani uz infekciju, višeploidnu trudnoću i druge majčine komplikacije koje su uzrokovale prerani porod, a posljedično su neposredni uzroci smrti najčešće respiracijski distres samostalno ili povezano s intraventrikularnim krvarenjem. Među najčešće utvrđenim poremećajima nalazi se abrupcija placente te prerano prsnuće plodovih ovoja u višeploidnim trudnoćama, a od bolesti hipertenzivni poremećaji, gestacijski dijabetes i dijabetes melitus. Infekciju nalazimo u 21% ranih neonatalnih smrti, a najviše u skupinama umrlih vrlo niske porodne težine (500-999g i 1000-1499g). Patohistološkim pregledom posteljice i plodovih ovoja te mikrobiološkom obradom materijala može se sa sigurnošću dokazati povezanost infekcije i ishoda. Kongenitalne malformacije su uzrokovale 29,1% ranih neonatalnih smrti, a 32/44 su bile u težinskim skupinama ≥ 1500 g, najviše zbog dijafragmalne hernije i sindroma Edwards i Patau. Sličnu raspodjelu uzroka smrti imali smo i prethodnih godina.

Evaluacija podataka o uzrocima smrti potrebna nam je za planiranje specifičnih mjera perinatalne zaštite koje ovise o tome koji su uzroci mrtvorodenja i ranih neonatalnih smrti, je li smrt nastupila antenatalno, u porodu, u prva 4 sata po porodu ili kasnije, kakva je struktura mrtvorodenih i rano neonatalno umrlih prema gestacijskim i težinskim skupinama i koji su uzroci smrti vezani uz pojedine težinske i gestacijske skupine.

Aktivnost 2.

Suvremeno opremljena rodilišta koja nose naslov „Rodilište-prijatelj djece“ dosad je steklo 17 od 30 rodilišta. Vidi područje III, mjeru 1. aktivnost 4.

Aktivnost 3.

U ginekološko-porodajnim odjelima i u rodilištima u 2010. godini bilo je zaposleno ukupno 1949 zdravstvenih djelatnika što je za 14 osoba više nego u 2009. godini i to: Doktori medicine – 417 (za 3 više), djelatnici visoke stručne spreme – 162 (za 2 više), djelatnici srednje stručne spreme – 1.370 (za 9 više).

Na pedijatrijskim i neonatološkim odjelima bilo je zaposleno ukupno 1948 zdravstvenih djelatnika što je za 39 osoba više nego u 2009. godini i to: doktori medicine – 433 (za 30 više), djelatnici visoke stručne spreme – 231 (za 15 više), djelatnici srednje stručne spreme – 1.284 (za 6 manje).

Kao samostalne ustanove, odnosno specijalne dječje bolnice, su:

- Psihijatrijska bolnica za djecu i mlade - 60 zdravstvenih djelatnika,
- Specijalna bolnica Goljak - 165 zdravstvenih djelatnika,
- Specijalna bolnica Gornja Bistra - 53 zdravstvena djelatnika,
- Dječja bolnica Srebrnjak 139 zdravstvenih djelatnika,
- Klinika za dječje bolesti Zagreb, koja je sada dio Klinične bolnice "Sestre milosrdnice" ima 476 zdravstvenih djelatnika.

Aktivnost 4.

U Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi od 2004. godine djeluje Povjerenstvo za perinatalnu medicinu koje u svom sastavu ima istaknute stručnjake iz područja pedijatrije, neonatologije i ginekologije i opstetricije, a u svom radu bavi se predlaganjem smjernica za poboljšanje perinatalne skrbi, a time i smanjenju smrtnosti.

Također, u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi djeluje Povjerenstvo za pedijatriju, sastavljeno od istaknutih stručnjaka iz područja pedijatrije na razini cijele Republike Hrvatske.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 5. Izraditi Nacionalni program prevencije ozljeda djece s jasno definiranim zadaćama lokalne zajednice, zdravstvene službe i sustava obrazovanja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnost 1. – 2006. godina

Ostale aktivnosti –kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi i usvojiti Nacionalni program prevencije ozljeda djece s jasno definiranim zadaćama lokalne zajednice, zdravstvene službe i sustava obrazovanja
2. osigurati provođenje mjera Nacionalnog programa prevencije ozljeda djece na lokalnoj razini
3. provoditi preventivne mjere poput akcije „Djeca prijatelji u prometu“ te preventivne akcije u cilju sprječavanja nesreća u domu
4. educirati roditelje o mogućnostima prevencije ozljeda djece putem savjetovanja, seminara

Provedba mjere: kontinuirano

Indikator provedbe:

Aktivnost 1. - 2.

Radna skupina za prevenciju ozljeda djece izradila je prijedlog Nacionalnog programa prevencije ozljeda djece i odnosi se na razdoblje 2010. - 2014. godine. U tijeku je dopuna i dorada pojedinih aktivnosti, kao i uvrštavanje novih statističkih podataka u dokument.

Aktivnost 3.

Preventivne mjere sadržane su u prijedlogu Nacionalnog programa prevencije ozljeda djece.

Aktivnost 4.

Edukacija roditelja obuhvaćena je u prijedlogu Nacionalnog programa prevencije ozljeda djece.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikator provedbe:

Aktivnost 3.

Znanstveni projekt Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ i UNICEF-a „*Sprečavanje nesreća i povećanje sigurnosti djece predškolske dobi*“ rezultirao je publikacijom edukacijskog paketa materijala o prevenciji nesreća i ozljeda djece predškolske dobi koji je namijenjen stručnim djelatnicima dječjih vrtića. Glavni cilj ovog istraživanja je: Istražiti utjecaj javno-zdravstvene edukacije na smanjenje broja nesreća/ozljeda djece predškolske dobi koje završavaju smrću i/ili potrebom bolničkog liječenja te na promjene u znanju, stavovima i ponašanju roditelja i medicinskih djelatnika (pedijatri, liječnici obiteljske medicine, patronažne sestre) u odnosu na problem nesreća u djece i prevenciju istih. Specifični ciljevi ovog istraživanja su: 1. Educirati buduće roditelje (za vrijeme trudnoće) i roditelje predškolske djece o opasnostima i rizicima za nastanak nesreće/ozljede njihovog djeteta; 2. Educirati roditelje da prepoznaju potencijalno opasne situacije i mjesta u okružju djeteta; 3. Potaknuti pozitivne stavove prema mogućnosti sprečavanja nesreća i povećanja sigurnosti; 4. Pozitivnim primjerima i edukacijom vještina djelovati na razvoj sigurnog ponašanja; 5. Educirati stručnjake raznih profila koji svojim radom mogu pridonijeti smanjenju nesreća i povećanju sigurnosti u djece. Očekivani rezultati projekta uključuju promjene u odnosu na znanje, stavove i ponašanje roditelja te stručnjaka u svezi s nesrećama i povećanjem sigurnosti u okolišu djece te smanjenje smrtnosti i bolničkog liječenja. Provjera rezultata će se provesti usporedbom znanja, stavova i ponašanja roditelja i stručnjaka o prevenciji nesreća i povećanju sigurnosti prije početka i po završetku projekta. Pratit će se smrtnost zbog nesreća kao i bolničko liječenje. Važnost predloženog istraživanja je u očekivanom smanjenju stradavanja predškolske djece zbog nesreća.

U okviru provedbe programa „Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa Republike Hrvatske za razdoblje 2006. – 2010. godine“ proveden je projekt „*Prometna preventiva u osnovnoj školi*“. Projekt su proveli Nacionalni program sigurnosti cestovnog prometa, Ministarstvo unutarnjih poslova, Agencija za odgoj i obrazovanje i Hrvatski auto klub. U okviru projekta su:

- osnovani županijski timovi - 21 županijski tim koji čine: učitelj tehničke kulture, prometni policajac i zaposlenik auto kluba u toj županiji;
- izrađen je internetski portal na adresi: www.ppskole.com.hr;
- pripremljena je „Strategija prometne preventive u osnovnoj školi“ u izdanju Ministarstva unutarnjih poslova;
- osnovano je koordinacijsko povjerenstvo kojeg čine predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova, Agencije za odgoj i obrazovanje i Hrvatskog auto kluba;
- održano je šest seminara: dva u Tuheljskim toplicama i po jedan u Zagrebu, Slavonskom Brodu, Crikvenici i Splitu;
- proveden je 21 akcijski plan prometne preventive - po jedan u svakoj županiji.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikator provedbe:

Aktivnost 3. - 4.

Sva djeca osnovnih škola imaju mogućnost kroz web aplikaciju „*Prometna Učilica*“ upoznati i naučiti osnove prometne kulture, prometnih propisa te poželjno ponašanje u prometu (njih kao pješaka ili vozača bicikla), odnosno provjeriti svoje znanje putem interneta.

Za napomenuti je da Ministarstvo unutarnjih poslova u svom radu veliku pozornost posvećuje upravo zaštiti djece u prometu te se u cilju što manjeg stradavanja djece tijekom školske godine surađuje i s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa, HAK-om, ali i drugim institucijama. Tako se prilagođenom edukacijom djece u vrtićima, osnovnim i srednjim školama, nastoji ukazati na potrebu poštivanja prometnih propisa, odnosno posljedice nepoštivanja istih.

U suradnji sa zainteresiranim osnovnim školama ustrojavaju se školske prometne jedinice, a početak školske godine najavljuje se u gradovima prigodnim akcijama, npr. „*Sigurno u prometu*“.

U srednjim školama, primjereno dobi djece, provodi se edukacija na temu vožnje mopedom i motociklom. Također se tijekom roditeljskih sastanaka provode edukacije roditelja o sigurnom upravljanju mopedima i motociklima.

S ciljem što manjeg stradavanja djece na prometnicama Ministarstvo unutarnjih poslova, u sklopu provođenja „Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa Republike Hrvatske za razdoblje 2006. – 2010. godine“, povodom početka svake nove školske godine, provodi akciju „*Djeca, prijatelji u prometu*“. Akcija podrazumijeva predavanja učenicima prvih razreda osnovnih škola i vrtića s ciljem upoznavanja djece s osnovnim pravilima sigurnog sudjelovanja u prometu.

U okviru akcije „*Sigurno i vješto u prometu*“ održavana su predavanja na temu sigurnog upravljanja biciklima za djecu nižih razreda osnovne škole. Na lokalnim razinama provodi se čitav niz akcija, projekata i aktivnosti usmjerenih na prevenciju prometnih nesreća: „*Sigurnost predškolaca u prometu*“, „*Vozači u prometu – studenti*“, „*Djeca u prometu*“, „*Biciklom u prometu*“, „*Put od kuće do škole*“, „*Sa pješacima i biciklistima sigurno u prometu*“, „*Vidljivi i sigurni u prometu*“, „*Prometna preventiva u osnovnoj školi*“, „*Uzoran vozač*“, „*Moj prijatelj policajac i ja u prometu*“, „*Srce na cesti*“ i „*Mladi- vozači mopeda i motocikla*“.

U cilju promidžbenih aktivnosti iz sredstava „Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa Republike Hrvatske za razdoblje 2006. – 2010. godine“ izdvojena su sredstva za izradu i emitiranje dva TV i radio spota, čiji je sadržaj vezan upravo uz pravilan prijevoz djece u vozilima, odnosno kretanje djece pješaka, a koji su emitirani u programima značajnijih TV i radio postaja.

Također, prilikom sudjelovanja na raznim manifestacijama, priredbama, sajmovima i dr., koristi se svaka prigoda i sudionicima takvih događaja, između ostalog govori se o pravilnom prijevozu djece u vozilima, sankcijama propisanim Zakonom o sigurnosti prometa na cestama, ali i mogućim štetnim posljedicama prilikom sudjelovanja u prometnim nesrećama.

Planom preventivnog i represivnog djelovanja policije u cestovnom prometu za 2010. godinu, koji je dostavljen na postupanje svim policijskim upravama, između ostalog propisano je provođenje mjera u cilju zaštite djece, s posebnim naglaskom upravo na propisan prijevoz u vozilima, ali i represivno postupanje prema vozačima koji djecu prevoze suprotno odredbama Zakona o sigurnosti prometa na cestama.

Tijekom 2010. godine u prometu je stradalo ukupno 1336 djece; od čega je 10-toro djece poginulo, 179-toro je teško ozlijeđeno dok je 1147-ro djece lakše ozlijeđeno. U odnosu na 2009. godinu bilježimo pad broja poginule djece za 52%, pad broja teško ozlijeđene djece za 21% i pad broja lakše ozlijeđene djece za 11%.

Utrošena su sredstva sa pozicija Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa za razdoblje 2006.-2010. godine.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

<i>Mjera 6. Osigurati popunjavanje timova zdravstvene službe za zaštitu djece, u cilju osiguranja istog pristupa i kvalitete zdravstvenih usluga za svu djecu</i>
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. odobriti specijalizacije iz pedijatrije, najmanje 25 godišnje, za primarnu zdravstvenu zaštitu
2. uspostaviti sustav koordinacije zdravstvene zaštite u cilju bolje kvalitete zdravstvenih usluga za djecu

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U 2010. godini odobreno je 5 specijalizacija iz pedijatrije u primarnoj zdravstvenoj zaštiti za što je utrošeno 7.595.704,00 kuna (vidi tablicu).

Tablica 7. Broj odobrenih specijalizacija u razdoblju od 2004. do 2010. godine i utrošena sredstva:

2004. godine 16 specijalizacija	659.123,00 kuna
2005. godine 5 specijalizacija	2.453.583,00 kuna
2006. godine 10 specijalizacija	3.630.565,00 kuna
2007. godine 16 specijalizacija	5.624.730,00 kuna
2008. godine 18 specijalizacija	7.822.351,00 kuna
2009. godine 7 specijalizacija	8.021.922,00 kuna
<u>2010. godine 5 specijalizacija</u>	<u>7.595.704,00 kuna</u>
ukupno 77 specijalizacija	ukupno 35.807.978,00 kuna

Aktivnost 2.

Ugovor o javnoj nabavi računalne opreme i softvera radi nadogradnje IT sustava primarne zdravstvene zaštite s održavanjem, instalacijom i implementacijom u IT sustav primarne zdravstvene zaštite Republike Hrvatske potpisan je 2. lipnja 2009. godine. U jednom od stadija je integracija ordinacija za zdravstvenu zaštitu: žena, dojenčadi i male djece, usta i zubi; optimizacija elektroničkog zdravstvenog kartona, integracija SKZZ djelatnosti (e-Uputnica, e-Povijest Bolesti, e-Naručivanje). Planirani završetak implementacije je 31. prosinca 2010. godine. Proširenjem informatizacije primarne zdravstvene zaštite i na druge djelatnosti u primarnoj zdravstvenoj zaštiti unaprijedit će se koordinacija zdravstvene zaštite.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 7.595.704 kuna.

Mjera 7. Osigurati smanjenje normativa za timove školske medicine, u cilju osiguranja kvalitetnije i dostupnije zaštite i nesmetanog provođenja zakonskog programa

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. usuglasiti smanjenje normativa za timove školske medicine na prosječno 3.800 školske djece i redovitih studenata, uzimajući u obzir vrstu i broj programskih aktivnosti te udaljenost škola, gustoću naseljenosti i razvedenost terena
2. odobriti specijalizacije iz školske medicine, najmanje 10 godišnje u razdoblju od 5 godina, a dalje prema potrebama

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Prema mreži javne zdravstvene službe, (Narodne novine, br. 98/09.) koji je u primjeni od 1. siječnja 2010. godine smanjen je normativ školske medicine na prosječno 3.800 školske djece i redovitih studenata (3.000 djece osnovnih, 4.000 srednjih škola i 6.000 studenata po timu).

Prema mreži javno zdravstvene službe broj timova ustrojnih u djelatnosti preventivno-odgojnih mjera za zdravstvenu zaštitu školske djece i studenata iznosi 188 timova, dok je u dotadašnjoj mreži bilo je ugovoreno 153 tima.

U Državnom proračunu za 2010. godinu bila su predviđena sredstva za novi standard djelatnosti preventivno-odgojnih mjera za zdravstvenu zaštitu školske djece i studenata u iznosu od 70.759.314,00 kuna.

Aktivnost 2.

U akademskoj godini 2009./2010. na specijalizaciji iz školske medicine bilo je 23 liječnika u sustavu zavoda za javno zdravstvo.

Specijalizacije se planiraju polazeći od zahtjeva ravnatelja i odluka upravnog vijeće domova zdravlja. Specijalizacije se odobravaju u skladu sa zahtjevima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. U 2010. godini nije podnesen niti jedan novi zahtjev za specijalizaciju iz školske medicine.

U navedenu svrhu utrošena su sredstava iz Državnog proračuna za 2010. godinu u iznosu od 423.883,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 71,183,197,00 kuna.

Mjera 8. Uvesti "zdravstvenu knjižicu djeteta" za svu djecu Hrvatske od 0 - 18 godina

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

***Rok: Aktivnosti 1. i 2. – 2006. godina,
Ostale aktivnosti –kontinuirano***

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. donijeti Pravilnik o zdravstvenoj knjižici djeteta
2. uvesti zdravstvenu knjižicu djeteta
3. educirati zdravstvene djelatnike za primjenu zdravstvene knjižice
4. koordinirati uvođenje i evaluirati primjenu zdravstvene knjižice

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Pravilnik o Zdravstvenoj knjižici od rođenja do punoljetnosti donesen je 2006. godine (Narodne novine, br. 126/06).

Aktivnost 2.

Zdravstvena knjižica izdana je 2010. godine u 39.380 primjeraka, za što je utrošeno 1.210.935,00 kuna.

Aktivnost 3.

Hrvatsko društvo za socijalnu i preventivnu pedijatriju i Klinika za dječje bolesti Zagreb pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i UNICEF-a organizirali su XI. Simpozij preventivne pedijatrije u okviru kojeg su održana predavanja na temu: „*Primjena Zdravstvene knjižice – dileme i poteškoće*“ i „*Primjena Zdravstvene knjižice u svakodnevnoj praksi*“.

Aktivnost 4.

Proveden je pilot projekt Referentnog centra Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi za praćenje rasta i razvoja djece predškolske dobi pod nazivom „*Praćenje rasta i razvoja djece primjenom Zdravstvene knjižice predškolskog djeteta*“ za što su utrošena sredstva u iznosu od 20.000,00 kuna.

Zdravstvena knjižica djeteta izdavala se do 31. prosinca 2010. godine. U očekivanju informatizacije primarne zdravstvene zaštite prestalo se s izdavanjem Zdravstvene knjižice koja će dotada funkcionirati kao dio zdravstvenog kartona.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 1.230.935,00 kuna.

Mjera 9. Osigurati jednaki standard zdravstvene zaštite socijalno ugrožene i romske djece

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. evidentirati socijalno ugroženu djecu i njihove potrebe u ostvarivanju zdravstvene zaštite
2. evidentirati romsku djecu i njihove potrebe u ostvarivanju zdravstvene zaštite

3. provoditi aktivnosti zdravstveno-socijalne pomoći u cilju promicanja zdravlja socijalno ugrožene i romske djece

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju regulirano je da se sva djeca do 18. godine života s prebivalištem, odnosno odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj smatraju osiguranim osobama te im se osiguravaju prava i obveze koje proizlaze iz obveznog zdravstvenog osiguranja.

Aktivnost 2.

Procijepljenost provode županijski zavodi za javno zdravstvo. Evaluiranje cjepnih obuhvata romske djece prati se putem anketiranja na terenu, a provode ga županijski zavodi za javno zdravstvo.

Također promicanje zdravlja socijalno ugrožene i romske djece sadržano je u redovnim aktivnostima timova koji skrbe za djecu.

Aktivnost 3.

U većini županija cijepni obuhvati romske djece su na razini cijepnih obuhvata u općoj populaciji, pogotovo obuhvati djece školske dobi koja se cijepu u školama. U nekim županijama s većim udjelom romske populacije, provode se dodatne mjere radi povećanja cijepnog obuhvata tamo gdje je utvrđeno da je obuhvat romske djece predškolske dobi niži nego kod opće populacije. Radi osiguravanja visokih cijepnih obuhvata kontinuirano se, prvenstveno putem patronažnih sestara, educira romsko stanovništvo o važnosti cijepjenja i poziva roditelje da dovedu djecu na cijepljenje.

U Međimurskoj županiji djelatnici epidemiološke službe Županijskog zavoda za javno zdravstvo kontinuirano obilaze ambulante primarne zdravstvene zaštite ukoliko uoče niži cijepni obuhvat romske djece; obilaze romska naselja u slučaju neodaziva na cijepljenje te po potrebi provode akcije dopunskih cijepjenja, što je učinjeno i 2009. godine. Procijenjeni cijepni obuhvati romske djece predškolske dobi u Međimurskoj županiji su nešto niži od obuhvata u ostale djece, a kreću se od 85% za prvu DTP revakcinaciju, do 90% za MPR primovakcinaciju. U školskoj dobi, obuhvati se izjednačavaju s obuhvatima kod ostale djece.

U Koprivničko-križevačkoj županiji su uvidom u godišnja izvješća o cijepljenju uvidjeli da su u nekim područjima s većim postotkom romske djece cijepni obuhvati nešto manji nego na drugim područjima. S tim u vezi, trenutno je u tijeku kontakt sa izabranim liječnicima da se uz pomoć patronažne službe provede dodatno cijepljenje.

U Varaždinskoj županiji procijepljenost romske djece koja žive u Varaždinu je na razini procijepljenosti ostale djece. Radi podizanja cijepnog obuhvata romske djece predškolske dobi higijensko-epidemiološka djelatnost Županijski zavodi za javno zdravstvo u suradnji s patronažnom službom obavljaju kontinuiranu edukaciju romskog stanovništva, uključujući distribuciju letaka.

U Zagrebačkoj županiji, epidemiolog je s djelatnicima Doma zdravlja Velika Gorica i predstavnicima Grada Velika Gorica obišao dvije lokacije na području Velike Gorice gdje su smješteni Romi. Tom prilikom su, između ostaloga, registrirana sva djeca u domaćinstvima i obavljene konzultacije s njihovim pedijatrima. Potom je epidemiolog s glavnom sestrom Doma zdravlja ponovno obišao ove lokacije i educirali su stanovništvo o važnosti cijepjenja. Patronažna sestra je tijekom cijele godine obilazila područje. Kao rezultat, sva su djeca započela cijepjenja, međutim nisu svi nastavili kontinuirano cijepiti djecu te su cijepni obuhvati romske djece predškolske dobi nezadovoljavajući. Procijepljenost romske djece školske dobi je zadovoljavajuća.

U Virovitičko-podravskoj županiji, Romi koji imaju mjesto boravišta na području Županije cijepu se prema Programu i cijepni obuhvati se ne razlikuju od obuhvata ostalog stanovništva. Manji broj Roma koji borave na području županije, a nema obiteljskog liječnika, epidemiolozi Županijskog zavoda za javno zdravstvo svake godine obilaze i pozivaju na cijepljenje u zavod, ali je slab odaziv.

U Primorsko-goranskoj županiji tijekom 2010. godine napravljena je situacijska analiza i provedena su kampanjska cijepjenja. Potpuna procijepljenost romske djece iznosila je 75,8%, a nepotpuna procijepljenost romske djece iznosila je 6,41%. Necijepljeno je 17,7% od čega najveći broj

necijepljene djece otpada na naselje Brod na Kupi (40%). Zbog toga je organizirano kampanjsko cijepljenje od strane djelatnika Županijskog Zavoda za javno zdravstvo iz Ispostave Delnice.

U ostalim županijama koje su odgovorile na anketu, romska su djeca u potpunosti integrirana u zdravstveni obrazovni sustav te imaju cijepljene obuhvate jednake kao i ostala djeca i nisu potrebne dodatne intervencije (Požeško-slavonska, Zadarska, Šibensko-kninska, Karlovačka, Vukovarsko-srijemska, Sisačko-moslavačka, Brodsko-posavska, Istarska, Osječko-baranjska, Bjelovarsko-bilogorska). U područjima nekih županija stanovnici romskog porijekla se ne deklariraju kao Romi (npr. u Osječko-baranjskoj). Pobol se također ne registrira prema etničkoj pripadnosti, tako da izravni podaci o pobolu romske i ostale djece nisu dostupni, međutim, epidemiolozi u stalnom kontaktu sa liječnicima primarne zaštite kojima gravitiraju romska djeca i na temelju analize pobola naselja s različitim udjelom romske djece, procjenjuju ima li razlika u pobolu. Pobol od bolesti protiv kojih se cijepi je kod romske djece uglavnom uobičajen kao pobol kod ostale djece, s izuzetkom manje epidemije morbila, koja se 2008. godine pojavila među romskom djecom u Zagrebačkoj i Brodsko-posavskoj županiji. I nadalje će se nastaviti sustavan rad na poboljšanju zdravlja romske dojenčadi i djece izjednačavanjem procijepljenosti romske djece s ostalom populacijom, odnosno na poboljšanju cjepnog obuhvata, rad na poboljšanju zdravlja romske dojenčadi i djece provođenjem zdravstvenih mjera u odnosu na najučestalije utvrđene uzroke pobola i smrti, obuhvat županija prema mogućnostima provođenja, uz provođenje zdravstvenog prosvjećivanja roditelja i preventivnih i kurativnih mjera zdravstvene zaštite, te s provođenjem ostalih mjera kojima je cilj poboljšanje zdravlja i zdravstvene zaštite romske populacije.

Za pripadnike romske nacionalne manjine Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji s Uredom za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske i Udrugom žena Romkinja "Bolja budućnost" tiskalo je brošuru "Moja prava" na hrvatskom i romskom jeziku. Brošura ima informativnu namjenu u cilju dobivanja što jasnijih, značajnih podataka iz ostvarivanja prava iz socijalne skrbi i zdravstvenog osiguranja.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 10. Uključiti djecu u kreiranje, provođenje i praćenje zdravstvenih preventivnih programa

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. u suradnji s djecom, formirati smjernice o zdravstvenom odgoju i obrazovanju djece
2. provoditi zdravstveno obrazovanje djece o najčešćim zdravstvenim problemima i mjerama zaštite (važnost zdrave prehrane i tjelesne aktivnosti, higijenske navike, prevencija karijesa, štetnost pušenja i alkohola itd), prema dobnom uzrastu (vrtići, škole)
3. obrazovati djecu-edukatore u vršnjačkim grupama
4. poticati različite oblike neformalnog djelovanja, kao što je Zdravstveni forum mladih

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Nastavni sadržaji vezani uz zdravlje i zaštitu zdravlja, pravilnu prehranu, higijenske navike, štetnost pušenja, alkohola i dr. sastavni su dio Nastavnog plana i programa za osnovne škole te se sukladno programu ostvaruju od prvog do osmog razreda osnovne škole. Svi su učenici uključeni u nastavu tjelesne i zdravstvene kulture, a u svim osnovnim školama organizirane su športske i druge izvannastavne aktivnosti s ciljem promicanja zdravog načina življenja.

Uz navedeno odgojno-obrazovne ustanove u suradnji s Hrvatskim crvenim križem i Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo osiguravaju predavanja, seminare, projekte i druge aktivnosti koje pridonose osvješćivanju mladih o važnosti zaštite zdravlja, tj. zdravog načina života.

Nacionalni okvirni kurikulum propisao je i međupredmetnu temu Zdravlje, sigurnost i zaštita okoliša, koja se provodi kroz cjelokupnu odgojno-obrazovnu djelatnost za sve razine predtercijarnog obrazovanja.

Aktivnost 2.

Nekim od oblika zdravstvenog odgoja u školskoj godini 2009./2010. obuhvaćeno je 255.681 učenika osnovnih i 79.358 srednjih škola. Osim toga je 68.544 roditelja i profesora u osnovnim te 5.212 u srednjim školama sudjelovalo na predavanjima, tribinama ili radionicama u vezi sa zdravljem. Zdravstvenim je odgojem ukupno obuhvaćeno 20.189 studenata i to predavanjima, tribinama ili nekim od oblika grupnog rada.

Aktivnost 3.

Sukladno Planu i programu mjera zdravstvene zaštite, edukacija vršnjaka jedna je od metoda zdravstveno-odgojnog rada Službi za školsku medicinu, no podaci o provedbi te metode rada ne izdvajaju se i ne prikazuju posebno, već kao sastavni dio ukupnog zdravstvenog odgoja.

Aktivnost 4.

U narednom periodu razmotrit će se način poticanja različitih oblika neformalnog djelovanja.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Aktivnost 1.

Tijekom 2010. godine Zdravstveni odgoj se nije poučavao kao poseban program, već se navedeni sadržaji ostvaruju kroz nastavne sadržaje nastavnih predmeta, predavanja, radionice i/ili kao projekti u skladu s godišnjim planom i programom svake osnovne škole.

Aktivnost 2.

Svaki od učenika osnovne škole sukladno dobi, uključen je u gore navedene edukacije koje se ostvaruju tijekom školske godine putem različitih programa i aktivnosti.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

<i>Mjera 11. Osigurati primjenu suvremenih načela i metoda humanizacije bolničkog liječenja djece</i>
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osigurati provođenje programa "Za osmijeh djeteta u bolnici" i drugih sličnih programa koji pridonose suvremenim metodama humanizacije bolničkog liječenja djece
2. ustrojiti stručne timove za rad s djecom u bolnicama
3. stvarati uvjete za "otvorenu bolnicu"
4. organizirati i provoditi programe rasonode djece u bolnici
5. opremiti prostor bolnice namijenjen provedbi aktivnosti za djecu
6. osigurati besplatni stalni ili dnevni boravak jednog od roditelja uz bolesno dijete za vrijeme hospitalizacije

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Tijekom 2010. godine počasni naziv „Bolnica/dječji odjel–prijatelj djece“ dobila je Opća bolnica Slavonski Brod. Prosudbene komisije obavile su očevid u Općoj bolnici „Hrvatski ponos“ Knin i Općoj bolnici Virovitica. U akciju je uključeno 36 bolnica/dječjih odjela, a 26 ih nosi počasni naslov „Bolnica/dječji odjel–prijatelj djece“.

Aktivnost 2.

U bolnicama se ustrojavanjem stručnih timova provodi organiziran rad s predškolskom i školskom djecom u koji su uključeni odgajatelji, socijalni radnici, psiholozi, nastavnici.

Aktivnost 3.

Bolnice koje imaju počasni naziv „Bolnica/dječji odjel – prijatelj djece“ prilagođene su potrebama djeteta te su tako stvoreni uvjeti za otvorenu bolnicu.

Aktivnost 4.

U okviru redovne djelatnosti na odjelima za djecu koja se nalaze na bolničkom liječenju redovito se organizirano provode programi razonode.

Aktivnost 5.

Opremanje prostora bolnice namijenjenog provedbi aktivnosti za djecu je u skladu s dobivanjem statusa „Bolnica/dječji odjel–prijatelj djece“.

Aktivnost 6.

Osiguran je besplatni stalni ili dnevni boravak jednog od roditelja uz bolesno dijete za vrijeme hospitalizacije.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Aktivnost 2.

Prema Državnim pedagoškim standardima i zakonima o odgoju i obrazovanju za sve tri razine, s djecom rade odgojitelji i stručni timovi iz dječjih vrtića i učitelji osnovnih škola u suradnji s radnicima zaposlenim na odjelima bolnica u kojima borave djeca i učenici.

Financijska sredstva osiguravaju osnivači bolnica i dječjih vrtića, a osnovnoškolske djelatnike koji rade s osnovnoškolskim učenicima financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Roditelji bolesne djece su oslobođeni sufinanciranja tih programa.

Bolnički odjeli ustrojeni su Mrežom škola (prema čl. 10. Zakona o odgoju i obrazovanju iz 2008.), u bolnicama u Gradu Zagrebu, Varaždinu, Crikvenici, Rijeci, Splitu i Puli.

Aktivnost 5.

U bolnicama u kojima se liječe djeca i učenici, prostori su opremljeni primjereno dobi djece u skladu s Državnim pedagoškim standardima (Narodne novine, broj: 63/08 i 90/10).

Izješće dostavlja:

SAVEZ DRUŠTAVA NAŠA DJECA HRVATSKE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U svrhu provedbe akcije „*Za osmijeh djeteta u bolnici*“ (dalje: Akcija) svi članovi Koordinacijskog odbora Akcije tijekom 2010. godine su prema dogovorenom rasporedu kontaktirali preostalih 10 bolnica u cilju njihovog poticanja na Intenzivnije izvršenje propozicija ove Akcije. U pripremi tih kontakata i analiziranju nalaza održano je u 2010. godini: 7 sjednica Koordinacijskog odbora na kojima su kroz 29 točaka razmatrane daljnje mjere i donesena su 72 zaključka.

Godišnje tematsko Savjetovanje za osoblje i suradnike iz bolnica koji su sudionici Akcije održano je 8. travnja 2010. godine u Zagrebu. Tema je bila: „*Ostvarivanje prava djeteta bez odgovarajuće roditeljske skrbi tijekom boravka u bolnici*“. Bilo je nazočno 58 sudionika iz 13 različitih struka koji su došli iz 14 gradova i općina. Uz uvodno izlaganje bilo je 6 pripremljenih prezentacija bitnih aspekata teme, a nakon rasprave doneseni su zaključci u 6 točaka, koji su široko prosljeđeni na nadležne adrese.

Koordinacijski odbor ove Akcije prepoznao je vrijednost izrade PATH programa u Hrvatskoj i odlučio dati svoj stručni doprinos u cilju uvrštavanja indikatora iz područja koje obuhvaća cilj i program Akcije. Imenovana je te počela s radom stručna radna grupa od 8 članova i predviđeno je da prvi prijedlozi budu razmotreni i verificirani na predstojećem godišnjem tematskom savjetovanju Akcije (u proljeće 2011. godine) i zatim rezultat predan vodstvu PATH-a.

Tijekom 2010. godine objavljena su 2 dvobroja Glasnika ove Akcije: broj 14-15 i 16-17. Po više primjeraka dostavljeni su svim bolnicama koji su sudionici Akcije i drugima nadležnima. Objavljeni su važni podaci o novoproglašanim bolnicama dobitnicima počasnog naziva «Bolnica/dječji odjel–prijatelj djece» i druge aktualne informacije korisne bolnicama. Na traženje djece iz bolnica uvedena je stranica za njih s izborom šala i zadataka za trenutke razonode djece u bolnici. Osim toga, objavljen je veliki poster s crtežima i s prijevodom teksta na hrvatski „Povelje za djecu u bolnici“, priređenog od strane European Association for Children in Hospital.

Utrošena su financijska sredstva u iznosu od 50.000,00 kuna koja su dobivena od Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi za provedbu ovog projekta.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru iznose 50.000,00 kuna.

Mjera 12. Izraditi i provoditi program mjera za smanjivanje boravka djeteta u bolnici

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnost 3. – kraj 2006. godine

Ostale aktivnosti – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osigurati ambulantno i kućno liječenje
2. osigurati dijagnostiku u izvanbolničkoj službi
3. uspostaviti dnevne bolnice u svim bolničkim ustanovama
4. osigurati uvjete za izvođenje nastave za djecu koja su u dugotrajnom bolničkom smještaju

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U skladu s Mrežom javne zdravstvene službe (Narodne novine, broj: 98/09, 98/09, 14/10 i 81/10), u djelatnosti zdravstvene zaštite predškolske djece na razini primarne zdravstvene zaštite djeluje 323 tima.

Aktivnost 2.

Sukladno Mreži javne zdravstvene službe ustrojena su 142 tima za laboratorijsku dijagnostiku.

Aktivnost 3.

Broj ugovorenih postelja/stolaca za dnevne bolnice iznosi 182 postelje/stolaca.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Aktivnost 4.

U 2010. godini radile su četiri ustrojbene jedinice dječjih vrtića pri bolnicama koje su ustrojene u skladu sa zakonskim propisima i obuhvat djece koja su se tijekom godine uključivala u te programe tijekom godine bio je cca 900 za sve četiri lokacije, prema izvješćima dječjih vrtića: Dječji vrtić „Izvor“ pri Bolnici za dječje bolesti Zagreb, Dječji vrtić „Bukovac“ pri Kliničkom bolničkom centru Rebro u Zagrebu, Dječji vrtić „Sisak Stari“ i Dječji vrtić „Sisak Novi“ pri Bolnici dr. Ivo Pedišić u Sisku.

U 2010. godini u 12 zdravstvenih ustanova održana je nastava za 681 učenika na dugotrajnom liječenju, organiziranih u 56 skupina.

Tijekom 2010. godine izrađen je konačni nacrt Pravilnika o vrstama teškoća i primjerenom programu školovanja i oblicima potpore učenicima s teškoćama kojim se među ostalim regulira i izvođenje nastave za djecu koja su u bolničkom smještaju.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnost 6. – 2006. godina

Ostale aktivnosti – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. provoditi zaštitu reprodukcijskog zdravlja putem primarne zdravstvene zaštite
2. educirati mlade o zaštiti reprodukcijskog zdravlja, u cilju prevencije spolno prenosivih bolesti i neželjenih trudnoća
3. provoditi program prevencije i suzbijanja HIV/AIDS-a
4. provoditi programe očuvanja mentalnog zdravlja te prevencije zlorabe droge, alkohola i konzumacije duhana
5. provoditi programe prevencije nasilja, program psihološke pomoći djeci žrtvama nasilja, te poboljšanje kvalitete objekata za liječenje
6. izraditi, usvojiti i provoditi program prevencije samoubojstava
7. osigurati dostupnost službi za psihološku pomoć i povjerljivih savjetovališta

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U savjetovalištim za djecu i mlade pri Službama za školsku medicinu u osnovnoj školi bilo je 121.140 posjeta, a u srednjoj školi 40.258 posjeta. Od toga je 7% posjeta u osnovnoj školi, a 23% u srednjoj školi bilo zbog problema reproduktivnog zdravlja i spolno prenosivih infekcija. Najčešći razlozi posjeta studenata savjetovalištim su problemi vezani uz reproduktivno zdravlje (8.914 posjeta).

Aktivnost 2.

Provođeni su redoviti programi zdravstvenog odgoja prema Planu i programu mjera zdravstvene zaštite. U okviru zdravstveno-odgojnih aktivnosti liječnika školske medicine obrađivane su i teme zaštite reproduktivnog zdravlja sukladno Planu i programu mjera zdravstvene zaštite.

U svim osnovnim i srednjim školama provođen je program edukacije u skladu s Planom i programom mjera zdravstvene zaštite. Program se provodi kroz službe županijskih zavoda za javno zdravstvo i Klinike za dječje bolesti Zagreb.

Aktivnost 3.

U 2010. godini je završena provedba Hrvatskog nacionalnog programa za prevenciju HIV/AIDS-a 2005. – 2010. godine te je provedena njegova evaluacija s ciljem davanja stručne podloge za izradu novog programa za sljedeće razdoblje. Novi program je izrađen te je 14. travnja 2011. godine Vlada Republike Hrvatske usvojila „Hrvatski nacionalni program za prevenciju HIV/AIDS-a 2011. – 2015. godine“.

Program prevencije i suzbijanja HIV/AIDS-a provodio se putem Savjetovališta za dobrovoljno, anonimno i besplatno savjetovanje i HIV testiranje koji djeluju u okviru županijskih zavoda za javno zdravstvo.

Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije obilježio je 1. prosinac Svjetski Dan borbe protiv AIDS-a sudjelovanjem u projektu "Milenijska fotografija", fotografa Šime Strikomana. Za potrebe snimanja angažirano je 450 učenika Zdravstvene škole (budućih zdravstvenih djelatnika) odjenutih u crvene majice i poredanih u obliku crvene vrpce. Glavni ciljevi kampanje bili su senzibilizacija i informiranje javnosti, posebice mladih, o infekciji HIV-om i AIDS-u, razvijanje empatije prema oboljelima, te promicanje i poticanje na besplatno i anonimno HIV testiranje i savjetovanje u Savjetovalištu pri Službi za epidemiologiju zaraznih bolesti.

Aktivnost 4.

O rizičnim ponašanjima mladih i ostalim ponašanjima u vezi sa zdravljem provedeno je istraživanje „*Ponašanje u vezi sa zdravljem u djece školske dobi*“ čiji će rezultati biti objavljeni u prvom tromjesečju 2011. godine.

U savjetovalištu za djecu i mlade je bilo 12.164 posjeta u osnovnoj i 4.597 u srednjoj školi zbog rizičnog ponašanja. U osnovnoj školi je bilo 17.636, a u srednjoj školi 5.017 posjeta zbog problema mentalnog zdravlja. Zbog problema vezanih uz mentalno zdravlje zabilježeno je 2.526 posjeta studenata, a zbog nekog oblika rizičnog ponašanja 2.144 posjeta.

Aktivnost 5.

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, posebnom odredbom (članak 70.), regulira obvezu zaštite prava učenika, posebice zaštitu od svih oblika nasilja, a člankom 67. utvrdene su obveze ustanova u zaštiti sigurnosti i zdravlja učenika. Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima pobliže se reguliraju postupci u kriznim situacijama te se na temelju njega prikupljaju podaci o počinjenju i vrsti nasilja u odgojno-obrazovnim ustanovama. Sveukupno je u osnovnim i srednjim školama školske godine 2009./2010. prema mjestima na kojima su se dogodili bilo 1.593 slučajeva nasilja.

Aktivnost 6.

Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj dana 20. siječnja 2011. godine usvojila je *Program prevencije samoubojstava kod djece i mladih, za razdoblje od 2011. do 2013. godine*. Program sadrži niz mjera u područjima: Rani razvoj djece i mladih; Skupine visokog rizika; Rano prepoznavanje i liječenje depresije i uočavanje rizika suicidalnog ponašanja; Povećanje broja i dostupnosti profesionalaca na području zaštite mentalnog zdravlja djece i mladih; Smanjivanje dostupnosti sredstava za počinjenje te Informiranje i suradnja.

Aktivnost 7.

Specifični dijelovi programa preventivne zdravstvene zaštite učenika, kojima se posvećuje osobita pozornost su zdravstveni odgoj i savjetovališni rad. Savjetovališta za djecu i mlade u kojima djeca, roditelji i profesori mogu zatražiti pomoć pri rješavanju najčešćih problema vezanih uz odrastanje i zdravlje djece, organizirana su kao poseban oblik rada te se broj posjeta savjetovalištu neprekidno povećava. Svaki tim za školsku medicinu ima savjetovalište, a u Hrvatskoj je u školskoj godini 2009./2010. bilo ugovoreno 180 liječničkih timova. U osnovnoj školi bilježimo 121.140 posjeta, a u srednjoj školi 40.258 posjeta. Savjetovališta je posjetilo 23.361 studenata i studentica.

Izvjeshće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

Udio poroda adolescentica - žena do 20 godina već je niz godina nizak, oko 4%. Iako se radi o malom broju adolescentica-rodilja i niskoj stopi rađanja u mladih djevojaka nastaviti će se rad u savjetovalištim za mlade, kroz službe za školsku medicinu u svim osnovnim i srednjim školama i promicanje znanja o mjerama planiranja obitelji i cjelokupnom spolnom zdravlju kroz obvezne nastavne programe i posebna predavanja i tribine u školama.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinancira projekte udruga koje djeluju u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja, pa tako i one kojima je cilj promoviranje reprodukcijškoga zdravlja.

U cilju sprječavanja neodgovornog ponašanja među mladima Udruga za zaštitu spolno prenosivih bolesti „Aktiva“ je i u 2010. godini nastavila s predavanjima na temu spolno prenosivih bolesti i rizičnog spolnog ponašanja. Predavanja su se nastavila diljem škola u Republici Hrvatskoj, a učenici mogli postaviti pitanja u svezi spolno odgovornog ponašanja na koja su dobili i odgovore.

Aktivnost 3.

Sukladno Nacionalnom programu za prevenciju HIV/AIDS-a 2005. – 2010. godine kontinuirano su se provodile aktivnosti podizanja znanja o HIV infekciji.

Odgojno-obrazovne ustanove u Republici Hrvatskoj na satovima razrednih odjela ili biologije redovito obilježavaju svakog 1. prosinca Svjetski dan borbe protiv AIDS-a.

Aktivnost 4.

Vlada Republike Hrvatske usvojila je 4. lipnja 2010. godine *Nacionalni program prevencije ovisnosti za djecu i mlade u odgojno-obrazovnom sustavu, te djecu i mlade u sustavu socijalne skrbi za razdoblje od 2010. do 2014. godine*. Program ujedinjuje preventivne strategije i ima za cilj suzbijati i sprječavati pojavu svih oblika ovisnosti među djecom i mladima. Navedenim dokumentom obuhvaćeno je i rizično ponašanje djece i mladih vezano uz eksperimentiranje sa sredstvima ovisnosti, što uključuje prevenciju ovisnosti o drogama, alkoholu, pušenju, internetu, video igricama, klađenju i druge vrste ovisnosti kod djece i mladih.

U odgojno-obrazovnim ustanovama koji se bave prevencijom ovisnosti o drogama, alkoholu i duhanu provode se 4 preventivna programa za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 54.000,00 kuna.

Za projekte koji se bave prevencijom svih vrsta ovisnosti u školskoj godini 2009./2010. iz sredstava Državnog proračuna utrošeno je (prethodno navedeno u području I., mjeri 4.) 270.000,00 kuna.

Aktivnost 5.

Sukladno članku 71. Zakona o odgoja i obrazovanja u osnovnoj i srednjoj školi učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ostali radnici u školskim ustanovama dužni su poduzimati mjere zaštite učenika te o svakom kršenju tih prava, posebice o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zloporabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika, odmah izvijestiti ravnatelja školske ustanove koji je to dužan javiti tijelu socijalne skrbi, odnosno drugom nadležnom tijelu. Način postupanja učitelja, nastavnika i ravnatelja u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima propisuje ministar te je u tijeku izrada ovog Pravilnika.

Osim preventivnih programa koji se provode u redovitom obrazovnom sustavu, izvaninstitucionalno se provode projekti koje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinancira putem godišnjih natječaja. Provodi se 5 preventivnih programa u odgojno-obrazovnim ustanovama koji se bave prevencijom nasilja za što su utrošena sredstva u iznosu od 97.500,00 kuna.

Za projekte kojima je cilj sprječavanje nasilja među djecom i mladima u školskoj godini 2009./2010. iz sredstava Državnog proračuna utrošeno je 540.000,00 kuna.

Aktivnost 6.

Program prevencije samoubojstva kod djece i mladih od 2011. - 2013. godine u točki 2.3. Rano prepoznavanje i liječenje depresije i uočavanje rizika suicidalnog ponašanja, kao mjera prevencije predviđeno je osmisliti Program edukacije u cilju prevencije samoubojstava mladih za srednjoškolske ustanove.

Budući da je riječ o mladima u rizičnim skupinama: zlostavljanim u obitelji, ili od strane vršnjaka, sklonih uzimanju droga, život u lošim socio-ekonomskim uvjetima itd., a koji su najviše skloni depresiji, zbog čega se povećava rizik suicidalnog ponašanja, koristit će se financijska sredstva namjenjena prevencija nasilja u školama, a planirani iznos za realizaciju Programa edukacije u 2011. godini iznosi 60.000,00 kuna.

U cilju realizacije Programa edukacije u cilju prevencije samoubojstava mladih za srednjoškolske ustanove predviđeno je osnivanje Povjerenstva, odnosno stručnog tima od 7 - 10 članova (medicinske i pedagoške struke) koji bi održao sastanke tijekom kojih bi osmislio program edukacije te način prezentacije po školama i učeničkim domovima. Također bi se u okviru Programa edukacije organizirao Okrugli stol na temu prevencije samoubojstva, kao i izrada kratkih brošura o mogućnostima prevencije suicidalnog ponašanja kod mladih.

U suradnji Agencije za odgoj i obrazovanje s Hrvatskim institutom za istraživanja mozga, Centrom za krizna stanja i Ministarstvom zdravstva održana su 3 stručna skupa na temu *Depresija i suicidalno ponašanje djece i mladih* (Zadar, Osijek, Pula) za stručne suradnike pedagoge i psihologe te odgajatelje.

Aktivnost 7.

Sufinanciranjem projekata čiji je cilj osigurati psihološku pomoć i savjetodavno pomagati djeci i mladima Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa pomaže provedbi ove mjere za što je u školskoj godini 2009./2010. izdvojeno ukupno 280.000,00 kuna.

Na području Republike Hrvatske djeluju 92 člana Tima za psihološke krizne intervencije za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 247.760,00 kune.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Aktivnost 4.

U 2010. godini osigurana je financijska potpora za 103 projekta udruga koji pridonose borbi protiv droga i svih oblika ovisnosti u Republici Hrvatskoj u ukupnom iznosu od 5.167.011,00 kuna (prethodno navedeno u mjeri 3. ovog područja).

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti potiče rad 17 obiteljskih centara koji, u okviru svojih redovitih aktivnosti, provode i edukaciju kao i informativne aktivnosti sa ciljem zadovoljavanja potreba djece, mladih i roditelja, a dio navedenih aktivnosti odnosi se i na prevenciju ovisnosti.

Aktivnost 5.

U 2010. godini financiran je rad 10 savjetovališta i skloništa za žrtve nasilja u obitelji te 1 projekt organizacije civilnog društva čije aktivnosti su između ostalog bile pružanje psihološke pomoći žrtvama nasilja putem savjetovališta za što je utrošeno 2.549.827,00 kuna.

Aktivnost 7.

U 2010. godini tiskan je Adresar ustanova, organizacija civilnog društva i ostalih institucija koje pružaju pomoć, podršku i zaštitu žrtvama nasilja u obitelji te je isti distribuiran i objavljen na Internet stranici Ministarstva, a radi osiguravanja dostupnosti informacija o načinima i oblicima pomoći koje se putem skloništa i savjetovališta pružaju žrtvama nasilja u obitelji za što je utrošeno 38.130,00 kuna.

OBITELJSKI CENTAR GRADA ZAGREBA

Aktivnost 1. i 2.

Održane su 3 jednokratne radionice „Edukacija mladih u cilju unapređenja spolnog zdravlja i kvalitetne partnerske komunikacije; pripreme za kvalitetno partnerstvo i roditeljstvo“ na kojim je sudjelovalo 38 učenika koji su korisnici smještaja u učeničkim domovima.

Aktivnost 3.

Održano je 6 jednokratnih radionica u srednjim školama, đačkim domovima i domovima za djecu, „Prevenirati, a ne krizirati“ – s temom prevencija ovisnosti među mladima na kojima je sudjelovalo 48 djece.

Održana je jednokratna radionica za mlade u Stambenoj zajednici Doma za djecu Zagreb na temu prevencije ovisnosti na kojima je bilo prisutno ukupno 14 korisnika.

OBITELJSKI CENTAR KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Tijekom Mjeseca borbe protiv ovisnosti, u okviru Programa prevencija ovisnosti provedeno je ukupno 14 radionica „Kvaliteta života mladih – očekivanja, mišljenja, odgovornosti“ za učenike 2. razreda u tri srednje škole na području županije na kojima je sudjelovalo ukupno 346 učenika.

Održano je predavanje o štetnosti konzumiranja sredstava ovisnosti „Znati živjeti zdravo“ na kojoj je sudjelovalo 365 učenika srednje škole.

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

U okviru programa „Koji film sad vrtim u glavi“ provedeno je predavanje „Razgovarajmo o spolnosti“ za 28 učenika 7. i 8. razreda osnovnih škola.

U okviru programa "Obiteljski centar u javnosti", a u sklopu obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti održana je tribina „Ovisnosti modernog doba“ kojoj je prisustvovalo 86 srednjoškolaca te njihovih nastavnika i stručnih suradnika.

OBITELJSKI CENTAR SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Aktivnost je provedena kroz sudjelovanje u radijskoj emisiji na Radio Sisku i Petrinjskom radiju, povodom Međunarodnog dana borbe protiv ovisnosti, na temu „Mladi i ovisnost“.

Održavano je savjetovanje za djecu i mlade u obiteljskom centru koje se održavalo kontinuirano tijekom čitave godine, a na kojima su bila prisutna 52 korisnika.

OBITELJSKI CENTAR KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Održano je u osnovnim i srednjim školama u županiji predavanje „Mladi i ovisnost“. Održana je paralaonica u Centru za mlade Grabrik „Mladi, ovisnost i nasilje“ na kojoj je bilo 20 sudionika.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 6.

U organizaciji Obiteljskog centra u Vinkovcima je za nastavnike održano predavanje „Prevenција suicida djece“.

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4. i 5.

Održano je 7 edukativnih radionica na temu „Nasilje u mladenačkim vezama“ u 6 srednjih škola na kojima je ukupno sudjelovalo 316 učenika i stručnih radnika.

U suradnji s Centrom za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje održana je javna akcija dijeljenja edukativno-promotivnih materijala s ciljem senzibiliziranja, educiranja i informiranja mladih o spolno odgovornom ponašanju.

Provedeno je ukupno 10 edukativnih radionica na temu „Prevenција ovisnosti“, u 6 osnovnih i 1 srednjoj školi, na kojima je ukupno sudjelovalo 330 roditelja i stručnih radnika.

Provedeno je i 6 edukativnih radionica na temu „Samopouzdanje mladih“, provedene su u 4 osnovne i 1 srednjoj školi, a ukupno je sudjelovalo 197 učenika, roditelja i stručnih radnika.

U sklopu Savjetovališta za mlade – Škole za mlade obrađivane su teme kojima je cilj promicanje mentalnog zdravlja i prevencija ovisnosti kod mladih.

OBITELJSKI CENTAR POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Održane su tribine „Zajedno protiv ovisnosti“ i „Zlouporeba droga i njezine štetne posljedice“ u suradnji sa županijskim zavodom za javno zdravstvo te Centrom za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti.

OBITELJSKI CENTAR VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Proveden je projekt u osnovnim školama „Ne, pušenju“ koji je izrađen sa svrhom provođenja prevencije upotrebe sredstava ovisnosti. Projektom je u 2010. godini obuhvaćeno 11 osnovnih škola (s pripadajućih šest područnih škola) te je proveden u 25 odjeljenja pri čemu je obuhvaćeno 538 učenika, 18 nastavnika i 7 stručnih suradnika. U školama je održano 19 predavanja za učenike i 3 radionice, a nastavnici i stručni suradnici su educirani za primjenu programa sa svrhom prevencije pušenja.

Javnim istupima na radio "Megatonu" i Radio „Aktivu“ te u lokalnim novinama obilježen je Dan nepušenja.

Održane su jednokratne radionice „Zdrava zajednica“ u trajanju od 2 školska sata čiji je cilj edukacija mladih o drogama, ovisnosti i štetnim posljedicama ovisnosti. Ukupno su provedene 4 radionice u Osnovnoj školi Lepoglava kojima je prisustvovalo 96 učenika.

OBITELJSKI CENTAR ISTARKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1. - 5.

Proveden je mentorski program "Daj pet!" – program selektivne prevencije koji djecu u riziku od 7 do 15 godina spaja u mentorske odnose s posebno odabranim i educiranim volonterima. Svrha mentorskih odnosa je djeci osigurati kvalitetan međuljudski odnos kroz koji mogu razvijati sposobnosti nošenja s problemima odrastanja, konstruktivno provoditi slobodno vrijeme i razvijati socijalne vještine. Volonteri su suradnici provoditelji, ali i korisnici programa jer se djeluje na njihove interese, komunikacijske vještine i povezanost sa zajednicom. Do kraja godine u program je uključeno 4 volontera (u dobi od 19 do 25 godina) i dvoje djece (9 i 11 godina).

OBITELJSKI CENTAR SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 5.

Na kupalištu Bačvice za djecu je organizirana likovna radionica na temu ovisnosti. Djeci i roditeljima su podijeljeni prigodni magneti u čijoj likovnoj pripremi su sudjelovali učenici iz likovne grupe programa „Prijatelj“. U radionici je sudjelovalo 40-tak djece različite dobi i spola.

OBITELJSKI CENTAR VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 5.

U sklopu programa „Aktivni nenasilnici“ u obliku interaktivnih sadržaja održana su predavanja na temu: „Spolna odgovornost i reproduktivni sustav“ Provedena su 2 interaktivna predavanja za mlade na kojima je bilo prisutno 13 sudionika.

Aktivnost 4.

Provedeno je 10 radionica „Kako bolje?“ za djecu od 5. do 7. razreda u Osnovnoj školi "A. Cesarca" u Špišić Bukovici te jedno interaktivno predavanje za roditelje i nastavnike djece uključene u program. Teme radionica bile su: *Sukobi – kako nastaju i kako ih doživljavamo?*, *Emocije – kako se nositi neugodnim emocijama*, *Pohvale i kritike – prepoznavanje u svakodnevnim situacijama*, *Emocije, Želje i potrebe*.

OBITELJSKI CENTAR ZADARSKE ŽUPANIJE

Provođena su tri projekta/programa koji su vezani za prevenciju ovisnosti: „*Zakonodavno-pravni aspekti suzbijanja ovisnosti*“, „*Škola stup prevencije*“ te „*Rad s učenicima i obiteljima koje su u riziku od ovisničkog ponašanja*“.

U navedene projekte bilo je uključeno 286 djece i mladih, a u individualnom tretmanu nalazile su se četiri mlade osobe koje su imale problema s drogama ili alkoholom.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru iznosi 3.807.217,00 kuna.

Mjera 14. Poticati razvoj programa zdravstvenog odgoja s područja zaštite reprodukcijskog zdravlja djece i mladeži i promicanja spolne i zdravstvene kulture

Nositelji mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi i verificirati programe zdravstvenog odgoja iz područja zaštite reprodukcijskog zdravlja djece i mladeži za djecu, roditelje, nastavnike, odgajatelje, zdravstvene djelatnike
2. organizirati i provoditi programe zdravstvene i spolne edukacije kroz tematske edukacijske tečajeve, radionice i tribine u suradnji s odgojno-obrazovnim i zdravstvenim ustanovama te organizacijama civilnog društva
3. provoditi edukaciju edukatora
4. izraditi i tiskati zdravstveno-odgojne publikacije (brošure, priručnike, letke)

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1.**

Nacionalni okvirni kurikulum u području tjelesne i zdravstvene kulture sadrži modulski predmet „Zdravstveni odgoj“.

Aktivnost 2.

U suradnji s udrugama, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa provodilo je projekte čiji je cilj bio educirati mlade u području zdravlja pa tako i reproduktivnog za što je u školskoj godini 2009./2010. izdvojeno 160.000,00 kuna.

Aktivnost 3.

Prema Programu mjera zdravstvene zaštite, školski liječnici i medicinske sestre održavaju predavanja, radionice, rad u malim grupama te susrete s roditeljima o sljedećim zdravstvenim temama:

- Osnovna škola I - IV razred: 1. Osobna higijena u očuvanju zdravlja, 2. Značaj pravilne prehrane i njen utjecaj na rast i razvoj i 3. Društveno neprihvatljivo i nasilničko ponašanje i zlostavljanje;
- Osnovna škola V - VI razred: 1. Psihičke i somatske promjene u pubertetu, menstruacija i 2. Ovisnosti (pušenje, alkohol i psihoaktivne droge);
- Osnovna škola VII - VIII razred: 1. Zaštita od HIV/AIDS-a i drugih spolno prenosivih bolesti i 2. Zdravo sazrijevanje i odrastanje;
- Srednja škola I - III razred: 1. Planiranje obitelji, pobačaj, metode kontracepcije, brak, obitelj, djeca, 2. Odgovorno spolno ponašanje, spolno prenosive infekcije, 3. Samozaštita i briga za vlastito zdravlje.

Osim redovitih mjera zaštite, provode se brojni multidisciplinarni programi promicanja zdravlja u zajednici, kojima se u suradnji različitih profila i sektora nastoji ne samo sačuvati zdravlje pojedinca, već i unaprijediti okruženje u kojem djeca rastu i žive.

Izvršće dostavlja:**HRVATSKO DRUŠTVO ZA ŠKOLSKU I SVEUČILIŠNU MEDICINU****Indikatori provedbe:****Aktivnost 2.**

Zdravstveni odgoj u 3. razredu srednje škole obrađuje temu „Spolno prenosive bolesti“.

Aktivnost 4.

Izrađen je letak „Spolnost“ u sklopu projekta „Unapređenje rada u polivalentnim savjetovališta za adolescente sa ciljem prevencije spolno prenosivih infekcija i HIV/AIDS-a“ za što su utrošena sredstva u iznosu od 20.000 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru iznose 180,000,00 kuna.

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 90.327.211,00 kuna.

III. Područje djelovanja: PREHRANA

Mjera 1. Izraditi Nacionalni program za promicanje dojenja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi i usvojiti Nacionalni program za promicanje dojenja
2. osnovati Povjerenstvo za koordinaciju aktivnosti Nacionalnog programa
3. donijeti uredbu ili zakon o provođenju Međunarodnog pravilnika o načinu prodaje zamjena za majčino mlijeko
4. nastaviti s programom u rodilištu „Deset koraka do uspješnog dojenja“ te s programom „Bolnica/rodilište – prijatelj djece“
5. uskladiti paket „Sretna beba“ s Međunarodnim pravilnikom o oglašavanju nadomjestaka za majčino mlijeko

Provedba mjere: kontinuirano

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Povjerenstvo za zaštitu i promicanje dojenja Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi izradilo je prijedlog Nacionalnog programa za promicanje dojenja.

Aktivnost 2.

Izvršene su pripremne radnje za osnivanje *Povjerenstva za koordinaciju aktivnosti Nacionalnog programa za promicanje dojenja*. U Povjerenstvu će se nalaziti predstavnici Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa te predstavnici stručnih društava i organizacija civilnog društva udruga.

Aktivnost 3. i 5.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi uputilo je 2007. godine dopis svim rodilištima, u kojem naglašava da ne podržava distribuciju paketa Sretna beba, koji je sadržavao reklamne proizvode proizvođača nadomjestaka za majčino mlijeko.

Aktivnost 4.

Tijekom 2010. godine djelovalo je 117 grupa za potporu dojenja u svim županijama.

Izvešće dostavlja:

URED UNICEF-a U HRVATSKOJ

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 3.

Ured UNICEF-a za Hrvatsku je tijekom 2010. godine podržao rad Povjerenstva za zaštitu i promicanje dojenja Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi koje je izradilo prijedlog Nacionalnog programa za promicanje dojenja. U prijedlogu Nacionalnog programa predviđena je i izrada uredbe o provođenju Međunarodnog pravilnika o načinu prodaje za majčino mlijeko te je formirana radna skupina za izradu navedene uredbe. Povjerenstvo je prihvatilo prijedlog UNICEF-a o proširenju aktivnosti promicanja dojenja na ustanove primarne zdravstvene zaštite. U skladu s time, radna skupina stručnjaka kreirala je metodologiju i instrumente za ocjenu pedijatrijskih timova primarne zdravstvene zaštite koji se sastoje od liječnika – pedijatra i medicinske sestre, za dobivanje naslova

„Savjetovalište za djecu – prijatelj dojenja“. Kako se unutar zdravstvenog sustava o zdravlju i prehrani djece danas ne brinu samo pedijatri u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, već često i liječnici opće ili obiteljske medicine, provedba programa i stjecanje naslova omogućeno je i timovima opće, odnosno obiteljske medicine. U suradnji UNICEF-a i Kliničke bolnice „Sveti Duh“ proveden je treći po redu '20-satni tečaj o dojenju' namijenjen upravo timovima primarne zdravstvene zaštite, kroz što je daljnjih 15 timova osposobljeno za provedbu programa.

Prema podacima Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa za 2009. godinu, navodi se da je 64,45% dojenčadi u dobi 0-2 mjeseca hranjeno isključivo majčinim mlijekom (56,7% u 2008. godini), a poslije prva 3 mjeseca života udio dojenčadi hranjene isključivo majčinim mlijekom pada na 44,7% (41% u 2008. godini). Pozitivni pomaci u isključivom dojenju vidljivi su iz podataka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, no da bi se mogli bolje pratiti potrebno je uvesti metodologiju koja će pratiti prioritete Svjetske zdravstvene organizacije i UNICEF-a i tako omogućiti odgovor na pitanje koliko je djece u Hrvatskoj isključivo hranjeno majčinim mlijekom do dobi od navršenih 6 mjeseci.

U kolovozu 2010. godine, na konferenciji za tisak povodom Međunarodnog tjedna dojenja, javnosti su prezentirani rezultati ankete provedene u ljeto 2009. godine u svim hrvatskim rodilištima, u partnerstvu s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi, a na koju je odgovorilo oko 2.500 roditelja. Rezultati ankete pokazali su veliko zadovoljstvo majki novim standardima skrbi u „Rodilištima – prijateljima djece“, pogotovo kad je riječ o kontaktu majke i djeteta „koža-na-kožu“, u trajanju od najmanje sat vremena odmah nakon poroda te zajedničkom boravku majki i djece 24 sata dnevno. Visoke ocjene u „Rodilištima – prijateljima djece“ dobilo je i osoblje za pruženu pomoć i potporu majkama prilikom prvih podoja.

Tijekom 2010. godine UNICEF je, u suradnji s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi i brojnim zdravstvenim institucijama, distribuirao veliku količinu različitog promotivnog i edukativnog materijala u svrhu promocije dojenja i ranog razvoja djece. Plakati i letci „Deset koraka do uspješnog dojenja“ i „Dojenje je najbolji izbor za majku i dijete“ distribuirani su svim rodilištima, većem broju ustanova primarne zdravstvene zaštite, grupama za potporu dojenja i drugim ustanovama koje brinu o majkama i djeci.

Aktivnost 4.

Ured UNICEF-a za Hrvatsku je u suradnji s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi u 2010. godini nastavio provoditi programske aktivnosti „Rodilišta – prijatelji djece“. U četiri godine provedbe programa - od pokretanja javne kampanje „Zajedno od početka“ u prosincu 2006. godine, UNICEF kontinuirano prikuplja sredstva od hrvatskih građana i tvrtki da bi, kroz različite aspekte humanizacije rodilišta, svakom djetetu rođenom u Hrvatskoj osigurao najbolji početak života. Od ukupno 30 hrvatskih rodilišta, njih 17 trenutno nosi naziv „Rodilište – prijatelj djece“.

Nacionalni ocjenjivački tim, osnovan od Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i UNICEF-a, tijekom 2010. godine provodio je preliminarne procjene stanja rodilišta (izvide) i vanjske ocjene. Članovi ovog tima ključni su za uspješnu provedbu programa, jer čine operativnu vezu između Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i UNICEF-a s jedne strane te rodilišta kao subjekta promjene s druge. Preliminarne procjene (izvidi) su tijekom 2010. godine izvršeni u 9 rodilišta - Nova Gradiška, Virovitica, Split, Knin, Požega, Pakrac, Ogulin, Metković i Sisak. Vanjske ocjene provedene su u dva rodilišta – Virovitica i Split te su oba rodilišta zaslužila naslov „Rodilište – prijatelj djece“.

Postignuti rezultati: 2 rodilišta proglašena su „Rodilištima – prijateljima djece“, 9 hrvatskih rodilišta pripremljeno za ocjenu u 2011. godini. Utrošena sredstva iznose 250.000,00 kuna, a prikupljena su donacijama građana i tvrtki.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 250.000,00 kuna iz sredstava UNICEF-a.

Mjera 2. Izraditi Programe zdrave prehrane za jaslice, vrtiće, osnovne i srednje škole te ustanove koje skrbe za djecu

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnosti 1. i 2. – 2006. godina;

Aktivnost 3. –kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi standarde i normative zdrave prehrane uključujući preporučene dnevne količine energije i prehrambenih makrohraniva te vitamina i minerala, dozvoljene aditive i konzervanse, u skladu s novijim znanstvenim spoznajama, kao i dostatnog unosa tekućine
2. donijeti smjernice koje će osigurati primjenu navedenih standarda uz praćenje, evaluaciju i edukaciju osoba zaduženih za primjenu organizirane prehrane
3. osigurati neprekidno praćenje novih znanstvenih spoznaja i primjenu novih odrednica

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1.**

Aktivnost izrade standarda i normativa zdrave prehrane u vrtićima i osnovnim školama bila je provedena 2007. godine. Godine 2011. započet će se s izradom novog standarda i normativa za pravilnu prehranu u osnovnim školama. Pokrenute su inicijative za unaprjeđenje prehrane u srednjim školama.

Aktivnost 2.

Aktivnost je provedena 2008. godine kada su izrađene „Smjernice za cjeloviti pristup unaprjeđenju prehrane školske djece“.

Aktivnost 3.

Kontinuirano se prati znanstveno područje prehrane te se nove spoznaje primjenjuje u radu na unaprjeđenju prehrane djece i mladih. Navedeno se provodi kroz aktivnosti edukacije i promocije pravilne prehrane (putem medija, brošura i letaka) te kroz posebne projekte. Hrvatski zavod za javno zdravstvo distribuira školama i svima ostalima koji su zainteresirani „Prehrambene smjernice za djecu“ namjenjene za djecu predškolskog uzrasta i nižih razreda osnovne škole (izrađene 2003. godine), dok se u 2011. godini, paralelno sa izradom standarda i smjernica za pravilnu prehranu u osnovnim školama, započelo i sa izradom promotivnog materijala za djecu viših razreda osnovne škole i srednjoškolskog uzrasta. Materijal je zamišljen u vidu brošure, letaka i interaktivnog CD-a. U sklopu projekta „SEE food safety and nutrition project: Strengthening Food safety and Nutrition Services in SEE Europe“ Hrvatski zavod za javno zdravstvo izradio je i distribuira publikaciju „Tri ključa za zdravlje – danas i sutra“, u kojoj su objašnjeni principi pravilne prehrane, važnosti svakodnevnih tjelesnih aktivnosti i načini sprječavanja bolesti koje se prenose hranom. Hrvatski zavod za javno zdravstvo je u suradnji sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom - Uredom za Europu organizirao 13. i 14. listopada 2010. radionicu *Radionica promidžbe sigurnosti hrane i vode u odgojno-obrazovnom sustavu* (Workshop on promotion of food and water safety in the school system), na kojoj su sudjelovali učitelji i profesori škola, liječnici školske medicine i medicinske sestre, epidemiolozi te predstavnici mladih.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 3. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u svim jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu predškolske dobi
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: Aktivnost 1. – 2007. godina

Ostale aktivnosti –kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. kreirati jelovnike u jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu prema Programu zdrave prehrane
2. uključiti stručnjake, prvenstveno nutricioniste, u planiranje obroka u jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu

- vršiti nadzor nad provođenjem Programa zdrave prehrane u jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U dječjim vrtićima prehrana djece predškolske dobi u cijelosti je bila uskladena s propisanim smjernicama Programa zdrave prehrane, budući da je prehrana obvezna i sastavni je dio planiranog boravka djeteta u dječjem vrtiću.

Aktivnost 2.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa poticalo je odgoj i obrazovanje za zdravu prehranu sufinanciranjem projekata čiji je cilj bio poučiti djecu i mlade za što je u školskoj godini 2009./2010. izdvojeno 50.000,00 kuna.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U 2007. godini izrađeni su i objavljeni Prehrambeni standardi i normativi za prehranu u dječjim vrtićima (Narodne novine, br. 121/07) u okviru „Izmjena i dopuna programa zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane u dječjim vrtićima“.

Aktivnost 2.

Nutricionisti su uključeni u provedbu Akcijskog plana za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine.

Aktivnost 3.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji sa županijskim zavodima za javno zdravstvo provodi nadzor prehrane u jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 50.000,00 kuna.

Mjera 4. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u osnovnim i srednjim školama i ustanovama koje skrbe za djecu

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: Aktivnost 1 – 2007. godina

Ostale aktivnosti – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

- uvesti jedan obvezatan zdravi obrok u sve osnovne, srednje škole i zdravu prehranu u ustanove koje skrbe za djecu
- uključiti stručnjake, prvenstveno nutricioniste, u planiranje školskog obroka u skladu s Programom zdrave prehrane
- vršiti nadzor nad provođenjem Programa zdrave prehrane u osnovnim, srednjim školama i ustanovama koje skrbe za djecu, uz uklanjanje automata za prodaju slatkiša i gaziranih pića
- osigurati besplatan obrok za djecu iz socijalno ugroženih obitelji

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Prema članku 68. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, osnovne škole dužne su organizirati prehranu učenika dok borave u školi u skladu s propisanim normativima koje

donosi ministarstvo nadležno za zdravstvo. Također, Državnim pedagoškim standardom osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja regulirano je pitanje prostora, financiranja i planiranja prehrane učenika te je svaka škola dužna osigurati prehranu za svoje učenike. Također se u cilju očuvanja zdravlja učenika u školi ne mogu nuditi brza hrana i gazirana pića.

Aktivnost 3.

U skladu sa zakonskim propisima i Državnim pedagoškom standardom u školama je zabranjena prodaja slatkiša i gaziranih pića.

Aktivnost 4.

Za učenike s teškoćama u razvoju prehrana se sufinancira iz državnog proračuna (3,50 kuna dnevno po učeniku za doručak, ako je organiziran produženi stručni postupak 6,50 kuna dnevno po učeniku za obrok).

Za učenike s teškoćama u razvoju koji su smješteni u stacionarima (pri 5. Osnovnoj školi Bjelovar u Bjelovaru, Liče Faraguna u Labinu i Centar za autizam u Zagrebu) osigurava se 41,00 kuna dnevno po učeniku za smještaj i prehranu.

Za učenike u osnovnim školama s posebnim programima sufinancira se doručak za 1.879 učenika/ca i objed za 829 učenika/ca te u školama s općeobrazovnim programima doručak za 763 učenika/ce i objed za 225 učenika/ce u posebnim odjelima.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

U planiranju školskog obroka sudjeluju stručna povjerenstva u kojima sudjeluju timovi školske medicine, nastavnici biologije, pedagozi, kuharice, a u širem sastavu sudjeluju učenici i roditelji. U provedbi Akcijskog plana za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine, izradi prehrambenih smjernica, te standarda i normativa obroka, uključeni su i nutricionisti

Aktivnost 3.

U suradnji sa Zavodima za javno zdravstvo provodi se nadzor provođenja programa prehrane.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

<i>Mjera 5. Širiti znanje o važnosti zdrave prehrane radi prevencije pretilosti i drugih bolesti</i>

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. educirati djecu o zdravoj prehrani primjenom nastavnih programa u vrtićima i školama
2. poučavati roditelje o pravilnoj prehrani djece
3. poučavati i druge populacijske skupine o važnosti zdrave prehrane za rast, razvoj i fiziološke funkcije čovjeka te o mogućnostima prevencije kroničnih bolesti, putem medija

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U okviru redovitih nastavnih programa, ali i posebnih tematskih radionica djecu u vrtićima i školama poučavalo se o pravilnoj prehrani.

Održano je stručno usavršavanje „Djeca sa šećernom bolešću u odgojno-obrazovnim ustanovama“.

Izvešće dostavlja:

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U okviru nastavnih programa, ali i posebnih tematskih radionica, djecu u vrtićima i školama se poučava o pravilnoj prehrani što je obuhvaćeno i Akcijskim planom za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine za razdoblje od 2010. do 2012. godine.

Aktivnost 2. i 3.

Vlada Republike Hrvatske usvojila je, na sjednici održanoj 29. srpnja 2010. godine, „Akcijski plan za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine za razdoblje od 2010. do 2012. godine“. Akcijski plan će pridonijeti širenju znanja o važnosti zdrave prehrane radi prevencije pretilosti i drugih bolesti, a provodit će se u okviru redovnih školskih nastavnih programa, ali i posebnih tematskih radionica.

Izvešće dostavlja:

HRVATSKO DRUŠTVO ZA ŠKOLSKU I SVEUČILIŠNU MEDICINU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Uz svaki sistematski pregled djeci se daje savjet. Posebno je organizirana obrada i savjetovanje adipozne djece nakon sistematskog pregleda.

Zdravstveni odgoj u III. razredu osnovnih škola provode medicinske sestre.

Aktivnost 2.

Provodi se savjetovanje roditelja prilikom pojedinačnog savjetovanja preuhranjene i adipozne djece.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

<i>Mjera 6. Osigurati pristup pitkoj vodi za svu djecu i unos dostatne količine tekućine</i>

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

***Rok: Aktivnost 3. – 2006. godina,
Ostale aktivnosti – kontinuirano***

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. smanjiti udio domaćinstava bez pristupa higijenskim sanitarnim objektima te zdravoj pitkoj vodi
2. educirati djecu i roditelje o važnosti unosa dovoljnih količina vode i tekućine
3. smanjiti konzumaciju gaziranih pića i sokova (osim sokova od svježe iscijeđenog voća) iz automata u organiziranoj prehrani

Provedba mjere: kontinuirano

Izvešće dostavlja:

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Zavod provodi monitoring vode za piće sukladno Pravilniku o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće te se kontinuirano upozorava i savjetuje o mjerama poboljšanja vodoopskrbe i sanitacije.

Aktivnost 2.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji sa županijskim zavodima za javno zdravstvo u okviru programa promicanja zdravlja održavao je predavanja, radionice te putem medija i web portala

radi na poučavanju o važnosti pravilne prehrane, uključujući i dovoljan unos tekućine u očuvanju zdravlja.

Aktivnost 3.

Izrađene su Smjernice za cjeloviti pristup unapređenju prehrane u školama s preporukama o pravilnoj prehrani, a uklanjanjem automata u školama je smanjena dostupnost gaziranih pića. Isto je planirano i Akcijskim planom za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine za razdoblje od 2010. do 2012. godine, kroz prehrambene smjernice i aktivnost utvrđivanja kriterija za hranu u automatima.

Izješće dostavlja:

HRVATSKE VODE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Aktivnosti Hrvatskih voda odvijaju se sukladno strateškim ciljevima i ciljevima razvoja javne vodoopskrbe i zaštite voda te godišnjim planovima upravljanja vodama.

Ulaganje u obnovu i razvitak sustava javne vodoopskrbe i odvodnje vrši se putem nadležnih komunalnih trgovačkih društava i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (investitori).

Utrošena sredstva u razvitak sustava javne vodoopskrbe u 2010. godini iznosila su 273.300.000,00 kuna, a u razvitak sustava javne odvodnje u uloženo je 360.800.000,00 kuna (navedeni iznos se ne prikazuje u utrošenim sredstima zbog opće namjene).

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

<i>Mjera 7. Razviti program sprječavanja izlaganja djece škodljivim zagađivačima okoliša u vodi, hrani, tlu i zraku</i>
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. razvijati zakonodavnu politiku i programe na nacionalnoj razini i osigurati jačanje međunarodne suradnje
2. prihvatiti Akcijski plan o okolišu i zdravlju djece, kojeg su već usvojile zemlje članice Europske unije

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Vidi područje III., mjeru 5., aktivnost 2. 3.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA, PROSTORNOG UREĐENJA I GRADITELJSTVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva kontinuirano razvija zakonodavnu politiku u području zaštite okoliša predlažući donošenje odgovarajućih zakona, pravilnika i uredbi. O sveobuhvatnom razvoju zakonodavstva govori i činjenica da je Republika Hrvatska u pregovorima s Europskom unijom, 22. prosinca 2010. godine zatvorila pregovaračko poglavlje 27. „Okoliš“.

Tijekom 2010. godine doneseni su i izmijenjeni pojedini propisi iz područja zaštite okoliša, kako slijedi:

- Pravilnik o priznanjima i nagradama za dostignuća na području zaštite okoliša,
- Pravilnik o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša,

- Pravilnik o službenoj iskaznici i znaku inspektora zaštite okoliša,
- Izmijena Uredbe o kakvoći tekućih naftnih goriva,
- Izmijenjena i dopunjena Uredba o emisijskim kvotama stakleničkih plinova i načinu trgovanja emisijskim jedinicama.

Također su tijekom 2010. godine doneseni sljedeći programi i planovi iz područja zaštite okoliša:

- Program praćenja kakvoće tekućih naftnih goriva za 2010. godinu,
- Program praćenja kakvoće tekućih naftnih goriva za 2011. godinu,
- Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007. – 2015. godine.

Donesena je Odluka o prihvaćanju Petog nacionalnog izvješća Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime.

Aktivnost 2.

Radi se na aktivnostima usmjerenim na predlaganje usvajanja Akcijskog plana o okolišu i zdravlju djece. Napominjemo da je od 10. - 12. ožujka 2010. godine održana 5. ministarska konferencija o okolišu i zdravlju u Parmi, Italija, na kojoj je sudjelovala i Republika Hrvatska. Na navedenoj konferenciji usvojena je Parmska deklaracija o okolišu i zdravlju, Europski regionalni okvir djelovanja, dokument Budućnost procesa okoliš i zdravlje (2010. – 2016.) – Institucionalni okvir te Deklaracija mladih.

Izvješće dostavlja:

HRVATSKE VODE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Dana 1. siječnja 2010. godine stupio je na snagu novi Zakon o vodama (Narodne novine, br. 153/09) kojim je izvršeno usklađenje nacionalnog vodnog zakonodavstva i podzakonodavstva s Okvirnom direktivom o vodama (2000/60/EZ) i ostalih 9 vodnih direktiva Europske unije te usklađenje s odrednicama Strategije upravljanja vodama (Narodne novine, br. 91/08)

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 50.000,00 kuna + sredstva UNICEF-a 250.000,00 kuna.

IV. Područje djelovanja: U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 1. Izraditi Nacionalnu strategiju razvoja mreže informativnih, edukativnih, savjetodavnih usluga i programa namijenjenih obiteljima, roditeljima i djeci

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: 2008. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi dokument Strategije razvoja mreže informativnih, obrazovnih i savjetodavnih usluga i programa namijenjenih jačanju roditeljskih kompetencija
2. provesti aktivnosti u cilju upoznavanja javnosti s dokumentom

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Obzirom da razvoj mreže usluga i programa namijenjenih obitelji iziskuje sveobuhvatan pristup ocijenjeno je da je prethodno potrebno provesti istraživanje potreba temeljem koje će se predložiti modaliteti za daljnji razvoj usluga namijenjenih obitelji. Izrađen je Prijedlog Strategije razvoja sustava socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011. - 2016. godine koju je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 2. travnja 2011. godine. Strategija uređuje područje razvoja usluga namijenjenih obitelji koje je potrebno proširiti i putem široke lepeze usluga počevši od najranije životne dobi djece u sklopu programa podrške i potpore pa sve do intenzivnog stručnog rada s obitelji u riziku. Potrebno je unaprijediti postojeću mrežu obiteljskih centara, ali i razviti druge modalitete potpore obitelji i tako zadovoljiti njezinu sve veću potrebu za društvenom podrškom obitelji. U okviru navedene Strategije, provest će se mjera koja predviđa istraživanje potrebe te predlaganje modaliteteta i sustava razvoja usluga namijenjenih obitelji.

Novim Zakonom o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 57/2011) uređeno je pružanje usluge savjetovanja i pomaganja obitelji kao socijalne usluge koja obuhvaća stručno savjetovanje i sve oblike stručne pomoći pri prevladavanju obiteljskih poteškoća i poteškoća roditelja u odgoju i skrbi za djecu, te osposobljavanje obitelji za funkcioniranje u svakodnevnom životu. Usluga uključuje savjetovanje, intenzivnu podršku obitelji u krizi i dugoročni rad s članovima obitelji usmjeren na poboljšanje obiteljskih odnosa. Savjetovanje i pomaganje pružaju stručni radnici zavoda za socijalnu skrb, domova socijalne skrbi i drugih pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi, u suradnji s drugim pružateljima usluga u zajednici i drugim osobama koje mogu utjecati na obitelj. Pod uslugama savjetovanja obitelji, podrazumijevaju se i svi drugi oblici stručnog rada u otvorenoj grupi koji imaju za cilj upoznavanje, prepoznavanje, usmjeravanje i djelovanje samog pojedinca, partnera, članova obitelji, ciljane socijalne skupine ili šire zajednice u pravcu stvaranja i djelovanja na okruženje koje unapređuje život svakog pojedinca, partnera, obitelji i njezinih članova u željenom pravcu te prevenira nastajanje ili razvoj nepovoljnih životnih okolnosti po pojedinca, obitelj i njezine članove te širu zajednicu. Pod uslugama savjetovanja obitelji podrazumijevaju se svi oblici stručnog preventivnog djelovanja u lokalnoj zajednici kroz organiziranje i izvođenje obiteljski orijentiranih programa, predavanja, rasprava, edukativnih vježbi, javnih nastupa u medijima, na otvorenom prostoru ili u prostorima socijalnih, obrazovnih, kulturnih, zdravstvenih, športskih i drugih ustanova ili u prostorima državnih, lokalnih i područnih (regionalnih) jedinica izvršne vlasti ili u prostorima vjerskih zajednica ili u prostorima udruga, pravnih i fizičkih osoba koje djeluju u korist obitelji, djece i mladih. Navedene usluge pružaju obiteljski centri, a mogu ih pružati i druge ustanove, udruge, vjerske zajednice i druge pravne i fizičke osobe, sukladno propisanim uvjetima Minimalni standardi kvalitete usluga savjetovanja u obitelji, uvjeti prostora, opreme i potrebnih stručnih i drugih radnika koje moraju ispunjavati druge pravne i fizičke osobe te udruge i vjerske zajednice za pružanje usluga uredit će se podzakonskim propisom. Propisano je da će postupak utvrđivanja ispunjavanja propisanih uvjeta i

izdavanja odobrenja za rad (licencije) pravnim i fizičkim osobama za pružanje usluga savjetovanja u obitelji, provoditi ministarstvo nadležno za obitelj.

Navedenim zakonom uređena je i usluga obiteljske medijacije koja se pruža u specifičnom postupku rješavanja obiteljskih sukoba uz pomoć educiranog medijatora čiji je cilj postizanje Uslugu pružaju stručni radnici Zavoda, obiteljskog centra i drugih pravnih i fizičkih osoba koje su za to pribavile odobrenje za rad (licenciju).

Novim Zakonom o socijalnoj skrbi izmijenjena je i proširena nadležnost obiteljskog centra. Propisano je da obiteljski centar u okviru svoje djelatnosti obavlja poslove savjetodavnog i preventivnog rada i druge stručne poslove koji se odnose na: prvu savjetodavnu uslugu koja se odnosi na brak, roditeljstvo, obiteljske i partnerske odnose; poticanje mladih na brak i održanje kvalitete braka; pružanje potpore i priprema za roditeljstvo mladih partnera i trudnica te mladih roditelja u ranoj brizi i podizanju djece; međusobne odnose roditelja i djece te unapređenje tih odnosa, uzdržavanje i druge okolnosti u obitelji koje traže stručnu potporu i pomoć; poticanje odgovornog roditeljstva i obiteljske solidarnosti; podizanje kvalitete života djece, mladeži i obitelji i promicanje obiteljskih vrijednosti; potporu roditeljima u ispunjavanju njihovih prava, dužnosti i odgovornosti u odgoju djece, organiziranju obrazovanja djeteta i u provedbi slobodnog vremena; savjetovanje roditelja čija su djeca zatečena u noćnom izlasku bez pratnje odrasle osobe suprotno propisima o obiteljskim odnosima; razvoj socijalizacijskih vještina djece i mladih, posebno komunikacijskih vještina i nenasilnog rješavanja sukoba među djecom i mladima; razvoj komunikacije i tolerancije u mladenačkim i partnerskim odnosima; prevenciju zlostavljanja i zanemarivanja, problema u ponašanju te ovisnosti djece i mladih; uključivanje u svakodnevni obiteljski život i život zajednice djece s teškoćama u razvoju, osoba s invaliditetom te djece i mladih nakon duljeg boravka izvan svog obiteljskog i životnog okruženja; organiziranje i provođenje edukacije posvojitelja; obiteljsku medijaciju i drugo. Uz navedeno, kao javne ovlasti obiteljskog centra propisane su: posredovanje prije sporazumnog pokretanja postupka razvoda braka te izvršavanje posebnih obveza maloljetnika u pretpripremnom postupku po odredbama posebnog zakona.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti podržalo je inicijativu Ureda UNICEF-a u Hrvatskoj za pokretanjem projekta „*Informativni centar za pružanje usluga telefonskog savjetovanja roditelja najmlađe djece i informiranja putem interneta*“. Izrada Projekta zamišljena je u fazama. Osnovan je Stručni Savjet za pokretanje Projekta koji je zadužen za oformljivanje Radne skupine u kojoj bi sudjelovali osobe ili organizacije koje već imaju iskustva u načinu rada s pružanjem usluga savjetovanja putem telefona. Projekt bi bio prethodnica uspostavljanju „Centra za rani razvoj djeteta“ te bi u krajnosti bio jedan dio navedenog Centra.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 2. Promicati odgovorno roditeljstvo u medijima

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: Aktivnost 1. – kraj 2006. godine

Aktivnost 2. – kontinuirano

Aktivnosti 3. i 4. – 2006. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. organizirati seminar za predstavnike medija u cilju njihova upoznavanja Konvencije o pravima djeteta i njezine primjene u medijima te mogućnosti promicanja odgovornog roditeljstva i obiteljskog odgoja u medijima
2. osigurati rad medija na promicanju odgovornog roditeljstva i prava djeteta (prilozi i stalne rubrike u novinama, tjednicima, časopisima, na radiju i TV, izdavanje biltena za roditelje, izrada spotova)
3. uvesti tjednu emisiju na TV u kojoj bi se u vidu foruma za djecu i mlade razgovaralo o pravima djeteta, obiteljskom odgoju i životu u obitelji
4. tiskati tematski broj časopisa "Dijete i društvo" o ulozi obitelji u skrbi i odgoju djeteta

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 3.

Aktivnost se provodila u okviru redovitih djelatnosti 17 obiteljskih centara koji su promovirali odgovorno roditeljstvo i prava djeteta putem sudjelovanja na lokalnim TV i radio postajama te svojim priložima u lokalnim novinama, tjednicima i časopisima.

Aktivnost 4.

Aktivnost je izvršena 2006. godine

OBITELJSKI CENTAR GRADA ZAGREBA

Aktivnost 2.

Provodila se kroz sudjelovanje:

- u emisiji HTV-a „Treća dob“ na temu „Obiteljski odgoj, roditeljstvo i izbor zanimanja“,
- Radio Sljemena, Plavog radija, povodom Dana obitelji i održavanja kreativnih radionica za roditelje uz najavu predstavljanja publikacije „Kako odgojiti tolerantnog tinejdžera“,
- u emisiji HRT 1, na temu „Mladi i društvo“ povodom Obilježavanje međunarodnog dana mladih,
- u dnevniku NOVA TV povodom Međunarodnog dana djeteta i Dječjeg tjedna.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE

U cilju promicanja odgovornog roditeljstva u medijima ostvarena je suradnja sa Gradskim radijom Osijek u provedbi aktivnosti festivala Dječji tjedan „Zeko i potočić“ koji se održao u Osijeku (1. do 6. lipnja 2010. godine). U organizaciji Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te obiteljskog centra održan je Okrugli stol pod nazivom „Kako prepoznati i prevenirati nasilje u obitelji nad djecom“.

OBITELJSKI CENTAR PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provodila se kroz sudjelovanje:

- u emisiji Primorskog radija na temu „Odnos roditelja i djece prema školi“,
- u emisiji Radio Korza na teme: „Prve 3 godine života“, „Poticanje kreativnosti kod djece“, „Priče-vrata u svijet naše djece“,
- u emisiji Radio Trsata i Radio Rijeke povodom predstavljanja programa „Igram do sebe“.

Objavljeni su članci:

- „Komunikacija s djecom u adolescenciji/pubertetu“
- „Poremećaji u ponašanju“

OBITELJSKI CENTAR LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provodila se kroz sudjelovanje u emisiji Radio Senja na temu predstavljanja brošure o dječjim pravima.

Objavljeni su članci u dnevnim novinama „Novi list“ s temom „Crtež i pjesme u vodiču o pravima djeteta“ te „Sva dječja prava sadržana u vodiču“.

OBITELJSKI CENTAR KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provodila se kroz sudjelovanje u emisiji Radija Glas Podravine na temu Dan očeva 20. lipnja 2010. godine s temom poticanja odgovornog roditeljstva i važnosti uloge oca u odgoju djeteta od najranije dobi.

Objavljen članak u tjedniku „Glas Podravine“ na temu „Prijetnje treba shvatiti najozbiljnije“.

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Djelatnici obiteljskog centra sudjelovali su tijekom godine u 15 lokalnih radio i TV emisija vezanih uz odgovorno roditeljstvo i prava djece.

OBITELJSKI CENTAR SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provodila se kroz sudjelovanje u emisiji na Radio Dalmaciji s temom „Program podrške za djecu i roditelje kroz grupni rad“.

OBITELJSKI CENTAR SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provodila se kroz sudjelovanje:

- u emisiji Petrinjskog radija na temu „Svjetski dan braka – odnos mladih prema braku i važnost promicanja obitelji“,
- u emisiji Radio Novske s temom „Potpora obitelji te odgovorno roditeljstvo“.

Objavljeni su članci:

- u Novom sisačkom tjedniku „Djeca moraju samostalno pisati zadaću“,
- u Večernjem listu „Potrebna nam je pomoć jer mi nismo sveznajući“.

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Obiteljski centar Krapinsko-zagorske županije tijekom 2010. godine je promicao odgovorno roditeljstvo putem radio emisija i to: Radio Kaj, Radio Hrvatsko-zagorje Krapina, Radio Zlatar, Radio Marija Bistrica, Radio Stubica, Radio Zabok i Radio Oroslavje te je održano ukupno 66 radio emisija.

Isto tako promovano je odgovorno roditeljstvo i putem pisanih medija u kojima su objavljeni članci o odgovornom roditeljstvu te ulozi i važnosti obitelji kao temeljne jedinice svakog društva. Članci su objavljeni u: Večernjem listu, Zagorskom listu, Krapinskom vjesniku, Alkoholološkom glasniku te brojnim Internetskim portalima kao i na web stranicama Obiteljskog centra, Krapinsko-zagorske županije i ostalih sudionika javnih događanja.

OBITELJSKI CENTAR ZADARSKE ŽUPANIJE

Objavljeno je 30 članaka u elektronskim i pisanim medijima vezano za temu roditeljstva, obiteljskog odgoja te prava djeteta.

Održano je sudjelovanje u tri radio/TV emisije koje su bile vezane za odgovorno roditeljstvo i prava djece.

Izješće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

U Večernjem listu objavljene su kolumne pravobraniteljice za djecu pod naslovom: „Pikantni detalji moraju ostati tajni“, „Bespomoćni pred nasiljem na netu“ i „Maleni su sportaši često nezaštićeni“.

Upućene su poruke javnosti putem medija uz Dječji tjedan, Dan Konvencije UN-a o pravima djeteta, te o brojnim temama iz različitih područja zaštite prava i interesa djece (nasilje nad djecom i među djecom, sigurnost djece u igraonicama i na dječjim igralištima, opasnost od petardi i drugih eksplozivnih sredstava, itd).

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 3. Pokretati akcije i aktivnosti u cilju promicanja kvalitetnih partnerskih odnosa, roditeljske odgovornosti te obiteljskog odgoja u duhu Konvencije o pravima djeteta

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: Aktivnosti 1. i 2. – svake godine povodom Međunarodnog dana obitelji

Aktivnosti 3. i 4. – kontinuirano

Aktivnost 5. – svake godine 20. studenog povodom obljetnice Konvencije o pravima djeteta

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. organizirati skup aktivnosti na temu "Obiteljski odgoj u duhu Konvencije o pravima djeteta" u cilju isticanja temeljnih odgojnih vrijednosti te promicanja odgoja koji je u skladu s djetetovim pravima i potrebama
2. održavati zajedničke skupove i konferencije ustanova i organizacija civilnog društva koje se bave obiteljima, roditeljima, djecom i mladima radi razvoja, unaprjeđenja i promocije njihovih projekata i programa
3. prigodno obilježiti međunarodne dane (Dan obitelji, Dan djeteta, Dan ljudskih prava...) organiziranjem akcija pod nazivom: "Sigurnost djece – odgovornost odraslih", "Tjelesno kažnjavanje? Ne, nikako!" i "Djeca misle da ..."
4. tiskati plakate, letke i brošure
5. organizirati natječaje dječjih likovnih i literarnih radova na temu obiteljskog života

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. – 3.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti organiziralo je i provelo aktivnosti povodom prigodnih obilježavanja međunarodnih dana:

Međunarodni dan obitelji - 15. svibnja

Povodom svečanog obilježavanja *Međunarodnog dana obitelji – 15. svibnja*, s ciljem unaprjeđenja odnosa između države, lokalne zajednice i gospodarstva, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti raspisalo je natječaje „*Tvrtka prijatelj obitelji*“ i „*Lokalna zajednica prijatelj obitelji*“. Svrha natječaja je odabir tvrtke s najkvalitetnijim rješenjima u postizanju prijateljskog radnog okruženja za zaposlene majke i obitelji te odabir općine, grada i županije, odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s najkvalitetnijim rješenjima i aktivnostima u osnaživanju i usmjeravanju intervencija društva u pravcu stvaranja prijateljskog okruženja za obitelj i djecu. Dobitnici priznanja „*Lokalna zajednica prijatelj obitelji*“ u 2010. godini su općina Kalinovac i grad Otočac. U 2010. godini priznanje „*Tvrtka prijatelj obitelji*“ nije dodijeljeno jer niti jedna od prijavljenih tvrtki nije ponudila nova rješenja u svrhu postizanja prijateljskog ozračja prema svojim zaposlenicima i obiteljima ili unaprijedila već postojeća rješenja, koja bi ih izdvojila kao primjer društveno odgovornih poslodavaca. Utrošena sredstva iznosila su 17.178,00 kuna.

Obilježavanje Konvencije UN-a o pravima djeteta 20. studenoga

Povodom obilježavanja Konvencije UN-a o pravima djeteta održana je Svečana sjednica Vijeća za djecu na kojoj su dodijeljene Nagrade za promicanje prava djeteta za 2010. godinu. Nagrada za životno djelo dodijeljena je Dubravki Lipovac, dr. med. Za provedbu Odluke o provedbi postupka za dodjelu „Nagrade za promicanje prava djeteta“ u 2010. godini utrošena su sredstva u iznosu od 53.514,00 kuna.

U suradnji Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i Ministarstva pravosuđa, 2010. godine pokrenut je Pilot projekt „*Odgovorno roditeljstvo*“ čije aktivnosti su provodile 4 obiteljska centra (Primorsko-goranske, Sisačko-moslavačke, Splitsko-dalmatinske i Varaždinske županije) i 4 zatvora (Zatvor u Rijeci, Sisku, Splitu i Varaždinu). Projekt se provodio u 2 faze, a obuhvaćao je 8 radionica. Projekt je usmjeren roditeljima maloljetne djece koji se nalaze na izdržavanju kazne zatvora. Svrha Projekta je unaprijediti i proširiti sustav potpora obitelji, osigurati preduvjete za unaprjeđenje obiteljskih odnosa i stvaranje pozitivne obiteljske atmosfere, naglasiti i održati roditeljsku ulogu osoba na izdržavanju kazne zatvora, ublažiti negativne posljedice izdvojenosti roditelja iz obitelji te osigurati preduvjete za unaprjeđenje socijalnih i emocionalnih

odnosa zatvorenika i članova njihovih obitelji. Isto tako, od 8. do 24. studenog 2010. godine provedena je Kampanja „Živim život bez nasilja“, koju je provodilo Ministarstvo unutarnjih poslova u suradnji s Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, odnosno obiteljskim centrima koji su provodili razne aktivnosti, primjerice organizirali javne tribine i debate, održali predavanja za učenika/roditelje te promidžbene aktivnosti (TV spot, medijski istupi) i sl.

Također u skladu s Odlukom o raspodjeli financijskih sredstava za projekte udruga usmjerenih djeci za financijsku potporu unutar raspoloživih sredstava Državnog proračuna za 2010. godinu odobrena su financijska sredstva za ukupno 28 projekata za sva prioritetna područja natječaja, a od toga 4 projekata koja su usmjerena promicanju odgovornog roditeljstva i odgoja djece u skladu s Konvencijom UN-a o pravima djeteta financirana su u iznosu od 60.000,00 kuna.

Obiteljski centri prigodnim su aktivnostima (održavanje brojnih radionica i predavanja, tribina, parlaonica i okruglih stolova, objava članaka i najava te priloga u lokalnim sredstvima priopćavanja i web stranicama obiteljskih centara, kao i sudjelovanjem u emisijama u lokalnim sredstvima priopćavanja i sl.) obilježili niz važnih međunarodnih i nacionalnih datuma, primjerice: Svjetski dan braka i tjedan braka - druge nedjelje u veljači te 7-14. veljače – tjedan braka; Međunarodni dan Roma - 8. travnja; Međunarodni dan odgoja bez batina - 30. travanj; Međunarodni dan obitelji - 15. svibnja; Međunarodni dan djece žrtava nasilja - 4. lipnja; Dan očeva - treća nedjelja u lipnju; Međunarodni dan podrške žrtvama nasilja - 26. lipnja; Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droga - 26. lipnja; Svjetski populacijski dan - 1. srpnja; Svjetski tjedan dojenja - od 1. kolovoza; Međunarodni dan prijateljstva - 1. kolovoz; Međunarodni dan mladih - 12. kolovoz; Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama - 22. rujna; Međunarodni dan nenasilja - 2. listopada; Međunarodni dan djece - 4. listopada; Dječji tjedan - prvi tjedan u listopadu; Europski dan borbe protiv trgovanja ljudima - 18. listopada; Svjetski dan tolerancije - 16. studeni; Svjetski dan prevencije zlostavljanja djece - 19. studeni; Međunarodni dan Konvencije o pravima djeteta, Međunarodni dan djeteta i Dan dječjih prava - 20. studeni; Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama - 25. studeni; Mjesec borbe protiv ovisnosti - 15.11. – 15.12.; Međunarodni dan osoba s invaliditetom - 3. prosinac; Međunarodni dan volontera - 5. prosinac; Međunarodni dan ljudskih prava - 10. prosinac.

Na Šestoj sjednici Vijeća za djecu održanoj dana 30. ožujka 2010. godine prihvaćen je prijedlog Saveza društava „Naša djeca“ Hrvatske da se Međunarodni dan djece koji je proglasila Opća skupština UN-a 1954. godine uz preporuku da države same odrede dan i način prikladan za njegovo obilježavanje, u Republici Hrvatskoj obilježava uvijek prvog dana u prvom punom tjednu mjeseca listopada tekuće godine, dakle kao pomičan datum. Naime, u Republici Hrvatskoj se tradicionalno obilježava Dječji tjedan koji traje sedam dana, a uvijek prvi dan u tom tjednu brojne organizacije za djecu, posebnim osmišljenim sadržajima već obilježavaju ovaj dan kao Međunarodni dan djece, s naglaskom na razumijevanju između djece. Zaključeno je da će Vijeće za djecu uputiti preporuku tijelima državne uprave i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave da obilježe navedeni dan te da o preporuci izvijeste sve institucije i ustanove iz svoje nadležnosti i organizacije civilnog društva s kojima ostvaruju suradnju. Slijedom navedenog upućeni su dopisi nadležnim tijelima i institucijama sa zamolbom da uvažavaju zaključak Vijeća za djecu već prilikom obilježavanja Međunarodnog dana djece u 2010. godini te da o istom izvijestite sve institucije i ustanove iz svoje nadležnosti koje provode navedene aktivnosti kao i organizacije civilnog društva s kojima ostvaruju suradnju. Upućeni su dopisi Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvu pravosuđa, Ministarstvu kulture, Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvu unutarnjih poslova, Uredu pravobranitelja za djecu, Uredu za ljudska prava, Uredu za nacionalne manjine, Uredu za ravnopravnost spolova, Uredu za suzbijanje zlouporabe droga, Hrvatskom novinarskom društvu, Uredu UNICEF-a u Hrvatskoj, Koordinaciji udruga za djecu Hrvatske, Savezu društava „Naša djeca“ Hrvatske te svim obiteljskim centrima i županijama. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je obavijest dostavilo svim dječjim vrtićima i osnovnim školama koje su potaknute na obilježavanje ovog dana prigodnim aktivnostima. Također je važno istaknuti značajan odaziv pojedinih institucija i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su izvijestile o poduzetim aktivnostima na lokalnoj razini.

OBITELJSKI CENTAR GRADA ZAGREBA

Aktivnost 3.

Povodom Međunarodnog dana obitelji održan je okrugli stol „Problemi suvremene hrvatske obitelji – interdisciplinarni pristup“, u suradnji sa Sekcijom za psihologiju obitelji, braka i partnerstva Hrvatskog psihološkog društva te su povodom Međunarodnog dana djeteta i Dječjeg tjedna održana predavanja/radionica za učenike OŠ Miroslava Krležu i OŠ Luka „Djeca i dječja prava“ i „Upoznajmo različitosti“.

OBITELJSKI CENTAR VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 3.

Povodom Međunarodnog dana djece žrtava nasilja održan je okrugli stol „Prepoznavanje i prevencija nasilja nad djecom u obitelji“ te radionica „Zeko i potočić“, a povodom Međunarodnog dana obitelji predavanje „Mediji i djeca“.

Aktivnost 4.

Izrađeni su letci za programe i pojedinačne aktivnosti koje je provodio Obiteljski centar Virovitičko-podravske županije u nakladi 3.000 letaka, 100 plakata te 150 brošura.

OBITELJSKI CENTAR KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Održano je predavanje „Obiteljski odgoj u duhu Konvencije o pravima djeteta“ u okviru Programa obrazovanja za odrasle za zanimanje dječje njegovateljice i obilježavanja Međunarodnog dana obitelji.

Aktivnost 2.

Sudjelovanje na tribini „Od sretne i zadovoljne obitelji do zdravog i uspješnog društva“ u organizaciji Udruga žena za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja „HERA“ Križevci.

Aktivnost 3.

Obilježen je Međunarodni dan obitelji sudjelovanjem na Sajmu mogućnosti s postavljenim Info-štamom pod nazivom „Sigurnost djece - odgovornost odraslih“ na kojem su promovirana dva programa obiteljskog centra usmjerena promicanju zdravih stilova života i organiziranja slobodnog vremena djece i mladih: „Radost druženja“ i „Ti i ja zajedno“.

Obilježen je Međunarodni dan djece s postavljenim Info-štamom „Priateljstvo i razumijevanje“.

OBITELJSKI CENTAR ISTARSKJE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Provedeni su:

- „Odgoj s osmijehom“ – program jačanja odgojne kompetencije i edukacije o potrebama djece i komunikaciji,
- „I mama i tata“ – program za roditelje iz jednoroditeljskih obitelji s ciljem edukacije, osnaživanja odgojnih kompetencija i podrške,
- "Male škole dojenja" - program obiteljske podrške održan 4. prosinca 2010. godine,
- "Roditeljstvo u tranziciji: Kako zadržati dobar odnos s djetetom u adolescenciji" – predavanja za roditelje djece viših razreda osnovne škole,

Aktivnost 2.

Sudjelovanje:

- radionica "Uloga volontera SOS telefona u prevenciji obiteljskog nasilja" za volonterke Udruge SOS telefon Pula,
- radni susret i radionica predstavnika svih savjetovališta koja djeluju u županiji na temu "Obiteljsko nasilje i nasilje nad ženama: suradnjom do prevencije" uz sudjelovanje Sigurne kuće Istra,
- cjelodnevni stručni skup "Sajam nenasilja" organiziran u suradnji s Društvom psihologa Istre i županijskih vijeća stručnih suradnika osnovnih i srednjih škola u županiji.

Aktivnost 3.

Međunarodni dan obitelji obilježen je kroz više aktivnosti čija je svrha bila promocija zajedničkog korištenja slobodnog vremena djece i roditelja, skretanje pozornosti na štetnost tjelesnog kažnjavanja i odgovorno roditeljstvo.

Na Međunarodni dan djece održan je okrugli stol vezan uz akciju «Općina - prijatelj djece» i predavanje "Što treba djeci za zdravo odrastanje?", a povodom Međunarodnog dana ljudskih prava održan je stručni skup "Sajam nenasilja".

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

U okviru 23. Lovrakovih dana kulture za odgojno-obrazovne djelatnike i predstavnike institucija koje se bave djecom održano je predavanje „Psihološki aspekti slobodnog vremena djece“.

Aktivnost 3.

U okviru programa “Obiteljski centar u javnosti“ obilježen je „Međunarodni dan obitelji“ zabavno-kreativnim programom za obitelji.

„Dječji tjedan“ obilježen je predavanjem i tribinom.

OBITELJSKI CENTAR SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

U okviru Festivala znanosti, obiteljski centar je sudjelovao kao aktivni član okruglog stola sa predavanjem na temu „Odgovorno roditeljstvo i dobrobit djeteta u suvremenom društvu“.

Aktivnost 3.

Povodom dana obitelji organiziran je Okrugli stol “Model umrežavanja kroz projekt Info za obitelj“.

Povodom obilježavanja Konvencije UN-a o pravima djeteta i obilježavanje Međunarodnog dana ljudskih prava provedena je kreativno/edukativna radionica “Zmajada“ na temu dječjih prava.

Povodom Međunarodnog dana nenasilja održana je radionica s učenicima III. razreda OŠ „Hvar“ na temu nenasilja. Na dugačkom PVC platnu djeca su oslikala i poslala pisane poruke protiv nasilja.

Aktivnost 4.

Obiteljski centar je izradio plakat na temu dječjih prava, plakat na temu obilježavanja međunarodnog dana nenasilja, letke Info za obitelj i izradio slikovnicu „Priče o prijateljstvu“.

OBITELJSKI CENTAR SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 3.

Povodom Međunarodnog dana obitelji održan je okrugli stol „Institucija braka u suvremenom društvu – odnos mladih prema braku“.

Obilježen je Nacionalni dan djeteta oboljelog od maligne bolesti radionicom s Udrugom osoba s mentalnom retardacijom Siska.

OBITELJSKI CENTAR KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 3.

Povodom Međunarodnog dana obitelji održano je predavanje „Pravo na obitelj“ udomiteljima s područja županije.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 3.

U okviru projekta «Mali korak za vas, a veliki za mene», na Dan obitelji, obiteljski centar je organizirao svečanu podjelu pristupnica djeci za pohađanje besplatnog engleskog jezika i informatičkog tečaja od strane donatora, škola stranih jezika i informatičke škole.

Aktivnost 4.

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana mladih, Međunarodnog dana prevencije nasilja nad djecom i Međunarodnog dana djeteta izrađeni su i postavljeni plakati u obiteljskom centru.

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 3.

Povodom Međunarodnog dana obitelji obiteljski centar je u suradnji s Udrugom distrofičara Krapina i Udrugom invalida Bedekovičina održao javni skup na središnjem trgu u Krapini, a cilj je bio promicanje obiteljskih vrijednosti te senzibiliziranje, informiranje i educiranje te podizanje razine kvalitete života svih stanovnika, s posebnim naglaskom na prava djeteta te izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom.

Aktivnost 4.

Obiteljski centar izradio je informativno-edukativne letke: „Sigurnost djece na Internetu“, „Kako do dobro odgojenog djeteta“, „Kako prevladati stres“, „Savjeti za stjecanje pouzdanja“, „Djelujmo zajedno za život bez nasilja i ovisnosti“, „Stop trgovanju ljudima“ i „Zdravi stilovi života“. Informativno-edukativni materijali dijeljeni su na edukativnim radionicama, tribinama, okruglim stolovima, javnim istupima te korisnicima koji dolaze u Obiteljski centar

OBITELJSKI CENTAR POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 3.

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana obitelji organizirane su natjecateljske aktivnosti s djecom i roditeljima u općini Jakšić te je održano predavanje za roditelje „Uspješno komuniciranje“.

OBITELJSKI CENTAR ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 3.

Povodom Međunarodnog dana ljudskih prava izrađen je letak „Nasilje – svjestan izbor pojedinca“.

Aktivnost 4.

Izrađeni su letci „Nasilje – svjestan izbor pojedinca“, „Nasilje u obitelji“, „Kako djelotvorno komunicirati i prevladavati sukob“, „84 načina na koje možete povrijediti djecu“.

OBITELJSKI CENTAR VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 3.

Dan obitelji obilježen je u sklopu I. varaždinskog sajma za djecu i obitelji. Održana su predavanja: „Je li šiba izašla iz raja“, „Kako razgovarati s djetetom“, „Priprema za školu“, „Stilovi roditeljstva“ i „Pozitivno roditeljstvo“ te je održano 7 kreativnih radionica.

Povodom obilježavanje Međunarodnog dana djeteta organizirano je crtanje djece na platnu veličine 20 m² na glavnom gradskom trgu.

OBITELJSKI CENTAR ZADARSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Kroz projekte „Zaštita dječjih prava s osvrtom na Obiteljski zakon“ i „Zaštita prava djece i mladih“ kontinuirano se provodi akcija „Obiteljski odgoj u duhu Konvencije o pravima djeteta“.

Aktivnost 3.

Povodom Međunarodnog dana obitelji, Obiteljski centar Zadarske županije u suradnji s Caritasom Zadarske nadbiskupije je organizirao Javnu tribinu pod nazivom „Utjecaj migracija na obitelji diljem svijeta“.

Aktivnost 4.

Tiskano je ukupno 1.000 brošura „Tjelesno kažnjavanje“ i 1.000 rasporeda sati koji promoviraju dječja prava.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

Ministarstvo svake godine sudjeluje u INFO danima koje organizira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske te detaljno informira udruge o natječaju za projekte i programe udruga koje djeluju u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja. Ti su projekti i programi namijenjeni djeci i mladima, no mnogi uključuju i njihove roditelje (kao korisnike i/ili izvoditelje).

Aktivnost 3.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa kontinuirano daje preporuke svim odgojno-obrazovnim ustanovama u svezi obilježavanja datuma vezanih za promicanje prava i interesa djece kao i za obilježavanje Dana ljudskih prava, Mjeseca borbe protiv ovisnosti, Međunarodnog dana obitelji, Majčinog dana, Dana obilježavanja Konvencije UN-a o pravima djeteta i drugo.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 130.692,00 kuna.

<i>Mjera 4. Osigurati dostupnost informacija roditeljima</i>

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: Aktivnost 1. – 2007. godina

Aktivnost 2. – kontinuirano

Aktivnost 3. - 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. tiskati brošuru s popisom ustanova i organizacija civilnog društva koje nude različite programe i usluge namijenjene roditeljima i onima koji će to tek postati
2. distribuirati postojeće i izraditi nove pisane informativne i edukativne materijale namijenjene roditeljima i djeci (brošure, letke, plakate...)
3. izraditi internet stranicu namijenjenu stručnjacima i roditeljima (popis ustanova i organizacija civilnog društva koje nude usluge obiteljima vezano uz skrb i odgoj djece, upućivanje na korisne internet stranice, popis korisnih dokumenata)

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Aktivnost se provodi putem 17 obiteljskih centara koji pomoću svojih mrežnih stranica nude niz informacija o uslugama namijenjenima roditeljima.

Aktivnost 2.

Vidi područje IV., mjeru 3., aktivnost 4. o djelatnostima obiteljskih centara.

Aktivnost 3.

Popis informacija i dokumenata iz područja zaštite djece i obitelji dostupan je na internet stranicama Središnjeg portala javne uprave, web stranici Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, kao i web stranicama obiteljskih centara.

OBITELJSKI CENTAR ISTARKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Na tečaju za trudnice i buduće očeve korisnicima je distribuirana brošura "Dobro je znati prije, za vrijeme i nakon poroda".

BITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Svim roditeljima koji su sudjelovali na predavanjima i radionicama obiteljskog centra iz područja prava i interesa djece podijeljeni su edukativni materijali vezani uz pozitivne stilove roditeljstva i prava djece.

OBITELJSKI CENTAR SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

U cilju bolje informiranosti obitelji o pružateljima usluga koji organiziraju usluge za potrebe obitelji, na web stranici obiteljskog centra formirana je poveznica na Info za obitelj s osnovnim informacijama o pružateljima usluga i njihovim aktivnostima.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Brošure «Ovisnosti među nama» podijeljene su djeci 7. i 8. razreda osnovnih škola i njihovim roditeljima. U okviru projekta «Snažan kroz odgoj» podijeljene su brošure «Uzdržavanje» i «Što odgoj čini snažnim». U okviru projekta «Nečujni vapaj» i Dječje manifestacije «Zeko i potočić» kroz razne aktivnosti tijekom godine roditeljima i djeci podijeljene su brošure «Dodir umjesto grubosti», »Što odgoj čini snažnim». U okviru projekta «Prepoznati i djelovati» učenicima 7. i 8. razreda osnovnih škola i njihovim roditeljima podijeljeni su plakati i brošure «23 sata. Još si vani!?».

OBITELJSKI CENTAR POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Tiskani su i distribuirani sljedeći letci i brošure: „Djeca u 1. - 3. godini života“, „Djeca u 4. i 5. godini života“, „Djeca u 6. i 7. godini života“, „Ima li moje dijete usporen govorno-jezični razvoj?“ i „Što učiniti ako Vaše dijete muca?“.

OBITELJSKI CENTAR KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Tiskani su i distribuirani sljedeći leci i brošure: „Obitelj-prva škola života“, „Živim život bez nasilja“, „Odgovornost odraslih za sprječavanje nasilja nad djecom“, „Bullyng ili nasilje među djecom“, „Snaga odgoja bez batina“, „Sretna djeca u okruženju bez nasilja“, „Radost druženja - ti i ja zajedno“, „Nenasilno rješavanje sukoba i rizična ponašanja djece i mladih“ i „Suzbijanje nasilja u obitelji“.

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Svi leci i brošure dostupni su i putem web stranica obiteljskog centra, dijeljeni su na svim edukativno-informativnim radionicama za djecu, mlade i roditelje te stručne djelatnike, prezentirani su putem pisanih i elektroničkih medija te su dijeljeni na javnim okupljanjima. Također su dostavljeni svim ustanovama koje rade s obitelji (vrtići, škole, centri za socijalnu skrb, državna odvjetništva, prekršajni i općinski sudovi, policijska uprava i policijske postaje, udruge, zavod za javno zdravstvo te drugi).

OBITELJSKI CENTAR LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Tiskani su i distribuirani sljedeći leci i brošure: „Pomoć u učenju“, „Dobro je znati – baby fitness“, „Lančana reakcija – lara“, „Utjecaj njege i odgoja na rani razvoj mozga“, „Škola za roditelje, a što da radim?“, „Prava novih majki“, „Tata na roditeljskom“, „Krug uspješnosti, dio mene“, „Vodič kroz dječja prava iz dječjih glava“, „Dan sigurnog interneta“.

OBITELJSKI CENTAR PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Tiskani su i distribuirani sljedeći leci i brošure: „Škole za roditelje“, „Naše dijete“, „Pinkec“, „Suradnjom do sretnijeg braka“, „Škole za roditelje“, „Čudesna šuma“, „Što umjesto nasilja!?“.

„Volonteri obiteljskog centra“, „Pinklec“, „Nenasilno rješavanje sukoba“, „Prava djeteta“, „Igram do sebe“ i „Pomoć u učenju“.

OBITELJSKI CENTAR ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Tiskani su i distribuirani sljedeći leci i brošure: „Savjetovanje i edukacija“ uz koji su korisnici dobili priručnik za (buduće) roditelje „Dobro je znati prije, za vrijeme i nakon poroda“ te DVD „Prve tri su najvažnije“, „Savjetovanje i edukacija“ te „Kako djelotvorno komunicirati i prevladavati sukob“.

OBITELJSKI CENTAR VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Tiskane su i podjeljene brošure te se izrađeni bedževi „Prepoznavanje i prevencija nasilja u obitelji nad djecom“.

OBITELJSKI CENTAR VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Tiskani su i distribuirani sljedeći leci i brošure: „Puši li vaše dijete“, „Pušenje“ i „Igre koje možemo igrati s djetetom“.

OBITELJSKI CENTAR ZADARSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Obiteljski centar Zadarske županije izradio je brošure „Zašto je tjelesno kažnjavanje djece zabranjeno?“.

Izješće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2. i 3.

U nakladi Ureda Pravobranitelja za djecu objavljen je dvojezični hrvatsko-engleski zbornik „Djeca i konfliktni razvodi“ koji je u cijelosti dostupan na internetskoj stranici www.dijete.hr.

U nakladi Ureda Pravobranitelja za djecu objavljen je zbornik „Dječja prava i slobodno vrijeme“.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

<i>Mjera 5. Širiti mrežu obrazovnih usluga i programa namijenjenih jačanju roditeljskih kompetencija</i>

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: Aktivnosti 1., 2., 6. i 7. – kontinuirano

Aktivnost 3. – 2008. godina

Aktivnost 4. – 2006. i kontinuirano

Aktivnosti 5. i 8. – 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. uvesti obvezu organiziranja obrazovnih programa (predavanja, radionica, tribina, škola za roditelje i sl.) namijenjenih roditeljima u ustanovama koje pružaju usluge roditeljima i djeci (ginekološki odjeli, rodilišta, pedijatrijski odjeli, dječje knjižnice, dječji vrtići, škole...)
2. pokrenuti obrazovne programe namijenjene roditeljima u rizičnim okolnostima (npr. poremećeni odnosi u obitelji, djeca neprihvatljiva ponašanja u obitelji, djeca s teškoćama u obitelji, zlostavljanje i zanemarivanje u obitelji, manjinske obitelji, obitelji žrtve rata i sl.)
3. izdati video materijal o odgoju djece posebno prilagođen različitim fazama roditeljstva (pripreme za rođenje, dolazak djeteta u obitelj, rani razvoj u obitelji, predškolsko obrazovanje i odgoj, mlade

- školsko dijete, adolescenti...), a namijenjen stručnjacima za rad s roditeljima kao i samim roditeljima
4. tiskati brošuru "Roditelji i prava djeteta" namijenjenu upoznavanju roditelja s Konvencijom o pravima djeteta te organizirati predavanja i radionice za roditelje na temu prava djeteta
  5. tiskati mape namijenjene pedagoškim djelatnicima u dječjim vrtićima i školama s prijedlozima mogućih sadržaja, aktivnosti i programa obrazovnog sadržaja za rad s roditeljima
  6. davati podršku izdavanju knjiga i priručnika namijenjenih roditeljima te priručnika namijenjenih stručnjacima za rad s roditeljima
  7. podržati programe i projekte organizacija civilnog društva koji uključuju rad s roditeljima uz praćenje kvalitete programa te zaključivanje partnerskih ugovora za one programe koji se pokažu uspješnima
  8. organizirati seminare za sve koji rade na obrazovanju roditelja

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 4.

Obiteljski centri, kao ustanove koje su u potpunosti posvećene obitelji, djeci, mladima i drugim socijalno osjetljivim skupinama stanovništva u savjetodavnom i preventivnom smislu, kontinuirano tijekom 2010. godine provodili su programske aktivnosti predviđene Programom rada obiteljskih centara. U radu obiteljskih centara posebna se pažnja posvećuje poticanju odgovornog roditeljstva i skrbi o članovima obitelji, podizanju kvalitete života djece, mladih i obitelji, poticanju i razvoju programa rada u zajednici, volonterskom radu i radu udruga građana koje su potpora obitelji, djeci, mladima i drugim socijalno osjetljivim skupinama stanovništva te općenito poticanju i provedbi programskih aktivnosti namijenjenih edukaciji i promidžbi obiteljskih vrijednosti.

Aktivnost 2.

Također, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je 10. svibnja 2010. godine osnovalo „Stručnu radnu skupinu za definiranje odgovornog roditeljstva, mjera rane pomoći u suočavanju s čimbenicima rizika i izradu prijedloga novih preventivno-savjetodavnih oblika pomoći obitelji u riziku“. Za članice Stručne radne skupine imenovane su dvije nezavisne stručnjakinje, pet predstavnica tijela državne uprave te jedna predstavnica obiteljskog centra. Stručna radna skupina je izradila Prijedlog definicije odgovornog roditeljstva, komponenti i metodologije polazeći od sustava društvenih i odgojnih vrijednosti, njegovih komponenti i metodologije promicanja odgovornog roditeljstva, a sukladno zaprimljenim očitovanjima nadležnih tijela državne uprave, znanstvenih institucija i organizacija civilnog društva. Izrađen je Radni materijal: Određenje odgovornog roditeljstva te prijedloge novih preventivno-savjetodavnih oblika pomoći obitelji u riziku i mehanizme evaluacije kojom će se osigurati učinkovitija provedba, a u tijeku je izrada prijedloga novih mjera pružanja preventivno-savjetodavnih oblika pomoći obitelji u riziku te izrada mehanizama evaluacije.

Aktivnost 6.

Vidi područje IV., mjeru 10. te područje XIII. mjeru 4.

Aktivnost 7.

Tijekom 2010. godine Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti financiralo je 17 projekata usmjerenih afirmaciji uspješnog i odgovornog roditeljstva i prevenciji nasilja u obitelji za što je putem javnog natječaja raspoređeno 295.596,00 kuna.

Dodatno je za financijsku potporu prema *Kriterijima i mjerilima za suradnju između Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, ustanova, organizacija civilnog društva i vjerskih zajednica u svrhu provedbe projekata i programa od osobitog interesa za Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti* izdvojeno 270.000,00 kuna za 9 projekata.

U 2010. godini financiran je projekt „Koračajmo zajedno“ Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Primorsko – goranske županije čije su aktivnosti bile usmjerene podizanju roditeljskih kompetencija, sprečavanju zlostavljanja i zanemarivanja malodobne djece te podizanju svijesti o važnosti odgovornog roditeljstva za što je utrošeno 10.000,00 kuna.

OBITELJSKI CENTAR GRADA ZAGREBA

Aktivnost 1.

Provedeni programi:

- „Uspješan roditelj – sretno dijete“ – program škole za roditelje sa ciljem poučavanja roditelja pozitivnom roditeljstvu i unapređenju roditeljskih vještina sa svrhom povećanja uspješnosti roditeljske uloge održana 3 edukacijska ciklusa (ciklus = 8 radionica),
- „Roditelji zauvijek“ grupni psihoedukativni program namijenjen roditeljima tijekom ili nakon razvoda braka organiziran u 2 grupe (2 ciklusa od 12 radionica) programa,
- „Klub roditelja“ 1 grupa,
- „Mama i tata se rastaju“ cilj je osnaživanje i pružanje podrške djeci čiji se roditelji rastaju s naglaskom na stjecanje vještina i razvijanje strategija suočavanja sa stresom pri čemu je održan 1 edukacijski ciklus (8 radionica),
- „Obiteljska atmosfera - zašto je važna?“ – održana su 8 predavanja za roditelje predškolskih ustanova i osnovnih škola te je provedeno ukupno 8 jednokratnih radionica,
- „LaRA“ – trening socijalnih vještina – 1 radionica na temu „Kako odgojiti tolerantnog tinejdžera“ održano je ukupno 7 predavanja i radionica,
- Povodom Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama održano je 19 predavanja za roditelje učenika VI razreda,
- Svakodnevna savjetovanja za građane u prostorijama obiteljskog centra na 3 lokacije kroz ukupno 2.902 realiziranih /ugovoreni terminu/usluga.

OBITELJSKI CENTAR PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provedeni su sljedeći programi: „Odgovorno roditeljstvo“ – 4 radionice, „Pinklec“ - 12 radionica, „Naše dijete“ - 8 radionica, „Škola za roditelje“ - 3 ciklusa po 12 radionica, „Klub uspješnih roditelja“ - 10 radionica, „Suradnjom do sretnijeg braka“ - 3 ciklusa po 8 radionica, „Igram do sebe“ - radionice za roditelje.

OBITELJSKI CENTAR VIROVITČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provedeni su programi:

- „Nova beba“ škola za roditelje tijekom trudnoće majke i prve godine starosti djeteta,
- „Klub uspješnih roditelja“- škola za roditelje djece do 10 godina starosti - predškolske ili rane školske dobi,
- „Kako bolje?“ – program namijenjen jačanju zaštitnih činitelja razvoja i prevencije poremećaja u ponašanju kroz provedbu 10 radionica s djecom od 5.- 8. razreda osnovne škole,
- „Podučavati odrastanju“ - program škole za roditelje djece u razdoblju adolescencije, održano je 10 interaktivnih predavanja,
- Grupa potpore roditelja djece s teškoćama u razvoju - program psihosocijalne podrške roditeljima djece s teškoćama u razvoju, kroz održavanje 8 susreta za roditelje djece s teškoćama u razvoju.

OBITELJSKI CENTAR LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provedeni su sljedeći programi: „Škola za roditelje“, „Krug uspješnosti“, „Dobro je znati“ i „Izazovi roditeljstva: utjecaj njege i odgoja na rani razvoj mozga“.

OBITELJSKI CENTAR ISTARSKJE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provedeni su sljedeći programi:

- „Klub roditelja“ – program pokrenut na inicijativu roditelja koji su završili ciklus radionica za roditelje, s ciljem podrške i produbljivanja svojih odgojnih kompetencija i razvoja i očuvanja kvalitetnih odnosa u obitelji, održano ukupno 5 mjesečnih radionica,

- „I mama i tata“ - program za roditelje iz jednoroditeljskih obitelji s ciljem edukacije, osnaživanja odgojnih kompetencija i podrške, održane su 4 radionice (program je još u tijeku),
- „Medijsko savjetovalište“ – pokrenuto krajem 2010. kao pilot projekt s ciljem senzibiliziranja javnosti o pravima djece u kontekstu korištenja masovnih medija, educiranja roditelja, odgojitelja, nastavnika u pravcu zaštite djece od štetnih utjecaja i sadržaja masovnih medija, jačanja medijske kompetencije kroz podršku i savjetovanje i istraživanja stanja i poticanja znanstveno stručne razmjene informacija.

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provedeni su sljedeći programi:

- „Kako dalje“ - za žene žrtve obiteljskog nasilja provedeno je 10 radionica,
- „Kako dalje“ - za samohrane roditelje održana je jedna radionica,
- „Kako dalje“ - za obitelji branitelja oboljelih od posttraumatskog stresnog sindroma održano je 5 grupnih susreta,
- „Roditelj za 5“ - održan je ciklus od 6 radionica,
- „Naše malo sunce“ - program ranog roditeljstva, održane su dvije radionice,
- „Razvoj samopoštovanja kod djece“ – program za udomitelje koji skrbe o djeci, održano je jedno predavanje,
- „Nismo sami“ - održane su tri radionice,
- „Korak do uspješnijeg roditeljstva“ - program zaštitnog roditeljstva, održane su dvije radionice.

OBITELJSKI CENTAR SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provedeni su sljedeći programi:

- „Biti dobar roditelj“ - program ima za cilj pomoći roditeljima da usvoje postupke i stil dobrog roditeljstva kako bi se podigla razina njihove roditeljske kompetencije. Radionice su organizirane za roditelje učenika nižih razreda osnovne škole i za roditelje učenika uključenih u motivacijske radionice programa Prijatelj. Formirane su 2 grupe roditelja (ukupno 24 radionice),
- „Program odgovorno roditeljstvo“ koji ima za cilj poticati odgovorno, pozitivno i kompetentno roditeljstvo kod osoba koje se nalaze na izdržavanju kazne zatvora. Organizirano je ukupno 12 radionica za dvije grupe osoba na izdržavanju kazne zatvora.

OBITELJSKI CENTAR SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provedeni su programi: „Škola za roditelje“ – osnovano je 7 grupa i „Odgovorno roditeljstvo“ – pilot projekt.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Proveden je program „Škola za roditelje“ – održano je 9 radionica.

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provedeni su programi „Škola za uspješnije roditeljstvo“ u okviru koje je održano 12 edukativnih radionica te „Grupa podrške roditeljima djece s teškoćama u razvoju“ u okviru koje su održane 23 edukativne radionice.

OBITELJSKI CENTAR ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Proveden je program „Školica za roditelje – Roditelji za sretno dijete“ koji se provodio s ciljem osnaživanja roditelja za izazove roditeljstva, održano je 39 grupnih susreta.

OBITELJSKI CENTAR KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provedeni su sljedeći programi:

- „Izazovi roditeljstva“ – provedeno je 8 predavanja/radionica namijenjenih roditeljima i svima koji su uključeni u odgoj i skrb o djeci predškolske i školske dobi,
- „Obiteljske blagdanske radionice“ - osnaživanje roditelja i djece kroz osmišljeno zajedničko provođenje slobodnog vremena, radionice su provedene tijekom travnja i prosinca 2010. godine,
- „I mi smo obitelj“ - namijenjen jednoroditeljskim obiteljima (djeca i roditelji), održano je 8 radionica,
- „Suočavanje s izazovima“ - namijenjen učenicima srednjih škola koji u školi iskazuju probleme sa ponašanjem te prema kojima je izrečena neka od pedagoških mjera i njihovim roditeljima, održano je 11 radionica.

OBITELJSKI CENTAR KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provedeni su sljedeći programi: „Škola za uspješnije roditeljstvo“, „Radionica za djecu iz obiteljskih zajednica trajnije narušenih odnosa“, „Učimo socijalne vještine – spriječimo zlostavljanje i zanemarivanje“ i „Učenje, poticanje i razvoj socijalnih vještina kod mladih“.

OBITELJSKI CENTAR POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provodi se program „Mi vas razumijemo“.

OBITELJSKI CENTAR VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provedeni su sljedeći programi:

- „Škola roditeljstva“ - pomoć romskoj nacionalnoj manjini u snalaženju oko zahtjevne uloge roditelja te informacija o alternativama tjelesnog kažnjavanja, o komunikaciji, o razvoju djece te komunikaciji sa djecom vezano uz njihov razvoj te o stilovima roditeljstva. Ukupno su održane 4 radionice,
- „Odgovorno roditeljstvo“ - projekt namijenjen roditeljima koji se nalaze na izdržavanju kazne zatvora. Cilj Projekta je osigurati preduvjete za unaprjeđenje obiteljskih odnosa i stvaranje pozitivne obiteljske atmosfere, naglasiti roditeljsku ulogu osoba na izdržavanju kazne zatvora, poticati odgovorno, pozitivno i kompetentno roditeljstvo, pružiti smjernice za promjene u stilu odgoja, ublažiti negativne posljedice separacije obzirom na izdvojenost iz obitelji, pružiti potporu djeci i članovima obitelji te zaštititi prava djece čiji se roditelji nalaze na izdržavanju kazne zatvora. Projekt je proveden 2 puta te je održano 16 radionica,
- „Neka bude bolje“ - projekt namijenjen za jednoroditeljske obitelji. Cilj projekta je kroz predavanja i radionice osnažiti roditelje i djecu da se lakše nose sa svakodnevnim izazovima. Ukupno je provedeno 7 radionica,
- „Edukacijom do podrške“ - projekt namijenjen za udomitelje, a cilj Projekta je osnaživanje udomitelja kako bi se lakše nosili sa problemima sa kojim se susreću u svojem radu, da osvijeste neke osjećaje i pronađu načine kako zadovoljiti svoje potrebe. Projekt je realiziran u 6 susreta.

OBITELJSKI CENTAR ZADARSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provedeni su projekti: „Rad s učenicima i obiteljima koje su u riziku od ovisničkog ponašanja“ i „Odgovorno roditeljstvo“, a održano je 12 radionica.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 7.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa osiguralo je financijsku potporu za provedbu projekata prema područjima aktivnosti koja se utvrđuju za svaki natječaj. Svi projekti su namijenjeni djeci i mladima, no neki se provode i u suradnji s roditeljima.

U školskoj godini 2009./2010. je za projekte koji su uključivali i rad s roditeljima, ili su i roditelji sudjelovali u provedbi, ukupno izdvojeno 1.415.000,00 kuna, a za programe 561.850,00 kuna za što je ukupno izdvojeno 1.976.850,00 kuna.

Izješće dostavlja:

URED UNICEF –a U HRVATSKOJ

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Tijekom 2010. nastavljena je distribucija UNICEF-ovog DVD-a «Prve 3 su najvažnije» koji, među ostalim, sadrži iskustva roditelja i savjete stručnjaka o ranoj privrženosti, emocionalnom razvoju, komunikaciji, dojenju, zdravoj prehrani, disciplini, razvojnoj gimnastici i masaži i dr. DVD je distribuiran roditeljima i stručnjacima, u okviru različitih aktivnosti na terenu, stručnih skupova, sajмова, konferencija i sl.

Aktivnost 6.

U suradnji s prof. dr. sc. Aidom Mujkić i Školom narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ na projektu „Sprečavanje ozljeda i povećanje sigurnosti djece predškolske dobi“, tijekom 2010. godine predstavljen je edukacijski paket za zdravstvene djelatnike i roditelje najmlađe djece. Edukacijski paket je nastao u sklopu znanstvenog projekta Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, a tisak (u nakladi od 2.000 primjeraka) i distribuciju materijala za roditelje (44.000 primjeraka) osigurali su UNICEF i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi. Paket se sastoji od priručnika, upitnika za primjenu od strane zdravstvenih djelatnika te edukacijskih materijala za roditelje – letaka i metra za siguran rast djeteta.

Cilj ovih materijala je skrenuti pažnju stručnjaka, roditelja i šire javnosti na mjere u području sprečavanja ozljeda i nesreća kod djece predškolske dobi, koje bi se, uz pomoć edukativno-preventivnih aktivnosti, mogle izbjeći. Edukativni materijali distribuiraju se roditeljima putem primarne zdravstvene zaštite.

Aktivnost 7.

Tijekom 2010. godine, u okviru Programa za rani razvoj djece i poticajno roditeljstvo, Ured UNICEF-a u Hrvatskoj nastavio je s provedbom aktivnosti za podršku roditeljima najmlađe djece.

U suradnji s Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti usuglašene su aktivnosti za unapređenje rada obiteljskih centara u području osiguravanja podrške roditeljima najmlađe djece na razini lokalnih zajednica. U tom smislu, održan je inicijalni edukativni seminar iz područja ranog razvoja djece i poticajnog roditeljstva, za sve predstavnike obiteljskih centara, uz predstavljanje dvaju modela za podršku roditeljima, iniciranih i podržanih od strane Ureda UNICEF-a. Baby Fitness aktivnosti predstavljene su djelatnicima Obiteljskih centara u okviru suradnje s Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Za sve obiteljske centre organiziran je trening za provođenje Baby Fitness radionica i osiguravanje stručne interdisciplinarnе podrške roditeljima najmlađe djece, s ciljem uključivanja ovih aktivnosti u redovne programe rada obiteljskih centara.

Kroz edukaciju za provođenje Baby Fitness aktivnosti, educirano je 46 djelatnika/ca i vanjskih suradnika/ca obiteljskih centara, pedijatar i fizioterapeuta, koji su nakon edukacije započeli s organiziranjem radionica za roditelje i djecu do godine dana života.

Aktivnost 8.

U suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje, te uz koordinaciju stručnjaka iz područja pozitivnog roditeljstva, predstavljene su aktivnosti za edukaciju djelatnika predškolskih ustanova i roditelja, u okviru projekta „Rastimo zajedno“. Kroz nastavak suradnje s Ministarstvom obitelji,

branitelj i međugeneracijske solidarnosti, i ove će se aktivnosti tijekom 2011. godine implementirati u rad obiteljskih centara.

Edukaciju i koordinaciju provođenja radionica za roditelje „Rastimo zajedno” tijekom 2010. u cijelosti preuzima Agencija za odgoj i obrazovanje, te su u tom periodu organizirana dodatna 3 treninga, na kojima je sudjelovalo više od 100 djelatnika predškolskih ustanova. Radionice za roditelje „Rastimo zajedno” dostupne su roditeljima u više od 60 vrtića u cijeloj Republici Hrvatskoj.

Pripremljeni su i publicirani različiti edukativni materijali namijenjeni stručnjacima i roditeljima. U listopadu 2010. godine izdan je Priručnik za voditelje radionica „Rastimo zajedno”, sa svim pratećim materijalima i DVD-om, uključujući i materijale za roditelje.

Ukupno utrošena sredstva iznose 312.000,00 kuna, a prikupljena su donacijama građana i tvrtki.

Izvjешće dostavlja:

HRVATSKO DRUŠTVO ZA ŠKOLSKU I SVEUČILIŠNU MEDICINU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Održana su predavanja roditeljima nakon svakog sistematskog pregleda školske djece u 5. razredu osnovne škole.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: iz sredstava Državnog proračuna 2.552.446,00 kuna + 312.000 sredstva UNICEF-a.

Mjera 6. Ustrojiti savjetovališta za djecu, mlade i roditelje te obiteljske centre u svim županijama

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: Aktivnosti 1. i 2. – barem tri godišnje

Aktivnost 3. – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnivati savjetovališta za roditelje, djecu i mlade
2. osnivati županijske obiteljske centre te podružnice obiteljskih centara na području gradova i općina prema potrebama pojedinih lokalnih sredina
3. provoditi stručne edukacije djelatnika savjetovališta i obiteljskih centara

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Do 2010. godine osnovano je 17 obiteljskih centara za područja Istarske, Koprivničko-križevačke, Primorsko-goranske, Splitsko-dalmatinske, Sisačko-moslavačke, Vukovarsko-srijemske, Zadarske, Bjelovarsko-bilogorske, Dubrovačko-neretvanske, Krapinsko-zagorske, Ličko-senjske, Varaždinske, Virovitičko-podravske, Karlovačke, Požeško-slavonske, Šibensko-kninske županije i Grada Zagreba. U travnju 2011. godine osnovan je Obiteljski centar Osječko-baranjske županije te je u tijeku osnivanje Obiteljskog centra Međimurske županije.

Aktivnost 3.

U 2010. godini u 17 obiteljskih centara broj zaposlenih osoba je bio oko 117, od čega je oko 70% stručnih djelatnika. Stručni djelatnici obiteljskih centara kontinuirano su prolazili edukacije iz raznih tehnika savjetovanja, terapijskih pristupa/pravaca, tehnika grupnog rada, kriznih intervencija i sl., ali su se usavršavali i kroz sudjelovanje na stručnim seminarima, simpozijima, stručnim skupovima, radionicama, tečajevima i ostalim vrstama izobrazbe koje su namijenjene socijalnim radnicima, psiholozima, defektolozima, socijalnim pedagozima, pravnicima i ostalim zanimanjima zastupljenim u obiteljskim centrima.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 7. Uspostaviti partnerstvo između roditelja i odgojno-obrazovne ustanove (dječjeg vrtića i škole)

Nositelj mjere:

ZAVOD ZA ŠKOLSTVO REPUBLIKE HRVATSKE

Rok: Aktivnost 1. – kontinuirano

Aktivnost 2. – 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. organizirati obrazovanje pedagoških djelatnika za rad s roditeljima
2. tiskati priručnike za rad s roditeljima namijenjene odgojiteljima i učiteljima

Provedba mjere: kontinuirano

Izvršitelj:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Aktivnost 1.

Svaka odgojno-obrazovna ustanova dužna je informirati roditelje o svom radu i postignućima njihova djeteta. Kroz redovite roditeljske sastanke, sat primanja roditelja od strane razrednika te preko Vijeća roditelja i predstavnika roditelja u školskim odborima, ostvaruje se kontinuirana suradnja odgojno-obrazovne ustanove i obitelji. Odgojno-obrazovni djelatnici se kontinuirano usavršavaju tijekom cijele godine. Agencija za odgoj i obrazovanje i Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih provode usavršavanje djelatnika. Tijekom 2010. godine organizirano je 740 stručnih skupova na kojima je sudjelovalo 41.623 odgojno-obrazovna djelatnika, od čega su teme vezane za odgovorno roditeljstvo i rad s roditeljima bile integrativno zastupljene.

Predstavnici organizacija civilnog društva u suradnji s školama održavaju radionice i tečajeve s ciljem razvijanja roditeljskih kompetencija. Izdvajamo suradnju s udrugom Udruženje Djeca prva, koje je pružalo usluge kroz tri projekta: Između roditelja i djeteta, Savjetovalište za adolescente te Zaštita dječjih prava u visokorizičnim obiteljima. Nadalje, s udrugom roditelja Korak po korak, udrugom IDEM čiji je rad usmjeren prema djeci i učenicima s teškoćama u razvoju i njihovim obiteljima te drugima kroz pojedinačne projekte.

Aktivnost 2.

Tijekom 2010. godine Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa tiskalo je uputnike za roditelje i učenike vezano za pripremu polaganja završnog ispita Državna matura 2010./2011. i prijave za upis na studijske programe, a posebno je na mrežnim stranicama Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje odgoja i obrazovanja objavljen Vodič za polaganje mature te brošura Vrijednosti i odgoj i obrazovanje s ciljem upoznavanja roditelja i učenika s temeljnim vrijednostima koje su istaknute u Nacionalnom okvirnom kurikulumu.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 8. Pripremati mlade za partnerske odnose, roditeljstvo i obiteljski život

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: Aktivnost 1. – školska godina 2007./2008.

Aktivnosti 2., 3., 4., i 5. – kontinuirano

Aktivnost 6. – 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. uvesti obvezni program o spolnosti u osnovne i srednje škole
2. provoditi obrazovne programe na temu spolnosti, spolnog ponašanja i kvalitetnih međuljudskih odnosa u ustanovama čija je djelatnost vezana uz rad s djecom i mladima (domovi zdravlja, knjižnice...)

3. poticati i podržavati kvalitetne programe organizacija civilnog društva namijenjenih djeci i mladima koji promiču kvalitetne međuljudske odnose te odnose među pripadnicima različitog spola
4. uvesti kolegije te održavati predavanja, seminare i škole za partnerske odnose, roditeljstvo i obiteljski život na visokoškolskim ustanovama
5. obrazovati pedagoške djelatnike za rad u području spolnog odgoja i obrazovanja
6. otvoriti internet stranicu namijenjenu stručnjacima, roditeljima, djeci i mladima

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Nacionalni okvirni kurikulum (NOK) razrađuje kroz društveno humanističko, prirodoslovno i tjelesno i zdravstveno područje sadržaje koji se odnose na stjecanje kompetencija vezanih za spolnost, spolno zdravlje i zaštitu te odgovorne odnose među spolovima. U tijeku je izrada međupredmetne teme NOK-a „Zdravlje, sigurnost i zaštita okoliša“ kojom se promiče i osigurava stjecanje pozitivnih i odgovornih ponašanja učenika prema svojem zdravlju i sigurnosti te zdravlju i sigurnosti drugih. U suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo pruža se mladima i savjetodavni rad pa se približna godišnja posjećenost savjetovaništima kreće oko 122.000 posjeta.

Aktivnost 2.

Završena je 1,5 godišnja edukacija „Prevenција ovisnosti i promocija zdravlja” u organizaciji Nastavnog zavoda za javno zdravstvo, Filozofskog fakulteta u Rijeci, Medicinskog fakulteta u Rijeci i uz sudjelovanje Agencije za odgoj i obrazovanje.

Aktivnost 3.

Među područjima aktivnosti projekata u Natječaju za financijske potpore projektima udruga u školskoj godini 2009./2010. bilo je i područje *Zaštita i promicanje ljudskih prava* za što su ukupno utrošena sredstva u iznosu od 835.000,00 kuna.

Aktivnost 4.

Sukladno odredbi članka 4. stavka 5. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju propisana je autonomija sveučilišta između ostaloga u utvrđivanju obrazovnih, znanstvenih i stručnih programa. U konceptu cjeloživotnog obrazovanja visoka učilišta mogu izvoditi programe usavršavanja koji se ne smatraju studijem, a polazniku se izdaje potvrda.

Ukoliko se kolegiji izvode u okviru studijskog programa (predavanja, seminari, vježbe) financiraju se iz redovne djelatnosti sveučilišta.

Vidi također područje X., mjeru 6., aktivnost 3.

Aktivnost 5.

Izrada Nacionalnog okvirnog kurikuluma u sebi sadrži sve potrebne instrumente koji se odnose na obrazovanje pedagoških djelatnika za rad u području spolnog odgoja i obrazovanja.

Aktivnost 6.

U pripremi je izrada internetske stranice www.prevenција.hr za što su utrošena sredstva u iznosu od 18.000,00 kuna.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

U 2010. godini financirani su, između ostalog, sljedeći projekti organizacija civilnog društva koji se odnose na roditeljstvo i obiteljski život za što su ukupno utrošena sredstva u iznosu od 108.000,00 kuna:

- „Obiteljska ljetna škola“, Obiteljskog centra Filozofskog fakulteta Družbe Isusove iz Zagreba u iznosu od 28.000,00 kuna,

- „Praćenje mladih bračnih parova“, Ureda za obitelj Riječke nadbiskupije u iznosu od 30.000,00 kuna,
- „Obitelj za obitelj“, Ureda za obitelj Riječke nadbiskupije u iznosu od 20.000,00 kuna,
- „Savjetovalište za trudnice i roditelje novorođene djece“, Caritasa Đakovačko-osječke nadbiskupije u iznosu od 30.000,00 kuna.

Izješće dostavlja:

URED UNICEF –a U HRVATSKOJ

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

U okviru programske komponente za rani razvoj djece i podršku poticajnom roditeljstvu, UNICEF je pružio organizacijsku i financijsku potporu Udruzi roditelja „Korak po Korak“, u okviru aktivnosti usmjerenih na problematiku maloljetničkih trudnoća i sveobuhvatnu podršku maloljetnim trudnicama i majkama. S ciljem dobivanja što boljeg uvida u trenutno stanje vezano uz maloljetničke trudnoće i roditeljstvo u Hrvatskoj, sastavljen je sveobuhvatan pregled relevantnih propisa i dokumenata koje se mogu primijeniti u slučajevima maloljetničkih trudnoća i roditeljstva te je provedeno ispitivanje o iskustvima stručnjaka iz područja obrazovanja, socijalne zaštite, zdravstvene zaštite kao i podrške obitelji koji se u svojem radu susreću s maloljetničkim trudnoćama i roditeljstvom. Tijekom 2011. godine izrađena je „Analiza stanja i preporuke za postupanje u slučajevima maloljetničkih trudnoća i roditeljstva“.

Ukupno utrošena sredstva iznose 58.000,00 kuna, a prikupljena su donacijama građana i tvrtki.

Ukupno utrošeno za mjeru: iz sredstava Državnog proračuna 961.000,00 kuna + 58.000,00 kuna sredstva UNICEF-a.

Mjera 9. Pružati društvenu potporu obitelji u obavljanju odgojne uloge

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. širiti mrežu predškolskih ustanova i programa (preventivnih, interventnih i kompenzacijskih)
2. pokrenuti predškolske i školske kompenzacijske programe namijenjene djeci iz socijalno depriviranih sredina (u prostorima dječjih vrtića, škola, mjesnih zajednica i sl.)
3. organizirati produženi boravak u svim osnovnim školama u kojima postoje uvjeti, odnosno u mjesnim zajednicama organizirati igraonice za djecu mlađe školske dobi
4. organizirati različite okupacijske aktivnosti u slobodno vrijeme u školi i lokalnoj zajednici

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Vidi područje I. mjeru 1. aktivnost 1.

Aktivnost 2.

Vidi područje I. mjeru 5. aktivnost 1.

Aktivnost 3.

Vidi područje I. mjeru 1. aktivnost 4.

Aktivnost 4.

Organizacije civilnoga društva koje djeluju u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja provode projekte uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Cilj tih projekata je usvajanje znanja, vještina i pravilnih stajališta pa tako i stjecanje navika uz pravilno korištenje

slobodnoga vremena za što je u školskoj godini 2009./2010. izdvojeno 7.292.440,00 kuna (prethodno naveden iznos u području I., mjera 3.).

Izvyšeće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikator provedbe:

Aktivnost 4.

Tijekom 2010. godine Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti nastavilo je s provedbom projekta Autobus „Čudesna šuma“. Provedba Projekta prvi put se ostvarila u suradnji s obiteljskim centrima u županijama. Projektu su se prvi put priključila Dubrovačko-neretvanska županija te je prvi put dogovorena suradnja neposredno s gradovima i općinama u Sisačko-moslavačkoj i Primorsko-goranskoj županiji. Slijedom navedenog Projekt se u 2010. godini provodio na području 12 županija: Dubrovačko-neretvanske, Splitsko-dalmatinske, Vukovarsko-srijemske, Šibensko-kninske, Požeško-slavonske županije, Bjelovarsko-bilogorske, Krapinsko-zagorske, Ličko-senjske, Zadarske, Virovitičko-podravske, Sisačko-moslavačke i Primorsko-goranske. Projekt se provodio tijekom 139 radnih dana u 164 različitim gradova, općina i mjesta, a sudjelovalo je 8383 djece i 418 odgajatelja/učitelja i 487 roditelja.

Osim navedenog Projekt je osiguran kao prateći sadržaj za djecu i obitelji uz održavanje 8. zdravstveno-savjetodavnog simpozija 100% HRVI I. skupine u Varaždinskim Toplicama 27. i 28. kolovoza 2010. godine u suradnji s Obiteljskim centrom Varaždinske županije.

Za provedbu projekta ukupno je utrošeno 161.162,00 kuna.

OBITELJSKI CENTAR GRADA ZAGREBA

Aktivnost 4.

Organizirane su sljedeće aktivnosti u slobodno vrijeme djece:

- kreativna radionica za djecu i roditelje u knjižnici Savica pod nazivom „Pisanica“,
- „Igre bez granica - Igrajmo se zajedno“ u suradnji s Osnovnom školom Borovje i Crvenim križem,
- „LaRA“ – trening socijalnih vještina – 13 radionica u nizu, za djecu 5. razreda Osnovne škole Borovje.

OBITELJSKI CENTAR PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Organizirane su sljedeće aktivnosti u slobodno vrijeme djece: projekt Autobus „Čudesna šuma“, „Pomoć u učenju 6+6 radionice“ i „Igram do sebe“.

OBITELJSKI CENTAR VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Organizirane su sljedeće aktivnosti u slobodno vrijeme djece:

- „Radionice emocionalne pismenosti“ - korisnici programa su djeca predškolske dobi i njihovi roditelji te mladi srednjoškolske dobi koji su se uključili u su-voditeljstvo radionica,
- program „Aktivni nenasilnici“ - ukupno je odrađeno 15 radionica,
- „program Antuntun“ - dob korisnika od 7 do 11 godina, ukupno je odrađeno 15 radionica,
- radionica „Zeko i potočić“ sudionici djeca u dobi od 6 do 13 godina,
- radionica „Osjećam se, osjećam se...“ održana je u sklopu manifestacije proslave Dječjeg tjedna, sudionici su djeca u dobi od 6 do 13 godina,
- djelatnici Obiteljskog centra Virovitičko-podravske županije u suradnji s Područnom školom Kozice organizirali su izlet učenika/ca škole s ciljem upoznavanja djece s kulturnim ustanovama
- projekt Autobus „Čudesna šuma“.

OBITELJSKI CENTAR LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Organizirane su sljedeće aktivnosti u slobodno vrijeme djece: „A što da radim?“ i projekt Autobus „Čudesna šuma“.

OBITELJSKI CENTAR ISTARSKJE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Provedene su kreativne radionice „Kvartovski đir“ – program univerzalne prevencije poremećaja u ponašanju i ovisnosti koji djeluje na strukturirano provođenje slobodnog vremena i razvoj socijalnih vještina. U srpnju i kolovozu 2010. održana su dva ciklusa radionica (ukupno 12 radionica) za djecu u dobi od 5 do 15 godina.

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Organizirane su sljedeće aktivnosti u slobodno vrijeme djece:

- „Čarobni kutak“ - održano je ukupno 7 kreativno - socijalizacijskih radionica,
- „Ljeto u obiteljskom“ provedeno je ukupno 43 kreativno - socijalizacijskih radionica za djecu.

OBITELJSKI CENTAR SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Organizirane su sljedeće aktivnosti u slobodno vrijeme djece:

- projekt Autobus „Čudesna šuma“;
- program „Prijatelj“ je likovna radionica koja ima za cilj učenicima viših razreda osnovne škole, koji žele kvalitetno provoditi slobodno vrijeme, ponuditi kreativne i zabavne sadržaje putem kojih se uče timskom radu i radu na projektu, a rad u grupi im pomaže u stjecanju socijalnih i komunikacijskih vještina. Tijekom školske godine organizirano je ukupno 36 radionica,
- program „Prijatelj - Šareni tjedan“ - za vrijeme zimskih i proljetnih praznika 10 volonterki je za grupu djece viših razreda osnovne škole organiziralo zabavne i kreativne sadržaje putem kojih se promicalo važnost međusobnog druženja i jačanja prijateljstva. U zimskom šarenom tjednu organizirano je pet radionica sa sportskim i zabavnim sadržajima i izlet na Zvezdarnici, a u proljetnom je organizirano pet radionica.

OBITELJSKI CENTAR SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Organizirane su sljedeće aktivnosti u slobodno vrijeme djece:

- program „Moji ljetni praznici“ s tri kreativne radionice,
- male kreativne socijalizacijske skupine, 2 skupine u Sunji i po jedna u Popovači i Selima.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Održane su radionice u okviru projekta Autobus „Čudesna šuma“ - tijekom ožujka, listopada i studenog 2010. godine. Provedeno je 26 edukativnih radionica za 960 predškolske i školske djece u 6 općina od posebne državne skrbi.

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Organizirane su sljedeće aktivnosti u slobodno vrijeme djece:

- radionice u okviru projekta Autobus „Čudesna šuma“,
- sudjelovanje u organizaciji natječaja „Znam, hoću, mogu“ – radionice s likovnim, dramskim i literarnim radovima u kojima su sudjelovali učenici 5 srednjih škola i 13 osnovnih škola, prijavljeno je ukupno 52 rada, a koje je izradilo 116 učenika.

OBITELJSKI CENTAR VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Organizirane su sljedeće aktivnosti u slobodno vrijeme djece:

- likovne radionice za djecu za vrijeme školskih praznika - održane su 3 radionice na kojima su prisustvovala djeca u dobi od 6-14 godina,

- uskrсне obiteljske radionice – čiji je cilj u obiteljskom okuženju izrada pisanica i ukrasa, poticanje zajedničkih aktivnosti roditelja i djece tijekom blagdana, razvijanje kreativno-stvaralačkih sposobnosti kod djece. Ukupno su provedene 3 radionice,
- likovne kreativne radionice na I. Varaždinskom sajmu za djecu i obitelj - ukupno je održano 7 radionica,
- projekt Autobus „Čudesna Šuma“,
- projekt „Kreativko“ - u suradnji s gradskim knjižnicama – dječjim odjelima koje su sudjelovale u radionicama na način da su osigurale prostor potreban za održavanje radionica i obavještavale djecu o radionicama. U okviru „Kreativka“ ukupno je održano 19 radionica,
- božićine radionice - provedene su 4 radionice u knjižnicama u Varaždinu i Ludbregu,
- Dječji tjedan - ukupno je provedeno 5 radionica.

OBITELJSKI CENTAR KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Organizirane su sljedeće aktivnosti u slobodno vrijeme djece:

- „Radost druženja“ – program namijenjen učenicima nižih razreda osnovnih škola – organizirano provođenje slobodnog vremena – provedeno 12 radionica tijekom zimskih, proljetnih i ljetnih praznika,
- „Obiteljske blagdanske radionice“ - program osnaživanje roditelja i djece kroz osmišljeno zajedničko provođenje slobodnog vremena, radionice su provedene tijekom travnja i prosinca.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 161.162,00 kuna.

Mjera 10. Poticati znanstveni pristup pitanjima roditeljstva i obiteljskog odgoja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: Aktivnost 1. – 2006. godina
 Aktivnost 2. – 2007. godina
 Aktivnost 3. – 2007. godina
 Aktivnost 4. – kontinuirano
 Aktivnost 5. – 2008. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. provesti znanstveno istraživanje kojim bi se utvrdila obilježja obitelji u Hrvatskoj s obzirom na roditeljska znanja o razvojnim potrebama djece, stavovima prema odgoju, s obzirom na roditeljske stilove odgoja i korištenje represivnih metoda te roditeljima prihvatljive i poželjne načine primanja informacija i edukativnih sadržaja o roditeljstvu
2. održati znanstveni skup na temu: "Teškoće suvremenog roditeljstva"
3. pokrenuti izdavanje stručno-znanstvenog časopisa koji promiče obiteljski život i roditeljstvo u društvu
4. poticati znanstvene projekte koji se bave pitanjima roditeljstva i odgojne uloge obitelji
5. ustrojiti Centar za rani razvoj djeteta kao znanstveno istraživačkog, dokumentacijskog te informativnog, edukacijskog i savjetodavnog središta

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa participira u brojnim časopisima financijski i stručno-znanstveno, a koji promiču obiteljski život, roditeljstvo, odgojnu ulogu obitelji i škole: Dijete i društvo, Društvena istraživanja, Lađa, Sociologija i prostor.

Aktivnost 4.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa financiralo je tijekom 2010. godine projekte koji se bave pitanjima roditeljstva i odgojne uloge obitelji (vidi tablicu), za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 393.000 kuna.

Tablica 8. Znanstveni projekti koji se bave pitanjima roditeljstva i odgojne uloge obitelji

Naziv projekta	Voditelj projekta	Ustanova	Ugovorena sredstva
Prilagodba pojedinca i zajednice u vrijeme društvene tranzicije	Ajduković, Dean	Filozofski fakultet, Zagreb	30.000
Djeca, mladi, obitelji i socijalni razvoj Hrvatske	Ajduković, Marina	Pravni fakultet, Zagreb	55.000
Europsko istraživanje vrednota: Hrvatska u Europi	Baloban, Josip	Katolički bogoslovni fakultet, Zagreb	50.000
Funkcioniranje i osnaživanje obitelji u rizičnim uvjetima u Republici Hrvatskoj	Blažeka Kokorić, Slavica	Pravni fakultet, Zagreb	34.000
Europski sustav ljudskih prava i hrvatsko obiteljsko pravo	Hrabar, Dubravka	Pravni fakultet, Zagreb	38.000
Ličnost roditelja i roditeljstvo tijekom tranzicije djeteta u adolescenciju	Keresteš, Gordana	Filozofski fakultet, Zagreb	33.000
Nove paradigme ranog odgoja	Maleš, Dubravka	Filozofski fakultet, Zagreb	30.000
Djeca s posebnim zdravstvenim potrebama	Meštrović, Julije	Medicinski fakultet, Split	20.000
Odrednice roditeljstva, obiteljski odnosi i psihosocijalna dobrobit djece	Raboteg-Šarić, Zora	Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb	33.000
Pedagoški aspekti odnosa u obitelji	Zloković, Jasminka	Filozofski fakultet, Rijeka	30.000
Usklađivanje intervencija s potrebama djece i mladih u riziku: izrada modela	Žižak, Antonija	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet	40.000
ukupno			393.000

Aktivnost 5.

Za potrebe izvršenja mjere kojom je predviđeno osnivanje Centra za rani razvoj djeteta, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo izvršilo analizu postojećeg stanja rada s djecom u ranom razvoju. Analiza je upozorila kako osnivanje Centra kao nove administrativne jedinice može postati koordinativno tijelo bez jasne koncepcije i očekivanih rezultata te se predlaže alternativno rješenje uređenja zaduženja unutar postojećih institucija, a prije svega na oblikovanju baze podataka koja bi obuhvaćala svu kompleksnost pristupa djeci u ranoj fazi razvoja i njihovim roditeljima.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 4.

Tijekom 2010. godine provodila se 2. godina znanstveno-istraživačkog projekta „Obilježja obitelji u Republici Hrvatskoj i stavovi prema odgoju i korištenju represivnih metoda“, u suradnji sa Studijskim centrom socijalnog rada Pravnog fakulteta u Zagrebu, koji ima za cilj utvrđivanje raširenosti te učestalosti roditeljskog korištenja tjelesnog i drugih oblika kažnjavanja djece, skretanje pozornosti na korištenje poželjnih odgojnih postupaka pozitivnog roditeljstva, upoznavanje s psihosocijalnim odrednicama roditeljskih odgojnih postupaka te utvrđivanje dostupnosti i kvalitete izvora formalne i neformalne podrške roditeljima u ispunjavanju njihovih roditeljskih odgovornosti. Utrošena sredstva iznose 99.238,00 kuna.

Tijekom 2010. godine izvršene su pripremne radnje za početak provedbe istraživanja „Situacijska analiza prava djece i žena u Republici Hrvatskoj“ koju će tijekom 2011. godine izraditi Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“, čiji je naručitelj Ured UNICEF-a u Hrvatskoj, a Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je sunositelji u izradi istog.

Aktivnost 3.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u 2010. godini izdalo je dvobroj časopisa „Dijete i društvo“, godište 12., br. 1. i 2., Časopis je obuhvaćao radove različite tematike usmjerene promicanju prava djeteta, a tiskan je u nakladi od 3.000 primjeraka, na 424 stranice te je sadržajno podijeljen u 11 rubrika.

Radovi u rubrici Članci su sljedeći: „Ispitivanje nekih čimbenika uže okoline za razvoj tolerancije prema djeci s teškoćama“, „Što možemo učiniti iz analize radova i istraživanja o nasilju nad djecom u obitelji objavljenih u Hrvatskoj od 1985. do 2009. godine?“, „Sudjelovanje djece i roditelja u pripremi epidemiološkog istraživanja nasilja nad djecom: iskustva fokusnih grupa“, „Digitalni domoroci i digitalni imigranti“, „Razlike u postignuću djevojčica i dječaka u osnovnoj školi“, „(Ne)uvažavanje participativnih prava djeteta: suvremeni obiteljski odgoj između poslušnosti i odgovornosti“ te ostali radovi. Uz to časopis sadrži i prikaz pilot projekta „Odgovorno roditeljstvo“ koji se nalazi u rubrici Projekt te Program prevencije vršnjačkog zlostavljanja pod nazivom: „Za sigurno i poticajno okruženje u školama“, te „Što djeca misle o pravima djeteta“ u rubrici Iz prakse.

Časopis također sadržava radove iz rubrika Iz ureda pravobraniteljice za djecu te Iz UNICEF - ovog ureda za Hrvatsku. Uz navedeno časopis sadržava i rubriku Prikaz dokumenata u kojoj su sadržani prikazi nacionalnih i međunarodnih dokumenata usmjereni promicanju prava djeteta s tekstovima dokumenata. Također su prisutne i rubrika Iz rada udruga, te rubrika Predstavljamo vam... u kojoj je predstavljena Zaklada „Hrvatska za djecu“ te rubrika Događanja te Prikazi skupova te Prikazi publikacija.

Časopis je distribuiran široj i stručnoj javnosti sukladno Adresaru za distribuciju koji uključuje: relevantne urede i odjele županija i gradova-središta županija, knjižnice, relevantne fakultete i institucije, relevantne odbore Hrvatskog sabora, urede Vlade Republike Hrvatske, resorna ministarstva, Ured pravobraniteljice za djecu, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, relevantne organizacije civilnog društva koje programski djeluju u korist djece, članove radnih tijela Vlade Republike Hrvatske (Vijeće za djecu, Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladeži, Savjet za populacijsku politiku, Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom), Domove za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, Domove za maloljetnike s poremećajima u ponašanju, osnovne škole, centre za socijalnu skrb, dječje vrtiće, obiteljske centre, organizacije koje pružaju savjetodavnu potporu trudnicama i roditeljama te sukladno pojedinačnim zamolbama zainteresiranih privatnih i pravnih osoba. Utrošena sredstva za tisak časopisa iznosi 169.108,00 kuna.

Aktivnost 5.

Podržana je inicijativa Ureda UNICEF-a u Hrvatskoj za pokretanjem projekta „Informativni centar za pružanje usluga telefonskog savjetovanja roditelja najmlađe djece i informiranja putem interneta“. Osnovan je Stručni savjet za pokretanje projekta. Projekt bi prema prijedlogu Ureda UNICEF-a u Hrvatskoj mogao biti prethodnica uspostavljanju „Centra za rani razvoj djeteta“ te bi u krajnosti bio jedan dio navedenog Centra.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 671.346,00 kuna.

Mjera 11. Senzibilizirati javnost o potrebi sprječavanja tjelesnog kažnjavanja djece i svih drugih oblika nasilja nad djecom

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. javno isticati zabranu tjelesnog kažnjavanja i svih drugih oblika nasilja nad djecom

2. na tiskovine i robu široke potrošnje, namijenjene djeci i roditeljima, stavljati markice i poruke kojima se upozorava na zabranu tjelesnog kažnjavanja djece i svih drugih oblika nasilja nad djecom
3. razvijati svijest javnosti o zabrani tjelesnog kažnjavanja djece i svih drugih oblika nasilja nad djecom putem medija, organizacijom tribina, okruglih stolova, savjetovanja, distribucijom plakata i letaka

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

OBITELJSKI CENTAR PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1. i 3.

Mjera se provodila kroz svakodnevni savjetodavni rad s roditeljima te je dijeljen letak protiv tjelesnog kažnjavanja djece. Održana su predavanja „Smjernice pozitivnog roditeljstva“, „Dogovaranje i pregovaranje“ te je izrađen plakat „Stop nasilju - Zabrana tjelesnog kažnjavanja djece“.

OBITELJSKI CENTAR LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1. i 3.

U sklopu aktivnosti izrađen je letak „DA pozitivnom roditeljstvu, NE tjelesnom kažnjavanju“, i održano je predavanje „Nasilje u obitelji“.

OBITELJSKI CENTAR ISTARSKO ŽUPANIJE

Aktivnost 1. i 3.

Proveden je program „I mama i tata“ – program za roditelje iz jednoroditeljskih obitelji s ciljem edukacije, osnaživanja odgojnih kompetencija i podrške. U prosincu 2010. su održane 4 radionice.

Održana su predavanja i radionice „Odgoj s osmijehom“ i "Roditeljstvo u plusu".

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1. i 3.

U okviru programa „Predavanja za odgojno-obrazovne djelatnike“ održano je 14 predavanja vezanih uz nasilje nad i među djecom za 410 odgojno-obrazovnih djelatnika.

U okviru programa za djecu i mlade „Možeš ako hoćeš“ proveden je ciklus od 13 radionica za učenike 3. i 6. razreda vezanih uz nenasilno rješavanje sukoba.

Za 29 roditelja učenika nižih razreda osnovne škole održano je predavanje „Nasilje među/nad djecom“.

OBITELJSKI CENTAR KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1. i 3.

Održana su predavanja u sklopu Kampanje „Živim život bez nasilja“ o nasilju među mladima i obiteljskom nasilju u osnovnim i srednjim školama.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1. i 3.

U okviru Dječje manifestacije «Zeko i potočić» podijeljeno je 60 čaša s porukama pozitivnog roditeljstva: «Pažnja umjesto zanemarivanja», »Dodir umjesto grubosti», «Mir umjesto svade», 30 majica s motivom i sloganom «Više vremena za dijete» i 2 edukativno – kreativne radionice, «Kad sam voljen...» i «Mislim da...».

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1. i 3.

Provedena je akcija „Živim život bez nasilja“ u sklopu koje je održano 25 edukativnih radionica u 1 vrtiću, 9 osnovnih škola i 6 srednjih škola.

Obiteljski centar održao je edukativno-informativne radionice na temu „Ukidanje tjelesnog kažnjavanja djece“ – održane su tri radionice u osnovnim školama, a na kojima je ukupno sudjelovalo 132 roditelja i stručna djelatnika.

Provedene su i edukativno-informativne radionice na temu „Nenasilno rješavanje problema“ – 17 radionica, a na kojima su sudjelovali učenici, roditelji i stručni djelatnici u osnovnim školama.

OBITELJSKI CENTAR POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1. i 3.

Održane su radionice u školama „Recimo NE nasilju“, „Tjelesno kažnjavanje nije discipliniranje“.

Sudjelovanje u akciji „Živim život bez nasilja“ u školama Brodsko – Posavske i Požeško – slavonske županije

Podjela plakata „Tjelesno kažnjavanje nije discipliniranje“ u svim matičnim i područnim školama Požeško – slavonske županije.

OBITELJSKI CENTAR ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1. i 3.

Izrada letka „Nasilje svjestan izbor pojedinca“, „Kako djelotvorno komunicirati i prevladati sukob“, „84 načina na koje možete povrijediti djecu“, te plakat Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece „Trebam ljubav“. Do sada je podijeljeno oko 1.000 letaka.

OBITELJSKI CENTAR KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1. i 3.

Kroz 2010. godinu održano je ukupno 640 savjetovanja od kojih su 352 savjetovanja uključivala isticanje zabrane tjelesnog kažnjavanja djece.

Izrađeni su letci, plakati: „Živim život bez nasilja“, izrada 10.000 letaka, „Odgovornost odraslih za sprječavanje nasilja nad djecom“ – distribuirano 400 letaka, „Bullyng ili nasilje među djecom“ - distribuirano 1.000 letaka, „Snaga odgoja bez batina“ - distribuirano 200 letaka, „Sretna djeca u okruženju bez nasilja“ – distribuirano 500 letaka, „Nenasilno rješavanje sukoba“ - distribuirano 450 letaka, „Rizična ponašanja djece i mladih“ – distribuirano 400 letaka, „Suzbijanje nasilja u obitelji“ - distribuirano 300 letaka.

Održano je predavanje/radionica „Postavljanje granica i disciplina bez tjelesnog kažnjavanja“ u sklopu programa „Izazovi roditeljstva“.

OBITELJSKI CENTAR VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1. i 3.

Proveden je program „Živim život bez nasilja“ – izrađeno je 160 brošura „Živim život bez nasilja“ te provedeno 6 radionica.

Proveden je Program „Aktivni nenasilnici“ – izrađeni su radni materijali «Aktivni nenasilnici» 40 primjeraka.

Održan je Okrugli stol „Prepoznavanje i prevencija nasilja nad djecom u obitelji“ povodom 4. lipnja – Međunarodnog dana djece žrtava nasilja te su podijeljeni edukativni materijali, plakati, leci, brošure namijenjene roditeljima i djeci.

OBITELJSKI CENTAR VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1. i 3.

Održano je predavanje „Je li šiba izišla iz raja?“ – predavanje u sklopu I. Varaždinskog sajma za djecu i obitelj i „Trebam ljubav“ – predavanje o štetnosti tjelesnog kažnjavanja djece.

Održana je promocija dokumentarnog filma „Stop tjelesnom kažnjavanju djece – što Vi mislite?“ čiji je cilj upoznati stručnu i širu javnost da je tjelesno kažnjavanje djece krajnje društveno neprihvatljivo ponašanje.

Održana su predavanja o nasilju u obitelji: što je nasilje, kako se odvija, kako se zaštititi, upoznavanje s pravnim propisima, senzibilizacija javnosti za problematiku nasilja u obitelji. U sklopu predavanja jedan je dio bio posvećen zabrani tjelesnog kažnjavanja djece. Ukupno je tijekom godine održano 82 predavanja.

OBITELJSKI CENTAR ZADARSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1. i 3.

Djelatnici obiteljskog centra su sudjelovali u pet radio/tv emisija u sklopu akcije „Živim život bez nasilja“ koja se odnose i na prevenciju nasilja nad djecom.

Obiteljski centar je u sklopu projekta Autobus „Čudesna šuma“ provodio psihološko-pedagoške radionice na kojima je bilo prisutno 180 roditelja koji su upoznati sa zabranom tjelesnog kažnjavanja djece i svih drugih oblika nasilja nad djecom. Prisutnim roditeljima kao i nastavnicima te stručnim službama škola podijeljene su brošure „Zašto je tjelesno kažnjavanje zabranjeno“.

Izvyješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Aktivnost 1.

Vidi područje I. mjeru 4.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

<i>Mjera 12. Omogućiti bolju socijalnu, obrazovnu, kulturnu i drugu uključenost djece iz višečlanih obitelji</i>

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. provoditi programe za uspješnije uključivanje djece iz višečlanih obitelji (obitelji sa šestoro ili više djece) u zajednicu i podizanje kvalitete njihova života, osobito djece iz ruralnih ili manjih urbanih sredina
2. osigurati stipendije – pomoći u školovanju za djecu iz višečlanih obitelji koja redovno pohađaju srednju školu ili fakultet
3. educirati djecu iz višečlanih obitelji za rad na računalu
4. osigurati besplatne udžbenike za djecu iz obitelji s osmero i više djece koja se nalaze na redovnom osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju (koja to pravo ne ostvaruju po propisima iz sustava socijalne skrbi, o pravima branitelja iz Domovinskog rata, po gradskoj ili općinskoj odluci i slično).

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Projektom Zaklade "Hrvatska za djecu" „*Vikend programi s djecom iz obitelji s petero i više djece*“ u školskoj godini 2010./2011. obuhvaćeno je 2.000 djece osnovnoškolske dobi iz obitelji s petero i više djece. Temeljem provedenog javnog natječaja, provedba Projekta povjerena je Hrvatskom Crvenom križu Gradskom društvu Crveni križ Zagreb, a provodila se u Domu Crvenog križa u Novom Vinodolskom i u Domu Crvenog križa na Sljemenu, tijekom 18 vikenda, u razdoblju od 19. studenoga 2010. godine do 1. lipnja 2011. godine. Planirana financijska sredstva za opisani projekt iznose 740.000,00 kuna.

Odlukom Upravnog odbora od dana 22. travnja 2010. godine Zaklada "Hrvatska za djecu" raspisala je javni natječaj za provedbu projekta „*Ljetovanje i zimovanje djece*“ u 2010. godini koji je namijenjen djeci u dobi od pete do osamnaeste godine života, iz obitelji s petero i više djece. Provedba Projekta povjerena je Hrvatskom Crvenom križu Gradskom društvu Crveni križ Zagreb, a projekt je u cijelosti financirala Zaklada „Hrvatska za djecu“ koja je, za njegovu provedbu, osigurala sredstva u visini od 1.247.400,00 kuna, u obliku kulturnih, obrazovnih, sportskih i rekreacijskih sadržaja.

Dijelom Projekta koji se odnosio na ljetovanje obuhvaćeno je 691 dijete, a provodio se u 4 smjene po 8 dana, na bazi punih pansiona, u razdoblju od 27. srpnja 2010. godine do 28. kolovoza

2010. godine, u Hostel u „Villa Rustica” u Novom Vinodolskom. Dijelom Projekta koji se odnosio na zimovanje obuhvaćeno je 200 djece, a provodio se od 2. do 9. siječnja 2011. godine u Domu Crvenog križa na Sljemenu (100 djece, odnosno roditelja/skrbnika) i u Domu Crvenog križa u Novom Vinodolskom (100 djece, odnosno roditelja/skrbnika).

Aktivnost 2.

Upravni odbor Zaklade donio je Odluku o raspisivanju javnog natječaja za dodjelu 1.000 stipendija Zaklade „Hrvatska za djecu“ učenicima/cama tijekom srednjoškolskog obrazovanja u školskoj godini 2010./2011. kao i 1.000 stipendija studentima/cama u akademskoj godini 2010./2011.

Visina mjesečne stipendije za učenike/ce iznosi 500,00 kuna, a dodjeljuje se za 10 mjeseci, u razdoblju od 1. rujna 2010. godine do 30. lipnja 2011. godine. Visina mjesečne stipendije za studente/ice iznosi 1.000,00 kuna, a dodjeljuju se za 10 mjeseci, u razdoblju od 1. listopada 2010. godine do 31. srpnja 2011. godine.

U otvorenom roku javnog natječaja, zaprimljeno je ukupno 2.185 prijava, od kojih je 1.539 zahtjeva za studentske stipendije te 646 zahtjeva za učeničke stipendije. Povjerenstvo za potpore Zaklade „Hrvatska za djecu” pozitivno je ocijenilo 437 učeničkih te 996 studentskih zahtjeva, slijedom čega je Upravni odbor Zaklade odlučio o sklapanju ugovora o dodjeli stipendija sa 437 učenika/ca te sa 996 studenata/tica.

U 2010. godini ukupan iznos sredstava utrošen na stipendije za srednjoškolce i studente iznosio je 1.694.500,00 kune (u ovaj su iznos uključene i stipendije studentima za akademsku 2009./2010. godinu, kao i dio stipendija učenicima i studentima za akademsku/školsku godinu 2010./2011.), a sukladno Financijskom planu Zaklade "Hrvatska za djecu" za 2011. godinu, za navedenu svrhu predviđena su sredstva u visini od 12.500.000,00 kuna.

Aktivnost 4.

Tijekom 2010. godine Zaklada "Hrvatska za djecu" kao jednokratne novčane potpore po osnovi nabavke učila, opreme, literature, instrumenata ili drugih pomagala neophodnih za obrazovanje ili razvoj nadarenosti djeteta isplatila je iznos od 39.077,00 kuna.

Tijekom 2010. godine isplaćene su novčane potpore 33 obitelji s petero i više djece te iznimno djeci iz obitelji s manjim brojem djece (pod uvjetom da ispunjavaju opće uvjete propisane Pravilnikom o vrstama, uvjetima i postupku za dodjelu potpora Zaklade „Hrvatska za djecu“) u ukupnom iznosu od 199.625,00 kuna.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1. i 3.

Projektom «Znanje je cool» omogućena je besplatna pomoć i podrška pri svladavanju školskog gradiva iz matematike za 70 učenika 8. razreda (iz mnogočlanih obitelji, loše materijalne situacije) u 4 osnovne škole na području Grada Vinkovca.

Projektom «Mali korak za vas a veliki za mene» omogućeno je djeci i mladima iz višečlanih obitelji, nižeg socio-ekonomskog statusa i dobrim učenicima pohađanje škole engleskog jezika i informatičku izobrazbu. Nastava za engleski jezik odvijala se od siječnja do lipnja te od rujna do prosinca 2010. godine u školama stranih jezika za djecu 3. razreda osnovne škole. Edukacija za ECDL START održana je u lipnju i srpnju 2010. godine za 2 srednjoškolaca.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 3.920.602,00 kuna.

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 8.397.248,00 kuna.

V. Područje djelovanja: SOCIJALNA SKRB

Mjera 1. Unaprjeđivati udomiteljstvo kao najprimjereniji oblik skrbi izvan vlastite obitelji za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnost 1. – 2008. godina

Ostale aktivnosti – 2006. i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. posebnim zakonom urediti institut udomiteljstva
2. unaprijediti sustav podrške obiteljima
3. organizirati kontinuirane edukacije udomiteljskih obitelji najmanje 1 puta godišnje (obuhvat 90%) za, među ostalim, prepoznavanje specifičnih potreba djece i proširivanje spoznaja o psihosocijalnim zakonitostima i potrebama djece
4. organizirati kontinuirane edukacije stručnih radnika koji rade na tim poslovima (obuhvat najmanje 75%)
5. provoditi sustavnu evaluaciju

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 7. srpnja usvojila prijedlog novog Zakona o udomiteljstvu te isti uputila na donošenje Hrvatskom saboru.

Aktivnost 2.

Kroz razne oblike savjetodavnog rada stručni radnici centara za socijalnu skrb, u okviru svoje redovne djelatnosti, pružaju stručnu podršku roditeljima. Reforma sustava socijalne skrbi predviđa pojednostavljenje postupka za ostvarivanje prava u sustavu socijalne skrbi i smanjenje administriranja za što su prema novom Zakonu o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 57/2011) stvoreni za to i preduvjeti, kao i dostupnost i kvalitetu stručne podrške roditeljima. Uvođenjem specijaliziranih timova za udomiteljstvo stvoreni su uvjeti da stručni radnici, koji se isključivo bave poslovima udomiteljstva, imaju vremena za provođenje raznih aktivnosti usmjerenih na jačanje svih potencijala udomiteljske obitelji.

U svibnju 2010. godine od strane Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi donesen je naputak o smještaju djece u dobi od 0 do 3 godine isključivo u udomiteljske obitelji izuzev iznimnih situacija.

U suradnji s Uredom UNICEF-a u Hrvatskoj, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi sudjelovalo je u projektu „Svako dijete treba obitelj“ što je rezultiralo i izdavanjem publikacije „Udomiteljstvo djece u Hrvatskoj“ značajne za unapređenje stručne podrške biološkim i udomiteljskim obiteljima kao i razvijanju sustava socijalne skrbi u tom pravcu.

Aktivnost 3.

U sklopu reformskih procesa sustava socijalne skrbi, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i Ured UNICEF-a u Hrvatskoj organizirali su 12. svibnja 2010. godine u Zagrebu jednodnevni stručni skup s ciljem unaprjeđenja javne skrbi o najmlađoj djeci kroz promociju i potporu udomiteljstvu. Na skupu je sudjelovalo ukupno 112 sudionika. Kao doprinos u realizaciji ove mjere iz dijela prihoda od igara na sreću odobrena su sredstva Udruzi SIRIUS – Centar za psihološko savjetovanje, edukaciju i istraživanje za projekt „Kvalitetno udomiteljstvo za sretno djetinjstvo“.

Aktivnost 4.

Proveden je projekt „Implementacija prava djeteta u obiteljima udomitelja“ na području Vinkovaca i Vukovara. Projekt je financiran iz EU fondova – EIDHR 2008., a provodila ga je Udruga za inicijative u socijalnoj politici. Cilj projekta je bio podizanje svijesti o problematici udomiteljske

skrbi za djecu s ciljem unapređenja kvaliteta usluga udomiteljskog smještaja za djecu i zadovoljavanja najboljeg interesa djeteta.

Aktivnost 5.

Tijekom 2010. godine educirano je oko 130 stručnih radnika u području udomiteljstva.

Izješće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 5.

Na okruglom stolu u Vinkovcima, održano je uvodno izlaganje na temu o udomiteljstvu „Prava djece u udomiteljskim obiteljima“, u organizaciji Udruge za inicijative u socijalnoj politici.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 2. Sustavno osposobljavati stručnjake centara za socijalnu skrb u cilju djelotvornijeg rada s djecom i obiteljima koje su u tretmanu centara za socijalnu skrb te pratiti poduzete intervencije

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnost 1. – 2007. godina

Aktivnost 2. – 2006. godina

Aktivnost 3. – 2008. godina

Aktivnosti 4. i 5. – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. utvrditi kompetentnost (znanja i vještine) stručnih radnika centara za socijalnu skrb za rad s djecom čiji je razvoj ugrožen zbog neprimjerene roditeljske skrbi
2. osnovati radnu skupinu za izradu popisa znanja i vještina potrebnih za rad s djecom i obiteljima
3. izraditi plan i program izobrazbe stručnih radnika centara za socijalnu skrb koji rade na poslovima zaštite djece
4. osigurati sustavnu edukaciju stručnjaka kako bi njihov rad bio djelotvorniji i primjereniji suvremenim znanstvenim spoznajama
5. institucionalizirati superviziju u socijalnoj skrbi zbog naravi njezinih zadaća, ugradnjom u Zakon o socijalnoj skrbi; do kraja 2006. godine razviti program uvođenja supervizije za stručnjake koji rade s djecom, a do kraja 2007. godine osigurati da barem 20% stručnjaka koji rade s djecom sudjeluje u nadzoru

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Znanja i vještine stručnih radnika koji rade na poslovima zaštite djece i obitelji utvrđena su prikupljanjem podataka o stručnoj spremi i završenim dodatnim edukacijama.

Pored toga, tijekom 2010. godine nastavio se provoditi 2009. godine započeti međunarodni projekt „Međunarodno epidemiološko istraživanje zlostavljanja i zanemarivanja djece – BECAN“ kojem je jedan od ciljeva dobiti uvid u dosadašnje načine postupanja stručnih radnika kako bi se utvrdile mogućnosti unapređenja praćenja i skrbi o djeci čiji je razvoj ugrožen zbog neprimjerene roditeljske skrbi, uključivši zlostavljanje i zanemarivanje. Projekt u Hrvatskoj provodi istraživački tim Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Aktivnost 2.

Radna skupina za izradu popisa znanja i vještina potrebnih za rad s djecom i obiteljima je temeljem analize stručne osposobljenosti stručnih radnika centara za socijalnu skrb utvrdila da postoji potreba za dodatnim edukacijama koje se odnose na rad s djecom s poremećajem pomanjkanja pažnje i koncentracije, prepoznavanje i rad s djecom žrtvama seksualnog nasilja, na prepoznavanje

depresivnih i suicidalnih stanja kod djece i mladih te izradu individualnih planova skrbi za djecu i obitelji.

Aktivnost 3.

Temeljem plana izobrazbe, tijekom 2010. godine, započela je edukacija stručnih radnika centara za socijalnu skrb koja se odnosi na rad s djecom s poremećajem pomanjkanja pažnje i koncentracije te edukacija o poremećajima pomanjkanja pažnje i koncentracije.

Aktivnost 4.

Tijekom 2010. godine Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi organiziralo je niz edukacija i seminara na kojima su sudjelovali djelatnici centara za socijalnu skrb i ostalih ustanova socijalne skrbi, kao i predstavnici ostalih institucija koji sudjeluju u skrbi za djecu, mlade i obitelji:

1. Stručni skup „Možemo zajedno“ – edukacija s ciljem unapređenja međuresorne suradnje na području zaštite djece, mladih i obitelji. Održano je ukupno 5 seminara na kojima je sudjelovalo ukupno 426 sudionika – predstavnika centara za socijalnu skrb, policije, škola, obiteljskih centara, sudova, državnog odvjetništva i domova za djecu. Rezultat navedene edukacije je i brošura „Možemo zajedno“ namijenjena stručnjacima koji rade na poslovima zaštite djece, mladih i obitelji za što je utrošeno 42.739,00 kuna;
2. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je tijekom 2010. godine u suradnji sa Uredom pravobraniteljice za djecu organiziralo 2 aktiva seminarskog tipa za stručne radnike centara za socijalnu skrb koji rade na poslovima obiteljsko-pravne zaštite i na kojima je sudjelovalo ukupno 88 sudionika. Seminari su rezultirali zaključcima s ciljem ujednačavanja stručne prakse te uputama i smjernicama u daljnjem postupanja u postupcima obiteljsko-pravne zaštite za što je utrošeno 14.977,00 kuna;
3. Tijekom 2010. godine organizirana su 2 aktiva stručnih radnika centara za socijalnu skrb na području skrbništva na kojima je sudjelovalo 200 sudionika za što je utrošeno je 18.870,00 kuna;
4. Provedena je edukacija „Poremećaj pomanjkanja pažnje i koncentracije“ te je održano 4 seminara s 78 sudionika za što je utrošeno 10.000,00 kuna;
5. Provedena je edukacija „Program ranog prepoznavanja depresije i suicidalnog rizika kod djece i mladih“ te je održano 2 seminara s ukupno 50 sudionika;
6. Održano je 11 seminara „Unapređenje međusektorske suradnje u suzbijanju obiteljskog nasilja na razini lokalne zajednice“ na kojima je sudjelovalo 111 sudionika iz centara za socijalnu skrb.

Aktivnost 5.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je započelo proces uvođenja supervizije psihosocijalnog rada u sustav socijalne skrbi, kako bi se osigurala podrška i ublažavanje profesionalnog stresa stručnih radnika u sustavu u suočavanju sa sve zahtjevnijim radnim zadacima. Supervizija je kao pravo i obveza za stručne djelatnike u okviru sustava socijalne skrbi propisana odredbom u novom Zakonu o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 57/11). Kako bi se utvrdile trenutačne potrebe zaposlenika sustava socijalne skrbi za supervizijom, zatraženo je od svih ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač Republika Hrvatska izjašnjavanje o interesu/želji djelatnika da budu uključeni u supervizijski proces.

Prema pristiglim podacima ukupno 820 stručnih radnika iz sustava socijalne skrbi iskazuje potrebu za supervizijom.

Trenutačno unutar sustava socijalne skrbi postoji 46 educiranih supervizora, koji će provoditi superviziju kroz cikluse od po deset sastanaka. Na ovaj će se način tijekom 2011. godine obuhvatiti oko 350 stručnih radnika centara za socijalnu skrb i ustanova socijalne skrbi.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 86.586,00 kune.

Mjera 3. Unaprijediti položaj djece iz siromašnih obitelji

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: *Aktivnost 1. – 2006. godina*
Aktivnosti 2., 3., 4. – 2007. godina
Aktivnost 5. – 2008. godina
Aktivnosti 6. i 7. –kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. u okviru izrade Zajedničkog memoranduma o uključivanju poseban naglasak staviti na zaštitu djece
2. preispitati postojeći program borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti s posebnim naglaskom na zaštitu djece
3. provesti istraživanje kvalitete života djece siromašnih roditelja
4. osnovati radnu skupinu za izradu novog Programa borbe protiv siromaštva
5. izraditi nacrt prijedloga Programa borbe protiv siromaštva
6. predlagati mjere u cilju poboljšanja usluga i mjera za smanjivanje negativnih učinaka siromaštva i smanjivanje broja siromašnih obitelji
7. podupirati programe koji unaprjeđuju položaj djece iz siromašnih obitelji

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Aktivnosti su provedene u 2007. godini.

Aktivnost 3.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi održalo je konferenciju 30. studenog 2010. godine pod nazivom „*Djeca u riziku od siromaštva i socijalne isključivosti – izazovi i mogućnosti*“.

Svrha Konferencije bila je raspraviti politiku borbe protiv dječjeg siromaštva i socijalne isključenosti, potaknuti raspravu o zaštiti dječjih prava i interesa te utvrditi načine kako utjecati na poboljšanje dobrobiti djece i mladih.

Ciljevi Konferencije bili su:

- identificirati rizike dječjeg siromaštva s naglaskom na ekonomsku krizu,
- predstavljanje Strategije Europa 2020. i njezinog pristupa u borbi protiv siromaštva,
- utvrditi mogućnosti integriranog strateškog pristupa djeci u riziku od siromaštva,
- ukazati na rezultate provedenih istraživanja,
- raspraviti postojeće programe te potaknuti nove programe u cilju sprečavanja siromaštva i socijalne isključenosti djece i mladih.

Aktivnost 4. i 5.

Zajednički memorandum o socijalnom uključivanju je strateški dokument koji sadrži strateške mjere borbe protiv siromaštva. U tu svrhu imenovano je međuresorsko povjerenstvo za provedbu mjera JIM-a. U okviru provedbe mjera JIM-a izrađuju se dvogodišnji nacionalni planovi koji obuhvaćaju plan aktivnosti svih nadležnih državnih tijela.

U tu svrhu izrađen je Nacionalni provedbeni plan za socijalno uključivanje 2009. - 2010. godine koji se temelji na zacrtanim prioritetima i mjerama iz 8. poglavlja JIM-a kojim se nadalje prate prioriteti u području poboljšanja obrazovne strukture djece i mladih te kroz razvijanje usluga skrbi za djecu predškolske i školske dobi.

Izrađen je Nacionalni provedbeni plan za socijalno uključivanje za razdoblje 2011. – 2012. godine koji obuhvaća sve programe vezano uz smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti svih nadležnih državnih tijela kao nositelja pojedine mjere tako i jedinica lokalne samouprave kao sunositelja pojedinih programa te se očekuje njegovo donošenje.

Aktivnost 6./7.

Aktivnosti su provedene u 2007. godini.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Vidi područje 4. mjera 12.

Izješće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:**Aktivnost 3.**

Održano je izlaganje „*Ekonomska kriza i dječja prava*“, na međunarodnoj konferenciji pod nazivom „Djeca u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti – izazovi i mogućnosti“ u organizaciji Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 4. Uvesti nove oblike rada s djecom čiji je razvoj ugrožen zbog neprimjerene roditeljske skrbi

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi program skupnog rada s djecom čiji je razvoj ugrožen zbog neodgovarajuće roditeljske skrbi
2. osposobiti skupine stručnjaka centara za socijalnu skrb za skupni rad s djecom bez odgovarajuće roditeljske skrbi, koja nisu izdvojena iz vlastitog doma (kraj 2007. godine)
3. provesti posebno osmišljeni i strukturirani program skupnog rada na uzorku centara za socijalnu skrb, zajedno sa supervizijom i evaluacijom (do kraja 2008. godine provesti grupni rad s djecom u jednoj desetini centara za socijalnu skrb)

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1.**

Program skupnog rada s djecom provodi se u okviru rada „malih kreativnih socijalizacijskih skupina“ koje djeluju pri centrima za socijalnu skrb i osnovnim školama, a namijenjene su radu s djecom iz rizičnih obitelji.

U 2010. godini je djelovalo 90 kreativnih socijalizacijskih skupina, od čega je 16 skupina u Zagrebu, a ostatak na ostalim područjima Republike Hrvatske. U radu je obuhvaćeno oko 1.650 djece.

Kao jedan od novih oblika rada s djecom Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi poduprlo je Udruhu „Igra“ u organiziranju 4 regionalna susreta mladih i predstavnika institucija pod nazivom „Samostalni i uključeni mladi“. Kao rezultat sva 4 regionalna susreta je izdavanje brošure „Smjernice za zadovoljavanje potreba mladih izašlih iz sustava socijalne skrbi“.

Kao doprinos provedbi ove mjere, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je iz dijela prihoda od igara na sreću predviđenih za potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću, odobrilo sredstva Udruženju „Djeca prva“ za projekt „Zaštita dječjih prava u tretmanu visoko rizičnih obitelji“ u iznosu od 343.330,00 kuna.

Aktivnost 2.

Osposobljeno je oko 200 stručnjaka centara za socijalnu skrb i osnovnih škola za skupni rad s djecom u vidu „malih kreativnih socijalizacijskih skupina“ te 31 djelatnik centara za socijalnu skrb na temu mjere Pojačana briga i nadzor.

Aktivnost 3.

Skupni rad s djecom kroz „kreativne socijalizacijske skupine“ provodi se u 27 centara za socijalnu skrb.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 343.330,00 kuna.

Mjera 5. Uvesti nove oblike rada s obiteljima, uključivši posebne "škole za roditelje" za roditelje koji su u tretmanu centra za socijalnu skrb, zbog neodgovarajućih roditeljskih postupaka

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2007. i 2008. godina, kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osposobiti stručnjake za provođenje posebno osmišljene i strukturirane "škole za roditelje" s naglaskom na roditeljima koji se svojevoljno teško uključuju u tretman (tzv. nedobrovoljni klijenti) u 10% centra za socijalnu skrb (do sredine 2007. godine)
2. provoditi program "škole za roditelje" na uzorku od 10% centara za socijalnu skrb (do kraja 2007.)
3. osigurati djelovanje "škola za roditelje" u jednom centru za socijalnu skrb u svakoj županiji te u najmanje pet ureda za socijalnu skrb u Zagrebu (do kraja 2008. godine)

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Program „Škola za roditelje“ i nadalje se provodi u radu s roditeljima koji su u tretmanu centara za socijalnu skrb zbog neodgovarajućih postupaka.

S ciljem poboljšanja postojećih i uvođenja novih oblika rada sa visoko rizičnim obiteljima, predstavnici Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi sudjeluju u radu Stručne radne skupine za definiranje odgovornog roditeljstva, mjera rane pomoći u suočavanju s čimbenicima rizika i izradu prijedloga novih preventivno-savjetodavnih oblika pomoći obiteljima u riziku koja je osnovana pri Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Sudionici navedene radne skupine izvršili su analizu dosadašnjih oblika rada temeljem čega će biti doneseni prijedlozi novih oblika rada sa visoko rizičnim obiteljima.

Aktivnost 2.

Osposobljeno je oko 30 stručnjaka centara za socijalnu skrb i domova za djecu za provedbu programa „Škole za roditelje“

Aktivnost 3.

Škole za roditelje provode se u nekim centrima za socijalnu skrb, a također se koriste i usluge udruga s ovim programom djelovanja. Predstojećom reorganizacijom centara za socijalnu skrb u glavnim gradovima županija u tzv. županijske centre, ovaj program rada biti će svakako jedan od obveznih.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 6. Stručno osposobljavati stručne radnike u svim ustanovama za zbrinjavanje djece (dječji domovi, obiteljski domovi...) za provođenje djelotvornijeg tretmana

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnost 1. – 2008. godina

Aktivnost 2. – 2007. godina

Aktivnost 3. – 2009. godina

Aktivnosti 4., 5. i 6. –kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. utvrditi kompetentnost (znanja i vještine) stručnih radnika dječjih domova za rad s djecom koja su izdvojena iz obitelji
2. osnovati radnu skupinu za izradu popisa znanja i vještina potrebnih za rad s djecom koja su izdvojena iz obitelji
3. izraditi plan i program izobrazbe stručnih radnika dječjih domova
4. osposobljavati stručne radnike za prepoznavanje specifičnih potreba djece i proširivanje spoznaja o psihosocijalnim zakonitostima i potrebama djece (do kraja 2007. godine sustavnom edukacijom obuhvatiti sve radnike ustanova)
5. poticati razvoj novih i djelotvornijih modela tretmana te ostalih aktivnosti koje pridonose deinstytucionalizaciji skrbi za djecu koja su izdvojena iz obitelji
6. provoditi sustavni nadzor nad kvalitetom rada stručnih radnika u svim ustanovama za zbrinjavanje djece

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Znanja i vještine stručnih radnika domova za djecu i mlade utvrđena su prikupljanjem podataka o stručnoj spremi i završenim dodatnim edukacijama.

Aktivnost 2.

Radna skupina Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi je temeljem analize stručne osposobljenosti stručnih radnika domova za djecu i mlade utvrdila da postoji potreba za dodatnim edukacijama koje se odnose na rad s djecom s poremećajem pažnje i koncentracije, edukacijama koje se odnose na postupak posredovanja u rješavanju vršnjačkog nasilja među mladima i prevenciju nasilja te edukacijom u vezi s prepoznavanjem depresivnih i suicidalnih stanja kod djece i mladih.

Aktivnost 3.

U 2010. godini izrađen je plan edukacija i stručnih skupova namijenjenih stručnim radnicima ustanova socijalne skrbi.

Aktivnost 4.

Provedene su edukacije:

1. „Možemo zajedno“ – edukacija s ciljem unapređenja međuresorne suradnje na području zaštite djece, mladih i obitelji. Održano je ukupno 5 seminara na kojima je sudjelovalo ukupno 426 sudionika, među kojima su bili i predstavnici domova za djecu i mlade. Rezultat navedene edukacije je i brošura „Možemo zajedno“ namijenjena stručnjacima koji rade na poslovima zaštite djece, mladih i obitelji,
2. „Poremećaj pomanjkanja pažnje i koncentracije“ – održana su 4 seminara na kojima je sudjelovalo oko 40 stručnih radnika domova za djecu i mlade,
3. „Program ranog prepoznavanja depresije i suicidalnog rizika kod djece i mladih“ – održana su 2 seminara s ukupno 50 sudionika među kojima su bili i predstavnici domova za djecu i mlade),
4. Edukacija „Art“ – prevencija nasilja – održano je 2 seminara s ukupno 28 sudionika iz domova za djecu i mlade.

Edukacija s temom „Postupak posredovanja u rješavanju vršnjačkog nasilja među mladima“ - u 2010. godini obavljene su sve pripremne radnje i dogovori oko provedbe 4 dvodnevna seminara za ukupno 48 sudionika.

Aktivnost 5.

U okviru Završne radionice o provedbi Projekta razvoja sustava socijalne skrbi u studenome 2010. godine održana je prezentacija Nacionalnog plana deinstitucionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011. - 2016. (2018.). Na skupu je sudjelovalo oko 250 sudionika iz sustava socijalne skrbi. U okviru Završne radionice za predstavnike domova i drugih pravnih osoba održana je i edukacija u vezi s izradom pojedinačnih planova deinstitucionalizacije i transformacije koje su bili obvezni izraditi svi pružatelji usluga. U edukaciju je bilo uključeno oko 60 predstavnika domova i drugih pružatelja usluga za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djecu i mlade s poremećajima u ponašanju te djecu i mlade s teškoćama u razvoju.

Aktivnost 6.

Nadzor nad kvalitetom rada stručnih radnika u ustanovama provodi se u okviru obavljanja inspekcijskog nadzora. U 2010. godini proveden je inspekcijski nadzor u 31 domu koji zbrinjava djecu i to: u 13 domova za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, 9 domova za tjelesno ili mentalno oštećenu djecu i odrasle osobe, 8 domova za djecu s poremećajima u ponašanju, te jednom obiteljskom domu za djecu.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 7. Provoditi plan deinstitucionalizacije

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnosti 1., 2., 3. i 4. – 2006.-2007. godine

Aktivnosti 5. i 6. – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi plan deinstitucionalizacije za djecu
2. uvesti specijalizirano udomiteljstvo za djecu mlađu od 3 godine
3. smještati djecu mlađu od 3 godine, u pravilu, u specijalizirane udomiteljske obitelji
4. pripremiti instrumentarij za procjenu najboljeg interesa djeteta izdvojena iz vlastite obitelji
5. poduzeti aktivnosti potrebne za transformiranje dječjih domova u domove obiteljskog tipa
6. povećati omjer broja djece smještene u izvaninstitucijske oblike skrbi u odnosu na broj djece smještene u domovima

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U svrhu razvoja izvaninstitucijskih usluga i oblika smještaja te zaustavljanja trendova institucionalizacije u listopadu 2010. godini izrađen je *Nacionalni plan deinstitucionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011. - 2016. (2018.)*. Provedba Nacionalnog plana deinstitucionalizacije uvrštena je kao mjera u okviru *Strategije razvoja sustava socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011. – 2016.* koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 2. travnja 2011. godine. Ciljevi deinstitucionalizacije i transformacije Nacionalnog plana deinstitucionalizacije obuhvaćaju promjenu omjera institucijske i izvaninstitucijske skrbi u korist izvaninstitucijskih oblika smještaja za djecu i mlade bez odgovarajuće roditeljske skrbi, s poremećajima u ponašanju i s teškoćama u razvoju. Tijekom 2011. godine izrađene su *Smjernice za izradu pojedinačnog Plana deinstitucionalizacije i transformacije doma socijalne skrbi i drugih pravnih osoba*.

U sklopu projekta *"Istraživanje o razvoju socijalnih usluga i mogućnostima deinstitucionalizacije"* koje je provodilo Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi zajedno s UNDP-em, tijekom 2009. i 2010. godine izradio se koherentni sustav praćenja i evaluacije provedbe mjera za razvoj socijalnih usluga u zajednici te *Masterplan deinstitucionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djecu i odrasle s invaliditetom i psihički bolesne odrasle osobe* koji je Vlada Republike Hrvatske donijela u srpnju 2010. godine.

Aktivnost 2.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u 2010. godini izradilo je analizu kapaciteta udomitelja za djecu i mlade, u svrhu unapređenja izvaninstitucijske skrbi prema regijama radi planiranja razvoja usluga u zajednici (stručna pomoć u obitelji – patronaža za djecu smještenu u udomiteljskim obiteljima, posebno onima koje brinu o djeci do 3 godine), planiranja provedbe odgovarajuće edukacije za ove udomitelje te planiranja potrebnih sredstava za odgovarajuću naknadu udomiteljima koji skrbe o djeci mlađoj od 3 godine. Također u 2011. godini izrađe je Nacrt prijedloga Zakona o udomiteljstvu.

Aktivnost 3.

Jedna od prioritetnih aktivnosti predviđena Nacionalnim planom deinstitucionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011. - 2016. (2018.) je uvesti obustavu prijema djece do 7. godine života u domove s početkom primjene 2011. godine, a do kraja 2012. godine prvenstveno deinstitucionalizirati djecu u dobi do 3. godine života koja su smještena u domovima (79 djece). Prema novom Zakonu o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 57/11) dijete mlađe od 7. godina upućuje se na smještaj u udomiteljsku obitelj, a tek iznimno u domove socijalne skrbi, ali ne duže od 2 mjeseca.

Aktivnost 4.

Pravodobna procjena trenutačnih potreba, planiranje i poticanje za prihvaćanje potrebnih usluga te praćenje korisnika, ključni su zadaci socijalnih radnika u centrima za socijalnu skrb koji upravljaju radom u ostvarivanju individualnih planova. Planovi se trebaju izraditi u centrima za socijalnu skrb u uskoj suradnji s korisnicima, njihovim obiteljima i drugim pružateljima usluga. Na taj bi način socijalni radnici u centrima preuzeli ulogu voditelja plana odgovornog za oblikovanje i dogovaranje najbolje kombinacije usluga i naknada na koje korisnik ima pravo te praćenje ostvarivanja individualnog plana koji bi se trebao revidirati, u skladu s promjenama specifičnih potreba i okolnosti korisnika. Domovi trebaju izraditi specifične individualne planove s prioritetnom opcijom osiguranja izvaninstitucijske skrbi ili primjerenih uvjeta u institucijskoj skrbi, ako povratak u primarnu obitelj nije moguć.

Aktivnost 5.

Jedna od prioritetnih aktivnosti predviđena Nacionalnim planom deinstitucionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011. - 2016. (2018.) je ograničiti kapacitet doma i druge pravne osobe za djecu i mlade bez odgovarajuće roditeljske skrbi, kako bi do kraja provedbe transformacije i deinstitucionalizacije oni domovi koji će i nadalje pružati usluge stalnog i tjednog smještaja imali kapacitet najviše do 30 korisnika.

Aktivnost 6.

Temeljem službenih podataka Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi o domovima socijalne skrbi, u trogodišnjem razdoblju od 2007. do 2009. godine vidljivi su trendovi smanjenja broja korisnika te broja zahtjeva za smještaj djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi u državne i nedržavne domove. Broj korisnika ukupno se smanjio za 15%, pri čemu je u državnim domovima smanjen za 17%, a u nedržavnim za 7%. Broj djece u dobi do 3. godine života smještene u domovima smanjio se za 19%. Posebno je važno što se broj zahtjeva za smještaj djece u domove smanjio skoro za trećinu (31%). U 2009. godini aktualni omjer institucijske skrbi i izvaninstitucijskih oblika smještaja jest 39,6% prema 60,4% kod djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Od ukupnog broja djece s teškoćama u razvoju (2.324) njih 1.012 na stalnom je ili tjednom smještaju, a 1.312 djece obuhvaćeno je izvaninstitucijskim uslugama. Od 1.012 djece na stalnom ili tjednom smještaju njih 715 smješteno

je radi školovanja, a kod njih 297 radi se o djeci s teškim oštećenjima koja u pravilu nemaju odgovarajuću roditeljsku skrb. To znači da je omjer smještene djece zbog školovanja u odnosu na djecu smještenu iz drugih razloga 71% prema 29%. Od 715 djece na školovanju, njih 434 (43% u odnosu na ukupni broj djece) pohađa osnovnu, a 281 (28% u odnosu na ukupni broj djece) srednju školu. Činjenica da se u posljednje vrijeme sve više provodi obrazovanje u redovnim školama utjecala je na smanjenje broja djece u tim domovima stoga je u nekima od njih u proteklih nekoliko godina broj djece na smještaju i znatno smanjen.

Izješće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Održano je izlaganje „Udomiteljstvo djece u Republici Hrvatskoj“ na skupu „Udomiteljstvo djece mlađe od tri godine“ u organizaciji Ureda UNICEF-a i Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Izješće dostavlja:

URED UNICEF-a U HRVATSKOJ

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

U okviru reformskih procesa sustava socijalne skrbi, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i Ured UNICEF-a za Hrvatsku organizirali su 12. svibnja 2010. godine u Zagrebu stručni skup s ciljem unaprjeđenja javne skrbi o najmlađoj djeci kroz promociju i potporu udomiteljstvu.

Na skupu je sudjelovalo ukupno 112 sudionika i to: ravnatelj/ce i stručnjaci iz centara socijalne skrbi, predstavnici udruga udomitelja, stručnjaci iz dječjih domova, obiteljskih centara, te drugih institucija skrbi, kao i predstavnici Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ureda pravobraniteljice za djecu. Skup su, uz same sudionike, pratili i brojni mediji.

Sudionicima skupa su kroz izlaganja pružene informacije o stanju udomiteljstva za najmlađu djecu, aktivnostima usmjerenim na unaprjeđenje udomiteljske skrbi i procese deinstitucionalizacije, posljedicama institucionalnog smještaja na rani razvoj mozga djeteta te pozitivnim učincima brižne obiteljske skrbi na cjelokupni djetetov razvoj.

Aktivnost 3.

Na navedenom stručnom skupu predstavljene su Smjernice za alternativnu skrb o djeci usvojene na Općoj skupštini Ujedinjenih naroda u studenome 2009. godine, te Naputak o postupanju pri smještaju djece mlađe od tri godine bez odgovarajuće roditeljske skrbi kojega je u svibnju 2010. godine Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi uputilo svim centrima socijalne skrbi s obvezom da se djeci mlađoj od tri godine bez odgovarajuće roditeljske skrbi osigura smještaj u specijaliziranu obitelj udomitelja, a samo iznimno smještaj u dječji dom. Utrošena sredstva iznose 25.000,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave + sredstva UNICEF-a u iznosu od 25.000,00 kuna

<i>Mjera 8. Osigurati učinkovitiju skrb, unutar sustava socijalne skrbi, za djecu koja su žrtve seksualnog zlostavljanja u obitelji</i>
--

Nositelji mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osigurati uvjete za privremeni smještaj djece koja su seksualno zlostavljana u obitelji, kapaciteta do 12 korisnika, radi osiguranja intenzivnog psihosocijalnog tretmana ove kategorije djece

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1.**

Smještaj je osiguran u udomiteljskim obiteljima i u domovima za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, uz osiguravanje tretmana u odgovarajućoj ustanovi ili organizaciji civilnog društva.

Krajem 2010. godine Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi sklopilo je Ugovor o međusobnoj suradnji s Poliklinikom za zaštitu djece Grada Zagreba u namjeri da ista educira i osnaži stručnjake u cetrima za socijalnu skrb za dijagnostiku i rad s djecom žrtvama ili svjedocima nasilja, uključujući i iskustvo seksualnog zlostavljanja. Utrošeno je 40.000,00 kuna.

S ciljem osiguranja učinkovitije skrbi za djecu koja su žrtve seksualnog zlostavljanja, tijekom 2010. godine Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u suradnji sa ostalim nadležnim tijelima sudjelovalo u izradi nacрта prijedloga Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 40.000,00 kuna.

Mjera 9. Unaprijediti zaštitu djece u slučajevima međunarodnog posvojenja**Nositelj mjere:**

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2008. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. pokrenuti postupak za potpisivanje i potvrđivanje Konvencije o zaštiti djece i suradnji u svezi s međunarodnim posvojenjem (Haška konvencija iz 1993.)

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Konvencija o zaštiti djece i suradnji u svezi s međunarodnim posvojenjem (Haška konvencija iz 1993.) pripremljena je za potvrđivanje, tj. izrađen je Prijedlog zakona o potvrđivanju Konvencije o zaštiti djece i suradnji u svezi s međudržavnim posvojenjem.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 10. Osigurati dovoljan broj i vrstu stručnjaka za rad s djecom u ustanovama socijalne skrbi**Nositelj mjere:**

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja ustroja i broja stručnjaka za rad s djecom u ustanovama socijalne skrbi
2. izraditi plan zapošljavanja stručnjaka za rad s djecom
3. osigurati odgovarajuća proračunska sredstva

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1.**

U skladu s Pravilnikom o vrsti i djelatnosti doma socijalne skrbi, načinu pružanja skrbi izvan vlastite obitelji, uvjetima prostora, opreme i radnika doma socijalne skrbi, terapijske zajednice, vjerske zajednice, udruge i drugih pravnih osoba te centra za pomoć i njegu u kući, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi putem redovnog izvješćivanja prati broj i strukturu zaposlenih u domovima socijalne skrbi.

Aktivnost 2.

Uspoređujući broj i strukturu zaposlenih radnika u domovima za djecu i mlade s brojem sistematiziranih radnih mjesta utvrđenih pravilnicima kojima se regulira struktura radnih mjesta i broj izvršitelja, Ministarstvo je izradilo plan prioriteta za novo zapošljavanje u tim domovima sukladno osiguranim sredstvima u Državnom proračunu.

Aktivnost 3.

U 2010. godini u domovima za djecu i mlade zaposleno je 6 novih stručnih djelatnika.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 11. Izraditi i provoditi programe višednevnog boravka u prirodi (zimovanja, ljetovanja, proljetovanja) za siromašnu djecu

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. verificirati programe "višednevnog boravka u prirodi" organizacija civilnog društva koje nude takve programe
2. osigurati sustavnu edukaciju voditelja višednevnog boravka u prirodi i njihovo licenciranje kao uvjet za vođenje programa
3. osigurati besplatno korištenje programa višednevnog boravka u prirodi za siromašnu djecu koja su evidentirana u centrima za socijalnu skrb

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi prihvatilo je program boravka u prirodi koji nudi Crveni križ Zagreb.

Aktivnost 2.

Edukaciju voditelja višednevnog boravka u prirodi i njihovo licenciranje provodi Crveni križ Zagreb.

Aktivnost 3.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u 2010. godini organiziralo ljetovanje za 422 djece iz udomiteljskih obitelji u razdoblju od 3.- 27. srpnja 2010. godine. Djeca su ljetovala u odmaralištu Gradskog društva Crvenog križa Zagreb u Novom Vinodolskom. Ljetovanje je organizirano na način da svako dijete ljetuje po 8 dana.

Uvažavajući višestruki značaj ovog projekta za djecu smještenu u udomiteljskim obiteljima, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi nastojati će ovaj projekt provoditi i nadalje.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U okviru provedenog Natječaja, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je provedbu projekta ljetne škole namijenjene romskoj djeci i mladima za što je u školskoj godini 2009./2010. izdvojen iznos od 20.000,00 kuna.

Aktivnost 3.

Osnivači osiguravaju boravak djece u suradnji s Hrvatskim crvenim križem. Organiziraju se ljetovanja i zimovanja djece siromašnih obitelji u objektima Hrvatskog Crvenog križa. Dio programa su škola plivanja, sportsko zabavni programi te humane vrednote. Program je koristilo 1.182 djece.

Dio društava Hrvatskog Crvenog križa organizira ljetovanja i zimovanja siromašne djece i izvan svojih objekata.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Vidi područje IV., mjera 12., aktivnost 1. (utrošena sredstva su prikazana)

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 20.000,00 kuna + sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

UKUPNO UTROŠENO ZA PODRUČJE: 489.916,00 kuna + sredstva UNICEF-a u iznosu od 25.000,00 kuna.

VI. Područje djelovanja: DJECA S POREMEĆAJIMA U PONAŠANJU

Mjera 1. Izraditi Nacionalnu strategiju prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih te program pružanja odgovarajuće intervencije (uključujući model sveobuhvatne skrbi za djecu i mlade s poremećajima u ponašanju ili djece izložene riziku)

Nositelj mjere:

POVJERENSTVO VLADE REPUBLIKE HRVATSKE ZA PREVENCIJU POREMEĆAJA U PONAŠANJU DJECE I MLADIH

Rok: 2006. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi Nacionalnu strategiju prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih
2. pratiti i evaluirati provedbu mjera

Provedba mjere: provedena

Izvješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Aktivnost je provedena 2009. godine.

Aktivnost 2.

Vlada Republike Hrvatske prihvatila je, na sjednici održanoj 15. srpnja 2010. godine, Izvješće za 2009. godinu o provedbi Nacionalne strategije prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih od 2009. do 2012. godine. Iz Izvješća je vidljivo kako su tijekom 2009. godine provedene sve aktivnosti nadležnih tijela državne uprave čiji je rok za provedbu bio 2009. godina ili kontinuirano. Izvješće za 2010. godinu o provedbi Nacionalne strategije prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih od 2009. do 2012. godine je usvojeno na sjednici Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih dana 14. srpnja 2011. godine.

U svrhu kontinuiranog praćenja statističkih podataka o kretanju broja prijavljenih maloljetnih počinitelja prekršaja i maloljetnih počinitelja kaznenih djela, izrađen je prikaz prijavljenih maloljetnih počinitelja prekršaja i maloljetnih počinitelja kaznenih djela za 2008., 2009. i 2010. godinu. Prikazi su izrađeni na temelju podataka koje su dostavili Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske, Ministarstvo unutarnjih poslova i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske.

Tablica 9. Prikaz statističkih podataka o kretanju broja prijavljenih maloljetnih počinitelja prekršaja

Izvor podataka	Prekršaji	2008. godina	2009. godina	2010. godina
Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske	gospodarski	119	63	45
	protiv javnog reda i mira	3.228	2.501	2.349
	u cestovnom prometu	6.795	5.359	4.096
Ministarstvo unutarnjih poslova	protiv javnog reda i mira	1.990	1.875	1.631
	u cestovnom prometu	16.790	11.775	8.616

Tablica 10. Prikaz statističkih podataka o kretanju broja prijavljenih maloljetnih počinitelja kaznenih djela

Izvor podataka	2008. godina	2009. godina	2010. godina
Državno odvjetništvo Republike Hrvatske	3.896	3.574	3.689

Navedeni podaci pokazuju da je broj prijavljenih maloljetnih počinitelja prekršaja u 2010. godini u padu u odnosu na 2008. i 2009. godinu dok je broj maloljetnih počinitelja kaznenih djela u 2010. godini u padu u odnosu na 2008. godinu te neznatnom porastu u odnosu na 2009. godinu.

Također, u svrhu kontinuiranog praćenja statističkih podataka o broju i vrsti kaznenih djela učinjenih od strane maloljetnih počinitelja i djece, izrađeni su prikazi o broju kaznenih djela počinjenih od strane djece (Tablica 11.) i maloljetnih počinitelja (Tablica 12.) za 2008., 2009. i 2010.

godinu. Prikazi su izrađeni na temelju podataka koje je dostavilo Ministarstvo unutarnjih poslova.

Tablica 11. Prikaz statističkih podataka o kretanju broja kaznenih djela počinjenih od strane djece

Izvor podataka	Vrsta kaznenog djela	2008. godina	2009. godina	2010. godina
Ministarstvo unutarnjih poslova	Ubojstvo	0	0	0
	Ubojstvo u pokušaju	0	0	0
	Teško ubojstvo	0	0	0
	Teško ubojstvo u pokušaju	0	0	0
	Teška tjelesna ozljeda	17	15	117
	Tjelesna ozljeda	142	121	14
	Nasilničko ponašanje	22	20	18
	UKUPNO	181	156	149

Tablica 12. Prikaz statističkih podataka o kretanju broja kaznenih djela počinjenih od strane maloljetnika

Izvor podataka	Vrsta kaznenog djela	2008. godina	2009. godina	2010. godina
Ministarstvo unutarnjih poslova	Ubojstvo	2	0	1
	Ubojstvo u pokušaju	2	0	1
	Teško ubojstvo	0	0	1
	Teško ubojstvo u pokušaju	0	1	4
	Teška tjelesna ozljeda	96	77	314
	Tjelesna ozljeda	326	278	88
	Sudjelovanje u tučnjavi	5	1	2
	Nasilničko ponašanje	92	71	69
	UKUPNO	523	428	480

Navedeni podaci pokazuju da je broj počinjenih kaznenih djela od strane djece u 2010. godini u padu u odnosu na 2008. i 2009. godinu, dok je broj počinjenih kaznenih djela od strane maloljetnih počinitelja u 2010. godini u padu u odnosu na 2008. godinu te porastu u odnosu na 2009. godinu.

Prema zaprimljenim podacima, tijekom 2009. godine tijela državne uprave za provedbu mjera predviđenih Nacionalnom strategijom prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih utrošila su sveukupno 1.687.049,00 kuna, a važno je napomenuti da je velik dio aktivnosti proveden sredstvima redovite djelatnosti tijela državne uprave.

Dodatno, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave su sukladno Nacionalnoj strategiji provodile preporuke upućenih njima, kao i niz mjera Nacionalne strategije te su u svrhu njihove provedbe utrošile 38.328.276,00 kuna.

Dana 10. prosinca 2010. godine održana je Javna rasprava o *Prijedlogu standarda definiranja, utvrđivanja i praćenja poremećaja u ponašanju djece i mladih* koji je usvojen na sjednici Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih 12. svibnja 2011. godine.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 2. Uskladiti i povećati broj stručnih djelatnika s porastom broja evidentirane djece i mladih s poremećajima u ponašanju

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi plan zapošljavanja stručnih djelatnika
2. osigurati odgovarajuća proračunska sredstva

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Plan zapošljavanja novih radnika izrađuje se temeljem utvrđenih potreba u odnosu na broj korisnika. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je, sukladno planu i programu specijalizacija za 2010. godinu, odobrilo 6 novih specijalizacija iz dječje i adolescentne psihijatrije. U svrhu povećanja kapaciteta za specijalističko-konzilijarno i stacionarno liječenje djece i mladih s poremećajima u ponašanju i višestrukim smetnjama, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje je za 2010. godinu ugovorio:

- 24, 7 timova za specijalističko-konzilijarno liječenje djece i mladih,
- 75 mjesta (stolaca) u dnevnoj bolnici na odjelima dječje i adolescentne psihijatrije u 5 bolnica,
- 41 tim u djelatnosti zdravstvene zaštite mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti pri Županijskim zavodima za javno zdravstvo,
- 146 timova u djelatnosti preventivno-odgojnih mjera školske djece i studenata pri Županijskim zavodima za javno zdravstvo.

Aktivnost 2.

S obzirom da se tijekom 2010. godine u sklopu reforme sustava socijalne skrbi pristupilo reorganizaciji centara za socijalnu skrb po principu „ured sve na jednom mjestu“, izvršena je analiza opterećenosti radnika, a sukladno tome i preraspodjela radnika u novoorganizirane odjele rada.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 3. Izraditi program aktivnosti za sprječavanje nasilničkog ponašanja među djecom smještenom u odgojnim i odgojno-popravnim domovima (uključujući mjere sustavne izobrazbe odgojnog osoblja, osiguravanja dovoljnog broja osoblja, smanjivanja broja djece u institucijama, osiguravanja odgovarajućih uvjeta rada, osiguravanja specifičnih tretmanskih intervencija koje će pomoći djeci i mladima u ovim ustanovama da nauče kontrolirati nasilničko ponašanje i drugo) i osigurati način praćenja njegova provođenja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi program aktivnosti
2. pratiti i evaluirati provedbu mjera

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Program aktivnosti za sprečavanje nasilja u domovima obuhvaća kućni red, vremensku i prostornu strukturiranost dnevnog ritma, programe i planove rada. Kućni red ima za cilj prilagođavanje osobnih potreba djece i mladih s potrebom zajedničkog života i rada u domu, uvažavanje drugih i preuzimanje osobne odgovornosti. Pravila i kućni red imaju socijalizacijski učinak. Korisnici aktivno sudjeluju u izradi kućnog reda. Vremenska i prostorna strukturiranost omogućuje kontrolu interakcija između korisnika doma. Programi rada bazirani su na primjeni metoda individualnoga rada i metoda grupnog rada, s ciljem socijalizacije korisnika, spoznavanju drugih, kooperaciju i komunikaciju, uvažavanje različitosti.

Programima rada koji uključuju primjenu suvremenih metoda rada, stručni radnici intenzivno rade na razvijanju prihvatljive grupne kohezije, atmosfere i dinamike.

Stručni djelatnici kontinuirano provode evaluaciju interakcija između korisnika doma (kroz skale samoprocjene, ček liste, sociometriju). Korisnici se kroz edukacije kontinuirano upoznaju s vršnjačkim nasiljem te se podučavaju za nenasilno rješavanje sukoba (metoda igranja uloga, interakcijske igre).

U 2010. godini zabilježen je 1 slučaj vršnjačkog nasilja u Domu za odgoj djece i mladih Pula. U slučajevima zlostavljanja o svim poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama sačinjavaju se službene bilješke te se dostavljaju na zahtjev drugim nadležnim tijelima.

U domovima za odgoj u kojima su smještena djeca i mladi s dijagnosticiranim poremećajima u ponašanju primijećena je relacijska agresija u kojoj se šteti drugima „kroz povredu“ (ili prijetnju povredom) veze ili osjećaja prihvaćenosti, prijateljstva ili uključenosti u grupu, posebno je relacijska agresija izražena kod djevojčica smještenih u dom za odgoj.

Aktivnost 2.

Broj, kvaliteta i učinci provedenih mjera prate se provedbom inspekcijskih nadzora. Tijekom istih se na temelju indikatora konflikta i indikatora stresa utvrđuju interpersonalni odnosi između vršnjaka te poduzete mjere od strane stručnih radnika doma u svezi istog

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 4. Izraditi program i plan sustavne edukacije i supervizije djelatnika odgojnih domova i odgojnih zavoda te djelatnika centara za socijalnu skrb koji rade s djecom s poremećajima u ponašanju

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi program i plan aktivnosti
2. pratiti i evaluirati provedbu mjera

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Tijekom 2010.godine organizirano je niz edukacija i seminara na kojima su sudjelovali djelatnici centara za socijalnu skrb i drugih ustanova socijalne skrbi kao i predstavnici ostalih institucija koji sudjeluju u skrbi za djecu, mlade i obitelji:

- Stručni skup „Možemo zajedno“ – edukacija s ciljem unapređenja međuresorne suradnje na području zaštite djece, mladih i obitelji,
- Edukacija „Poremećaj pomanjkanja pažnje i koncentracije“ skrbi. Edukacija je realizirana u suradnji sa Psihološkim centrom Zagreb,
- Centar za krizne situacije proveo je edukaciju „Program ranog prepoznavanja depresije i suicidalnog rizika kod djece i mladih“,
- Krajem 2010. godine Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je sklopilo Ugovor o međusobnoj suradnji s Poliklinikom za zaštitu djece Grada Zagreba u namjeri da ista educira i osnaži stručnjake u centrima za socijalnu skrb za dijagnostiku i rad s djecom žrtvama ili svjedocima nasilja, uključujući i iskustvo seksualnog zlostavljanja. S provođenjem edukacije započet će se tijekom 2011. godine za što je rezervirano 40.000,00 kuna u proračunu.

Aktivnost 2.

U okviru organizacije supervizije od strane Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi veći je broj onih koji rade na poslovima u svezi s djecom s poremećajima u ponašanju, od čega je 35 stručnih radnika zaposlenih u odgojnim domovima.

Stručni djelatnici kontinuirano se educiraju u svezi prepoznavanja i postupanja glede vršnjačkog nasilja te je i tijekom 2010. godine nastavljena edukacija ART (Aggression Replacement Training).

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave.

Mjera 5. Izraditi i usvojiti Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: rujan 2006. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi prijedlog Nacrta Zakona
2. provesti javnu raspravu
3. pratiti provedbu Zakona

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Aktivnost je provedena 2009. godine

Aktivnost 2.

Aktivnost je provedena 2009. godine

Aktivnost 3.

Osnovano je Povjerenstvo za praćenje i unapređenje rada tijela kaznenog postupka i izvršavanja maloljetničkih sankcija, koje je u studenom 2009. godine započelo s radom.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 6. Izraditi program vršnjačke pomoći u lokalnoj zajednici i uključivanja djece u prevenciju poremećaja u ponašanju

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. razvijati i uspostaviti program vršnjačke pomoći u lokalnoj zajednici i uključivanja djece u prevenciju poremećaja u ponašanju kao akcijski istraživački program
2. održavati radionice u cilju osnaživanja vršnjaka kao sudionika u prevenciji poremećaja u ponašanju – edukacija djece edukatora
3. pratiti i evaluirati provedbu programa

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Sastavni dio rada „malih kreativnih socijalizacijskih skupina“ koje djeluju pri centrima za socijalnu skrb i osnovnim školama su radionice razvijanja vršnjačke pomoći, a namijenjene su radu s djecom iz rizičnih obitelji.

Iz dijela prihoda od igara na sreću predviđenih za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću odobrena su sredstva sljedećim udrugama:

- Udruga „Igra“ za projekt „Kontakt“ – program unaprjeđenja životnih vještina djece i mladih u institucionalnom tretmanu“, koji između ostalog razvija međuvršnjačku pomoć,
- SUNCE – Društvo za psihološku pomoć, Osijek za projekt „Psihološki tretman mladih s poremećajem u ponašanju i njihovih obitelji“ koji je financiran s 327.570,00 kuna,
- „Sto koluri“ – Hrvatska udruga za psihosocijalno zdravlje za projekt „SPLIT PUP – Sveobuhvatni psihosocijalni tretman djece i mladih s poremećajima u ponašanju“ što uključuje i tretman djece s iskustvom nasilja koji je financiran s 471.400,00 kuna.

Aktivnost 2.

Trenutačno djeluje 90 kreativnih socijalizacijskih skupina, od čega je 16 skupina u Zagrebu, a ostatak na ostalim područjima Republike Hrvatske.

Aktivnost 3.

Tijekom 2010. godine obuhvaćeno je 1.650 djece. Ovakav način rada ocjenjuje se izuzetno značajnim, te pokazuje pozitivne rezultate i zadovoljstvo korisnika.

Izvešće dostavlja:**MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI****Indikator provedbe:****Aktivnost 2.**

Obiteljski centri u okviru svojih planova i programa provode program „Male kreativne socijalizacijske skupine“ te različite preventivne programe.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 798.970,00 kuna.

Mjera 7. Pratiti znanja, stavove i ponašanje djece u svezi zlouporabe opojnih droga te ispitati njihovo mišljenje o djelotvornosti strategija prevencije njihova korištenja i koristiti te spoznaje u daljnjem razvoju programa suzbijanja ovisnosti

Nositelj mjere:**URED VLADE REPUBLIKE HRVATSKE ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE DROGA****Rok: 2006. godina i kontinuirano****Redni broj i naziv aktivnosti:**

1. provesti istraživanje
2. sukladno rezultatima istraživanja razvijati programe suzbijanja ovisnosti

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1.**

Tijekom 2009. i 2010. godine, temeljem prikupljanja i analize podataka za izradu Izvešća o provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2009. godinu te prikupljanjem informacija o nacionalnim i regionalnim istraživanjima provedenim među mladima o uzimanju legalnih i ilegalnih psihoaktivnih sredstava ovisnosti, Ured Vlade Republike Hrvatske za suzbijanje zlouporabe droga planirao je i razvijao programe prevencije ovisnosti i suzbijanja zlouporabe droga usmjerene prema djeci i mladima.

Također, Ured Vlade Republike Hrvatske za suzbijanje zlouporabe droga planirao je i u suradnji s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi i Europskim centrom za praćenje i kontrolu droga (EMCDDA) osigurao sredstva, te će tijekom 2011. godine provesti istraživanje pod naslovom „Zlouporaba sredstava ovisnosti u općoj populaciji Republike Hrvatske“. Navedeno istraživanje ima za cilj ispitati prevalenciju konzumacije različitih sredstava ovisnosti u općoj populaciji kao i u relevantnim subgrupama populacije (npr. mladi ljudi, urbana područja) te utvrditi stavove i percepcije različitih skupina u populaciji u odnosu na zlouporabu i uporabu sredstava ovisnosti. Istraživanje će obuhvatiti 4.000 ispitanika u dobi od 15 do 64 godine života, a kako bi se utvrdilo raširenost i stavovi konzumiranja sredstava ovisnosti među djecom i mladima vršit će se naduzorkovanje od 800 ispitanika u dobi od 15 do 34 godine života. Provedba navedenog istraživanja planira se započeti u ožujku/travnju 2011. godine dok će rezultati biti poznati krajem 2011. godine.

Aktivnost 2.

Temeljem analize rezultata nacionalnih i lokalnih istraživanja te na temelju godišnjih Izvešća o provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana, Ured je u Akcijskom planu suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2009. - 2012. godinu predvidio izradu i donošenje Nacionalnog programa prevencije

ovisnosti za djecu i mlade u odgojno-obrazovnom sustavu, ali i za djecu i mlade koji su izvan sustava školovanja odnosno koja su u sustavu socijalne skrbi.

Od listopada 2009. do svibnja 2010. godine Ured za suzbijanje zlouporabe droga je u suradnji s mjerodavnim ministarstvima i ostalim nadležnim tijelima osnovao multidisciplinarnu stručnu radnu skupinu i izradio *Nacionalni program prevencije ovisnosti za djecu i mlade u odgojno – obrazovnom sustavu, te djecu i mlade u sustavu socijalne skrbi za razdoblje od 2010. do 2014. godine*, koji je Vlada Republike Hrvatske donijela na sjednici održanoj 4. lipnja 2010. godine.

Glavni cilj Nacionalnog programa je suzbijati i sprječavati pojavu svih oblika ovisnosti među djecom i mladima te rizično ponašanje djece i mladih vezano uz eksperimentiranje sa sredstvima ovisnosti, što uključuje prevenciju ovisnosti o drogama, alkoholu, pušenje, internetu, klađenju i druge vrste ovisnosti kod djece i mladih. Sadržaj Nacionalnog programa čine: programi prevencije ovisnosti za djecu predškolske dobi i djecu školske dobi, program prevencije ovisnosti za studente visokih učilišta, program prevencije ovisnosti za djecu i mlade u sustavu socijalne skrbi, evaluacijski kriteriji za preventivne programe i kriteriji za izradu izvješća o preventivnim programima te dodatak o Standardima učinkovite prevencije ovisnosti i evaluacije u kojem su opisana stručna i znanstvena načela i standardi za izradu programa prevencije ovisnosti i evaluacije. S ciljem dosljednog i kontinuiranog provođenja programa prevencije ovisnosti u svim osnovnim i srednjim školama te za djecu i mlade u sustavu socijalne skrbi imenovani su županijski koordinatori školskih preventivnih programa koji su zaduženi za provođenje programa prevencije ovisnosti u osnovnim i srednjim školama te županijski koordinatori programa prevencije ovisnosti za djecu i mlade u sustavu socijalne skrbi. Za navedene županijske koordinate i voditelje školskih preventivnih programa u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa te Agencijom za odgoj i obrazovanje održana je 20. listopada 2010. godine edukacija na kojoj je između ostalog i detaljno predstavljen navedeni Nacionalni program, te se započelo s nizom regionalnih edukacija za voditelje školskih preventivnih programa na županijskoj razini.

Izvješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Aktivnost 2.

Programi prevencije su usmjereni na opću populaciju djece i mladih, njihove obitelji, nastavnike, učitelje, odgajatelje i ostale relevantne subjekte i rano otkrivanje rizičnih skupina djece i mladih te konzumenata droga kako bi se spriječilo da eksperimentiranje s drogama preraste u ovisnost. Sadržaji o ovisnostima i prevenciji nasilja integrirani su u redoviti i izborni školski program, dodatni rad te izvannastavne aktivnosti. Preventivni programi su dio godišnjih planova i programa te godišnjih izvješća odgojno-obrazovnih ustanova. Održan je niz stručnih skupova „Školski preventivni programi – Uloga škole u prevenciji ovisnosti“.

Izvješće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

Od značajnijih lokalnih projekata i aktivnosti koji su se na razini Ministarstva unutarnjih poslova i u pojedinim policijskim upravama aktivno provodili izdvajamo sljedeće:

- akcija pod nazivom „Mjesec borbe protiv ovisnosti od droga“ u sklopu koje su policijski službenici proveli niz preventivnih aktivnosti u vidu javnih nastupa u cilju osvješćivanja djece i maloljetnika o štetnom utjecaju i opasnostima konzumacije droga te mnoge druge aktivnosti.
- projekt „MAH 2 - „mogu ako hoću 2“ - namijenjen roditeljima učenika 6. razreda osnovnih škola kojim se obrađuju teme ovisnosti; projekt „Prevencija i alternativa“ - namijenjen polaznicima 6. razreda osnovnih škola koji se sastojao od predavanja na teme neprimjerenih društvenih ponašanja: „ovisnost“, „vandalizam“, „nasilje“ i drugo.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 8. Sustavno pratiti i unaprjeđivati mjere suzbijanja svih oblika ovisnosti uključujući suzbijanje preprodaje opojnih droga na mjestima okupljanja mladih

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu aktualne razine djelotvornosti suzbijanja svih oblika ovisnosti uključujući preprodaju opojnih droga na mjestima okupljanja mladih
2. pratiti i evaluirati provedbu zakona kojima se zabranjuje prodaja alkoholnih pića djeci i maloljetnicima
3. razraditi moguće načine i pretpostavke djelotvornijeg postupanja u ovom području

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Kontinuiranim poduzimanjem preventivno-represivnih mjera i radnji, uključujući nazočnost policijskih službenika na mjestima gdje se okupljaju i sastaju prodavači i konzumenti droga, kao i potencijalni konzumenti droga, sprječava se uspostavljanje otvorenih narko scena i time smanjuje dostupnost droga te stvaranje većeg broja novih ovisnika o drogama.

U provedbu zadaća kojima je cilj suzbijanje zlouporabe droga, uključujući suzbijanje preprodaje droga na mjestima okupljanja mladih, pored policijskih službenika linije kriminalističke policije koja se bavi suzbijanjem zlouporabe droga, uključeni su i policijski službenici u odori koji su bitno doprinijeli ostvarenju planiranih zadaća budući su dobro upoznati s prilikama na svome postajnom području.

Operativnim radom na terenu prikupljeni su podaci o dostupnosti pojedinih vrsta droga, njihovoj čistoći, načinu distribucije, njihovoj cijeni na ilegalnom narko tržištu, o mjestima na kojima se vrši njihova distribucija te drugim podacima na osnovu kojih se prate trendovi na narko tržištu. Sukladno utvrđenom usmjeravaju se daljnje aktivnosti u cilju suzbijanje ponude zlouporabe droga.

Aktivnost 2.

Tijekom 2010. godine policijski službenici su poduzimali mjere i radnje s ciljem uočavanja i procesuiranja prekršaja prodaje i dopuštanja konzumiranja alkoholnih pića maloljetnim osobama u ugostiteljskim objektima, kao i prodaje duhanskih proizvoda maloljetnim osobama.

Aktivnost 3.

Tijekom 2010. godine policija je provodila niz preventivnih akcija: "*Alkohol nije cool*" u okviru koje su održana predavanja učenicima trećih razreda srednjih škola i tematske emisije na lokalnoj TV postaji.

Unutar preventivnog programa "*Zajedno možemo više*" nastavljeno je provođenje akcija "*Znam hoću, mogu*", "*Prevenција i alternativa 1*" i "*Prevenција i alternativa 2*" u okviru kojih su se održavala predavanja u osnovnim i srednjim školama o štetnosti alkohola i droga za učenike i roditelje, učenicima je podijeljen promidžbeni materijal Vlade Republike Hrvatske, Ureda za suzbijanje zlouporabe droga pod nazivom „Ne toni u ovisnost, zaslužuješ bolje“.

Kao pozitivan primjer možemo istaknuti primjer Grada Karlovca koji je donio Odluku kojom se na javnim površinama grada Karlovca, a što se odnosi i na okolinu odgojno-obrazovnih ustanova, maloljetnim osobama zabranjuje konzumiranje, nošenje i posjedovanje alkoholnih pića i gdje su izrađeni plakati „Recimo ne alkoholu i pušenju“, a koji su distribuirani po svim trgovinama, ugostiteljskim objektima i poslovnim subjektima na području cijele Karlovačke županije.

U području zlouporabe droga i praćenja djelotvornosti strategije prevencije njihova korištenja, policijski su djelatnici poduzeli niz preventivnih aktivnosti kao što su sudjelovanje na javnim tribinama, sudjelovanje u medijima, održavanje predavanja u školama učenicima, nastavnicima i roditeljima te održavanje predavanja u drugim ustanovama. Akcija „Mjesec borbe protiv droge“ nastavljena je i kroz 2010. godinu s ciljem osvješćivanje djece i maloljetnika o štetnom utjecaju i

opasnosti konzumacije droga. Možemo istaknuti predavanja „Vandalizam i Alkoholizam“, " I alkohol je droga, mi biramo sport i zdravlje“, „Ovisnost – svi oblici“, „Zajedno protiv ovisnosti“, „Kako prepoznati ovisnost mladih“, „Reci ne nasilju i ovisnosti“, „Vodi li mlade ljude konzumiranje alkohola u ovisnost“, te niz predavanja i drugih aktivnosti u suradnji sa Centrima za liječenje i prevenciju ovisnosti, Vijećima za komunalnu prevenciju i drugim institucijama i udrugama građana.

Policijski službenici kroz svoje redovite aktivnosti, ciljano planirane akcije te planove rada kontakt policajaca provode mjere suzbijanja ovisnosti posebice na mjestima okupljanja mladih (parkovi, gradska igrališta, parkirališta, šetnice uz more, plaže, napušteni objekti) te mjestima potencijalno interesantnim za moguću prodaju sredstava ovisnosti djeci i mladima.

Tijekom protekle godine aktivnosti policije bile su usmjerene na daljnje održavanje partnerskih odnosa s trgovačkim djelatnicima i ugostiteljima kako bi ih se kontinuirano educiralo o poteškoćama koje proizlaze iz maloljetničke konzumacije alkohola, o mogućnostima i načinima suzbijanja pojave ranog pijenja te ih se potaklo na dosljednu primjenu zakonskih odredbi kojima se zabranjuje prodaja i točenje alkoholnih pića mladima.

Tijekom 2010. godine policijski službenici su realizirali ukupno 4.122 preventivno-edukativne aktivnosti za polaznike/štićenike odgojno-obrazovnih ustanova i domskih ustanova te 1.211 preventivno-edukativne aktivnosti za njihove roditelje.

Izvršće dostavlja:

DRŽAVNI INSPEKTORAT

Aktivnost 2.

Nadležnost gospodarskih inspektora sastoji se od suzbijanja raznih oblika ovisnosti kroz zabranu prodaje i dozvole konzumacije alkohola i alkoholnih pića te prodaje duhanskih proizvoda malodobnim osobama.

Dostavljeni su podaci o provedenim inspeksijskim kontrolama primjene odredbi članka 11. Zakona o trgovini kojima je u trgovini na malo osobama mladim od 18 godina zabranjena prodaja alkoholnih pića i drugih alkoholnih pića koja sadržavaju alkohol i prodaja duhana i duhanskih proizvoda te propisana obveza isticanja oznake o toj zabrani na svim prodajnim mjestima na kojima se prodaju ta pića, odnosno duhanski proizvodi, kao i o provedenim kontrolama primjene odredbe članka 11. Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda kojom je zabranjena prodaja duhanskih proizvoda osobama mladim od 18 godina, zabrana prodaje iz automatskih naprava, kao i obveza isticanja oznake o toj zabrani na svim prodajnim mjestima na kojima se prodaju duhanski proizvodi.

Tijekom 2010. godine gospodarski inspektori Državnog inspektorata obavili su:

1. prema Zakonu o trgovini - 9.586 kontrola primjene odredbi članka 11. Zakona o trgovini, od kojih se:

- 3.948 kontrole odnosi na odredbu o zabrani prodaje alkoholnih pića i pića koja sadrže alkohol,
- 5.638 kontrole odnosi na odredbu o obvezi isticanja oznake o zabrani prodaje alkoholnih pića osobama mladim od 18 godina.

Utvrđeno je 158 povreda Zakona, zbog kojih je ukupno poduzeto 178 Zakonom propisanih kaznenih i upravnih mjera: podneseno je 90 optužnih prijedloga, i doneseno je 88 upravnih rješenja kojima je u 24 slučaja izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti trgovine (prodaje alkoholnih pića) na rok od najmanje 30 dana, u 24 slučaja su tijekom nadzora izdana usmena rješenja u zapisniku o zabrani prodaje alkoholnih pića i pića koja sadrže alkohol na rok od 30 dana, a u 63 slučaja naređeno je otklanjanje nedostataka - isticanje oznake o zabrani prodaje alkoholnih pića. U 8 slučaja rješenja su izvršena pečaćenjem, dok u 5 slučaja rješenje o zabrani prodaje nije izvršeno pečaćenjem jer su stranke ispunile uvjete iz Zakona, odnosno uplatile po 30.000,00 kuna u Državni proračun, odnosno u ukupnom iznosu od 150.000,00 kuna.

2. prema Zakonu o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda - 12.535 kontrola primjene odredbi članka 11. Zakona o trgovini, od kojih se:

- 5.208 kontrola odnosi na odredbu o zabrani prodaje duhanskih proizvoda,
- 7.327 kontrola odnosi na odredbu o obvezi isticanja oznake o zabrani prodaje duhanskih proizvoda osobama mladim od 18 godina.

Utvrđeno je 179 povreda odredbi toga Zakona, zbog kojih je poduzeto 274 Zakonom propisanih kaznenih i upravnih mjera: podneseno je 126 optužnih prijedloga, doneseno je 50 prekršajnih naloga s novčanom kaznom u iznosu od 56.200,00 kuna zbog prekršaja i izrečene 3 novčane kazne na mjestu izvršenja prekršaja u ukupnom iznosu od 3.000,00 kuna. Doneseno je 35 upravnih rješenja kojima je izrečena mjera zabrane prodaje duhanskih proizvoda na određeni rok, 60 rješenja kojima je naređeno isticanje oznake o zabrani prodaje duhanskih proizvoda. U 8 slučajeva rješenja o zabrani prodaje izvršena su pečaćenjem.

3. prema Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti - 25.338 inspeksijskih nadzora ugostiteljskih objekata u kojima se uslužuju pića, napici i hrana.

Utvrđene su u 322 slučaja povrede odredbi Zakona. Za utvrđene prekršaje gospodarski inspektori pokrenuli su prekršajne postupke kod nadležnih Prekršajnih sudova, koji raspolažu podacima o broju ugostitelja koji su pravomoćno proglašeni krivima i o iznosu izrečenih kazni.

Člankom 39. stavkom 3. navedenog Zakona propisano je da nadzor nad zabranom usluživanja, odnosno dopuštanja konzumiranja alkohola osobama mlađim od 18 godina, pored gospodarskih inspektora, provode i policijski službenici ministarstva nadležnog za unutarnje poslove.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 209.200,00 kuna.

Mjera 9. U kaznenom postupku prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela razvijati alternativne mjere (nadoknada štete, izvansudska nagodba, humanitarni rad, psihosocijalnitretman i druge mjere)

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu dosadašnje primjene alternativnih mjera od strane državnog odvjetništva i sudova, kao i provođenje tih mjera od strane centara za socijalnu skrb
2. proširiti listu ustanova u kojima se provodi posebna obveza humanitarnog rada
3. osnovati savjetovališta za provođenje posebne obveze psihosocijalnog tretmana maloljetnika
4. donijeti program stalnog stručnog usavršavanja stručnjaka koji provode alternativne mjere (posrednika i medijatora)
5. izraditi kriterije i standarde za stručnjake – posrednike i medijatore

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi putem godišnjeg izvješća redovito prikuplja i analizira podatke o provođenju posebnih obveza uvjetovanih od državnog odvjetnika u predpripremnom postupku prema maloljetnicima i mlađim punoljetnim osobama, kao i posebnih obveza izrečenih od strane sudova za mladež izrečenih za počinjena kaznena djela i prekršaje. Analiza primjene alternativnih mjera također je sastavni dio rada Stručne službe za izvansudsku nagodbu.

Nadalje, tijekom 2010. godine Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi započelo je s aktivnostima usmjerenim na provedbu projekta „*Improving the quality of alternative sanctions and educational measures for youth with behaviour disorders*“ („Unapređenje kvalitete provedbe alternativnih sankcija i odgojnih mjera prema mladima s poremećajima u ponašanju“) u sklopu programa Matra Pre-accession Projects Programme (MPAP). Tako je u suradnji sa konzultantima, djelatnicima centara za socijalnu skrb i ostalim sudionicima provedbe projekta izrađena analiza alternativnih mjera kao osnova za unapređenje njihove provedbe. S provođenjem projekta nastavlja se i u 2011. godini. Dodijeljena sredstva u sklopu programa MATRE iznose 300.000 Eura. (oko 2.220.000,00 kuna).

Aktivnost 2.

Redovito se ažurira izrađeni popis ustanova u kojima se provode posebne obveze na području Republike Hrvatske te je tijekom 2010. godine izvršena njegova nadopuna. U provedbi posebnih obveza značajnu ulogu imaju organizacije civilnog društva, društva crvenog križa, ustanove socijalne skrbi, vjerske organizacije, a sve više i lokalna zajednica kroz svoje komunalne djelatnosti.

Aktivnost 3.

Uvjete za provođenje posebne obveze savjetovališnog rada izrečene kao odgojne mjere osigurava Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi kroz osiguravanje dostatnog broja stručnih radnika u okviru domova za djecu i mlade s poremećajima u ponašanju, a također i povezivanjem s civilnim društvom te organizacijama u lokalnoj zajednici. Tako je tijekom 2010. godine psihosocijalni tretman dodatno omogućen osiguranjem sredstava udrugama Sto koluri za projekt „SPLIT PUP – Sveobuhvatni psihosocijalni tretman djece i mladih s poremećajima u ponašanju“ 471.400,00 kuna i udruzi Sunce za projekt „Psihološki tretman mladih s poremećajima u ponašanju“ 327.570,00 kuna (prethodno naveden iznos u mjeri 6.). Više prostora za osiguranje ovakvih oblika pomoći biti će osigurano i kroz proces transformacije ustanova i centara za socijalnu skrb.

Aktivnost 4.

Izrađen je program stručnog usavršavanja za stručnjake koji provode alternativne mjere.

Aktivnost 5.

Kriteriji i standardi za stručnjake – posrednike i medijatore izrađeni su po uzoru na austrijski i njemački model, uz edukaciju koju su provodili stručnjaci iz Austrije. Navedeni kriteriji, kao i prikaz ovog projekta opisani su u knjizi «Model izvansudske nagodbe u kaznenom postupku prema maloljetnicima i mlađim punoljetnim osobama».

Izvešće dostavlja:**MINISTARSTVO PRAVOSUĐA****Aktivnost 2.**

Izvansudsku nagodbu provode Službe za izvansudsku nagodbu u Zagrebu, Splitu i Osijeku u predkaznenom i kaznenom postupku prema maloljetniku i mlađem punoljetniku.

U Centru za socijalnu skrb u Splitu broj službenika koji rade izvansudsku nagodbu povećan je za jednog službenika u 2010. godini.

Broj predmeta izvansudske nagodbe za maloljetne počinitelje kaznenih djela u 2010. godini je bio 176, od toga u Splitu 10, u Zagrebu 101, a Osijeku 65.

Ukupno utrošeno sredstava: 298.940,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 2.498.940,00 kuna.

UKUPNO UTROŠENO SREDSTAVA ZA PODRUČJE: 3.507.110,00 kuna.

VII. Područje djelovanja: DJECA PRIPADNICI NACIONALNIH MANJINA

Mjera 1. Osigurati odgovarajuće statističke podatke i druge informacije o položaju djece pripadnika različitih nacionalnih manjina kako bi se mogli utvrditi razlikovni pokazatelji u svim područjima Konvencije

Nositelj mjere:

DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi bazu podataka
2. osigurati dostupnost specifičnih podataka o položaju djevojčica, djece s posebnim potrebama te djece pripadnika nacionalnih manjina

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Baze podataka mogu voditi samo institucije u kojima osobe, stanovnici Republike Hrvatske, ostvaruju različita prava ili obveze (npr. Registar stanovnika Ministarstva unutarnjih poslova, Registar o oboljelima i zdravstvenim stanjima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, Registar korisnika socijalne skrbi Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Registar učenika i studenata Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i sl.). Državni zavod za statistiku nije u mogućnosti uspostaviti bazu podataka o položaju djece pripadnika nacionalnih manjina. Državni zavod za statistiku može pridonijeti razvoju administrativnih registara i baza podataka, ali ne može biti njihov posjednik.

Prema regulativama Eurostata i u skladu sa standardnom praksom u statističkim uredima europskih zemalja, nacionalni statistički uredi ne vode administrativne registre, nego se njima koriste za uspostavljanje statističkih registara koji služe za potrebe statističkog sustava.

Aktivnost 2.

Državni zavod za statistiku osigurava različite podatke o djeci koje prikuplja u okviru provedbe statističkih istraživanja utvrđenih Godišnjim provedbenim planom.

Podaci o djeci se u godišnjoj periodici prikupljaju u okviru statistike rođenih (karakteristike evidencije, djeteta, majke, oca) i statistike umrlih (karakteristike umrle dojenčadi).

Nadalje, prikupljaju se podaci o djeci koja pohađaju dječje vrtiće i druge pravne osobe koje ostvaruju programe pedškolskog odgoja (djeca prema spolu i godinama života, vremenu dnevnog boravka, djeca strani državljani, djeca u jaslicama, djeca s poteškoćama u razvoju itd.), o učenicima u osnovnim (učenici prema smjenama, spolu, uspjehu i razredu, stranim jezicima koje uče, učenici strani državljani, integrirani učenici itd.) i srednjim školama (učenici prema područjima obrazovanja, spolu, razredu i godini rođenja, ponavljači, učenici prema uspjehu i završavanju škole, stranom jeziku koji uče, učenici strani državljani, učenici s teškoćama u razvoju prema vrsti smetnje itd.).

Također se prikupljaju podaci o prijavljenim i optuženim maloljetnim počiniteljima kaznenih djela te maloljetnim počiniteljima prekršaja (demografski podaci o počinitelju, podaci o sudioništvu, pritvoru, obiteljskim prilikama itd.).

U 10. godišnjoj periodici prikupljaju se podaci o broju djece prema spolu i starosti, narodnosti, vjeri, državljanstvu, pohađanju škole, broju djece prema invaliditetu, uzroku invalidnosti, obitelji prema broju djece i migracijskim obilježjima.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 2. Razvijati toleranciju i prihvaćanje nacionalnih, vjerskih, rasnih i svih drugih različitosti

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. organizirati i sustavno provoditi program radioničkog tipa za pripremu djece pripadnika nacionalnih manjina i djece većinskog naroda u cilju razvoja prihvaćanja nacionalnih, vjerskih, rasnih i svih drugih različitosti
2. uključivati veći broj djece u rad radionica
3. pratiti postignute rezultate

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. – 3.

Programi radioničkog tipa kontinuirano se provode kroz školske kurikulume i to kroz izvannastavne aktivnosti, projekte, međunarodne školske suradnje, te su. sadržani u programima Odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo.

Građanski odgoj i obrazovanje postat će obvezni dio školskog programa u svim osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama od 2011./2012. školske godine. Program obuhvaća odgoj za mir i nenasilno rješavanje sukoba, učenje osnova demokracije, učenje za poduzetništvo, obrazovanje za zaštitu potrošača, razvoj identiteta i interkulturalnosti, suzbijanje stereotipa i predrasuda prema nacionalnim manjinama, zaštitu i promicanje ravnopravnosti spolova. Program će se u nižim razredima uvesti kao međupredmetni kurikulum, a srednje škole će samostalno odlučivati žele li građanski odgoj učenicima ponuditi kao temu u više predmeta, kroz module od 15 do 32 školska sata, ili će ga uvesti kao izborni predmet.

Izvršće dostavlja:

URED ZA NACIONALNE MANJINE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U cilju razvijanja tolerancije i prihvaćanja različitosti Ured za nacionalne manjine je kontinuirano provodio aktivnosti i poticao suradnju između pripadnika različitih nacionalnih manjina. Na seminarima o educiranju mladih pripadnika nacionalnih manjina o procesu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji pripadnici nacionalnih manjina upoznati su, među ostalim, s međunarodnim dokumentima i konvencijama koje je Republike Hrvatska ratificirala kao što su: Okvirna konvencija o zaštiti nacionalnih manjina, Konvencija UN-a o pravima djeteta, te Europska povelja o regionalnim i manjinskim jezicima te posebno je istaknuta potreba razvijanja i očuvanja kulturnog i nacionalnog identiteta te razvijanja dijaloga, tolerancije i poštivanja različitosti među nacionalnim manjinama.

U okviru Desetljeća za uključivanje Roma 2005.- 2015. predstavnici romske nacionalne manjine redovito sudjeluju na seminarima i radionicama na temu obrazovanja, zapošljavanja, zdravlja i stanovanja.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 3. Temeljem istraživanja osmisliti različite oblike institucionalnog i izvaninstitucionalnog obrazovanja koji bi, vođeni načelima interkulturalnosti, omogućili djeci i roditeljima zadovoljavanje njihovih obrazovnih, ali i identitetnih potreba

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. provoditi istraživanje
2. primijeniti nalaze istraživanja u praksi
3. pratiti kvalitetu i učinke

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Istraživanje o ljudskim pravima i njihovoj zastupljenosti u hrvatskim školama proveo je Centar za ljudska prava uz pokroviteljstvo Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva i Nizozemskog veleposlanstva. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa bilo je domaćin završne prezentacije projekta u 2010. godini.

Aktivnost 2.

Rezultati istraživanja predstavljeni su Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa i najširoj javnosti putem medija.

Aktivnost 3.

U okviru Natječaja za projekte udruga, Ministarstvo sufinancira projekte čiji je cilj poticati multikulturalnost i interkulturalnost za što je utrošeno 265.000,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 265.000,00 kuna

Mjera 4. Uključivati romsku djecu oba spola u programe predškolskog odgoja i obrazovanja, u sustav obveznog osnovnog obrazovanja te srednjoškolskog obrazovanja (temeljem mjera Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015.)

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. uključivati romsku djecu u sustav odgoja i obrazovanja
2. zapošljavati romske pomagače za rad s romskom djecom u sustavu odgoja i obrazovanja radi postizanja ranog razvoja romske djece i lakšeg savladavanja nastavnog gradiva
3. pratiti postignute rezultate

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U 2010. godini od ukupnog broja djece pripadnika nacionalnih manjina koji su uključeni u programe predškolskog odgoja (2.348 djece) u programe predškolskog odgoja uključeno je 550 djece pripadnika romske nacionalne manjine ili 23,42%.

U program predškole uključeno je 180 djece pripadnika romske nacionalne manjine za što je utrošeno 401.968,00 kuna.

Za 127 djece pripadnika romske nacionalne manjine Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je roditeljski udjel u cijeni programa predškolskog odgoja za što je utrošeno 424.549,00 kuna.

Aktivnost 2.

Vidi Područje I., Mjera 5., Aktivnost 4.

Aktivnost 3.

Vidi Područje I. Mjera 5., Aktivnost 1.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 826.517,00 kuna.

Mjera 5. Osnadživati i educirati predstavnike djece i mladih Roma i Romkinja za sudjelovanje u procesu ostvarivanja prava koja proizlaze iz Konvencije o pravima djeteta

Nositelj mjere:

URED ZA NACIONALNE MANJINE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi program edukacije
2. provoditi edukaciju
3. održavati radionice
4. educirati predstavnike Roma

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Programi edukacije biti će izrađeni u narednom razdoblju. Do tada se sve aktivnosti provode kroz višednevne seminare u okviru Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015.

Aktivnost 2.

Ured za nacionalne manjine je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine organizirao u Zagrebu 2. prosinca 2010. godine sastanak s članovima udruga i vijeća te predstavnicima romske nacionalne manjine u svezi s rješavanjem aktualnih problema romske nacionalne manjine. Sudjelovali su predstavnici nadležnih ministarstava i ureda, te zastupnik romske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru. Na navedenom skupu se govorilo o načinu rješavanja poteškoća u ostvarivanju prava pripadnika romske nacionalne manjine u svim područjima društvenog života te provedbi Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015. godine. Sudionicima su bile predstavljene mjere iz nadležnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Na skupu su aktivno sudjelovali i predstavnici mladih Roma i Romkinja.

Aktivnost 3.

Predstavnici mladih Roma i Romkinja aktivno su sudjelovali u raspravi na okruglom stolu na temu „Besplatna pravna pomoć Romima u reguliranju pravnog statusa u Hrvatskoj“ koji je održan u Zagrebu 17. prosinca 2010. godine u organizaciji Ureda za nacionalne manjine u suradnji s Uredom Pučkog pravobranitelja i Uredom Visokog povjerenika za izbjeglice u Hrvatskoj.

Aktivnost 4.

Ured za nacionalne manjine je u suradnji s Vijećem Europe organizirao šesti po redu seminar o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koji je održan 9. prosinca 2010. godine u Zagrebu. Održana je šira javna rasprava o provedbi navedenog dokumenta na kojem je zainteresirana javnost upoznata i s Trećim mišljenjem Vijeća Europe o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. U okviru seminara organizirane su i četiri radionice u sklopu kojih su sudionici analizirali probleme s kojima se pripadnici nacionalnih manjina susreću među kojima je i radionica na području obrazovanja i medija.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Program, radionice i edukacije nisu provedene izdvojeno za učenike pripadnike Romske nacionalne manjine, već u okviru redovnog rada obrazovnih institucija.

Izješće dostavlja:**URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU****Indikatori provedbe:****Aktivnost 4.**

Održano je izlaganje „Maloljetni brakovi u romskoj zajednici“, na okruglom stolu u organizaciji Udruge žena romkinja „Bolja budućnost“.

Održano je uvodno izlaganje „Prava djece pripadnika nacionalnih manjina“, na Prvom europskom kongresu Roma u sportu „Nogometom protiv rasizma, diskriminacije i siromaštva“.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave**Mjera 6. Razvijati provođenje kulturnih manifestacija i susreta djece pripadnika nacionalnih manjina****Nositelj mjere:****SAVJET ZA NACIONALNE MANJINE****Rok: 2006. godina i kontinuirano****Redni broj i naziv aktivnosti:**

1. izraditi plan
2. provoditi plan (organizirati kulturne manifestacije)
3. uključivati što veći broj djece pripadnika nacionalnih manjina
4. razvijati multikulturalizam i poticati suradnju
5. pratiti kvalitetu i učinke provođenja plana

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1. - 5.**

Savjet za nacionalne manjine, sukladno članku 35. stavku 4. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, je za ostvarivanje programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina tijekom 2010. godine rasporedio ukupan iznos od 41.227.878,84 kuna, a od toga iznosa vezano za prava i interese djece svih nacionalnih manjina za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija rasporedio je iznos od 1.829.320,00 kuna, održano je 118 kulturnih manifestacija u kojima je sudjelovalo 5.703 djece i to kako slijedi:

Tablica 13. Prikaz financiranih kulturnih manifestacija nacionalnih manjina

2010 GODINA	BROJ DJECE	FINANCIJSKA SREDSTVA
ALBANCI		
<i>UNIJA ZAJEDNICA ALBANACA U REPUBLICI HRVATSKOJ, ZAGREB</i>		
- Kulturni amaterizam	185	30.000,00
- radionica za djecu "Želim biti majstor"	50	5.000,00
UKUPNO ALBANCI:	235	35.000,00
BOŠNJACI		
<i>BOŠNJAČKO KULTURNO DRUŠTVO «NUR», SISAK</i>		
- Kulturni amaterizam - dječja folklorna sekcija	54	8.000,00
- Kulturne manifestacije - dječja predstava sa pjevanjem i igrokazom	57	15.000,00
UKUPNO BOŠNJACI:	111	23.000,00
ČESI		
<i>SAVEZ ČEHA U REPUBLICI HRVATSKOJ, DARUVAR</i>		
- Kulturni amaterizam		

Češka beseda Daruvar		
- folklorna skupina - mlada	30	10.330,00
- folklorna skupina - srednja	40	10.330,00
- folklorna skupina - starija, glazbena skupina	3	10.330,00
Češka beseda Doljani		
- folklorna skupina - mlada	25	10.330,00
- folklorna skupina - starija	7	10.330,00
- kazališna grupa - starija	3	10.330,00
- kazališna grupa - mlada	10	10.330,00
Češka beseda Prekopakra		
- folklorna skupina mlada	18	10.330,00
- folklorna skupina starija	6	10.330,00
Češka beseda Kaptol		
- folklorna skupina - mlada	17	10.330,00
- folklorna skupina - srednja	10	10.330,00
- folklorna skupina - starija	8	10.330,00
Češka beseda Bjeliševac		
- folklorna skupina - mala	10	10.330,00
Češka beseda Rijeka		
- folklorna skupina - dječja	25	10.330,00
Češka beseda Jazvenik		
- folklorna skupina - starija	5	10.330,00
- folklorna skupina - mlada	12	10.330,00
Češka beseda Međurić		
- folklorna skupina - dječja	10	10.330,00
Češka beseda Zagreb		
- folklorna skupina - mladi	15	10.330,00
Češka beseda Treglava		
- folklorna skupina - mlada	9	10.330,00
- folklorna skupina - starija	6	10.330,00
Češka beseda Lipovljani		
- folklorna skupina - mlada	10	10.330,00
Češka beseda Daruvarski Brestovac		
- folklorna skupina - mlada	16	10.330,00
- folklorna skupina - starija	12	10.330,00
Češka beseda Bjelovar		
- folklorna skupina - mala	25	10.330,00
Češka beseda Končanica		
- folklorna skupina - mlada	7	10.330,00
Češka beseda Vel. i Mali Zdenci		
- folklorna skupina - mala	16	10.330,00
- folklorna skupina - srednja	8	10.330,00
- folklorna skupina - velika	7	10.330,00
Češka beseda Donji Sredani		
- kazališna skupina - mladi	11	10.330,00
- kazališna skupina - stariji	4	10.330,00
- Kulturne manifestacije	259	35.000,00
UKUPNO ČESI:	644	344.900,00
MADARI		
<i>DEMOKRATSKA ZAJEDNICA MAĐARA HRVATSKE - OSIJEK</i>		
- Kulturni amaterizam (županijske udruge)		
Udruga splitsko-dalmatinske županije, Split – jezično-plesna grupa za djecu 5-10 god.	20	8.000,00
Udruga Novi Gradac- folklor, njegovanje jezika kroz pjesmu, ples i igru	30	24.000,00
Udruga Beli Manastir - Prikaz legende o Sv. Martinu	50	7.000,00
Udruga Batina - prikaz božićnih običaja pripadnika mađarske nacionalne manjine	50	5.000,00
- prikaz uskršnjih običaja pripadnika mađarske nacionalne manjine	50	5.000,00
Ogranak Vardarac - proslava dana naselja pokladne svečanost "Kakas-utes"	80	7.000,00
MKD "Arany Janos", Kopačevo - dječja folklorna skupina	20	7.000,00
MKD "Petofi Sandor", Lug - dječja folklorna skupina	30	7.000,00
KUD "Petefi Sandor", Laslovo - njegovanje izvornog folklor	70	7.000,00
MKUD "Ady Endre", Vladislavci - prvi mađarski dječji festival	20	5.000,00
<i>SAVEZ MAĐARSKIH UDRUGA, ZAGREB</i>		
MKD "Pelmonostor", Beli Manastir - X. ljetna škola mađarskog folklor	30	5.000,00

KUD "Petofi Sandor", Čakovci - folklorna skupina mladih	20	10.000,00
KUD "Jozsef Atila" Zmajevac - književno dramska sekcija	20	25.000,00
KUD "Ady Endre" Korog - dječja smotra folklor Mađara RH - Korod 2010	300	15.000,00
MKD "Kisköszeg" Batina - folklorna skupina mladih	30	20.000,00
Udruga za njegovanje običaja Mađara, Stari Jankovci		
- njegovanje tradicijske kulture kroz rad ženskog, dječjeg zbora	15	25.000,00
- dječja folklorna skupina	15	5.000,00
UM Hercegszöllosi Mihály, Kneževi Vinogradi - međunarodni dan mladih	150	10.000,00
Centar za kulturu i obučavanje SMU "Starai Mihaly, B. Manastir		
- obučavanje narodne glazbe	23	30.000,00
- obučavanje narodnog plesa	25	30.000,00
KUD „Petefi Šandor“, Marinci - dječja folklorna skupina	25	10.000,00
Kulturno društvo za njegovanje običaja mađara - Novi Beždan		
- dječja folklorna skupina	30	25.000,00
- glazbena škola	15	10.000,00
UDRUGA ZA NJEGOVANJE OBIČAJA MAĐARA – BILJE		
- dječja folklorna skupina	15	10.000,00
- Kulturne manifestacije		
- X. Festival dječjih folklornih skupina	300	30.000,00
- „Nótafa“, dječja smotra mađarskih narodnih pjesama	30	10.000,00
UKUPNO MAĐARI:	1.463	352.000,00
MAKEDONCI		
<i>ZAJEDNICA MAKEDONACA U REPUBLICI HRVATSKOJ, ZAGREB</i>		
KD "Braća Miladinovci" Osijek - dječja radionica "Biserčinja"	11	8.400,00
MKD "Ilinden" Rijeka - dječja folklorna sekcija	20	8.400,00
MKD "Kočo Racin" Pula - dječja skupina «Zvezdički»	12	1.200,00
MKD "Makedonija" Split - dječja folklorna radionica „Gradinka“	12	8.400,00
MKD "Biljana" Zadar - literalno-dramska sekcija	10	3.600,00
MKD "Ohridski biser" Zagreb - dječja folklorna sekcija "Trendafilčinja"	6	8.400,00
UKUPNO MAKEDONCI:	71	38.400,00
NIJEMCI		
<i>ZAJEDNICA NIJEMACA U HRVATSKOJ ZAGREB</i>		
Kulturni amaterizam - Dječja kazališna skupina "Točkice", Zagreb	18	20.000,00
<i>NJEMAČKA NARODNOSNA ZAJEDNICA ZEMALJSKA UDRUGA PODUNAVSKIH ŠVABA U HRVATSKOJ, OSIJEK</i>		
Kulturni amaterizam - Djevojački pjevački zbor «Brevis – Donau» i dječji zbor «Donau»	65	30.000,00
UKUPNO NIJEMCI I AUSTRIJANCI:	83	50.000,00
RUSI		
<i>NACIONALNA ZAJEDNICA RUSA HRVATSKE, ZAGREB</i>		
Kulturni amaterizam - Radionica-igraonica za djecu	20	5.000,00
<i>UDRUGA RUSKOG GOVORNOG PODRUČJA U MEĐUMURJU "KALINKA", ČAKOVEC</i>		
Kulturni amaterizam - Dječja folklorna skupina "Kalinka"	41	10.000,00
UKUPNO RUSI:	61	15.000,00
RUSINI I UKRAJINCI		
<i>SAVEZ RUSINA I UKRAJINACA U REPUBLICI HRVATSKOJ, VUKOVAR</i>		
Kulturni amaterizam	447	145.000,00
KUD "Andrij Pelih" Šumeće - Folklorna odrasla i dječja sekcija	33	30.000,00
<i>KULTURNO PROSVJETNO DRUŠTVO "IVAN FRANKO" VUKOVAR</i>		
Kulturni amaterizam - Dječja skupina ukrajinskog narodnog stvaralašta	15	20.000,00
<i>KULTURNO PROSVJETNO DRUŠTVO «TARAS ŠEVČENKO» KANIŽA</i>		
Kulturni amaterizam - Dječja plesna i pjevačka sekcija 25 djece	25	20.000,00
<i>KULTURNO PROSVJETNO DRUŠTVO "UKRAJINA" SLAVONSKI BROD</i>		
Kulturni amaterizam - Dječja orkestar	6	10.000,00
<i>KULTURNO PROSVJETNO DRUŠTVO "KARPATI" LIPOVLJANI</i>		

Kulturni amaterizam - Mlada folklorna grupa	15	35.000,00
<i>KULTURNO PROSVJETNO DRUŠTVO "Lesja Ukrajinka" OSIJEK</i>		
Kulturni amaterizam - Dječja vokalno-instrumentalna skupina "Leptiri"	12	
Kulturne manifestacije - Smotra dječjeg stvaralaštva Ukrajinaca Hrvatske, Slavonski Brod	150	5.000,00
UKUPNO RUSINI I UKRAJINCI	703	265.000,00
SLOVACI		
<i>SAVEZ SLOVAKA, NAŠICE</i>		
Kulturni amaterizam		
Matica slovačka Markovac Našički i KUD "Franjo Strapač" - plesne skupine: mala, srednja i velika	86	60.000,00
Matica slovačka Ilok i Slovačko Kulturno-umjetničko društvo "Ljudevit Štur" - folklorna sekcija (4 dobne skupine) - kazališna sekcija	86 27	75.000,00 15.000,00
Matica slovačka Osijek - pjevački zbor i dječja skupina, tamburaška i pjevački zbor	10	20.000,00
Matica slovačka Međurič - folklor, dječji i odrasli	11	10.000,00
Matica slovačka Zokov Gaj - mlađa pjevačko-plesna skupina	27	15.000,00
Matica slovačka Miljevci - dječja pjevačka i plesna skupina	20	15.000,00
Matica slovačka Josipovac	72	45.000,00
Matica slovačka Jelisavac	121	70.000,00
Matica slovačka Jurjevac	12	10.000,00
Matica slovačka Soljani	10	10.000,00
Matica slovačka Lipovljani	30	15.000,00
Matica slovačka Jakšić	16	10.000,00
Kulturne manifestacije		
- Dječja međunarodna smotra folklor „Dulovce“, Slovačka,MS/Markovac Našički	35	17.590,00
- Dječja smotra folklor Republike Hrvatske, Lipovljani	427	50.430,00
UKUPNO SLOVACI:	990	438.020,00
SLOVENCII		
<i>SAVEZ SLOVENSkih DRUŠTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ, ZAGREB</i>		
Slovensko društvo "Triglav" Split - dramska i recitatorska sekcija	5	10.000,00
Kulturno-prosvjetno društvo "Bazovica" Rijeka - literalna skupina i knjižnica	14	5.000,00
Slovenski kulturno društvo France Prešeren , Šibenik - Mladi smo, ker pojemo	8	9.000,00
UKUPNO SLOVENCII:	27	24.000,00
SRBI		
<i>SRPSKO KULTURNO DRUŠTVO "Prosvjeta", Zagreb</i>		
- Informiranje, izdavaštvo, kulturni amaterizam i manifestacije pododbora SKD "Prosvjeta"		
Pododbor SKD "Prosvjeta", Darda Dječja smotra folklor - Darda 2010	280	10.000,00
KUD «Gomirje» Gomirje recitatorska sekcija	5	8.000,00
Pododbor SKD "Prosvjeta" - Garešnica Smotra dječjeg folklor - dječja folklorna sekcija	10 10	5.000,00 15.000,00
Daljske maškare	50	10.000,00
Pododbor SKD "Prosvjeta" Daruvar - likovno-lutkarska sekcija	8	20.000,00
Pododbor SKD "Prosvjeta" Jagodnjak dramsko recitatorska sekcija - 1-4 razred o.š.- - 5-8 r. o.š - srednjoškolska dob	4 4 5	2.000,00 2.000,00 2.000,00
Pododbor SKD "Prosvjeta" Rijeka - radionice za djecu - festival poezija za djecu	70 70	15.000,00 5.000,00
Pododbor SKD "Prosvjeta" Krmjak - mali folklor - dramsko - recitatorska sekcija	16 10	15.000,00 1.000,00
Pododbor SKD "Prosvjeta" Trpinja - dramsko recitatorska sekcija	30	4.000,00
SKD «Prosvjeta» Zagreb, pododbor Glina - dramske radionice za djecu i mlade	5	5.000,00
Pododbor SKD Prosvjeta Gaboš , KUD "NADA" - dramska sekcija - recitatorsko literarna sekcija	15 10	10.000,00 5.000,00 13.000,00

- folklor	20	
UKUPNO SRBI:	635	147.000,00
TALIJANI		
<i>TALIJANSKA UNIJA, RIJEKA</i>		
Kulturni amaterizam - dječji festival "Voci Nostre"	450	37.000,00
Kulturne manifestacije - natječaj iz umjetnosti i kulture 2010. - Istria nobilissima	230	60.000,00
UKUPNO TALIJANI:	680	97.000,00
UKUPNO:	5.703	1.829.320,00

Izvjeshće dostavlja:

URED ZA NACIONALNE MANJINE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

U cilju njegovanja i očuvanja kulturnog i nacionalnog identiteta pripadnici udruga nacionalnih manjina svake godine organiziraju obilježavanje nacionalnih blagdana, datuma važnih iz povijesti te smotre i dane manjinske kulture na kojima sudjeluju i djeca pripadnika nacionalnih manjina. Najznačajnije manifestacije su: Prešernov dan, Svjetski dan Roma, Dani srpske kulture, Dani makedonske kulture, Žetvene svečanosti - manifestacija češke nacionalne manjine, Festivali dječjih slovačkih folklornih skupina, Tjedan kulture Mađara, Dani albanske kulture, Festival bošnjačke kulture, Dani crnogorske kulture i „Lučindan“, Smotra mađarskih folklornih skupina, Dani makedonske kulture i „Ilinden“, Dani njemačke i austrijske manjine, Dani rusinske i ukrajinske kulture, Smotra slovačkog folklora, Dani židovske kulture, Smotra kulturno-umjetničkog stvaralaštva zajednica Talijana te obilježavanje ruskog, poljskog i bugarskog nacionalnog blagdana.

Izvjeshće dostavlja:

MINISTARSTVO KULTURE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

U djelokrug Ministarstva kulture ulaze programi 9 središnjih knjižnica nacionalnih manjina. To su Gradska knjižnica Beli Manastir – Središnja knjižnica Mađara, Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar – Središnja knjižnica Čeha, Hrvatska narodna knjižnica i čitaonica Našice – Središnja knjižnica Slovaka, Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek – Austrijska čitaonica, Središnja knjižnica Austrijanaca, Gradska knjižnica i čitaonica Pula – Središnja knjižnica Talijana, Knjižnica i čitaonica „Bogdan Ogrizović“, Zagreb – Središnja knjižnica Albanaca, Knjižnice grada Zagreba – Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca, Srpsko kulturno društvo „Prosvjeta“ – Središnja knjižnica Srba, Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“, Karlovac – Središnja knjižnica Slovenaca. Te su knjižnice dio narodnih knjižnica kojima je temeljna zadaća osigurati dostupnost informacija svim kategorijama korisnika. Utrošena sredstva iznose 400.000,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 2.229.320,00 kuna.

Mjera 7. Organizirati seminare i okrugle stolove o načinu promocije pozitivnih aspekata i izjednačenog izvješćivanja o Romima

Nositelj mjere:

URED ZA NACIONALNE MANJINE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. organizirati i provoditi edukativne seminare i okrugle stolove s predstavnicima medija i predstavnicima Roma o pravima pripadnika romske nacionalne manjine i negativnim učincima stereotipa i predrasuda
2. provoditi seminare za novinare radi afirmacije pozitivnih aspekata i izjednačenog i objektivnog izvješćivanja o Romima u medijima
3. medijska prezentacija zaključaka seminara i okruglih stolova radi senzibilizacije šire javnosti o romskim pravima

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ured za nacionalne manjine je u suradnji s Vijećem Europe organizirao šesti po redu seminar o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koji je održan 9. prosinca 2010. godine u Zagrebu. Održana je šira javna rasprava o provedbi navedenog dokumenta na kojem je zainteresirana javnost upoznata i s Trećim mišljenjem Vijeća Europe o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Na skupu su sudjelovali predstavnici udruga i vijeća nacionalnih manjina, predstavnici nadležnih ministarstava i ureda, te zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru.

Aktivnost 2.

Na gore navedenom seminaru je održana radionica o pravu na pristup medijima te o medijskom predstavljanju nacionalnih manjina. Naglašeno je da treba senzibilizirati javnost na teme i događaje vezane za pripadnike nacionalnih manjina. Upozorilo se na potrebu smanjenja stereotipa i predrasuda prema nacionalnim manjinama, posebice prema Romima

Aktivnost 3.

U cilju prevladavanja predrasuda prema etničkim manjinama, posebice Romima, u organizaciji Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske i Svjetske organizacije Roma u borbi protiv rasizma, diskriminacije i siromaštva organizirao je u Zagrebu 18. i 19. listopada 2010. godine 3. europsko prvenstvo Roma u malom nogometu. Sudjelovalo je osam reprezentacija te je održana humanitarna nogometna utakmica između predstavnika Vlade Republike Hrvatske i predstavnika romske nogometne selekcije.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 8. Jačati administrativne i sudske mjere sprječavanja diskriminiranja djece pripadnika nacionalnih manjina, romske djece i djece stranaca
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. izraditi prijedloge izmjena i dopuna zakona
3. zabranjivati isticanje nacionalnosti djece

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 3.

Aktivnost je provedena donošenjem zakona koji jačaju administrativne i sudske mjere sprječavanja diskriminiranja djece pripadnika nacionalnih manjina, romske djece i djece stranaca:

- Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine, br. 71/06) u odredbi o značenju izraza (čl. 89.) uveden je novi zakonski izraz „zločin iz mržnje“. Prema predloženim rješenjima novog Kaznenog zakona koji je 7. srpnja 2011. godine usvojila Vlada Repulike

Hrvatske definicija zločina iz mržnje je usklađena sa zahtjevima Okvirne odluke Vijeća Europe 2008/913/PUP od 28. studenog 2008. o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima. Slijedom navedenog „zločin iz mržnje“ je kazneno djelo počinjeno zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjeroispovijesti, nacionalnog ili etničkog podrijetla, spolnog opredjeljenja ili rodnog identiteta druge osobe. Predviđeno je da se takvo postupanje uzima kao otegotna okolnost ako predloženim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje. U posebnom dijelu se kod nekih kaznenih djela propisuje kao kvalifikatorna okolnost kada je djelo počinjeno iz mržnje, dok u ostalim slučajevima tu okolnost valja uzeti kao otegotnu.

- Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći donesen 16. svibnja 2008. godine (Narodne novine, br. 62/08);
- Zakon o suzbijanju diskriminacije donesen 9. srpnja 2008. godine (Narodne novine, br. 85/08).

Ustavna lada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 7. srpnja 2011. godine usvojila prijedlog novog Kaznenog zakona koji je upućen u Hrvatski sabor.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 9. Poboljšati nastavne planove i programe za djecu pripadnike nacionalnih manjina u području odgoja i obrazovanja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. poboljšati kvalitetu postojećih nastavnih planova i programa uključujući program metodike poučavanja hrvatskog jezika za djecu kojima hrvatski jezik nije materinji jezik

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Objavljeni su novi nastavni programi za osnovnu i srednju školu češkog, mađarskog, talijanskog i srpskog jezika (Narodne novine, br. 29/10). U završnoj fazi je izrada nastavnih programa dopunskih sadržaja prirode i društva, povijesti, geografije, likovne i glazbene kulture za osnovne škole te povijesti, geografije, likovne i glazbene umjetnosti za srednje škole.

Izrađen je program učenja hrvatskog jezika kao drugog jezika za azilante (Narodne novine, br. 129/09). Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa obznanilo je škole metodičkim priručnikom za učitelje i nastavnike u radu s romskim učenicima.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 10. Poticati stručno usavršavanje učitelja i nastavnika koji rade u nastavi na jeziku nacionalnih manjina

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. održati seminare za stručno usavršavanje učitelja i nastavnika
3. omogućiti napredovanje učitelja i nastavnika

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

U organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje održano je ukupno 29 stručnih skupova na kojima je sudjelovalo 972 sudionika (učitelja/nastavnika):

- za nastavnike mađarske nacionalne manjine održana su 4 skupa za 112 sudionika,
- za učitelje srpske nacionalne manjine održano je 5 skupova za 290 sudionika;
- za učitelje talijanske nacionalne manjine održano je 10 skupova za 366 sudionika;
- za učitelje češke nacionalne manjine održano je 10 skupova za 204 sudionika.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je sufinanciralo slijedeće stručne skupove:

- za učitelje slovačke nacionalne manjine 1 stručni skup;
- za učitelje češke nacionalne manjine 1 stručni skup u Republici Češkoj;
- za učitelje srpske nacionalne manjine 2 stručna skupa.

Aktivnost 3.

Tijekom 2010. godine djelatnici Agencije za odgoj i obrazovanje bili su uključeni u provođenje stručno-pedagoških uvida u rad odgojno-obrazovnih djelatnika i pripremu prijedloga za njihovo napredovanje odnosno ponovni izbor u zvanju. Uzmu li se u obzir svi pozitivno riješeni predmeti napredovanja i ponovnog izbora za koja su izvješća o obavljenom stručno-pedagoškom uvidu otpremljena zaključno do 31. prosinca 2010. godine, ukupno je 923 odgojno-obrazovnih radnika na prijedlog odgojno-obrazovnih ustanova predloženo za napredovanje u zvanje mentora i savjetnika, odnosno za ponovni izbor u navedena zvanja.

Za potrebe nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina zaposleno je 7 stručnih savjetnika i to: 2 stručna savjetnika za talijansku nacionalnu manjinu s punim radnim vremenom (jedan je stručni savjetnik za razvoj nastave u cjelini, a drugi za nastavu talijanskog jezika), 2 savjetnika za srpsku nacionalnu manjinu, 1 savjetnik za češku nacionalnu manjinu s pola radnog vremena, 1 savjetnik za mađarsku nacionalnu manjinu i 1 savjetnik za slovačku nacionalnu manjinu.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 11. Osigurati potrebna sredstva za pisanje, prevođenje i tiskanje udžbenika za potrebe nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. izvršiti odabir autora udžbenika, odabir udžbenika za prevođenje
3. pisati, prevoditi i tiskati udžbenike

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je izradu/uvoz udžbenika za nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina i to za udžbenika na srpskom, talijanskom, češkom i mađarskom jeziku za što je utrošeno ukupno 3.285.930,00 kuna.

Za rad povjerenstava za prosudbu udžbenika za potrebe nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina isplaćeno je 185.315,00 kuna.

Aktivnost 3.

Za potrebe nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina napisano je, prevedeno i tiskano ukupno 178 udžbenika (24 autorska, 27 prevedenih i 127 uvezenih):

- za češku nacionalnu manjinu (15 autorskih i 9 prevedenih),
- za mađarsku nacionalnu manjinu (2 prevedena),

- za srpsku nacionalnu manjinu (9 autorskih i 31 uvezeni),
- za talijansku nacionalnu manjinu (16 prevedenih i 96 uvezeni).

U postupku su za izdavanje još 26 udžbenika (18 autorskih i 8 prevedenih).

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 3.471.245,00 kuna.

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 6.792.082,00 kuna.

VIII. Područje djelovanja: DJECA – ŽRTVE TRGOVANJA

Mjera 1. Osnažiti i podržati provedbu mjera Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja djecom od 1. listopada 2005. do 31. prosinca 2007. godine

Nositelj mjere:

NACIONALNI ODBOR ZA SUZBIJANJE TRGOVANJA LJUDIMA

Rok: kontinuirano za vrijeme provedbe Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja djecom

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. pratiti provedbu mjera Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja djecom od 2005. do 2007.
2. sudjelovati u provedbi mjera Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja djecom od 2005. do 2007.
3. izraditi izvješće o provedbi Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja djecom u tijelima nositeljima pojedinih mjera

Provedba mjere: mjera je provedena u prethodnom razdoblju

Izvješće dostavlja:

URED ZA LJUDSKA PRAVA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Indikatori provedbe:

Na inicijativu Ureda za ljudska prava, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 11. veljače 2010. godine donijela Zaključak kojim se prihvaćaju *Izmjene i dopuna Protokola za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima*. Izmjenama i dopunama navedenog Protokola, propisuje se da skrbnik malodobnika koji je identificiran kao žrtva ima pravo uz suglasnost centra za socijalnu skrb u roku od 90 dana odlučiti o sudjelovanju u programu pomoći i zaštite, vodeći računa o najboljem interesu malodobnika te uvažavajući mišljenje malodobnika.

Također, smatrajući da je obrazovanje ciljanih skupina jedan od najboljih načina prevencije trgovanja ljudima, Ured za ljudska prava kontinuirano provodi edukacije svih ciljanih skupina predviđenih *Nacionalnim planom za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje 2009.- 2011.*, unutar kojeg su djeca određena kao posebno značajna ciljana skupina. Organizirane su radionice o fenomenu trgovanja ljudima za učenike osnovnih škola i Domova za djecu i mlade. Kao primjer pozitivne prakse ističemo javnu kampanju provedenu od strane Ureda za ljudska prava koja je bila usmjerena na potencijalne korisnike usluga žrtava trgovanja ljudima kao što su muškarci, žene i djeca u cilju radne i seksualne eksploatacije. Pripremljen je TV spot kao i plakati.

Iako sukladno statističkim pokazateljima u Republici Hrvatskoj nije evidentiran značajan broj identificirane djece kao žrtava trgovanja ljudima, imajući u vidu djecu kao posebno ranjivu skupinu, s posebnom se pažnjom pristupa zaštiti prava i interesa djece. Upravo zato se u okviru regionalne suradnje na sastanku nacionalnih koordinatora održanom 2010. godine u Budvi zaključilo da će sve države regije naročitu pozornost posvetiti sprječavanju trgovanja djecom u svrhu prošnje, čemu su posebno izložena djeca romske nacionalnosti.

Statistički podaci Republike Hrvatske pokazuju da u 2008. godini nije identificirana niti jedna malodobna žrtva trgovanja ljudima. U 2009. godini u Republici Hrvatskoj je ukupno identificirano 8 žrtava trgovanja ljudima od kojih je 1 dijete. Identificirana žrtva je ženskog spola, državljanka Bosne i Hercegovine, rođena 1998. godine, seksualno eksploatirana. Napominjemo da su također identificirane i dvije žrtve ženskog spola od 18 godina, od kojih je jedna bila radno eksploatirana dok je druga žrtva bila prisiljena „džepariti“ za počinitelja. **Do zaključno rujna 2010. godine** ukupno je identificirano 7 žrtava trgovanja ljudima, od kojih je **dvoje djece**: jedno dijete, državljanka Republike Hrvatske, po nacionalnosti Romkinja, prodana je radi sklapanja braka; u drugom slučaju djeteta žrtve prodaja radi seksualnog iskorištavanja bila je dogovorena, međutim pravovremenom reakcijom policije ista je spriječena te je djetetu pružena pomoć i zaštita u okviru nacionalnog referalnog sustava.

U okviru Natječaja za prijavu projekata organizacija civilnog društva, Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske financirao je projekte iz područja zaštite, poštivanja i promicanja ljudskih prava u 2010. godini u iznosu od 100.000,00 kuna. Projekti su bili namijenjeni obrazovanju ciljanih

skupina o trgovanju ljudima (policijskih službenika, državnih odvjetnika, sudaca, zdravstvenih, prosvjetnih i socijalnih djelatnika, vojnih osoba, predstavnika civilnoga društva, turističkih djelatnika, diplomatsko-konzularnog osoblja, novinara, studenata i učenika).

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 100.000,00 kuna.

<p><i>Mjera 2. Pratiti izvješća Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima o provedbi Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja djecom</i></p>

Nositelj mjere:

VIJEĆE ZA DJECU

Rok: kontinuirano, do isteka roka provedbe Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja djecom

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. pratiti Izvješće o provedbi Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja djecom
2. pratiti statistike o kretanju kriminalnih djela u svezi trgovanja djecom
3. predlagati mjere za sljedeći Nacionalni plan za suzbijanje trgovanja djecom

Provedba mjere: mjera je provedena u prethodnom razdoblju

UKUPUNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 100.000,00 kuna.

IX. Područje djelovanja: DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 1. Osigurati međuresornu suradnju u izradi i provedbi suvremenih edukacijskih i rehabilitacijskih programa

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi Hrvatski nacionalni obrazovni standard
2. osigurati stručno usavršavanje prosvjetnih djelatnika
3. uspostaviti mobilne stručne timove, posebno za najraširenije skupine, djecu sniženih intelektualnih sposobnosti i djecu s teškoćama učenja, s ciljem pružanja podrške odgojno-obrazovnim ustanovama

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Aktivnost je provedena u 2007. godini.

Aktivnost 2.

Stručno usavršavanje nastavnika provedeno je kroz održavanje niza stručnih skupova na različite teme:

- održan je u Šibeniku 12. i 13. svibnja 2010. godine stručni skup „*Poticanje senzorne integracije u radu s učenicima s teškoćama u razvoju*“;
- održana su 2 stručna skupa „*Pomagači i asistenti u nastavi*“ te „*Inkluzija učenika s poteškoćama iz autističnog spektra*“ učiteljima, nastavnicima i stručnim suradnicima Splitsko-dalmatinske županije vezana za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada s učenicima s teškoćama u razvoju;
- održano je 6 stručnih skupova s temom „*Kompetencije edukacijsko-rehabilitacijskog stručnjaka*“ u Rijeci i Zagrebu;
- održano je 10 stručnih skupova s temom „*Prepoznavanje odstupanja u razvoju komunikacije djece predškolske dobi*“;
- održano je 6 stručnih skupova s temom „*Informacijsko komunikacijske tehnologije u radu s djecom i učenicima s teškoćama u razvoju*“ u Puli, Rijeci;
- održan stručni skup „*Učenici s intelektualnim teškoćama u redovitim školama*“ na Krku;
- održana su 3 stručna skupa na temu „*Učenici s oštećenjem vida u redovitim školama*“ na Rabu, u Novigradu i Opatiji;
- održana su 3 stručna skupa na temu „*Učenici s autizmom u redovitim školama*“ na Krku i Rabu te u Barbanu;
- održan je stručni skup „*Učenici s oštećenjem sluha u redovitim školama*“ u Pazinu;
- održan je stručni skup „*Odgoj i školovanje djece i učenika s intelektualnim teškoćama u redovitim odgojno-obrazovnim programima*“ u Žminju;
- održan je stručni skup „*Djeca i mladi s hiperaktivnim poremećajem i poremećajem pažnje u školi i obitelji*“ na Krku.

U suradnji sa specijaliziranim institucijama Agencija za odgoj i obrazovanje pruža savjetodavnu i stručnu pomoć odgojno-obrazovnim ustanovama u koje su uključena djeca i učenici s teškoćama u razvoju. Stručno usavršavanje pruža se prema posebnom dogovoru s odgojno-obrazovnom ustanovom prije ili neposredno nakon uključivanja djeteta ili učenika u redoviti program.

U suradnji sa stručnjacima Poliklinike SUVAG, Centra Goljak i Centra Vinko Bek, Centra za autizam i Osnovnom školom „Nad lipom“, osmišljeni su programi koji su namijenjeni djelatnicima

odgojno-obrazovnih institucija u kojima su uključena djeca i učenici s teškoćama u razvoju. Ovakav oblik stručnog usavršavanja na kojima će odgojitelji, učitelji i nastavnici povećati svoje osobne i profesionalne kompetencije pokazao se vrlo koristan, pogotovo što je svaki program prilagođen specifičnostima integriranog djeteta odnosno učenika.

Navedeno stručno usavršavanje provodi se u odgojno-obrazovnim ustanovama u kojima su integrirana djeca i učenici s različitim teškoćama u razvoju: djeca i učenici s cerebralnom paralizom i kroničnim bolestima, gluha i nagluha djeca i učenici, učenici s teškoćama u govorno-jezičnom razvoju i specifičnim teškoćama u učenju, slijepa i slabovidna djeca i učenici, učenici s intelektualnim teškoćama. Tijekom 2010. godini održano je:

- 7 stručnih skupova za učenike sa sljepoćom i slabovidnošću;
- 21 interdisciplinarnih stručnih skupova za djecu i učenike s cerebralnom paralizom i kroničnim bolestima;
- 15 stručnih skupova za djecu i učenike s gluhoćom i nagluhošću;
- 15 stručnih skupova za učenike s teškoćama u govorno-jezičnom razvoju i specifičnim teškoćama u učenju.

Kroz navedene programe stručnog usavršavanja bilo je uključeno 1.980 odgojno-obrazovnih radnika iz predškolskih, osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova.

Održano je 8 stručnih skupova za odgojitelje i stručne suradnike u dječjim vrtićima, prema pozivu nakon uključivanja djeteta s teškoćama u redoviti program vrtićima na temu „*Inkluzija djece s teškoćama u redovite programe vrtića i uloga stručnih suradnika*“.

Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje organizirala je savjetovanje za ravnatelje dječjih vrtića na županijskoj razini, na temu „*Dijete s teškoćama u razvoju u redovitoj predškolskoj ustanovi*“.

Održana su 3 stručna skupa za nastavnike srednjih škola, prema pozivu, a nakon uključivanja učenika s teškoćama u redoviti srednjoškolski program.

Također, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u okviru Natječaja za projekte udruga koje djeluju u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja sufinancira projekte koji su namijenjeni djeci i mladima s posebnim potrebama (djeca i mladi s teškoćama, invaliditetom, zdravstvenim teškoćama) za što je u školskoj godini 2009./2010. izdvojeno 1.971.850,00 kuna.

Aktivnost 3.

Mobilna/obilazeća služba djeluje pri posebnim centrima za odgoj i obrazovanje, nudeći savjetodavni rad školama diljem Hrvatske, sukladno njihovim iskazanim potrebama.

Prema podacima Centra za odgoj i obrazovanje „GOLJAK“, Centar pruža stručnu potporu odgojno-obrazovnim ustanovama u koje su uključena djeca i mladi s motoričkim teškoćama. Djelatnost se i dalje provodi kroz program stručnog usavršavanja u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje i volonterski. Godine 2010. takva usluga pružena je u 3 predškolske i 41 školskoj ustanovi.

Mobilni/obilazeći tim poliklinike SUVAG educira učitelje koji rade s učenicima oštećena sluha i onima s teškoćama u govorno-jezičnom razvoju.

Mobilni/obilazeći tim Centra za odgoj i obrazovanje «Vinko Bek» u Zagrebu pruža stručnu potporu odgojno-obrazovnim ustanovama u kojima su integrirani učenici sa sljepoćom ili slabovidnošću. Godine 2010. obuhvatili su 40 predškolskih ustanova, 130 osnovnih i 16 srednjih škola. Od 186 korisnika 48 su bili slijepi, a 138 slabovidnih. Program se realizirao u mjestima gdje korisnici žive (86 mjesta u 18 županija diljem Hrvatske).

Stručni radnici su realizirali 2.800 intervencija što u roditeljskom domu, dječjem vrtiću, osnovnoj ili srednjoj školi.

Za učenike sniženih intelektualnih sposobnosti Udruga Idem nudi usluge 8 obilazećih timova. s ciljem pružanja podrške odgojno-obrazovnim ustanovama (Zagreb, Osijek, Vukovar, Glina, Zadar, Šibenik). U 2010. godine održane su 4 dvodnevne grupne edukacije asistenata u nastavi.

U organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje u 2010. godini ukupno su organizirana 122 stručna skupa vezanih za unapređivanje odgoja i obrazovanja učenika s teškoćama u razvoju na kojima je sudjelovalo 4.021 sudionika.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 1.971.850,00 kuna.

Mjera 2. Kontinuirano poticati visoka učilišta na donošenje izmijenjenih i novih nastavnih planova i programa u kojima će biti zastupljene potrebe djece s posebnim potrebama

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. organizirati tribine studenata s invaliditetom i sveučilišnih profesora
2. organizirati okrugle stolove na temu problematike vezane uz rad s djecom u integriranim uvjetima i njihovim roditeljima

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Sveučilište u Zagrebu organiziralo je okrugli stol s temom „Studenti s invaliditetom na Sveučilištu u Zagrebu - vertikala obrazovanja, teškoće i mogućnosti“. Skup je održan 4. studenog 2010. godine uz nazočnost većeg broja studenata s invaliditetom, ostalih studenata, sveučilišnih profesora, službenih predstavnika Grada Zagreba, Sveučilišta u Zagrebu i Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Zagrebu.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 3. Izraditi programe učinkovita širenja stručne podrške u obitelji koji će se provoditi u domovima socijalne skrbi i odgojno-obrazovnim ustanovama u koje su uključena djeca s posebnim potrebama

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2008. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. utvrditi kriterije i plan rada za izradu programa stručne podrške u obitelji
2. izraditi program stručne podrške u obitelji i osigurati sustavni rad s obiteljima djece s posebnim potrebama
3. educirati stručnjake za rad s obiteljima djece s posebnim potrebama putem specijalizacija i stručnih seminara

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Programe stručne potpore obiteljima, a osobito obiteljima s djecom s teškoćama u razvoju u odgojno-obrazovnom sustavu izrađuje svaka odgojno-obrazovna ustanova prema svojim potrebama i potrebama svojih učenika/ca te potrebama njihovih obitelji za pružanje potpore u realizaciji odgojno-obrazovnog rada.

Aktivnost 3.

Održan je stručni skup „Djeca i mladi s hiperaktivnim poremećajem i poremećajem pažnje u školi i obitelji“.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Stručnu podrška u obitelji i osiguran sustavan rad pružalo je 6 domova socijalne skrbi koji zbrinjavaju osobe s posebnim potrebama. Individualni plan i program postupanja izrađuje se, ovisno o vrsti oštećenja i njegovim potrebama, za svakog pojedinog korisnika.

Aktivnost 2.

Stručna pomoć korisnika i njihovih obitelji osigurana je za 118 obitelji. Stručna podrška za svakog od korisnika provodi se kroz individualni plan i program.

Izješće dostavlja:

***MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI
OBITELJSKI CENTAR GRADA ZAGREBA***

Aktivnost 3.

Proveden je „Program podrškom i informacijom do integracije“ - senzibilizacijske radionice s odgajateljima u vrtićima za potrebe djece s invaliditetom i njihovih roditelja te su održane 3 radionice.

Izješće dostavlja:

URED UNICEF-a U HRVATSKOJ

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

Brojna su istraživanja pokazala da je intervencija uspješna onda kada se za djetetovu dobrobit intervenira brzo, unutar obitelji, odnosno zajednice, te na osnovu transdisciplinarnog i holističkog pristupa. Stoga je Ured UNICEF-a u Hrvatskoj u suradnji s Gradom Zagrebom i Dnevnom centrom za rehabilitaciju djece i mladih Mali dom - Zagreb, krajem 2010. godine pokrenuo projekt „Rana intervencija u djetinjstvu: Razvoj modela stručne podrške u obitelji djece s razvojnim odstupanjima/teškoćama (0-3)“. Cilj projekta je izrada sveobuhvatnog, dostupnog i odgovarajućeg modela za stručnu podršku u obitelji, koji bi poslužio kao okvir i nacionalni primjer za uspostavu sustava usklađenih usluga u zajednici za djecu s razvojnim odstupanjima/teškoćama (0-3) i njihove obitelji.

Projektom će biti obuhvaćene tri skupine pitanja:

1. Definiranje institucionalnog i formalno-pravnog okvira koji će sadržavati smjernice te preporuke za razvoj i postojanje koordiniranog sustava:
  - omogućavanje postojanja formalnog protokola upućivanja i formiranja međusektorske mreže podrške stručnjaka,
  - osiguravanje preduvjeta za horizontalnu i vertikalnu tranziciju djeteta kroz različite sustave kako bi se uključio pravodobno u program te dobio uslugu koja je u potpunosti odgovara na njegove potrebe.
2. Standardizirani postupci u provedbi usluga stručne podrške u obitelji djece s razvojnim odstupanjima/teškoćama:
  - definiranje ulaznih kriterija, standarda kvalitete i metodologije provedbe stručne podrške u obitelji,
  - identifikacija ključnih načela i preporučene prakse.
3. Definiranje sadržaja i pristupa uslugama rane intervencije u djetinjstvu te jačanje kapaciteta pružatelja usluga:
  - stručnjaci i pružatelji usluga iz različitih sustava dijele ista saznanja i vrijednosti.

Projekt se sastoji od dvije komponente:

- I. komponenta: Razvoj cjelovitog modela pružanja usluga rane intervencije u djetinjstvu kroz mobilnu stručnu podršku u obitelji.

Aktivnosti su: procjena potreba stručnjaka, roditelja i donositelja odluka (fokus grupe), analiza postojećeg formalno pravnog okvira; postizanje konsenzusa, postavljanje referentnog okvira i koordiniranog odgovora na potrebe djece i obitelji kroz Savjetodavni odbor projekta sastavljenog

od ključnih dionika; poboljšati kvalitetu, postaviti standarde i metodologiju za pružanje usluge stručne podrške u obitelji na lokalnoj i nacionalnoj razini; provedba pilot programa u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji; uspostava mreže stručnjaka; evaluacija pilot programa; izvršene potrebne modifikacije i promjene na pilot modelu nakon procjene njegove implementacije i evaluacije.

- II. komponenta: Razvoj i jačanje kapaciteta stručnjaka, ustanova, predstavnika vlasti za provedbu usluge rane intervencije u djetinjstvu - mobilna stručna podrška u obitelji.

Aktivnosti su: podizanje svjesnosti o potrebi za provođenjem takve usluge, razvojem stručnosti i potrebnih vještina i znanja potrebnih za provođenje usluga; razvoj edukacijskih materijala; provedba 4 edukativnih regionale radionica.

Postignuti rezultati do kraja 2010:

- predstavljen je projekt na jednodnevnoj radionici,
- provedene su fokus grupe o utvrđivanju potreba roditelja, stručnjaka i donositelja odluka,
- uspostavljen je Savjetodavni odbor (Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Udruga Puž, Ured pravobranitelja za djecu, Ured pravobranitelja za osobe sa invaliditetom, Centar za rehabilitaciju „Zagreb“),
- razvijena je metodologija za provedbu stručne podrške u obitelji,
- u tijeku je provedba pilot programa u Zagrebu i Zagrebačkoj županiji, a puna provedba očekuje se do kraja 2011. godine.

Ukupno utrošena sredstva iznose 147.000,00 kuna, a prikupljena su od donacija tvrtki i građana.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave + sredstva UNICEF-a u iznosu od 147.000,00 kuna.

Mjera 4. Kontinuirano raditi na području informiranja i edukacije djece i mladih o pravima djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom, o prednostima zajedničkog školovanja, odrastanja i života u zajednici, aktivnim uključivanjem djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom u provođenje ove mjere

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2008. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. u odgojno-obrazovnim ustanovama organizirati aktivnosti različitog sadržaja (igraonice, radionice, tribine, izlete, takmičenja, športska i kulturna druženja i slično)

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Planom razvoja sustava odgoja i obrazovanja od 2005. do 2010. godine vidljivo je jasno opredjeljenje za uključivanje učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama, u redoviti odgojno-obrazovni sustav. Kontinuirano se osuvremenjuju nastavni planovi i programi koji će omogućiti primjereno školovanje učenicima s teškoćama u razvoju te se donose posebni nastavni planovi i programi, kao i rehabilitacijski programi. Potiče se i organizira pružanje pomoći obiteljima, odgajateljima, učiteljima i nastavnicima, kroz odgovarajući edukacijski i savjetodavno-stručni rad, s ciljem potpunog prihvaćanja djece s teškoćama, očuvanja i poboljšanja mentalnog zdravlja djece s teškoćama u razvoju te pružanja podrške učenju toj djeci. Izrađen je prijedlog Pravilnika o odgoju i obrazovanju te primjerenoj potpori učenicima s teškoćama u osnovnoj i srednjoj školi koji predviđa mrežu mobilnih, interdisciplinarnih timova radi pružanja potpore djeci i učenicima, radnicima škole i roditeljima.

Izvjешće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

OBITELJSKI CENTAR GRADA ZAGREBA

Održano je 13 radionica u ciklusu: „Položaj osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj“.

OBITELJSKI CENTAR VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Mjera je provedena kroz održavanje slijedećih aktivnosti:

- Grupa potpore roditelja djece s teškoćama u razvoju - program psihosocijalne podrške roditeljima djece s teškoćama u razvoju 2009./2010. i 2010./2011. godine. U razdoblju veljača – lipanj 2010. godine provedeno je ukupno 8 susreta za roditelje. Dio roditelja uključenih u program osnovali su Udrugu Rastimo zajedno – za pomoć osobama s mentalnom retardacijom i drugim teškoćama u razvoju Virovitičko-podravske županije uz aktivnu podršku djelatnica Obiteljskog centra Virovitičko-podravske županije.
- „Mogu za 5!“ program pomoći u učenju za djecu s teškoćama u razvoju. Način izvođenja: individualnim susretima volontera i korisnika u slobodno vrijeme korisnika/ca. Broj sudionika: 4 korisnika(ca)-djece s teškoćama u razvoju, koji polaze nastavu prema prilagođenom programu. Ukupno je održano 14 grupnih susreta tema.
- „Moj prijatelj“ - program za poticanje inkluzije djece s teškoćama u razvoju i mladih s invaliditetom. Ukupno je održano 2 druženja s korisnicima i volonterima programa te roditeljima korisnika programa (55 korisnika/ca).
- „Vrijeme za nas“ - radionice za braću i sestre djece s teškoćama u razvoju. Provedene su dvije radionice. Broj sudionika: 4 djece.
- „Edukacija djece o prometu i sigurnosti u prometu“ - radionice o sigurnosti u prometu. Potaknuti razvijanje stavova odgovornosti u prometu, te poticanje tolerancije spram osoba s invaliditetom koji sudjeluju u prometu. Održano je 13 radionica.

OBITELJSKI CENTAR KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Mjera je provedena kroz održavanje slijedećih aktivnosti:

- Projekt „Stvarni svijet“ - projekt je proveden kroz radionice 4 radionice na kojima je sudjelovalo 6 djece s teškoćama u razvoju.
- Radionica/igraonica „Ruka prijateljstva“ – za djecu s teškoćama u razvoju, polaznicima Dječjeg vrtića Centra za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju „Podravsko sunce“ Koprivnica na kojima je sudjelovalo 5 djece.
- Radionica „Podrška obiteljima djece i mladih s oštećenjem vida“ namijenjena roditeljima djece i mladih s oštećenjem vida na kojima je sudjelovalo 7 sudionika.
- Tribina „Autizam iskustva i spoznaje“ namijenjena roditeljima djece i mladih s autizmom na kojima je sudjelovalo 12 roditelja.

OBITELJSKI CENTAR ISTARSKE ŽUPANIJE

U prostorijama obiteljskog centra djeluje Logopedsko savjetovalište s ciljem podrške djeci koja imaju poteškoće u razvoju govora, jezika i čitanja, kao i podrške i edukacije roditelja koje pohađa 20 korisnika mjesečno.

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Mjera je provedena kroz održavanje slijedećih aktivnosti:

- U okviru programa za djecu s specifičnim teškoćama u učenju „ABCD-onica, 123-onica“ održan je ciklus od 6 radionica za 6 djece osnovnoškolske dobi.
- U okviru programa za djecu s teškoćama u razvoju „Biser u školjci“ održano je 23 grupna susreta za 17 djece.
- U okviru programa edukacijskog uključivanja djece s teškoćama u razvoju u redovni odgojno-obrazovni sustav održano je 8 različitih radionica (edukacija) za 187 sudionika te dvije edukacije za 24 asistenta u nastavi.
- Održano je predavanje „Doprinos komunikacije socijalnom uključivanju djece i odraslih osoba s tjelesnim invaliditetom-deinstitucionalizacija“ za 49 sudionika.

OBITELJSKI CENTAR SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Mjera je provedena kroz održavanje radionica „Oči koje osjećaju“ koje su namijenjene obiteljima djece oštećenog vida (9 korisnika).

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Mjera je provedena kroz održavanje slijedećih aktivnosti:

- edukativne radionice za djecu s teškoćama u razvoju – održane 23 radionice, sudjelovalo je 15 sudionika.
- organizirano je „Savjetovalište za osobe s invaliditetom“ u okviru kojeg se provode i radionice za djecu i mlade s teškoćama u razvoju, ukupno je provedeno 26 radionica u koje je bilo uključeno 30 sudionika.

OBITELJSKI CENTAR SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Mjera je provedena kroz održavanje slijedećih aktivnosti:

- projekt „Priče o prijateljstvu“ - cilj projekta je promicanje zajedništva i prijateljstva između djece bez teškoća u razvoju s djecom s teškoćama u razvoju te kvalitetnija socijalna inkluzija osoba s teškoćama u razvoju. Projekt je organiziran u Osnovne škole Hvar i Osnovne škole „Petar Berislavić“ iz Trogira, s učenicima II razreda osnovne škole. Održane su ukupno 4 radionice u kojima je aktivno sudjelovalo 36 učenika bez teškoća u razvoju i dvije učenice s teškoćama u razvoju, iz obje škole.
- U gradu Trogiru povodom obilježavanja Međunarodnog dana osoba s invaliditetom, organizirana je priredba na kojoj su sudjelovali učenici iz Osnovne škole „Petar Berislavić“ sa prigodnim recitacijama. Na priredbi su sudjelovali i korisnici iz Centra za odgoj i obrazovanje „Juraj Bonačić - Dnevni centar Firule“ sa igrokazom „Gledaj ljepotom“. Ukupno su sudjelovale 72 osobe, od toga 30 su korisnici Centra, a 42 su učenici viših i nižih razreda osnovne škole.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 5. Podizati svijest djece s posebnim potrebama kroz sustav odgoja i obrazovanja u cilju njihove spoznaje vlastitih potencijala i prava, porasta samopouzdanja te korištenja najboljih sposobnosti i mogućnosti svakog djeteta

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2008. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. u provedbi Hrvatskoga nacionalnog obrazovnog standarda kroz socijalizacijske sadržaje raditi na podizanju svijesti djece s posebnim potrebama
2. stručnom podrškom roditeljima i prosvjetnim radnicima u školi osiguravati poticajne uvjete za njihovo osvješćivanje

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Donošenjem Nastavnog plana i programa za osnovnu školu 2006. godine projekt Hrvatskog nacionalnog obrazovnog sustava (HNOS) je završio. Nastavak započetih preobrazbi sustava predstavlja Nacionalni okvirni kurikulum (NOK). Cilj NOK-a je omogućiti polaznicima odgojno-obrazovnih ustanova na razini predškolskoga, osnovnoga i srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja stjecanje najvišeg stupnja znanja, sposobnosti i vještina u okviru istih.

NOK uređuje i odgojno-obrazovnu ponudu djeci i učenicima čije mogućnosti dopuštaju praćenje posebnih programa koji se odnose na stjecanje znanja, razvijanje sposobnosti i vještina potrebnih za što neovisnije svakodnevno življenje i aktivno uključivanje u radnu okolinu i neposredno društveno okruženje.

Aktivnost 2.

Odgojno-obrazovni ciljevi prema NOK-u su:

- „osigurati sustavan način proučavanja učenika, poticati i unaprjeđivati njihov intelektualni, tjelesni, estetski, društveni, moralni i duhovni razvoj u skladu s njihovi sposobnostima i sklonostima“;
- „odgajati i obrazovati učenike u skladu s općim kulturnim i civilizacijskim vrijednostima, ljudskim pravima te pravima i obvezama djece, osposobiti ih za življenje u multikulturalnom svijetu, za poštivanje različitosti i snošljivosti te za aktivno i odgovorno sudjelovanje u demokratskom razvoju društva“;
- „poticati i razvijati samostalnost, samopouzdanje, odgovornost i kreativnost učenika“.

Navedene vrijednosti i ciljevi su obvezni za sve učitelje, nastavnike i stručne suradnike, u svim odgojno-obrazovnim ciklusima, područjima i predmetima, školskim i izvanškolskim aktivnostima. Da bi škole mogle pridonositi ostvarivanju vrijednosti i ciljeva, trebaju surađivati s obiteljima i lokalnim zajednicama.

NOK promiče odgoj i obrazovanje usmjeren na dijete/učenika. Ovo podrazumijeva između ostaloga pružanje pomoći djeci/učenicima s teškoćama i senzibiliziranje ostale djece i učenika za njihove potrebe, pružanje pomoći i suradnju.

Kvalitetno odgojno-obrazovno djelovanje predškolske ustanove i škole podrazumijeva redovitu i trajnu suradnju s roditeljima/skrbnicima u smislu jasno podijeljene odgovornosti glede ostvarivanja ciljeva odgoja i obrazovanja u školi.

Programne stručne potpore obiteljima, a osobito obiteljima s djecom s teškoćama u odgojno-obrazovnom sustavu izrađuje svaka odgojno-obrazovna ustanova prema svojim potrebama i potrebama svojih učenika/ca te potrebama njihovih obitelji za pružanje potpore u realizaciji odgojno-obrazovnog rada.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je i u 2010. godini, raspodjelom sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću, nastavilo financijski podupirati projekte udruga osoba s invaliditetom i udruga koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom, a među četiri prioritetna područja bili su *Projekti usmjereni djeci s teškoćama u razvoju* i *Projekti usmjereni mladima s invaliditetom*.

U okviru navedenih prioritetnih područja bile su definirane prioritetne aktivnosti usmjerene: pružanju podrške u izvaninstitucionalnim oblicima skrbi za djecu s teškoćama u razvoju; kvalitetnom organiziranju slobodnog vremena za djecu s teškoćama u razvoju; provođenju rehabilitacijskih programa namijenjenih djeci oboljeloj od malignih bolesti; uključivanju mladih osoba s invaliditetom u klubove mladih kao i skupine za samoizražavanje i samozastupanje; poticanju mobilnosti mladih s invaliditetom; kvalitetnom organiziranju slobodnog vremena za mlade s invaliditetom; pripremi mladih osoba s invaliditetom za partnerske odnose, roditeljstvo i obiteljski život te projekte usmjerene razvijanju multikulturalnosti, tolerancije, poštivanja različitosti i sudjelovanja mladih s invaliditetom u društvu. Financijska potpora osigurana je za provedbu 50 projekata usmjerenih djeci s teškoćama u razvoju i mladima s invaliditetom, među kojima su se neke od aktivnosti odnosile na osiguravanje stručnu podršku roditeljima i prosvjetnim djelatnicima, za što je utrošeno 9.679,962,00 kuna.

Izješće dostavlja:

URED UNICEF-a U HRVATSKOJ

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

Krajem 2010. godine Ured UNICEF-a za Hrvatsku, u suradnji sa Zajednicom saveza osoba s invaliditetom Hrvatske (SOIH) te Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti,

započeo je provedbu projekta „Zajedno do naših prava“. Cilj projekta je kroz participativne radionice osnažiti djecu sa ili bez invaliditeta da progovore o Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom, zagovaraju svoja prava i učine zajednice u kojima žive inkluzivnijima. Ujedno će se provesti i edukacijska predavanja za nastavnike i učitelje kako provoditi participativne radionice te roditelje s ciljem informiranja o pravima djece zajamčenima Konvencijom i načinima njezine primjene. U tu svrhu UNICEF je preveo publikaciju 'Govorimo o mogućnostima', koja donosi set radionica za interaktivni rad s djecom na temu ostvarivanja prava prema Konvenciji. Aktivnosti projekta uključuju edukaciju stručnog tima, provedbu radionica u školama po posebnom i redovnom programu, evaluaciju projekta te preporuke za uvrštavanje programa u redovan sustav obrazovanja. Puna provedba projekta se očekuje u 2011. godini

Utrošena sredstva prikupljena donacijama građana i privatnog sektora iznose 25.000,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 9.679.962,00 kuna, kao i sredstva UNICEF-a u iznosu od 25.000,00 kuna

Mjera 6. Objediniti sustave praćenja podataka (registre) o djeci s posebnim potrebama u cilju dobivanja vjerodostojnih podataka

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. definirati kriterije za svaku skupinu djece s posebnim potrebama
2. osigurati redovito dostavljanje podataka u elektroničkom obliku

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (Narodne novine, br. 64/01) uređuje način prikupljanja podataka o uzroku, vrsti, stupnju i težini oštećenja zdravlja osoba s invaliditetom, način obrade i korištenja podataka te zaštitu podataka o osobama s invaliditetom. Ovim Zakonom definirani su kriteriji za svaku skupinu osoba s oštećenjem pa tako i za djecu.

Aktivnost 2.

U vezi s objedinjavanjem sustava praćenja podataka (registri) o djeci s posebnim potrebama napominjemo da se podaci preuzimaju u Registar iz obrazaca dostavljenih u Hrvatski zavod za javno zdravstvo, elektroničkim ili pisanim putem najkasnije 30 dana nakon završenih obrada podataka prema važećem programu statističkih istraživanja.

Podaci iz Registra obrađuju se i objavljuju svake godine kao zbirni statistički pokazatelji. Podatke za unos u Registar dostavljaju: liječnik primarne zdravstvene zaštite, liječnik specijalist školske medicine i liječnik specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite, nadležni centar za socijalnu skrb, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, županijski uredi i gradski uredi nadležni za poslove obrazovanja, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, preslika obrasca »Nalaz i mišljenje« ovlaštenih vještaka, odnosno preslika rješenja povjerenstva za reviziju ocjena invalidnosti.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 7. Osigurati pristupačnost zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osiguravati pristupačnost uklanjanjem arhitektonskih barijera
2. osiguravati informatičku podršku djeci s posebnim potrebama
3. uspostaviti mjere za uvođenje osobnog asistenta, tumača za znakovni jezik, intervenora
4. uspostaviti mjere za uvođenje asistenta u nastavi

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1.**

Projekt „Mreža škola bez arhitektonskih barijera” provodio se i 2010. godine. Cilj projekta je prostorno prilagoditi dovoljan broj škola u svakoj županiji radi ravnomjerne dostupnosti školovanja učenicima s većim motoričkim teškoćama te ostvarenja svojeg prava na školovanje u blizini mjesta stanovanja i odrastanja u vlastitoj obitelji. Do sada je više od 250 osnovnih i srednjih škola dobilo status škole bez prostornih prepreka. To se prije svega odnosi na izgradnju rampi, dizala, pokretnih traka te sanitarnih čvorova prilagođenih potrebama učenicima s invaliditetom.

Osnivači škola iz svih županija, svake godine, temeljem donesene mreže škola, upućuju Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa prijedlog za prilagodbu jedne škole na svom području. U 2010. godini za navedenu aktivnost Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je iz sredstava Državnog proračuna utrošilo 1.000.000,00 kuna.

Zahvaljujući izgradnji i dogradnji škola, u Republici Hrvatskoj je 2010. godine 7% potpuno prilagođenih matičnih škola i 3% područnih škola, a 26% osnovnih škola je djelomično prilagođeno.

Aktivnost 2.

Sukladno odredbi članka 47. Pedagoškog standarda za srednje školstvo, obrazovanje učenika s teškoćama organizira se i izvodi prema redovitom programu uz uporabu specifičnih nastavnih metoda, sredstava i pomagala ili prilagođenom programu uz uporabu specifičnih nastavnih sredstava i pomagala i/ili uz specifične metode. Oprema i didaktička sredstva te druga pomagala u nastavi moraju biti prilagođena vrsti potreba učenika s teškoćama. Mjerila za prostorne uvjete, opremanje i stručne kadrove sastavni su dio planova i programa prema kojima se obrazuju učenici s teškoćama u skladu s vrstama potreba.

Za učenike osnovnih škola za troškove posebnih nastavnih sredstava i pomagala osigurava se 50,00 kuna po učeniku svakoga mjeseca za fotokopirni materijal (umnožavanje internih udžbenika), didaktička sredstva, nastavna pomagala te povećana sredstva za higijenu i čišćenje te 25,00 kuna po učeniku u školama u kojima je ustrojen program produženog stručnog postupka.

Aktivnost 3.

Prema podacima Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih u školskoj godini 2010./2011. u osnovnim školama ima ukupno 8 tumača za znakovni jezik koji rade u nastavi: u Puli 3, u Osijeku 2, u Zadru 1, u Splitu 2. U srednjim školama nema ni jednog tumača za znakovni jezik, pa 3 učenika iz srednje škole dolaze u Hrvatski savez gluhih i nagluhih za pomoć u učenju. Na puno radno vrijeme zaposlena 3 su tumača u Hrvatskom savezu gluhih i nagluhih radi pružanja usluga tumačenja znakovnog jezika.

Aktivnost 4.

U školskoj godini 2009./2010. u osnovnim školama bilo je 224 pomoćnika u nastavi, od toga najviše u gradu Zagrebu (149), a u školskoj godini 2010./2011. do travnja 2011. dana je suglasnost za 276 pomoćnika u nastavi što je za 52 pomoćnika više.

Srednja škola s pet i više učenika s motoričkim oštećenjima (bez mogućnosti samostalnog kretanja) može imati jednog radnika srednje stručne spreme za pomoć, prijenos i prijevoz.

Izvjeshće dostavlja:**MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI****Indikatori provedbe:****Aktivnost 3.**

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u suradnji s udrugama osoba s invaliditetom osigurava uslugu tumača/prevoditelja na znakovni jezik za gluhe i gluhoslijepe osobe

kako bi se istima omogućilo samostalno planiranje vlastita života i aktivno sudjelovanje u životu zajednice. Usluga tumača/prevoditelja na znakovni jezik osigurana je u 2010. godini u suradnji s 18 udruga gluhih i nagluhih osoba, za što su iz dijela prihoda od igara na sreću za 2010. godinu osigurana i isplaćena sredstva u iznosu od 1.185.647,00 kuna za 32 tumača/prevoditelja.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u partnerskoj suradnji s organizacijama civilnog društva te uz stručnu podršku Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, podupire razvoj mreže podrške djeci s neurorazvojnim teškoćama u cilju povećanja dostupnosti različitih usluga primjerenih razvojnim potrebama djeteta. U 2010. godini, raspodjelom sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću Ministarstvo je osiguralo financijsku potporu za 12 projekata u ukupnom iznosu od 1.474.893,00 kuna.

Aktivnost 4.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti temeljem Poziva za prijavu projekata udruga osoba s invaliditetom za financijsku potporu iz dijela prihoda od igara na sreću osigurava financijsku potporu za osiguravanje usluge asistenta u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju. U tu svrhu je u 2010. godini isplaćeno 1.042.683,00 kuna za 11 projekata osiguravanja usluge asistenta u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju za 34 djece u osnovnim školama i 8 djece u predškolskim ustanovama.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Novi Zakon o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 57/11) propisuje pravo na status roditelja njegovatelja roditelju (ili drugoj osobi propisanoj Zakonom) djeteta s teškoćama u razvoju odnosno osobe s invaliditetom, koje je potpuno ovisno o pomoći i njezi druge osobe tako da joj je zbog održavanja života potrebno pružanje specifične njege izvođenjem medicinsko-tehničkih zahvata, za koju je prema preporuci liječnika roditelj osposobljen. Pravo na status njegovatelja roditelj ostvaruje dok traje potreba pomoći i njege njegovom djetetu te dok mu može pružati potrebnu njegu. Roditelj njegovatelj ima pravo na novčanu naknadu, prava iz mirovinskoga osiguranja, zdravstvenog osiguranja i prava za vrijeme nezaposlenosti, kao zaposlena osoba prema posebnim propisima. Prema starom Zakonu o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br: 73/97, 27/01, 59/01, 82/01, 103/03, 44/06 i 79/07) pravo na status roditelja njegovatelja u 2009. godini koristilo je 1.873 osoba za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 70.360.433,00 kuna. Navedeno pravo je tijekom 2010. godine koristilo 2.187 osoba što je za 314 osoba više nego u 2009. godini za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 88.183.068,00 kuna što je povećanje od 25% u odnosu na 2009. godinu.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 92.886.291,00 kuna.

Mjera 8. Donijeti Pedagoški standard za predškolski odgoj i naobrazbu, osnovno školstvo i srednje školstvo u svrhu razvoja uspješna sustava obrazovanja uvažavajući mogućnosti djece s posebnim potrebama

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. redefinirati strategiju obrazovanja
2. izraditi Pedagoške standarde za predškolski odgoj i naobrazbu, osnovno školstvo i srednje školstvo
3. izraditi izmjene i dopune postojećih propisa
4. izraditi nove propise

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Pedagoški standardi za sve tri razine odgoja i obrazovanja doneseni su na sjednici Hrvatskog sabora 16. svibnja 2008. godine (Narodne novine, br. 63/08)

Aktivnost 3.

Izmjene Državog pedagoškog standarda za sve tri razine odgoja i obrazovanja donesene su 15. srpnja 2010. godine (Narodne novine, br. 90/10).

Aktivnost 4.

Izmjene i dopune postojećih propisa te novi propisi doneseni 2010. godine koji prate zakone i Državni pedagoški standard:

- Pravilnik o broju učenika u redovitom i kombiniranom razrednom odjelu i odgojno-obrazovnoj skupini u osnovnoj školi (Narodne novine, broj: 124/09 i 73/10);
- Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, br. 112/10);
- Pravilnik o polaganju državne mature (Narodne novine, broj: 97/08 i 127/10);
- Pravilnik o tjednoj normi rada učitelja u osnovnim umjetničkim školama (Narodne novine, br. 17/10);
- Pravilnik o normi rada nastavnika u srednjoškolskoj ustanovi (Narodne novine, br. 94/10);
- Pravilnik o sadržaju i obliku svjedodžbi i drugih javnih isprava te pedagoškoj dokumentaciji i evidenciji u školskim ustanovama (Narodne novine, br. 32/10).

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 104.538.103,00 kuna.

X. Područje djelovanja: ZLOSTAVLJANA I ZANEMARENA DJECA

Mjera 1. Izraditi i donijeti Nacionalnu strategiju zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati posebnu Radnu skupinu za izradu Prijedloga Nacionalne strategije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
2. pribaviti prijedloge mjera i aktivnosti za izradu Nacionalne strategije od nadležnih državnih tijela, službi, ustanova te sveučilišnih institucija i organizacija civilnog društva
3. izraditi Nacrt prijedloga Nacionalne strategije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
4. provesti javnu raspravu o Nacrtu prijedloga Nacionalne strategije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
5. donijeti Nacionalnu strategiju zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Aktivnost je provedena 2007. godine.

Aktivnost 2.

Pribavljeni su prijedlozi mjera i aktivnosti od nadležnih državnih tijela, službi, ustanova i sveučilišnih institucija.

Aktivnost 3.

U tijeku je izrada Nacrta prijedloga Nacionalne strategije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja.

Aktivnost 4.

Po izradi Nacrta prijedloga Nacionalne strategije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja, planira se provesti javna rasprava.

Aktivnost 5.

Nacrt prijedloga Nacionalne strategije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja planira se uputiti na usvajanje Vladi Republike Hrvatske tijekom 2011. godine.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 2. Izraditi prijedloge izmjena i dopuna zakonskih propisa u cilju unaprjeđivanja zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Rok: 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati Radnu skupinu za izradu analize zakonskih propisa o zaštiti djece od zlostavljanja i zanemarivanja
2. pribaviti prijedloge nadležnih tijela i organizacija civilnog društva za izmjenu zakonskih propisa u cilju unaprjeđivanja zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja

3. izraditi prijedloge izmjena i dopuna zakonskih propisa u cilju učinkovitije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
4. provoditi zakonske propise u cilju učinkovitije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U rujnu 2009. godine započela je s radom Radna skupina za izradu Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima za mladež.

Početakom 2009. godine osnovana je Radna skupina za izradu novog Kaznenog zakona.

Aktivnost 2.

Prikupljeni su prijedlozi nadležnih tijela i organizacija civilnog društva.

Aktivnost 3.

Tijekom 2010. godine Radna skupina za izradu Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima za mladež izrađivala je prijedlog novog Zakona o sudovima za mladež koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 1. srpnja 2011. godine, a Hrvatski sabor donio na sjednici održanoj 8. srpnja 2011. godine.

Tijekom 2010. godine Radna skupina za izradu novog Kaznenog zakona izrađivala je prijedlog novog Kaznenog Zakona koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 7. srpnja 2011. godine te isti uputila na donošenje Hrvatskom saboru. Prema predloženim rješenjima kaznena djela protiv braka, obitelji i djece usklađena su s Obiteljskim zakonom (Narodne novine, broj: 116/03, 17/04, 163/04 i 107/07). Uvedena su nova kaznena djela prisilnog braka, povrede privatnosti djeteta, a brisano je kazneno djelo nasilja u obitelji zbog neodređenosti zakonskog opisa i preklapanja s prekršajima protiv nasilja u obitelji, s tim da su kod kaznenih djela nasilja uvedeni kvalifikatorni oblici kad su ona počinjena prema članu obitelji. Član obitelji šire je definiran nego što je to prema važećem Kaznenom zakonu. Predloženo je uvođenje kaznene odgovornosti za propuštanje provođenja, sprječavanje ili onemogućavanje provođenja bilo koje odluke za zaštitu dobrobiti djeteta koju je odredio sud, centar za socijalnu skrb ili državno tijelo (npr. odluke nadležnog tijela kojom je određen način i vrijeme susreta i druženja djeteta s roditeljem, drugim srodnikom ili osobom kojoj je sud odredio pravo na susrete i druženje ili na obavještanje osobe koja ima pravo na susrete i druženje s djetetom o promjeni djetetove adrese). Time je prošireno biće kaznenog djela i pružena veća zaštita djeci jer se do sada kažnjavalo samo sprječavanje izvršenja odgojnih ili drugih mjera. Radnje koje imaju za cilj izbjegavanje plaćanja uzdržavanja više nisu dio bića kaznenog djela, već je dovoljno da počinitelj ne podmiruje uzdržavanje za osobu koju je po zakonu dužan uzdržavati i to na način, u visini i u rokovima određenim ovršnom ispravom. Naime, kaznene prijave za ovo kazneno djelo često se odbacuju uz obrazloženje kako je nesporno da obveznik uzdržavanja svojoj obvezi ne udovoljava, no nije u mogućnosti doprinosti za uzdržavanje djeteta. Predloženim rješenjem nastojalo se zakonski opis kaznenog djela više prilagoditi potrebama djeteta oštećenika i poslati vrlo jasnu poruku roditeljima, a koja se tiče, u najširem smislu rečeno, njihove odgovornosti za djecu, kao i drugim roditeljima i građanima o tome da se radi o jednom od najozbiljnijih kršenja prava djece na primjeren životni standard koja može značajno i teško ugroziti njegov pravilan razvoj i napredak.

Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, br. 152/08) sadrži odredbe kojima se posebno štite djeca i maloljetnici (odredbe o svjedočenju i odredbe o djeci žrtvama kaznenih djela). Djeci i maloljetnicima, žrtvama kaznenih djela osigurava se posebna zaštita tijekom postupka. Sud, državni odvjetnik, istražitelji, policija moraju prema djetetu ili mlađem maloljetniku, žrtvi kaznenog djela, postupati posebno obazrivo, imajući na umu dob, ličnost i druge okolnosti kako bi se izbjegle štetne posljedice za odgoj i razvoj djeteta ili mlađeg maloljetnika. Među ranjivim svjedocima poseban način pribavljanja iskaza predviđen je za dijete. Dijete svjedoči u pravilu samo jednom (samo iznimno ispitivanje djeteta se može ponoviti), putem audio-video konferencije i u prisutnosti stručne osobe (psihologa ili pedagoga, a iznimno i ovisno o okolnostima i roditelja ili staratelja).

Aktivnost 4.

Nakon donošenja novih zakonskih propisa pristupit će se provedbi zakonskih propisa u cilju što učinkovitije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti izradilo je Nacrt prijedloga Zakona o potvrđivanju Europske konvencije o ostvarivanju dječjih prava koji je Hrvatski sabor donio 29. siječnja 2010. godine. Ratifikacijom Europske konvencije dodatno se unaprjeđuje zaštita djece na način da se promiču prava djece u njihovom najboljem interesu, dodjeljuju postupovna prava djeci i olakšava ostvarivanje tih prava tako što se osigurava da djeca, neposredno ili preko drugih osoba ili tijela, budu obaviještena i da im bude dopušteno da pred sudbenim tijelima sudjeluju u postupcima koji ih se tiču.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

<i>Mjera 3. Izraditi preventivne i intervencijske programe zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja</i>
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećih preventivnih i intervencijskih programa i podržati provođenje kvalitetnih i učinkovitih programa
2. izraditi preventivne programe zaštite djece od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja od strane nadležnih državnih tijela, službi, ustanova, sveučilišnih i znanstvenih institucija te organizacija civilnog društva
3. izraditi intervencijske programe zaštite djece od svih oblika zlostavljanja od strane nadležnih državnih tijela, službi, ustanova te sveučilišnih institucija i organizacija civilnog društva
4. provoditi preventivne i intervencijske programe zaštite djece od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. – 4.

Tijekom 2009. godine osnovana je Radna skupinu za izradu preventivnih i intervencijskih programa zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja kojom je koordiniralo Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Radna skupina je izradila *Smjernice za planiranje, provedbu i evaluaciju preventivnih i tretmanskih programa zaštite djece od nasilja* koje je usvojilo Vijeće za djecu na sjednici održanoj dana 9. studenoga 2010. godine. Kao načela dobre prakse Smjernice su namijenjene: svim stručnjacima koji planiraju i provode programe zaštite djece od svih oblika nasilja, donositeljima odluka u području usluga namijenjenih djeci i njihovim obitelji na svim razinama djelovanja – od lokalne do državne razine te široj javnosti. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti objavilo je na web stranicama tekst Smjernica, te je u 2011. godini izvršen tisak Smjernica.

U skladu s Odlukom o raspodjeli financijskih sredstava za projekte udruga usmjerenih djeci za financijsku potporu unutar raspoloživih sredstava Državnog proračuna za 2010. godinu odobrena su financijska sredstva za ukupno 28 projekata za sva prioritetna područja natječaja, a od toga 5 projekata su preventivni i intervencijski projekti usmjerenih zaštite djece od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja u iznosu od 110.000,00 kuna. Projekti: Udruga Čakula kroz život „Odrastanje bez

nasilja - može i drugačije“, Udruga roditelja Korak po korak „Prevenција zlostavljanja djece primjenom CAP programa“, Rehabilitacijski centar za stres i traumu „Budimo saveznici: pomoć djeci i prevencija zanemarivanja i zlostavljanja“, Udruženje Djeca prva „Rani odgoj za civilno društvo“ i Psihološki centar Tesa „Ruka podrške“.

Aktivnost 4.

OBITELJSKI CENTAR GRADA ZAGREBA

Aktivnost se provodila na slijedeće načine:

- radionice za djecu u osnovnim školama na temu: „Što je nasilje“, „Prijateljstvo“, „Ljutnja i njena kontrola“, održano je ukupno 5 radionica sa 174 polaznika,
- „Trgovanje ljudima – i posljedice“ - preventivni i intervencijski program zaštite djece i mladih od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja, održano je 6 jednokratnih radionica u srednjim školama i đачkim domovima Grada Zagreba, nazočno je bilo 52 sudionika.

OBITELJSKI CENTAR KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost se provodila na slijedeće načine:

- program „Prevenција svih vrsta nasilja među djecom i mladima“ - program je proveden kroz ukupno 7 predavanja/radionica namijenjenih djeci viših razreda osnovnih škola i njihovim roditeljima, prisustvovalo je 401 sudionika.
- radionica „Zašto prijaviti nasilje“ - namijenjena osobama s invaliditetom i mladima članovima udruge osoba s invaliditetom, sudjelovalo 16 sudionika.
- u sklopu Kampanje „Živim život bez nasilja“: održana je debata „Prijaviti ili ne prijaviti nasilje“ – završna debata učenika srednjih škola na kojoj je sudjelovalo ukupno 266 sudionika te je održana edukativna radionica „Kako živjeti život bez nasilja“ - namijenjena djeci učenicima od 5. - 7. razreda osnovne škole na kojoj je sudjelovalo 47 sudionika.

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost se provodila na slijedeće načine:

- radionice na temu „Sigurnost djece na Internetu“ - 23 edukativne radionice u 9 osnovnih škola na kojima je sudjelovalo 946 sudionika.
- radionica „Nenasilno rješavanje problema“ - 17 edukativnih radionica u 13 osnovnih škola, na kojima je sudjelovalo 558 sudionika.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ustanovljena je dužnost škole brinuti se o sigurnosti učenika te voditi evidenciju o neprihvatljivim oblicima ponašanja učenika, pružati savjetodavni i odgojno-obrazovni rad te aktivnostima sprječavati neprihvatljivo ponašanje.

U području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja koje se odnosi na zanemarivanje i zlostavljanje djece te za projekte kojima je cilj sprječavanje svih vrsta nasilja nad djecom Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa financira projekte udruga. U 2010. godini je u okviru svojih aktivnosti sufinancirano 10 preventivnih programa u osnovnim i srednjim školama te tiskanje stručne literature koja se bavi prevencijom svih oblika ovisnosti (utrošena sredstva prikazana u području I., mjera 4.).

Programi/projekti su sljedeći:

Osnovne škole „Znanjem protiv ovisnosti“ Osnovne škole Oroslavlje, „Školski preventivni programi“ Osnovne škole A. Mihanovića Osijek, „Prevenција nasilja i ovisnosti“ Osnovne škole Dr. A. Starčevića Zagreb, „Medijacijom protiv nasilja“ Osnovne škole Retkovec Zagreb, „Protiv nasilja kroz kreativni rad“ Osnovne škole Mladost Zagreb, „Prevenција u školskom ozračju“ Osnovne škole Vukomerec Zagreb.

Srednje škole: „Prevenција ovisnosti“ Srednje škole M. Marulića Slatina, „Prevenција neprihvatljivog ponašanja djece i mladih Grada Zagreba“ III. gimnazija Zagreb, Projekt „Živimo zdravo“ Ekonomska i trgovačka škola I. Domca Vinkovci.

Učenje i poučavanje za mir i nenasilno rješavanje svih vrsta sukoba provodi se i kroz projekte unutar Građanskog odgoja i obrazovanja te u izvaninstitucionalnim oblicima odgoja i obrazovanja. U školskoj godini 2009./2010. provedeno je 29 projekata za što je utrošeno 1.120.000,00 kuna.

Projekti za poučavanje mirnog i nenasilnog rješavanja sukoba u 2010. godini: Udruga za pružanje psihosocijalne i pedagoške pomoći djeci i mladima s poremećajima u ponašanju - *Prevenција nasilja među djecom - Prestani!*, Udruga za zaštitu zdravlja žena - *Mladi za mlade*, Rehabilitacijski centar za stres i traumu - *Prevenција nasilja u područjima od posebne državne skrbi (Općina Dvor)*, Mogu – terapijsko jahanje - *Pedagoško-preventivni program za djecu i mlade s ciljem sprječavanja nasilja*, Uragan – škola realnog jujitsua - *Ljetni edukacijski kamp 2010. Sprječavanje nasilja među djecom*, Čakula kroz život - *Odrastanje bez nasilja – može i drukčije*, Psihološki centar Tesa - *Ruka podrške*, Osmijeh – udruga za pomoć djeci i mladima - *Prevenција zlostavljanja djece i vršnjačkog nasilja u školi*, Forum za slobodu odgoja - *Škole medijacije – središnja mjesta nenasilnog rješavanja sukoba među mladima*, Vukovarski institut za mirovna istraživanja i obrazovanje - *Protiv nasilja zajedno*, Udruga za rad s mladima "Brezza"- *Moj brand - biti friend!*, Društvo multiple skleroze Krapinsko - zagorske županije - *"Znanje je spas u nevolji"*, Udruga roditelja "Korak po korak" - *Prevenција seksualnog zlostavljanja djece primjenom cap programa - doprinos Kampanji Vijeća europe za zaustavljanje seksualnog zlostavljanja djece*, Drava dokumentacijski centar - *Nek' nas drava spoji - zdravi na Dravi*, Športsko društvo hrvatska škola Outward Bound - *Prevenција društveno neprihvatljivog ponašanja, resocijalizacija i rad s mladima posebnih potreba odgojno-obrazovnim metodama sustava Outward Bound*, Platonovo društvo - *Projekt Stohrens Schule: Odgoj za toleranciju i nenasilje metodom filozofiranja s djecom i mladima*, Udruga Maraton - *Mjuzikl: STOP nasilju među djecom i mladima*, Studio razvojnih inicijativa - *Stripom reci "ne!" nasilju i predrasudama*, Ženska soba - Centar za seksualna prava - *Rodnom ravnopravnošću protiv seksualnog nasilja*, B.a.B.e. Budi aktivna Budi emancipiran - *Slušam, čujem, razumijem*, Sto koluri Split, Hrvatska Udruga za psihosocijalno zdravlje - *Dijete nije nevažan čovjek*, Carpe Diem udruga za poticanje i razvoj kreativnih i socijalnih potencijala djece, mladih i odraslih - *Jednaki, slični, različiti*, Društvo za psihološku pomoć - *Psihosocijalni tretman maloljetnih počinitelja nasilja*, Novi svijet, udruga za brigu o djeci i mladima – *Bonaca*, Civitas Zagreb protiv nasilja - *Civitas, znanstvenici i mediji*, Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje - *"Bolje spriječiti nego liječiti"*, Udruga Zora - *365 dana aktivizma protiv rodno uvjetovanog nasilja*, Udruga roditelja djece i osoba s invaliditetom "Mali princ" - *Socijalna integracija i osposobljavanje djece s teškoćama u razvoju i mladih s invaliditetom za samostalniji život i rad «Priatelji u igri i učenju»*, Mirovna grupa mladih Dunav - *Djeca ZA prava, nenasilje i mir.*

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

U okviru preventivne akcije "Živim život bez nasilja" održana su predavanja učenicima osnovnih i srednjih škola na temu nasilja u obitelji, uključujući i nasilje nad djecom u obitelji, podijeljeni su plakati, letci i brošure usmjereni na senzibiliziranje javnosti za problem nasilja u obitelji. Za djecu su organizirane kreativne radionice te su najbolji radovi prikazani u Muzeju policije, a najuspješniji radovi svake županije posebno su nagrađeni. Ministarstvo unutarnjih poslova otvorilo je posebnu stranicu na Facebook-u i objavljivao podršku javnih osoba koje su se angažirale u navedenoj kampanji. Održano je ukupno 1.372 predavanja u 512 škola. Educirano je oko 52.000 učenika i 4.000 roditelja. U provođenju edukacije u školama sudjelovalo je 311 policijskih službenika i 430 djelatnika drugih državnih tijela.

Izješće dostavlja:

URED UNICEF –a U HRVATSKOJ

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

Implementacija UNICEF-ovog programa „Za sigurno i poticajno okruženje u školama“ s ciljem prevencije vršnjačkog zlostavljanja nastavila se u 2010. godini. Program se temelji na pristupu

„odgovor cijele škole“, tj. zahtjeva uključivanje svih djelatnika i učenika škole, a sastoji se od „7 koraka do sigurne škole“:

Svakoj školi koja sudjeluje u programu dodjeljuje se mentor/mentorica koji prezentira program, održava radionice na kojima učitelji stječu nova znanja i vještine, te savjetuje i pomaže u provedbi programa. U prosjeku je potrebna jedna školska godina za savladavanje ovog osnovnog dijela programa, a svaki učitelj/ica prolazi kroz 54 sata stručnog usavršavanja. Nakon obavljenih svih faza provedbe, škola se prijavljuje za dobivanje statusa „Škola bez nasilja“. Nakon tri godine provedbe programa za prevenciju vršnjačkog nasilja, škola može pristupiti evaluaciji svog rada i ostvariti uvjete za obnovu statusa „Škole bez nasilja“.

Tijekom 2010. godine nastavljena je kontinuirana implementacija programa prevencije vršnjačkog nasilja i zlostavljanja „Za sigurno i poticajno okruženje u školama“ u 275 dosad uključenih škola, dok se 26 novih osnovnih škola uključilo u program. U 2010. godini 9 škola je završilo osnovni program te sukladno definiranim indikatorima postignuća prema pojedinim aktivnostima programa ovih 9 škola je dobilo priznanje „Škola bez nasilja“. Sveukupno, do sada je 157 škola uspješno završilo osnovni program i dobilo priznanje „Škola bez nasilja“ te zajedno čine „Mrežu škola bez nasilja“. U programu sudjeluje više od 150.000 djece i 12.000 učitelja. Kako bi podržali provedbu programa u uključenim školama, Ured UNICEF-a je tijekom 2010. godine besplatno podijelio više od 300 priručnika za učitelje, 8.300 radnih bilježnica za djecu i 7.000 upitnika za utvrđivanje razine nasilja u svakom razredu i školi.

Nastavno na istaknutu potrebu škola kako postojeće znanje unutar škola o prevenciji vršnjačkog zlostavljanja nije dostatno za sprječavanje nasilja i zlostavljanja koje se događa posredstvom suvremenih tehnologija (interneta i mobitela), Ured UNICEF-a je tijekom 2009. osmislio program prevencije elektroničkog nasilja i zlostavljanja „Prekini lanac!“. Kako je program osmišljen kao integralni nastavak osnovnog programa, u njega se dobrovoljno mogu uključiti sve škole koje su uspješno završile osnovni program i stekle priznanje „Škola bez nasilja“. U 2010. godini, 31 škola se uključila u provedbu ovog programa. U sklopu njegove primjene završeno je i opsežno inicijalno istraživanje o utjecaju suvremene tehnologije na svakodnevni život djece i odraslih. Rezultati ovog istraživanja javnosti će biti predstavljeni u 2011. godini

Ukupno utrošena sredstva iznose 820.000,00 kuna, a prikupljena su od donacija građana i tvrtki te zahvaljujući sredstvima Vlade Kraljevine Španjolske.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 1.230.000,00 kuna + sredstva UNICEF-a u iznosu od 820.000,00 kuna.

Mjera 4. Unaprijediti zaštitu djece smještene u domovima za djecu, osobito djece s teškoćama u razvoju, od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. kontinuirano provoditi edukaciju djelatnika u domovima za djecu s ciljem prepoznavanja svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja djece
2. unaprijediti programe nadzora nad radom domova za djecu
3. intenzivirati nadzor nad radom domova za djecu

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U domovima za djecu inspektori su tijekom inspekcijskog nadzora educirali stručne radnike s načinom izrade Sigurnosnih i zaštitnih programa i protokola postupanja u kriznim situacijama. Primjenom navedenih programa Dom i druga pravna osoba osigurava promicanje ljudskih, odnosno dječjih prava štiteći svako dijete od svih oblika nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, te vrši procjenu rizika. Tijekom 2010. godine u ovom je području educirano 315 stručnih radnika domova za djecu.

Aktivnost 2.

Tijekom inspekcijskog nadzora se, pored nadzora nad zakonitošću rada, provodi se i nadzor nad stručnim radom, sukladno Pravilniku o načinu i sadržaju provođenja stručnog nadzora u djelatnosti socijalne skrbi (Narodne novine, br. 79/08).

U 2010. godini zabilježena su u svim vrstama domova za djecu 7 slučajeva vršnjačkog nasilja i to: Dom za odgoj djece i mladih Pula (1 žrtva), Dom za djecu Slavonski Brod (4 žrtve), Caritas Brezovica (2 žrtve). O sumnji na počinjenje kaznenog djela obaviještena su nadležna tijela, Ministarstvo unutarnjih poslova te Općinska i državna odvjetništva.

Aktivnost 3.

Tijekom 2010. godine inspektori Odjela za inspekcijski nadzor proveli su ukupno 178 inspekcijska nadzora, od čega 35 u ustanovama koje zbrinjavaju djecu:

- domovi za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi - 13 inspekcijskih nadzora,
- domovi za tjelesno ili mentalno oštećenu djecu i odrasle osobe - 9 inspekcijskih nadzora,
- domovi za djecu i mlade s poremećajima u ponašanju - 8 inspekcijskih nadzora,
- udomiteljske obitelji koje skrbe o djeci - 4 inspekcijska nadzora,
- obiteljski domovi za djecu - 1 inspekcijski nadzor.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo unutarnjih poslova, u skladu s programskim smjernicama specijalizirane linije rada kriminalističke policije, kontinuirano provodi edukaciju djelatnika u domovima za djecu s ciljem prepoznavanja svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja djece. Policijski službenici Policijske uprave Karlovačke sudjelovali su u prostorijama Doma za odgoj djece i mladih u Karlovcu na Okruglom stolu na temu „Zlostavljanje djece“ povodom Svjetskog dana prevencije zlostavljanja djece. Policijski službenici Policijske uprave Vukovarsko-srijemske održali su četiri edukacije djelatnika Doma za djecu „Sveta Ana“.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

<i>Mjera 5. Unaprijediti zaštitu djece u odgojno-obrazovnim ustanovama od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja</i>
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osposobiti odgojno-obrazovne radnike za pravodobno prepoznavanje svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja djece
2. unaprijediti programe nadzora nad radom predškolskih, osnovnoškolskih i srednjoškolskih odgojno-obrazovnih ustanova
3. intenzivirati nadzor nad radom predškolskih, osnovnoškolskih i srednjoškolskih odgojno-obrazovnih ustanova

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U cilju dugoročne prevencije obiteljskog nasilja Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa provodilo je projekt „Prevencija nasilja u maloljetničkim vezama“, a rezultat će materijalom za rad učenicima 3. razreda srednjih škola u obliku radionica.

Agencija za odgoj i obrazovanje organizirala je dvodnevni skup u Zagrebu u travnju 2010. godine na temu „Prevencija nasilja u mladenačkim vezama“. Program je dio projekta fondacije

„Matra“ Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Nizozemske koji obuhvaća djelatnike različitih ministarstava koji se bave nasiljem u bliskim odnosima i njegovom prevencijom. Polaznici su stekli dodatno i specifično znanje za bolje prepoznavanje različitih oblika nasilja u mladenačkim vezama i vještine značajne za sprječavanje i prekidanje nasilnih obrazaca u vezama mladih. Na skupu su sudjelovali suradnici psiholozi i nastavnici psihologije. Skupu je nazočilo 56 sudionika.

Aktivnost 2.

Pojedine obrazovne ustanove uvode različite mehanizme zaštite u svrhu zaštite od međusobnog zlostavljanja učenika. Postavljene su kamere u školama, postupno se uvode zaštitarske službe, identifikacijske kartice s fotografijama, ali i biometrijski uređaji za uzimanje otisaka prsta.

Prema podacima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u školskoj godini 2009./2010. od zabilježena 2.333 nasilna događanja u školama njih najviše se dogodilo u prostorijama u kojima se izvodi redovita nastava. U osnovnoškolskim učionicama dogodilo se 387 slučajeva nasilja, dok su 192 zabilježena u srednjoškolskim učionicama. Među učenicima osnovnih škola zabilježena je 191 tjelesna ozljeda, 386 slučajeva nasilničkog ponašanja, 3 seksualna delikta, 193 sudjelovanja u tučnjavama, kao i razbojništva, provale, krađe, brojna oštećenja školske imovine (155 slučajeva) te 6 slučajeva zlorabe droga. Bilo je i 14 slučajeva spaljivanja i otuđivanja školskih dnevnika te elektroničkog nasilja, dok su među učenicima srednjih škola zabilježena 33 takva slučaja. U srednjim školama evidentiran je 81 slučaj tjelesnog nasilja, 119 nasilničkog ponašanja, 100 slučajeva zlorabe droga, 6 seksualnih delikta, oštećenje školske imovine, razbojništva, verbalno nasilje.

U školskoj godini 2009./2010. bilo je ukupno 465 policijskih intervencija. Osim 287 intervencija policije u osnovnim, te 178 u srednjim školama, u školama su intervenirali i vatrogasci, zdravstvene službe te osobito socijalne službe (333 slučaja u osnovnim i 127 u srednjim školama).

Aktivnost 3.

Prema podacima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u 2010. godini provedeno je 83 inspeksijska nadzora čiji su povod bili podnesci koji su sadržajem upućivali na nasilje nad djecom ili zlostavljanje.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U cilju prevencije nasilja među djecom i mladima kontinuirano se u osnovnim i srednjim školama provode edukacije učenika i odgojno-obrazovnih djelatnika na temu obiteljskog nasilja, maloljetničke delinkvencije i kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika.

Od značajnijih lokalnih projekata i aktivnosti koji su se na razini Ministarstva unutarnjih poslova i u pojedinim policijskim upravama aktivno provodili izdvajamo slijedeće:

- projekt „MAH 1 - „mogu ako hoću 1“ u sklopu kojeg se organizirao posjet policijskim postajama polaznika 4. razreda osnovnih škola koje se upoznavalo s radom policije te organizirano njihovo druženje s kontakt - policajcima;
- projekt „MAH 2 - „mogu ako hoću 2“ - namijenjen roditeljima učenika 6. razreda osnovnih škola kojim se obrađuju teme ovisnosti; projekt „Prevencija i alternativa“ - namijenjen polaznicima 6. razreda osnovnih škola koji se sastojao od predavanja na teme neprimjerenih društvenih ponašanja: „ovisnost“, „vandalizam“, „nasilje“ i drugo;
- prevencijske aktivnosti kroz „Sajmove mogućnosti“ u okviru kojih su održavana sportska natjecanja, predstavljanja sportskih klubova i sportskih udruga u cilju upoznavanja djece s mogućnostima bolje organizacije slobodnog vremena;
- akcija „Znam, hoću, mogu“ koja se odnosi na prevenciju nasilja među mladima te drugih oblika delinkventnog ponašanja.

Također Ministarstvo unutarnjih poslova sudjeluje i u provedbi mjera zaštite mladih osoba od nasilja na sportskim natjecanjima, obzirom je prepoznata potreba da se djeci i mladima, budućim sportašima i navijačima, na prigodan način ukaže na nešportsko i društveno neprihvatljivo ponašanje na sportskim natjecanjima te da ih se počne sustavno educirati o toj problematici.

Upravo zato, a kako bi se što učinkovitije suprotstavilo tom problemu, Ministarstvo unutarnjih poslova, u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa, Hrvatskim školskim športskim savezom i Agencijom za odgoj i obrazovanje provodi čitav niz mjera i edukacija učenika osnovnih i srednjih škola, ali i prosvjetnih djelatnika (nastavnika, psihologa i pedagoga) te policijskih službenika u borbi protiv nasilja u športu.

Tijekom 2010. godine realizirano je sveukupno 7.405 preventivno-edukativnih aktivnosti policije od kojih su 4.122 bile usmjerene na polaznike/štićenike odgojno-obrazovnih ustanova; 1.309 preventivno-edukativnih aktivnosti namijenjenih nastavnicima i drugim djelatnicima odgojno-obrazovnih i domskih ustanova te 1.211 preventivno-edukativnih aktivnosti namijenjenih roditeljima polaznika/štićenika odgojno-obrazovnih ustanova.

Aktivnost 2.

Tijekom 2010. godine, od kaznenih djela proizašlih iz nasilja među djecom možemo izdvojiti 93 kaznena djela nasilničkog ponašanja, 671 kazneno djelo tjelesne ozljede, 120 kaznenih djela teške tjelesne ozljede i 62 kaznena djela prijetnji.

Aktivnost 3.

Policija je tijekom 2010. godine, u cilju unapređenja zaštite djece u odgojno-obrazovnim ustanovama, izvršila sveukupno 215.816 obilazaka odgojno-obrazovnih ustanova.

Izješće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Održana predavanja i radionice:

- „Zaštita djece od svakog oblika nasilja“, održano u Zagrebu na Susretu mreže škola bez nasilja u organizaciji Ureda UNICEF-a u Hrvatskoj;
- on line predavanje „Prevenција nasilja treba biti prioritet“, održano u organizaciji Microsoft-a i Agencije za odgoj i obrazovanje povodom Svjetskog dana prevencije zlostavljanja djece;
- „Nasilje nad djecom i među djecom“, na stručnom skupu u Rovinju, u organizaciji Obiteljskog centra Istarske županije, Društva psihologa Istre i Županijskog stručnim vijećem stručnih suradnika psihologa osnovnih i srednjih škola Istarske županije;
- izlaganje o djeci žrtvama nasilja na Okruglom stolu organiziranom u povodu obilježavanja godišnjice Holokausta, u organizaciji Židovske općine u Zagrebu;
- „Prevenција nasilja u dječjoj dobi“ na konferenciji Hrvatskog katoličkog liječničkog društva.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 6. Izraditi nastavni plan i program i uvesti novi kolegij „Nasilje nad i među djecom“ na dodiplomske i poslijediplomske studije odgovarajućih fakulteta

Nositelji mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2008. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. izraditi prijedlog nastavnog plana i programa
3. uvesti kolegij „Nasilje nad i među djecom“ na dodiplomskim i poslijediplomskim studijima

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Predložiti će se Agenciji za znanost i visoko obrazovanje da provede analizu programa vezanih za ovu temu kako bi se stekao objektivan uvid u postojeće i razradile mjere za zadovoljavanje

stjecanja potrebnih kompetencija odgajatelja, učitelja i nastavnika u radu s učenicima vezano za prepoznavanje i zaštitu od nasilja.

Aktivnost 2.

Problematika nasilja nad i među djecom nije evidentiran kao poseban kolegij u postojećim studijskim programima, međutim stjecanje kompetencija za rad u navedenom području ostvaruje se na više visokoškolskih ustanova kao integrirani studijski sadržaj.

Aktivnost 3.

Senat sveučilišta u Zagrebu jednoglasno je prihvatio osnivanje i izvođenje sveučilišnog poslijediplomskog interdisciplinarnog studija specijalističkog studija „Prava djece“. Pokretanje studija je inicirano s idejom dvadesetogodišnje prakse postojanja prava djece kao posebne kategorije ljudskih prava od kojih je najvažnija „Konvencija UN-a o pravima djeteta“ čije su odredbe ugrađene i u hrvatsko zakonodavstvo. Za primjenu pravnih propisa u praksi potrebna je posebna edukacija primjenjivača iz različitih područja zaštite prava djeteta (pravnici, socijalni radnici, liječnici, pedagozi, psiholozi itd.). Studij „Prava djece“ trajao bi tri semestra, a omogućio bi se upis studentima koji su završili diplomski studij prava, socijalnog rada, novinarstva, pedagogije, politologije, psihologije, socijologije, teologije, socijalne pedagogije, medicine.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Na Visokoj policijskoj školi Policijske akademije navedeni nastavni sadržaji obrađuju se na dodiplomskom stručnom studiju kriminalistike u okviru nastavnog predmeta „Kriminalitet djece i maloljetnika“ na trećoj godini studija te na specijalističkom diplomskom studiju kriminalistike u okviru nastavnog predmeta „Kaznenopravna zaštita djece i maloljetnika“, na drugoj godini studija.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 7. Izraditi Katalog znanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati Radnu skupinu za izradu prijedloga Kataloga znanja za zaštitu djece od zlostavljanja i zanemarivanja
2. utvrditi potrebe u djelatnostima zdravstva, odgoja i obrazovanja, socijalne skrbi, policije, pravosuđa i drugih djelatnosti u čijem je djelokrugu rad s djecom, obzirom na znanja i ulogu u provedbi preventivnih programa i pravodobne identifikacije i registracije slučajeva zlostavljanja i zanemarivanja djece, te brzog i učinkovitog poduzimanja zdravstveno intervencijskih mjera, odgojno-obrazovnih mjera, te socijalno intervencijskih mjera i mjera obiteljsko-pravne i kaznenopravne zaštite djece od takvih postupaka
3. izraditi prijedlog zajedničkog Kataloga znanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
4. donijeti zajednički Katalog znanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja od strane Vlade Republike Hrvatske

Provedba mjere: nije provedena te će se provesti u naredno razdoblju

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1. – 4.**

Aktivnosti koje se odnose na izradu kataloga znanja stručnjaka i program zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa izraditi će tijekom 2011. godine.

Stručni suradnici psiholozi posjeduju bazična znanja o prepoznavanju i postupanju u situacijama zlostavljanja i zanemarivanja.

Protekle 2010. godine na više skupova za stručne suradnike pedagoge osnovnih i srednjih škola i sastancima županijskih stručnih vijeća tema je bila pedagoška mjera „produženog stručnog tretmana“ odgojno-obrazovnog postupka, koja bez obzira na naziv teme obuhvaća i prava i interes djece, osobito zato jer se mjera izriče (štiteći pravo djeteta na pružanje pomoći u rješavanju pojedinih, za njih teških pitanja). Navedena tema je obrađena i na međuzupanijskom stručnom vijeću stručnih suradnika psihologa. Prava i interes djece tema su i stručnih skupova namijenjenim odgajateljima učeničkih domova.

U tijeku je izrada *Prijedloga pravilnika o načinu postupanja učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima.*

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 8. Izraditi program permanentnog stručnog usavršavanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2008. godina**Redni broj i naziv aktivnosti:**

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. izraditi prijedlog programa permanentnog stručnog usavršavanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
3. donijeti Program permanentnog stručnog usavršavanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja od strane Vlade Republike Hrvatske
4. provoditi Program permanentnog stručnog usavršavanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1.**

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je naručilo izradu priručnika za učitelje i nastavnike o identifikaciji rizičnih čimbenika i rizičnih ponašanja učenika. Priručnik će biti završen do početka rujna 2011. godine, a prateća stručno usavršavanje odvijati će se tijekom školske godine 2011./2012. u suradnji s Edukacijsko rehabilitacijskim fakultetom i Agencijom za odgoj i obrazovanje.

Aktivnost 2. i 3.

Donošenjem Nacionalnog okvirnog kurikulumu u srpnju 2010. pristupilo se izradi programa permanentnog stručnog usavršavanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja te će se isti realizirati tijekom 2011. godine.

Sadašnje aktivnosti permanentnog stručnog usavršavanja na temu zaštitu djece i mladih od zlostavljanja i zanemarivanja redovita su aktivnost Agencije za odgoj i obrazovanje, koji se provodi u suradnji s Pravobraniteljicom za djecu, Poliklinikom za zaštitu djece Grada Zagreba, nadležnim ministarstvima i organizacijama civilnog društva.

Aktivnost 4.

Vezano za program(e) stručnih skupova odnosno teme koje se odnose na zaštitu sigurnosti i zaštitu mentalnog zdravlja, neizravno obuhvaćamo tijekom seminara i temu prevencije ovisnosti i nasilja. Tijekom 2010- godine održano je za sve županije diljem Hrvatske osam stručnih skupova za oko 450 sudionika (stručni suradnici pedagozi, psiholozi i odgajatelji učeničkih domova). Ista tema se nastavlja i tijekom 2011. godine s većim naglaskom na zaštitu mentalnog zdravlja.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Proces osposobljavanja specijaliziranih policijskih službenika provodi se putem specijalističkog tečaja koji se, prema nastavnom planu i programu donesenom od strane ministra unutarnjih poslova, izvodi u trajanju od osam tjedana. Polaznici koji uspješno završe ovaj tečaj dobivaju certifikat specijaliziranog službenika, što je temeljni uvjet za njihov raspored u sustavu policije na radna mjesta u čijem djelokrugu su, uz poslove maloljetničke delinkvencije, i poslovi koji se odnose na kaznenopravnu zaštitu djece i maloljetnika te obiteljsko nasilje. Uvjet za raspoređivanje policijskih službenika na navedena radna mjesta u sustavu policije je visoka naobrazba pretežito društvenog usmjerenja (diplomirani kriminalist, socijalni radnik, pedagog, psiholog, socijalni radnik, pravnik i slično).

Specijalizirani policijski službenici za mlade postupaju u predmetima kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika, maloljetničke delinkvencije, prekršaja maloljetnih osoba, nasilja u obitelji, udaljenja i bjegova maloljetnih osoba iz roditeljskog doma i odgojnih ustanova, propuštanja roditeljske skrbi o zabrani štetnih druženja i zabrani noćnih izlazaka osobama mlađima od 16 godina te sudjeluju u provođenju preventivnih programa u području maloljetničke delinkvencije te kriminaliteta na štetu mladih i obitelji.

Postupanje specijaliziranih policijskih službenika u navedenim predmetima podrazumijeva i timski rad s policijskim službenicima drugih linija rada te suradnju sa službama socijalne skrbi, zdravstvenim službama, odgojno-obrazovnim ustanovama, organizacijama civilnog društva te drugim ustanovama nadležnim za skrb i odgoj mladih.

Aktivnost 4.

Od 2000. godine do danas navedeni specijalistički tečaj završilo je sveukupno 279 policijskih službenika.

Tijekom 2010. godine održano je ukupno 12 temeljnih tečajeva za rad policijskih službenika operativnih dežurstava policijskih postaja u predmetima nasilja u obitelji.

Izješće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Održana su izlaganja na regionalnim seminarima za suce „Zaštita prava i interesa djece kod donošenja odluka o izdvajanju iz obitelji“ koje je organizirao Ureda UNICEF-a u Hrvatskoj te Pravosudne akademije u Zagrebu, Osijeku i Splitu.

Održana su izlaganja na temu „Dječja prava i međuresorna suradnja“ na stručnim skupovima „Možemo zajedno“ u Rijeci, Zagrebu, Osijeku i Splitu koje je organiziralo Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

U cilju promicanja aktivnosti usmjerenih razvijanju kulture nenasilja te kvalitetnog provođenja slobodnog vremena djece ostvarena je suradnja sa Gradskim radijom Osijek u provedbi aktivnosti festivala Dječji tjedan „Zeko i potočić“ koji se održao u Osijeku (1. do 6. lipnja 2010. godine), a

Ministarstvo je bilo „zlatni“ pokrovitelj manifestacije. U organizaciji Ministarstva i obiteljskih centara održan je Okrugli stol pod nazivom „Kako prepoznati i prevenirati nasilje u obitelji nad djecom“ (4. lipnja 2010. godine).

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 9. Izraditi i donijeti Protokol o postupanju u slučaju grubog zanemarivanja dužnosti zbrinjavanja ili odgoja djeteta od strane roditelja, posvojitelja, skrbnika ili druge osobe

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati posebnu Radnu skupinu za izradu prijedloga Protokola o postupanju u slučaju grubog zanemarivanja dužnosti zbrinjavanja ili odgoja djeteta od strane roditelja, posvojitelja, skrbnika ili druge osobe
2. izraditi i donijeti Protokol s mjerama i aktivnostima te hodogramom postupanja

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Aktivnost je provedena.

Aktivnost 2.

Planira se tijekom 2011. godine izrada prijedloga Protokola o postupanju u slučaju grubog zanemarivanja dužnosti zbrinjavanja ili odgoja djeteta od strane roditelja, posvojitelja, skrbnika ili druge osobe.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 10. Uskladiti ustroj i broj stručnjaka te stvarati uvjete za rad stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja sukladno zabilježenom porastu broja otkrivenih i prijavljenih slučajeva zlostavljanja i zanemarivanja djece

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: 2007. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja ustroja, broja i opremljenosti stručnjaka u nadležnim tijelima koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
2. predložiti ustroj, sistematizaciju radnih mjesta, broj stručnjaka i uvjete u vezi s prostorom i opremom, u nadležnim tijelima, koji su potrebni za obavljanje poslova zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja sukladno do sada zabilježenom porastu broja otkrivenih i prijavljenih slučajeva zlostavljanja i zanemarivanja djece
3. zaposliti stručnjake potrebne za obavljanje poslova učinkovite zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja i osigurati prostor i opremu potrebnu za njihov rad

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Izješće dostavlja:
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo unutarnjih poslova prati i analizira pokazatelje koji se odnose na evidentirane slučajeve zlostavljanja i zanemarivanja djece, broj educiranih policijskih službenika za mlade koji su završili specijalistički tečaj za postupanje u predmetima maloljetničke delinkvencije i kriminaliteta na štetu mladih i obitelji te druge pokazatelje bitne za poboljšanje uvjeta rada stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja. Imajući u vidu problematiku rada specijaliziranih policijskih službenika za mlade i potrebe policijskih uprava procjenjuje se da bi bilo svrsishodno sistematizirati nova radna mjesta za policijske službenike koji bi obavljali navedene zadaće.

Tijekom 2010. godine provodile su se pripremne aktivnosti za realizaciju projekta „Jačanje kapaciteta u području suzbijanja seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i maloljetnika, te pružanja pomoći ranjivim žrtvama kriminaliteta“, kojeg u okviru pretpripravnog programa pomoći Europske unije „IPA 2009“ financira Europska komisija u iznosu od 800.000,00 EUR (oko 5.920.000,00 kuna), a koji uključuje niz aktivnosti koje se odnose i na zlostavljanje djece putem interneta i mobilnih telefona. Početak realizacije projekta predviđa se početkom 2011. godine, a završetak srpanj 2012. godine.

Aktivnost 2. i 3.

U cilju pružanja odgovarajuće pomoći i zaštite djeci i maloljetnim žrtvama kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa, a poglavito u cilju sprječavanja njihove dodatne viktimizacije, ovo ministarstvo je osiguralo posebne prostorije za obavljanje obavijesnih razgovora s djecom i maloljetnicima žrtvama kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa.. Tijekom 2010. godine u potpunosti je dovršeno opremanje prostorija za razgovor s djecom žrtvama kaznenih djela u 15 policijskih uprava za što su izdvojena su financijska sredstva u iznosu od 124.556,00 kuna

Izješće dostavlja:
MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ostali radnici u školskim ustanovama dužni su poduzimati mjere zaštite prava učenika te o svakom kršenju tih prava, posebice o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zlorabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika, odmah izvijestiti ravnatelja školske ustanove koji je to dužan javiti tijelu socijalne skrbi, odnosno drugom nadležnom tijelu u skladu s Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima

Aktivnost 2. i 3.

Vidi Područje 1. Mjeru 3.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 6.044.556,00 kuna.

Mjera 11. Provoditi znanstvena istraživanja stanja, kretanja, teritorijalne rasprostranjenosti, pojavnih oblika i drugih obilježja pojave zlostavljanja i zanemarivanja djece u Republici Hrvatskoj

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu kvalitete i kvantitete dosad provedenih istraživanja
2. osnovati Radnu skupinu za izradu prijedloga Programa projekata znanstvenih istraživanja na području unaprjeđivanja zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja

3. donijeti Program znanstvenih istraživanja pojave i unaprjeđivanja rada nadležnih državnih tijela, službi, ustanova, te organizacija civilnog društva na zaštiti djece od zlostavljanja i zanemarivanja
4. provoditi Program znanstvenih istraživanja pojave i unaprjeđivanja rada nadležnih državnih tijela, službi, ustanova, te organizacija civilnog društva na zaštiti djece od zlostavljanja i zanemarivanja

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3. i 4.

Temeljem ove aktivnosti, a u cilju realizacije mjere i Plana aktivnosti Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa će prilikom raspisa natječaja za znanstvene projekte voditi računa i o prijedlogu projekata znanstvenih istraživanja na području unaprjeđivanja zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja. Za naredno razdoblje će se planirati znanstvena istraživanja koja se bave problemima obitelji, obrazovanjem i pravima djeteta.

U 2010. godini završeni su slijedeći znanstveno-istraživački projekti:

- «Odrednice roditeljstva, obiteljski odnosi i psihosocijalna dobrobit djece», Institut društvenih znanosti Ivo Pilar;
- «Zajednice koje brinu - razvoj, implementacija i evaluacija modela prevencije», Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet u Zagrebu;
- «Programi intervencija i neki okolinski čimbenici edukacijskog uključivanja», Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet u Zagrebu.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Provedeno je istraživanje „Što možemo naučiti iz analize radova i istraživanja o nasilju nad djecom u obitelji objavljenih u Hrvatskoj od 1985. do 2009. godine?“ (prof. dr. Marina Ajduković 2010. godine) objavljeno u časopisu za promicanje prava djeteta „Dijete i društvo“, godina 12, broj 1/2, 2010. godine. Cilj ovog rada je prikazati i kritički analizirati ključna obilježja objavljenih tekstova (knjiga i članaka) iz područja nasilja nad djecom u obitelji u razdoblju od 1985. do 2009. godine. U analizu je uključeno 162 jedinica analize: 11 autorskih knjiga i 151 članak od kojih je 97 objavljeno u časopisima a 54 u zbornicima radova i knjigama. Najveći broj radova je objavljen u razdoblju od 2000. do 2004. godine kada je objavljeno 79 radova odnosno 48,7% ukupne stručne produkcije u razdoblju od 25 godina. Najviše tekstova je posvećeno pojavnim oblicima, razumijevanju psihosocijalnih aspekata nasilja nad djecom u obitelji, uzrocima i posljedicama nasilja (24,7%) te odnosu stručnjaka i društvenoj odgovornost pojedinih sustava u pristupu zlostavljanoj djeci (19, 1%). Isti broj radova (19, 1%) se odnosi na intervencije odnosno otkrivanje, prevenciju i tretman nasilja nad djecom u obitelji. Na pravne aspekte nasilja se odnosi 16, 0% radova. Analiza objavljenih članaka i knjiga pokazala je da profesionalna javnost ima dobar uvid u pojavne oblike, uzroke, neposredne i dugoročne posljedice nasilja nad djecom u obitelji. Također postoji dobro i dostupno znanje kako prepoznati pojedine oblike nasilja nad djecom u obitelji, kako reagirati kad se nasilje prepozna i kako voditi prvi ili/i forenzični intervju sa zlostavljanim djetetom. Ono što nedostaje su opis i evaluacija intervencija. Analiza je također omogućila bolji uvid u poteškoće u istraživačkoj praksi koje se očituju u neujednačenim definicijama „predmeta“ mjerenja, različitim mjernim instrumentima (upitnicima i skalama) te nereprezentativnim uzorcima. To otežava uspoređivanje podataka i praćenje kretanja i rasprostranjenosti pojave. Na kraju teksta su preporuke o mogućem unapređivanju istraživanja kao „kamen temeljac“ djelotvorne nacionalne strategije prevencije i neposredne zaštite djece od nasilja u obitelji. Ovo istraživanje bilo je osnova pri izradi „Smjernica za planiranje, provedbu i evaluaciju preventivskih i tretmanskih programa zaštite djece od nasilja“.

Aktivnost 3. i 4.

Krajem 2009. godine započeo je međunarodni istraživački projekt „Međunarodno epidemiološko istraživanje zlostavljanja i zanemarivanja djece – BECAN“ kojeg u Hrvatskoj provodi istraživački tim Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a koji se provodi u Hrvatskoj i još osam zemalja Jugoistočne Europe s ciljem dobivanja podataka o

rasprostranjenosti nasilja nad djecom i predstavlja najveće epidemiološko istraživanje u regiji do sada. Ovim projektom trebalo bi se značajno unaprijediti rano otkrivanje slučajeva nasilja, intervencije stručnjaka te poboljšati sustav socijalne skrbi za djecu izloženu nasilju u obitelji. Projekt je sufinanciran sredstvima 7. Okvirnog programa za istraživanje i razvoj tehnologija od strane Europske komisije.

Drugi međunarodni sastanak za BECAN projekt održan je u Tirani, Albanija, od 17. do 20. svibnja 2010. godine na kojem su bili i predstavnici Republike Hrvatske. Ključna tema sastanka bila je usklađivanje različitih kultura, političkih i pravnih sustava sa zahtjevima jedinstvene znanstvene metodologije istraživanja. Predstavnici organizacija koje sudjeluju u projektu, kao i konzultant projekta prof. dr. sc. Kevin Brown, razmijenili su svoja iskustva i mišljenja o: metodama istraživanja (odabir uzorka, prilagodba i prijevod upitnika i ostalih istraživačkih dokumenata), umrežavanju organizacija i stručnjaka koji se bave istraživanjem i prevencijom zlostavljanja i zanemarivanja djece unutar i među zemljama sudionicama, etičkim pitanjima u istraživanjima u kojim sudjeluju djeca.

U pripremi za ovaj sastanak u Hrvatskoj je provedeno 10 grupnih diskusija s više od 60 učenika zagrebačkih osnovnih i srednjih škola, kao i sa roditeljima učenika o predviđenim upitnicima te ciljevima i značaju istraživanja.

Istraživački tim Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu je predložio značajne nadopune međunarodnog instrumentarija. Nadopune se odnose na ispitivanje stavova prema fizičkom kažnjavanju, rasprostranjenost i načine korištenja odgojnih postupaka koji nisu nasilni, izloženost različitim životnim stresorima kod roditelja te izloženost vršnjačkom nasilju kod djece.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3. i 4.

Republika Hrvatska, Ministarstvo pravosuđa sudjeluje kao partner u provedbi projekta „*Djeca u Uniji – Prava djece i jačanje položaja djece*“. Nositelj projekta je Služba za naknadu štete i podršku žrtvama kaznenih djela Kraljevine Švedske (The Crime Victim Compensation and Support Authority – CURE Project). Osim Republike Hrvatske u projektu sudjeluju – Italija, Finska, Belgija, Rumunjska, Škotska (UK), Slovačka, Portugal i Francuska.

Cilj projekta:

- analiza kaznenog zakonodavstva glede pitanja djece žrtava kaznenih djela, podizanje svijesti o posebnim potrebama djece u sustavu kaznenog prava, kao i o mjerama koje u tom smislu poduzimaju države članice;
- konkretni prijedlozi za unaprjeđenje položaja djece žrtava kaznenih djela u Uniji i državama članicama (pregled stanja kaznenog zakonodavstva biti će temelj preporuka).

Polazni dokumenti ovog Projekta su:

- UN Smjernice o pravu djece žrtava kaznenih djela i svjedoka (UN Guidelines on justice for child victims and witnesses);
- Odluka Vijeća Europske unije od 15. ožujka 2001. godine o poziciji žrtava u kaznenim postupcima (Council Framework Decision of 15 march 2001 on the standing of victims in criminal proceedings).

Nositelj projekta u Republici Hrvatskoj je Ministarstvo pravosuđa, a u projektu sudjeluju predstavnici Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, Pravobraniteljica za djecu, Županijski sud u Zagrebu, Općinski kazneni sud u Zagrebu te Ministarstvo unutarnjih poslova.

Projekt je službeno započeo dostavom Upitnika o stanju kaznenog zakonodavstva glede djece žrtava kaznenih djela te je u prosincu 2009. godine u Stockholmu održana međunarodna konferencija u okviru navedenog projekta.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Nadležne ustrojstvene jedinice Ministarstva unutarnjih poslova prate stanje, kretanje, učestalost i rasprostranjenost te vrstu i narav kažnjivih ponašanja te sukladno statističkim i drugim pokazateljima usmjeravaju i planiraju preventivno represivne djelatnosti u cilju suzbijanja kažnjivih i društveno neprihvatljivih ponašanja, pa tako i zapuštanja i zlostavljanja djece ili maloljetnih osoba u Republici Hrvatskoj. U tu svrhu, na početku svake godine izrađuju se Programi i Planovi rada kojima se konkretizira suradnja s drugim tijelima nadležnim za skrb i odgoj mladih, a sve u cilju uspješnijeg suzbijanja i senzibiliziranja javnosti o problematici zapuštanja i zlostavljanja djece i maloljetnika.

Tijekom 2010. godine otkriveno je i prijavljeno 4.394 kaznenih djela iz domene kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika što je za 8,7 % manje u odnosu na 2009. godinu kada je otkriveno i prijavljeno sveukupno 4.811 takvih kaznenih djela.

Najveći broj prijavljenih kaznenih djela iz domene kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika odnosi se na kaznena djela protiv braka, obitelji i mladih kojih je u 2010. godini prijavljeno sveukupno 2.466 ili 2,4% manje u odnosu na 2009. godinu kada je prijavljeno 2.526 kaznenih djela.

U grupi kaznenih djela protiv braka, obitelji i mladih najviše je prijavljeno kaznenih djela zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe – 1.285; kaznenih djela povrede dužnosti uzdržavanja – 1.088; kaznenih djela sprečavanja i neizvršenja mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe - 44; kaznenih djela izvanbračnog života s maloljetnom osobom - 36 i kaznenih djela oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe - 10.

Tijekom 2010. godine prijavljeno je 971 kaznenih djela nasilničkog ponašanja u obitelji (od kojeg broja je 89 kaznenih djela počinjeno na štetu djeteta ili maloljetne osobe) što je za 24,3% manje u odnosu na 2009. godinu kada je prijavljeno 1.400 kaznenih djela od kojih 117 na štetu djece ili maloljetnih osoba.

Nadalje, u grupi kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa tijekom 2010. godine prijavljena je sveukupno 328 kaznenih djela počinjenih na štetu djece i maloljetnika ili 23,9% manje u odnosu na 2009. godinu kada je prijavljeno 431 kazneno djelo.

U grupi kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa na štetu djece i maloljetnika najviše je prijavljeno kaznenih djela bludnih radnji – 125, kaznenih djela zadovoljenja pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom – 51, kaznenih djela spolnog odnošaja s djetetom – 69, kaznenih djela iskorištavanja djece ili maloljetnih osoba za pornografiju – 22, kaznenih djela upoznavanja djece s pornografijom 9, kaznenih djela silovanja – 21, kaznenih djela spolnog odnošaja zlouporabom položaja – 8, kaznenih djela podvođenja – 7, rodoskrvuća - 3 kaznenih djela silovanja u pokušaju - 2.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 12. Razraditi i utvrditi Sustav odgojnih vrijednosti u hrvatskome društvu

Nositelji mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2008. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati Radnu skupinu za izradu prijedloga Sustava odgojnih vrijednosti u hrvatskome društvu
2. izraditi prijedlog Sustava odgojnih vrijednosti u hrvatskome društvu
3. provesti javnu raspravu o prijedlogu Sustava odgojnih vrijednosti u hrvatskome društvu
4. donijeti Sustav odgojnih vrijednosti u hrvatskome društvu
5. raditi na provedbi odgoja djece od strane roditelja, odgojno-obrazovnih ustanova, medija i ostalih čimbenika odgoja djece u Republici Hrvatskoj sukladno usvojenom Sustavu odgojnih vrijednosti u hrvatskome društvu, a temeljem provedbenih programa odgojnog rada i djelovanja
6. osigurati dovoljan broj stručnih suradnika u odgojno-obrazovnim ustanovama sukladno potrebama odgojno-obrazovnog rada

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U 2009. godini funkciju Radne skupine imalo je Vijeće za nacionalni kurikulum.

Aktivnost 2.

Nacionalni okvirni kurikulum, unutar sustava odgoja i obrazovanja donosi sljedeće vrijednosti: znanje, kreativnost i inovativnost, izvrsnost, solidarnost, identitet te odgovornost i aktivno sudjelovanje u društvenom životu.

Znanje, kreativnost i inovativnost - spadaju u temeljne vrijednosti svakog čovjeka. Omogućuju mu bolje razumijevanje i kritičko promišljanje samoga sebe i svega što ga okružuje, snalaženje u novim situacijama te uspjeh u životu i radu. Republika Hrvatska opredijelila se za razvoj društva znanja jer je znanje postalo temeljna proizvodna i razvojna snaga u društvu. Znanje, obrazovanje i cjeloživotno učenje trebaju postati temeljni pokretač razvoja hrvatskoga društva i svakog pojedinca.

Izvrsnost - očituje se u stremljenju kvaliteti i visokim ciljevima u obrazovanju, radu i životu, te ustrajnosti u rješavanju problema i nošenju s teškoćama.

Solidarnost - pretpostavlja sustavno osposobljavanje djece i mladih da budu osjetljivi za druge, za obitelj, za slabe, siromašne i obespravljene, za međugeneracijsku skrb, za svoju okolinu i za cjelokupno životno okružje.

Identitet - Odgoj i obrazovanje trebaju pridonijeti izgradnji osobnoga, kulturnoga i nacionalnoga identiteta pojedinca. Danas, u doba globalizacije, u kojemu je na djelu snažno miješanje različitih kultura, svjetonazora i religija, ljudi trebaju postati građanima svijeta, a da pritom sačuvaju svoj nacionalni identitet, kulturu i baštinu. Pritom osobito valja čuvati i razvijati hrvatski jezik te paziti na njegovu pravilnu primjenu. Odgoj i obrazovanje trebaju buditi, poticati i razvijati osobni identitet istodobno ga povezujući s poštivanjem različitosti.

Odgovornost i aktivno sudjelovanje u društvenom životu - Odgoj i obrazovanje potiču aktivno sudjelovanje djece i mladih u društvenom životu i promiču njihovu odgovornost prema općem društvenom dobru, prirodi i radu te prema samima sebi i drugima. Odgovorno djelovanje i odgovorno ponašanje pretpostavlja smisleni odnos između osobne slobode i osobne odgovornosti.

Temeljne odgojno-obrazovne vrijednosti Nacionalnog okvirnog kurikuluma proizlaze iz opredijeljenosti hrvatske obrazovne politike za cjelovit osobni razvoj učenika, za čuvanje i razvijanje nacionalne duhovne i materijalne te prirodne baštine Republike Hrvatske, za europski suživot i za stvaranje društva znanja koje će omogućiti održivi razvitak.

Aktivnost 3.

Dokument je bio na javnoj raspravi koja je trajala četiri mjeseca (prosinac 2008. – ožujak 2009.) te je donesen u srpnju 2010. godine. Može se smatrati da navedene vrijednosti unutar odgojno obrazovnog sustava predstavljaju i vrijednosti hrvatskoga društva. Naravno da se može nabrajati mnogo još drugih vrijednosti, ali se težilo zapamtljivosti onih temeljnih, unutar kojih se mogu podvesti brojne druge vrijednosti relevantne za široku društvenu zajednicu.

Aktivnost 4. - 6.

Nacionalni okvirni kurikulum donesen je u srpnju 2010. godine i provodi se njegova implementacija, koja uključuje i sustavno stručno usavršavanje, kao i savjetodavni rad s roditeljima i obitelji.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 13. Izraditi programe zaštite djece od opasnosti kojima se izlažu prilikom korištenja kompjutera, interneta i drugih sredstava za komuniciranje na daljinu

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi Studiju o izloženosti djece opasnostima prilikom korištenja kompjutera, interneta i drugih sredstava za komuniciranje na daljinu
2. izraditi programe mjera i aktivnosti za zaštitu djece od opasnosti kojima se izlažu prilikom korištenja kompjutera, interneta i drugih sredstava za komuniciranje na daljinu
3. provoditi programe mjera i aktivnosti za zaštitu djece od opasnosti kojima se izlažu prilikom korištenja kompjutera, interneta i drugih sredstava za komuniciranje na daljinu

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Tijekom 2010. godine provedeno je istraživanje o elektroničkom nasilju i utjecaju suvremenih tehnologija na svakodnevni život djece. Istraživanje je provedeno u okviru UNICEF-ove akcije „Prekini lanac!“ u kojem je sudjelovalo oko 5.000 učenika, 2.500 roditelja i 800 učitelja iz 23 osnovne škole iz cijele Hrvatske.

Aktivnost 2.

UNICEF-ov stručni tim 2009. godine izradio je u okviru UNICEF-ove akcije „Prekini lanac!“ „Priručnik programa prevencije elektroničkog zlostavljanja“ koji je predstavljen javnosti 24. veljače 2010. godine. Priručnik je tiskan u nakladi od 2.000 primjeraka te je besplatno distribuiran svim školama koje sudjeluju u programu kao i zainteresiranoj stručnoj javnosti. Priručnik služi kao pomoćno sredstvo učiteljima u provođenju programa u školama.

Aktivnost 3.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti odobrilo je 6 projekata udruga, koje su usmjerene djeci, za financijsku potporu za područje zaštite djece od opasnosti kojima se izlažu prilikom korištenja računala, Interneta i drugih sredstava komuniciranja na daljinu za što je utrošeno 125.000,00 kuna.

Naziv udruge/projekta:

Baranjski civilni centar - Sigurnije ka internetu II, Centar za nestalu i zlostavljanu djecu - SINI-Sigurno na Internetu, Centar tehničke kulture Rijeka - Sigurno na računalu/mobitelu, Čakula kroz život - Elektroničko nasilje, Đakovačka udruga studenata - Spriječimo elektroničko nasilje nad djecom, Ambidekster klub - Klikni za Nenasilje.

Posebno ističemo da je u 2010. godini ostvarena suradnja s Centrom za nestalu i zlostavljanu djecu iz Osijeka vezano uz pružanje financijske potpore projektu izrade Programa „SINI – sigurni na internetu“ koji kontrolira sadržaj internetskih stranica te blokira pristup stranicama s neprimjerenim sadržajima (nasilje, pornografija, rasizam, zlouporaba droga, chat). Program je dostupan na internet stranicama udruge, nadležnog ministarstva, obiteljskih centara te je njegovo preuzimanje besplatno.

OBITELJSKI CENTAR ISTARSKJE ŽUPANIJE

Pokrenuto je krajem 2010. godine „Medijsko savjetovalište“ u Puli kao pilot projekt usmjeren roditeljima, nastavnicima i suradnicima s ciljem:

- senzibiliziranja javnosti o pravima djece u kontekstu korištenja masovnih medija
- educiranja odgovornih (roditelji, suradnici, odgojitelji, nastavnici) u pravcu zaštite djece od štetnih utjecaja i sadržaja masovnih medija
- jačanja medijske kompetencije kroz podršku i savjetovanje
- istraživanja stanja i poticanja znanstveno stručne razmjene informacija (sudjelovalo ukupno 20 osoba u 3 radionice-susreta)

U Medulinu je održano predavanje „Između (video)medijske pismenosti i (video)medijske ovisnosti“ održano u prosincu za 35 roditelja djece osnovnoškolskog uzrasta, vezano uz prevenciju zanemarivanja djece u smislu izlaganja neprimjerenim medijskim sadržajima ili korištenjem interneta bez nadzora, te prevencije nasilja među djecom preko interneta.

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Održane su dvije tribine pod nazivom „Zamke koje Internet postavlja djeci“ i „Djeca i Internet“ za kojima je sudjelovalo 29 nazočnih (roditelji i stručna javnost).

Za djecu osnovnoškolske dobi održane su dvije tribine pod nazivom „Facebookmania“.

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Provedene su 23 edukativno-informativne radionice u 9 osnovnih škola na temu „Sigurnost djece i mladih na internetu“ na kojima je ukupno sudjelovalo 946 učenika, roditelja i stručnih radnika.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Policija u Republici Hrvatskoj kroz medijske nastupe, na redovitim tiskovnim konferencijama prezentacijom konkretnih policijskih postupanja izravno i posredno ukazuje na štetnosti i rizike koji proizlaze zbog neprihvatljivog korištenja računala, interneta i drugih sredstava za komunikaciju.

Roditeljima i djeci daju se upute i smjernice vezano uz zaštitno i samozaštitno ponašanje prilikom korištenja internetskih usluga. Uz navedeno na početnoj web-stranici Ministarstva unutarnjih poslova postavljen je link „Oprezno na internetu“ kojim se građani, prvenstveno roditelji i djeca, upućuju na mogućnosti samozaštitnog ponašanja u ovom području.

Aktivnost 3.

Policijski službenici su tijekom 2010. godine održavali predavanja za učenike šestih razreda o opasnostima i rizicima korištenja interneta.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO MORA, PROMETA I INFRASTRUKTURE

Indikator provedbe:

Aktivnost 3.

Pravilnik o načinu i uvjetima obavljanja djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (Narodne novine, br. 154/08) određuje da su operateri koji nude Internet obvezni, ako postoji tehnička mogućnost, ponuditi svim pretplatnicima mogućnost postavljanja zabrane pristupa sadržaju koji nije namijenjen djeci.

Planom numeriranja (Narodne novine, br. 154/09) usluge s dodanom vrijednosti su definirane prema sadržaju pružanja ili dobnoj skupini, tako da su usluge namijenjene djeci numeracija 069, a usluge sa sadržajem neprimjerenim za djecu numeracija 064. U skladu s time roditelji mogu zatražiti zabranu prema uslugama s dodanom vrijednosti sa sadržajem neprimjerenim za djecu koje počinju s brojem 064.

Na stranicama Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije objavljena je adresa elektroničke pošte zastita-djece@hakom.hr na koju korisnici mogu prijaviti sadržaj koji smatraju ilegalnim i neprihvatljivim za djecu.

Novogodišnji priručnik za korisnike telekomunikacijskih usluga detaljno informira korisnike o telekomunikacijskim uslugama s posebnim naglaskom na zaštitu djece na internetu. Priručnik je objavljen kao prilog u dnevnim novinama „Večernji list“ dana 17. prosinca 2010. godine.

Izvešće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Održano je on line predavanje „Prava djece i elektronički mediji“, za učitelje informatike u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje povodom obilježavanja Dana sigurnijeg interneta.

Održana je radionica „Zaštita djece na internetu“, za djecu korisnike Dječjeg doma Maestral.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 125.000,00 kuna

Mjera 14. Izraditi Nacionalni plan protiv seksualnog iskorištavanja djece

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: *Aktivnost 1. – 2006. godina*

Aktivnost 2. – 2007. i 2008. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati Radnu skupinu za izradu Nacionalnog plana protiv seksualnog iskorištavanja djece
2. izraditi Nacionalni plan protiv seksualnog iskorištavanja djece

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Povjerenstvo za izradu Nacionalnog plana protiv seksualnog iskorištavanja djece je tijekom 2010. godine izrađivalo nacrt prijedloga Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja.

Izvyješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

Vijeće Europe je u studenom 2010. godine pokrenulo inicijativu za službeno pokretanje kampanje u cilju zaustavljanja seksualnog zlostavljanja pod nazivom „jedan od pet“ te preporučilo državama članicama da provedu nacionalne kampanje protiv seksualnog zlostavljanja djece i potaknu potpisivanje, ratificiranje i implementaciju Konvencije Vijeća Europe o zaštiti djece od spolnog iskorištavanja i zlostavljanja djece. Slijedom navedenog izrađen je Akcijski plan provedbe Kampanje u Republici Hrvatskoj za razdoblje od veljače do prosinca 2011. godine. Svrha Kampanje je unaprijeđenje sustava zaštite djece od seksualnog nasilja, a dva temeljna strateška cilja Kampanje su: promicanje potpisivanja, ratifikacije i provedbe Konvencije Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja te pružanje znanja i praktičnih rješenja za sprječavanje i prijavljivanje seksualnog nasilja nad djecom i to djeci, njihovim obiteljima/skrbnicima i društvu, a time i podizanje razine svijesti o stvarnim razmjerima seksualnog nasilja nad djecom.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti koordinator je aktivnosti Kampanje na nacionalnoj razini, a ostali nositelji provedbe Kampanje na nacionalnoj razini su: Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske. Obiteljski centri i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave provodit će aktivnosti Kampanje na lokalnoj razini u suradnji s ostalim dionicima na lokalnoj razini, uključujući i organizacije civilnog društva. Kao jedno od prioritetnih područja na natječaju za prijavu projekata udruga usmjerenih djeci za dodjelu financijske potpore iz raspoloživih sredstava Državnog proračuna za 2011. godinu financirani su projekti usmjereni prevenciji seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece te zaštiti djece od opasnosti seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja kojima se izlažu prilikom korištenja računala, interneta i drugih sredstava komuniciranja na daljinu, na koji se način provodi i jedna od aktivnosti.

Republika Hrvatska prihvatila je domaćinstvo Regionalnog seminara „Zaustavljanje seksualnog nasilja nad djecom – ratifikacija i provedba Konvencije Vijeća Europe o zaštiti djece od spolnog iskorištavanja i spolnog nasilja“ koji će se održati 27. i 28. listopada 2011. godine.

Vlada Republike Hrvatske usvojila je na sjednici održanoj 7. srpnja 2011. godine *Prijedlog Zakona o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja, s konačnim prijedlogom zakona* te isti uputila na donošenje Hrvatskom saboru.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo pravosuđa je tijekom 2010. godine izrađivalo prijedlog *Zakona o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja* koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 7. srpnja 2011. godine te uputila na donošenje Hrvatskom saboru.

Također, Vlada Republike Hrvatske usvojila je na sjednici održanoj 7. srpnja 2011. godine te uputila na donošenje Hrvatskom saboru prijedlog novog *Kaznenog zakona* u okviru kojeg su prema predloženim rješenjima u posebnu glavu izdvojena kaznena djela protiv spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djece koja su usklađena sa zahtjevima gore navedene Konvencije Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 15. Izraditi prijedloge izmjena i dopuna zakonskih propisa o pojavnim oblicima rada i zapošljavanja djece u cilju zaštite djece od gospodarskog iskorištavanja i zapošljavanja ili rada na poslovima štetnima po razvoj i zdravlje djece

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Rok: 2008. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati Radnu skupinu za izradu analize zakonskih propisa o pojavnim oblicima rada i zapošljavanja djece
2. pribaviti prijedloge nadležnih tijela za izmjenu zakonskih propisa u cilju zaštite djece od gospodarskog iskorištavanja i zapošljavanja ili rada na poslovima štetnima po razvoj i zdravlje djece
3. izraditi prijedloge izmjena i dopuna zakonskih propisa u cilju učinkovitije zaštite djece od gospodarskog iskorištavanja i zapošljavanja ili rada na poslovima štetnima po razvoj i zdravlje djece
4. provoditi zakonske propise u cilju učinkovitije zaštite djece od gospodarskog iskorištavanja i zapošljavanja ili rada na poslovima štetnima po razvoj i zdravlje djece

Provedba mjere: provedena

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 3.

Hrvatski sabor je 4. prosinca 2009. godine donio novi Zakon o radu (Narodne novine, br. 149/09) koji 1. siječnja 2010. godine stupio na snagu. Zakonom o radu regulirani su radni odnosi u Republici Hrvatskoj, koji između ostalog sadrži odredbe koje se odnose na pravnu regulativu rada malodobnika te sadrži institute kojima je cilj njihova zaštita. To su instituti koji se odnose na propisanu najnižu dob za zaposlenje, definiranje kada je malodobnik poslovno sposoban za sklapanje i raskidanje ugovora o radu, zabranu rada maloljetnika na određenim, za sigurnosti, zdravlje, čudoređe ili razvoj štetnim poslovima, zabranu prekovremenog rada maloljetnih radnika, zabranu rada maloljetnika u preraspodjeljenom punom radnom vremenu, koji bi trajao duže od osam sati dnevno, kao i zabranu noćnog rada maloljetnika. Postupanja poslodavaca protivno prethodno navedenim odredbama Zakona o radu su sankcionirana, a nadzor nad provedbom istih, kontinuirano provodi Državni inspektorat, Služba nadzora u području rada i zaštite na radu.

Tijekom 2010. godine stupili su na snagu:

1. Pravilnik o poslovima na kojima se ne smije zaposliti maloljetnik (Narodne novine, br. 62/10),

2. Pravilnik o poslovima na kojima maloljetnik može raditi i o aktivnostima u kojima može sudjelovati (Narodne novine, br. 62/10),

Tijekom 2011. godine donesen je Pravilnik o obavljanju djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem (Narodne novine, br. 19/11) kojim je među ostalim regulirano posredovanje za povremeni rad redovitih učenika i uvjeti pod kojima redovni učenici mogu povremeno raditi te je za slučaj kršenja tih odredaba propisana upravna mjera zabrane takvog rada malodobnika.

Izješće dostavlja:

DRŽAVNI INSPEKTORAT

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

Inspektori Državnog inspektorata nadziru provedbu zakonskih propisa kojima su uređeni uvjeti pod kojima djeca (osobe do 18 godina) mogu raditi (u radnom odnosu ili putem ovlaštenih posrednika) i sudjelovanje djece u aktivnostima u kojima smiju uz naplatu sudjelovati uz prethodno odobrenje inspektora rada, te uvjete rada, sigurnost i zaštitu zdravlja djece, bilo da se radi o maloljetnim radnicima, učenicima koji rade putem ovlaštenih posrednika ili učenicima na stručnoj praksi.

Područje radnih odnosa

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2010. godine inspektori rada u području radnih odnosa svih područnih jedinica Državnog inspektorata postupajući u okviru svoje nadležnosti obavili su ukupno 15.776 nadzora nad provedbom propisa iz područja rada i zapošljavanja. Od navedenog broja nadzora u 26 nadzora otkrivene su nezakonitosti počinjene u odnosu na 27 malodobnika, i to postojanje osnovane sumnje da je počinjeno ukupno 55 povreda prekršajno sankcioniranih odredaba: starog Zakona o radu (u daljnjem tekstu: stari ZR-a), Zakona o radu (u daljnjem tekstu: ZR-a), Zakona o Državnom inspektoratu (u daljnjem tekstu: ZDI), Zakona o strancima (u daljnjem tekstu: ZS), Zakona o mirovinskom osiguranju (u daljnjem tekstu: ZMO) i Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (u daljnjem tekstu: ZOZO), koje se odnose na rad i zapošljavanje maloljetnika. Najviše nezakonitosti počinjenih u odnosu na maloljetnike utvrđeno je u djelatnosti ugostiteljstva, no povrede propisa iz područja rada i zapošljavanja počinjene na štetu maloljetnika utvrđivane su i u drugim djelatnostima (trgovini, pekarstvu, turizmu, graditeljstvu i obrtničko-uslužnim djelatnostima).

Malodobnici su radili na poslovima: konobara i pomoćnih konobara (14 maloljetnih osoba, od toga broja 2 malodobnika i 12 malodobnica), pipničara (1 malodobnik), pomoćnog kuhara (1 malodobnik), pomoćnog pekara (3 malodobnika), prodavača (4 malodobne osobe, od toga broja 1 malodobnik i 3 malodobnice), pomoćnog građevinskog radnika (1 malodobnik), naplate u autokampu (1 malodobnik) te sudjelovali u izvođenju kazališne predstave (2 malodobnika).

Vezano uz provedbu odredbi čl. 7. Pravilnika o poslovima na kojima maloljetnik može raditi i o aktivnostima u kojima smije sudjelovati, kojima je utvrđeno da osoba mlađa od petnaest godina ili osoba s petnaest i starija od petnaest, a mlađa od osamnaest godina koja pohađa obvezno osnovno obrazovanje smije, uz prethodno odobrenje inspektora rada uz naplatu sudjelovati u snimanju filmova, pripremanju i izvođenju umjetničkih, scenskih ili drugih sličnih djela, na način, u opsegu i na poslovima koji ne ugrožavaju njezino zdravlje, sigurnost, ćudoređe, školovanje ili razvoj, s time da zahtjev za odobrenje inspektoratu rada podnosi zakonski zastupnik malodobnika u roku petnaest dana prije početka sudjelovanja malodobnika u navedenim aktivnostima, u navedenom razdoblju inspektori rada za radne odnose zaprimili su 253 zahtjeva zakonskih zastupnika osoba mlađih od 15 godina za sudjelovanje istih uz naplatu u izvođenju različitih umjetničkih djela, ali i snimanju video spotova, TV reklama, serijala i dr. Postupajući u okviru svoje nadležnosti po navedenim zahtjevima inspektori rada su dali odobrenje za sudjelovanje 251 malodobnika u navedenim aktivnostima (133 malodobnika i 118 malodobnica), dok su dva zahtjeva odbijena jer su podneseni retroaktivno.

Neposrednim opažanjem, temeljem informacija dobivenih od zatečenih maloljetnika, odnosno njihovih zakonskih zastupnika (roditelja), iskaza drugih radnika i poslodavaca, uvidom u radno-pravnu dokumentaciju maloljetnih radnika, evidencije o zaposlenim radnicima i drugu poslovnu dokumentaciju, inspektori su u obavljenim inspekcijskim nadzorima utvrdili postojanje osnovane sumnje da su počinjene slijedeće nezakonitosti:

1. neuručivanje maloljetnim radnicima pisane potvrde o sklopljenom ugovoru o radu u slučaju kad ugovor o radu nije bio sklopljen u pisanom obliku – 2 prekršaja,
2. omogućavanje naplatnog sudjelovanja dvije maloljetne osobe mlađe od petnaest godina u kazališnoj predstavi bez prethodnog odobrenja inspektora rada – 2 prekršaja,
3. da je jedan maloljetnik radio prekovremeno – 1 prekršaj,
4. da je jedan maloljetnik radio kod poslodavca noću tj. između 19,00 sati uvečer i 7,00 sati ujutro idućega dana u industriji, odnosno između 20,00 sati uvečer i 6,00 sati ujutro idućeg dana izvan industrije – 1 prekršaj,
5. da je jedan poslodavac s maloljetnikom sklopio ugovor o radu koji ne sadrži sve uglavke propisane odredbom čl. 13. novog ZR-a – 1 prekršaj,
6. da je jedan poslodavac zaposlio maloljetnika bez pisanog odobrenja njegova zakonskog zastupnika, što je protivno čl. 18. st. 1. novog ZR-a – 1 prekršaj,
7. da je jedan poslodavac maloljetniku uskratio pravo na tjedni odmor na način i pod uvjetima propisanim odredbama čl. 54. novog ZR-a – 1 prekršaj,
8. da jedan poslodavac maloljetniku nije omogućio korištenje godišnjeg odmora u dijelovima pod uvjetima propisanim odredbama čl. 62. novog ZR-a – 1 prekršaj,
9. da dva poslodavca ne vode evidenciju o radnicima i o radnom vremenu ili istu ne vode na propisan način, sukladno odredbama Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima – 2 prekršaja,
10. da tri poslodavca nisu prije početka rada maloljetnicima uručili pisane potvrde o sklopljenom ugovoru o radu, što su bili dužni budući da ugovori nisu bili sklopljeni u pisanom obliku – 3 prekršaja,
11. da je jedan poslodavac zaposlio osobu mlađu od petnaest godina ili osobu s petnaest i stariju od petnaest, a mlađu od osamnaest godina koja pohađa obvezno osnovno obrazovanje – 1 prekršaj,
12. da je jedan poslodavac prije utvrđivanja zdravstvene sposobnosti zaposlio maloljetnika na poslovima na kojima može raditi samo nakon prethodnog utvrđivanja zdravstvene sposobnosti – 1 prekršaj,
13. da je jedan poslodavac zahtijevao od maloljetnika da radi duže od punog radnog vremena (prekovremeni rad) veći broj sati od zakonom određenog najdužeg trajanja takvog rada – 1 prekršaj,
14. da jedan poslodavac nije u propisanom roku obavijestio inspektora rada o prekovremenom radu maloljetnika o kojem ga je bio dužan obavijestiti sukladno odredbi čl. 45. st. 3. novog ZR-a – 1 prekršaj,
15. da je sedam poslodavaca zahtijevalo od 8 maloljetnika da rade prekovremeno – 7 prekršaja,
16. da je petnaest maloljetnika radilo kod ukupno petnaest poslodavaca noću, tj. u vremenu između 19,00 sati uvečer i 7,00 sati ujutro idućeg dana (u industriji), odnosno izvan industrije u vremenu između 20,00 sati uvečer i 6,00 sati ujutro idućeg dana – 15 prekršaja,
17. da jedan poslodavac nije osigurao da se noćni rad maloljetnika obavlja pod nadzorom punoljetne osobe – 1 prekršaj,
18. da jedan poslodavac nije maloljetniku u propisanom roku dostavio obračun iz kojeg je vidljivo kako je utvrđen iznos plaće – 1 prekršaj,
19. da četiri poslodavca nisu prijavila ukupno četiri maloljetnika na obvezno mirovinsko i zdravstveno osiguranje s prvim danom početka rada – 4 prekršaja,
20. da su dva poslodavca u odnosu na dva maloljetnike neuredno vodila evidenciju o plaćama – 2 prekršaja,
21. da su dva poslodavca za dva maloljetnika podnijela prijavu nadležnom tijelu mirovinskog osiguranja po proteku zakonskog roka od 15 dana – 2 prekršaja,
22. da su dva poslodavca za dva maloljetnika podnijela prijavu nadležnom tijelu zdravstvenog osiguranja po proteku zakonskog roka od 15 dana – 2 prekršaja,
23. da je jedan poslodavac zaposlio maloljetnog stranca bez radne dozvole – 1 prekršaj,
24. da je jedan maloljetnik stranac radio bez radne dozvole – 1 prekršaj.

Slijedom utvrđenoga, a zbog osnovane sumnje da su postupili protivno navedenim prekršajno sankcioniranim odredbama zakona, čime bi bila ostvarena bitna obilježja navedenih djela prekršaja,

protiv poslodavaca i odgovornih osoba poslodavaca nadležnim prekršajnim sudovima, sukladno odredbama čl. 47. st. 1. ZDI-a i čl. 111. st. 1. Prekršajnog zakona (Narodne novine, br. 107/07) podneseno je ukupno 27 optužnih prijedloga.

Osim podnošenja optužnih prijedloga nadležnim prekršajnim sudovima protiv poslodavaca i odgovornih osoba poslodavaca, inspektori rada u području radnih odnosa su u slučajevima kada je to materijalnim propisom propisano donosili i određene upravne mjere. Uvidom u izvješća svih područnih jedinica Državnog inspektorata, utvrđeno je da su u izvješćem obuhvaćenom razdoblju inspektori rada u području radnih odnosa donijeli ukupno 14 rješenja na temelju odredaba ZR-a, i to:

- 1 rješenje o zabrani rada maloljetnika mlađeg od petnaest godina,
- 1 rješenje o zabrani rada maloljetnika bez prethodnog utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za obavljanje tih poslova,
- 3 rješenja o zabrani određivanja prekovremenog rada maloljetnicima,
- 10 rješenja o zabrani određivanja noćnog rada maloljetnicima.

Vežano uz utvrđeno nezakonito zapošljavanje maloljetnika, sukladno odredbama čl. 58. ZDI-a inspektori su u 2 slučaja usmenim rješenjima u zapisniku poslodavcima zabranili obavljanje djelatnosti u nadziranom poslovnom objektu, odnosno prostoru, dok ne otklone nedostatke u poslovanju, u najkraćem trajanju od 30 dana, budući su utvrdili da su kod tih poslodavaca tijekom nadzora maloljetnici obavljali poslove koji s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca imaju obilježje posla za koji se zasniva radni odnos, a poslodavci s njima nisu sklopili ugovor o radu, niti su im uručili pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu prije početka rada, odnosno nisu ih prijavili na obvezno mirovinsko ili obvezno zdravstveno osiguranje s prvim danom početka rada ili na odgovarajuće radno vrijeme.

Vežano uz utvrđeno nezakonito zapošljavanje maloljetnika - stranca koji je radio bez radne dozvole, inspektor je u jednom slučaju usmenim rješenjem u zapisniku poslodavcu zabranio obavljanje djelatnosti u nadziranom poslovnom objektu-prostoru u trajanju od 30 dana, koja mjera je izvršena pečaćenjem nadziranog poslovnog objekta.

Sukladno odredbama čl. 32. st. 1. ZDI-a, u slučajevima kada inspektori nisu bili ovlašteni postupati o uočenim nepravilnostima izvijestili su druga nadležna tijela državne uprave. U navedenom razdoblju upućeno je ukupno 38 obavijesti, i to:

- 13 obavijesti Poreznoj upravi Ministarstva financija,
- 13 obavijesti mjesno nadležnim centrima za socijalnu skrb,
- 12 obavijesti Pravobraniteljici za djecu.

Područje zaštite na radu

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2010. godine inspektori rada u području zaštite na radu svih područnih jedinica Državnog inspektorata postupajući u okviru svoje nadležnosti su obavili ukupno 9.457 nadzora nad provedbom propisa iz područja zaštite na radu. Od navedenog broja nadzora u 115 nadzora inspektori rada su zatekli ukupno 250 maloljetnika (190 maloljetnika i 60 maloljetnica).

Inspektori rada su kod 5 poslodavaca utvrdili postojanje osnovane sumnje da su počinjene slijedeće nezakonitosti:

1. kod dva poslodavca je utvrđeno da poslodavci ne posjeduju procjenu opasnosti za radna mjesta i da poslodavci nisu organizirali i osigurali pružanje prve pomoći radnicima za slučaj ozljede na radu ili iznenadne bolesti,
2. kod tri poslodavca je utvrđeno da poslodavci nisu malodobnicima osigurali odgovarajuća zaštitna sredstva, što je suprotno odredbama čl. 43. ZZR-a, i to: na pomoćnim poslovima pri postavljanju klima uređaja, na poslovima električara kod popravka broda i na poslovima kuhara,
3. kod jednog poslodavca je utvrđeno da nije na propisani način obavio ispitivanja strojeva i uređaja s povećanim opasnostima,
4. kod tri poslodavca je došlo do teških ozljeda maloljetnika i to: jedan maloljetni radnik se teško ozlijedio pri padu sa prozora (obavljanje poslova postavljanja klima uređaja), jedan maloljetni učenik na obavljanju prakse za konobara se teško ozlijedio kada se porezao na čašu, a jedan maloljetni naučnik se teško ozlijedio električnom ručnom bušilicom pri izvođenju radne operacije na način protivan pravilima zaštite na radu.

Slijedom utvrđenog činjeničnog stanja za navedene slučajeve, a temeljem odredbi čl. 102. ZZR-a, inspektori rada za zaštitu na radu su donijeli 3 rješenja kojima su naredili poslodavcima udaljavanje maloljetnika sa poslova pri kojima ne koriste propisana osobna zaštitna sredstva i rješenja kojima je naređeno otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

Protiv poslodavaca i odgovornih osoba poslodavca podneseno je 5 optužnih prijedloga za ukupno 8 počinjenih prekršaja, jedna kaznena prijava i dvije obavijesti drugim nadležnim tijelima za uočene nepravilnosti za koje nisu ovlašteni postupati.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 7.399.556,00 kuna + sredstva UNICEF-a u iznosu od 820.000,00 kuna.

**XI. Područje djelovanja:
DJECA POGOĐENA RATOM I POSLJEDICAMA RATA**

Mjera 1. Provesti sveobuhvatno istraživanje djece pogođene ratom i posljedicama rata

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. utvrditi broj djece pogođene ratom i posljedicama rata
2. identificirati posljedice nastale kod djece pogođene ratom i posljedicama rata
3. utvrditi potrebne mjere oporavka i liječenja

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Prema brojnim istraživanja i znanstvenim radovima o djeci pogođenoj ratom i posljedicama rata u Hrvatskoj koja su provedena do 2002. godine utvrđen je broj od 303 poginule djece te 1.280 ranjene djece. Od navedenog broja ranjene djece 315 djece kao posljedicu ranjavanja ima trajni invaliditet, bilo da su im amputirani ekstremiteti, odnosno da je došlo do ozljeda lezije živaca i ozljede oka od čega je 52 djece ovisno o tuđoj njezi i pomoći te se postotak trajnog oštećenja njihovog tijela kreće između 80-100%. Također, jedan ili oba roditelja od preko 30.000 djece su osobe s invaliditetom.

U razdoblju od 1991. - 1995. godine 4.455 djece ostalo je bez jednog roditelja, dok je 131 dijete ostalo bez oba roditelja, a 900 djece nije znalo sudbinu svojih roditelja (jedan ili oba roditelja vodili su se kao nestali). Valja spomenuti još jednu grupaciju djece, njih 63, koji su gubitkom jednog roditelja ostali bez roditeljske skrbi. Radi se o djeci kojima je drugi roditelj umro, nestao, nepoznat ili je odlukom nadležnog Centra za socijalnu skrb lišen roditeljske skrbi.

Pored navedenog, iznimno velik broj djece je tijekom rata bio primoran, zajedno sa svojim obiteljima, napustiti vlastiti dom te su mnogi dulje vrijeme živjeli kao prognanici u drugim područjima Republike Hrvatske. Djeca prognanici najčešće su bila višestruko traumatizirana, a način života, često u teškim stambenim i materijalnim uvjetima, osjećaj nesigurnosti i trajnog nezadovoljstva u njihovim obiteljima na djeci je ostavio negativne posljedice.

Aktivnost 2.

O posljedicama i mjerama oporavka i liječenja djece napravljeni su brojni znanstveni i stručni radovi i publikacije. Rat je ostavio teške fizičke, psihičke i socijalne posljedice na djecu. Osobito su značajne dugoročne posljedice kao što su simptomi posttraumatskog stresnog poremećaja, somatski simptomi, depresivnost, agresivnost te negativne posljedice po formiranje vlastitog identiteta, pogleda na svijet i moralnih vrijednosti.

Najčešći problemi s kojima su se u godinama nakon rata susretali stručni radnici na terenu su poremećaji ponašanja, poremećaji prilagodbe, loš uspjeh u školi, nesigurnost, agresivnost, noćno mokrenje, tikovi i strahovi.

Aktivnost 3.

Kroz navedene znanstvene i stručne radove utvrđene su mjere oporavka i liječenja, temeljem kojih su sve su nadležne službe tijekom 2010. godine provodile djelovanja s ciljem oporavka i liječenja djece pogođene ratom i posljedicama rata.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 2. Izraditi Registar djece stradale uslijed ratnih razaranja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. utvrditi broj djece stradale uslijed ratnih razaranja

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, u suradnji sa drugim državnim tijelima i ustanovama je izradilo privremeni Registar poginule djece uslijed ratnih razaranja u Domovinskom ratu u kojem se nalaze podaci o 323 poginule djece i to: podaci o imenu i prezimenu djeteta, imenu jednog od roditelja, danu, mjesecu i godini rođenja djeteta, mjestu njegova prebivališta, županiji, danu, mjesecu i godini stradavanja te načinu njegova stradavanja.

Registar je privremen iz razloga što ima još stradale djece/osoba čiji su podaci nepotpuni, pa se do sada nisu mogli identificirati, odnosno provjeriti, a i zbog toga što vjerojatno nemamo podataka o svoj poginuloj djeci. Radi utvrđivanja konačnog broja poginule djece u Domovinskom ratu potrebno je provesti dodatna istraživanja.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je svu sakupljenu i sistematiziranu arhivsku građu o poginuloj djeci u Domovinskom ratu, 10. prosinca 2010. godine, predalo Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 3. Osigurati odgovarajuće oblike zaštite djeci pogođenoj ratom i posljedicama rata usklađivanjem pozitivnih propisa u Republici Hrvatskoj

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećih pravnih propisa
2. izraditi izmjene i dopune postojećih propisa
3. usklađivati postojeće propise
4. utvrditi broj djece pogođene ratom i posljedicama rata
5. utvrditi potrebe djece pogođene ratom i posljedicama rata
6. osigurati materijalna i ostala prava djeci pogođenoj ratom i posljedicama rata

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Izvršitelj:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 6.

MATERIJALNA I OSTALA PRAVA DJECE POGOĐENE RATOM I POSLJEDICAMA RATA

Tijekom 2010. godine, sukladno odredbama Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine, broj: 174/04, 92/05, 02/07, 107/07, 65/09, 137/09 i 146/10) te provedbenim aktima donesenim na osnovu Zakona i posebnim mjerama, djeca smrtno stradalih, nestalih ili zatočenih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, djeca hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata te djeca dragovoljaca iz Domovinskog rata, ostvarivala su propisana prava.

Djeca smrtno stradalih, nestalih ili zatočenih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata su, po osnovi gubitka člana obitelji, ostvarivala trajna i jednokratna prava (obiteljsku invalidninu, nadoknadu u visini obiteljske invalidnine, obiteljsku mirovinu, nadoknadu u visini obiteljske mirovine, za vrijeme redovnog školovanja te najduže 12 mjeseci nakon prekida ili završetka redovitog školovanja, odnosno do dana zapošljavanja u tom roku, pravo na besplatne udžbenike, pravo na stipendiju, pravo na zdravstvenu zaštitu).

Određena prava tijekom školovanja (pravo na besplatne udžbenike, pravo na stipendiju) ostvarivala su i djeca hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata te djeca dragovoljaca iz Domovinskog rata.

ŠKOLOVANJE DJECE HRVATSKIH BRANITELJA

Pravo na besplatne udžbenike

Člankom 57. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata je propisano pravo na besplatne udžbenike za djecu smrtno stradalog, zatočenog ili nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, hrvatskog ratnog i vojnog invalida iz Domovinskog rata i njihovu djecu i hrvatske branitelje iz Domovinskog rata za potrebe redovitog ili izvanrednog školovanja u osnovnim i srednjim školama, te na visokim učilištima, pod uvjetom da to pravo ne mogu ostvariti po drugim propisima i ako im redoviti prihodi mjesečno po članu kućanstva ne prelaze dvostruki iznos cenzusa redovitih novčanih prihoda iz članka 88. stavka 1. točke 8. Zakona. Pravilnikom o dodjeli besplatnih udžbenika (Narodne novine, broj: 43/05 i 19/10), su utvrđeni uvjeti i mjerila za ostvarivanje prava na besplatne udžbenike.

Korisnici koji pohađaju osnovnu školu, pravo na besplatne udžbenike su mogli ostvariti u vidu novčane naknade u iznosu prosječne cijene koštanja kompleta obveznih udžbenika za svaki razred pojedinačno, korisnici koji pohađaju srednju školu u vidu novčane naknade u iznosu prosječne cijene koštanja kompleta obveznih udžbenika jedinstvene za sve razrede i sve srednje škole, a redoviti ili izvanredni studenti na visokim učilištima u vidu novčane naknade u iznosu prosječne cijene koštanja kompleta obveznih udžbenika jedinstvene za sve razrede i sve srednje škole, uvećane za 20%. Sukladno Pravilniku, prosječne cijene kompleta obveznih udžbenika za osnovnu i srednje škole utvrđuje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa nakon objavljivanja kataloga odobrenih udžbenika za osnovnu i srednje škole te je izračun prosječne cijene kompleta obveznih udžbenika za školsku godinu 2010/2011., sačinjen na temelju konačnih lista odabranih obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava.

U 2010. godini, pravo na besplatne udžbenike odnosno pravo na isplatu naknade za kupnju udžbenika ostvarilo je ukupno 19.951 korisnik: 12.273 učenika na školovanju u osnovnoj školi, 6.442 učenika na školovanju u srednjim školama i 1.214 studenata, kao i 22 djece mirnodopskih vojnih invalida, za što je iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske utrošeno 25.000.737,00 kuna.

Financiranje troškova pripremnih tečajeva za polaganje ispita državne mature i upis na visoka učilišta u akademskoj godini 2010./2011.

Kako je Ustavni sud Republike Hrvatske ukinuo članak 53. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine, br. 02/07) kojom je bila utvrđena prednost pri upisu u obrazovne ustanove, radi postizanje bolje konkurentnosti djece smrtno stradalih, zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja, djece HRVI-a, djece dragovoljaca te HRVI-a i hrvatskih branitelja pri upisu na visoka učilišta, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Rektorski zbor su 27. ožujka 2007. potpisali *Sporazum o poticajnim mjerama za upis u ustanove visokog obrazovanja*. U skladu sa Sporazumom o poticajnim mjerama za upis u ustanove visokog obrazovanja Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti se obvezalo osigurati sredstva i snositi troškove u visini do 2.000,00 kuna, za pripreme za polaganje razredbenog ispita za svakog zainteresiranog kandidata iz kategorije osoba navedenih u ukinutom članku 53. Zakona u ustanovi po njihovom izboru, i to za djecu poginulih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja bez obzira na prihode obitelji, a za sve ostale uz primjenu imovinskog cenzusa.

Kako je od školske godine 2009./2010. obvezno polaganje državne mature za učenike gimnazije i one učenike strukovnih škola koji žele nastaviti školovanje, a državna matura je prihvaćena kao zamjena za razredbeni ispit kod upisa na svim visokim učilištima u akademskoj godini 2010/2011., na temelju Odluke ministra obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, objavljen je Javni poziv za financiranje troškova pripremnih tečajeva za polaganje ispita državne mature i upis na studijske programe u akademskoj godini 2010/2011.

Pravo na povrat troškova jednog pripremnog tečaja za upis na visoko učilište u Republici Hrvatskoj mogla su ostvariti: djeca smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i djeca zatočenog ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata (bez obzira na ostvarene redovne mjesečne prihode po članu kućanstva u prethodnoj kalendarskoj godini) te djeca HRVI iz Domovinskog rata, djeca dragovoljca iz Domovinskog rata, HRVI iz Domovinskog rata i hrvatski branitelj iz Domovinskog rata (osobno) – ako im redoviti prihodi mjesečno po članu kućanstva u prethodnoj kalendarskoj godini ne prelaze dvostruki iznos cenzusa iz članka 88. stavka 1. točke 8. Zakona odnosno 1.995,60 kuna.

Pravo na povrat troškova pripremnih tečajeva u 2010. godini ostvarilo je 26 maturanata u ukupnom iznosu od 34.569,00 kuna.

Pravo na stipendiju Fonda za stipendiranje hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i djece hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata

U svrhu ostvarenja prava na stipendiju tijekom redovitog srednjoškolskog obrazovanja, redovitog sveučilišnog i stručnog studija i prava na naknadu dijela troškova školarine poslijediplomskih studija na visokim učilištima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, djece smrtno stradalih hrvatskih branitelja, djece zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, hrvatskog ratnog i vojnog invalida iz Domovinskog rata i djece hrvatskog ratnog i vojnog invalida iz Domovinskog rata, dragovoljca i djece dragovoljca iz Domovinskog rata. Upravni odbor Fonda raspisuje natječaj za dodjelu stipendija, u pravilu jednom godišnje, a natječajem se propisuju opće uvjeti i kriterije za dodjelu sredstava, rok za podnošenje prijava kao i popis potrebne dokumentacije. Pravo na dodjelu stipendije mogu ostvariti redovni učenici i studenti kojima redoviti prihodi mjesečno po članu kućanstva u prethodnoj kalendarskoj godini nisu prelazili dvostruki iznos cenzusa iz članka 88. stavka 1. točke 8. Zakona, koji su redoviti učenici i studenti i nisu ponavljali godinu, kojima je prosjek ocjena za prethodni razred srednje škole, odnosno 8. razred osnovne škole najmanje 3,50 ili kojima je prosjek ocjena u dosadašnjem tijeku studiranja najmanje 3,00 osim za studenta prve godine studija, koji posljednji razred srednje škole moraju završiti s najmanjom prosječnom ocjenom 3,50. Mjesečni iznos stipendije za učenike srednjih škola iznosi 400,00 kuna, za studente 1.000,00 kuna, a participacija dijela troškova poslijediplomskih studija iznosi 7.000,00 kuna.

Tijekom 2010. godine, a temeljem Natječaja za dodjelu stipendija za školsku 2009./2010. godinu, isplaćeno je 10.265 stipendija (6.484 učenicima srednjih škola, 3.764 studentima te dio naknade troškova za 17 kandidata na poslijediplomskom studiju) u ukupnom iznosu od 63.721.400,00 kuna.

Za školsku godinu 2010/2011. Natječaj je bio raspisan 10. studenoga 2010. i otvoren zaključno do 10. prosinca 2010. godine. Pristiglo je 15.235 prijava, a uvjete za ostvarivanje prava na stipendiju ostvarilo je 10.527 kandidata i to: 6.750 srednjoškolaca, 3.762 studenata i 15 polaznika postdiplomskih studija, kojima će se tijekom 2011. godine isplatiti ukupno 64.755.194,24 kuna.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 6.

Tijekom 2010. godine, sukladno odredbama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata te provedbenim aktima donesenim na temelju tog Zakona, djeca civilni invalidi rata, djeca osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod Zakonskim okolnostima, djeca mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata I. skupine čije je oštećenje nastalo pod Zakonskim okolnostima, ostvarivala su u skladu s navedenim Zakonom propisana prava. Tako je člankom 48.a navedenog Zakona propisano pravo na besplatne udžbenike za djecu osoba poginulih, umrlih ili nestalih, djecu mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata, djecu civilne invalide rata za potrebe redovnog školovanja u osnovnim i srednjim

školama ako im redovni mjesečni prihod po članu kućanstva ne prelazi dvostruku svotu utvrđenog novčanog prihoda od 997,80 kuna.

U 2010. godini, pravo na besplatne udžbenike odnosno pravo na isplatu naknada za kupnju udžbenika ostvarilo je ukupno 200 djece za što su osigurana sredstva u iznosu od 198.707,00 kune.

Tijekom 2010. godine 15 djece koji nisu korisnici opskrbnine i kojima redovni mjesečni prihod po članu kućanstva ne prelazi dvostruku svotu utvrđenog novčanog prihoda od 997,80 kuna ostvarilo je pravo na poseban dodatak u visini od 332,00 kuna mjesečno za vrijeme školovanja u osnovnim i srednjim školama, za što su osigurana sredstva u iznosu od 60.000,00 kuna. Navedena djeca imaju prednost pri smještaju u učeničke odnosno studentske domove, kao i pravo na stipendije tijekom redovnog studiranja na visokim učilištima.

Tijekom 2010. godine djeca civilni invalidi rata koristili su pravo na osobnu invalidninu, ortopedski dodatak, opskrbninu i dodatak za pripomoć u kući. Ta prava koristi godišnje oko 300 djece za što se osigurana sredstva u iznosu od 450.000,00 kuna.

Zajednica udruga hrvatskih civilnih stradalnika iz Domovinskog rata Hrvatske svake godine organizira višednevno druženje djece stradale u ratu kroz razne radionice i sportske aktivnosti za što se sredstva osigurana u Državnom proračunu.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 89.465.413,00 kuna.

Mjera 4. Unaprijediti psihosocijalnu skrb za djecu pogođenu ratom i posljedicama rata

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. razvijati programe psihosocijalne podrške za djecu pogođenu ratom i posljedicama rata
2. osigurati dovoljan broj stručnjaka za rad s djecom pogođenom ratom i posljedicama rata i njihovim roditeljima
3. razvijati programe za osposobljavanje djece pogođene ratom i posljedicama rata za samostalan život

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Svi programi namijenjeni djeci i mladima koje provodi Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, kao i programi organizacija civilnog društva koji se financiraju iz dijela prihoda od igara na sreću odnose se i na djecu žrtve rata.

Razvijeni su brojni programi psihosocijalne podrške koji su se provodili i nadalje se provode u javnim ustanovama i organizacijama civilnog društva.

Programi koji se kontinuirano provode u ustanovama socijalne skrbi su savjetovanje roditelja u vezi s psihološkim potrebama i reakcijama djece na stresne situacije. Također, kroz organiziranje malih kreativnih socijalizacijskih skupina osigurava se vršnjačka podrška te jačanje povezanosti vršnjaka, razvoj samopouzdanja i socijalnih vještina.

Od organizacija civilnog društva koje se bave između ostalog, psihosocijalnom podrškom djeci pogođenoj ratom i posljedicama rata, ističemo Savez civilnih invalida Domovinskog rata koji svake godine okuplja djecu civilnih invalida rata u programima ljetovanja i zimovanja, odnosno organiziranja slobodnog vremena djece.

Aktivnost 2.

U ustanovama socijalne skrbi, kako centrima za socijalnu skrb, tako i domovima za djecu i mlade, zaposleni su timovi stručnjaka, među kojima su obvezatno i psiholozi, educirani za rad s djecom i mladima. Navedeni stručnjaci pružaju savjetodavno-terapijsku pomoć u slučajevima različitih potreba djece i mladih i njihovih roditelja, odnosno skrbnika.

Aktivnost 3.

U okviru socijalne skrbi s ovom kategorijom djece i obitelji rade prema potrebi, stručni radnici koji se bave zaštitom djece, mladih i obitelji pri centrima za socijalnu skrb. Svi centri za socijalnu skrb imaju zaposlene stručnjake različitih profila, među kojima obvezatno i psihologe, osposobljene za rad s traumatiziranom djecom i mladima.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 2.

PSIHOSOCIJALNA SKRB ZA DJECU POGOĐENU RATOM I POSLJEDICAMA RATA

Nacionalni program zdravstvene i psihosocijalne pomoći sudionicima iz Domovinskog rata

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je tijekom 2010. godine nastavilo s provedbom Nacionalnog programa psihosocijalne i zdravstvene pomoći sudionicima i stradalnicima iz Domovinskog rata, koji je usvojen Zaključkom Vlade Republike Hrvatske 2005. godine, s ciljem da se organizira psihosocijalna pomoć kao dio integrativne skrbi za sudionike i stradalnike rata, u obliku i intenzitetu primjerenom potrebama. Program se provodi na području cijele Republike Hrvatske putem organizirane, stupnjevite i kontinuirane psihosocijalne pomoći na tri razine: županijskoj, regionalnoj i nacionalnoj.

Centri za psihosocijalnu pomoć, koji predstavljaju temelj Nacionalnog programa psihosocijalne pomoći, djeluju u svim županijskim središtima: u svakoj županiji po jedan, uz iznimku Brodsko-posavske županije, na čijem su području aktivna dva centra (u Slavanskom Brodu i Novoj Gradiški). Sustav Centara za psihosocijalnu pomoć primarno se bavi pomaganjem u domeni "nepatoloških" psihosocijalnih potreba (pravna, socijalna, psihološka pomoć, informiranje vezano za mogućnosti daljnjeg školovanja, zapošljavanja i sl.) čije bi zadovoljavanje omogućilo optimalnu psihosocijalnu integraciju. U Centrima za psihosocijalnu pomoć branitelji i članovi njihovih obitelji mogu dobiti informacije, stručnu pomoć i obrasce zahtjeva vezano za ostvarivanje prava koja proizlaze iz zakona i svih programa koje provodi Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. U njima su zaposleni stručnjaci različitih profila: psiholozi, socijalni radnici, pravnici i psihijatri, koji u skladu s pravilima svoje struke, razvijaju i provode programe psihosocijalne prevencije i potpore za pojedine kategorije stradalnika.

Uz stacionarna savjetovišta Centri organiziraju i mobilne, timske posjete domu i obitelji branitelja. Posebno organizirani timovi odlaze u dom branitelja (uz suglasnost obitelji i korisnika) i pružaju potporu ili potrebnu psihosocijalnu pomoć. Mobilni timovi formiraju se i upućuju na teren na zahtjev branitelja, njegove obitelji, neke od udruga proizašlih iz Domovinskog rata ili Ministarstva, a temeljem procjene krizne situacije. Na teren izlaze posebno educirani stručnjaci s dugogodišnjem iskustvu u radu sa stradalnicima i sudionicima Domovinskog rata.

U Centrima za psihosocijalnu pomoć tijekom 2010. godine u statusu honorarnih stručnih suradnika angažirano je 129 stručnjaka različitih profila – psihologa, socijalnih radnika, pravnika, liječnika i psihijataru, a izvršeno je ukupno 57.304 intervencija za 44.793 korisnika te se provelo 3.813 mobilnih intervencija.

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, ustrojene su područne jedinice Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, čiji djelatnici rade u prostorima županijskih Centara za psihosocijalnu pomoć. Samostalni izvršitelji u područnim jedinicama (deset pravniku, pet socijalnih radniku i jedan psiholog) pružaju stručnu i pravnu pomoć hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji u ostvarivanju statusnih prava.

O radu Centara i provedbi Programa psihosocijalne i zdravstvene pomoći se izvješćuje Stručno vijeće Nacionalnog programa psihosocijalne i zdravstvene pomoći sudionicima i stradalnicima iz Domovinskog rata, koje analizira i evaluira provedbu Programa te utvrđuje da li postoji potreba za pružanjem daljnje organizirane, socijalne, psihološke i zdravstvene pomoći sudioniku i stradalniku Domovinskog rata.

Uz Centre za psihosocijalnu pomoć, koji predstavljaju okosnicu i županijsku razinu provedbe Nacionalnog programa psihosocijalne i zdravstvene pomoći, program se tijekom 2010. godine nastavio provoditi i u Regionalnim centrima za psihotraumu i Centru za krizna stanja.

Za provođenje ove razine Nacionalnog programa sklopljeni su ugovori o reguliranju međusobnih odnosa u svezi provedbe Nacionalnog programa s kliničkim bolnicama, u kojima su oformljeni posebni odjeli - Regionalni centri za psihotraumu. Ministarstvo je tijekom 2010. godine financiralo programe i rad stručnih djelatnika u Regionalnom centru za psihotraumu Osijek - pri Kliničkoj bolnici Osijek, Regionalnom centru za psihotraumu Rijeka - pri Kliničkom bolničkom centru Rijeka, Regionalnom centru za psihotraumu Split - pri Kliničkoj bolnici Split te Regionalnom centru za psihotraumu Zagreb - pri Kliničkoj bolnici Dubrava u Zagrebu. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u 2010. godini financiralo je rad 5 stručnih suradnika u Regionalnom centru Osijek, 7 stručnih djelatnika u Regionalnom centru Rijeka, 8 stručnih suradnika u Regionalnom centru Split te 4 stručna suradnika u Regionalnom centru Zagreb.

Regionalni centri za psihotraumu sudionicima i stradalnicima iz Domovinskog rata pružaju stacionarne (bolničko liječenje), ambulantne i usluge liječenja u dnevnoj bolnici. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u 2010. godini sklopilo ugovor o suradnji s Kliničkim bolničkim centrom Zagreb u svezi provedbe Nacionalnog programa. Ovim se Ugovorom KBC Zagreb obvezao osigurati prostor i opremu za rad Centra za krizna stanja, koji kao poseban odjel djeluje u sastavu Klinike za psihijatriju, sa zadaćom pružanja zdravstvene pomoći sudionicima i stradalnicima iz Domovinskog rata na nacionalnoj razini, u suradnji s Klinikom za psihološku medicinu.

Centar za krizna stanja je medicinska ustanova u kojoj je osobama u stanju akutne psihičke krize dostupna stručna pomoć tijekom 24 sata, putem telefona ili dolaskom u ambulantu, a u kojoj je dežurstvo liječnika psihijatra. Prednost ovog načina rada je brza uspostava kontakta odnosno stručne pomoći putem telefona, anonimnost te mogućnost da osobe iz udaljenih mjesta u najkraćem mogućem roku dobiju adekvatnu stručnu pomoć (naročito u slučajevima prevencije odnosno sprječavanja suicida). U 2010. godini Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti financiralo je rad 9 stručnih djelatnika u Centru za krizna stanja.

Tijekom 2010. godine Regionalni centri za psihotraumu i Centar za krizna stanja pružili su ukupno 238.040 intervencija za 64.183 korisnika.

S obzirom na mogući prijenos traumatskih posljedica s roditelja na djecu, stručnjaci pružaju organiziranu psihosocijalnu i zdravstvenu potporu djeci onih hrvatskih branitelja čiji su roditelji smrtno stradali ili su proživjeli teška ratna traumatska iskustva s dugotrajnim posljedicama po njihovo zdravlje i/ili svakodnevno funkcioniranje, pa je, uz savjetodavnu pravnu, socijalnu, psihološku pomoć, informiranje o školovanju hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji, organiziran i rad s djecom hrvatskih branitelja i djecom civilnih žrtava rata u igraonicama za djecu, kreativnim radionicama, te im je pružana savjetodavna potpora tijekom školovanja i odabira zanimanja, kao i potpora pri zapošljavanju.

Tijekom 2010. godine u Centrima za psihosocijalnu pomoć organizirano je ukupno 315 dječjih radionica (38 u Brodsko-posavskoj, 52 u Ličko-senjskoj te 225 u Zagrebačkoj županiji i Gradu Zagrebu).

Program za poboljšanje kvalitete življenja u obiteljima poginulih hrvatskih branitelja, hrvatskih ratnih vojnih invalida i hrvatskih branitelja oboljelih od PTSP-a

U 2010. godini je nastavljena provedba Programa za poboljšanje kvalitete življenja u obiteljima smrtno stradalih hrvatskih branitelja, hrvatskih ratnih vojnih invalida i hrvatskih branitelja oboljelih od PTSP-a koji je prihvaćen zaključkom Vlade Republike Hrvatske 2. studenog 2007. godine. Navedeni program donesen je vodeći se rezultatima svjetskih istraživanja na ovu temu, koja govore u prilog činjenici kako branitelji i članovi njihovih obitelji češće obolijevaju od ostatka populacije od raznih psihičkih i somatskih oboljenja. Program je donesen za četverogodišnje razdoblje, od 2008. do 2011. godine, a predviđa organizirane sistematske pregleda i analizu dobivenih rezultata istraživanja s ciljem prevencije i poboljšanja kvalitete zdravlja i življenja.

Programom za poboljšanje kvalitete življenja u obiteljima poginulih hrvatskih branitelja, hrvatskih ratnih vojnih invalida i hrvatskih branitelja oboljelih od PTSP-a predviđeno je provođenje sistematskih pregleda za četiri ciljne skupine: supruge i djecu poginulih hrvatskih branitelja, supruge najtežih HRVI (100% I i II skupine) i supruge branitelja oboljelih od PTSP-a.

Sistematski pregledi su se u 2010. godini provodili u Bjelovarsko-bilogorskoj, Brodsko-posavskoj, Istarskoj, Karlovačkoj, Koprivničko-križevačkoj, Krapinsko-zagorskoj, Ličko-senjskoj, Osječko-baranjskoj, Požeško-slavonskoj, Primorsko-goranskoj, Sisačko-moslavačkoj, Splitsko-

dalmatinskoj, Šibensko-kninskoj, Varaždinskoj, Virovitičko-podravskoj, Vukovarsko-srijemskoj, Zadarskoj i Zagrebačkoj županiji te Gradu Zagrebu. Ugovori za provođenje sistematskih pregleda za 2010. godinu sklopljeni su s Općom bolnicom Bjelovar u Bjelovaru, Općom bolnicom Nova Gradiška u Novoj Gradišci, Poliklinikom „Sunce“ u Puli, Općom bolnicom Karlovac u Karlovcu, Općom bolnicom „Dr. Tomislav Bardek“ u Koprivnici, Općom bolnicom Zabok u Zaboku, Poliklinikom „Sunce“ u Osijeku, Općom županijskom bolnicom Požega u Požegi, Poliklinikom „Sunce“ u Rijeci, Općom bolnicom „Dr. Ivo Pedišić“ u Sisku, Poliklinikom „Sunce“ u Splitu, Poliklinikom za radiologiju i mamografiju „Dr. Mirjana Reljić Ercegović“ u Šibeniku, Poliklinikom „Sunce“ u Varaždinu, Općom bolnicom Virovitica u Virovitici, Općom bolnicom Vinkovci u Vinkovcima, Općom bolnicom Zadar u Zadru i Poliklinikom „Croatia zdravstveno osiguranje“ u Zagrebu koje su postupkom javne nabave odabrane kao najpovoljniji izvršitelji. Prosječna cijena sistematskog pregleda u 2010. godini iznosila je oko 852,72 kune.

Znanstveno-istraživački dio Programa provodi se u suradnji s Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu s kojim je sklopljen Sporazum o provođenju znanstveno-istraživačkog dijela Programa za poboljšanje kvalitete življenja u obiteljima smrtno stradalih hrvatskih branitelja, hrvatskih ratnih vojnih invalida i hrvatskih branitelja oboljelih od PTSP-a. Podaci dobiveni rezultatima sistematskih pregleda redovito se prikupljaju radi daljnje obrade i analize s ciljem prevencije i poboljšanja kvalitete zdravlja i življenja.

Tijekom 2010. godine, sistematski pregled je obavilo 372 djece smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

Aktivnost 3.

Program stručnog osposobljavanja i zapošljavanja djece smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja

U 2010. godini nastavljeno je s provedbom Programa stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja i djece smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja za razdoblje od 2008. do 2011. godine koji je prihvaćen 23. kolovoza 2007. godine Zaključkom Vlade Republike Hrvatske.

Programom se nastoji podići obrazovna razina nezaposlenih hrvatskih branitelja i članova obitelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja, njihovo osposobljavanje za zanimanja za kojima postoji potreba na lokalnim tržištima rada, kao i proširenje njihove formalne naobrazbe sukladno novim tehnološkim zahtjevima. Dodatnim obrazovanjem i prekvalifikacijom ostvaruje se jedan od preduvjeta za ulazak u svijet poduzetništva, a davanjem novčanog poticaja se pruža pomoć svima koji se žele baviti poduzetništvom.

Cilj Programa je povećanje konkurentnosti hrvatskih branitelja na tržištu rada te uz ostale mjere aktivne politike zapošljavanja, smanjenje broja nezaposlenih u Republici Hrvatskoj, zapošljavanjem kod poslodavaca ili u poduzetništvu odnosno stvaranje uvjeta za što uspješnije potpuno uključivanje u društvo osoba iz ciljne skupine.

Ciljnu skupinu kojoj je Program namijenjen čine nezaposleni hrvatski branitelji i djeca smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja. Zahtjevi za korištenje poticajnih mjera Programa u 2010. godini zaprimali su se po objavi javnih poziva za svaku pojedinu mjeru.

Cilj Mjere stručnog osposobljavanja je poboljšanje kvalifikacijske strukture nezaposlenih osoba iz ciljne skupine i podizanje njihove konkurentnosti na tržištu rada. Obrazovne aktivnosti koje omogućava primjena mjere su stjecanje prvog zanimanja, prekvalifikacija, dokvalifikacija i stjecanje dodatnih znanja i vještina, a moguća je i primjena mjere u svrhu samozapošljavanja.

Javni poziv za Mjeru stručnog osposobljavanja bio je raspisan u razdoblju od 25. siječnja do 23. veljače 2010. godine. Odobrena je za 10 djece smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata u iznosu od 60.800,00 kuna. Neka od zanimanja za koje su se osposobljavali su računalni operater, komercijalist, prodavač, medicinski tehničar, strojarski tehničar i tehničar cestovnog prometa.

Osobama iz ciljne skupine koje se namjeravaju zaposliti obavljanjem samostalne poduzetničke djelatnosti isplaćivan je poticaj u iznosu od 30.000,00 kuna. Očekivani rok zaposlenosti je u ovom slučaju 12 mjeseci. U 2010. godini bila su raspisana dva javna poziva: u razdoblju od 25. siječnja do 23. veljače 2010. godine i u razdoblju od 5. srpnja do 3. kolovoza 2010. godine. Korištenje Mjere samozapošljavanja odobreno je za 9 djece smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata u

iznosu od 270.000,00 kuna (jedan korisnik za otvaranje obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, a osam korisnika za otvaranje obrta).

Javni poziv za Mjeru potpore za proširenje postojeće djelatnosti bio je objavljen u razdoblju od 8. ožujka do 6. travnja 2010. godine i u razdoblju od 12. srpnja do 10. kolovoza 2010. godine. Mjeru potpore za proširenje postojeće djelatnosti, između ostalih korisnika kojima je u 2010. godini odobrena ova mjera, koristio je i jedan poslodavac koji je zaposlio jedno dijete smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, te je za njegovo zapošljavanje ostvario potporu u iznosu od 45.000,00 kuna.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti daje novčanu potporu u iznosu od 150.000,00 kuna za osnivanje zadruga, kao posebnog oblika malog poduzetništva, koje omogućava organizirano i stručno vođeno obavljanje djelatnosti te zajednički nastup na tržištu. U 2010. godini potpomognut je rad 65 zadruga hrvatskih branitelja u kojima su zaposlena 4 djeteta smrtno stradalih hrvatskih branitelja.

Također, Mjerom potpore projektima zadruga hrvatskih branitelja pruža se potpora projektima zadruga hrvatskih branitelja koje su svojim dosadašnjim poslovanjem pokazale uspješnost i profitabilnost, a potpora može biti odobrena za nabavku strojeva, opreme ili zemljišta kojim se proširuje postojeća djelatnost ili razvija novi projekt zadruge. U 2010. godini kroz ovu mjeru novčanu potporu koristile su 23 zadruge koje među svojim članovima nemaju djece smrtno stradalih hrvatskih branitelja.

Ministarstvo je također nastavilo otplaćivati obveze preuzete u prethodnim razdobljima, subvencioniranjem 2% kamatne stope na poduzetničke kredite realizirane u poslovnim bankama kroz Program „Lokalni projekti razvoja-poduzetnik-branitelj“. Od ukupno 508 korisnika subvencije, 2 je djece smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

Sufinanciranje programa i projekata udruga iz Domovinskog rata namijenjenih djeci

U Državnom proračunu Republike Hrvatske na poziciji Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti osiguravaju se sredstva za financijske potpore programima i projektima udruga iz Domovinskog rata državne i lokalne razine. Sredstva se dodjeljuju po Javnom natječaju koji se objavljuje jednom ili više puta godišnje, ovisno o raspoloživim sredstvima za programe koji imaju za cilj očuvanje stečevina i zaštitu digniteta Domovinskog rata, programe psihosocijalne i zdravstvene rehabilitacije i resocijalizacije hrvatskih branitelja i stradalnika Domovinskog rata usmjerene na njihovo psihičko i socijalno osnaživanje, programe edukativno-savjetodavne i pravne pomoći te programe međunarodne aktivnosti i suradnje.

U odobrenim i sufinanciranim programima nalaze se i programi i projekti udruga iz Domovinskog rata usmjereni djeci - druženja, sportska natjecanja, tribine, likovne radionice, informatičke radionice, održavanje predavanja o Domovinskom ratu u školama, rehabilitacijsko jahanje, tečajevi ronjenja, programi za poboljšanje kvalitete življenja djece s posebnim potrebama i dr., koji se provode u kontinuitetu više godina ili jednokratno.

U 2010. godini odobrena je financijska potpora za ukupno 30 programa udruga iz Domovinskog rata namijenjenih djeci hrvatskih branitelja i civilnih stradalnika iz Domovinskog rata za što su utrošena sredstva u ukupnom iznosu 2.292.000,00 kuna. Za organizaciju tribina o djeci u mitskom okruženju udrugama je isplaćeno ukupno 40.000,00 kuna, a Zajednici udruga hrvatskih civilnih stradalnika Domovinskog rata Hrvatske, za provedbu tradicionalnog događanja - Sjećanje na poginulu djecu u Domovinskom ratu, „Mali križ - Velika žrtva“, iznos od 70.000,00 kuna.

Izvršne dostavlja:

HRVATSKI CENTAR ZA RAZMINIRANJE

Aktivnost 1.

Hrvatski centar za razminiranje održava redovite koordinacijske sastanke s institucijama, tijelima državne uprave, udrugama i organizacijama koje provode edukaciju o opasnostima od mina i pružaju pomoć žrtvama mina.

U 2010. godini Hrvatski centar za razminiranje koordinirao je velik broj aktivnosti vezanih uz edukaciju o opasnostima od mina.

Obilježen je 4. travnja 2010. godine Međunarodni dan svjesnosti o opasnostima od mina te je tijekom mjeseca travnja provedena akcija "Travanj-mjesec zaštite od mina". Središnja svečanost

obilježavanja održana je u Lipiku za osnovnoškolce šireg područja grada Lipika. Održana su predavanja o minskoj opasnosti i kazališna predstava "Ne, ne MI-NE", te gostovanja na lokalnim radio postajama. Uz emitiranje TV spotova i radijskih poruka, emitirane su i posebne emisije ovim povodom, a sve u cilju edukacije i podizanja svijesti o opasnostima od mina.

Održano je niz tribina "Djeca u minskom okruženju" po školama u organizaciji Zajednice udruga hrvatskih civilnih stradalnika iz Domovinskog rata Hrvatske, Hrvatskog Crvenog križa i protueksplozijskih odjela Policijskih uprava. Na tribinama je podijeljen edukativni materijal školama i knjižnicama.

Zahvaljujuci Viroviticko-podravskoj županiji i njenim gradovima te Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, UHBDDR Viroviticko-podravske županije održavala je predavanja pod nazivom "Oprez, oružje i mine" na području županija središnje Hrvatske.

Kazalište „Daska“ odigralo je više od 40 edukativnih predstava "Ne, ne MI-NE" koju je pratilo oko 7.000 učenika nižih razreda osnovnih škola na područjima županija na cijem području se nalaze minski sumnjivi prostori.

Dobre rezultate dala je i zajednička akcija Ministarstva unutarnjih poslova i UNDP-a "Manje oružja - manje tragedija" u kojoj je Hrvatski centar za razminiranje sudjelovao u Kutini i Osijeku, a koja je bila namijenjena prvenstveno učenicima osnovnih škola, tijekom koje su prezentirani poslovi pirotehničara, načini obilježavanja minski sumnjivih područja te su podijeljene edukativne slikovnice, letci, filmovi i drugi materijali.

Tablica 14. - Pregled donacija za edukaciju o opasnostima od mina

Redni broj	Izvor financiranja	Primatelj sredstava	Svrha	kuna
1	Grad Osijek	Udruga hrvatskih civilnih stradalnika domovinskog rata Osječko - baranjske županije	Tribina Djeca u minskom polju	15.000,00
2	Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti	Zajednica udruga hrvatskih civilnih stradalnika Domovinskog rata Republike Hrvatske	Tribina Djeca u minskom okruženju	24.000,00
3	Hrvatski Telekom	Hrvatski Crveni križ gradsko društvo Vinkovci	„Igralište za djecu u minama okruženim mjestima“-Nuštar	38.000,00
4	HEP	Udruga hrvatskih civilnih stradalnika Domovinskog rata Zadarske županije	Tribina Djeca u minskom okruženju	8.000,00
5	Sisačko-moslavačka županija	Hrvatski centar za razminiranje	Tiskanje edukativnih plakata i letaka	7.000,00
UKUPNO:				92.000,00

Utrošena sredstva za mjeru: 2.426.000,00 kuna.

Mjera 5. Osigurati neposrednu zaštitu od mina i minsko-eksplozivnih naprava

Nositelj mjere:

HRVATSKI CENTAR ZA RAZMINIRANJE

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osigurati dovoljan broj djelatnika za uklanjanje mina i minsko-eksplozivnih sredstava
2. provoditi razminiranje miniranih područja
3. osigurati primjereno zbrinjavanje djece žrtava mina

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U 2010. godini ukupno je bilo akreditirano i izvršavalo poslove razminiranja 27 ovlaštenih pravnih osoba (26 komercijalnih tvrtki i nevladina organizacija „Norwegian People's Aid“) s ukupno 600 pirotehničara, 61 strojem za razminiranje i 22 psa za otkrivanje minskoeksplozivnih i neeksplozivnih ubojnih sredstava.

Aktivnost 2.

Poslovima razminiranja kroz 183 idejna projekta pretraživanja i razminiranja uklonjena je minska opasnost s površine od 27.660.544 m² (u iskazu je sadržano i razminiranje površina zagađenih isključivo neeksplozivnim ubojnim sredstvima u Bjelovarsko-bilogorskoj i Zadarskoj županiji, veličine 166.803 m²). Poslovima razminiranja u cilju redukcije kroz 17 idejnih projekata razminiranja, uklonjena je minska opasnost s površine od 4.151.398 m². U skladu s navedenim u 2010. godini u Republici Hrvatskoj je ukupno razminirana površina veličine 31.811.942 m².

Općim izviđanjem u cilju izrade projektne dokumentacije i ažuriranja minski sumnjivih područja, ista su smanjena za 30.844.488 m². Općim izviđanjem po izvršenju razminiranja u cilju redukcije, smanjena su minski sumnjiva područja za još 7.234.162 m², iz čega proizlazi da je u 2010. godini minski sumnjivo područje Republike Hrvatske smanjeno općim izviđanjem za 38.147.607 m².

Provedbom razminiranja i općeg izviđanja u 2010. godini ukupno je uklonjena opasnost od minskoeksplozivnih i neeksplozivnih ubojnih sredstava s površine od 69.959.549 m².

U skladu s navedenim, veličina minski sumnjivog područja u Republici Hrvatskoj na dan 31. prosinac 2010. godine iznosi 815,3 km². Veličina površine zagađene isključivo neeksplozivnim ubojnim sredstvima na dan 31. prosinca 2010. godine iznosi 6,9 km². Razminirano je 31,59 km² minski sumnjivih površina, za što je utrošeno 287 milijuna kuna. Cjelokupan minski sumnjiv prostor obilježen je s oko 16.000 oznaka koje upozoravaju na minsku opasnost, a prostor se, prema potrebi, dodatno obilježava.

U 2010. godini cjelokupna zainteresirana javnost bila je intenzivno upućivana na korištenje Misportala Hrvatskog centra za razminiranje, jedinstvenog u svijetu, koji ulaskom na <https://misportal.hcr.hr> svakom korisniku pruža uvid u ažurno stanje minski sumnjivog prostora i njegove obilježnosti za cijelu Republiku Hrvatsku do razine DOF-a (digitalni orto foto). U svim našim predavanjima u školama za starije dobi osmoškolaca i gimnazijalaca prezentacija Misportala i njegova praktična primjena sastavni je dio prezentacija. Osim obilježnosti terena, smatramo da je ovo pravi način sprečavanja odlaska u minski sumnjive prostore.

Djelatnici Hrvatskog centra za razminiranje su tijekom cijele godine sudjelovali u radio emisiji drugog programa Radio Zagreba – „Vikendica“ predstavljajući najaktualnije sadržaje i informacije vezane za protuminsko djelovanje.

Aktivnost 3.

Nadležna tijela državne uprave rješavala su probleme žrtava mina u dijelu medicinske rehabilitacije, a ostale oblike pomoći provodile su organizacije civilnog društva čiji rad je osiguran raznim donacijama međunarodnih i domaćih subjekata.

U 2010. godini izdana je brošura "Mogućnosti i prava" namijenjena osobama s invaliditetom stradalom od minskoeksplozivnih sredstava.

Izješće dostavlja:

MINSTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Aktivnost 3.

Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata propisana je posebna zaštita ratnih vojnih invalida, mirnodopskih vojnih invalida, civilnih invalida rata, sudionika rata i članova njihovih obitelji. U skladu s navedenim Zakonom djeca osoba poginulih, umrlih ili nestalih, djeca civilni invalidi rata izravno se upisuju u srednje škole i visoka učilišta, pod uvjetom da prijeđu razredbeni prag, odnosno da zadovolje na ispitu sposobnosti i darovitosti u srednjim školama u kojima se provodi prijemni ispit, a ta djeca imaju prednost pri zapošljavanju pod jednakim uvjetima u tijelima državne uprave, sudbene vlasti i drugih državnih tijela, tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave, te u pravnim osobama u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, prednost pri upisu u

učeničke i studentske domove, pravo na besplatne udžbenike, pravo na poseban dodatak. Ovo pravo tijekom 2010. godine koristilo je 18 djece.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 91.891.413,00 kuna.

XII. Područje djelovanja: SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE

Mjera 1. Organizirati brojne i kvalitetne kulturne sadržaje dostupne djeci, ponajprije nove oblike aktivnosti u tri najveća područja kulture: likovnoj, glazbenoj i dramskoj umjetnosti u najširem smislu

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO KULTURE

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osmišljavati i organizirati radionice u školama (izrada kvalitetnog plana i programa)
2. osigurati prostor u školama za provedbu radionica
3. osigurati dovoljan broj stručnih i kreativnih voditelja radionica
4. uključiti djecu u rad radionica

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 4.

37. likovna kolonija ZILIK (Dom za djecu „Vladimir Nazor“, Karlovac)

Na zimskoj likovnoj koloniji ZILIK koja se tradicionalno održava u Domu za djecu „Vladimir Nazor“ u Karlovcu okuplja se veliki broj hrvatskih likovnih umjetnika, te djeca doma i djeca osnovnih škola sa područja Karlovačke županije i grada Karlovca. Djeca imaju priliku steći znanja o umjetnosti, razvijati vlastite kreativne sposobnosti, sudjelovati u pripremanju izložbi, te kroz navedene aktivnosti steći spoznaju o vrednotama umjetnosti i umjetničkih djela. Tradiciju održavanja zimske likovne kolonije nastavlja se uz kontinuirano proširivanje sadržaja. ZILIK svoj program razvija i tijekom cijele godine predstavljanjem umjetničkih djela u galeriji ZILIK svakog mjeseca, kao i brojnim radionicama kroz godinu. Utrošena sredstva iznose 30.000,00 kuna.

Novomedijske radionice za djecu (Mavena - 36 njezinih čuda, Split)

Udruga Mavena pokrenula je održavanje Novomedijskih radionica za djecu 2008. godine. Program je namijenjen djeci u dobi od 8 do 14 godina. Članovi udruge Mavena bave se raznim aspektima novomedijskih umjetnosti te raznim vidovima obrazovanja djece i mladih. Osnovni cilj projekta je osmisлити i provesti kvalitetan i kreativan program za izrazito talentiranu i zainteresiranu djecu koji će im ponuditi znanja i vještine novomedijske (scenske i vizualne) umjetnosti koja ne mogu steći unutar školskog programa te ih time navesti da se i dalje bave željenim oblikom novomedijske umjetnosti kao autori i izvođači projekata, razvijaju svoje talente te nadopunjuju svoja znanja i vještine te realiziraju kreativne ideje i potencijale. Utrošena sredstva iznose 10.000,00 kuna.

Pedagoško-edukativni programi muzejskih ustanova:

Pedagoško-edukativni programi muzejskih ustanova vezani su uz stalni postav i povremene izložbe muzejskih ustanova. Realiziraju se različiti tipovi aktivnosti koji uključuju radionice, male škole, igraonice, istraživanja, didaktičke listiće i druge materijale primjerene uzrastu, stručna vodstva kroz postav, interaktivne vodiče za djecu i dr. Pojedini programi ostvaruju se u suradnji muzejskih ustanova i muzejskih pedagoga sa vrtićima i školama na određenom području. Cilj radionica i srodnih aktivnosti je potaknuti kod djece interes za nacionalnu baštinu i umjetnost, razvijati kritičko razmišljanje i kreativne sposobnosti djeteta, umjetničko izražavanje i razumijevanje, upoznavanje djece sa suvremenim likovnim tehnikama i suvremenim praksama umjetničkog izražavanja. Ukupno je financirano 20 programa edukativno-pedagoških programa muzejskih ustanova za što su utrošena sredstva iz Državnog proračuna u iznosu od 265.000,00 kuna.

Popis ustanova i programa:

1. Galerija Klovićevi dvori, Pedagoško-edukativni program
2. Galerija likovnih umjetnosti, Osijek, Pedagoški program
3. Gradski muzej Vukovar, Pedagoške radionice

4. Hrvatski muzej naivne umjetnosti, Pedagoško-edukativni program
5. Hrvatski povijesni muzej, Pedagoški program uz izložbu "Ostavština Jelačić u Hrvatskom povijesnom muzeju"
6. Muzej grada Koprivnice, Malci muzealci
7. Muzej Grada Zagreba, Pedagoške radionice
8. Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, Idemo na teren!
9. Muzej suvremene umjetnosti, Pedagoška djelatnost
10. Muzej za umjetnost i obrt, Edukativna djelatnost
11. Muzeji Hrvatskog zagorja - "Staro selo" Kumrovec, Muzejsko pedagoški program
12. Muzeji Hrvatskog zagorja - Muzej evolucije i nalazište pračovjeka "Hušnjakovo", XI. ljetna geološka škola
13. Muzeji Hrvatskog zagorja - Muzej seljačkih buna - Interaktivni vodič za djecu
14. Muzejsko-memorijalni centar Dražen Petrović, Edukativni program za 2010. godinu
15. Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja, Edukativna radionica Spomenička baština Rijeke
16. Prirodoslovni muzej Dubrovnik, Mala škola prirodoslovlja na otvorenom: istraživanje speleoloških objekata na primjeru špilje Šipun u Cavtatu
17. Prirodoslovni muzej Rijeka, Edukativni program Prirodoslovnog muzeja Rijeka - Mala škola prirodoslovlja, Prijatelji muzeja i projekt prirodoslovnih spoznajno-istraživačkih radionica
18. Zavičajni muzej Poreštine, Radionice Budimo kreatori mode iz doba Giostre - od ideje do realizacije
19. Zavičajni muzej Stjepana Grubera, Etnološke i arheološke radionice "Rukotvorstvo i zanati kroz prošlost"
20. Zbirka umjetnina Ante i Wiltrude Topić Mimara - Muzej Mimara, Pedagoško-edukativna djelatnost

Aktivnosti povodom Međunarodnog dana muzeja - 15. muzejska edukativna akcija i nagradna igra

U organizaciji sekcije za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju Hrvatskog muzejskog društva već 15. godinu za redom organiziraju se povodom Međunarodnog dana muzeja muzejsko-edukativne akcije, edukativni programi, kreativne radionice, igraonice i predavanja s ciljem promoviranja rada muzejskih ustanova i popularizacije muzeja među djecom. Ukupno je financirano 16 programa programa za što je iz sredstava Državnog proračuna utrošeno 152.000,00 kuna.

Popis ustanova i programa:

1. Arheološki muzej Zadar, Međunarodni dan muzeja
2. Galerija umjetnina grada Slavenskog Broda, 15. muzejska edukativna akcija i nagradna igra
3. Gradski muzej Karlovac, 15. muzejska edukativna akcija i nagradna igra
4. Gradski muzej Korčula, 15. akcija Sekcije za muzejsku pedagogiju Hrvatskog muzejskog društva
5. Gradsko kulturno središte Metković, 15. muzejska edukativna akcija, predavanja i radionice
6. Hrvatski muzej naivne umjetnosti, Međunarodni dan muzeja
7. Hrvatski povijesni muzej, 15. muzejsko-pedagoška akcija i nagradna igra povodom Međunarodnog dana muzeja
8. Hrvatsko muzejsko društvo, 15. muzejska edukativna nagradna igra povodom Međunarodnog dana muzeja
9. Muzej Brodskog Posavlja, 15. edukativna i nagradna igra Sekcije za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju
10. Muzej Cetinske krajine, Muzejsko-edukativna akcija povodom Međunarodnog dana muzeja
11. Muzej Đakovštine, Mali čuvari muzejskog blaga, pedagoško-edukativna radionica povodom Međunarodnog dana muzeja
12. Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, Muzejsko-edukativna akcija za Međunarodni dan muzeja
13. Muzej Triljskog kraja, Obilježavanje Međunarodnog dana muzeja
14. Muzeji hrvatskog zagorja - Staro selo Kumrovec, Muzejsko-edukativna nagradna igra

15. Muzeji Hrvatskog zagorja - Muzej evolucije i nalazište pračovjeka "Hušnjakovo", 15. muzejsko-edukativna igra
16. Muzeji Ivana Meštrovića, 15. muzejska edukativna akcija hrvatskih muzeja

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti odobrilo je financijsku potporu Šibenskom kazalištu u svrhu organiziranja 50. Međunarodnog dječjeg festivala Šibenik-Hrvatska u iznosu od 19.000,00 kuna. Povodom navedene obljetnice Vijeće za djecu održalo je svoju sjednicu u gradskom poglavarstvu grada Šibenika te su članovi Vijeća za djecu obišli dječje radionice koje su se odvijale u okviru 50. Međunarodnog dječjeg festivala. Na festivalu je izvedeno 360 programa na kojima je nazočilo 95.000 posjetitelja.

U cilju promicanja aktivnosti usmjerenih razvijanju kulture nenasilja te kvalitetnog provođenja slobodnog vremena djece ostvarena je suradnja sa Gradskim radijom Osijek u provedbi aktivnosti festivala Dječji tjedan „Zeko i potocić“ koji se održao u Osijeku (1. do 6. lipnja 2010. godine), a Ministarstvo je bilo „zlatni“ pokrovitelj manifestacije. U organizaciji Ministarstva i obiteljskih centara održan je Okrugli stol pod nazivom „Kako prepoznati i prevenirati nasilje u obitelji nad djecom“ (4. lipnja 2010. godine). U prigodi Dječjeg tjedna, obiteljski centri Vukovarsko-srijemske, Virovitičko-podravske i Požeško-slavonske županije održali su kreativne radionice s djecom te su na promidžbenim štandovima predstavili promidžbene materijale i publikacije Ministarstva i obiteljskih centara (5. i 6. lipnja 2010. godine). Osigurana je medijska promocija aktivnosti Ministarstva i obiteljskih centara putem radijskih, televizijskih emisija te tiskovnih medija.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. – 4.

Svaka odgojno-obrazovna ustanova izrađuje izvannastavne i izvanškolske programe aktivnosti, koje provode odgojno-obrazovni djelatnici, uvažavajući potrebe učenika.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 476.000,00 kuna.

Mjera 2. Poticati djecu na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i razonodu

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. provoditi programe radi upoznavanja, razumijevanja i primjene prava djeteta
2. provoditi programe radi razvoja stvaralačkog izražavanja i širenja znanja
3. poticati na aktivno bavljenje prikladnim sadržajima (kulturnim, športskim, rekreacijskim, izviđačkim, ekološkim, tehničkim)

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

Natjecanja i smotre u 2010. godini provodila su se u 8 područja (jezično-umjetničko područje, prirodoslovno-matematičko područje, humanističko područje, tehničko područje, umjetničko područje, zdravstveno područje, ekološko područje i ostali programi) na školskoj, županijskoj i državnoj razini. Natjecanjima je bilo obuhvaćeno 152.548 učenika osnovnih škola i 52.256 učenika srednjih škola.

Aktivnost 3.

Športski programi

Program „Otvorena škola“ provodi se u suradnji sa školama te su u funkciji poticanja što većega broja djece na bavljenje športskim aktivnostima tijekom ljetnih i zimskih praznika. Putem natječaja za 2010. godinu sufinancirano je 36 športskih udruga za poticanje djece na aktivno bavljenje športom za što su utrošena sredstva u iznosu od 700.000,00 kuna.

U osnovnim i srednjim školama osnovano je 1.248 školskih športskih društava, u sklopu kojih se provode izvannastavne školske športske aktivnosti. Za 2010. godinu za promicanje školskog športa utrošena su sredstva u sveukupnom iznosu 8.626.329,00 kuna.

Sredstvima iz Državnog proračuna Hrvatski školski športski savez je u 2010. godini sufinancirao školska športska društva u iznosu od 1.390.240,00 kuna, a sredstva su se utrošila za nabavku neophodne športske opreme i rekvizita.

Tijekom cijele školske godine 2009./2010. provodio se projekt „Univerzalna športska škola“, koji uključuje tjelesnu aktivnost za djecu od šest do deset godina. Za 2010. godinu Univerzalna športska škola provodila se u 287 odjeljenja koja su okupljala 6.228 učenika od 1. do 4. razreda osnovnih škola.

Literarno, dramsko-scensko i novinarsko stvaralaštvo

Završni susret učenika osnovnih i srednjih škola LiDraNo 2010, održan je u Šibeniku u ožujku 2010. godine. Pri tome je prikazano 36 predstava dramskih skupina, 36 izložbi školskih listova, 13 televizijskih i 11 radijskih emisija, uz ukupno sudjelovanje 560 osnovnoškolaca i srednjoškolaca. Na državnom natjecanju likovnih radova učenika osnovnih škola od pristiglih oko 1.000 radova odabrano je 25 najboljih LiDraNo 2010.

Ekologija

Na državnom natjecanju iz ekologije Lijepa naša sudjelovalo je 256 učenika iz osnovnih i srednjih škola u Hrvatskoj te škola iz Bosne i Hercegovine, Srbije, Mađarske i Rumunjske u kojima se nastava organizirana na hrvatskom jeziku.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO KULTURE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Hrvatsko knjižničarsko društvo je održalo stručni skup „Zajedno na dobrobit naših korisnika: suradnja između dječjih i školskih knjižničara“.

Knjižnice grada Zagreba održale su Međunarodni stručni skup “Dječja knjižnica danas – između teorije i prakse“.

Ukupno je utrošeno 17.000,00 kuna.

Aktivnost 2.

Provedeno je sveukupno 150 programa koji su bili namijenjeni djeci:

- 13 glazbeno-scenskih i plesnih programa,
- 17 programa književnih manifestacija,
- 46 programa kazališne djelatnosti,
- 61 program knjiga i slikovnica za djecu u narodnim knjižnicama,
- 9 programa amaterizma,
- 4 programa međunarodne kulturne suradnje.

Utrošena sredstva za programe javnih potreba u kulturi za djecu iznose 3.144.300,00 kuna.

Izješće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Navijačkim udrugama klubova 1. Hrvatske nogometne lige upućena je preporuka da u svojim statutima, kao uvjerenja i ciljeve svojih udruga, unose načela nenasilja i nenasilnog navijanja te s tim u vezi propišu odredbe o isključivanju počinitelja nasilja i izazivače nereda iz svojih udruga. Također je preporučeno da se javno i transparentno putem web stranica ili putem drugih medija opredijele protiv

svakog oblika nasilja vezano za športska natjecanja, ne samo na stadionima i dvoranama, već i izvan njih te u tom smislu upute djeci poruke o važnosti pozitivnog i nenasilnog navijanja.

Izvešće dostavlja:

SAVEZ DRUŠTAVA NAŠA DJECA HRVATSKE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

SREDIŠNJI GODIŠNJI SUSRET DJEČJIH FORUMA HRVATSKE

Tijekom 2010. godine održan je 14. godišnji Susret Dječjih foruma Hrvatske, čiji je cilj upoznavanje djece s pravima djeteta na njima razumljiv i zanimljiv način, kako bi na tim spoznajama djeca mogla pokretati svoje akcije i aktivnosti koje doprinose boljem i bržem ostvarivanju prava djeteta, odgoju za mir, toleranciju i suradnju. Trenutno djeluje u Republici Hrvatskoj 70 Dječjih foruma u gradovima i općinama.

Dječji forumi su dobrovoljna aktivnost djece, a ostvaruje se u izvanškolskom, slobodnom vremenu te obuhvaća djecu od 9 - 14 godina u skupinama po 15 - 20 djece, sastaju se, dogovaraju i djeluju obično jednom tjedno, prema potrebi češće, na svojim sastancima, u terenskim istraživanjima i u svojim radionicama. U provedbi navedenih aktivnosti djeci pomažu odrasle osobe u ulozi voditelja, na volonterskoj osnovi, koji se prethodno osposobljavaju na Seminaru i pomoću namjenske literature.

Savez društava „Naša djeca“ je u 2010. godini objavio kriterije za polaznike Seminara i organizirao Seminar koji je održan 28., 29. i 30. lipnja 2010. u Selcu. Polaznici su bili iz sljedećih gradova i općina: Bjelovar, Čakovec, Daruvar, Križ, Kuršanec, Novoselec, Osijek, Otok, Rešetari, Sisak, Slunj, Split, Stubičke Toplice, Vinkovci i Zagreb.

Svaki novi godišnji Susret Dječjih foruma Hrvatske je snažni poticaj toj djeci da tijekom godine ostvaruju redovnu, što raznovrsniju aktivnost u područja upoznavanja i ostvarivanja prava djeteta, kako bi se njihovi rezultati mogli prezentirati na središnjem godišnjem skupu, pokazati što su postigli i ujedno spoznati što drugi rade pa tako svoje daljnje aktivnosti širiti novim sadržajima.

Savez društava „Naša djeca“ u tom cilju objavljuje propozicije kojima treba udovoljiti da bi bili izabrani za nastup i prezentacije na Središnjem susretu Dječjih foruma. Središnji susret u 2010. godini održan je od 19. - 23. kolovoza u Banjolu, na otoku Rabu, u Dječjem odmaralištu Društva naša djeca Varaždin. Za sudjelovanje je bilo prihvaćeno 15 Dječjih foruma, iz svakoga po 3 djeteta i 1 voditelj/ica, te voditelj Susreta, ukupno 61 osoba, plus 7 uslužnih domaćina koji su organizirali smještaj, prehranu i uvjete za rad djece. Djeca su iz sljedećih gradova i općina: Banova Jaruga, Čakovec, Dobreč, Kuršanec, Kutina, Lovran, Ogulin, Opatija, Osijek, Sisak, Slatina, Slavonski Brod, Varaždin i Zabok.

Svaki od 15 Dječjih foruma nastupio je s prezentacijom 2 svoje radionice, različitih tema te je na taj način obrađeno i komentirano 30 različitih tema, s ovim naslovima:

- a) teme o pravima djeteta: Pravo djeteta na različitost, Nenasilno rješavanje sukoba, Osobna prava, Uvid u slobodno vrijeme djece, Seksualno zlostavljanje djece, Djeca imaju pravo na igru, Slušam te, čujem te, Vodstvo i moć, Igrom i glumom o pravima djeteta, Život kao moj, Više tišine i manje zračenja, Igre asocijacija o pravima djeteta, Djeca i nogomet, Učimo o gradu,
- b) teme o odgoju, toleranciji i suradnji: Europejci to smo mi i vi, Tolerancija i rad s djecom posebnih potreba, Svi različiti – svi jednaki, Nasilje među djecom, Tapanje - siromaštvo djece, Mala čakavska slikovnica, Gluha djeca u Hrvatskoj i svijetu, Mladi u EU, Hrvatska u EU, Sloboda misli savjesti i religije, Djeca u udomiteljskim obiteljima, Kako prikazati svoj grad, Što su stereotipi, Razvijanje odgovornosti.

Održana je i izložba dječjih uradaka iz prisutnih Dječjih foruma, provedena je anketa i evaluacija, a svaki je sudionik doradio svoju karticu Uspomena s potpisima i fotografijom svih prisutnih te su izrađene i Preporuke Susreta svima Dječjim forumima u Hrvatskoj za njihov daljnji rad.

Utrošena sredstva iznose 387.088,00 kuna, a dobivena su putem natječaja od Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva.

Utrošena sredstva za mjeru: 14.264.957,00 kuna.

Mjera 3. Osigurati prostor za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. pronalaziti odgovarajuće prostorije i otvorene prostore za provedbu programa
2. osigurati korištenje prostorija (iznajmljivanjem, adaptacijama, dogradnjom, gradnjom novih prostorija)
3. osposobiti otvorene prostore (uređenjem zelenih površina, gradnjom i opremanjem dječjih igrališta, izletišta i ostalih rekreacijskih prostora)
4. osigurati rad škola i dežurstvo stručnih djelatnika do 22.00 sata

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Sve navedene aktivnosti su u nadležnosti škola, planirane njihovim školskim kurikulumom. Škole ih provode u skladu sa svojim prostornim i kadrovskim mogućnostima te u suradnji s institucijama i civilnim sektorom. Projektom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa „Vizualizacija podataka osnovnih i srednjih škola u Republici Hrvatskoj“ na mrežnim stranicama Ministarstva dobiti će se uvidi u programske sadržaje i izvannastavne aktivnosti koje škole nude.

Aktivnost 2. i 3.

Vidi Područje I., Mjeru 1.

Aktivnost 4.

Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi navedena je dužnost škole da tijekom cijele školske godine osigura uvjete za ostvarenje svoje pedagoške i javne funkcije, a jedinice lokalne i područne samouprave obvezuju se izraditi plan aktivnosti uz osiguranje uvjeta za njihovu realizaciju u vrijeme učeničkih odmora.

Rad škola i dežurstva su osigurani u školama koje imaju športske dvorane. Svi prostori su dostupni do 22 sata. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa izradilo je Nacrt prijedloga Mreže odgojno-obrazovnih ustanova u Republici Hrvatskoj, a dio mreže je i rad ustanova u vrijeme školskih praznika. Vlada Republike Hrvatske usvojila je na sjednici održanoj 2. lipnja 2011. *Odluku o Donošenju mreže osnovnih i srednjih škola učeničkih domova i programa obrazovanja.*

Izvjешće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

U 2010. godini za projekte udruga, koji se odnose na rad klubova za mlade, odobrena su sredstva u iznosu od 800.000,00 kuna za 26 projekata udruga, koji u okviru svojih programa organiziraju različite edukacijske seminare ili radionice u svrhu kvalitetnog provođenja slobodnog vremena.

Izvjешće dostavlja:

MINISTARSTVO KULTURE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Prostorije za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu osigurane su kroz rad dječjih odjela narodnih knjižnica diljem Hrvatske.

Aktivnost 2.

Za potrebe adaptacije, dogradnje i gradnje novih prostorija kroz 5 programa je utrošeno 1.206.000,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 2.006.000,00 kuna.

Mjera 4. Izraditi programe rada za djecu u području slobodnog vremena, koji će sadržavati vrste dječjih aktivnosti koje će se provoditi, broj voditelja aktivnosti, kriterije za odabir voditelja te način osposobljavanja i dodatnog usavršavanja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. u okviru godišnjih izvedbenih planova utvrditi vrste, opseg i rokove edukacije voditelja
2. vršiti izvedbu i verifikaciju programa za osposobljavanje voditelja, samostalno ili u suradnji sa srodnim organizacijama i/ili uz angažiranje stručnjaka za pojedina predavanja i vježbe
3. izraditi i tiskati priručnike, osigurati materijal i potrebnu opremu

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Prema Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj škola sve škole rade na temelju školskog kurikuluma i godišnjeg plana i programa rada. Nacionalni okvirni kurikulum koji je objavljen u srpnju 2010. godine, temelj je prema kojem će škole nadalje izrađivati školske kurikulme.

Školski kurikulum utvrđuje dugoročni i kratkoročni plan i program škole s nastavnim, izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima, s raspoređenim zaduženjima učitelja, nastavnika i stručnih suradnika te planom njihovog stručnog usavršavanja, sukladno potrebama škole i interesima učenika.

Aktivnost 2.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa odobrava programe uz prethodno mišljenje Agencije za odgoj i obrazovanje.

U 2010. godini izdana su 553 stručna mišljenja na različite programe uključujući i stručna mišljenja na programe organizacija civilnog društva za provedbu projekata u okviru *Natječaja za financijske potpore projektima udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih.*

Pri provođenju aktivnosti i programa škole surađuju s civilnim sektorom te različitim ustanovama, organizacijama i ekspertnim pojedincima, ovisno o sadržaju aktivnosti (književnici, znanstvenici, umjetnici, športaši, Savez izviđača Hrvatske, Hrvatski crveni križ, itd.).

Izvršitelj dostavlja:

SAVEZ DRUŠTAVA NAŠA DJECA HRVATSKE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. – 2.

Natječaj za Naj-projekt Dječjih vijeća Hrvatske 2010. godine – Djeca koja čine Dječja vijeća bila su uključena i podučena o procesu osmišljavanja i planiranja projekta, od samog početka te na taj način ostvarivala najviši stupanj aktivnog sudjelovanja u lokalnoj zajednici. Prema izrađenom kriteriju za poziv na Natječaj, poziv je upućen u svih 22 postojećih Dječjih vijeća te se na natječaj odazvalo 10 Dječjih vijeća. Povjerenstvo u sastavu 2 odrasle osobe i 2 djeteta jednoglasno su odabrali 2 najoriginalnija projekta: edukativni film „Face to face“ Dječjeg vijeća Čazma i „Darujmo srcem i izmamimo osmijeh na lice“ Dječjeg vijeća Zabok. Svakome Dječjem vijeću dodijeljena je nagrada od 4.500,00 kuna. Sva ostala Dječja vijeća prezentirala su svoje projekte na godišnjem susretu Dječjih vijeća.

Održan je 10. i 11. prosinca 2010. godine u Tuhlju seminar za voditelje/osnivače novih Dječjih vijeća na koji se odazvalo 10 polaznika seminara iz 7 gradova i općina. Na seminaru su obrađene teme: „Što je dječja participacija?“, „Cilj Dječjih vijeća i način njihovog organiziranja i djelovanja“, zatim su izneseni primjeri iz prakse 2 uzorna Dječja vijeća, te su održane 2 radionice.

Održan je 11. prosinca 2010. u Tuhlju 6. godišnji Susret Dječjih vijeća Hrvatske. Sudjelovalo je 15 aktivnih Dječjih vijeća iz ovih mjesta: Čakovec, Čazma, Koprivnica, Krapina, Križ, Nova Gradiška, Opatija, Osijek, Pleternica, Prelog, Sisak, Tuhelj, Varaždin, Velika Gorica i Zabok, ukupno 60 djece i 22 voditelja, te stručni suradnici, uzvanici i domaćini.

Prezentacije rada Dječjih vijeća na europskoj konferenciji u Firenzi – Predstavnicima iz Hrvatske koji su sudjelovali u radu 5. europske Konferencije „Dijete u gradu“ održanoj 27. - 29. listopada 2010. godine u Firenzi, na kojoj je sudjelovalo preko 260 sudionika iz 38 zemalja, prezentirali su rezultate rada Dječjih foruma, Dječjih vijeća i Metodologiju ocjenjivanja gradova.

Utrošena financijska sredstva iznosila su 30.000,00 kuna.

Aktivnost 3.

Nastavljajući namjensku izdavačku djelatnost za potrebe aktivnosti djece i voditelja u slobodnom vremenu, Savez društava „Naša djeca“ je 2010. priredio, objavio novi priručnik „Radionice o pravima djeteta iz prakse Dječjih foruma“, namijenjen prvenstveno voditeljima Dječjih foruma, ali i svima drugima zainteresiranim koji organiziraju radionice za djecu u području upoznavanja i provedbe prava djeteta. Utrošena financijska sredstva za tisak priručnika iznosila su 6.000,00 kuna.

Ovakav priručnik je pripreman nekoliko godina, prikupljeni su opisi radionica iz postojećih Dječjih foruma. Na taj način su u 2010. godini stvoreni uvjeti da se namjera, želja i potreba ostvari. Upućen je poziv potencijalnim autorima i objavljene propozicije za oblikovanje teksta kako bi raznovrsni tekstovi od različitih voditelja ipak činili jedinstveni zbornik.

Posebna je vrijednost opisa objavljenih radionica u tome što su ih pripremili zajedno djeca i njihovi voditelji i što su te radionice izvedene u neposrednoj praksi, čime su provjerene i potvrđene njihove mogućnosti i vrijednosti, njihova zanimljivost i korisnost, te su zato poticaj mnogima drugima da ih također ostvare i tako značajno prošire svoje aktivnosti, svoja znanja i iskustva, pa da im to bude poticaj i za njihovo stvaranje novih sadržaja radionica o pravima djeteta.

Objavljeni su opisi 33 radionice Dječjih foruma, a u priručniku su razvrstane u tri grupacije: prvi dio: Živjet ćemo u Europskoj uniji (12 radionica); drugi sadržaji o upoznavanju i provedbi prava djeteta, odgoju za mir, međusobno razumijevanje i suradnje (15 radionica); i treći dio: zabavni sadržaji u funkciji ostvarivanja ukupnog cilja i programa Dječjih foruma (6 radionica). Svaka radionica ima ovu strukturu: naziv, ciljevi, za koju dob djece, poželjni broj djece, orijentaciono trajanje, te popis i opis pribavljenog i vlastoručno izrađenog pribora za provedbu svake radionice.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 36.000,00 kuna.

<i>Mjera 5. Izraditi i usklađivati programske sadržaje prilagođene interesima i recepcijskim sposobnostima djece</i>
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi nove i uskladiti postojeće programske sadržaje s mogućnostima i potrebama djece
2. individualizirati pristup djeci tijekom provođenja aktivnosti
3. ponuditi nove zanimljive sadržaje

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnosti 1.

Nacionalni okvirni kurikulum u glavi *IV. Odgoj i obrazovanje usmjereni na dijete i učenika* opredjeljuje se za nastavu usmjerenu na učenika i definira temeljne karakteristike nastave usmjerene na učenika. Programski sadržaji bit će uključeni u predmetne kurikulume kao predmetne i međupredmetne teme. Predmetni kurikulumi će se izraditi tijekom 2011. i 2012. godine.

Aktivnosti 2.

Individualizirani pristup djeci i učenicima, na temelju nacionalnog kurikuluma provode odgojno-obrazovne ustanove u svojim školskim kurikulumima i nastavnim planovima i programima. U osnovnim se školama individualizirani pristup poučavanju ostvaruje sa 5.754 učenika i učenica s teškoćama. Uz to se ostvaruje i program za potencijalno darovite ili darovite učenike (4.384 učenika).

Aktivnosti 3.

Prema Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi nadležnost je odgojno-obrazovnih ustanova da kroz školske kurikulume kreiraju aktivnosti, programe i projekte koji su prilagođeni potrebama pojedine škole, njenim učenicima i sredini kojoj škola pripada. Školskim kurikulumom su određeni nositelji tih aktivnosti, vremenik i vrednovanje rezultata kroz obveznu nastavu, izborne i fakultativne predmete i izvannastavne aktivnosti.

Izvršće dostavlja:

SAVEZ DRUŠTAVA NAŠA DJECA HRVATSKE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Tijekom 2010. godine ostvaren je kontinuirani nastavak provedbe akcije „Grad, općina – prijatelj djece“ kojim su kao i svake godine realizirane nove aktivnosti koje su donijele nove rezultate. U akciju je dosad dobrovoljno bilo uključeno 78 gradova i općina, a 2010. godine još 4 (Krapina, Prelog, Osijek i Vrbovsko) te je sadašnje stanje 82 „Grada, općine – prijatelja djece“.

Suradnja Središnjeg s gradskim i općinskim koordinacijskim odborima Akcije – odvija se kontinuirano jer je to pretpostavka napretka u ostvarivanju zahtjevnih ciljeva svrstanih u 10 programskih područja i 123 propozicije/zahtjeva.

Radom Prosudbene komisije, koja na poziv iz pojedinih gradova ostvaruje uvid u njihova dostignuća, te podnosi Središnjem koordinacijskom odboru mišljenje i prijedloge za proglašenje, u 2010. godini ostvareni su izvidi u Prelogu, Vrbovskom, Krapini i Osijeku.

„Naj-akcija“ - naziv je poticajnog natječaja u kojem „Gradovi i općine – prijatelji djece“ opisuju svoja nova i uzorna godišnja dostignuća. U 2010. godine bilo je na natječaj prijavljeno 31 gradova i općina, a natječajna komisija je donijela odluke da se dodijeli 17 Povelja (prvi stupanj društvene stimulacije) i 17 Pohvala (drugi stupanj).

Godišnjem savjetovanjem koordinatora iz „Gradova i općina – prijatelja djece“ nastavljena je tradicija da se svake godine održi središnji skup koordinatora iz svih gradova i općina koji sudjeluju u akciji. Savjetovanje je održano 18. studenoga 2010. godine u Starogradskoj vijećnici u Zagrebu. Na savjetovanju je iznesen prijedlog za pokretanje Mreže gradova i općina – prijatelja djece, a u drugom-svečanom dijelu, prema tradiciji, dodjeljeni su počasni nazivi. U 2010. počasni naziv „Gradovi i općine – prijatelji djece“ dobili su gradovi Krapina, Prelog, Osijek i Vrbovsko.

Vezano uz međunarodne aktivnosti izvršene su pripreme za sudjelovanje na međunarodnoj konferenciji „Dijete u gradu“ te je pojačana suradnja s Europskom mrežom „Gradova i općina – prijatelja djece“ u pripremi kandidature Grada Zagreba za domaćina Konferencije u Zagrebu 2012. godine što je rezultiralo prihvaćanju da Zagreb bude domaćin navedenoj međunarodnoj Konferenciji.

Održan je susret „Gradova i općina – prijatelja djece“ u Rijeci, 26. travnja 2010. godine na kojem je bilo prisutno 140 sudionika iz 17 gradova i općina.

Održan je Okrugli stol na temu: „Zdrava prehrana od prvog dana“, Dječji sajam te Sajam za bebe, također pokrenut je projekt „Gorski kotar – prijatelj djece“.

Utrošena financijska sredstva iznosila su 45.000,00 kuna dobivena namjenski od Grada Zagreba za pripremu kandidature Grada Zagreba kao domaćina međunarodne konferencije „Dijete u

gradu“, 46.729,00 kuna dobivena namjenski iz lokalnih proračuna 4 grada (Krapina, Osijek, Prelog, Vrbovsko) koji su se ocjenjivali za dobivanje statusa „Gradovi i općine – prijatelji djece“.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave + sredstva iz proračuna Grada Zagreba, Osijeka, Krapine, Preloga i Vrbovskog u iznosu od 91.729,00 kuna.

Mjera 6. Uspostaviti Povjerenstvo za poticanje, praćenje i vrednovanje aktivnosti djece u slobodnom vremenu radi praćenja i utvrđivanja učinaka, sagledavanja iskustava i uočavanja problema te predlaganja (Vijeću za djecu i drugim nadležnim tijelima) novih mjera i aktivnosti u cilju daljnjeg razvoja ovoga programskog područja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati Povjerenstvo za poticanje, praćenje i vrednovanje aktivnosti djece u slobodnom vremenu
2. pratiti učinke, iskustva i predlagati nove mjere

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Poticanje, praćenje i vrednovanje aktivnosti djece u slobodnom vremenu kontinuirani je proces odgojno-obrazovnih ustanova, međuresornih tijela i službi, znanstvenih ustanova te civilnog sektora.

Započetim projektom Vizualizacija mreže odgojno-obrazovnih ustanova (eMapa) u 2011. godini biti će prvi put dostupni uvidi i podaci o izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima i projektima na razini škola i učenika, na temelju čega će se dobiti uvidi korištenja slobodnog vremena učenika osnovnih i srednjih škola.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 7. Omogućiti primanje usluga sponzora i donatora u organizaciji dječjih aktivnosti u slobodnom vremenu

Nositelj mjere:

JEDINICE LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. uspostaviti vezu s potencijalnim sponzorima i donatorima (proizvodne tvrtke, trgovačka društva, privatni poduzetnici, banke i drugi profitabilni subjekti)
2. uspostaviti vezu Povjerenstva za poticanje, praćenje i vrednovanje aktivnosti djece u slobodnom vremenu sa sponzorima i donatorima
3. odabrati aktivnosti ili programe koji će biti sponzorirani i/ili uključuju djelatnost sponzora i donatora

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnosti 1. - 3.

Vidi u izvješću pod Analizom provedbe jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Grad Zagreb, Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje kontinuirano surađuje s potencijalnim donatorima i sponzorima koji, prema svojem osobnom senzibilitetu, usmjeravaju svoje aktivnosti i sredstva prema onima koji su u potrebi.

Mjera 8. Praćenje i promicanje rada te dostignuća djece u slobodnom vremenu putem medija

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. pratiti rad i dostignuća djece u slobodnom vremenu
2. upoznati javnost s načinima provedbe programa i aktivnosti
3. poticati građane na uključivanje u realizaciju aktivnosti s djecom u slobodnom vremenu (razvoj volonterstva i stručni angažman)

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 2.

U sklopu projekta „Najljepši školski vrtovi“ u studenom 2010. godine u studiju „Bajsić“ na Prisavlju, održana je 17. tradicionalna svečanost proglašenja pobjedničkih školskih vrtova u Hrvatskoj koju organizira Hrvatska radio televizija u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa.

Pobjednici za 2010. godinu su Dječji vrtić „Jordanovac“ iz Kaštel Lukšića kao pobjednik Primorske Hrvatske, Područna škola Kamanje kao najljepša područna škola, a pobjedničku titulu kontinentalnog vrta za 2010. godinu ravnopravno dijele Osnovna škola „Alojzije Stepinac“ iz Krašića i Osnovna škola „Visoko“ iz Visokog. Za provedbu ove aktivnosti utrošeno je 20.000,00 kuna.

Aktivnost 3.

U projekt „Najljepši školski vrtovi“ uključeno je pomoćno osoblje, učitelji, učenici, a značajan doprinos daju i roditelji.

Izvjешće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 3.

Praćenje i promicanje rada djece i s djecom u slobodnom vremenu očitovale se kroz rad obiteljskih centara koji uključuje prezentaciju njihovog rada u raznim medijima kao što su elektronski mediji TV, radio i Internet te tiskani mediji novine, tjednici, časopisi.

Tradicionalno na Međunarodni dan volontera dodjeljuju se Državne nagrade za volontiranje pojedincima i pravnim osobama koji su doprinijeli poboljšanju kvalitete života svojih sugrađana te utjelovili vrijednosti društva kao što su altruizam, solidarnost i preuzimanje odgovornosti za rješavanje problema zajednice u kojoj žive. Dana 5. prosinca 2010. godine predsjednica Vlade Republike Hrvatske, Jadranka Kosor, dipl. iur. na svečanoj sjednici Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva uručila je Državne nagrade za volontiranje Miri Krajnović, koja pomaže starima i nemoćnima, te Udruzi mladih Selce, koja svojim radom potiče mnoge mlade da volontiraju. Udruga mladih Selce okuplja pedesetak mladih koji pomažu u rješavanju problema mladih, upoznaju ih s hrvatskom tradicijom te pokazuju kako volontiranje može biti spoj učenja, zabave i borbe za opće dobro.

Izvjешće dostavlja:

MINISTARSTVO KULTURE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U organizaciji Šibenskog kazališta održan je od 19. lipnja do 3. srpnja 2010. godine 50. Međunarodni dječji festival Šibenik. Festival je središnja hrvatska manifestacija stvaralaštva za djecu i dječjeg stvaralaštva, koji je započeo s radom 1958. godine. Temeljne vrijednosti Festivala su predstavljanje profesionalnih ansambala za djecu te prikaz dječjeg stvaralaštva, edukativni programi, znanstveno-stručni programi te osobit interes za radionički i neslužbeni popratni program.

U 15 festivalskih dana na njegovom pedesetom izdanju izvedeno je preko 10 programa iz različitih umjetničkih i estetskih područja (drama, lutkarstvo, ples, balet, folklor, glazba, film, literatura, umjetničke radionice...), s preko 1.800 izvođača iz 23 zemlje svijeta i preko 800 djece koja su bila uključena u 21 radionicu.

Iz sredstva proračuna jedinica lokalne, područne (regionalne) samouprave utrošeno je 1.300.000,00 kuna. Iz sredstva Državnog proračuna ukupno je utrošeno 739.000,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 759.000,00 kuna + sredstva iz proračuna jedinica lokalne, područne (regionalne) samouprave u iznosu od 1.300.000,00 kuna.

Mjera 9. Održati državno prvenstvo školskih sportskih klubova osnovnih i srednjih škola

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. održati školska, općinska/gradska, županijska natjecanja
2. održati državno prvenstvo

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U travnju 2010. godine organizirano je 210 poluzavršnih natjecanja na kojima su nastupile 782 ekipe u 11 športova, odnosno 6.354 učenika i učenica osnovnih i srednjih škola. Za navedenu aktivnost je utrošeno 1.447.788,00 kuna.

Aktivnost 2.

Na završnici Državnog prvenstva za osnovne i srednje škole nastupilo je sveukupno 1.685 učenika, 960 učenika i učenica osnovnih škola i 725 učenika i učenica srednjih škola raspoređenih u 214 ekipa. Učenici osnovnih škola natjecali su se u 11 športova, a učenici srednjih škola u 8 športova. Za navedenu aktivnost je utrošeno 2.085.125,00 kuna.

U 2010. godini pobjednici Državnog prvenstva iz 2009. godine nastupili su i na Svjetskom prvenstvu u rukometu u Portugalu i stolnom tenisu u Češkoj.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 3.532.913,00 kuna.

Mjera 10. Sudjelovati na svjetskom prvenstvu srednjih škola u odbojci

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izvršiti odabir učenika za svjetsko prvenstvo
2. sudjelovati na svjetskom prvenstvu

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Mjera je provedena 2006. godine.

Mjera 11. Sufinancirati obuku neplivača u osnovnim školama

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. uključiti učenike u obuku neplivača

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Izrada analize postojećeg stanja obveza je u nastavnom planu i programu škola u skladu s godišnjim planom i programom.

Aktivnost 2.

Ministarstvo potiče provedbu projekata kojima je cilj obučiti neplivače, posebice djecu s teškoćama u razvoju. U školskoj godini 2009./2010. izdvojeno je 120.000,00 kuna za provedbu projekata usmjerenih obuci neplivača.

Na temelju objavljenog natječaja sufinancirane su četiri udruge koje su provodile športski program obuke neplivača. Program obuke je uspješno proveden te je u 2010. godini 1.142 djece naučilo plivati tj. sva djeca koja su sudjelovala u programu. Za provedbu aktivnosti obuke neplivača utrošeno je 600.000,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 720.000,00 kuna.

Mjera 12. Poticati izvannastavne športske aktivnosti djece s teškoćama u razvoju

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. uključiti učenike s teškoćama u razvoju u športske aktivnosti

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Učenici s teškoćama uključeni su u izvannastavne aktivnosti, a među njima su i športske aktivnosti te se navedeni učenici ne izdvajaju u odnosu na drugu djecu.

Aktivnost 2.

Državno prvenstvo djece s intelektualnim teškoćama u razvoju održano je u sklopu Državnog prvenstva školskih športskih društava osnovnih i srednjih škola. Ukupno je sudjelovalo 29 centara/škola što je u odnosu na 2009. godinu povećanje za 30%. Natjecalo se 157 učenika u pratnji 58 voditelja u četiri športske discipline atletika, plivanje, graničar i štafetna igra. Svima sudionicima osiguran je prijevoz, smještaj i prehrana. Za provedbu ove aktivnosti utrošeno je 118.576,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 118.576,00 kuna.

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 21.526.358,00 kuna.

XIII. Područje djelovanja: MEDIJI

Mjera 1. Provoditi reklamne kampanje s ciljem poštivanja prava djece na privatnost putem tiskovnih i elektroničkih medija te plakata

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osmišljavati reklamne kampanje
2. osigurati prostor u tiskovnim i elektroničkim medijima za provedbu kampanje
3. izraditi radijske spotove i novinske oglase
4. izraditi idejna grafička rješenja plakata
5. provoditi reklamne kampanje

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Tijekom protekle godine Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi provodilo je reklamne kampanje kroz djelovanje institucija socijalne skrbi te kroz programe udruga koji su financirani iz dijela prihoda od igara na sreću.

Aktivnost 4.

Tijekom 2010. godine sve ustanove socijalne skrbi započele su s uvođenjem standarda kvalitete socijalnih usluga, u okviru kojih su dužni zaštititi i promovirati prava korisnika. Navedeno se, pored drugih načina, ostvaruje i tiskanjem promotivnog materijala koji služi senzibilizaciji zajednice za poštivanje prava korisnika, posebice djece.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 5.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa preporučuje djelatnicima odgojno-obrazovnog sustava da sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka, a u suradnji s roditeljima, na početku školske godine, rasprave i dogovore načine postupanja u interesu zaštite privatnosti učenika (fotografiranje, objavljivanje fotografija na internetskim stranicama škole, postupanje s povjerljivim podacima). Preporučeno je kako roditelje treba upoznati s navedenim te kako moraju dati suglasnost.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo unutarnjih poslova u dijelu koji se odnosi na medijski tretman djece nadležnim ustrojstvenim jedinicama policije kontinuirano ukazuje na potrebu obazrivog postupanja u predmetima kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika te obvezu poštivanja privatnosti maloljetnih osoba i načela tajnosti postupka.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 2. Organizirati tribine u hrvatskim gradovima u cilju razvoja javne svijesti o poštivanju prava djece

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. i 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. odrediti teme za raspravu na tribinama

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Ova aktivnost realizira se uz pomoć i u suradnji s civilnim sektorom na način da udruge kojima se odobravaju projekti i s kojima se surađuje, povremeno održavaju i tematske tribine i sastanke. Tako je Udruženje „Djeca prva“ dobilo sredstva za projekt „Zaštita dječjih prava u tretmanu visoko rizičnih obitelji“ u iznosu od 343.330,00 kuna, Udruga „PUŽ“ za projekt „Možemo više“ u iznosu od 625.140,00 kuna te Udruga Centar za zdravo odrastanje „Idem i ja“ za projekt „Moje sigurno mjesto“ u iznosu od 300.000,00 kuna.

Izvyješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

OBITELJSKI CENTAR GRADA ZAGREBA

Aktivnost 1.

Održano je interaktivno predavanje „Obiteljski odgoj u skladu s pravima djeteta“ u okviru tribina za građanstvo i stručnjake pod nazivom „Četvrtkom u 18 u Obiteljskom centru Grada Zagreba“.

Izvyješće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Održane su slijedeće tribine i rasprava:

- Predstavljanje zbornika pravobraniteljice za djecu „Djeca i konfliktni razvodi“ u Osijeku, Rijeci, Zagrebu i Splitu;
- Predstavljanje zbornika pravobraniteljice za djecu „Dječja prava i slobodno vrijeme“ u Šibeniku, uz aktivno sudjelovanje djece - članova Mreže mladih savjetnika pravobraniteljice za djecu, od kojih su neki sudjelovali i u nastanku zbornika;
- Održana stručna rasprava „Prevenција poremećaja u ponašanju djece u školi“, u Osijeku.

Održana su slijedeća izlaganja:

- „Utjecaj industrije oglašavanja na djecu“, održano izlaganje u Zagrebu na prvoj konferenciji o marketingu usmjerenom prema djeci pod nazivom „Playbrand - djeca mali, veliki potrošači“;
- „Djeca u projekciji medija“, održano je predavanje studentima u sklopu Komunikološke škole Matice Hrvatske;
- „Zaštita privatnosti djece u medijima“, održano je uvodno izlaganje na okruglom stolu Hrvatskog novinarskog društva u Slavonskom brodu;
- „Etičnost medija u izvješćivanju o djeci“, održano je u Zagrebu izlaganje na Međunarodnoj znanstvenoj konferenciji o stanju medija u regiji „Vjerodostojnost medija“.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 1.268.470,00 kuna.

Mjera 3. Istraživati medijski tretman djece

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja (analiza reklama, sudjelovanja djece u reklamnim kampanjama, zaštite identiteta djece u medijima)
2. na temelju analize odrediti ciljeve i hipoteze istraživanja
3. provesti istraživanje o medijskom tretmanu djece
4. evaluirati provedbu postojećih zakona kojima se u medijima štite prava djeteta (Zakon o HRT-u, Zakon o elektroničkim medijima, Zakon o telekomunikacijama)

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Inicirana je 2010. godine analitička studija u suradnji s Filozofskim fakultetom u Zadru, a ista će biti završena u kolovozu 2011. godine. Studija obuhvaća usporedne prikaze stranih zemalja s nacionalnim, empirijsko istraživanje stanja u Republici Hrvatskoj te preporuke za daljnji rad na zaštiti djece od medijskih zloraba.

Aktivnost 3. i 4.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa financira slijedeće projekte: „Odgoj, vrijednosti i medijska manipulacija“, Filozofskog fakulteta u Zadaru i „Istraživanje javnoga mnijenja i masovnih medija“, Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar“ u Zagrebu.

Kroz smotru projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo predstavljeni su školski projekti koji se odnose na negativne utjecaje reklama u medijima na djecu i mlade.

Predstavnici Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa sudjeluju u radu Nacionalnog povjerenstva za ljudska prava i demokratsko građanstvo na kojem je raspravljan i Zakon o HRT-u te programska koncepcija vezana za mlade.

Izvešće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Putem agencije za pressclipping usluge tijekom cijele godine prate se tiskani i elektronički mediji – vijesti o dječjim pravima, nasilju nad djecom i Uredu pravobraniteljice za djecu. Prikupljaju se i proučavaju pozitivni i negativni primjeri i oni koji afirmiraju i oni koji ugrožavaju prava djece.

Upućivana su upozorenja, preporuke i prijedlozi institucijama, tijelima i pojedincima za sprečavanje štetnih djelovanja i zaštitu prava i interesa djece u medijima. Također se radilo na informiranju roditelja o mogućnostima zaštite prava djece na privatnost.

U suradnji sa studentima, polaznicima Komunikološke škole Matice Hrvatske započelo je tijekom 2010. godine istraživanje „Analiza prikaza djece u hrvatskim dnevnim novinama“.

Održan je susret s djecom novinarima iz Prirodoslovno-matematičke gimnazije „Ruđer Bošković“ u Osijeku povodom provođenja njihovog projekta „Mladi i mediji“.

Izvešće dostavlja:

HRVATSKO NOVINARSKO DRUŠTVO

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

Posebnu osjetljivost Novinarsko vijeće časti pokazivalo je za slučajeve u kojima se otkrivalo – posredno ili neposredno – identitet djece i maloljetnih osoba. Takvih slučajeva je, nažalost, bilo

prilično, čak i kad su u pitanju vrlo osjetljive stvari kakve su suicidi ili pokušaji suicida, seksualno nasilje nad djecom, pedofilija i slično. Iako novinari obično nisu naveli ime i prezime djeteta ili malodobne osobe, nego su koristili inicijale ili druge podatke, u malim sredinama lako je prepoznati o kome je riječ. Jednako je neprihvatljivo kada se u tekstovima navode inicijali (ili, što je još drastičnije, puno ime i prezime) punoljetnih osoba koje su u rodbinskoj vezi s djetetom ili malodobnikom o kojem se piše. To neizravno – ali s jednakim posljedicama – otkriva identitet zakonom zaštićenih kategorija.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

Mjera 4. Poticati pokretanje časopisa za djecu, tisak i distribuciju knjiga za djecu na hrvatskom jeziku i jezicima nacionalnih manjina, u cilju osiguravanja dostupnosti informacija djeci o njihovim pravima

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. pokrenuti i tiskati časopise primjerene dječjem uzrastu na temu Konvencije o pravima djeteta
2. pripremiti i tiskati knjige primjerene dječjem uzrastu na temu Konvencije o pravima djeteta
3. distribuirati časopise i knjige

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Brojni su časopisi pokrenuti na razini pojedinih dječjih vrtića, gradova, organizacija civilnog društva.

Aktivnost 2.

- „Građanski odgoj i obrazovanje – Modul zaštita potrošača. Udžbenik za učenike osnovnih škola”, Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb 2009., (2.000 primjeraka), utrošen iznos od 15.000 kuna;
- „Građanski odgoj i obrazovanje - Modul obnove demokracije: Vlast, pravda, odgovornost, privatnost”, Udžbenik za učenike I. razreda srednjih škola, Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb, 2010., (2.000 primjeraka), utrošen iznos od 25.000,00 kuna;
- „Sigurni koraci” - radna bilježnica za rad na prevenciji trgovanja ljudima, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb, 2007., (2.000 primjeraka);
- „Pomozi medi Jurici na putu do škole”. Hrvatski crveni križ, Zagreb, 2007., (10.000 primjeraka);
- „Vježbaj oprez smanji rizik” - radna bilježnica za učenike od 1. do 8. razreda osnovne škole, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb, 2007.;
- Priručnik za voditelje mladih Hrvatski crveni križ (15.000 primjeraka);
- „Mišica Milica”, Hrvatski Crveni križ, Zagreb, 2009., (10.000 primjeraka);
- „Vidiš li isto što i ja?”, Hrvatski Crveni križ, Zagreb, 2008., (10.000 primjeraka);
- „Mišje ne-zgode u parku”, Hrvatski Crveni križ, 2008., (3.000 primjeraka);
- „ABC za djecu”, strip Ženevske konvencije, Hrvatski Crveni križ, Zagreb, 2009.;
- „Kako postati cool?”, Strip za djecu, Hrvatski Crveni križ, Zagreb, 2008 (10.000 primjeraka);
- „Proljetno čišćenje dvorišta”, Hrvatski Crveni križ, Zagreb, 2006. (5.000 primjeraka).

Aktivnost 3.

Ukupno je distribuirano cca 78.000 primjeraka knjiga.

Izvršće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Održana izlaganja i radionice:

- „Uloga školskih listova u promicanju dječjih prava“ izlaganje je održano u Splitu na skupu za stručne suradnike knjižničare dalmatinske regije u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje;
- „Važnost školske knjižnice u zaštiti i promicanju prava djece“ izlaganje je održano u Splitu na Državnom skupu za stručne suradnike knjižničare u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje;
- „Zaštita i promicanje dječjih prava u učeničkim listovima“ radionica s djecom, školskim novinarima i urednicima školskih časopisa splitskih osnovnih i srednjih škola.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. – 3.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je tiskalo Konvenciju o pravima djeteta Ujedinjenih naroda u nakladi od 1.400 primjeraka za što je utrošeno 9.953,00 kuna. Navedena publikacija je distribuirana obiteljskim centrima te zainteresiranim čitateljima/icama prema pojedinačnim zamolbama.

Vidi također Područje IV., Mjera 10.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 49.953,00 kuna.

Mjera 5. Razvijati toleranciju i razumijevanje raznolikosti u društvu te svijest o jednakim pravima djece pripadnika nacionalnih manjina

Nositelj mjere:

URED ZA LJUDSKA PRAVA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Rok: 2006. i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. organizirati raspravu o dječjim pravima, mogućnostima zaštite i ostvarenja prava
2. organizirati radionice na temu dječjih prava i raznolikosti u društvu
3. razvijati javnu svijest o postojanju dječjih prava i raznolikosti u društvu

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

U Zagrebu je u hotelu International 24. svibnja 2010. godine u organizaciji Udruge žena Romkinja "Bolja budućnost" i uz sudjelovanje Ureda za ljudska prava održan Okrugli stol na temu "Maloljetni brakovi u romskoj zajednici". Na skupu su iznijeti stavovi da su maloljetnički brakovi u prošlosti bili problem cjelokupnog društva, ali da se danas najčešće događaju u romskoj zajednici. Naglašeno je da se problematika maloljetničkih brakova može sagledati s više stajališta, zakonodavnog, socijalnog i ekonomskog. Imajući u vidu brojna istraživanja provedena na ovu temu iskristalizirali su se najutjecajniji čimbenici maloljetničkih brakova, a to su: snažan utjecaj tradicije, niska razina svijesti u izgradnji vlastitog identiteta odvojenog od pravila zajednice te niska razina obrazovanja. Sudionici Okruglog stola složili su se da je za smanjenje maloljetničkih brakova u romskoj populaciji nužno poduzeti odgovarajuće preventivne mjere.

U organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje i uz podršku Ureda za ljudska prava, održana je u zagrebačkoj Starogradskoj vijećnici dana 13. svibnja 2010. godine *Državna smotra projekata iz Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo*. Na Smotri su učenici i nastavnici iz cijele Republike Hrvatske putem, za tu priliku pripremljenih projekata,

pokazali kako će rješavati probleme iz područja ljudskih prava u svojoj lokalnoj zajednici. Na skupu je naglašeno da je u obrazovanju posebno bitan kontinuitet, jer bez njega svako obrazovanje postaje površno i nedorečeno. Jedna od najvećih vrijednosti ove Smotre upravo su njezin kontinuitet i stalnost, budući da se samo na taj način može ostvariti cilj cjelovitog integriranja obrazovanja za ljudska prava i demokratskog građanstva u naš obrazovni sustav. Predstojnik Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske Luka Maderić je naglasio da je Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 9. travnja 2010. godine donijela Odluku o osnivanju Nacionalnog odbora za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo s temeljnim ciljem promicanja odgoja i obrazovanja za ljudska prava.

U organizaciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i u suradnji s Uredom za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske, Savjetom za nacionalne manjine i Uredom za ljudska prava održan je dana 20. prosinca 2010. godine Okrugli stol na temu *“Uključivanje kulture identiteta nacionalnih manjina u redovite nastavne programe”*. Zaključeno je kako je pitanje identiteta i kulture posebno važno u kontekstu razvoja globalnog društva kada se često pozivamo na izvornost i posebna obilježja zemlje i grupe koje žive u njoj. U cilju stvaranja društvenih uvjeta za ostvarivanje prava nacionalnih manjina važno je osigurati edukaciju kroz obrazovni proces kako bi se poticala svijest i praksa tolerancije, kako među djecom i mladima tako i među odraslima. Primjer jednog takvog obrazovnog procesa je odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo. U tom smislu u 2010. godini učinjen je značajan pomak jer je Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 9. travnja 2010. godine donijela Odluku o osnivanju Nacionalnog odbora za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo s temeljnim ciljem promicanja odgoja i obrazovanja za ljudska prava.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 3.

Analiza provedenog *Istraživanja o ljudskim pravima i njihovoj zastupljenosti u hrvatskim školama* provedenog od strane Centra za ljudska prava pokazala je kako su teme vezane za ljudska prava i demokratsko građanstvo nedostatno zastupljene u školama pa je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u suradnji s Nacionalnim odborom za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo, koji je Vlada Republike Hrvatske osnovala 9. travnja 2010. godine, pokrenulo izradu kurikulumu za građanski odgoj i obrazovanje. Taj program će omogućiti školama sustavno uključivanje građanskih kompetencija u predmetne i školske kurikulume, a prema Nacionalnom okvirnom kurikulumu. Integrativno, modularno i predmetno stjecanje znanja i vještina vezanih za ovo područje, koje uključuje i antidiskriminacijski odgoj i obrazovanje predviđeno je od početka sljedeće školske godine 2011./2012. Škole će u svojim školskim kurikulumima utvrditi načine provedbe sukladno njihovim mogućnostima i osposobljenosti njihovih nastavnika.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

U skladu s Odlukom o raspodjeli financijskih sredstava za projekte udruga usmjerenih djeci za financijsku potporu unutar raspoloživih sredstava Državnog proračuna za 2010. godinu odobrena su financijska sredstva za ukupno 28 projekata za sva prioritarna područja natječaja, a od toga 13 projekata udruga usmjerenih razvijanju multikulturalnosti, tolerancije, ljudskih prava, nenasilnom rješavanju sukoba i promicanju prava djece u iznosu od 305.000,00 kuna.

Aktivnost 1.-3.

OBITELJSKI CENTAR KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Na službenoj web stranici obiteljskog centra objavljen je tekst pod nazivom *„Svako dijete ima pravo na ...“* povodom obilježavanja Međunarodnog dana Konvencije o pravima djeteta, Međunarodnog dana djeteta i Dana dječjih prava.

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana tolerancije objavljen je na službenoj web stranici Tekst pod nazivom *„Tolerancija“*

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

U okviru programa za djecu i mlade „Možeš ako hoćeš“ održana je radionica „Gradimo prijateljstvo – uspješno u 4. razredu“ za 15 učenika, te radionica „Šetnjom kroz različitost“ za 22 učenika 7. razreda osnovne škole.

Unutar programa „Radionice za razvijanje samopoštovanja za djecu i mlade „Ja sam“ proveden je ciklus od 5 radionica za 11 učenika 3. i 4. razreda.

OBITELJSKI CENTAR PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Obiteljski centar izradio je brošuru „Upoznajmo se i poštujemo različitosti“.

OBITELJSKI CENTAR POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Izrađen je članak u lokalnom tjedniku o dječjim aktivnostima na temu „Upoznajmo neka svoja prava“.

OBITELJSKI CENTAR ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE

Obilježen je Svjetski dan tolerancije na način da je održano predavanje „Tolerancija različitosti“ učenicima III. razreda Turističko-ugostiteljske škole u Šibeniku s ciljem poticanja djece da svojim ponašanjem i djelovanjem pokažu da različitosti predstavljaju bogatstvo, da prihvaćanje različitosti trebaju implementirati u vlastiti sustav vrijednosti.

OBITELJSKI CENTAR VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Održane su edukativne radionice za učenike osnovnih i srednjih škola: „Dječja prava“ i „Znati više!“

OBITELJSKI CENTAR ZADARSKE ŽUPANIJE

Obiteljski centar je tijekom 2010. godine organizirao ukupno 15 radionica na temu zaštite dječjih prava i raznolikosti u društvu.

Izvjешće dostavlja:

NACIONALNA ZAKLADA ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva godišnjim natječajima i pozivima pruža financijsku potporu projektima udruga za djecu usmjerenih na razvijanje multikulturalnosti, tolerancije, ljudskih prava, nenasilnog rješavanja sukoba i sudjelovanja mladih u odlučivanju.

U 2010. godini odobreno je:

- putem natječaja financiranje 4 projekta u iznosu od 181.142,00 kune,
- organizacijama civilnog društva 13 institucionalnih potpora u iznosu od 1.409.074,00 kuna,
- putem natječaja za dodjelu nagrada za razvoj volonterstva u osnovnim školama, nagrada „Škola – prijatelj zajednice“ dodijeljena je za 5 osnovnih škola (osnovne škole: Kralja Tomislava iz Našica, Ivan Kozarac iz Nijemaca, Ivan Lacković Croata iz Kalinovca, Sućidar iz Splita te Matije Gupca iz Zagreba) za najinovativnije volonterske inicijative djece u lokalnim zajednicama novčana nagrada u iznosu od 50.000,00 kuna,
- putem natječaja za dodjelu nagrada za razvoj volonterstva u srednjim školama, nagrada „Škola – prijatelj zajednice“ dodijeljena je za 5 srednjih škola (srednje škole: Bedekovčina iz Bedekovčine, Gimnazija Petra Preradovića iz Virovitice, Turističko-ugostiteljska i prehrabmena škola iz Bjelovara, Ugostiteljsko-turistička škola iz Osijeka te I. gimnazija iz Zagreba) za najbolje modele volontiranja mladih u srednjim školama i u lokalnim zajednicama novčana nagrada u iznosu od 50.000,00 kuna
- putem poziva za iskaz interesa, 7 financijskih oblika podrške koji tematske ulaze u područje zaštite i promicanja prava djece i mladih u iznosu od 207.576,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva iznose 1.897.792,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 2.202.792,00 kuna.

Mjera 6. Poduzimati potrebne mjere u cilju zaštite prava na privatnost djece u medijima

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Rok: 2006. i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. poštivati odredbe važećih zakonskih propisa o zaštiti identiteta djece i maloljetnika prilikom provođenja sudskih postupaka
2. sudske postupke vezane uz djecu i maloljetnike temeljem važećih zakonskih odredbi proglašavati tajnima
3. štiti identitet, privatnost, obiteljske i druge prilike djeteta i maloljetnika prilikom medijskog izvještavanja
4. voditi evidenciju o postupcima prema djeci i maloljetnicima te primjerima dobre prakse prilikom medijskog izvještavanja
5. pratiti provedbu Zakona o medijima u odnosu na zaštitu prava te interesa djece i maloljetnika

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Aktivnost 1.

Zakon o sudovima za mladež koji je Hrvatski sabor donio na sjednici održanoj 8. srpnja 2011. godine te Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, br. 152/08) sadrže odredbe kojima se štiti privatnost djece u medijima.

Prema Zakonu o sudovima za mladež u cilju zaštite privatnosti maloljetnika u svim stadijima postupka, predloženim odredbama određena je tajnost izvida kaznenih djela i postupka prema maloljetniku. Bez odobrenja nadležnog tijela ne može se objaviti sadržaj i tijek postupka prema maloljetniku niti odluka donesena u tom postupku. Objaviti se može samo onaj dio postupka, odnosno samo onaj dio odluke za koji postoji odobrenje suda za mladež ili državnog odvjetnika za mladež, ali se tada ne smije navesti ime maloljetnika i ostali podaci na temelju kojih bi se moglo zaključiti o kojem je maloljetniku riječ.

Aktivnost 2.

U sudskim postupcima vezanima za djecu i maloljetnike sud uvijek mora isključiti javnost s rasprave kada se radi o interesima djece i maloljetnika.

Aktivnost 3.

Tijekom 2010. godine Radna skupina za izradu novog Kaznenog zakona izrađivala je prijedlog novog Kaznenog Zakona koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 7. srpnja 2011. godine te isti uputila na donošenje Hrvatskom saboru. Prema predloženim rješenjima novo Kaznenog zakona u cilju osiguravanja odgovarajuće zaštite djece kako je to propisano člankom 16. Konvencije o pravima djeteta (Narodne novine, br. 20/97), koji određuje da dijete ima pravo na zakonsku zaštitu protiv samovoljnog ili nezakonitog miješanja u njegovu privatnost, obitelj, dom ili dopisivanje te nezakonitih napada na njegovu čast i ugled, predviđeno je kazneno djelo povrede privatnosti djeteta. Ovo je značajno i zbog učestalih napisa u medijima gdje su u sklopu novinskih članaka, bez ikakve zaštite identiteta, odnosno prikrivanja djeteta radi neprepoznavanja, objavljuju fotografije djece, te se navode njihova imena i prezimena usko ih povezujući sa situacijama koje kod djeteta mogu uzrokovati uznemirenost, porugu vršnjaka ili drugih osoba ili na drugi način ugrožavaju dobrobit djeteta. Stoga je uz "iznošenje ili prenošenje nečega iz osobnog ili obiteljskog života" uvedeno i objavljivanje fotografija te otkrivanje identiteta djeteta suprotno propisima te su predviđena dva kvalifikatorna oblika ovog kaznenog djela. Zaštitu privatnosti proširena je na svu djecu (do sada su se štitila samo djeca mlađa od 14 godina).

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Tijekom 2010. godine osnovana je Radna skupina Vijeća za djecu za izradu smjernica za izvještavanje o djeci u medijima. Radna skupina ima zadatak izraditi Nacrt smjernica za izvještavanje o djeci u medijima te predložiti eventualne mjere u cilju daljnjeg unaprjeđivanja zaštite prava djece u medijima. U Radnu skupinu uključeni su predstavnici državnih tijela, organizacija civilnog društva, znanstvenih i stručnih institucija te istaknutih stručnjaka u području zaštite djece u medijima.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo unutarnjih poslova prilikom izvještavanja medija posebnu pozornost posvećuje zaštiti identiteta, privatnosti obiteljskih i drugih prilika djeteta ili maloljetne osobe, bez obzira da li se radi o žrtvi, svjedoku ili djetetu/maloljetnoj osobi koja se dovodi u svezu sa počinjenjem kaznenog djela ili prekršaja.

Izvršće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Održana su slijedeća izlaganja:

- „Zaštita prava djece u medijima“, izlaganje održano u Splitu i Zadru za stručne suradnike pedagoge u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje;
- „Etičnost medija u izvješćivanju o djeci“, izlaganje na Konferenciji „Vjerodostojnost medija“, na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu;
- „Zaštita privatnosti djece u medijima“, izlaganje na okruglom stolu, održanom u Slavonskom Brodu u organizaciji Ogranka Hrvatskog novinarskog društva Brodsko-posavske županije;
- „Medijsko izvješćivanje o mladim 'nasilnicima'“, izlaganje na okruglom stolu „Mladi i urbano nasilje“, u Zagrebu, u sklopu Druge regionalne konferencije o sigurnosti gradova u organizaciji časopisa „Zaštita“;
- „Djeca u projekciji medija“, izlaganje u sklopu Komunikološke škole Matice Hrvatske;
- „Na putu ka stvarnoj zaštiti djece na internetu“, izlaganje održano u sklopu obilježavanja Dana sigurnijeg interneta, na Fakultetu elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu

Aktivnost 5.

Ured pravobranitelja za djecu je u svrhu provedbe aktivnosti:

- uputio 14 upozorenja glavnim urednicima i nakladnicima medija,
- uputio 12 prijava Vijeću časti Hrvatskih novinara,
- uputio 7 obavijesti Državnom odvjetništvu o kršenju prava na privatnost djece u medijima.

Izvršće dostavlja:

HRVATSKO NOVINARSKO DRUŠTVO

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Društvo psihologa Istre i Hrvatsko novinarsko društvo promovirali su knjigu zbornik „Psihologija - mediji – etika, iskustva i promišljanja za bolju suradnju“ koja se održala u Novinarskom domu u Zagrebu, 19. veljače 2010. godine.

Knjiga „Psihologija – mediji – etika, iskustva i promišljanja za bolju suradnju“ nastala je na tragu preporuka i zaključaka 16. konferencije psihologa na istu temu, održane u listopadu 2008. godine u kojoj su sudjelovali brojni psiholozi, novinari i medijski stručnjaci.

Cilj koji se želio postići ovom knjigom je podcrtavanje onih postojećih iskustava i uvida koji mogu pomoći psiholozima i novinarima da bolje surađuju i bolje ugrade etičke principe u svoj rad. U

knjizi 19 autora sveučilišnih nastavnika i praktičara (psihologa i novinara) raspravlja o temi iz različitih kutova gledanja. Knjiga je namijenjena psiholozima, novinarima, studentima tih struka, vlasnicima medija i stručnjacima koji se bave obrazovanjem, jer je važnost odgoja za medije naročito podcertana u posebnom poglavlju. Utrošena sredstva iznose 2.000,00 kuna.

Ogranak Hrvatskog novinarskog društva za Brodsko-posavsku županiju organizirao je 18. travnja 2010. godine predstavljanje zbornika "*Zaštita privatnosti djece u medijima*". Na okruglom stolu koji je se održao u sklopu predstavljanja zbornika sudjelovali su pravobraniteljica za djecu, gđa Mila Jelavić, glavni tajnik Hrvatskog novinarskog društva Vladimir Lulić, te lokalni stručnjaci za socijalnu skrb, psihologiju, kliničku psihologiju, nastavnici i učitelji, novinari i drugi.

Uključivanjem u manifestaciju temom o zaštiti privatnosti djece u medijima, Hrvatsko novinarsko društvo Brodsko-posavske županije željelo je pridonijeti podizanju profesionalnih standarda te posebno među novinarima potaknuti raspravu o (ne)svjesnosti kršenja kako standarda profesije tako i prava djece izvješćujući o temama koje se na njih odnose. Utrošena sredstva iznose 1.500,00 kuna.

Ogranak Hrvatskog novinarskog društva za Virovitičko-podravsku županiju i Obiteljski centar Virovitičko-podravske županije organizirali su 14. svibnja 2010. godine u Gradskoj knjižnici predavanje dr. sc. Igora Kanižaja – „*Mediji i djeca*“. Izdvojena sredstva: 1.000,00 kuna.

Istupima u medijima - Predsjednik Hrvatskog novinarskog društva Zdenko Duka i glavni tajnik Vladimir Lulić sudjelovali su u više emisija Hrvatske radiotelevizije na temu poštivanja, odnosno kršenja prava djece u medijima te u njima popularizirali odredbu Zakona o elektroničkim medijima koja štiti prava djece u medijima (Hrvatska uživo, Otvoreno, emisije Hrvatskog radija). Ukupno izdvojena sredstva Hrvatskog novinarskog društva iznose 24.500 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 3.521.216,00 kuna.

XIV. Područje djelovanja:
SNAŽENJE PROVEDBE PREUZETIH MEĐUNARODNIH OBVEZA REPUBLIKE
HRVATSKE NA PODRUČJU PRAVA DJECE

Mjera 1. Izraditi Treće i Četvrto periodično izvješće Republike Hrvatske po Konvenciji o pravima djeteta, čije je podnošenje predviđeno za 2008. godinu

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati međuresornu Radnu skupinu za izradu Trećeg i Četvrtog periodičnog izvješća Republike Hrvatske po Konvenciji o pravima djeteta
2. izraditi Treće periodično izvješće

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Aktivnost je provedena.

Aktivnost 2.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 30. prosinca 2010. godine usvojila Treće i Četvrto periodično izvješće Republike Hrvatske po Konvenciji o pravima djeteta. Izvješće je objavljeno na web stranicama Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te će se tijekom 2011. godine uputiti Odboru za prava djeteta UN-a. Također, u 2011. godini izvršen je prijevod Izvješća na engleski jezik.

Mjera 2. Izraditi Inicijalno izvješće po Fakultativnom protokolu uz Konvenciju o pravima djeteta o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji, predviđeno za 2006. godinu

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: 2006. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. poduprijeti rad već osnovane Radne skupine za izradu Inicijalnog izvješća Republike Hrvatske po Fakultativnom protokolu uz Konvenciju o pravima djeteta o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji
2. izraditi Inicijalno izvješće

Indikatori provedbe: nije provedena

Aktivnost 1. i 2.

Izrada Inicijalnog izvješća po Fakultativnom protokolu uz Konvenciju o pravima djeteta o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji provest će se u 2011. godini.

Mjera 3. Izraditi Inicijalno izvješće po Fakultativnom protokolu uz Konvenciju o pravima djeteta glede uključivanja djece u oružane sukobe

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBRANE

Rok: 2006. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi Inicijalno izvješće Republike Hrvatske po Fakultativnom protokolu uz Konvenciju o pravima djeteta glede uključivanja djece u oružane sukobe

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Mjera je izvršena 2006. godine. Izvješće je 2006. godine dostavljeno Odboru Ujedinjenih naroda za prava djeteta.

4.2. Analiza provedbe jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i županijskih obiteljskih centara

4.2.1. GRAD ZAGREB

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

Predškolski odgoj

Grad Zagreb osnivač je 60 dječjih vrtića - javnih predškolskih ustanova, koji su osnovni nositelji gradskog programa javnih potreba u predškolskom odgoju. U 2010. godini vrtići su radili na 204 lokacije te je proveden redoviti cjelodnevni program predškolskog odgoja za 31.877 upisane djece (od toga jaslice 8.771 djece i vrtić 23.106 djece) u 1.344 odgojno-obrazovnih skupina (od čega 4.322 jasličke skupine i 9.128 vrtićkih skupina). Ostvaren je program predškole za 798 djece. Program za djecu od šest mjeseci do godine dana provodi se u tri skupine s 22 djece. Mrežu gradskih predškolskih ustanova nadopunjuje 47 vjerskih i privatnih vrtića koji organiziraju program predškolskog odgoja za 2.937 djece.

Razvoj i širenje programa predškolskog odgoja u gradskim dječjim vrtićima u 2010. godini temeljio se na osnovnom polazištu o pravu na uključivanje svakog djeteta na jedan od programa predškolskog odgoja i obrazovanja te je išao u dva smjera: širenje smještajnih kapaciteta dječjih vrtića u gradu Zagrebu i razvoj ponude raznovrsnih programa prema potrebama djece i roditelja.

Analizom podataka s prethodnom godinom o broju djece u dječjim vrtićima razvidno je da se povećava broj jasličke djece, a smanjuje broj vrtićkih skupina kao i širenje smještajnih kapaciteta dječjih vrtića u gradu Zagrebu. U odnosu na prethodnu godinu povećan je kapacitet gradskih predškolskih ustanova za 34 nove odgojne skupine.

Izvršena je izgradnja i dogradnja novih objekata: izradnja novog područnog objekta Dječjeg vrtića „En ten tini“ u naselju Sopnica-Jelkovec, izgradnja novog montažnog predškolskog objekta Dječjeg vrtića „Botinec“ u Maloj Mlaci, rekonstrukcija društvenog doma Bijenik 164 za potrebe Dječjeg vrtića „Šumska jagoda“, izgradnja novog predškolskog objekta Dječjeg vrtića „Šegrt Hlapić“ u Sesevskom Kraljevcu, dogradnja područnog objekta Dječjeg vrtića „Gajnice“, zakup prostora bivšeg vjerskog dječjeg vrtića u Bukovačkoj cesti 316a za potrebe Dječjeg vrtića „Bukovac“, te preuređenje dijela prostora u Dječjem vrtiću „Krijesnice“, Dječjem vrtiću „Vjeverica“, Dječjem vrtiću „Bukovac“, Dječjem vrtiću „Siget“, Dječjem vrtiću „Jarun“ i Dječjem vrtiću „Sunce“. U suradnji s gradskim četvrtima uređen je niz dječjih igrališta, postavljene su ograde i rasvjeta te je proveden niz akcija za poboljšanje uvjeta rada gradskih predškolskih ustanova.

Gradski ured za obrazovanje kulturu i sport aktivno sudjeluje u idejnim i izvedbenim projektima izgradnje, uređenja i opremanja novih dječjih vrtića s osnovnom zadaćom izgraditi i opremiti nove vrtiće Grada Zagreba prema najsuvremenijim stručnim kriterijima, graditi vrtiće po mjeri djeteta. U svim novim dječjim vrtićima primijenjeni su visoki kriteriji za nabavku namještaja i didaktičke opreme u dječjem vrtiću primjenjujući razvojni pristup.

Od 204 objekata gradskih predškolskih ustanova, većina su namjenski građeni objekti prosječne starosti preko 30 godina, a oko 25% su stambeni i poslovni prostori prenamijenjeni za smještaj djece. Prenamijenjeni prostori u većini slučajeva nemaju odgovarajuću dvoranu za tjelesne aktivnosti, igralište ili neki drugi prostor za dnevni boravak djece na zraku. S obzirom na starost i stanje objekata, utošena su znatna sredstva za investicijsko održavanje i zamjenu dotrajale opreme (dječji namještaj, strojevi i aparati u kuhinjama i praonicama te vozila za prijevoz hrane od središnje kuhinje do područnih objekata).

U svim gradskim dječjim vrtićima napravljen je pomak u funkcionalnoj uporabi postojećih prostora u skladu s potrebama dnevnog života djece i stvaranja poticajne sredine za razvoj djeteta te specifičnostima različitih programa.

Svi novi vrtići udovoljavaju zahtjevima pristupnosti za osobe s invaliditetom.

Osmišljavaju se „novi prostori“ uz tradicionalne kao što su ateljei za istraživanje, kabineti za razvojne programe, polivalentni prostori, komunikacijski prostori koji omogućuju kvalitetnije ostvarivanje potreba i prava djeteta. Polivalentne dvorane koriste se za tjelesne aktivnosti djece, a ne kao do sada za korištenje prostora u funkciji odgojne skupine. Uređeno je niz dječjih igrališta u suradnji sa gradskim četvrtima u kojima smo ostvarili veću, stručnu, razinu u osmišljavanju i opremanju dječjeg igrališta kao prostora za učenje.

Grad Zagreb je formiranjem učešća roditelja u cijeni koštanja od samo 12% (200 kuna za jaslice i 400 kuna za vrtić) ostvario socijalnu komponentu u skrbi za djecu, roditelje i obitelj. Navedene iznose smanjuju i propisane olakšice za samohrane roditelje, roditelje sa dvoje i više djece koja su smještena u jaslice ili vrtić, invalide Domovinskog rata i obitelji koje su u tretmanu sustava socijalne skrbi.

U okviru strategije osiguravanja svakom djetetu jedan od programa za poticanje ranog razvoja djeteta predškolske ustanove razvijaju programe potrebama djece i roditelja, i to prema duljini i vrsti programa:

1. u program od šest mjeseci do godine dana bilo je uključeno 22 djece u 3 odgojne skupine,
2. u redovni program jaslica uključeno je 8.771 djece u 432 odgojne skupine,
3. u redovni program vrtića bilo je uključeno 23106 djece u 912 odgojnih skupina,
4. u poludnevni program bilo je uključeno 17 djece u 1 skupini,
5. u smjenski program bilo je uključeno 25 djece u 1 skupini,
6. u posebne programe za djecu s teškoćama u razvoju bilo je uključeno 38 djece u 6 odgojnih skupina,
7. u redovite programe bilo je integrirano 2.000 s teškoćama u razvoju,
8. u programu prijevoza bilo je uključeno 137 djece u 5 odgojnih skupina,

9. u različite posebne i kraće programe bilo je uključeno 6.932 djece u 364 odgojnoj skupini,
10. u program predškole bilo je uključeno 876 djece u 53 odgojne skupine,
11. u petodnevni danonoćni program boravka djece u Gradu mladih bile su uključene sve skupine u šestoj godini života vrtića Grada Zagreb, ukupno oko 6.000 djece,
12. u program za mađarske nacionalne manjine bilo je uključeno 19 djece u 1 jednu odgojnu skupinu,
13. u program za djecu romske nacionalne manjine bilo je uključeno 20 djece u 1 odgojnoj skupini, ili su djeca romske nacionalne manjine integrirana u redovne programe gradskih dječjih vrtića,
14. u program vrtić u bolnici uključuju se djeca u vrijeme boravka u bolnici te je bilo uključeno do 75 djece u 3 odgojne skupine i pet odgojitelja.

Stručno razvojni timovi dječjih vrtića poticani su da i dalje rade na diferencijaciji programa u skladu sa svojim stručnim kompetencijama i organizacijskim mogućnostima i uvjetima. Posebno su poticani takozvani razvojni programi, integrirani programi i kraći programi. Rezultat toga je veliki raspon vrsta programa koje roditelj može birati te cijeli proces pokazuje tendenciju daljnjeg širenja i razvoja.

Za posebne cjelodnevne, poludnevne i kraće programe, odgojno-zdravstvene i druge programe, kojima se obogaćuje redoviti program, dodatna uplata roditelja iznosi najviše 500,00 kuna mjesečno. Za petodnevni program "Djeca u prirodi" dodatna uplata roditelja iznosi najviše 100,00 kuna, uz odgovarajuću primjenu olakšica jednakih kao za redoviti program.

Osnovne i srednje škole

U školskoj godini 2010./2011. od 106 redovnih osnovnih škola, 26 radi u jednoj smjeni, što je povećanje za 4 škole u odnosu na 2009./2010. školsku godinu. U školskoj godini 2010./2011. broj javnih srednjih škola koje rade u jednoj smjeni povećan je sa 18 na 20 škola što je povećanje za 2 srednje škole.

U školskoj godini 2010./2011. godini program produženog boravka organiziran je u 97 osnovnih škola, s ukupno 10.048 učenika raspoređenih u 410 odgojno-obrazovnih skupina, što znači da je produženim boravkom obuhvaćeno 16,63% učenika od ukupnog broja učenika I.-VIII razreda, odnosno 48,36 % učenika od I.-III. razreda za koje se isti organizira. Za realizaciju navedenog programa Grad Zagreb izdvojio je u 2010. godini 49.277.414,46 kuna za plaće, doprinose za plaće, naknade za prijevoz i ostale rashode za zaposlene učitelje u produženom boravku.

Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog sustava

Od školske godine 2009./2010. omogućen je upis učenika s teškoćama u razvoju u novi program obrazovanja njegovatelj/negovateljica starijih i nemoćnih osoba u Školi za medicinske sestre. U 2010. godini izdvojena su sredstva za financiranje rada 1 dipl. defektologa - socijalnog pedagoga i za naknadu za prehranu 3 učenika, u iznosu od 123.887,41 kuna.

Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece

Sljedećom do sada provedenih aktivnosti te posebno iskazanog domaćinstva predsjedniku Fondacije „Dijete u gradu“ i predsjedniku Europske mreže „Općina/Grad - prijatelj djece“ u rujnu 2010. godine, Grad Zagreb izabran je za domaćina Međunarodne konferencije „Dijete u gradu, 2012“. Za organizaciju domaćinstva izdvojeno je 45.000,00 kuna.

Uz potporu Svjetske banke, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa te Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport započeo je univerzalni preventivni program usmjeren na socijalni i emocionalni razvoj učenika. U projektu, koji vodi Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu sudjeluje 10 osnovnih škola.

U suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje započeo je projekt Strategije učenja i poučavanja hrvatskog jezika kao inoga jezika koji će trajati od siječnja 2011. do lipnja 2012. godine. Svrha projekta je osigurati stručno usavršavanje za učitelje i nastavnike koji poučavaju učenike koji imaju pravo na školovanje u Republici Hrvatskoj, a ne znaju ili nedostavno znaju hrvatski jezik.

Mjera 4. Razvijati učinkovitije preventivne programe

Temeljem Protokola o postupanju u slučajevima nasilja među djecom i mladima u svakoj odgojno-obrazovnoj ustanovi postoji imenovana stručna osoba za koordiniranje aktivnosti vezanih za problematiku nasilja u odgojno-obrazovnoj ustanovi ili osoba koja je u slučaju njezine odsutnosti zamjenjuje, a jednako tako i u uredima Centra za socijalnu skrb Zagreb te na policijskim postajama i u Gradskom uredu za obrazovanje, kulturu i šport.

Grad Zagreb je uočio kako je potrebno pojačati stručnu brigu o žrtvama nasilja, a posebno najosjetljivijim skupinama kao što su žene i djeca. Stoga je osnovan Dom za djecu i odrasle - žrtve obiteljskog nasilja „Duga – Zagreb“ koji pruža uslugu smještaja te adekvatnu i stalnu pravnu i psihološku pomoć za djecu i odrasle žrtve obiteljskog nasilja. Usto Dom pruža i uslugu savjetovanja žrtvama obiteljskog nasilja koje nisu na smještaju, nego zbog poremećenih odnosa uvjetovanih nasiljem u obitelji dolaze na psihosocijalno i pravno savjetovanje iz svojih domova. Cilj je pridonijeti sustavnoj skrbi o djeci i odraslim osobama žrtvama obiteljskog nasilja. To znači priključiti se svim subjektima u sustavu koji mogu efikasno doprinijeti suzbijanju nasilja. Djeca su u Domu zajedno s roditeljem s kojim su smješteni (najčešće s majkom) i s njima se radi individualni i grupni tretman psihološke podrške uz pomoć u učenju i organizaciji slobodnog vremena. Nadalje, savjetovanje djece žrtava nasilja obavlja se u, za tu namjenu, opremljenom prostoru gdje radi psiholog i socijalni radnik. Djeca se u Savjetovalištu upućuju po preporuci škole ili na inicijativu roditelja.

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom kontinuirano već niz godina sufinancira programe i projekte udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba koji su od interesa za Grad Zagreb. Na temelju Natječaja provedenog za 2010. godinu, Povjerenstvo za odabir programa od socijalnog značenja prihvatilo je (su)financiranje programa i projekata sljedećeg broja udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba, koje provode programe prevencije neprihvatljivog ponašanja djece i mladih: za sport – 56 programa u iznosu od 1.129.200,00 kuna, za tehničku kulturu – 40 programa u iznosu od 676.800,00

kuna, za kulturu – 32 programa u iznosu od 554.820,00 kuna, za 55 sociopedagoških programa iznos od 880.260,00 kuna iz sredstava proračuna Grada Zagreba.

Mjera 5. Provesti dio mjera iz Akcijskog plana desetljeća za Rome (2005. - 2015.) za područje obrazovanja od 2006. do 2012. godine

Na kraju školske godine 2009./2010. bila su upisana 592 ili 0,94 % pripadnika romske nacionalne manjine u 55 osnovnih škola, a na početku 2010./2011. 563 ili 0,91% u odnosu na ukupan broj učenika osnovnih škola (bez osnovnih plesnih i glazbenih škola).

Na kraju školske godine 2009./2010. bila su upisana 44 ili 0,12% pripadnika romske nacionalne manjine u 24 srednje škole, a na početku 2010./2011. ukupno 62 ili 0,16% u odnosu na ukupan broja učenika srednjih škola Grada Zagreba. Srednje škole primjenjivale su kriterije za upis pripadnika romske nacionalne manjine iz Odluke o elementima i kriterijima za upis učenika u srednje škole što ih donosi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.

U program produženog boravka na kraju 2009./2010. školske godine bio je uključen 71 učenik, a početkom školske godine 2010./2011. bila su uključena ukupno 73 učenika pripadnika romske nacionalne manjine. Program produženog boravka financira se sukladno kriterijima utvrđenim Programom javnih potreba u sustavu osnovnog obrazovanja koji donosi Gradska skupština Grada Zagreba, za svaku godinu posebno.

U programe Centra za dopisno obrazovanje „Birrotehnika“ te Osnovne škole za mlade i odrasle bilo je na kraju školske godine uključeno 18 pripadnika romske nacionalne manjine, a početkom školske godine 2010./2011. bilo je upisano 16 polaznika.

Od 592 učenika pripadnika romske nacionalne manjine uključenih u osnovne škole (podaci na kraju školske godine 2009./2010.), školovanje tijekom godine prekinulo je 12 učenika. Od 44 učenika pripadnika romske nacionalne manjine uključenih u sustav srednjoškolskog obrazovanja (podaci na kraju školske godine 2009./2010.), školovanje je tijekom godine prekinulo 9 učenika.

Mjera 6. Izraditi i u sustav školstva uvesti obrazovne programe s ciljem sprječavanja diskriminacije etničkih i nacionalnih manjina, romske djece i djece stranih državljana u Republici Hrvatskoj

U školskoj godini 2010./2011. u osnovne škole Grada Zagreba (redovne, posebne, privatne) upisano je 1.601 učenika pripadnika nacionalnih manjina odnosno 2,6% od ukupnog broja učenika.

U školskoj godini 2010./2011. u srednje škole Grada Zagreba (redovne, posebne, privatne) upisano je 630 učenika pripadnika nacionalnih manjina odnosno 1,6% od ukupnog broja učenika.

II. ZDRAVLJE

Mjera 5. Izraditi Nacionalni program prevencije ozljeda djece s jasno definiranim zadaćama lokalne zajednice, zdravstvene službe i sustava obrazovanja

Program „Prevencije povreda i postupanje u ozlijeđenima“ je projekt proveden u suradnji sa Zavodom za hitnu medicinu te je u okviru njega izrađena brošura. Specijalisti školske medicine educirali su putem programa 93 nastavnička vijeća u osnovnim školama Grada Zagreba i 3.400 prosvjetnih djelatnika za što je utrošeno 80.000,00 kuna.

Mjera 9. Osigurati jednaki standard zdravstvene zaštite socijalno ugrožene i romske djece

Grad Zagreb financirao je projekte Udruge Roma Zagreba i Zagrebačke županije pod nazivom „Droga, ne hvala“ i Udruge žena Romkinja „Bolja budućnost“ pod nazivom „Afirmacija žena i mladih“.

Stomatološka zdravstvena zaštita organizirana je kroz dvije ambulante, posebno za djecu s teškoćama u razvoju i posebno za osobe s invaliditetom. Stomatološka poliklinika Zagreb je, u okviru Projekta koji je započeo 2005. godine, nastavila s kontinuiranim radom na zaštiti i sanaciji zubi djece s teškoćama u razvoju i u ambulanti za osobe s invaliditetom. Specijalizirani timovi liječnika obavljaju stomatološku zaštitu djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom iz grada Zagreba, a broj pacijenata je u stalnom porastu. Do kraja 2010. godine kroz Stomatološku polikliniku je prošlo cca 800 osoba s invaliditetom, od čega je 90% djece s teškoćama. Stručnjaci uključeni u stomatološku zaštitu djece s teškoćama u razvoju i odraslih osoba s različitim vrstama invaliditeta uz obavljanje stomatoloških zahvata angažirani su i u različitim preventivnim aktivnostima na zaštiti zdravlja zubi. Osim toga, u 2010. godini provedeni su sistematski pregledi zubi kod predškolske i školske djece Poliklinike za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG (pregledano 186 predškolske djece i 181 školske djece).

Također je obnovljena suradnja sa Specijalnom bolnicom za zaštitu djece s neurorazvojnim i motoričkim smetnjama Goljak i proveden je sistematski pregled za 51 dijete koja imaju različiti stupanj motoričkih smetnji. Također je uspostavljena suradnja s Osnovnom školom Rudeš koju pohađaju 23 djece s cerebralnom paralizom i velikim motoričkim smetnjama te je proveden sistematski pregled.

Tijekom 2010. održano je niz edukacija u udrugama i ustanovama za djecu s teškoćama i osobe s invaliditetom. Uz navedeno, udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom svojim su članovima distribuirale informativne listiće o radu stomatološke ambulante za što je utrošeno 7.250,00 kuna.

Za provedbu ove mjere za djecu s teškoćama u razvoju u 2010. godini je iz sredstava proračuna Grada Zagreba izdvojeno 200.000,00 kuna.

Mjera 10. Uključiti djecu u kreiranje, provođenje i praćenje zdravstvenih preventivnih programa

U školskoj godini 2009./2010. u suradnji sa Gradskim uredom za zdravstvo i branitelje i Stomatološkom poliklinikom Zagreb, nastavlja se provedba projekta «Prevencija karijesa zagrebačke školske i predškolske djece» te su organizirana predavanja za učenike prvih razreda osnovne škole i njihove roditelje. U 2010. u provedbi programa pruženo je 4.487 usluga dentalne zdravstvene zaštite za što je utrošeno 300.000,00 kuna iz sredstava proračuna Grada Zagreba.

U školskoj godini 2010./2011. u suradnji sa Gradskim uredom za zdravstvo i branitelje i Stomatološkom poliklinikom Zagreb, nastavljena je provedba projekta Prevencija karijesa zagrebačke školske i predškolske djece organizacijom predavanja za učenike prvih razreda osnovne škole i njihove roditelje za što je osigurano 65.675,00 kuna iz sredstava proračuna Grada Zagreba.

Mjera 11. Osigurati primjenu suvremenih načela i metoda humanizacije bolničkog liječenja djece

U projekt „Bolnica/dječji odjel – prijatelj djece“ uključeno je 5 osnovnih škola: Izidora Kršnjavoga, Petra Zrinskog, Jabukovac, I. G. Kovačića i Jordanovac. Provode se nastavni programi za oko 617 učenika s područja cijele Hrvatske, raspoređenih u 35 bolničkih razrednih odjela.

Mjera 12. Izraditi i provoditi program mjera za smanjivanje boravka djeteta u bolnici

U 5 zagrebačkih bolnica: Klinici za dječje bolesti Klaićeva, Psihijatrijskoj bolnici za djecu i mlade, Kliničkom bolničkom centru Zagreb - lokacija Rebro i Šalata i Dječjoj bolnici Srebrnjak, ustrojeni su bolnički razredni odjeli za učenike koji su na dugotrajnom bolničkom liječenju.

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

U školskoj godini 2009./2010. u suradnji s Gradskim uredom za zdravstvo i branitelje organizirana je edukacija roditelja i učenika 7. razreda osnovne škole te edukacija nastavnika/razrednika 7. razreda vezana uz besplatno cijepljenje protiv HPV infekcije učenika 7. razreda osnovnih škola na području Grada Zagreba.

Program „Spolno i reproduktivnog zdravlje: savjetovanište o spolnosti i reproduktivnom zdravlju“ provodi tim liječnika specijalista školske medicine, ginekolog i više medicinske sestre. U 2010. godini pruženo je 4.380 usluga zdravstvene zaštite za 1.280 korisnika (346 mladića i 934 djevojke) za što je utrošeno iz proračuna Grada Zagreba 180.000,00 kuna.

Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“ provodile su program „Prevencija, suzbijanje, sprečavanje posljedica zlouporabe opojnih droga“ kojim su obuhvatili 1.478 maloljetnih osoba uključenih zbog eksperimentiranja i povremenog uzimanja psihoaktivnih droga. Državno odvjetništvo na savjetovanje i terapijski rad uputilo je 230 osoba, a Centar za socijalnu skrb uputio je 665 osoba. Savjetovanište je u program „Rano otkrivanje čimbenika rizičnog ponašanja djece i adolescenata“ uključilo 476 korisnika, a u edukaciji nastavnika, stručnih suradnika i roditelja sudjelovalo je 1.607 korisnika. Za program je utrošeno iz proračuna Grada Zagreba 750.000,00 kuna.

Programi Centra za mentalno zdravlje provode se kroz tri savjetovaništa: za roditelje male djece (0 do 3 godine), predškolsku i ranu školsku dob (5 do 12 godina) te trudnice i dojilje za što je utrošeno iz proračuna Grada Zagreba 200.000,00 kuna.

III. PREHRANA

Mjera 3. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u svim jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu predškolske dobi

Program pravilne prehrane u školama u okviru skrbi za zdravlje, zdravstvenu zaštitu i zdravstvenu kulturu učenika, odnosno promicanje i usvajanje zdravog načina života, ostvario je niz aktivnosti, od kojih su posebno značajne: izrada proljetnog, jesenskog i zimskog jelovnika.

Povodom obilježavanja Svjetskog dana „Školskog mlijeka“, 29. rujna 2010. godine u suradnji s Hrvatskom mljekarskom udrugom, uz prezentaciju mlijeka i mliječnih preradevina, izloženi su i učnički radovi na tu temu, a organiziran je i glazbeno-scenski program.

Programom pravilne prehrane u školama također je predviđena obveza svih osnovnih škola da svakom učeniku osiguraju čašu mlijeka dnevno ako to on zatraži.

Nastavljene su aktivnosti na uklanjanju prodajnih automata za hranu u osnovnim školama s obzirom na to da škole imaju riješenu prehranu učenika putem školskih kuhinja te je odlučeno da se svi automati za prodaju hrane uklone iz prostora škola. Kako u srednjim školama za sada nije riješeno pitanje prehrane učenika u organizaciji škole, dozvoljeno je postavljanje prodajnih automata s artiklima zdrave prehrane.

Cijena mliječnog obroka iznosi 5,00 kuna, ručka 9,00 kuna a užine 2,50 kuna, odnosno za roditelje iznosi ukupno 12,00 kuna. Učenici ostvaruju pravo na sufinanciranje cijene obroka, sukladno kriterijima i mjerilima utvrđenim Programom javnih potreba u osnovnom školstvu Grada Zagreba što ga donosi Skupština Grada Zagreba. Razlika sredstava do utvrđene pune cijene besplatnih i sufinanciranih obroka, školi se doznačuje iz proračunskih sredstava Grada Zagreba. U zagrebačkim osnovnim školama prehranu koristi oko 46.000 učenika. Od siječnja do studenog 2010. godine utrošeno je iz proračuna Grada Zagreba 25.904.200,00 kuna.

Mjera 5. Širiti znanje o važnosti zdrave prehrane radi prevencije pretilosti i drugih bolesti

Tijekom 2010. godine provodio se program „Pravilna prehrana i prevencija prekomjerne težine: savjetovanje za učenike osnovnih i srednjih škola“ te su specijalisti školske medicine i psiholozi pružili 358 usluga zdravstvene zaštite za 137 korisnika za što je iz proračuna Grada Zagreba utrošeno 65.000,00 kuna.

Mjera 6. Osigurati pristup pitkoj vodi za svu djecu i unos dostatne količine tekućine

Dopušteno je u prostorima dostupnim učenicima samo postavljanje automata za vodu.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 4. Osigurati dostupnost informacija roditeljima

Građani grada Zagreba kontinuirano se informiraju o programima i projektima udruga i drugih fizičkih osoba koji su prihvaćeni i financirani temeljem natječaja za odabir programa socijalnog značenja (prevencije neprihvatljivog ponašanja i programa od socijalnog i humanitarnog interesa za Grad Zagreb). Informiranje se vrši putem okruglih stolova, brošura, letaka, tribina te manifestacije Tjedan udruga.

Manifestacija Tjedan udruga održala se na jezeru Bundek od 11. do 13. lipnja 2010. godine. Udruge su imale priliku na 40 štandova, postavljenih uz šetnicu jezera, predstavljati svoje aktivnosti. Program bogat raznim sadržajima odvijao se na pozornici koja je bila postavljena između štandova. Svake godine prijavljuje se 150 udruga među inima i sa sljedećim područjem djelatnosti: udruge osoba s invaliditetom, sociopedagoški programi (savjetovanišni programi, linije pomoći, razne radionice i slično), kultura, udruge osoba koje trebaju psihosocijalnu pomoć itd. Za manifestaciju Tjedan udruga u 2010. godini utrošeno je iz proračuna Grada Zagreba 77.339,33 kuna.

Mjera 6. Ustrojiti savjetovaništa za djecu, mlade i roditelje te obiteljske centre u svim županijama

Sredstva utrošena u 2010. godini iz proračuna Grada Zagreba za sva savjetovaništa iznose 751.286,50 kuna.

Pri Gradskom uredu za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom djeluju sljedeća savjetovaništa: Savjetovanište za osobe s invaliditetom i članove njihovih obitelji, Savjetovanište za djecu i odrasle - žrtve obiteljskog nasilja i Savjetovanište socijalne zaštite.

U Savjetovaništu za osobe s invaliditetom i članovima njihovih obitelji odvija se grupni rad s roditeljima i članovima obitelji po tri sata u dva mjesečna termina. U Savjetovaništu usluge individualnog savjetovanišnog rada pružaju po dva stručnjaka (tri socijalna radnika i jedan psiholog), a obje grupe imaju po dva voditelja (tri specijalna pedagoga i jedan socijalni radnik). U Savjetovaništu rade stručnjaci iz gradskih institucija i Centra za socijalnu skrb Zagreb, a svi stručnjaci imaju dodatna znanja i certifikate različitih terapijskih postupaka i tehnika. Kroz Savjetovanište mjesečno prolazi oko stotinjak osoba s invaliditetom i članova obitelji. Grupe roditelja i članova obitelji formirane su od osam stalnih članova. Za savjetodavni rad s članovima udruga osoba s invaliditetom i njihovim obiteljima, psihosocijalnu podršku i informiranja u 2010. godini je, temeljem Natječaja za predlaganje programa ili projekata socijalnog i humanitarnog značenja za unapređivanje kvalitete života osoba s invaliditetom, financirano 11 projekata i/ili programa za što je iz proračuna Grada Zagreba utrošeno 290.000,00 kuna.

Savjetovanište socijalne zaštite je namijenjeno svim članovima zajednice; djeci, mladima i roditeljima. Rad je prvenstveno usmjeren na korisnike pomoći socijalne skrbi, znači osobe slabijeg materijalnog statusa, nezaposlene osobe, odnosno na osobe koje su se našle u nepovoljnim okolnostima ili kriznim stanjima. Naime, obitelji koje su u sustavu socijalnog zbrinjavanja prvenstveno su usmjerene na zadovoljavanje osnovnih životnih potreba i pitanja egzistencije. Problemi kao: nezaposlenost, neadekvatni uvjeti stanovanja i nedovoljno materijalnih sredstava potiskuju druge važne obiteljske probleme i nerijetko dovode do poremećaja komunikacije, nesuglasica pa i sukoba unutar obitelji, ali i razvoda braka. Roditelji nisu u stanju samostalno prepoznati potrebe svoje djece, detektirati poteškoće koje nastaju, niti kvalitetno rješavati probleme koji javljaju. U Savjetovaništu se kontinuirano četiri puta tjedno provodi telefonsko i individualno savjetovanje od strane socijalnih radnika, socijalnog pedagoga i pravnika. U Savjetovaništu se svim članovima zajednice nudi informiranje o ostvarivanju prava iz socijalne skrbi, zdravstvene i obiteljsko-pravne zaštite, pomoć i podrška u prevladavanju svakodnevnih problema, osnaživanje partnerskih odnosa te odnosa između roditelja i djece. U 2010. godini provedeno je 380 savjetovanja (175 prilikom osobnih dolazaka i 205 telefonskih savjetovanja). Većina korisnika usluga savjetovanja nije u tretmanu centra za socijalnu skrb što opravdava cilj Savjetovaništa, a to je prevencija svih oblika socijalne ugroženosti građana Grada Zagreba. Pri Savjetovaništu socijalne zaštite od 1. listopada 2009. godine pruža se savjetodavna pomoć udomiteljima, članovima udomiteljskih obitelji i udomljenoj djeci jednom tjedno. U 2010. godini provedeno je ukupno 144 savjetovanja (73 savjetovanja prilikom osobnih dolazaka i 71 telefonsko savjetovanje). Usluge savjetovanja koristili su udomitelji za djecu zajedno sa članovima obitelji i udomljenom djecom, udomitelji za odrasle kao i osobe zainteresirane za obavljanje udomiteljstva. U Savjetovaništu socijalne zaštite sveukupno je u 2010. godini pruženo 524 usluga savjetovanja.

Savjetovanište za djecu i odrasle - žrtve obiteljskog nasilja koje je osnovao Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Grada Zagreba i Dom za djecu i odrasle - žrtve obiteljskog nasilja "Duga - Zagreb u okviru pružanja pomoći socijalne skrbi također pruža savjetodavnu pomoć djeci i odraslim osobama žrtvama obiteljskog nasilja kao i članovima njihovih obitelji putem. Pri Savjetovaništu se pruža individualno psiho-socijalno i pravno savjetovanje, telefonsko i e-mail savjetovanje, provodi se grupni rad i osnaživanje žrtava nasilja. Savjetovanište radi tri puta tjedno, ponedjeljkom, srijedom i petkom te je uveden besplatni broj telefona za žrtve obiteljskog nasilja. U Savjetovaništu za djecu i odrasle - žrtve obiteljskog nasilja u 2010. godini pružene su usluge savjetovanja za 1.067 korisnika kroz 540 telefonskih kontakata, 454 dolazaka i 73 e-mail savjetovanja. Usluge savjetovanja pružaju stručnjaci: socijalni radnici, psiholozi, socijalni pedagog i pravnik.

Mjera 9. Pružati društvenu potporu obitelji u obavljanju odgojne uloge

Svake godine povećava se broj osnovnih škola u kojima se provode programi produženog boravka, koji predstavlja neobvezni oblik odgojno-obrazovnog rada. Program se provodi u školama koje za to ostvaruju prostorne, organizacijske i druge uvjete. Za realizaciju navedenog programa. Provodio se program „Vikendom u športske dvorane“ u suradnji s osnovnim školama Grada Zagreba za što je tijekom 2010. godione utrošeno iz proračuna Grada Zagreba 6.084.997,06 kuna.

Mjera 12. Omogućiti bolju socijalnu, obrazovnu, kulturnu i drugu uključenost djece iz višečlanih obitelji

Vodeći sustavnu brigu o učenicima i studentima koji zbog raznih obiteljskih i socijalnih prilika nemaju mogućnost obrazovati se i postati ravnopravno educirani građani, Grad Zagreb od školske/akademske godine 2007./2008. dodjeljuje Stipendiju Grada Zagreba za učenike i studente slabijega socijalnog statusa. Stipendija se dodjeljuje na osnovi kriterija

utvrđenih Odlukom o Stipendiji Grada Zagreba za učenike i studente slabijega socijalnog statusa na temelju natječaja, a na vremenski period od 12 mjeseci.

Za školsku/akademsku godinu 2009./2010. dodijeljeno je 10 učeničkih i 10 studentskih stipendija. Zajedno sa stipendistima kojima je stipendija dodijeljena ranijih godina, a koji su stekli pravo na nastavak korištenja iste, u 2010. godini stipendirano je sveukupno 28 stipendista (10 učenika) za što je iz proračuna Grada Zagreba utrošeno 529.555,60 kuna.

V. SOCIJALNA SKRB

Mjera 1. Unaprjeđivati udomiteljstvo kao najprimjereniji oblik skrbi izvan vlastite obitelji za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi

U kontekstu reforme socijalne skrbi udomiteljstvo kao oblik skrbi izvan vlastite obitelji prepoznato je kao značajan čimbenik deinstitutionalizacije socijalnih usluga za osjetljive skupine, među kojima su i djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Stoga je područje udomiteljstva obuhvaćeno mjerama Programa socijalne politike Grada Zagreba 2009. – 2012.

Osim mjere „Novčane pomoći udomiteljima“ koja se planira provoditi u cilju poboljšanja materijalnog statusa udomiteljskih obitelji, Programom socijalne politike predviđeno je i niz drugih aktivnosti u cilju promicanja i širenja udomiteljstva kao što su okrugli stolovi, tribine i različite promotivne akcije.

U svibnju 2010. je izrađen promidžbeni plakat na temu udomiteljstva djece (100 plakata u formatu za oglasna mjesta u autobusima ZET-a i 50 zidnih plakata). Isti su postavljeni na oglasna mjesta u 100 autobusa ZET-a u razdoblju od lipnja do prosinca 2010. te u prostorijama svih područnih ureda Centra za socijalnu skrb Zagreb, Domova zdravlja Grada Zagreba te Obiteljskog centra Grada Zagreba.

Također, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Grada Zagreba omogućio je djelovanje savjetovaništa za udomitelje pri Savjetovaništu socijalne zaštite koje djeluje u organizaciji ovog Ureda. Pri Savjetovaništu socijalne zaštite od 1. listopada 2009. pruža se savjetodavna pomoć udomiteljima, članovima udomiteljskih obitelji i udomljenoj djeci, jednom tjedno. U 2010. godini provedeno je ukupno 144 savjetovanja (73 savjetovanja prilikom osobnih dolazaka i 71 telefonsko savjetovanje). Usluge savjetovanja koristili su udomitelji za djecu zajedno sa članovima obitelji i udomljenom djecom, udomitelji za odrasle kao i osobe zainteresirane za obavljanje udomiteljstva.

U sklopu Socijalne slike Grada Zagreba za 2009. godinu dan je prikaz stanja udomiteljstva na području Grada Zagreba, iz čijih podataka proizlazi da je u udomiteljske obitelji krajem 2009. godine bilo smješteno ukupno 609 korisnika, od čega 41,5% djece. Podaci iz Socijalne slike prezentirani su stručnoj i široj javnosti u 2010. godini.

Mjera 2. Sustavno osposobljavati stručnjake centara za socijalnu skrb u cilju djelotvornijeg rada s djecom i obiteljima koje su u tretmanu centara za socijalnu skrb te pratiti poduzete intervencije

Gradska skupština Grada Zagreba 15. srpnja 2008. godine donijela je Zagrebačku strategiju jedinstvene politike za zaštitu od nasilja u obitelji u razdoblju od 2008. do 2010. godine. Tijekom 2010. godine provodile su se mjere i aktivnosti prema područjima djelovanja strategije, sukladno Planu provedbe. Detaljan opis aktivnosti i provedba svih mjera i aktivnosti iz Strategije prema navedenim bitni će vidljiva iz Izvješća o provedbi Strategije za 2010. po njenom usvajanju na Gradskoj skupštini Grada Zagreba.

U 2010. godini u suradnji s gradskim osnovnim i srednjim školama, Narodnim sveučilištem Dubrava – Dječjim kazalištem Dubrava, Udruhom Riječi/Prave/Predstave te Domom „Duga – Zagreb“ organizirao je prikazivanje edukativne kazališne predstave „Nasilje“. Po odigranim predstavama uslijedile su tematske radionice s učenicima pod vodstvom stručnih djelatnika u njihovim školama. Tijekom studenog i prosinca 2010. godine predstava „Nasilje“ prikazana je učenicima deset osnovnih i pet srednjih škola na području Grada Zagreba (predstava se odigrala i prikazala neposredno u 10 osnovnih škola, a učenici 5 srednjih škola organizirano su je posjetili u Dječjem kazalištu Dubrava zajedno s ravnateljima ili stručnim djelatnicima škole (pedagogom/psihologom). Sveukupno je predstavu gledalo 1.590 učenika. Tematske radionice s učenicima održane su nakon svake izvedbe predstave pod vodstvom stručnih djelatnika u njihovim školama koji su zajedno s njima gledali predstavu. Također, u sklopu ovih aktivnosti izrađen je i informativni letak o predstavi „Nasilje“ koji je zajedno s Adresarom iz Vodiča „Ne želim živjeti u nasilju“ podijeljen učenicima i stručnim djelatnicima navedenih škola. Za navedenu aktivnost utrošeno je iz proračuna Grada Zagreba 75.000,00 kuna.

U cilju prevencije nasilja u obitelji i povećanja svijesti o ovoj problematici izrađen je i distribuiran informativni materijal namijenjen trudnicama i članovima njihovih obitelji. Osim izrade i tiska informativnog letka namijenjenog trudnicama, učinjen je i dotisak Adresara iz Vodiča „Ne želim živjeti u nasilju“ te su letak i Adresar podijeljeni trudnicama na trudničkim tečajevima koji se svaki mjesec provode na 12 lokacija u zagrebačkim Domovima zdravlja. Za navedene aktivnosti utrošeno je iz proračuna Grada Zagreba 2.000,00 kuna.

U rujnu 2010. godine organizirana je radionica namijenjena djelatnicima u pravosudnim tijelima pod nazivom „Poboljšanje međusektorske suradnje u suzbijanju nasilja u obitelji: uloga pravosuđa u suzbijanju nasilja u obitelji s posebnim osvrtno na prioritet zaštite prava i interesa djece“. Radionici su, osim djelatnika u pravosudnim tijelima prisustvovali i drugi subjekti koji sudjeluju u postupcima vezanima uz slučajeve nasilja u obitelji na području Grada Zagreba, ukupno 55 sudionika. Za navedenu aktivnost utrošeno je iz proračuna Grada Zagreba 1.130,97 kuna.

Mjera 3. Unaprijediti položaj djece iz siromašnih obitelji

Gradska skupština Grada Zagreba na 45. sjednici održanoj 26. veljače 2009. godine donijela je Program socijalne politike Grada Zagreba od 2009. do 2012. po kojem su obvezni postupati svi gradski uredi, ustanove i trgovačka društva u vlasništvu Grada Zagreba koji su nositelji provedbe mjera i aktivnosti iz Programa.

Program predstavlja cjelovit sustav mjera i aktivnosti usmjerenih općem poboljšanju uvjeta života svih građana, a nastoji se uskladiti s nacionalnim strategijama i dokumentima te u ovom smislu slijediti i prioritete zadane Zajedničkim memorandumom o socijalnom uključivanju.

U svakom sustavu mjere socijalne politike usmjerene su prema svim skupinama, osobito onima izloženima povećanom riziku od socijalne isključenosti - starijim i nemoćnim osobama, nezaposlenima, djeci i mladima, osobama s invaliditetom, žrtvama obiteljskog nasilja, hrvatskim braniteljima, psihički bolesnim osobama, beskućnicima i dr.

Grad Zagreb sadrži određenu razinu socijalne osjetljivosti te skrbi o svim svojim građanima različite životne dobi, posebice o djeci i mladima. Ističemo da Program obuhvaća i mjere koje su usmjerene prema unapređenju položaja djece i obitelji slabijeg imovinskog stanja.

Odluka o socijalnoj skrbi definira prava koja ostvaruju građani Grada Zagreba iznad razine prava koja jamči država putem sustava socijalne skrbi, a ovdje navodimo ona koja su posebice usmjerena prema djeci i mladima: Pomoć djeci u mliječnoj hrani, Pomoć u obiteljskim paketima te Dječje ljetovanje i zimovanje.

Pravo na pomoć djeci u mliječnoj hrani ostvaruje roditelj ili skrbnik djeteta u dobi do 12 mjeseci, ako je po procjeni odabranog liječnika pedijatra utvrđena potreba za dodatnom prehranom, pod uvjetom da roditelj ili staratelj djeteta živi u zajedničkom kućanstvu s djetetom, a čiji prihod po članu domaćinstva ne prelazi 200% osnovice utvrđene Odlukom o socijalnoj skrbi. Za navedenu aktivnost utrošeno je u 2010. godini iz proračuna Grada Zagreba 308.046,96 kuna.

Pomoć u obiteljskim paketima - Zadnjom Izmjenom i dopunom Odluke o socijalnoj skrbi pravo je prošireno na samohrane roditelje neovisno o broju djece, a koji su korisnici stalne pomoći ili jednokratne pomoći dok za to postoji prijevika potreba. Pored navedenih, pomoć ostvaruje obitelj ili skrbnik sa troje i više maloljetne djece, ako su korisnici stalne pomoći ili jednokratne pomoći dok za to postoji prijevika potreba. Za navedenu aktivnost utrošeno je u 2010. godini iz proračuna Grada Zagreba 4.941.882,50 kuna.

Dječje ljetovanje i zimovanje - Za vrijeme trajanja zimskih školskih praznika (školska godina 2009./2010.), organizirano je besplatno zimovanje za djecu predškolske i školskog dobi do završetka osnovne škole čije su obitelji slabijega imovinskog stanja te djecu s teškoćama u razvoju. Ove godine za besplatno zimovanje osigurano je 1.000 mjesta (od toga za 200 djece s teškoćama u razvoju) u 4 termina (od 2. siječnja do 10. siječnja) na 2 lokacije u odmaralištima u vlasništvu Zagrebačkog holdinga d.o.o. i to: Odmaralište „Stoimena“ u Crikvenici te „Grad mladih“ u Granešini. Sveukupno je na zimovanje otputovalo 593 djece. Za besplatno ljetovanje za djecu predškolske i školskog dobi do završetka osnovne škole čije su obitelji slabijega imovinskog stanja te za djecu s teškoćama u razvoju osigurano je 2.500 mjesta u razdoblju od 23. lipnja do 20. rujna na pet lokacija u odmaralištima u vlasništvu Zagrebačkog holdinga d.o.o. i to: Odmaralište „Veli Jože“ u Savudriji, „Cvrčak“ u Dugoj Uvali, „Zlatkorila“ u Velom Lošinju, „Stoimena“ u Crikvenici i „Loda“ u Skradinu. Napominjemo da je od upisanih 2.163 djece, otputovalo njih 1.858 (od toga broja je 215 djece s teškoćama u razvoju). Za troškove zimovanja djece Grada Zagreba u 2010. godini utrošeno je 744.000,00 kuna, a za troškovi ljetovanja djece u 2010. godini utrošeno je iz proračuna Grada Zagreba 3.334.360,00 kuna.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 4. Kontinuirano raditi na području informiranja i edukacije djece i mladih o pravima djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom, o prednostima zajedničkog školovanja, odrastanja i života u zajednici, aktivnim uključivanjem djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom u provođenje ove mjere

Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba izradio je u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa bazu podataka o djeci s teškoćama u razvoju. Podatke redovito ispunjavaju predškolske ustanove, osnovne i srednje škole, jer su isti podloga za poduzimanje daljnjih aktivnosti navedenog Ministarstva i Ureda vezanih uz poboljšanje sustava skrbi o djeci s teškoćama u razvoju u cilju njihove integracije u zajednicu te potrebe prilagodbe predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola kao i športskih objekata.

Mjera 7. Osigurati pristupačnost zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama

Nizom istraživanja i praktičnih iskustava došlo se do spoznaje da učenici s teškoćama u razvoju u redovnim sredinama više napreduju kako u spektru svojih teškoća tako i razvijajući niz vještina koje ih čine samostalnijima za kasniji život kao odrasle osobe. Ujedno se tako izbjegava i njihova stigmatizacija. Slijedom navedenog se u osnovnim školama Grada Zagreba financira asistente u nastavi na način da se angažiraju preko Ugovora Student servisa ili Ugovora o djelu sukladno suglasnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa kojom je točno određeno i tjedno zaduženje pomoćnika. Asistenti u nastavi se angažiraju kod učenika koji svladavaju nastavni plan i program škole koju pohađaju, ali imaju teškoće u razvoju koje ih sprečavaju da funkcioniraju bez podrške asistenta u nastavi. Asistenti u nastavi nisu zamjena za druge oblike pomoći: rehabilitacijske postupke, dopunsku nastavu i sl.

U školskoj godini 2010./2011. financiralo se 149 asistenta u nastavi za 189 učenika u 74 redovne i 2 privatne osnovne škole, a u srednjim školama financiralo se 5 asistenta u nastavi za 5 učenika i to u 4 srednje škole u Gradu Zagrebu. Prilikom uključivanja asistenta u nastavi škole su dužne voditi brigu i o osamostaljivanju učenika, odnosno pomoći na način da se učenici s teškoćama u razvoju nauče živjeti što samostalnije sa svojom teškoćom i da se ne razvija ovisnost o drugoj osobi. U tom cilju kada je to moguće uključuje se jedan asistent u nastavi na dvoje ili više učenika jer je cilj pružiti učenicima samo onu pomoć koja im je potrebna. Škole same angažiraju asistenta u nastavi, odnosno nalaze adekvatne osobe, a koordinatori u suradnji s učiteljima pripremaju te superviziraju njihov rad. Edukaciju asistenta u nastavi organizira Agencija za odgoj i obrazovanje u suradnji s Gradskim uredom za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba za što je ukupno utrošeno iz proračuna Grada Zagreba 2.764.806,92 kuna.

S obzirom na povećane potrebe i specifičnosti djece s težim motoričkim smetnjama u razvoju, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Grada Zagreba je, u suradnji s Visokim zdravstvenim učilištem i Udrugom PUŽ osigurao sredstva za provođenje projekta „Radni terapeut u nastavi“. Projekt se provodi u 6 osnovnih škola (Horvati, Kralj Tomislav, Zapruđe, S.S. Kranjčević, Vukomerec i Sesevetska sela). Tijekom školske godine 2009./2010. financiralo se provođenje ove aktivnosti za 9 radnih terapeuta u nastavi za što je iz proračuna Grada Zagreba utrošeno 200.000,00 kuna.

Vodeći sustavnu brigu o potrebama najranjivijih skupina građana, osobito mladih osoba s invaliditetom, Natječajem za dodjelu Stipendija za školsku/akademska godinu 2009./2010., dodijeljeno je 18 stipendija, tako da je sveukupni broj stipendista bio 39 (22 učenika i 17 studenata) za što je u 2010. godini iz proračuna Grada Zagreba utrošeno 736.977,75 kuna. U školskoj/akademska godinu 2010./2011. dodijeljeno je 15 novih stipendija (11 za učenike i 4 za studente) te je ukupan broj stipendista za 2010./2011. biti 40 (19 učenika i 21 student).

Dnevni centar za rehabilitaciju djece i mladih „Mali dom - Zagreb“ otvoren je početkom svibnja 2009. godine u novouređenom objektu, Baštijanova 1d. Mali dom je ustanova socijalne skrbi koja provodi rehabilitaciju djece s oštećenjem vida i dodatnim poteškoćama te provodi rane intervencije u toj populaciji, uključujući rad u obitelji s djecom od rođenja do 3. godine života. «Mali dom – Zagreb» djeluje kao dnevni centar i unutar njega provodi svoje programe i aktivnosti, a trenutno u svojim programima ima 90 korisnika djece iz šire okolice Zagreba. Ujedno je i jedina institucija na području cijele Hrvatske koja provodi rehabilitacijske programe za djecu s takvom kombinacijom višestrukih poteškoća, a kako su potrebe za uslugama koje "Mali dom" pruža sve veće, a i same usluge sve brojnije i kompleksnije, ukazala se potreba proširenja programa na područje cijele Hrvatske zbog čega je glavna intencija ove Ustanove da postane referentno mjesto za dijagnostiku za djecu s teškoćama u razvoju. Tijekom 2010. nastavljena je suradnja s Dnevnim centrom za rehabilitaciju djece i mladih "Mali dom - Zagreb" koji su zajedno s Uredom UNICEF-a u Hrvatskoj pokrenuli značajan projekt pod nazivom: „Rana intervencija u zajednici: Razvoj modela mobilne stručne podrške obitelji djece s teškoćama u razvoju“. Krajnji cilj projekta je razvoj sveobuhvatnog, dostupnog i odgovarajućeg modela rane intervencije u djetinjstvu koji će pružiti pravodobnu pomoć i podršku obiteljima u podizanju djeteta s teškoćama u razvoju ili sa sumnjom na njih te osigurati uvjete i omogućiti djetetu da pravodobnim i odgovarajućim postupcima u potpunosti razvije svoje kognitivne, socijalne i emotivne potencijale i tako osigura temelje za daljnje učenje. U projekt su uključeni stručnjaci iz područja rehabilitacije i rane intervencije, neonatolozi, neuropedijatri i fizijatri te roditelji koji u procesu rane intervencije trebaju biti partneri stručnjacima. U 2010. za rad Dnevnog centra iz proračuna Grada Zagreba bila su osigurana sredstva u iznosu od 4.234.600,00 kuna.

Predstavnici Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Grada Zagreba sudjelovali su na «Ljetnoj akademiji 2010.» koja se održala u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju KALOS u Vela Luci na Korčuli u kolovozu 2010. godine. Ljetna akademija bila je namijenjena stručnjacima koji se bave rehabilitacijom djece s teškoćama u razvoju, posebno djece oboljele od cerebralne paralize (liječnicima, defektolozima, radnim terapeutima, učiteljima, odgojiteljima, medicinskim sestrama i roditeljima).

Temeljem Natječaja za predlaganje programa ili projekata socijalnog i humanitarnog značenja za unapređivanje kvalitete života osoba s invaliditetom, financirano je 8 edukacijskih i rehabilitacijskih projekata i/ili programa.

XI. DJECA POGOĐENA RATOM I POSLJEDICAMA RATA

Mjera 4. Unaprijediti psihosocijalnu skrb za djecu pogođenu ratom i posljedicama rata

Na temelju «Zaključka o uvjetima za korištenje sredstava za pomoć djeci zagrebačkih branitelja poginulih ili nestalih u Domovinskom ratu» u 2010. godini pomoć je koristilo 192 korisnika za što je iz proračuna Grada Zagreba utrošeno 3.005.962,11 kuna.

XII. SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE

Mjera 2. Poticati djecu na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i rasonodu

Za programe i projekte kulture u 2010. godini ukupno je utrošeno 554.820,00 kuna, a za programe i projekte tehničke kulture ukupno je utrošeno iz proračuna Grada Zagreba 676.800,00 kuna.

Grad Zagreb u kontinuitetu provodi natjecanja i smotre učenika osnovnih i srednjih škola Grada Zagreba. Program se provodi na tri razine: školskoj, gradskih četvrti i županijskoj razini. Kao oblik izvannastavnih aktivnosti, poticajne su za samoaktualizaciju učeniku i samostalno-istraživačko učenje za što je u 2010. godini utrošeno iz proračuna Grada Zagreba 1.531.895,95 kuna.

Program „Škola u prirodi“ provodi se u nastavnim tjednima od ponedjeljka do petka, u objektima Gradskog društva Crvenog križa Zagreb na Sljemenu i u Novom Vinodolskom te u objektima u Crikvenici, Dugoju Uvali i Velom Lošinj za što je iz proračuna Grada Zagreba u 2010. godini utrošeno 5.374.560,00 kuna za provedbu Programa te 1.951.538,00 kuna za prijevoz učenika.

Mjera 3. Osigurati prostor za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu

Od iznimne je važnosti i program besplatnog korištenja prostora odgojno-obrazovnih ustanova u cilju većeg obuhvata djece programima organiziranoga slobodnog vremena kroz rad školskih športskih dvorana i drugih prostora odgojno-obrazovnih ustanova kojih je osnivač Grad Zagreb, a bili su tijekom godine namijenjeni ponajprije učenicima škole za provođenje izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti. U terminima koji nisu u funkciji izvođenja redovitog školskog programa te izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti, škola je mogla dati u zakup navedeni prostor uz prethodnu suglasnost osnivača. Prioritet u korištenju športskih dvorana imali su športski klubovi i savezi iz Programa javnih potreba u športu Grada Zagreba.

Mjera 5. Izraditi i usklađivati programske sadržaje prilagođene interesima i recepcijskim sposobnostima djece

Izvannastavne aktivnosti u sklopu programa „Vikendom u športske dvorane“ provode se u osnovnim školama od rujna 2007. godine te su besplatne za učenike i prilagođene iskazanim interesima, potrebama i mogućnostima djece.

Program sadrži redovne aktivnosti (rekreativno bavljenje športovima uz učenje pojedinih elemenata športa, aktivnosti koje nisu zastupljene u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture - cheerleading, rolanje, hokej na travi, nanbudo, aerobik, samoobrana... i dr.); pojedinačne akcije (razredna i školska prijateljska natjecanja, športski susreti i sl.) te zajedničke akcije (obilježavanje Svjetskog dana športa, Svjetskog dana pješačenja, Dana Hrvatskog olimpijskog odbora, Kross Sportskih novosti i dr.).

Za program „Vikendom u športske dvorane“ iz proračuna Grada Zagreba utrošeno je 6.084.997,06 kuna.

Mjera 7. Omogućiti primanje usluga sponzora i donatora u organizaciji dječjih aktivnosti u slobodnom vremenu

Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Grada Zagreba kontinuirano kontaktira s potencijalnim donatorima i sponzorima koji, svojim osobnim senzibilitetom, usmjeravaju svoje aktivnosti i sredstva prema onima koji su u potrebi.

Mjera 8. Praćenje i promicanje rada te dostignuća djece u slobodnom vremenu putem medija

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Grada Zagreba kontinuirano senzibilizira i obavještava medije za potrebe djece grada Zagreba. Svaka humanitarna akcija i svaka manifestacija se medijski zabilježi, a suradnjom s medijima utječe se na podizanje svijesti javnosti o potrebama djece i mladih.

Mjera 10. Poticati izvannastavne športske aktivnosti djece s teškoćama u razvoju

Program „Sport za sve“ u objektima mjesne samouprave je u potpunosti besplatan, a glavni cilj programa je aktivno uključivanje u sportsku rekreaciju svih građana, a posebno mladih, osoba s invaliditetom i starijih osoba.

Osigurano je stručno vođenje sportske rekreacije za osobe s invaliditetom. U skladu s njihovim potrebama organizira se vođenje pojedinih oblika vježbanja i rekreacije. Tako su se organizirali treninzi boćanja i stolnog tenisa te trenažni procesi korektivne gimnastike za osobe s intelektualnim teškoćama.

Troškovi honorara za stručne voditelje rekreacije iznosili su 65.000,00 kuna, a za programe i projekte sportskih aktivnosti u 2010. ukupno je utrošeno iz proračuna Grada Zagreba 172.159,10 kuna.

4.2.2. POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

Za redovan rad dječjih vrtića Grad Požega je iz proračuna u 2010. godini utrošio 7.004.215,86 kuna. Za sufinanciranje smještaja djece u privatni Dječji vrtić Sv. Leopold Mandić, Grad Požega je u 2010. godini iz proračuna utrošio 591.000,00 kn, a u privatni Dječji vrtić Radost 401.500,00 kuna. Grad Požega sufinancira boravak djece u dva navedena privatna vrtića sa 500,00 kuna po djetetu mjesečno, kontinuirano od njihova osnutka 1999. godine. U Područnoj školi Mihaljevci organiziran je rad jedne predškolske skupine djece u kojoj Grad Požega sufinancira 1/5 plaće zaposlenice u iznosu od 22.890,62 kuna koja obavlja rad s djecom. Radni dan u svim objektima Dječjih vrtića Požega započinje u 5,30 i završava u 16,30, a prema potrebama roditelja organiziran je rad do 20,00 sati.

Općina Kaptol sufinancira iz općinskog proračuna plaće djelatnika predškolskog odgoja u iznosu od 69.352,54 kuna, a općina Čaglin iz općinskog proračuna sufinancira smještaj djece u dječje vrtiće u iznosu od 3.500,00 kuna.

Sva djeca s područja Pakraca smještena su u vrtić te je otvoren novi područni vrtić «Pod Kalvarijom» s 2 odgojne skupine za što je iz proračuna grada Pakraca utrošeno 578.909,69 kuna.

U jednoj smjeni djeluju Osnovna škola „D.Lermana“ Brestovac, Područna škola Zakorenje i Pavlovci „Braće Radića“, kao i gimnazija Požega.

U općini Trenkovo je za potrebe izgradnje dvorane za Osnovnu školu „V. Nazora“ tijekom 2010. godine izrađen izvedbeni projekt. U općini Kaptol je ishodovana lokacijska dozvola za dogradnju i adaptaciju matične Osnovne škole „V. Korajca“. Osnovna škola «Pleternica» od školske godine 2010./2011. na raspolaganju ima dvije športske dvorane tako da i učenici razredne i učenici predmetne nastave sat tjelesne i zdravstvene kulture mogu imati u dvorani. Grad Kutjevo je utrošio iz gradskog proračuna 40.000,00 kuna u svrhu ugradnje centralnog grijanja u dječjem vrtiću Kutjevo.

Grad Požega je iz gradskog proračuna financirao poboljšanje prostornih uvjeta rada u školama na svojem području. U Osnovnoj školi „Dobriše Cesarića“ u Požegi izvršila se rekonstrukcija elektro mreže kao nastavak radova na rekonstrukciji plinske kotlovnice i uvođenju hlađenja te je nabavljen namještaj. U Područnoj školi «Nova Lipa» postavljeni su reflektori na igralištu. Na objektu Osnovne škole „Julija Kempfa“ izvršeni su građevinsko-obrtnički radovi te je izrađen paviljon za nastavu u dvorištu škole, također je nabavljena potrebna oprema i knjige za knjižnicu škole. Na objektu Osnovne škole „Antuna Kanižlića“ izvršena je rekonstrukcija igrališta i dvorišta. Nadalje, u 2010. godini se radi postizanja višeg standarda odgojno-obrazovnog procesa radilo na projektu izgradnje športskog kompleksa uz «Veličanku». Projekt izgradnje športskog kompleksa uz Veličanku Grad Požega je iz gradskog proračuna financirao u iznosu 714.287,13 kuna.

U svrhu stvaranja boljih kadrovske pretpostavke, a u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa na županijskim stručnim vijećima učitelji i stručni suradnici su upoznati s Konvencijom o pravima djeteta. Svi članovi učiteljskog vijeća prošli su seminar u trajanju od 18 sati, a stručni suradnici i ravnatelj bili su na trodnevnim seminarima.

Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog sustava

U redovni odgojno-obrazovni sustav učenika s teškoćama u razvoju uključeno je 19 učenika Poljoprivredno-prehrambene škole Požega te 29 učenika Obrtničke škola Požega.

U redovan program Dječjeg vrtića Požega uključeno je 9 djece s teškoćama u razvoju od ukupno 353 upisane djece što iznosi 3% sveukupno upisane djece.

Na početku školske godine 2010./2011. u Osnovnoj školi „Julija Kempfa“ ustrojeni su posebni razredni odjeli s 41 djetetom s teškoćama u razvoju od ukupnog broja od 738 učenika što iznosi 6% sveukupno upisane djece.

Osnovna škola „Brestovac“ ima 14 učenika s teškoćama u razvoju koji su integrirani u redovne razredne odjele, a Osnovna škola „Pleternica“ ima 3 učenika.

U Osnovnoj školi „Trenkovo“ uključeno je 8 učenika s teškoćama u razvoju u odgojno-obrazovnoj sustav, a u Osnovnoj školi „A. Kanižlića“ Požega 28 učenika.

U gimnaziji u Požegi uključen je 1 učenik s teškoćama u razvoju.

U 2010. godini Grad Požega je iz vlastitih izvora podržao odlazak djece s teškoćama u razvoju na natjecanje te im je za troškove prijevoza dodijeljen iznos od 3.276,72 kuna.

Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece

U Poljoprivredno-prehrambenoj školi Požega Povjerenstvo za prevenciju ovisnosti i prevenciju svih oblika nasilja broji 6 članova. U Obrtničkoj školi Požega Povjerenstvo za prevenciju ovisnosti i prevenciju svih oblika nasilja broji 10 članova te također postoji Tim za krizne situacije koji broji 3 člana.

Mjera 4. Razvijati učinkovite preventivne programe

Osnovne škole na području županije provodile su preventivni program za suzbijanje zlouporabe droga i alkohola. U Osnovnoj školi «Brestovac» u kreiranje programa bilo je uključeno Malo školsko povjerenstvo i Vijeće učenika (27 učenika ili 6%), a u Osnovnoj školi «A.Kanižlića» u Požegi je u kreiranje programa bilo uključeno 48 učenika.

Gimnazija Požega provodila je u okviru Školskog preventivnog programa akcije „Živim život bez nasilja“ i „Ne drogama“. U provedbu preventivnih programa bilo je uključeno 34 učenika što je 5% od ukupnog broja učenika.

Tehnička škola Požega provodila je sljedeće projekte: «Prevencija nasilja u mladenačkim vezama», «Sigurnost na internetu» (predavanje na stručnim skupovima, na SRO, roditeljskim sastancima), «Živim život bez nasilja» (za 1. razrede),

Poljoprivredno-prehrambena škola Požega provodila je Program prevencija svih oblika nasilja, Program prevencije zlouporabe alkohola i droga te su održana predavanja na temu držanja oružja u kući.

Obrtnička škola Požega provela je 7 preventivnih programa u školi: «16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama», «Zdravstveni preventivni program», «Program suzbijanja obiteljskog nasilja», «Program suzbijanja trgovanja ljudima», «Program aktivnosti za sprječavanje nasilja među djecom i omladinom», «Program suzbijanja poremećaja u ponašanju, prevencija ovisnosti», «Program mjera za povećanje sigurnosti u školi». Također je u okviru škole osnovano Povjerenstvo za prevenciju ovisnosti i prevenciju svih oblika nasilja (10 članova, od toga 1 predstavnik roditelja, 1 učenika, 1 psihologinja Medicinskog centra, a 7 predstavnika Nastavničkog vijeća). Koordinatorica za ovisnost ima redovita predavanja i radionice za učenike ugostiteljske struke i ostale struke po pozivu razrednika. U provedbu preventivnih programa su uključeni vršnjaci pomagači, 44 učenika predsjednik i zamjenik razreda, koji s razrednikom i pedagoginjom škole vode brigu o izostancima, ponašanju i ispravljanju negativnih ocjena pojedinih učenika iz razreda.

II. ZDRAVLJE

Mjera 1. Poboljšati zdravstvenu zaštitu trudnica, dojenčadi i djece

Za provedbu navedene mjere pokazatelji su:

1. u Općoj županijskoj bolnici Požega 2010. godine izvršeno je 608 porođaja,
2. Dom zdravlja Požeško-slavonske županije imao je 15.250 provedenih pregleda,
3. Opća županijska bolnica Požega ima stručni tim koji čine neuropedijatar, fizijatar, defektolog, psiholog, logoped i radni terapeut,
4. Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije - u školskoj godini 2009./2010. sistematski je pregledano 3.930 učenika (95,9%),
5. Dom zdravlja Požeško-slavonske županije za djecu od 0-7 godina kod pedijatara je obavljeno 1.320 sistematskih pregleda,
6. Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije - u školskoj godini 2009./2010. prema Kalendaru cijepjenja procijepljeno je 4.453 učenika (99%),
7. Dom zdravlja Požeško-slavonske županije - sva su djeca po kalendaru procijepljena za dob do 7 godina

Mjera 2. Ustrojiti savjetovališta i centre za planiranje obitelji i reproduktivno zdravlje

Pri ginekološkoj ambulanti Doma zdravlja Požeško-slavonske županije djeluje savjetovalište za planiranje obitelji koju obavlja Služba patronaže s 16 viših medicinskih sestara 3 - 4 puta godišnje sa trudnicama ili prvorotkama.

Mjera 3. Poticati razvoj preventivnih aktivnosti radi unaprjeđenja zdravstvene kulture djece, mladih i roditelja

Više medicinske sestre Doma zdravlja Požeško-slavonske županije putem javnih medija obavljaju informiraju javnost o zdravim navikama življenja.

Na području Grada Požege djeluje više udruga za pomoć djeci oboljeloj od kroničnih bolesti: «Pčelica», «Udruga roditelja i djece oboljele od malignih bolesti Suncokret», «Udruga roditelja djece oboljele od kroničnih bolesti» (astma) koja svake godine organizira Astma kamp u Dječjem odmaralištu u Baškoj, «Udruga gluhih i nagluhih osoba», «Udruga osoba s invaliditetom Grada Požege» koja u svom članstvu ima i djecu.

U Školskom planu i programu i Kurikulumu Obrtničke škole Požege postoji Program socijalne i zdravstvene zaštite učenika u okviru kojeg je za učenike i roditelje održano predavanje o anoreksiji i bulimiji.

U Gimnaziji u Požegi djeluje psihološko i pedagoško savjetništvo za učenike, roditelje i nastavnike kao poseban oblik djelatnosti razvojne pedagoške službe.

Mjera 4. Smanjiti smrtnost novorođenčadi, dojenčadi i djece

Grad Požege donirao je Općoj županijskoj bolnici sredstva za nabavu novog ultrazvučnog uređaja za dijagnostiku za potrebe Službe za dječje bolesti za što je u 2010. godini iz gradskog proračuna utrošeno 150.000,00 kuna. Također je donacijom nabavljen aparat za određivanje bilirubina iz kapilarne krvi kod novorođenčadi.

Za potrebe rođilišta Opće županijske bolnice Požege utrošeno je iz županijskog proračuna 3.500.000,00 kuna te su zaposlene 2 primalje.

Mjera 5. Izraditi Nacionalni program prevencije ozljeda djece s jasno definiranim zadaćama lokalne zajednice, zdravstvene službe i sustava obrazovanja

Tijekom IX. Kongresa Hrvatskog pedijatrijskog društva koji se održavao od 6. do 9. listopada 2010. godine u Požegi organiziran je okrugli stol o prevenciji ozljeda kod djece.

Sve osnovne škole u županiji uključene su u akciju «Dan motora u prometu» koji provodi «Udruga Dan motora» u suradnji sa Prometnom policijom Policijske uprave Požeško-slavonske kroz edukacije, vožnje spretnosti i izložbe, s ciljem da se probudi svijest vozača na druge sudionike u prometu. Akcija je održana u svibnju 2010. godine u okviru koje je Osnovna škola Grada Požege inicirala postavljanje tzv. „ležećih policajaca“.

Osnovna škola «Kaptol» kontinuirano provodi akciju „Djeca prijatelji u prometu“. Akcija obuhvaća edukaciju djece u području zaštite i spašavanja uz suradnju s Državnom upravom za zaštitu i spašavanje.

Mjera 6. Osigurati popunjavanje timova zdravstvene službe za zaštitu djece, u cilju osiguranja istog pristupa i kvalitete zdravstvenih usluga za svu djecu

Za potrebe Doma zdravlja Požeško-slavonske županije u tijeku su 2 specijalizacije iz pedijatrije koje su odobrene od direkcije Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Mjera 10. Uključiti djecu u kreiranje, provođenje i praćenje zdravstvenih preventivnih programa

Kroz redovne programe Dječjih vrtića Požege, te dječjih vrtića Radost i Sv. Leopold Mandić u Požegi provodi se zdravstveno obrazovanje djece kroz kreativne radionice, susrete djece s liječnicima i stomatolozima.

Mjera 11. Osigurati primjenu suvremenih načela i metoda humanizacije bolničkog liječenja djece

Od 2008. godine Dječji odjel Opće županijske bolnice Požege nosi naslov „Dječji odjel prijatelj djece“. Opća županijska bolnica Požege održava kontinuiranu suradnju s dječjim vrtićima i srednjim školama. U okviru bolnice osiguran je dnevni boravak, igraonica, prostor radne terapije i kreativnih radionica. U Općoj županijskoj bolnici Požege tijekom 2010. godine 277 roditelja je boravilo uz hospitaliziranu djecu. U OŽB Pakrac od 416 hospitaliziranih i 158 dnevnih bolnica 350 roditelja je boravilo uz dijete besplatno.

U Specijalističkoj bolnici Lipik godišnje kroz fizikalnu terapiju prođe oko 120 učenika sa potrebama za rehabilitacijom na mišićno-koštanom sustavu. Otvorenjem novih prostora fizikalne terapije povećala se kvaliteta skrbi djece u procesu rehabilitacije. Omogućen je individualan rad s djecom obzirom na njihove potrebe u procesu rehabilitacije. Prostor gdje se provodi terapija i pregledi djece imaju adekvatne igračke za okupaciju djece. U Specijalističkoj bolnici Lipik svim roditeljima koji žele omogućen je boravak uz dijete za vrijeme rehabilitacije u bolnici ili za vrijeme izvođenja fizikalnih terapija. Ako roditelji nisu sa djecom za vrijeme hospitalizacije omogućeno im je vrijeme za razonodu i druženje u dogovoru izvan službenog vremena za posjete.

Mjera 12. Izraditi i provoditi program mjera za smanjivanje boravka djeteta u bolnici

U Općoj županijskoj bolnici Požege tijekom 2010. godine 2.686 djece je liječeno kroz dnevnu bolnicu. Također je, ostvarena suradnja s Osnovnom školom «Julija Kempfa» i Katoličkom Gimnazijom Požege za potrebe izvođenja nastave za djecu koja su u dogotrajnom bolničkom smještaju.

U Specijalističkoj bolnici Lipik omogućava se preko zimskih i ljetnih praznika smještaj u bolnici svakom djetetu kojemu je potrebna kontinuirana fizikalna terapija.

III. PREHRANA

Mjera 3. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u svim jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu predškolske dobi

U Dječjim vrtićima kojima su osnivači gradovi i općine Požeško-slavonske županije jelovnici se kreiraju prema Programu zdrave prehrane te se redovno tromjesečno vrši mjerenje težine i visine djece i evidencija istog.

Mjera 4. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u osnovnim i srednjim školama i ustanovama koje skrbe za djecu

Prema Odluci o pravu na besplatnu prehranu, odnosno Odluci o socijalnoj skrbi Gradova Požege, Pakraca i Lipika za djecu osnovnih škola iz socijalno ugroženih obitelji osigurava se besplatna prehrana, po punoj mjesečnoj cijeni po učeniku (cijena obroka od 4 kune pomnožena s brojem školskih dana).

Mjera 5. Širiti znanje o važnosti zdrave prehrane radi prevencije pretilosti i drugih bolesti

U sklopu nacionalnog plana i programa obrazovanja u svim školama županije kroz redovan odgojno-obrazovni rad provodi se edukacija o važnosti zdrave prehrane.

Mjera 6. Osigurati pristup pitkoj vodi za svu djecu i unos dostatne količine tekućine

Osnovna škola „Kaptol“ uvela je aparat s pitkom vodom u Područnu školu Alilovci u kojoj voda ne zadovoljava higijenske propise.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 3. Pokretati akcije i aktivnosti u cilju promicanja kvalitetnih partnerskih odnosa, roditeljske odgovornosti te obiteljskog odgoja u duhu Konvencije o pravima djeteta

Dan obitelji obilježen je u ustanovama Grada Požege kroz igru djece i odraslih, likovnim radionicama i prigodnim izložbama dječjih radova na temu obitelji.

Tradicionalno je u Požegi obilježen Dječji tjedan čiji je moto tjedna: „Odrasli, poslušajte naš glas - darujte nam ljubav!“. Obilježavanje je započeto obilježavanjem Međunarodnog dana djeteta javnim skupom djece i dječjih udruga. Na zajedničkom skupu je bilo prisutno nekoliko udruga i 300-tinjak posjetitelja.

Mjera 4. Osigurati dostupnost informacija roditeljima

U Gimnaziji Požega izrađene su nove Internet stranice Gimnazije sa sadržajima o skrbi i odgoju djece namijenjenim roditeljima i nastavnicima. Također je i Obrtnička škola Požega izradila stranicu za roditelje na web stranici škole i informativni kutak za roditelje u predvorju škole.

Mjera 5. Širiti mrežu obrazovnih usluga i programa namijenjenih jačanju roditeljskih kompetencija

U odgojno-obrazovnim ustanovama održane su radionice i predavanja za roditelje organizirane na roditeljskim sastancima od strane razrednika i stručnih suradnika.

Mjera 7. Uspostaviti partnerstvo između roditelja i odgojno-obrazovne ustanove (dječjeg vrtića i škole)

Djelatnici odgojno-obrazovnih ustanova sudjelovali su na seminarima i predavanjima koje organizira Agencija za odgoj i obrazovanje na temu partnerstva škole i roditelja.

Mjera 8. Pripremati mlade za partnerske odnose, roditeljstvo i obiteljski život

Mjera je provedena u okviru redovnog odgojno-obrazovnog procesa kroz nastavne predmete ili satove razredne zajednice.

Mjera 9. Pružati društvenu potporu obitelji u obavljanju odgojne uloge

U vrijeme zimskih školskih praznika Grad Požega je u naselju Babin Vir treću godinu zaredom organizirala klizalište te završno natjecanje. U vrijeme ljetnih školskih praznika organizirana je škola plivanja te svakodnevno korištenje gradskih bazena.

Gradsko kazalište Požega organiziralo je Ljetni kazališni kampus te je tijekom cijele godine provodilo školu kazališta kroz SKAD i Malu školu kazališta.

Kontinuirano, tijekom cijele 2010. godine športski klubovi Požeškog športskog saveza organizirali su različite športske škole, turnire i rekreacije (škola rukometa, šaha, nogometa, itd.).

Tijekom cijele godine na području Grada Požege djelovalo je više kulturnih društava koja okupljaju djecu, sudjeluju na natjecanjima (plesne, folklorne, glazbene).

Mjera 11. Senzibilizirati javnost o potrebi sprječavanja tjelesnog kažnjavanja djece i svih drugih oblika nasilja nad djecom

U Osnovnoj školi „Velika“ održano je predavanje za članove vijeća roditelja na temu „Živim život bez nasilja“, postavljeni su plakata na vidljivo mjesto u školi i podijeljeni su letci roditeljima.

U Osnovnoj školi Pleternica nastavnici su bili obvezni na najmanje jednom roditeljskom sastanku održati predavanje o zabrani tjelesnog kažnjavanja djece ili o drugim oblicima nasilja nad djecom.

U Požegi je dana, 24. studenog 2010. godine održana završna manifestacija „Živim život bez nasilja“. Na manifestaciji u Požegi održana je odbojkaška utakmica te je održano predavanje i likovna radionica na navedenu temu.

Mjera 12. Omogućiti bolju socijalnu, obrazovnu, kulturnu i drugu uključenost djece iz višečlanih obitelji

Svake godine Grad Požega u prigodi Božićnih blagdana daruje poklon bonom i darovima djecu iz potrebitih obitelji, djecu iz obitelji s petero i više djece, djecu oboljelu od metaboličkih bolesti i djecu s oštećenim sluhom (100,00 kuna po djetetu i prigodni paket).

Osnovna škola Velika organizirala je razmjene udžbenika među školama, kako bi se osigurala potrebna količina za učenike iz višečlanih obitelji.

U Osnovnoj školi Kaptol organizirana je pomoć učenicima iz višečlanih obitelji kroz osiguravanje besplatnih udžbenika i besplatne školske prehrane.

V. SOCIJALNA SKRB

Mjera 3. Unaprijediti položaj djece iz siromašnih obitelji

U 2010. godini Grad Požega je za oblike pomoći za djecu i obitelji izdvojio sljedeća sredstva: pomoć obiteljima i kućanstvima - 566.980,11 kuna, dar novorođenčadi - 348.600,00 kuna, subvencioniranje prehrane u osnovnim školama 92.624,00 kuna, ostale pomoći (ljetovanje djece, pomoć za bolesnu djecu) - 43.500,00 kuna.

Temeljem Odluke o sufinanciranju prijevoza učenika srednjih škola u školskoj godini 2010./2011. Grad Požega sufinancirao je prijevoz učenika srednjih škola, koji imaju prebivalište na području Grada Požege, na način da se po učeniku plaćalo 200,00 kuna, a razliku do pune cijene snosio je Grad Požega. Za učenike koji su srednju školu pohađali izvan Grada Požege, Grad je sufinancirao na način da prijevozniku plati 50% cijene mjesečne vozne karte od mjesta prebivališta do mjesta školovanja. U 2010. godini iz Proračuna Grada izdvojeno za prijevoz učenika srednjih škola 199.957,00 kuna.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 4. Kontinuirano raditi na području informiranja i edukacije djece i mladih o pravima djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom, o prednostima zajedničkog školovanja, odrastanja i života u zajednici, aktivnim uključivanjem djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom u provođenje ove mjere

Udruga roditelja djece s posebnim potrebama „MI“, tijekom 2010. godine organizirala je susrete različitog sadržaja članova udruge s učenicima osnovnih škola. Ovisno o aktivnostima bilo je uključeno od 20 do 70 članova (djece i osobe s posebnim potrebama). U rad udruge je uključeno 97 obitelji i 117 djece s teškoćama u razvoju. U rad udruge je uključeno 9 volontera, koji provode radionice za djecu s teškoćama u razvoju: kreativno-glazbenu, pedagošku, informatičku, sportsku, radionicu samozbrinjavanja.

U 2010. godini održan je humanitarni koncert pod nazivom „Hoćemo i MI svoj centar“, a organiziran je radi pomoći udruzi za opremanje prostorija za boravak djece s teškoćama u razvoju.

U Osnovnoj školi Pleternica u sklopu rada grupe volontera organizirane su radionice s učenicima s teškoćama u razvoju, a koje su vodili učenici. U školu je uključeno 33 učenika s teškoćama u razvoju, a od toga 2 učenika su s invaliditetom.

Izrađen je „Bontončić za djecu u svakodnevnoj komunikaciji s osobama s invaliditetom“ u svrhu promicanja pravilnog načina ophođenja.

Mjera 5. Podizati svijest djece s posebnim potrebama kroz sustav odgoja i obrazovanja u cilju njihove spoznaje vlastitih potencijala i prava, porasta samopouzdanja te korištenja najboljih sposobnosti i mogućnosti svakog djeteta

Osnovna škola „braće Radića“ Pakrac, kroz socijalizacijske sadržaje radi na podizanju svijesti djece s teškoćama u razvoju. Udruga „MI“ je organizirala i provela 3 edukacije za roditelje djece s posebnim potrebama.

Mjera 7. Osigurati pristupačnost zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama

U Gimnaziji Požega izgrađena je nova zgrada koja nema arhitektonskih barijera (rampama i liftovima svi su prostori pristupačni osobama s invaliditetom). U Osnovnoj školi Kaptol izvršena je ugradnja prilagođenog sanitarnog prostora za osobe s invaliditetom, kao i prilaz školi prilagođen invalidskim kolicima. U Osnovnoj školi Pleternica postavljena je rampa na ulazu u školu te je sanitarni čvor u prizemlju prilagođen osobama s invaliditetom. U Osnovnoj školi «braće Radića» Pakrac uklonjene su arhitektonske barijere i izrađen je projekt za ugradnju dizala.

U projekt Udruge roditelja djece oboljele i liječene od malignih bolesti „Pčelica“ Požega – „Asistent u učenju“ uključeno je 4 djece.

U Osnovnoj školi Pleternica dijete s cerebralnom paralizom tijekom nastave radi na prijenosnom računalu.

Iz Proračuna Grada Požege za rad osobnog asistenta u 2010. godini izdvojeno 20.170,89 kuna.

X. ZLOSTAVLJANA I ZANEMARENA DJECA

Mjera 5. Unaprijediti zaštitu djece u odgojno-obrazovnim ustanovama od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja

U Osnovnoj školi Pleternica u okviru projekta „Za sigurno i poticajno okruženje“ učitelji su educirani za prepoznavanje zlostavljanja i zanemarivanja.

Osnovna škola „A.Kanižlića“ u Požegi sudjeluje u projektu UNICEF-a „Škola bez nasilja“.

XI. DJECA POGODENA RATOM I POSLJEDICAMA RATA

Mjera 4. Unaprijediti psihosocijalnu skrb za djecu pogođenu ratom i posljedicama rata

U organizaciji Udruge žena u Domovinskom ratu i Udruge udovica poginulih hrvatskih branitelja provodila se kreativna radionica pod nazivom „Psihosocijalna pomoć ženama sudionicama Domovinskog rata, kao i djeci i suprugama branitelja oboljelih od PTSP-a“.

XII. SLOBODNO VRIJEME I KULTURA

Mjera 2. Poticati djecu na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i razonodu

Osnovna škola Velika redovito svake godine razmjenjuje učenike s Hrvatskom osnovnom školom iz Budimpešte (svake godine u svibnju i lipnju), po 12 učenika + 2 učiteljice.

Mjera 3. Osigurati prostor za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu

Grad Požega izdvojio je iz gradskog proračuna za uređenje Glazbene škole 147.526,20 kuna, za ulaganje u zgradu Gradskog kazališta 49.976,01 kuna, a za ulaganje u zgradu Gradske knjižnice i čitaonice 77.744,63 kuna.

Gimnazija Požega izradila je idejni projekt i ostalu dokumentaciju za početak gradnje nove sportske dvorane i uređenje vanjskih igrališta.

Grad Požega je iz gradskog proračuna utrošio za uređenje dječjeg odmarališta u Baškoj iznos od 143.740,79 kuna, za opremanje i uređenje igrališta iznos od 132.581,70 kuna, za izgradnju športskog kompleksa uz Veličanku 714.287,13 kuna, za urbanu opremu za igrališta 104.350,74 kuna.

Grad Kutjevo je izgradio i opremio 4 dječja igrališta.

Mjera 4. Izraditi programe rada za djecu u području slobodnog vremena, koji će sadržavati vrste dječjih aktivnosti koje će se provoditi, broj voditelja aktivnosti, kriterije za odabir voditelja te način osposobljavanja i dodatnog usavršavanja

Općina Kaptol je iz općinskog proračuna utrošila 12.000,00 kuna za školu nogometa, 23.185,50 kuna za mažoretkinje, 12.550,00 kuna za gimnastiku te 12.000,00 kuna za tamburaški sastav pri osnovnoj školi u Kaptolu.

Osnovna škola Velika nabavila je potrebne priručnike za određene izvannastavne aktivnosti te potrebnu opremu (računala, digitalni foto aparati, kamera, projektori).

Mjera 9. Održati državno prvenstvo školskih športskih klubova osnovnih i srednjih škola

Održana su školska, općinska/gradska, županijska prvenstva školskih športskih klubova. Učenici s područja Požeško-slavonske županije sudjelovali su na raznim državnim natjecanjima.

4.2.3. VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 4. Razvijati učinkovitije preventivne programe

U osnovnim školama Vukovarsko-srijemske županije provodi se preventivni program „Imam stav“. Program je baziran na učenju životnih vještina i konceptu socijalnih utjecaja, promiče pozitivno i zdravo ponašanje te utječe na prevenciju korištenja sredstava ovisnosti. Nastavnici i stručni suradnici su u svojim školama s učenicima šestih razreda kroz 12 radionica radili na informiranju i normativnim uvjerenjima te razvijanju personalnih vještina.

Imenovan je županijski koordinator za školske preventivne programe te voditelji za školske preventivne programe za osnovne i srednje škole. U provođenje školskih preventivnih programa uključeno je 7 osnovnih škola.

II. ZDRAVLJE

Mjera 3. Poticati razvoj preventivnih aktivnosti radi unaprjeđenja zdravstvene kulture djece, mladih i roditelja

Svake godine u travnju se održava Sajam zdravlja u Vinkovcima. Sajam zdravlja je mjesto susreta promicatelja očuvanja i unaprjeđenja zdravlja i kvalitete života. Na navedenoj manifestaciji sudjeluju djeca osnovnih i srednjih škola.

Mjera 4. Smanjiti smrtnost novorođenčadi, dojenčadi i djece

Rodilišta koja se nalaze pri županijskim općim bolnicama dodatno su bila financirana i opremljena, kako bi se udovoljili propisani standardi za što je iz županijskog proračuna utrošeno 100.000,00 kuna.

Mjera 5. Izraditi Nacionalni program prevencije ozljeda djece s jasno definiranim zadaćama lokalne zajednice, zdravstvene službe i sustava obrazovanja

U onim školama u kojima su oformljene školske prometne jedinice pripadnici istih bili su prisutni na obilježenim pješačkim prijelazima.

Na području grada Vinkovaca provodi se pilot projekt „Srce na cesti“. Provodi ga Centar za socijalnu skrb Vinkovci u suradnji s policijskim službenicima Policijske uprave Vukovarsko-srijemske. Cilj projekta je povećanje osjećaja odgovornosti i prometne kulture mladih. Tiskani su prigodni letci te plakati koji su podijeljeni po školama, a dijele ih i policijski službenici u okviru svojih redovitih zadaća nadzora i upravljanja prometom. U sklopu projekta „Srce na cesti“ roditelji evidentiranih višestrukih mladih počinitelja prometnih prekršaja, pozivaju se od strane Centra za socijalnu skrb Vinkovci na predavanje o posljedicama rizičnog i devijantnog ponašanja u prometu, a koje se provodi kroz ciklus senzibilizacijsko-edukacijskih radionica.

Policijski službenici su bili nazočni na prvom sastanku učenika prvih razreda osnovnih škola, kako bi roditeljima izložili najvažnije poruke o sigurnom sudjelovanju njihove djece u prometu.

Mjera 10. Uključiti djecu u kreiranje, provođenje i praćenje zdravstvenih preventivnih programa

U suradnji s općom bolnicom Vinkovci, svake godine 31. svibnja obilježava se Svjetski dan nepušenja. U program „Mladi bez duhanskog dima“ bili su uključeni djelatnici bolnice te učenici osnovnih i srednjih škola sa svojim nastavnicima i profesorima, koji su osmislili prigodni program.

Mjera 11. Osigurati primjenu suvremenih načela i metoda humanizacije bolničkog liječenja djece

U općoj bolnici Vukovar i Vinkovci opremljeni su prostori za boravak i igru djece, a u kojem rade i volonteri. Također je osiguran dnevni boravak jednog od roditelja uz bolesno dijete za vrijeme hospitalizacije.

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

Izrađen je projekt medijske kampanje „Borba protiv ovisnosti o duhanskim proizvodima, alkoholu i drogama“. Proveden je nagradni natječaj likovnih radova s temom „Prevencije ovisnosti“, gdje su sudjelovali učenici osnovnih i srednjih škola. Nagradni radovi su predstavljeni na tribini koja je organizirana povodom mjeseca borbe protiv ovisnosti.

Početak prosinca je održan skup na temu „Prevencija ovisnosti u odgojno-obrazovnim ustanovama“ na kojem su podjeljeni promotivni letci i brošura svim sudionicima skupa.

Osnovano je vijeće za komunalnu prevenciju grada Vinkovaca. Vijeće radi na suzbijanju nasilja u urbanim sredinama, obitelji i među mladima, u suzbijanju ovisnosti o alkoholizmu i zlouporabi droga te radi na suzbijanju delikvencije djece, maloljetnih i mladih punoljetnih osoba, a također provodi i niz drugih mjera radi povećanja razine sigurnosti ljudi i imovine.

U organizaciji Obiteljskog centra Vukovarsko-srijemske županije uz suradnju savjeta mladih i centara za socijalnu skrb, vjerskih zajednica, obrazovnih institucija, te Vukovarsko-srijemske županije provodi se projekt prevencije suicidalnog ponašanja mladih. Prevencijski ciljevi projekta su poticanje osjetljivosti šire lokalne zajednice za prevenciju suicidalnosti, informiranje i osvješćivanje adolescenata, mladih, roditelja, obitelji, stručne i šire javnosti o navedenoj problematici, jačanje obitelji i roditeljskih kompetencija, smanjenje kriznih situacija, kao i sprječavanje suicidalnog ponašanja.

III. PREHRANA

Mjera 7. Razviti program sprječavanja izlaganja djece škodljivim zagađivačima okoliša u vodi, hrani, tlu i zraku

Kontinuirano su se provodili postupci javnog uvida i javne rasprave za Studije utjecaja na okoliš za zahvate – potencijalne zagađivače okoliša, kojima je propisana izrada Studije prije izdavanja. Radi se o Studijama utjecaja na okoliš za sanacije deponija otpada, izgradnju farmi i slično, kojima je ukazano na potencijalna zagađenja planiranim zahvatom, ali su i propisane mjere kojima će se ta zagađenja svesti na najmanju moguću razinu.

Također se provodio postupak praćenja kakvoće zraka na 5 lokacija na području županije.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 9. Pružati društvenu potporu obitelji u obavljanju odgojne uloge

U okviru projekta „O tome govoriti može život spasiti“ u listopadu, studenom i prosincu 2010. godine održano je 6 ciklusa (1 ciklus - 4 radionice) radionica u dvije srednje škole u Vinkovcima i u Županji. Ukupno su održane 24 radionice za 170 učenika prvih razreda srednjih škola. Projekt je financiran iz proračuna županije za što je utrošeno 67.000,00 kuna.

Mjera 12. Omogućiti bolju socijalnu, obrazovnu, kulturnu i drugu uključenost djece iz višečlanih obitelji

Projektom „Znanje je cool“ omogućena je besplatna pomoć pri svladavanju školskog gradiva iz matematike za učenike 8. razreda (iz mnogočlanih obitelji, loše materijalne situacije) u 4 osnovne škole na području Grada Vinkovaca. Održane su 32 radionice (instrukcije iz matematike) sa po 8 radionica u svakoj osnovnoj školi u koje je bilo uključeno 70 učenika. Projekt je financirao Grad Vinkovci s 10.000,00 kuna. Najuspješnijih 5 polaznika radionica/instrukcija dobilo je školske torbe za srednju školu.

U okviru programa Društva Naša djeca «Grad prijatelj djece» Obiteljski centar Vukovarsko-srijemske županije je u suradnji s Dječjim domom „Sv. Ana“ Vinkovci proveo 7 dana ljetovanja za dvije obitelji (majka i djeca) u odmaralištu dječjeg doma u Supetru na Braču. Također je provedeno sedmodnevno ljetovanje 10 djece i 2 roditelja iz dvije višečlane obitelji slabijeg imovinskog statusa u odmaralištu Dječjeg doma „Sv. Ana“ Vinkovci. Dječji dom je osigurao besplatan smještaj, a Grad Vinkovci prehranu i prijevoz.

Projektom „Mali korak za vas, a veliki za mene“ omogućeno je djeci i mladima iz višečlanih obitelji, nižeg socio-ekonomskog statusa i dobrim učenicima pohađanje škole engleskog jezika i informatička izobrazba. U školama stranih jezika održavala se nastava za engleski jezik za djecu 3. razreda osnovne škole, a informatički tečaj u listopadu i studenom 2010. godine za 5 srednjoškolaca. Održane su 132 radionice (nastava iz engleskog jezika u privatnim školama i edukaciju ECDL START) za 13 učenika 3. razreda osnovne škole i 2 maturanata iz srednje škole.

XII. SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE

Mjera 2. Poticati djecu na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i razonodu

Provodio se program „Univerzalna škola sporta“ koji je namijenjen djeci od 1. - 4. razreda osnovnih škola. S djecom su radili profesori tjelesno-zdravstvene kulture.

Grad Vinkovci je provodio obuku neplivača djece. U jednoj grupi obuke neplivača je 10 – 12 polaznika s jednim provoditeljem obuke. Program traje 15 sati, 3 – 4 puta tjedno. Ukupno trajanje programa je najviše 4 tjedna. Polaznici koji savladaju plivačku pismenost stječu diplomu plivač ili plivač početnik. Prolaznost ovog plivačkog programa je oko 85 - 90

% Provođitelji programa su diplomirani kineziolozi i/ili treneri plivanja, a program provodi Vinkovački plivački klub. Grupa za usavršavanje plivanja broji do 15 polaznika sa jednim provođiteljem.

Mjera 9. Održati državno prvenstvo školskih športskih klubova osnovnih i srednjih škola

Održana su školska, općinska/gradska i županijska prvenstva školskih športskih klubova. Učenici s područja Vukovarsko-srijemske županije sudjelovali su na raznim državnim natjecanjima. U natjecanja je bilo uključeno 4.200 djece, odnosno 18% učenika, oko 100 učenika je uključeno u državno prvenstvo, odnosno 0,43%. Za provedbu mjere županija je iz svog proračuna utrošila 300.000,00 kuna.

4.2.4. KARLOVAČKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvaranje prostornih, kadrovskih i drugih pretpostavki u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

Karlovačka županija potiče osnovne škole u općinama koje nemaju vrtiće na provođenje programa male škole u suradnji i uz financijsku pomoć jedinica lokalne samouprave, u 2010. godini povećan je broj škola koje provode program male škole.

U okviru kapitalnih i investicijskih ulaganja u razdoblju od 2006. godine do danas izdvojena su sredstva za dogradnju i preuređenje učioničkog prostora u 2 osnovne i 2 srednje škole s ciljem prelaska na rad u jednoj smjeni. Od 18 osnovnih škola kojima je osnivač Karlovačka županija, 12 radi u jednoj smjeni, a od 13 srednjih škola 5 škola radi u jednoj smjeni. Za navedeno je iz proračuna županije utrošen iznos od 790.500,00 kuna.

Karlovačka županija dodjelila je jednokratne pomoći i nagrade učenicima, studentima i mentorima za što je iz proračuna županije utrošeno 150.000,00 kuna.

Također sufinancirana su natjecanja učenika osnovnih i srednjih škola i ostalih programa u školstvu za što je iz proračuna županije utrošeno 180.000,00 kuna.

Tijekom 2010. godine započela je izgradnja 2 nova vrtića na području županije za što je iz proračuna županije utrošeno 250.000,00 kuna.

Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog procesa

Iz proračuna županije utrošila su se sredstva za pomoć roditeljima u svrhu kupnje udžbenika namijenjenih djeci s teškoćama u razvoju kao i za sufinanciranje izgradnje vrtića za djecu s teškoćama u razvoju, a također i za sufinanciranje rada s djecom teškoćama u razvoju predškolske dobi.

U okviru investicijskih i kapitalnih ulaganja u osnovne i srednje škole kojima je županija osnivač, u 2 osnovne i 1 srednjoj školi tijekom 2010. godine izvršeni su radovi prilagodbe ulaza za osobe s teškoćama u razvoju.

Za učenike s teškoćama u razvoju u 3 srednje škole iz proračuna županije financirana je nabava pomagala i računala koji su prilagođeni za njihov rad. Djeci s teškoćama u razvoju kroz prilagodbu prostornih uvjeta i nabavu odgovarajućih pomagala olakšano je uključivanje u redovni program odgoja i obrazovanja u osnovnim i srednjim školama.

Karlovačka županija sufinancira sljedeće programe udruga: „Rajska ptica“ – udruga za osobe s intelektualnim teškoćama, «Konjički klub Karlovac» koji provodi terapijsko jahanje za sve osobe s posebnim potrebama, Udrugu za osobe s Down sindromom te troškove asistenta u nastavi za pomoć djeci s Down sindromom u vrtićima i osnovnim školama.

Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece

U okviru sredstava za financiranje materijalnih i financijskih rashoda osnovnih i srednjih škola u proračunu županije izdvajala su se sredstva za financiranje stručnog usavršavanja zaposlenika, a visinu tih sredstava škole same određuju i planiraju u okviru vlastitih godišnjih planova za financiranje materijalnih i financijskih rashoda.

U okviru vlastitih proračunskih sredstava za financiranje školstva iznad minimalnog pedagoškog standarda županija izdvaja sredstva za rad županijskih stručnih vijeća, odnosno organizaciju različitih oblika usavršavanja nastavnika osnovnih i srednjih škola. Također je financirano sudjelovanje zaposlenika osnovnih i srednjih škola s područja županije u radu seminara, savjetovanja i drugih oblika stručnog usavršavanja. Za navedeno su iz proračuna županije utrošena sredstva u iznosu od 730.583,20 kuna.

Mjera 4. Razvijati učinkovitije preventivne programe

Karlovačka županija je sufinancirala «Udrugu za zaštitu zdravlja žena Karlovac», koja je provodila program „Mladi za mlade – promicanje zdravlja i nenasilja“, a kojoj je cilj bio promovirati toleranciju među mladima, zaštititi marginaliziranu populaciju mladih te uzeti u obzir njihove stavove.

Poticalo se i sufinanciralo sudjelovanje škola s područja županije da sudjeluju s vlastitim projektima na Smotri projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo. Učenici srednjih škola uspješno su izradili i predstavili programe i radionice sljedeće tematike: «Trgovanje ljudima - ropstvo modernog doba», «Nasilje u adolescentskim vezama», «Nasilje preko interneta i mobitela» te «Rodno uvjetovano nasilje».

II. ZDRAVLJE

Mjera 2. Ustrojiti savjetovališta i centre za planiranje obitelji i reproduksijsko zdravlje

Grad Karlovac je sudjelovao u opremanju reproduktivnog savjetovališta za mlade pri Općoj bolnici Karlovac te je provodio kampanju testiranja na Hepatitis C za mlade kao i niz edukativnih predavanja za mlade za što su iz proračuna Grada Karlovca utrošena sredstva u iznosu od 18.000,00 kuna.

Mjera 11. Osigurati primjenu suvremenih načela i metoda humanizacije bolničkog liječenja djece

Karlovačka županija sufinancira je Udrugu za humanizaciju bolničkog liječenja djece Karlovca i Karlovačke županije "Sveta Veronika" za program „Za osmijeh djeteta u karlovačkoj bolnici – socijalizacijske aktivnosti s djecom u bolnici“ za što su iz proračuna županije utrošena sredstva u iznosu od 10.000,00 kuna.

III. PREHRANA

Mjera 5. Širiti znanje o važnosti zdrave prehrane radi prevencije pretilosti i drugih bolesti

U Karlovačkoj Gimnaziji je održan "Mliječni dan" u obliku predavanja i prezentacije o zdravoj prehrani školske djece i općenito o zdravom načinu življenja te je izrađen prigodni poster za što su iz proračuna županije utrošena sredstva u iznosu od 10.000,00 kuna.

V. SOCIJALNA SKRB

Mjera 1. Unaprijediti udomiteljstvo kao najprimjereniji oblik skrbi izvan vlastite obitelji bez odgovarajuće roditeljske skrbi

Županija je sufinancirala programske aktivnosti udruge udomiteljskih obitelji "Drvo života" te se na taj način senzibiliziralo javnost i poticalo interes za razvoj udomiteljstva na ovom području.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 4. Kontinuirano raditi na području informiranja i edukacije djece i mladih o pravima djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom, o prednostima zajedničkog školovanja, odrastanja i života u zajednici, aktivnim uključivanjem djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom

Karlovačka županija je sufinancirala Program rada s djecom s teškoćama u razvoju predškolske dobi u Poliklinici za rehabilitaciju govora i slušanja Suvag za što su iz proračuna Županije utrošena sredstva u iznosu od 190.999,31 kuna.

Mjera 7. Osigurati pristupačnost zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama

Karlovačka županija je sufinancirala troškove nabavke terenskog vozila za prijevoz djece s teškoćama u razvoju od kuće do škole za što su iz proračuna županije utrošena sredstva u iznosu od 40.000,00 kuna.

Također je sufinanciran rad «Saveza udruge osoba s invaliditetom Karlovačke županije» što uključuje troškove prijevoza za djecu s teškoćama u razvoju za što su iz proračuna županije utrošena sredstva u iznosu od 10.000,00 kuna.

Grad Duga Resa sufinancirala je troškove asistenta u nastavi u 2 osnovne škole za 3 učenika za što su iz gradskog proračuna utrošena sredstva u iznosu od 67.500,00 kuna.

4.2.5. PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

Na području županije tijekom 2010. godine djelovala su 34 dječja vrtića. Jedinice lokalne samouprave osnivači su 20 vrtića, a 14 vrtića je privatnih. Upisano je bilo 15.632 djece vrtićke dobi. Njih 49% obuhvaćeno je vrtićkim i jasličkim programom.

Od 30 osnovnih škola kojima je županija osnivač, 21 osnovna škola radi u jednoj smjeni. Od 30 srednjih škola, kojima je županija osnivač 15 srednjih škola radi u jednoj smjeni.

Nije uveden cjelodnevni/produženi boravak za sve učenike, ali je županija financirala Program produženog boravka za učenike putnike u 14 škola (271 učenik od I. do IV. razreda u 21 skupina) kroz 1 do 3 sata na dan, ovisno o potrebama škole za što su iz proračuna županije utrošena sredstva iznose 566.000,00 kuna.

Tijekom školske godine 2009./2010. školovanje je prekinulo 80 učenika srednjih škola što je oko 3% sveukupnog broja učenika.

Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog sustava

U odgojno-obrazovnom sustavu u 30 osnovnih škola u školskoj godini 2009./2010. bilo je integrirano 212 učenika s teškoćama u razvoju. Veća uključenost djece s teškoćama u razvoju moguća je u sredinama koje osiguravaju podršku za ostvarivanje jednakih mogućnosti svim svojim građanima.

Županija je pristupila uklanjanju arhitektonskih barijera (izgradnja lifta u Ekonomskoj školi u Rijeci, uređenje sanitarnog trakta i ulaza, izgradnja rampe u Osnovnoj školi Kantrida u Rijeci, izgradnja rampe i prilagodba toaletnog trakta u Sušačkoj gimnaziji u Rijeci, izgradnja transportera u Osnovnoj školi u Brodu na Kupi), a u planu su: izgradnja lifta u Osnovnoj školi na Rabu i izgradnja rampe i podizne platforme u Osnovnoj školi u Delnicama. Također je sufinanciran rad asistenta u nastavi u nekoliko osnovnih škola. Za navedene aktivnosti je iz proračuna županije utrošeno 865.000,00 kuna.

Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece

Uvedeni su asistenti u nastavi za romsku populaciju i za djecu s teškoćama u razvoju u 4 osnovne škole: Lovran, Tribalj, Krk i Čabar za što je iz proračuna županije utrošeno 42.000,00 kuna.

U 2010. godini županija je sufinancirala stručno usavršavanje za nastavnike osnovnih škola za što je iz proračuna županije utrošeno 267.702,80 kuna te za nastavnike srednjih škola za što je utrošeno 145.291,31 kuna.

Mjera 4. Razvijati učinkovitije preventivne programe

U osnovnim i srednjim školama u okviru programa prevencije nasilja provodi se edukacija nastavnika i stručnih suradnika koji stečena znanja iz područja nenasilnog rješavanja sukoba primjenjuju u radu s učenicima. Educirano je ukupno 191 osoba, od čega 136 osoba iz 17 osnovnih škola i 41 osoba iz 17 srednjih škola za osnovni stupanj edukacije i 14 osoba za napredni stupanj. Utrošena sredstva iznose 148.000,00 kuna.

Osobe zadužene samo za praćenje implementacije preventivnih programa u odgojno-obrazovni sustav čine 18 članova Povjerenstva za suzbijanje ovisnosti na području Primorsko-goranske županije te 12 članova Tima za psihološke krizne intervencije Primorsko-goranske županije. Utrošena sredstva iz proračuna Županije iznose 400.000,00 kuna.

Županija je financirala sljedeće preventivne programe: «Trening životnih vještina» - obuhvaćeno 48 škola, odnosno 3.658 učenika VI. i VII. razreda – 80%; «Priprema, pozor, zdrav!» - obuhvaćeno 100 učenika 2%; Savjetovalište za mlade (za učenike osnovnih i srednjih škola) – obuhvaćeno 174 učenika; kroz program zdravstvenog odgoja obuhvaćena je cijela populacija učenika osnovnih i srednjih škola – 100%. Utrošena sredstva za navedene preventivne programe iz proračuna Županije iznose 1.153.700,00 kuna:

Mjera 5. Provesti dio mjera iz Akcijskog plana desetljeća za Rome (2005. - 2015.) za područje obrazovanja od 2006. do 2012. godine

U školskoj godini 2009./2010. od 30 osnovnih škola kojima je županija osnivač nastavu u 10 osnovnih škola pohađalo je 131 učenik romske nacionalne manjine, a od ukupno 31 srednje škole kojima je županija osnivač u 11 srednjih škola 31 učenik pohađa nastavu.

Mjera 6. Izraditi i u sustav školstva uvesti obrazovne programe s ciljem sprječavanja diskriminacije etničkih i nacionalnih manjina, romske djece i djece stranih državljana u Republici Hrvatskoj

Županija je tijekom 2010. godine financirala rad 4 dječja vrtića i 4 osnovne škole za djecu pripadnike talijanske nacionalne manjine i za Srednju talijansku školu kojoj je županija osnivač, za što je iz proračuna županije utrošen iznos od 570.899,45 kuna.

II. ZDRAVLJE

Mjera 1. Poboljšati zdravstvenu zaštitu trudnica, dojenčadi i djece

Broj poroda u Primorsko-goranskoj županiji u 2010. godini iznosio je 2571.

Obuhvat sistematskim pregledima školske djece za školsku godinu 2009./2010. bio je 98%, sistematski pregled djece za upis u I. razred osnovne škole bio je 100%, a procijepljenost je bila 98%.

Mjera 2. Ustrojiti savjetovališta i centre za planiranje obitelji i reproduktivno zdravlje

Centar za mlade je savjetovalište otvorenih vrata u sklopu školske medicine s ginekološkom i psihološkom ordinacijom te savjetovalištem sa školskim liječnikom. Županija je iz svog proračuna utrošila 214.88,00 kuna, a Grad Rijeka 70.000,00 kuna. U savjetovalištima su zaposleni psiholog na puno radno vrijeme, viša medicinska sestra I. specijalizacije školske medicine na puno radno vrijeme te ginekolog na 8 sati tjedno.

Mjera 3. Poticati razvoj preventivnih aktivnosti radi unaprjeđenja zdravstvene kulture djece, mladih i roditelja

U Županiji djeluje mobilno savjetovalište za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (psiholog, defektolog, dipl.učiteljica) te mobilno savjetovalište Centra za mlade (psiholog, specijalist školske medicine).

Mjera 4. Smanjiti smrtnost novorođenčadi, dojenčadi i djece

Stopa smrtnosti novorođenčadi, dojenčadi i djece: Perinatalni mortalitet 5.45%, Mortalitet dojenčadi 5,06 %, Neonatalni mortalitet 3.50%, Mortinatalitet 0.026%.

U Primorsko goranskoj županiji postoji 1 suvremeno opremljeno rodilište. U Kliničkom bolničkom centru Rijeka tijekom 2010. godine bilo je zaposleno: visoka stručna sprema 57 djelatnika, viša stručna sprema 44 djelatnika i srednja stručna sprema 156 djelatnika.

Mjera 5. Izraditi Nacionalni program prevencije ozljeda djece s jasno definiranim zadaćama lokalne zajednice, zdravstvene službe i sustava obrazovanja

Provedena je edukacija 150 roditelja o mogućnostima ozljeda djece te je izdana knjižica o prevenciji ozljeda kod djece.

Mjera 6. Osigurati popunjavanje timova zdravstvene službe za zaštitu djece, u cilju osiguranja istog pristupa i kvalitete zdravstvenih usluga za svu djecu

Godišnji broj specijalizacija iz pedijatrije za primarnu zdravstvenu zaštitu je u 2010. godini sveukupno 17 specijalizanata.

Mjera 7. Osigurati smanjenje normativa za timove školske medicine, u cilju osiguranja kvalitetnije i dostupnije zaštite i nesmetanog provođenja zakonskog programa

U 2010. godini odobrena je 1 specijalizacija iz školske medicine za potrebe Županije, a 1 specijalizacija je u tijeku.

Mjera 10. Uključiti djecu u kreiranje, provođenje i praćenje zdravstvenih preventivnih programa

Tijekom 2010. godine provedeno je zdravstveno obrazovanje djece o najčešćim zdravstvenim problemima i mjerama zaštite: „Važnost zdrave prehrane i tjelesne aktivnosti“ koje su prošli svi učenici I., III. i V. razreda osnovne škole 7.280 (92%) te je distribuirana knjižica „Prehrambene smjernice za djecu“; „Higijenske navike-prevencija karijesa“, svim učenicima I. razreda -100% i V. razreda 97% i „Mogu se zabaviti i bez alkohola“ svim učenicima VII i VIII razreda - 5100 učenika (98%).

Također je provedena edukacija za 558 mladih edukatora u vršnjačkim grupama iz 10 srednjih škola u županiji kao dio aktivnosti Centra za mlade.

Mjera 11. Osigurati primjenu suvremenih načela i metoda humanizacije bolničkog liječenja djece

Društvo „Naša djeca“ Opatija provodilo je programe koji pridonose suvremenim metodama humanizacije bolničkog liječenja djece u Kliničkom bolničkom centru Rijeka.

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

Savjetovalište za reproduktivno zdravlje u školskoj ambulanti u Rijeci posjetilo je 326 učenika osnovnih škola i 1.184 učenika srednjih škola. Učenicima je dostupno i psihološko savjetovanje u okviru kojeg je provedeno 220 savjetovanja te ginekološka ambulanta u okviru koje je provedeno 559 posjeta. U Centru za mlade djeluje savjetovalište otvorenih vrata za što je iz proračuna županije utrošen iznos od 274.800,00 kuna.

Učenici s područja županije tijekom školske godine 2009./2010. sudjelovali su na slijedećim predavanjima: V. razredi „Spolnost, fertilitet i higijena menstruacije“, VI. razredi „Hepatitis B i druge Spolno prenosive bolesti“, VII. razredi „Cijepljenjem i edukacijom protiv HPV infekcije“, VIII. razredi „AIDS-istine i zablude“ te I. razred srednje škole „Kontracepcija i planiranje obitelji“.

Održana je radionica „HIV pozitivni učenik/nastavnik je stigao u našu školu“, obuhvaćeni su bili svi učenici VIII. razreda i sva nastavnička vijeća svih osnovnih škola u županiji. O bolesti HIV-a se govorilo u I. i II. razredu srednje škole u okviru predavanja o Spolno prenosivim bolestima i vršnjačke edukacije „Živjeti zdravu mladost“ koja su održana u 10 srednjih škola.

Također se provodio program očuvanja mentalnog zdravlja te prevencije zlorabe droge, alkohola i konzumacije duhana „Trening životnih vještina“ u 50 osnovnih škola pri čemu je bilo obuhvaćeno 7.009 učenika i 425 prosvjetnih djelatnika. Izdan je bilten „Rizik“ - skrining na mentalno zdravlje.

III. PREHRANA

Mjera 3. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u svim jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu predškolske dobi

Vežano uz Program zdrave prehrane usklađena su za potrebe 3 vrtića 4 jelovnika za što je iz proračuna županije utrošeno 8.910,00 kuna.

Broj i postotak jaslica, vrtića i ustanova koje skrbe za djecu predškolske dobi u kojima se obroci planiraju uz sudjelovanje stručnjaka je 31 jaslica (45,6%) i 52 vrtića (50,5%). Izrađeno je 10 jelovnika 2 x godišnje za što je iz proračuna županije utrošeno 93.056,00 kuna.

Vršen je nadzor nad provođenjem Programa zdrave prehrane u 83 (75,5%) jaslica, vrtića i ustanova koje skrbe za djecu za što je iz proračuna županije utrošeno 289.390,00 kuna.

Mjera 4. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u osnovnim i srednjim školama i ustanovama koje skrbe za djecu

U 6 osnovnih škola u Rijeci, 1 na Rabu, 1 na Malom Lošinj, 1 u Opatiji te u 2 učenička doma u Rijeci tijekom 2010. godine uveden je obvezatan zdravi obrok.

Stručnjaci i nutricionisti uključeni su u planiranje školskog obroka u skladu s Programom zdrave prehrane, jedan za osnovnu školu te jedan za dom za nezbrinutu djecu za što je iz proračuna županije utrošeno 5.940,00 kuna.

Vršen je nadzor nad provođenjem Programa zdrave prehrane u 18 osnovnih i srednjih škola te u 1 učeničkom domu za što je iz proračuna županije utrošeno 37.195,00 kuna.

Mjera 5. Širiti znanje o važnosti zdrave prehrane radi prevencije pretilosti i drugih bolesti

Djeca su educirana o zdravoj prehrani primjenom nastavnih programa u vrtićima i školama. Educirani su svi učenici I., III. i V. razreda osnovnih škola u županiji i 426 učitelja. Programom „Debljina je bolest - hrana može biti i lijek“ obuhvaćeni svi učenici VI. razreda i 132 nastavnika.

Također je održano 16 edukacija o pravilnoj prehrani djece za 480 roditelja predškolske djece te 527 roditelja učenika osnovnih škola.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 3. Pokretati akcije i aktivnosti u cilju promicanja kvalitetnih partnerskih odnosa, roditeljske odgovornosti te obiteljskog odgoja u duhu Konvencije o pravima djeteta

Osnovne i srednje škole prigodno su obilježavale različite Međunarodne dane za što je iz proračuna županije utrošeno 80.000 kuna.

Održana je izložba dječjih likovnih i literarnih radova na temu obiteljskoga života u organizaciji Društva «Naša djeca» za što je iz proračuna županije utrošeno 20.000 kuna.

V. SOCIJALNA SKRB

Mjera 2. Sustavno osposobljavati stručnjake centara za socijalnu skrb u cilju djelotvornijeg rada s djecom i obiteljima koje su u tretmanu centara za socijalnu skrb te pratiti poduzete intervencije

Broj uključenih stručnjaka za provođenje supervizije iznosio je 3 te se supervizija provodi kontinuirano već četiri godine za što je iz proračuna županije utrošeno 15.000,00 kuna.

Mjera 11. Senzibilizirati javnost o potrebi sprječavanja tjelesnog kažnjavanja djece i svih drugih oblika nasilja nad djecom

Izrađena je edukativna brošura „Koračajmo zajedno“ koja je namijenjena jačanju roditeljskih kompetencija (odgoj bez tjelesnog kažnjavanja) u iznosu od 200 komada za što je iz proračuna županije utrošeno 1.300,00 kuna.

4.2.6. KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

Tijekom 2010. godine otvoren je Dječji vrtić „Zvirek“ u Stubičkim Toplicama.

U jednoj smjeni radi 10 osnovnih i 1 srednja škola.

Provedene su u nekim školama mjere energetske učinkovitosti (zamjena prozora, vrata, sanacija krovova i modernizacija grijanja) za što je iz proračuna županije utrošeno 2.500.000 kuna.

Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog sustava

Sufinanciran je za 543 učenika prijevoz te je uveden asistent u nastavi za što je iz proračuna županije utrošeno 90.000 kuna.

II. ZDRAVLJE

Mjera 1. Poboljšati zdravstvenu zaštitu trudnica, dojenčadi i djece

Broj poroda u Općoj bolnici Zabok iznosio je 1.004 u 2010. godini.

Procijepljenost je djece preko 95%.

Mjera 2. Ustrojiti savjetovališta i centre za planiranje obitelji i reproduksijsko zdravlje

Ustrojena su 4 tima preventivne školske medicine na području Krapinsko-zagorske županije koji u okviru svog djelovanja organiziraju rad u savjetovalištu.

Mjera 5. Izraditi Nacionalni program prevencije ozljeda djece s jasno definiranim zadaćama lokalne zajednice, zdravstvene službe i sustava obrazovanja

U Općini Hum na Sutli na školskom igralištu su pričvršćeni golovi te su na stubištima škole postavljene zaštitne trake protiv klizanja.

Mjera 10. Uključiti djecu u kreiranje, provođenje i praćenje zdravstvenih preventivnih programa

Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije provodi za učenike osnovne škole zdravstveno obrazovanje na sljedeće teme: IV. razredi - Zdrava prehrana, V. i VI. razredi - Prevencija ovisnosti te Higijena menstruacije, VII i VIII.- Pubertet, Spolnost i spolno prenosive bolesti te Kontracepcija.

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

Centar za prevenciju ovisnosti provodi 5 primarno-preventivnih programa, od kojih 3 obuhvaćaju populaciju djece školskog uzrasta, a namijenjeni su svim članovima zajednice sa namjerom da se prepoznavanjem potreba građana te aktivnom brigom osiguraju kvalitetni uvjeti za život, a samim time i odrastanje (pomoć pri osnivanju klubova mladih, osiguravanju prostora za bavljenjem aktivnosti za mlade i sl.). Programi su ponuđeni svim osnovnim i srednjim školama na području županije te gradovima i općinama. Provode se na bazi dobrovoljnosti te realiziraju na inicijativu zainteresiranih.

III. PREHRANA

Mjera 4. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u osnovnim i srednjim školama i ustanovama koje skrbe za djecu

Broj i postotak djece iz socijalno ugroženih obitelji korisnika besplatnog školskog obroka iznosi 1.160 učenika osnovnih škola ili 10%, za što je iz proračuna županije utrošeno 95.000 kuna.

Mjera 5. Širiti znanje o važnosti zdrave prehrane radi prevencije pretilosti i drugih bolesti

Svi učenici se educiraju o zdravoj prehrani u nastavi, a kroz projektnu nastavu na temu „Zdrav život“ o zdravoj prehrani su educirani svi učenici od 1.- 4. razreda i učenici 7. razreda.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU DJECE

Mjera 12. Omogućiti bolju socijalnu, obrazovnu, kulturnu i drugu uključenost djece iz višečlanih obitelji

U svrhu omogućavanja bolje socijalne, obrazovne, kulturne i druge uključenost djece iz višečlanih obitelji odijeljeno je 80 učeničkih stipendija po 400 kuna mjesečno za što je iz proračuna županije utrošeno 32.000,00 kuna.

Županija je sufinancirala prijevoz srednjoškolaca za što je iz proračuna županije utrošeno 4.000.000,00 kuna.

V. SOCIJALNA SKRB

Mjera 1. Unaprjeđivati udomiteljstvo kao najprimjereniji oblik skrbi izvan vlastite obitelji za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi

Centar za socijalnu skrb Zlatar Bistrica za potrebe udomiteljskih obitelji organizirao je edukaciju za sve udomitelje. Također su održane kontinuirane edukacije stručnih radnika koji rade na poslovima udomiteljstva (2 konferencije udomitelja za djecu).

Mjera 2. Sustavno osposobljavati stručnjake centara za socijalnu skrb u cilju djelotvornijeg rada s djecom i obiteljima koje su u tretmanu centara za socijalnu skrb te pratiti poduzete intervencije

U Centru za socijalnu skrb Donja Stubica educirana je 1 osoba za supervizora te je 5 stručnih osoba prošlo superviziju.

U Centru za socijalnu skrb Zlatar Bistrica u supervizijske grupe uključena su 2 stručnjaka koji rade s djecom.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 4. Kontinuirano raditi na području informiranja i edukacije djece i mladih o pravima djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom, o prednostima zajedničkog školovanja, odrastanja i života u zajednici, aktivnim uključivanjem djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom u provođenje ove mjere

Gradsko društvo Crvenog križa Krapina održalo je humanitarnu akciju „Prepoznaj sebe“ za potrebe djece s teškoćama u razvoju

Grad Krapina podržao je ljetnu školu Društva za pomoć mentalno retardiranim osobama u okviru koje su sudjelovala djeca s teškoćama u razvoju s područja Krapinsko-zagorske županije.

Mjera 7. Osigurati pristupačnost zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama

Grad Krapina je Dječjem vrtiću «Gustav Krklec» financirao izgradnju rampe za pristup osobama s invaliditetom.

Županija je sufinancirala kupnju vertikalne platforme za učenike s teškoćama u razvoju u Osnovnoj školi Bedekovčina za što je iz proračuna županije utrošeno 40.000 kuna.

XII. SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE

Mjera 1. Organizirati brojne i kvalitetne kulturne sadržaje dostupne djeci, ponajprije nove oblike aktivnosti u tri najveća područja kulture: likovnoj, glazbenoj i dramskoj umjetnosti u najširem smislu

Grad Krapina financirao je likovne radionice, dramske animacije i glazbeno-scenski nastup djece u okviru Tjedna kajkavske kulture.

Mjera 3. Osigurati prostor za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu

Općina Mače osigurava besplatno korištenje i troškove jedne prostorije za potrebe održavanja dječje igraonice koju organizira društvo "Naša djeca".

Mjera 9. Održati državno prvenstvo školskih športskih klubova osnovnih i srednjih škola

Broj i postotak učenika uključenih u školska, općinska/gradska i županijska natjecanja je 3.644 djece učenika ili 22% od ukupnog broja učenika osnovnih i srednjih škola za što je iz proračuna županije utrošeno 190.000 kuna. U državna prvenstva bilo je uključeno 280 učenika.

4.2.7. BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

U gradu Slavanskom Brodu otvoren je tijekom 2010. godine 1 novoizgrađen dječji vrtić.

Brodsko-posavska županija je sufinancirala program predškolskog odgoja za djecu u godini prije polaska u školu. Program «Male škole» provodio se u 22 općine u suradnji sa ustanovama Dječji vrtići «Ivana Brlić Mažuranić» i Centrom za predškolski odgoj «Grigor Vitez» Nova Gradiška. Programom je bilo obuhvaćeno 651 dijete predškolskog uzrasta, a provodio se u prostoru osnovnih škola, vrtića i župnih ureda. Utrošena sredstva iz proračuna županije iznose 88.000 kuna.

U Slavanskom Brodu osiguran je dvosmjenski rad u dječjem vrtiću «Radost» za 42 djece. U Novoj Gradiški dječji vrtić «Grigor Vitez» radi u dvije smjene za 25 djece.

Na području županije 5 osnovnih škola i 1 srednja škola radile su u jednoj smjeni.

Produženi boravak organiziran je u 1 osnovnoj školi u Slavanskom Brodu. Obuhvaćeno je 84 učenika ili 0,54% svih učenika osnovnih škola Brodsko-posavske županije.

Županija je provodila kapitalna i investicijska ulaganja te nabavku školske opreme za 11 srednjih škola i 24 osnovne škole. Ulaganjima u materijalne uvjete značajno su poboljšani uvjeti rada kako za učenike tako i nastavnike. Utrošena sredstva iz proračuna županije iznosila su 13.790.462,00 kuna.

Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog sustava

U osnovnim školama 237 učenika s teškoćama u razvoju radi po modelu individualizacije, 114 po modelu djelomične integracije te je organizirano 4 posebna odjela pri redovnoj školi s 22 učenika s teškoćama u razvoju što čini 2,41% svih učenika.

Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece

Osnovne i srednje škole provodile su projekt «Sigurnost na internetu» te su edukacijom obuhvaćeni svi prosvjetni djelatnici raspoređeni u 65 grupa.

Na području županije djeluju dva tima za utvrđivanje psihofizičkog stanja djece prije polaska u školu i to u Slavanskom Brodu i Novoj Gradiški. Timovi su sastavljeni interdisciplinarno i djeluju na području cijele županije za potrebe svih osnovnih škola. Utrošena sredstva iz proračuna županije iznose 82.760,00 kuna.

Grad Nova Gradiška osigurao je financijska sredstva za stručno usavršavanje odgojitelja i učitelja za što je iz gradskog proračuna utrošeno 60.000 kuna.

Mjera 4. Razvijati učinkovitije preventivne programe

Županija je imenovala Povjerenstvo za praćenje provođenja Programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga koje broji 15 članova. U 2010. godini imenovana je Koordinacija za provođenje mjera Nacionalne strategije prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih od 2009. do 2012. koja broji 7 članova. U 32 osnovne škole imenovan je koordinator za provedbu programa suzbijanja nasilja u odgojno-obrazovnom sustavu. Osnovne škole provele su 62 projekta s ciljem prevencije ovisnosti i nasilja u školama.

Sve osnovne škole na području županije provode Program prevencije ovisnosti. Za praćenje provedbe u školama su imenovani voditelji školskih preventivnih programa. U kreiranje i provođenje programa prevencije ovisnosti i programa prevencije nasilja uključeno je 1.322 učenika što je 8,54% od sveukupnog broja učenika.

Mjera 5. Provesti dio mjera iz Akcijskog plana desetljeća za Rome (2005. - 2015.) za područje obrazovanja od 2006. do 2012. godine

Osnovnu školu «Hugo Badalić» u Slavanskom Brodu pohađa 194 učenika pripadnika romske nacionalnosti. Za njih 20 organiziran je produženi boravak kao i 2 romska pomagaa.

Mjera 6. Izraditi i u sustav školstva uvesti obrazovne programe s ciljem sprječavanja diskriminacije etničkih i nacionalnih manjina, romske djece i djece stranih državljana u Republici Hrvatskoj

U 8 osnovnih škola na području Županije nastavu pohađa 278 učenika pripadnika nacionalnih manjina ili 1,79% od sveukupnog broja učenika.

II. ZDRAVLJE

Mjera 1. Poboljšati zdravstvenu zaštitu trudnica, dojenčadi i djece

U Općoj bolnici «Dr. Josip Benčević» Slavonski Brod obavljeno je 1.143 poroda, a u Općoj bolnici Nova Gradiška 368 poroda.

Zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije provodi postupak procijepljenosti djece, a postotak procijepljenosti se kreće između 98% i 99%.

Mjera 3. Poticati razvoj preventivnih aktivnosti radi unaprjeđenja zdravstvene kulture djece, mladih i roditelja

Brodsko-posavska županija sufinancirala je programske aktivnosti udruga koje skrbe o kronično bolesnoj djeci: «Slap», «Udruga distrofičara», «Potkovicica», «Udruga za poticanje zdravog razvoja djece i mladih» za što su utrošena sredstva iz proračuna županije u iznosu od 35.300,00 kuna.

Mjera 4. Smanjiti smrtnost novorođenčadi, dojenčadi i djece

U Općoj bolnici «Dr. J. Benčević» u Slavonskom Brodu na odjelu pedijatrije tijekom 2010. godine novozaposlena su 3 doktora medicine.

Mjera 5. Izraditi Nacionalni program prevencije ozljeda djece s jasno definiranim zadaćama lokalne zajednice, zdravstvene službe i sustava obrazovanja

Policijska uprava brodsko-posavska u suradnji sa osnovnim školama provodila je akciju «Djeca prijatelji u prometu» i «Poštujte naše znakove» od 1. do 8. razreda.

Mjera 10. Uključiti djecu u kreiranje, provođenje i praćenje zdravstvenih preventivnih programa

Djelatnici Službe za školsku medicinu Zavoda za javno zdravstvo održali su u 91 odjelu 8. razreda u svim osnovnim školama županije predavanja o prevenciji debljine, higijenskim navikama i štetnosti pušenja i alkohola. Predavanjem je bilo obuhvaćeno 2.154 učenika.

Mjera 11. Osigurati primjenu suvremenih načela i metoda humanizacije bolničkog liječenja djece

Dva odjela Opće bolnice «Dr. J. Benčević» u Slavonskom Brodu nosioci su naslova "Bolnica/dječji odjel – prijatelj djece". Saniran je Odsjek dječje kirurgije u Općoj bolnici «Dr. J. Benčević» za što je iz proračuna županije utrošeno 590.714,00 kuna. Za 300 roditelja osiguran je besplatni stalni ili dnevni boravak uz bolesno dijete za vrijeme hospitalizacije u Općoj bolnici «Dr. J. Benčević» i Općoj bolnici Nova Gradiška tijekom 2010. godine.

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

U savjetovalištu Zavoda za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije bilo je 58 učenika (8. razreda osnovnih škola i srednje škole) koji su dobili savjete iz reproduktivnog zdravlja ili 0,62% od ukupnog broja učenika. Savjete iz reproduktivnog zdravlja dobilo je 620 učenika za vrijeme sistematskog pregleda ili 21,32% od svih pregledanih učenika.

U Službi za prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije u 2010. godini liječeno je 20 osoba u dobi do 19 godina i to 2 od opijata i 18 od neopijata za što su iz proračuna županije utrošena sredstva u iznosu od 27.000,00 kuna.

Županija je sufinancirala rad Savjetovišta za žrtve obiteljskog nasilja u Slavonskom Brodu za što je iz proračuna županije utrošeno 26.341,00 kuna.

III. PREHRANA

Mjera 3. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u svim jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu predškolske dobi

Nadzor nad stanjem uhranjenosti djece u 15 vrtića na području županije provode zdravstveni voditelj ustanove i stručni djelatnik Zavoda za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije.

Mjera 6. Osigurati pristup pitkoj vodi za svu djecu i unos dostatne količine tekućine

U 1 matičnoj i 6 područnih osnovnih škola na području županije sredstvima investicijskog ulaganja omogućen je priključak na vodovodnu mrežu za što je iz proračuna županije utrošeno 124.000,00 kuna.

Također je su i 11 područnih osnovnih škola ugrađeni pročišćivači vode-deferizator i klorinator za što je iz proračuna županije utrošeno 250.000,00 kuna.

Mjera 7. Razviti program sprječavanja izlaganja djece škodljivim zagađivačima okoliša u vodi, hrani, tlu i zraku

Na područnoj školi Štivica s krova su skinute azbestne ploče i postavljen crijep za što je iz proračuna županije utrošeno 157.992,00 kuna.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 9. Pružati društvenu potporu obitelji u obavljanju odgojne uloge

U 22 općine Brodsko-posavske županije provodio se program «Male škole» kao priprema i pomoć roditeljima za upis djeteta u redovni odgojno-obrazovni sustav.

Mjera 12. Omogućiti bolju socijalnu, obrazovnu, kulturnu i drugu uključenost djece iz višečlanih obitelji

Županija je organizirala radionice kreativnog i likovnog stvaralaštva za djecu iz višečlanih obitelji u suradnji sa udrugom «Hrvatska budućnost». U radionicama je sudjelovalo 30 djece za što je iz proračuna županije utrošeno 13.200,00 kuna.

Županija je organizirala tečaj informatike za 35 djece iz višečlanih obitelji za što je iz proračuna županije utrošeno 10.000,00 kuna.

V. SOCIJALNA SKRB

Mjera 1. Unaprjeđivati udomiteljstvo kao najprimjereniji oblik skrbi izvan vlastite obitelji za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi

Centri za socijalnu skrb Slavonski Brod i Nova Gradiška proveli su tijekom 2010. godine edukaciju za 40 udomiteljskih obitelji s područja županije.

Mjera 3. Unaprijediti položaj djece iz siromašnih obitelji

Županija je osigurala financijsku pomoć za 5 obitelji sa 7 i više djece koji su se našli u teškim životnim situacijama za što je iz proračuna županije utrošeno 13.200,00 kuna.

XII. SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE

Mjera 2. Poticati djecu na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i razonodu

Tijekom školske godine 2009./2010. provodila su se natjecanja i smotre učenika osnovnih škola na školskoj i županijskoj razini za što je iz proračuna županije utrošeno 215.000,00 kuna.

Tijekom školske godine 2009./2010. pratio se rad Zajednice tehničke kulture te susreti i smotre Školskih zadruga, mladih tehničara i ekologa za što je iz proračuna županije utrošeno 20.900,00 kuna.

Mjera 9. Održati državno prvenstvo školskih športskih klubova osnovnih i srednjih škola

Tijekom školske godine 2009./2010. pratio se rad Školskog športskog saveza. U športskim natjecanjima osnovnih škola sudjelovalo je 1.986 učenika ili 13,24% svih učenika osnovnih škola za što je iz proračuna županije utrošeno 131.979,00 kuna.

4.2.8. MEĐIMURSKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

U Općini Gornji Mihaljevec tijekom 2010. godine pripremala se realizacija projekta dogradnje osnovne škole u Gornjem Mihaljevcu te se završetak radova predviđa za 2011. godinu.

U Općini Donji Kraljevec 2 škole rade u jednoj smjeni.

U Općini Orehovica raspisan je natječaj za nabavu opreme osnovne škole za što je iz proračuna županije utrošeno 200.000,00 kuna. Od 2011. godine škola će raditi u jednoj smjeni.

Osnovna škola u Štrigovi radi u jednoj smjeni.

Općina Belica se uključila u osiguravanje financijskih uvjeta za gradnju školske športske dvorane i u njoj dodatnog prostora za jednosmjenski rad škole za što je iz proračuna županije utrošeno 2.500.000,00 kuna.

Općina Sveti Juraj na Bregu tijekom 2010. godine ishodila je građevinsku dozvolu za dogradnju škole i izgradnju športske dvorane te je raspisan natječaj za izgradnju športske dvorane.

U Gradu Čakovcu produženi boravak provodio se u 4 od 6 škola. Broj obuhvaćen produženim boravkom u školskim godinama 2009./2010. i 2010./2011. je 200 učenika što je oko 7% od ukupnog broja učenika.

U 2010. godini je završena izgradnja školske športske dvorane u I. osnovnoj školi Čakovec u okviru koje su izgrađene dodatne 4 učionice za učenike. Utrošena sredstva iz proračuna Grada Čakovca iznose 12.000.000,00 kuna.

Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog sustava

Županija je u suradnji s općinama i gradovima financirala rad 11 asistenata u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju koji su uključeni u redovnu nastavu za što je iz proračuna županije utrošeno 250.000,00 kuna.

Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece

U suradnji s općinama i gradovima Međimurska županija je organizirala besplatan međumjesni prijevoz za sve učenike (i za one koji su od škole udaljeni manje od tri odnosno pet kilometara), a za sve učenike srednjih škola županija

sufinancira cijenu mjesečne karte sa 100,00 kuna po učeniku, a općine i gradovi sufinanciraju u iznosima od 50,00 do 100,00 kuna po učeniku. Za prijevoz učenika osnovnih škola u 2010. godini iz proračuna županije utrošeno je 2.800.000,00 kuna, a općine i gradovi su iz svojih proračuna utrošili 300.000,00 kuna. Za prijevoz učenika srednjih škola u 2010. godini iz proračuna županije utrošeno je 3.900.000,00 kuna, a općine i gradovi su iz svojih proračuna utrošili 2.500.000,00 kuna.

Mjera 5. Provesti dio mjera iz Akcijskog plana desetljeća za Rome (2005. - 2015.) za područje obrazovanja od 2006. do 2012. godine

Organizirani su jednogodišnji 5,5 satni programi predškole za djecu romske nacionalnosti. Ukupno je uključeno oko 200 djece, a programi se provode u organizaciji Osnovne škole Pribislavec (1 skupina), Osnovne škole Tomaša Goričanca Mala Subotica (2 skupine), Osnovne škole Orehovica (2 skupine), Osnovne škole Kuršanec (2 skupine – organizator Dječji vrtić Čakovec) i Osnovne škole Podturen (1 skupina – organizator Udruga Roma Bajaša iz Lončareva). U rad su prema programu integracije uključena i djeca ostalih nacionalnosti. Cijena programa u 2010. godini iznosila je 900.000,00 kuna što je financirano iz proračuna županije. U program predškole je uključeno 127 djece romske nacionalne manjine.

Također su u dva učenička doma smještene 47 učenika Roma koji pohađaju srednjoškolsko obrazovanje.

II. ZDRAVLJE

Mjera 1. Poboljšati zdravstvenu zaštitu trudnica, dojenčadi i djece

U 2010. godini obavljeno je 1.246 pregleda djece prilikom pregleda za procjenu psihofizičkih sposobnosti djeteta za upis u 1. razred osnovne škole, 1.328 sistematskih pregleda učenika 5. razreda i 1.352 sistematska pregleda učenika 8. razreda osnovne škole.

Proveden je visoki postotak procijepljenosti za sve vrste cjeviva: MPR (1. razred) 98,9 %, DiTe (1. razred) 97,4 %, IPV (1. razred) 98 %, Engerix B (6. razred) 97,7%, PPD 98,76 %, BCG 99,19 %, DiTe (8. razred) 99 %, IPV (8. razred) 99 %, DiTe (maturanti) 98,15 %.

Mjera 2. Ustrojiti savjetovališta i centre za planiranje obitelji i reproduktivno zdravlje

Savjetovalište za zaštitu reproduktivnog zdravlja djeluje u okviru djelatnosti za školsku medicinu. U njegovom radu sudjeluju 3 tima školske medicine: liječnik specijalist školske medicine i medicinska sestra. Jednom tjedno organiziran je i savjetovališni rad u 3 srednje škole na području županije.

Mjera 7. Osigurati smanjenje normativa za timove školske medicine, u cilju osiguranja kvalitetnije i dostupnije zaštite i nesmetanog provođenja zakonskog programa

Od 2010. godine u djelatnost školske medicine na pola radnog vremena radi još jedan tim školske medicine te je sad ukupno 3 tima.

Tijekom 2010. godine dobivena je suglasnost Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi za omogućavanje specijalizacije iz školske medicine za potrebe županije.

Mjera 10. Uključiti djecu u kreiranje, provođenje i praćenje zdravstvenih preventivnih programa

Svi učenici 3. razreda osnovne škole (1.315 učenika) obuhvaćeni su predavanjem i radionicom o važnosti pravilne prehrane i tjelesne aktivnosti.

Učenicima 5. razreda (1.328 učenika) je u okviru predavanja o pubertetu održano i predavanje o pravilnim higijenskim navikama.

Oko 150 učenika 7. i 8. razreda te 50 učenika srednjih škola osposobljeno je da kao vršnjački edukatori predaju o štetnosti pušenja i pijenja alkohola.

U Gimnaziji Čakovec organizirano je obilježavanje Svjetskog dana nepušenja parlativom u kojoj su uz učenike Gimnazije sudjelovali i stručnjaci iz područja zdravstva, a tema je bila provođenje Zakona o zabrani pušenja u javnim prostorima. Prigodnom prezentacijom obrađena je i ovogodišnja tema Dana nepušenja, a to je zaštita žena od štetnog utjecaja aktivnog i pasivnog pušenja. Djelatnici odjela pulmologije Županijske bolnice Čakovec u isto vrijeme omogućili su svim zainteresiranim građanima obavljanje spirometrije.

Oko 50 učenika srednjih škola Županije educirano je za vršnjačke edukatore u svrhu zaštite reproduktivnog zdravlja.

U okviru Dječjih foruma i Dječjih vijeća Grada Čakovca i Grada Preloga raspravljalo se o zdravstvenim temama.

Županija je organizirala javnu tribinu „Zaštitimo reproduktivno zdravlje mladih“ radi senzibiliziranja javnosti na problem spolno prenosivih infekcija.

Proveden je projekt primarne prevencije raka vrata maternice „Edukacijom i cijepjenjem protiv humanog papilloma virusa“ za roditelje i učenike 7. razreda svih osnovnih škola u Međimurju. Projekt je Zavod za javno zdravstvo proveo u suradnji s Međimurskom županijom i svim gradovima i općinama.

U suradnji s udrugom „ZORA za nenasilje i ljudska prava“ proveden je projekt prevencije spolno prenosivih infekcija „Širi znanje, a ne SPB“ u snimanju edukativnog filma za mlade „Ti i ja, educirajmo se zajedno“. To je film koji progovara o zaštiti reproduktivnog zdravlja mladih i razbijanju mitova i predrasuda u koje mladi često vjeruju i time dovode u opasnost svoje zdravlje.

Projekt „Zajedno za bolje zdravlje djece i odraslih“ provodi se u školskoj godini 2010./2011., a cilj je promoviranje zdravog životnog stila kroz provođenje radionica o zdravoj prehrani i fizičkoj aktivnosti, kao i procjena pokazatelja uhranjenosti te prehrambenih navika i navika kretanja za zaposlenike osnovnih škola, djecu 5. razreda i njihove roditelje. Projekt se provodio u Osnovnoj školi Selnica, Sveta Marija, Nedelišće te II. i III. osnovnoj školi Čakovec. Projektom je bilo

obuhvaćeno 236 zaposlenika navedenih osnovnih škola te 237 djece 5. razreda i njihovih roditelja. Kontrolne škole su: Osnovna škola Sveti Martin na Muri, Kotoriba, Šenkovec i I. osnovna škola Čakovec. U kontrolnim školama će se samo provesti anketiranje zaposlenika škola te djece 5. razreda kao i njihovih roditelja.

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

Pri Djelatnosti za školsku medicinu Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije djeluje savjetovništvo za zaštitu reproduktivnog zdravlja djece i mladih, a savjetovnički rad se također obavlja jednom tjedno u 3 srednje škole u županiji. Savjetovnički rad obavlja se i putem SMS poruka i telefonom te elektroničkim putem (e-mail, Facebook). Svi učenici prvih razreda srednjih škola (oko 1500 učenika) bili su obuhvaćeni predavanjem o spolno prenosivim bolestima i zaštiti od neželjene trudnoće. Predavanjem o planiranju obitelji obuhvaćena je bila trećina maturanata (oko 300 učenika).

Povodom Međunarodnog dana borbe protiv AIDS-a održana su predavanja u srednjim školama za predstavničke učeničke vijeća. Druga Zora provela je projekt „Širi znanje, a ne spolno-prenosive infekcije“. Program prevencije pušenja i pijenja alkohola proveden je u 3 osnovne škole za učenike 6., 7. i 8. razreda. Održane su sportske igre mladih edukatora iz 9 škola u županiji pod nazivom: „I alkohol je droga, mi smo izabrali sport i zdravlje“. U 10 osnovnih škola provedena je edukacija roditelja i učenika 8. razreda na temu štetnosti sredstava ovisnosti.

Pri Djelatnosti za mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije djeluje Savjetovništvo za djecu i mlade u kojem je stalno zaposlen psiholog, a jednom tjedno u savjetovništvu radi i socijalna radnica i defektologinja za poremećaje u ponašanju.

III. PREHRANA

Mjera 4. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u osnovnim i srednjim školama i ustanovama koje skrbe za djecu

Stanje uhranjenosti školske djece pratilo se pri redovnim sistematskim pregledima u 1., 5. i 8. razredu osnovne škole, mjerenjem visine i težine nakon čega se izračunava BMI. Djeca koja se evidentirana kao pretila pozvana su s roditeljem na savjetovanje u Savjetovništvo za pravilnu prehranu i prevenciju prekomjerne tjelesne težine i debljine koji djeluje u okviru školske medicine.

Mjera 5. Širiti znanje o važnosti zdrave prehrane radi prevencije pretilosti i drugih bolesti

Učitelji 5. razreda (oko 250), roditelji učenika te zaposlenici u 5 osnovnih škola sudjelovali su u projektu „Zajedno za bolje zdravlje djece i odraslih“.

Svi učenici 3. razreda osnovnih škola obuhvaćeni su predavanjima i radionicom o važnosti pravilne prehrane.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 5. Unaprijediti zaštitu djece u odgojno-obrazovnim ustanovama od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja

Udruga roditelja „Korak po korak“ Zagreb provela je „Edukaciju stručnih suradnika i nastavnika u osnovnim školama za primjenu TeenCAP PROGRAMA“. Društvo za psihosocijalnu pomoć Čakovec provelo je „CAP program“. Udruga „Umijeće življenja Hrvatska“ provela je projekt „Sretna škola-škola bez nasilja“.

4.2.9. DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

Na području županije su tijekom 2010. godine u jednoj smjeni radile 22 osnovne i srednje škole.

Mjera 4. Razvijati učinkovitije preventivne programe

Provodio se Program prevencije pijenja alkoholnih pića za učenike od 5. do 7. razreda pod nazivom „Bistrog uma bez alkohola“. Od 2.576 učenika u provedbu programa bilo je uključeno 1.684 tj. oko 65% od ukupnog broja učenika. Program se provodio u 13 osnovnih i 2 područne osnovne škole u županiji. Utrošena sredstva iz proračuna županije iznose 147.000,00 kuna.

Zbog poremećaja u ponašanju iz škole u Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije upućeno je i obrađeno 30 djece, zbog ostalih problema mentalnog zdravlja 4 djece, a zbog pretilosti je upućeno 2 učenika. Uspostavljena je suradnja škola s Odjelom za školsku medicinu i Odjelom za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti Zavoda gdje je u 2010. godini iz škola zbog konzumiranja ili sumnje na konzumiranje droga upućeno 6 djece (2 u Odjel za prevenciju ovisnosti i 4 u Odjele školske medicine). Zavod također koordinira aktivnosti u programu „BUBA“ koji se sastoji od 8 radionica koje se provode u svakom razredu, a vode ih učenici. Uključeno je i educirano oko 400 učenika.

II. ZDRAVLJE

Mjera 1. Poboljšati zdravstvenu zaštitu trudnica, dojenčadi i djece

Broj pregleda žena u trudnoći iznosio je u 2010. godini 11.868 pregleda.

Broj poroda uz stručnu pomoć iznosio je u 2010. godini 1.339 poroda.

Broj i postotak djece obuhvaćene sistematskim pregledima tijekom 2010. godine: 0-11 mjeseci 1.680 djece; 2,4 sistematska pregleda/dijete; 1-6 godina 7.442 djece; 62% sistematski pregledano; upis u I razred 100%; pregled vida III r. 89,4%; sistematski pregled V r. 96%; sist. pregled VIII r. 98,3%; sist. pregled I r. srednje 99,3%.

Mjera 2. Ustrojiti savjetovališta i centre za planiranje obitelji i reproduktivno zdravlje

Služba za školsku medicinu Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije provela je oko 50 savjetovanja vezano uz reproduktivno zdravlje.

Broj savjetovanja u ginekološkim ambulancama u županiji: 16 – 19 godina 106 žena, 20 -29 godina 971 žena, > 30 godina 639 žena.

Mjera 3. Poticati razvoj preventivnih aktivnosti radi unaprjeđenja zdravstvene kulture djece, mladih i roditelja

Zavod za javno zdravstvo provodio je kampanje: „Izaberi zdravlje“ koja se odnosila na prevenciju ovisnosti i konzumiranja droga i alkohola te Kampanju vezanu uz reproduktivno zdravlje „Prevencija HIV-a“ za što je iz proračuna županije utrošeno 55.000,00 kuna.

Mjera 10. Uključiti djecu u kreiranje, provođenje i praćenje zdravstvenih preventivnih programa

Zavod za javno zdravstvo koordinira edukaciju vršnjaka koju provode stručni suradnici u školama. Od ukupnog broja djece, 25% (oko 400 djece) je uključeno u program „Bistrog uma bez alkohola“.

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

Zavod za javno zdravstvo je održao u srednjim školama predavanje na temu „Odgovorno spolno ponašanje i reproduktivno zdravlje“. Predavanje je pratilo 1.616 učenika.

U osnovnim školama održana su predavanja na temu puberteta koje je pratilo 335 učenika.

Zavod je također provodio edukaciju prevencije ovisnosti (uključujući i alkohol) koje je pratilo: 233 učenika osnovnih škola, 364 učenika srednjih škola, 159 roditelja, 288 nastavnika.

Nadalje, održano je predavanje za 20 nastavnika s temom: „Prevencija poremećaja u ponašanju“ te je održana tribina na kojoj je nazočilo 148 roditelja s temom „Je li nasilje u porastu i koja rješenja nudimo“.

Zavod je tiskao knjigu „KUB - Kul upravljanje bijesom“ i dostavio primjerak svim osnovnim i srednjim školama u Županiji.

III. PREHRANA

Mjera 5. Širiti znanje o važnosti zdrave prehrane radi prevencije pretilosti i drugih bolesti

Povodom svjetskog dana zdravlja održana je u Dubrovniku akcija određivanja indeksa tjelesne mase i mjerenja kalorijske energetske potrošnje kroz samoprocjenu tjelesne aktivnosti za građane uz dijeljenje promotivnog materijala. Također su ovog prigodom izrađeni letci „Ušteda kalorija“, „Piramida pravilne prehrane“, „Tablice energetske vrijednosti hrane“ koji su se dijelili u ambulancama obiteljske medicine kroz cijelu godinu.

4.2.10. SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA

II. ZDRAVLJE

Mjera 4. Smanjiti smrtnost novorođenčadi, dojenčadi i djece

Klinički bolnički centar Split tijekom 2010. godine suvremeno je opremio novi objekt rodilišta bolnice.

III. PREHRANA

Mjera 3. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u svim jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu predškolske dobi

Služba za zdravstvenu ekologiju Zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije kontinuirano je analiziralo energetske i prehrambene vrijednosti obroka u društvenim i privatnim predškolskim ustanovama uz interpretaciju i davanje prijedloga za poboljšanje prehrane. Također je izvršena priprema za uključivanja u rad dipl. ing. nutricioniste, u cilju izrade i planiranja jelovnika u predškolskim ustanovama županije. Nadalje, Zavod je pratio i nadzirao stanje uhranjenosti djece u predškolskim ustanovama županije uz analizu antropometrijskih podataka djece (tjelesna visina i težina) o kojima ovisi daljnje postupanje s djecom koja bitno odstupaju te je proveden godišnji nadzor energetske vrijednosti i kvalitete obroka u jaslicama i vrtićima te izdaje godišnja izvješća.

Mjera 4. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u osnovnim i srednjim školama i ustanovama koje skrbe za djecu

Služba za zdravstvenu ekologiju Zavoda zajedno sa Službom za školsku i sveučilišnu medicinu Zavoda sudjelovala je u izradi obvezatnog zdravog obroka u osnovnim i srednjim školama te svim ostalim ustanovama koje skrbe o djeci. Proveden je godišnji nadzor energetske vrijednosti i kvalitete obroka u osnovnim i srednjim školama s organiziranom prehranom te je izdano godišnje izvješće.

Mjera 5. Širiti znanje o važnosti zdrave prehrane radi prevencije pretilosti i drugih bolesti

Služba za školsku i sveučilišnu medicinu, Služba za zdravstvenu ekologiju te Odjel za promicanje zdravlja i prevenciju bolesti Zavoda provodili su edukativne aktivnosti o zdravoj prehrani u suradnji s predškolskim ustanovama i školama kroz predavanja i radionice, tisak edukativnih brošura te sudjelovanjem na radio i TV emisijama.

Služba za školsku medicinu i Služba za zdravstvenu ekologiju Zavoda održavale su predavanja za roditelje o zdravoj prehrani, prevenciji debljine te ranom prepoznavanju znakova za anoreksiju i bulimiju kod školske djece i adolescenata. Ustrojeno je tijekom 2010. godine Savjetovalište za prehranu i prevenciju debljine kod školske djece i adolescenata u Zavodu.

Tiskana je knjižica „Čimbenici rizika za bolesti srca i krvnih žila“, koja se distribuira preko časopisa Javno zdravstvo te Savjetovališta za kronične masovne bolesti Službe za kronične masovne bolesti Zavoda.

Mjera 6. Osigurati pristup pitkoj vodi za svu djecu i unos dostatne količine tekućine

Služba za zdravstvenu ekologiju Zavoda provodila je kontrolu zdravstveno-sanitarne ispravnosti vode u školama koje nisu priključene na vodovod. Također se obavlja monitoring zdravstvene ispravnosti vode u dijelu škola u županiji.

Mjera 7. Razviti program sprječavanja izlaganja djece škodljivim zagađivačima okoliša u vodi, hrani, tlu i zraku

Služba za zdravstvenu ekologiju Zavoda provodila je kontrolu zdravstvene ispravnosti dječjih igračka i predmeta široke potrošnje (kozmetika, pelene....) koji dolaze u kontakt s djecom.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 3. Pokretati akcije i aktivnosti u cilju promicanja kvalitetnih partnerskih odnosa, roditeljske odgovornosti te obiteljskog odgoja u duhu Konvencije o pravima djeteta

Održano je predavanje za roditelje na temu važnosti igre u razvoju djece te sportsko-rekreativno druženje djece i roditelja na Marjanu.

U suradnji s volonterima Obiteljskog centra Splitsko-dalmatinske županije, nositeljima projekta „Dječji grad“ organiziran je okrugli stol na temu mogućnosti izgradnje novog Dječjeg grada na Marjanu te je prikazana izložba o Dječjem gradu – Projekt „Dječji grad“ za što je iz proračuna županije utrošeno 21.000,00 kuna.

Mjera 8. Pripremati mlade za partnerske odnose, roditeljstvo i obiteljski život

Održane su radionice za mlade u dobi od 15 do 18 godina „Zastupam sebe, poštujem tebe“ čije je cilj poboljšanje kvalitete življenja mladih na području Županije, kroz osiguravanje uvjeta za razvoj mlade osobe u psihosocijalno zrele, stabilnu i realiziranu osobu, prepoznatu i prihvaćenu u društvu za što je iz proračuna županije utrošeno 4.700,00 kuna.

Mjera 9. Pružati društvenu potporu obitelji u obavljanju odgojne uloge

Provođen je Program „Prijatelj“ (likovna grupa i Šareni tjedan) čiji su ciljevi promicanje aktivnog uključivanja mladih u život zajednice kroz afirmaciju pozitivnih vrijednosti kao što su solidarnost, pomaganje, prijateljstvo za što je iz proračuna županije utrošeno 40.000,00 kuna.

4.2.11. VARAŽDINSKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Provode se programi i potiču se specifične aktivnosti koje pridonose brizi za obitelj i poboljšanju obrazovne strukture kao i popularizaciji znanosti poput: programa međunarodne mature, sufinanciranja pedagoškog standarda, program „Obitelj i škola“, sufinancira se rad znanstvenih ustanova, programi rada s nadarenim učenicima, sufinancira se školska kuhinja za romsku djecu, potiče se cjeloživotno obrazovanje organizacijom i financiranjem Instituta cjeloživotnog obrazovanja, projekt „Lektira u kazalištu“, upis učenika prvih razreda osnovnih škola u knjižnicu, projekt „Robotika“, za što je u 2010. godini iz proračuna županije utrošeno 325.000,00 kuna.

Županija je stipeđnirala nadarene učenike i studente lošijih socio-ekonomskih prilika za što je iz proračuna županije utrošeno 1.950.000,00 kuna. Stipendije koristi ukupno 128 studenata i 10 učenika. Isto tako se u suradnji s Obrtničkom komorom Varaždinske županije stipendiraju učenici deficitarnih struka za zanimanja u ugostiteljstvu i turizmu te obrtnička zanimanja, njih ukupno 34, za što je iz proračuna županije utrošeno 204.000,00 kuna.

Prijevoz učenika srednjih škola program je Varaždinske županije kojim se sufinancira prijevoz troškova za 5.500 učenika srednjih škola od kuće do mjesta školovanja. Odvija se u suradnji županije i jedinica lokalne samouprave na području županije u omjeru 50:50 za što je iz proračuna županije utrošeno 17.200.000,00 kuna.

II. ZDRAVLJE

Varaždinska županija kontinuirano unapređuje uvjete zdravstvene skrbi za trudnice i djecu kroz programe "Bolnica prijatelj djece" u Općoj bolnici Varaždin. Županija kao osnivač zdravstvenih ustanova, osigurava isti pristup i kvalitetu zdravstvene usluge za svu djecu te potiče provedbu humanizacije bolničkog liječenja djece.

Kroz decentralizirana sredstva ulaže se u standard i poboljšanje zdravstvene skrbi, kao i razvoj javnozdravstvenih programa. Iz županijskog proračuna se sufinancirao Projekt „Prevencija ovisnosti“ koji provodi Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije i Varaždinska županija s ciljem prevencije ovisnosti kod mlade populacije za što je iz proračuna

županije utrošeno 70.000,00 kuna. Također, imenovano je tijekom 2010. godine Povjerenstvo za suzbijanje droga na području Varaždinske županije.

Nadalje Varaždinska županija je donijela Odluku o osnivanju i imenovanju članova Vijeća za prevenciju Varaždinske županije. U koordiniranju zadataka i programa prevencije kriminaliteta na području županije, rad Vijeća usmjerit će se i na povećanje sigurnosti djece i mladih te prevenciju maloljetničke delikvencije.

Na temelju Nacionalnog plana za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015. godine, Varaždinska županija je, u svrhu prehrane učenika romske nacionalne manjine, u 2010. godini utrošila iz proračuna županije financijska sredstva za Osnovnu školu Petrijanec u iznosu od 108.000,00 kuna i za Osnovnu školu Sveti Đurđ u iznosu od 39.000,00 kuna.

4.2.12. VIROVITIČKO-PODRAVSKA ŽUPANIJA

II. ZDRAVLJE

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

Provedena je edukacija mladih o zaštiti reproduktivnog zdravlja, u cilju prevencije spolno prenosivih bolesti i neželjenih trudnoća. Edukacija je provedena u obliku interaktivnih predavanja na teme: Spolna odgovornost i Reproaktivni sustav. Također je proveden program prevencije i suzbijanja HIV/AIDS-a. Nadalje, proveden je program očuvanja mentalnog zdravlja te prevencije zlorabe droge, alkohola i konzumacije duhana.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 3. Pokretati akcije i aktivnosti u cilju promicanja kvalitetnih partnerskih odnosa, roditeljske odgovornosti te obiteljskog odgoja u duhu Konvencije o pravima djeteta

Povodom 4. lipnja – Međunarodnog dana djece žrtava nasilja održani su: prezentacija zbornika Pravobraniteljice za djecu „Djeca i konfliktni razvodi“, Stručni skup „Možemo zajedno“ te promocija programa Agencije za mobilnost i programe EU.

Prigodno su obilježeni međunarodni dani (Dan obitelji, Dan djeteta, Dan ljudskih prava...) organiziranjem akcija pod nazivom: "Sigurnost djece – odgovornost odraslih", "Tjelesno kažnjavanje? Ne, nikako!" i "Djeca misle da ...". Također održane su radionice „Zeko i potočić“, „Osjećam se, osjećam se...“, predavanje „Mediji i djeca“, „Živim život bez nasilja!“ te promocija istraživanja i brošure organizacije civilnog društva koje pružaju specijalizirane servise ženama žrtvama nasilja.

Mjera 11. Senzibilizirati javnost o potrebi sprječavanja tjelesnog kažnjavanja djece i svih drugih oblika nasilja nad djecom

U organizaciji županije održan je Okrugli stol na temu „Prepoznavanje i prevencija nasilja nad djecom u obitelji“.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 4. Kontinuirano raditi na području informiranja i edukacije djece i mladih o pravima djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom, o prednostima zajedničkog školovanja, odrastanja i života u zajednici, aktivnim uključivanjem djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom u provođenje ove mjere

Županija je pružila potporu Grupi potpore roditelja djece s teškoćama u razvoju, „Mogu za 5!“, „Moj prijatelj“, „Vrijeme za nas“. Održane su radionice o sigurnosti u prometu u Slatini, Virovitici, Suhopolju i Pitomači.

4.2.13. ZADARSKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

U 2010. godini započela je provedba projekta «Trening životnih vještina» u obliku seminara na kojima su sudjelovali nastavnici i stručni suradnici koji su program provodili u 30 osnovnih škola Zadarske županije za što je iz proračuna županije utrošeno 360.000,00 kuna.

Od ukupnog broja osnovnih i srednjih škola u 14 osnovnih i 6 srednjih škola nastava se odvija u jednoj smjeni.

Program cjelodnevnog boravka provodi se u 2 osnovne škole na području Grada Zadra i to: Osnovnoj školi Krune Krstića za 62 učenika 1. i 2. razreda te Osnovnoj školi Petra Preradovića za 17 učenika 1. razreda. Program cjelodnevnog boravka provodi Područna osnovna škola Nova za 94 učenika od 1. do 8. razreda. Za provedbu navedenog iz proračuna županije je utrošeno 700.000,00 kuna.

Tijekom 2010. godine iz Programa CEB-V i iz decentraliziranih sredstava završeno je ulaganje u 5 osnovnih škola za što je iz proračuna županije utrošeno 15.188.741,00 kuna. U svrhu podizanja standarda odgojno-obrazovnih ustanova iz Programa CEB-V i DEC osigurana su sredstva za dodatna ulaganja na građevinskim objektima te opremanje istih za što je iz proračuna županije utrošeno 23.545.578,00 kuna.

Za potrebe stručnog usavršavanja učitelja i odgojitelja utrošena su sredstva iz proračuna županije u iznosu od 262.952,00 kuna.

Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog sustava

Obrazovanje djece s teškoćama u razvoju u Zadarskoj županiji provodi se u Dječjem vrtiću Latica za 85 djece, u Osnovnoj školi Voštarnica za 71 učenika, u Osnovnoj školi Pag za 2 učenika, u Hotelijersko-turističkoj i ugostiteljskoj školi za 15 učenika te u Poljoprivrednoj, prehrambenoj i veterinarskoj školi Stanka Ožanića za 12 učenika za što je iz proračuna županije utrošeno 3.766.272,00 kuna.

Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece

Kontinuirano se tijekom godine iz proračuna županije financirao rad stručnih vijeća osnovnih i srednjih škola za što je utrošeno 164.000,00 kuna.

Mjera 4. Razvijati učinkovitije preventivne programe

Za provedbu Programa «Trening životnih vještina» koji je bio namijenjen učenicima 6. razreda osnovnih škola utrošena su sredstva u proračunu Grada Zadra i proračunu županije u iznosu od 300.000,00 kuna.

II. ZDRAVLJE

Mjera 1. Poboljšati zdravstvenu zaštitu trudnica, dojenčadi i djece

Služba za školsku medicinu Zavoda za javno zdravstvo Zadarske županije provodila je redovito cijepljenje djece u osnovnim i srednjim školama, a cijepljeno je 18.597 djece.

Mjera 11. Osigurati primjenu suvremenih načela i metoda humanizacije bolničkog liječenja djece

Opća bolnica Zadar – odjel za pedijatriju ima status „Bolnica/dječji odjel – prijatelj djece“. U suradnji s udrugama organizirale su se razne radionice, predstave i igraonice za djecu koja su bila na liječenju.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 4. Kontinuirano raditi na području informiranja i edukacije djece i mladih o pravima djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom, o prednostima zajedničkog školovanja, odrastanja i života u zajednici, aktivnim uključivanjem djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom u provođenje ove mjere

U Osnovnoj školi Voštarnica provodi se kineziterapija, a u Dječjem vrtiću Latica za djecu s poteškoćama u razvoju provode se igraonice i druženja. Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom "Svjetlo" provodi za svoje članove radionice i igraonice. Za navedeno je iz proračuna županije utrošeno 129.500.000,00 kuna.

Mjera 7. Osigurati pristupačnost zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama

Tijekom 2010. godine izgrađen je sanitarni čvor za osobe s invaliditetom u Područnoj školi Karin Gornji za što je iz proračuna županije utrošeno 84.387,00 kuna.

U travnju 2010. godine Grad Zadar u suradnji s Udrugom „Nebo“ uveo je program asistenta u nastavi koji je provodilo 18 asistenata za što je iz proračuna županije utrošeno 200.000,00 kuna.

XII. SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE

Mjera 1. Organizirati brojne i kvalitetne kulturne sadržaje dostupne djeci, ponajprije nove oblike aktivnosti u tri najveća područja kulture: likovnoj, glazbenoj i dramskoj umjetnosti u najširem smislu

Tijekom 2010. godine županija je provela županijska i međuzupanijska natjecanja i smotre osnovnih i srednjih škola te projekt „Kreativni vikend za srednjoškolce“ za što je iz proračuna županije utrošeno 710.000,00 kuna.

Mjera 2. Poticati djecu na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i razonodu

U Program javnih potreba u prosvjeti za 2010. godinu u kulturne, športske, ekološke, tehničke i druge sadržaje uključena su djeca za što je iz proračuna županije utrošeno 1.107.760,00 kuna.

Mjera 8. Praćenje i promicanje rada te dostignuća djece u slobodnom vremenu putem medija

Tijekom 2010. godine županija je financirala rad web portala srednjih škola Rivaon za što je iz proračuna županije utrošeno 75.000,00 kuna.

Mjera 9. Održati državno prvenstvo školskih športskih klubova osnovnih i srednjih škola

U općinsko/gradsku, odnosno županijsku razinu školskih športskih natjecanja bilo je uključeno 3.286 učenika osnovnih i srednjih škola za što je iz proračuna županije utrošeno 286.000,00 kuna.

4.2.14. KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Donesen je tijekom 2010. godine dugoročni plan kapitalnih ulaganja u odgojno-obrazovne ustanove kojima bi se osigurali preduvjeti za održavanje jednosmjenskog rada svih osnovnih i srednjih škola.

Za proširenje školskih kapaciteta u 2010. godini Koprivničko-križevačka županija je iz proračuna županije utrošila 38.350.000,00 kuna.

Županija svojim sredstvima pomaže sve oblike izvannastavnih i izvanškolskih odgojno-obrazovnih aktivnosti. U 2010. godini za natjecanja učenika iz proračuna županije utrošeno je 501.000,00 kuna, za sufinanciranje škole plivanja za učenike trećih razreda osigurano je 90.000,00 kuna, a za program informatičkog opismenjavanja učenika petih razreda 54.800,00 kuna.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Županija je u svom proračunu osigurala sredstva za rad i programe ustanova, udruga i društava koje za svoj cilj imaju brigu o psihofizičkom zdravlju djece, zaštitu obitelji i obiteljsku podršku za što je iz proračuna županije utrošeno 300.000,00 kuna.

4.2.15. OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

Tijekom 2010. godine otvorene su dvije podružnice vrtića „Mali princ“ iz Osijeka, 1 u Ivanovcu i 1 u Batini.

U Osijeku u svrhu produženog boravka odnosno dvosmjenskog rada 1 vrtić radi do 21 sat.

U jednoj smjeni radi 18 osnovnih škola i 9 srednjih škola.

U izgradnju novih ili adaptaciju postojećih škola ili športskih dvorana iz proračuna županije je utrošeno 18.746.514,00 kuna.

Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog sustava

U odgojno-obrazovne ustanove uključeno je: u vrtićima 132 djeteta s teškoćama u razvoju, a u osnovnim školama 892 djeteta od ukupno 26.333 djeteta.

Mjera 5. Provesti dio mjera iz Akcijskog plana desetljeća za Rome (2005. - 2015.) za područje obrazovanja od 2006. do 2012. godine

U dječje vrtiće je uključeno 17 djece romske nacionalne manjine.

Mjera 6. Izraditi i u sustav školstva uvesti obrazovne programe s ciljem sprječavanja diskriminacije etničkih i nacionalnih manjina, romske djece i djece stranih državljana u Republici Hrvatskoj

U predškolski odgoj uključeno je 183 djece nacionalnih manjina.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 7. Osigurati pristupačnost zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama

Izgrađena su dizala u 4 osnovne škole i u 1 srednjoj školi za što je iz proračuna županije utrošeno 1.737.703,00 kuna.

U osnovnim školama Grada Osijeka djeluju 24 asistena u nastavi za što je iz proračuna županije utrošeno 548.821,21 kuna.

XII. SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE

Mjera 7. Omogućiti primanje usluga sponzora i donatora u organizaciji dječjih aktivnosti u slobodnom vremenu

Sponzoriran je program „Plesanje Guadrille“ u sklopu ispraćanja maturanata za što je iz proračuna županije utrošeno 150.000,00 kuna.

Mjera 9. Održati državno prvenstvo školskih športskih klubova osnovnih i srednjih škola

Na gradskoj i općinskoj razini održana su prvenstva na kojima je sudjelovalo 17,32% odnosno 7.130 djece, dok je na županijskoj razini sudjelovalo 1.442 djece za što je iz proračuna županije utrošeno 320.000,00 kuna.

Na državnoj razini sudjelovala su 163 učenika odnosno 22 momčadi.

4.2.16. ZAGREBAČKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

Za ulaganje u kapitalne objekte osnovnih i srednjih škola iz proračuna županije je utrošeno 18.036.034,34 kuna. Ulaganja se odnose na izgradnju i adaptaciju objekata te osiguravanje potrebne opreme.

Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece

Županija je financirala rad stručnih vijeća osnovnih i srednjih škola za što je iz proračuna županije utrošeno 167.500,00 kuna.

Mjera 4. Razvijati učinkovitije preventivne programe

Županija je financirala provedbu projekta prevencije ovisnosti „Zajedno možemo više“ za što je iz proračuna županije utrošeno 100.000,00 kuna. U projekt je bilo uključeno 6.579 djece.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 12. Omogućiti bolju socijalnu, obrazovnu, kulturnu i drugu uključenost djece iz višečlanih obitelji

Županija je za učenike i studente s prebivalištem na području županije iz proračuna županije u svrhu stipendiranja utrošila 1.924.624,20 kuna. Kandidati koji su dolazili iz višečlanih obitelji imali su mogućnost ostvarenja većeg broja bodova.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 7. Osigurati pristupačnost zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama

Županija je provodila projekt asistent u nastavi u suradnji s udrugama i Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom u svrhu osposobljavanja i uvođenja asistenta u nastavu.

XII. SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE

Mjera 2. Poticati djecu na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i razonodu

Pri osnovnim školama i posebnim ustanovama u županiji djeluje 20-tak učeničkih zadruga. Županija je osigurala financijska sredstva za odlazak zadrugara na Državnu smotru te je organizirala prodajnu izložbu ukrasnih i uporabnih predmeta koje su zadrugari izradili tijekom godine.

Županija je sufinancirala boravak desetero djece u Govorničkoj školi „Ivo Škarić“ za što je iz proračuna županije utrošeno 25.200,00 kuna.

Mjera 9. Održati državno prvenstvo školskih športskih klubova osnovnih i srednjih škola

Županijski školski športski savez provodio je športske aktivnosti učenika osnovnih i srednjih škola, isplatio financijsku potporu za rad školskih športskih društava, organizirao je županijska športska natjecanja, sufinancirao je program ljetovanja i zimovanja učenika, stručno usavršavanje učitelja i organizirao izbor najboljih športaša i društava za osnovne i srednje škole za što je iz proračuna županije utrošeno 576.875,00 kuna.

4.2.17. LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

U Osnovnoj školi dr. Jure Turić u Gospiću provedena je izgradnja novog krila škole. Dogradnjom Dječjeg vrtića „Carić“ omogućen je boravak djeci jasličke dobi te su dodane 2 vrtičke jedinice. U planu je dogradnja obje osnovne škole u Korenici, a vezano za prelazak na jednosmjenski rad.

U jednoj smjeni rade: Strukovna škola Gospić, Osnovna škola Klanac, OŠ dr. Jure Turić Gospić, a od 10. siječnja 2011. godine je u jednosmjenski rad prešla Srednja škola Korenica.

U dječjem vrtiću „Ciciban“ Otočac uključeno je 114 djece te je povećan broj odgojno-obrazovnih grupa.

Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog sustava

Djeci iz Novalje s poteškoćama u razvoju financiran je boravak u Dječjem vrtiću „Latica“ u Zadru. Dječji vrtić „Pahuljica“ Gospić ima 11 djece s teškoćama upisane u programe vrtića od čega se 5 djece nalaze u posebnoj odgojnoj skupini s teškoćama u razvoju. U Dječjem vrtiću „Slapić“ Korenica postoji jedno dijete s teškoćama u razvoju.

U osnovnoj školi dr. Jure Turić, Gospić 2 djece imaju u radu pomoć asistenta u nastavi, a u Osnovnoj školi Korenica je jedan učenik s teškoćama u razvoju koji ima pomoć asistenta u nastavi.

U strukovnoj školi Gospić je 16 učenika s poteškoćama u razvoju, a od toga je 5 učenika s cerebralnom paralizom. Gimnaziju Gospić pohađaju 2 učenika koji su osobe s invaliditetom.

Mjera 4. Razvijati učinkovitije preventivne programe

Osnovnoj školi dr. Jure Turić obnovljen je status „Škola bez nasilja“ te su svi djelatnici prošli radionice za postupanje u slučaju nasilja.

Vijeće za prevenciju nasilja Grada Novalje osnovano je 29. siječnja 2010. godine.

II. ZDRAVLJE

Mjera 5. Izraditi Nacionalni program prevencije ozljeda djece s jasno definiranim zadaćama lokalne zajednice, zdravstvene službe i sustava obrazovanja

Akcijom „Sigurno u prometu“ održan je niz predavanja o uzrocima prometnih nesreća čime je obuhvaćen veliki broj sudionika od vrtića do 5. razreda osnovne škole.

III. PREHRANA

Mjera 3. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u svim jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu predškolske dobi

U 2010. godini uveden je jelovnik zdrave prehrane u Osnovnoj školi dr. Jure Turića, Gospić, u Dječjem vrtiću Novalja, u Dječjem vrtiću „Ciciban“ Otočac i Dječjem vrtiću „Slapić“ Korenica.

Mjera 6. Osigurati pristup pitkoj vodi za svu djecu i unos dostatne količine tekućine

U 2010. godini uklonjena su gazirana pića iz automata u osnovnim školama.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 11. Senzibilizirati javnost o potrebi sprječavanja tjelesnog kažnjavanja djece i svih drugih oblika nasilja nad djecom

U 2010. god. održan je preventivni program u osnovnim školama „Zajedno više možemo“ s Policijskom upravom Ličko-senjske županije. Održane su tribine, radio emisija, izrađen je prigodni slogan, odigrane su nogometne utakmice te su izrađeni crteži na temu prevencije nasilja.

V. SOCIJALNA SKRB

Mjera 5. Uvesti nove oblike rada s obiteljima, uključivši posebne "škole za roditelje" za roditelje koji su u tretmanu centra za socijalnu skrb, zbog neodgovarajućih roditeljskih postupaka

Za sudjelovanje u programu «škole za roditelje» prijavilo se 25 roditelja. Održano je niz predavanja s ciljem promicanja obiteljskih vrijednosti i pružanja usluga savjetovanja te pomoći i podršci roditeljima u odgoju.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 7. Osigurati pristupačnost zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama

Izgradnjom novog krila u Osnovnoj školi Dr. Jure Turić, Gospić uvedeno je dizalo, prilagođen sanitarni čvor djeci s teškoćama u razvoju te ulaz u školu. Uklonjene su arhitektonske barijere za nesmetano kretanje po Strukovnoj Školi Gospić.

U novootvorenom dačkom domu u Otočcu osiguran je smještaj za djecu s teškoćama u razvoju sa prilagođenim prostorom i namještajem kapaciteta 33 smještajne jedinice.

XII. SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE

Mjera 2. Poticati djecu na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i razonodu

Tijekom 2010. godine Grad Otočac uključio je 500 djece u različite sportske udruge, klubove i aktivnosti.

U općini Plitvička jezera većina učenika (oko 400) se kroz izvannastavne aktivnosti bavi sportskim, kulturnim i drugim sadržajima.

Mjera 3. Osigurati prostor za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu

U gradu Gospiću izgrađen je i opremljen tijekom 2010. godine dječji park. Uređen je rekreacijski park u sklopu Športskog centra.

Mjera 9. Održati državno prvenstvo školskih športskih klubova osnovnih i srednjih škola

Oko 60 učenika Strukovne škole Gospić uključeno je u Školski športski klub te sudjeluju na školskim, gradskim i županijskim natjecanjima.

4. 3. Izvješće Koordinacije udruga za djecu

PRAĆENJE DOPRINOSA ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA PROVEDBI NACIONALNOG PLANA AKTIVNOSTI ZA PRAVA I INTERESE DJECE OD 2006. DO 2012. GODINE

Preliminarni pokazatelji doprinosa organizacija civilnog društva provedbi Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece u 2010. godini

Koordinacija udruga za djecu (dalje: KUD) okuplja 28 udruga koje djeluju pretežito na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije pa su ovi pokazatelji nužno ograničenog opsega.

Do sada je KUD izradila tri izvješća o praćenju provedbe Nacionalnog plana (2007., 2008. i 2009. godine.). U nastojanju da izrada i objavljivanje takvih izvješća postane jedan od mogućih mehanizama kojim se doprinosi koordiniranju i usklađivanju rada državnih tijela, tijela lokalne i regionalne uprave, i organizacija civilnog društva pri ostvarivanju planiranih mjera i aktivnosti, KUD nastavit će se zalagati za kvalitetniju i transparentniju međusektorsku suradnju koju vidi kao prioritet u daljnjem razvoju mehanizama donošenja, provedbe i procjene učinka nacionalnih strategija za djecu.

Obzirom da u trenutku podnošenja izvješća još uvijek nije završen rad KUD na prikupljanju podataka donosimo neke preliminarnne pokazatelje o uključenosti organizacija civilnog društva (OCD) u provedbu Nacionalnog plana u 2010. godini koji su dobiveni od 18 udruga članica Koordinacije koje su ih dostavile do 15. srpnja 2011. godine. Iz preliminarnih pokazatelja vidljivo je da su organizacije civilnog društva i dalje u značajnoj mjeri zastupljene u provedbi nacionalne strategije za djecu, pri čemu imaju značajnu ulogu u lokalnim zajednicama u kojima djeluju.

Tablica 1. daje pregled udruga članica KUD-a koje su dostavile podatke o svojim projektima/programima te broj projekata/programa koje provode. Vidljivo je da 18 udruga provodi ukupno 90 projekata/programa namijenjenih djeci.

Tablica 1. *Pregled broja projekata/programa koje su članice KUD-a provodile u 2010. godini*

Naziv OCD	Broj projekata/ programa koji se provode
Ambidekster klub	5
Centar za edukaciju i savjetovanje „Sunce“	8
Debra, društvo oboljelih od bulozne epidermolize	3
Društvo za psihološku pomoć	4
Forum za slobodu odgoja	9
Forum za kvalitetno udomiteljstvo djece	1
Hrabri telefon – telefon za zlostavljanu i zanemarenu djecu	8
Hrvatska udruga za stručnu pomoć djeci s posebnim potrebama – „IDEM“	14
Izviđačka škola	4
SOS - Dječje selo Hrvatska	3
Udruga „Ja to mogu“	3
Udruga „Igra“, za pružanje edukacijsko-rehabilitacijske i psihosocijalne pomoći	6
Udruga za kreativni socijalni rad	3

Udruga roditelja "Korak po korak"	3
Udruga za pomoć djeci s posebnim potrebama ADHD I JA	6
Udruga za poticanje zdravog razvoja djece i mladih	4
Udruženje Djeca prva	4
Udruga Dijete-razvod	2
Ukupno:	90

Tablica 2. daje uvid u područja i mjere iz Nacionalnog plana koje pokriva tih 90 projekata/programa.

Tablica 2. *Zastupljenost područja Nacionalnog plana u projektima i programima anketiranih udruga u 2010. godini (N = 18)*

Redni broj područja	Naziv područja nacionalnog plana	Broj udruga	Broj projekata/ programa	Broj mjera koje pokrivaju
I.	Odgaj i obrazovanje	14	44	8
II.	Zdravlje	10	24	8
III.	Prehrana	1	1	1
IV.	Uloga obitelji u podizanju i odgoju djece	14	39	11
V.	Socijalna skrb	7	12	7
VI.	Djeca s poremećajima u ponašanju	7	12	3
VII.	Djeca pripadnici nacionalnih manjina	1	2	1
VIII.	Djeca – žrtve trgovanja	0	0	0
IX.	Djeca s posebnim potrebama	7	28	6
X.	Zlostavljana i zanemarena djeca	6	10	6
XI.	Djeca pogođena ratom i posljedicama rata	0	0	0
XII.	Slobodno vrijeme i kultura djece	9	22	7
XIII.	Mediji	2	2	5
XIV.	Snaženje provedbe preuzetih međunarodnih obveza RH na području prava djece	0	0	0
Ukupno:			196	63

Usporedba broja projekata/programa iz tablica 1. i 2. jasno sugerira da pojedini projekti/programi 'pokrivaju' više područja. Podaci o tome prikazani su u tablici 3.:

Tablica 3. *Projekti/programi udruga prema broju zastupljenih područja iz Nacionalnog plana.*

Broj zastupljenih područja iz Nacionalnog plana	Broj projekata/programa	
	N = 90	%
1	39	43
2	23	26
3	14	15.5
> 4	14	15.5
Ukupno	90	100

Vidljivo je da je jedno područje zastupljeno u 39 projekata/programa (43%), dok svi ostali (57%) pokrivaju 2 ili više područja iz Nacionalnog plana.

U tablici 4. prikazan je rang područja iz Nacionalnog plana prema čestini zastupljenosti u projektima/programima udruga:

Tablica 4. *Rang područja Nacionalnog plana prema čestini zastupljenosti u projektima/programima udruga (N=90)*

Rang	Naziv područja iz Nacionalnog plana	Čestina zastupljenosti u projektima/ programima	%
1.	I. Odgoj i obrazovanje	44	49
2.	IV. Uloga obitelji u podizanju i odgoju djece	39	43
3.	IX. Djeca s posebnim potrebama	28	31
4.	II. Zdravlje	24	27
5.	XII. Slobodno vrijeme i kultura djece	22	24
6,5.	V. Socijalna skrb	12	13
6,5.	VI. Djeca s poremećajima u ponašanju	12	13
8.	X. Zlostavljana i zanemarena djeca	10	11
9,5.	VII. Djeca pripadnici nacionalnih manjina	2	2
9,5.	XIII. Mediji	2	2
11.	III. Prehrana	1	1
-	VIII. Djeca – žrtve trgovanja	0	0
-	XI. Djeca pogođena ratom i posljedicama rata	0	0
-	XIV. Snaženje provedbe preuzetih međunarodnih obveza RH na području prava djece	0	0

Najzastupljenija područja iz Nacionalnog plana u projektima i programima udruga su, kako slijedi iz tablice 4.: *Odgoj i obrazovanje, Uloga obitelji u podizanju i odgoju djece, Djeca s posebnim potrebama, Zdravlje i Slobodno vrijeme.*

Podaci o izvorima financiranja i ostvarenim financijskim potporama navedeni su u tablici 5. Iz podataka je vidljivo da su glavni izvori financiranja u 2010. bila ministarstva te županije, gradovi i općine. Kod nekoliko udruga značajni izvor financiranja predstavljaju i strani donatori. Udruge ulažu značajan napor u razvijanju samoodrživosti svojih projekata/programa, te neke uspijevaju dio svojih financijskih sredstava ostvariti i kroz samofinanciranje.

Iako su priloženi podaci tek preliminarni pokazatelji, vidljiv je značajan doprinos udruga realizaciji ciljeva i mjera iz Nacionalnog plana za prava i interese djece u 2010. godini. Iako je u 2010. godine došlo do napretka u suradnji između državnih i drugih tijela uprave s organizacijama civilnog društva, postoji još mnogo prostora za unapređenje te suradnje, što je u interesu djece i njihovih obitelji, te društva u cjelini.

Tablica 5. *Izvori financiranja i visina financijske potpore*

Red. broj	Naziv u druge	NZRCD	Ministarstva	Vladini ured	Županije, gradovi, općine	Strani donatori	Domaći donatori	Samofinanciranje	UKUPNO
1.	Ambidekster klub	0,00	317.700,00	0,00	30.700,00	0,00	0,00	0,00	336.400,00
2.	Centar za edukaciju i savjetovanje „Sunce“	128.400,00	50.000,00	0,00	144.500,00	0,00	8.482,48	8.000,00	331.382,48
3.	Debra, društvo oboljelih od bulozne epidermolize	0,00	130.500,00	0,00	40.000,00	0,00	0,00	20.000,00	190.500,00
4.	Društvo za psihološku pomoć	0,00	0,00	0,00	105.000,00	119.500,00	0,00	121.000,00	345.500,00
5.	Forum za slobodu odgoja	133.084,00	140.000,00	20.000,00	208.600,00	0,00	0,00	586.143,00	1.087.827,00
6.	Forum za kvalitetno udmiteljstvo djece	0,00	0,00	0,00	0,00	692.257,65	0,00	0,00	692.257,65
7.	Hrabri telefon – telefon za zlostavljanu i zanemarenu djecu	64.000,00	190.000,00	0,00	153.600,00	200.000,00	93.000,00	1.500,00	702.100,00
8.	Hrvatska udruga za stručnu pomoć djeci s posebnim potrebama – „IDEM“	0,00	998.350,00	0,00	60.212,12	1.013.306,00	0,00	0,00	2.071.868,12
9.	Izviđačka škola	0,00	85.000,00	20.000,00	36.000,00	23.800,00	0,00	103.000,00	244.000,00
10.	SOS - Dječje selo Hrvatska	/	/	/	/	/	/	/	/
11.	Udruga „Ja to mogu“	0,00	20.000,00	0,00	16.100,00	0,00	3.000,00	15.745,00	59.300,00
12.	Udruga „Igra“, za pružanje edukacijsko-rehabilitacijske i psihosocijalne pomoći	0,00	295.000,53	0,00	48.600,00	0,00	0,00	5.199,81	348.898,34
13.	Udruga za kreativni socijalni rad	0,00	0,00	0,00	15.000,00	0,00	8.000,00	0,00	23.000,00
14.	Udruga roditelja "Korak po korak"	0,00	282.357,00	0,00	175.072,00	52.068,00	15.000,00	78.441,00	602.938,00
15.	Udruga za pomoć djeci s posebnim potrebama ADHD I JA	0,00	75.000,00	54.912,24	53.000,00	0,00	35.000,00		217912,24
16.	Udruga za poticanje zdravog razvoja djece i mladih	0,00	156.000,00	0,00	30.000,00	0,00	0,00	0,00	90.000,00
17.	Udruženje Djeca prva	253.186,00	398.330,00	20.000,00	233.600,00	0,00	0,00	42.000,00	947.116,00
18.	Udruga Dijete-razvod	0,00	0,00	0,00	15.000,00	0,00	0,00	0,00	15.000,00
	UKUPNO	578.670,00	3.138.237,5	174.914,24	1.580.184,1	2.100.931,6	162.482,48	981.028,81	9.391.116,6

